FLORA ÆTNEA

SEU

DESCRIPTIO PLANTARUM

IN

MONTE ÆTNA SPONTE NASCENTIUM

AUCTORE

FRANCISCO TORNABENE

VOL. II.

CATINAE
EX TYPIS FRANCISCI GALATI
I Julii MDCCCXC
Sumptibus Auctoris.

FLORA ÆTNEA

SEU

DESCRIPTIO PLANTARUM

IN

MONTE ÆTNA SPONTE NASCENTIUM

AUCTORE

FRANCISCO TORNABENE

In R. Universitate Studiorum Catinae

Botanices Antecessore

Et in Horto Botanico Praefecto.

VOL. II.

(DICOTYLEDONEAE - CALYCIFLORAE)

Sistens ordines XXIX.

(A XX AD XLVIII)

CATINAE

EX TYPIS FRANCISCI GALATI

I Julii MDCCCXC

Sumptibus Auctoris.

FLORA AETNEA

SUBCLASSIS II. CALYCIFLORAE

Perigonium duplex; *calyx* gamosepalus, sepalis plus minus coalitis a basi ad apicem: *torus* intus ad basim calycis adnatus; *petala* libera aut coalita et una cum staminibus e parte tori exerta et dixtincta; *ovarium* liberum aut mediante toro calyci adnatum.

Aug. Pyr. DC. Prodr. 2. pag. 1. et *Alph. fil. Introd. à l' étude de la Bot. pag. 300.*

Ordo XX. CELASTRINEAE.

Perigorium duplex; *sepala* quatuor vel quinque, basi coalita, ab ovario libera, aestivatione imbricata; *petala* sepalis isomera, alterna, raro nulla, e disco seu toro orta, primo patentia, deinde decidua; *stamina* petalis isomera et alterna, sepalis opposita, perigyna; *filamenta* brevia, acuminata; *antherae* introrsae; *ovarium* sessile, toro immersum, bi-tri-quinqueloculore; *stylus* nullus aut unus; *stigma* bi-tri-quinquifidum; *pericarpium* baccaceum vel drupaceum; *semina* saepe arillata, embryone recto. Frutices vel arbores; *folia* simplicia, raro composita, stipulata, alterna aut opposita; *flores* albi aut virescentes.

R. Br. in *Flinder Voy. 2. pag. 554.* — *Endl. Gen. Pl. Ord. 236. pag. 1885.* — *DC. Prodr. Syst. Veg. 2. pag. 2.*

ex parte. — *Moris Fl. Sard. 1. pag. 379.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 255.*

Genus 1. EVONYMUS.

Sepala quatuor, quinque vel sex, basi coalita, persistentia; *petala* sepalis alterna, toro inserta, patentia, perigyna, albida, flava, rubeola vel purpurea; *stamina* sepalis et petalis isomera, inter se distantia, toro seu disco inserta, filamentis subulatis et antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* quinqueloculare, super torum insidens; *stylus* brevis; *capsula* colorata, 4-5-locularis et 4-5-gona, valvis septiferis; *semina* in loculis solitaria, arillata. *Frutex* glaber, erectus, ramosus, ramis oppositis, subtetragonis; *folia* opposita, simplicia, decidua; *pedunculi* uniflori vel pluriflori, cymosi; *radix* elongata, lignosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 1086. n. 5676. — *Lin. Gen. 107.*— *DC. Prodr. 2. pag. 3.*—*Bert. Fl. It. 2. pag. 669.* —*Lam. Ill. 2. tab. 181.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 255.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 276.*—*Moris Fl. Sard. 1. pag. 379.*

I. **E. europaeus.** — *Flores* parvuli, erecti, penduculati, axillares, cum pedicello subpollicari, nunc solitario et unifloro, nunc bi-trifido, nunc bis bi-trifido et tunc flores cymosi; *calyx* quadrifidus, laciniis rotundatis, obtusis, viridibus aut in ore rubellis; *petala* quatuor, raro quinque, patentia, cruciata, acuminata, oblonga, margine revoluta, sepalis longiora et albo-viridia; *stamina* quatuor vel quinque; *stylus* simplex, obtusus, brevis; *bacca* depresso - quadriloba, lobis obtusis, basi angustior, quadrilocularis, quadrivalvis, valvis intus albis, foris rubris aut rubro-violaceis; *semina* rubro-violacea, obvoluta, pyriformia, arillo pulposo, aurantiaco, antice umbilicato, demum patente; *truncus* erectus, quadri-decempedalis, leviter tetragonus et subteres, glaber, ramosus, imo cinerescens, superne virescens; *rami* oppositi, quadranguli, laeves, virides, erecto-patuli; *folia* opposita, ovato - lanceolata, acuta vel acuminata, subcoriacea, crebre serrulata, breviter petiolata, glabra, laete viridia, subtus pallidiora, inferiora in

ramulis minora; *stipulae* parvae, apice subulatae, fugacissimae; *bracteolae* apice subulatae, versus basim pedicellorum deciduae; *radix* lignosa, alba, verticalis et radiata.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in elatis: *Milo, Zaffarana.*

Icon. *Fl. Dan. 1089.—Sturm. Fl. Germ. 1. f. 27.*

Evonymus europaeus. *Lin. Sp. Pl. pag. 286.—DC. Prodr. 2. pag. 4.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 379.—Bert. Fl. It. 2. pag. 670.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 276.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. 141.*

Nomen vulgare: *Birritta di parrinu.*

Usus. Succus baccarum violenter purgans; pulvis praestat enecandos pediculos; lignum ad tornitores valde perutile.

Ordo XXI. ILICINEAE.

Flores axillares, solitarii vel cymosi, albidi aut virescentes; *perigonium* duplex; *calyx* parvus, gamosepalus, quatriquinquifidus vel partitus, persistens, fidis obtusis, aestivatione imbricatis; *petala* hypogyna, fidis calycinis alterna, basi coalita, raro dixtincta, patentia et decidua; *stamina* petalis alterna et isomera, hypogyna, filamentis erectis et petalis brevioribus, antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* sessile, carnosum, bis-sex vel pluriloculare; *ovula* in loculis solitaria, in axi centrali pendula et arillata; *stigma* subsessile, lobatum, lobulis aequalibus, numero loculorum; *fructus* drupaceus cum pyrenis osseis vel lignosis; *semen* inversum; *albumen* carnosum; *embryo* orthotropus; *cotyledones* orbiculatae. Frutices et arbores semper virentes, cum ramis subtetragonis; *folia* simplicia, opposita vel alterna.

Endl. Gen. Pl. pag. 1091.—Brogn. Ann. Sc. Nat. X. pagina 329. — Torn. Fl. Sic. pag. 174. — Aquifoliaceae *DC. Théor elém. ed. 1. pag. 217.—Bartl. ord. nat. pag. 376.*

Genus 1. Ilex.

Flores racemosi, terminales et axillares; *calyx* gamosepalus, parvus, liberus, 4-5-dentatus; *corolla* 4-5-petala, basi

coalita et rotata, alba, tunc 4-5-fida aut partita, hypogyna, fidis obtusis, aestivatione imbricatis; *stamina* petalis alterna et imo basi illis conjuncta; *filamenta* fidis petaloideis breviora aut subaequalia; *antherae* bilobae, incumbentes; *ovarium* subrotundum; *stylus* nullus; *stigmata* 4-5, coalita; *drupa* globosa, 4-5-locularis; *semina* triquetra, extus convexa, angulo interno acuto. Frutices vel arbores; *folia* alterna, persistentia, coriacea, integra aut spinosa.

Lin. Gen. n. 172.—Juss. Gen. pag. 379.—DC. Prodr. 2. pag. 13.—Lam. Ill. 1. tab. 89.—Bert. Fl. It. 2. pag. 220. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 205.—Torn. Fl. Sic. pag. 174. Endl. Gen. pag. 1092. n. 7205.

I. I. aquifolium. — *Flores* parvi, axillares, corymbosi, corymbis brevibus, simplicibus aut compositis; *pedunculi* breves, aliquando nulli et tunc flores sessiles; *pedicelli* teretes, nudi, virides; *calyx* brevissimus, quadridentatus, apice dentium rubeolo; *corolla* rotata, parva, alba, dorso albo-virens aut rubeola, patens, reflexa, quadripartita, segmentis obtusis, concavis; *stamina* quatuor, corollam aequantia, filamentis albis, semiteretibus, incurvatis et antheris subrotundis, flavis; *stigmata* quatuor, brevissima, obtusa, rubeola et apice pallidiora; *drupa* subrotunda, tetrasperma, coccinea; *truncus* arboreus vel fruticosus, teres, cortice cinereo, primo levi, dein rimosus, ramis sparsis aut oppositis, primo viridibus, dein rubeolis; *folia* perennantia, alterna, petiolata, petiolo brevi, canaliculato, limbo glabro, ovato aut obovato - oblongo, coriacea, margine cartilagineo vel dentato-spinoso, quod variat in eodem arbore undulato vel plano, integerrimo, inermi vel apice tantum spinoso, supra laete viridi, inferne pallidiore; *radix* lignosa, caespitosa, albida.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in elatis montosis super saxa vulcanica alpinae regionis.

Icon. *Lam. Ill. 1. tab. 89. — Plenck Ic. Pl. med. 1. pagina 42. tab. 72.*

Ilex aquifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 181.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 191.* et *Bot. Etrusc. 2. pag. 100.—Seb.* et *Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 82. n. 2115.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 166. Bert. Fl. It. 2. pag. 221.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 205.*

Torn. Fl. Sic. pag. 174. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 141.

Nomen vulgare: *Ilici, Agrifogghiu.*

Caespes valet ad opera topiaria et arbor ob folia semper virentia ad sylvulas arctefactas conficiendas, lignum durum et album utile in operibus fabruum lignariorum.

Ordo XXII. RHAMNEAE.

Flores parvi, subvirescentes; *perigonium* duplex; *calyx* gamosepalus, extus saepe villosus, tubo ovato vel cylindraceo, cum toro connato, 4-5-dentatus, dentibus aestivazione valvatis; *petala* quatuor vel quinque, lobis calycinis aliquando breviora, alterna, limbo concavo, saepe basi unguiculata et aestivatione complicata; *stamina* petalis opposita et isomera, exerta vel patentia, antheris bilocularibus; *stylus* unus; *stigmata* duo-quatuor; *ovarium* 2-4-loculare, monovulatum; *pericarpium* baccatum, drupaceum vel samaroideum, raro capsulare; *semina* erecta, arillo destituta; *perisperma* seu *albumen* carnosum aut nullum; *embryo* rectus; *radicula* infera; *cotyledones* subfoliaceae. Frutices vel suffrutices; *folia* simplicia, alterna, raro opposita, saepe stipulata.

R. Br. Gen. pag. 22.—DC. Prodr. 2. pag. 19. — Endl. Gen. Pl. pag. 1094—Moris Fl. Sard. 1. pag. 381.—Torn. Fl. Sic. pag. 255.—Brogn. Ann. Sc. Nat. X. pag. 320.

Genus 1. Rhamnus.

Flores axillares, fasciculati vel racemosi, polygami aut diclini, aut monoici, diclini vel dioici; *perigonium* duplex; *calyx* liberus, tubo urceolato, basi adhaerens, limbo 4-5-fido, deciduo; *corolla* 4-6-petala, parva aut nulla, margine disci inserta, petalis laciniis calycinis alternis et brevioribus; *stamina* 4-5, brevissima, petalis opposita, filamentis subulatis et antheris ovatis, bilocularibus, incumbentibus; *ovarium* liberum, tubo calycis brevius vel subaequale; *ovula* in loculis solitaria, anatropa; *styli* 3 - 4, basi connati, superne liberi;

stigmata papillosa; *fructus* drupaceus, baccatus, dis-tetrapyrenus, pyrenis osseis, indehiscentibus; *semina* erecta, raphe introrsum laterali; *embryo* orthotropus; *cotyledones* carnosae; *radicula* infera. Frutices vel arbusculi; *truncus* erectus vel prostratus; *rami* inermes aut apice spinescentes; *folia* simplicia, petiolata, linearia, lanceolata, ovata, elliptica, integra aut denticulata, serrata, tenuia aut coriacea, alterna aut subopposita.

Lam. Dict. 4. 461. Ill. tab. 461.—DC. Prodr. 2. p. 23. Endl. Gen. Pl. n. 5722. pag. 1097. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 382.—Torn. Fl. Sic. pag. 255.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 274.—Bert. Fl. It. 2. pag. 649.

1. R. alaternus. — *Flores* parvuli, racemoso-spicati, axillares, aliquando dioici, aliquando hermaphroditi, ideo planta polygama, axi et pedicellis puberulis, coloratis, brevibus; *calyx* semiadhaerens, limbo libero, quatri-quinquifido, laciniis ovatis, acutis, nervo prominente dorsali, viridulis, demum reflexis, in fructu deciduis; *petala* nulla aut 4-5, squamaeformia; *stamina* quinque, brevissima, alternantia cum laciniis calycinis; *filamenta* subulata; *antherae* subrotundae; *ovarium* subrotundum; *stylus* inferne simplex, apice trifidus, laciniis reflexis; *stigmata* obtusa; *ovarium* basi virens, apice cum stylo et stigmatibus colore sanguineo tinctum; *fructus* bacca subrotunda, trilocularis, trispermia, matura atro rubens; *truncus* 10-12-pedalis aut frutex caespitosus, teres, erectus, senio inferne cinerens, rimosus, superne rubeolus et maculis cinereis obductus, in ramis extimis virens; *rami* patuli, juniores puberuli et colorato-rubeoli; *folia* cymis floralibus axillaribus longiora, coriacea, perennantia, petiolata, ovata, subintegra, basi trinervia, superne venosa, utrinque nitida, glaberrima, in facie superiore laete viridia, in inferiore saturate viridia, seniora viridia et pallidiora; *petioli* unam aut tres lineas longi, puberuli et supra canaliculati; *stipulae* minutae, subulatae, intus inferne glandulosae, demum fuscae, rubentes et subspinescentes, tandem deciduae; *bracteae* squamaeformes, minutae, ovatae, acutiusculae, sub quovis pedicello; *radix* lignosa, alba, dura et ramosa.

Floret Januario, Februario. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana ad saxa vulcanica, et Catinae: *Valle del Bove.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 1. pag. 30* sub nomine: *Alarternus II.*

Rhamnus alaternus. *Lin. Sp. Pl. pag. 281. — All. Fl. Ped. 2. pag. 130.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 233.—Bert. Fl. It. 2. pag. 661. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 383. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 275. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 141.—Torn. Fl. Sic. pag. 255.*

— Var. *b.* angustifolius. — *Folia* lanceolata, acuminata vel sublinearia et acutiuscula vel mucronata et dentato-serrata.

Aetnae, *Battiati, Torre di Grifo, Valle del Trifoglietto,* ad sepes.

Icon. *Clus. op. cit. pag. 30* sub nomine: *Alaternus I.*

Rhamnus alaternus. *Lin.* var. *b.* angustifolius *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 275. — Torn. Fl. Sic. pag. 256. — DC. Prodr. 2. pag. 23.*

Rhamnus Clusii. *Willd. En. H. Ber. 1. pag. 250.*

Nomen vulgare: *Lanternu, Aranciteddu.*

Species et varietas ob folia perennantia in sylvis artefactis sunt valde utiles.

2. **R. catharticus.** — *Flores* parvi, viridi-luteoli; axillares, fasciculati, non racemosi; *pedicelli* tenues, dixtincti, aggregati, saepe numerosi, elongati at folio multo breviores, cylindrici, nudi, ac saepe e foliis gemmaceis exurgentes; *calyx* quadrifidus, laciniis lanceolatis, acuminatis, luteolis, trinerviis, tubo sublongioribus, in fructu deciduis et tubo circumscisso adhaerente; *petala* parva, oblonga, acuta, herbaceo-luteola, laciniis calycinis breviora; *stamina* in floribus polygamo-dioicis quatuor, cum rudimento pistilli abortivi, in floribus foemineis squamaefermia; *ovarium* tetragonum e toro glanduloso cinctum; *stylus* 1-4-fldus; *fructus* bacca supera, 3-4-sperma, 2-4-locularis, succosa, matura nigra; *caulis* teres, primo mediocriter elatus, postea decem et dodecim pedes et ultra longus, erectus, cortice cinereo aut atro-virente, ramosus, ramis sparsis, junioribus pubescentibus, senio apice spinescentibus; *folia* alterna vel subopposita, longiuscule petiolata, elliptica, cum acumine vel subacuminata, saepe basi cuneata, minute et crebre denticulata, multinervia, nervis la-

teralibus ad medium nervum curvatis et inter se parallelis, supra laete viridia, glabra aut parce pilosa, subtus pallidiora et praesertim ad nervos pubescentia, decidua; *petioli* tenues, longiusculi, tamen folio multo breviores, nudi et pubescentes; *stipula* brevissima, setacea, basi foliorum decidua; *radix* lignosa, verticaliter profunda, colorata.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, ad saxa vulcanica, in elatis nemorosis: *Valle di Calanna e Trifoglietto.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 74.* sub nomine: *Rhamnus solutivus foliis rotundioribus spinisque rarioribus ac brevioribus.—Duham Arb. ed. 2. vol. 3. tab. 10.*

Rhamnus catharticus. *Lin. Sp. Pl. pag. 279.—DC. Prodr. 2. pag. 24.—Lam. Ill. 2. tab. 128. fig. 2.—Bert. Fl. It. 2. pag. 650. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 274. — Torn. Fl. Sic. pag. 256.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 142.*

Nomen vulgare: *Spina pontica.*

Succus baccarum pollet vi cathartica. Baccae siccae praestant in arte tinctoria; etenim si immaturae bulliant cum alumine praebent colorem luteum, dictum *giarnu santu;* si vero maturae nigrescunt, cum ipso alumine praestant colorem laete virentem dictum *virdi in vissica;* si vero baccae sunt senescentes in autumno praebent colorem purpureum, *culuri paunazzu.* E ligno vero colorem luteum elicitur et lignum ipsum optimum ad opus torno poliendum.

Genus 2. Zyzyphus.

Flores parvi, lutei, axillares, solitarii vel in racemis brevibus, axillaribus; *perigonium* duplex; *calyx* tubo expanso, quinquifido, basi adhaerens, fidis deciduis; *petala* quinque, fidis caycinis alternantia, viridi-luteola, squamaeformia et discum carnosum cingentia; *stamina* petalis opposita et fidis calycinis alterna, filamentis subulatis, brevissimis et antheris subrotundis vel ovatis, introrsis, bilocularibus; *ovarium* insidens, receptaculo disciformi; *styli* 1-3, conici, raro coaliti; *stigmata* parva, papillosa; *drupa* pulposa, globosa vel oblonga et exsucca, edulis, colorata, putamine biloculari, bispermio, evalvi, deinde uni-triloculari et uni-trispermio; *semina*

compressa, testa fragili, embryone orthotropo, cotyledonibus crassis et radicula brevi, infera. Arbores vel frutices aculeis axillaribus 1–2 inaequalibus armati; *rami* flexuosi, alterni, primo colorato-rubeoli et deinde glabri, cinerei; *folia* glaberrima, nitide virentia, decidua, alterna, simplicia, trinervia; *aculei* stipulares solitarii vel gemini.

Endl. Gen. Pl. pag. 1096. n. 5717.—DC. Prodr. 2. pagina 19.—Lam. Ill. 2. tab. 185.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 381.—Bert. Fl. It. 2. pag. 663.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 275.—Torn. Fl. Sic. pag. 256.

I. Z. vulgaris. — *Flores* parvi, axillares, 1-3-6, breviter pedunculati et breviter pedicellati; *perigonium* duplex; *calyx* gamosepalus, quinquesectus, lobis uninerviis, acutis et pilosis; *petala* lutescentia, limbo fornicato, basi attenuata; *stamina* petalis aequilonga; *ovarium, stylus* et *stigma* ut in genere; *drupae* olivaeformes, maturae fusco-rubescentes, variant ovatae, subrotundae aut oblongae; *semina* ut in genere. Arbor mediocris altitudinis, 5–7-pedalis, ramis valde flexuosis et arcuatis, rotundatis, primo rubeolis, deinde griseo-cinereis, glabris; *folia* simplicia, pollicaria, brevissime petiolata, trinervia, superne nitentia, subtus glabra aut versus nervos pilosa, tenue denticulata aut serrata, ovato-oblonga, retusa; *stipulae* aculeatae; *aculei* nunc solitarii, nunc gemini, uno longiore alterove recurvo, dein decidui; *radix* rubra, lignosa, ramosa, expansa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae et Catinae, in saxosis vulcanicis cum argilla mixtis: *Cimitero.*

Icon. *Lam. Ill. tab. 185. f. 1.—Duham. arb. ed. 2. v. 3. tab. 16.*

Zyzyphus vulgaris. *Willd. Sp. Pl. 1. pars 2. pag. 1105. Ten. Fl. Nap. 3. pag. 234.—DC. Prodr. 2. pag. 19.—Bert. Fl. It. 2. pag. 664. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 276. — Torn. Fl. Sic. pag. 256.*

Zyzyphus sativus. *Gaertn. Fr. 1. pag. 202. — Desf. Fl. Atl. 1. pag. 260.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 143.*

Nomen vulgare: *'Nzinzula.*

Baccae sunt edules et gustu suaves; syrupus ex baccis

praestat in tussi et stranguria; succus edulcoratus uti expettorans utitur.

Ordo XXIII. ANACARDIACEAE.

Perigonium duplex; *calyx* liber vel cum ovario connatus, 3-5-fidus vel partitus, saepe persistens et auctus; *petala* laciniis calycinis isomera, alterna, aequalia aut majora, aut nulla, toro seu disco perigyno inserta, aestivatione imbricata vel valvata; *stamina* petalis inserta, isomera vel dupla vel plura, in floribus foemineis sterilia, filamentis subulatis, liberis vel cum disco connatis et antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* liberum vel calyci aduatum, uniloculare, raro pluriloculare; *stylus* unus, in floribus masculis ad rudimentum reductus; *ovulum* unicum, funiculo filiformi adscendente ad apicem loculi, amphitropum; *stylus* unicus sublateralis, aliquando plures et inaequales; *stigmata* indivisa; *drupa* monosperma, saepe colorata; *semen* unicum, albumine nullo, embryone subfoliaceo, radicula curvata et cotyledonibus plano-convexis; *flores* abortu unisexuales monoici vel dioici, rarius hermaphroditi, regulares, parvi, spicati vel paniculati. Arbores vel frutices succo terebinthaceo, mastice, faeti; *folia* alterna, simplicia, ternata aut imparipinnata; *stipulae* nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1127.—Lindl. Introd. ed. 2. p. 166. Anacardieae R. Br. in Tuck. Cong. 431.—Bartl. ord. nat. 395.—Torn. Fl. Sic. pag. 181.

Genus 1. PISTACIA.

Flores dioici, dense aut laxe racemosi vel paniculati; *scapus* et *pedicelli* crassiusculi, alterni, elongati, colorati, basi unica squama suffulti et uniflori; *perigonium* in masculis quatripartitum, virens, deciduum; *petala* nulla; *stamina* quinque, tepalis opposita, filamentis brevissimis et antheris grandiusculis, tetragonis, bilocularibus; in foemineis racemus laxior, perigonium 3-4-partitum, breve vel 3-4-tepalum, liberum,

albo-coloratum, apice rubente; *corolla* et *stamina* nulla; *ovarium* mono-triloculare; *stylus* brevissimus; *stigmata* tria crassiuscula et papillosa; *drupa* ovata aut subsphaerica aut amygdaliformis, sicca ossea, saepe unilocularis, monosperma; *cotyledones* crassae, carnoso-oleosae; *radicula* supera, lateralis. Arbores vel arbusculi, odore terebinthaceo ingrato; *folia* abrupte vel impari pinnata. *Amygdala* in sola *Pistacia vera* edulis et dulcis.

Endl. Gen. Pl. pag. 1128. n. 5893.—DC. Prodr. 2. pagina 64.—Bert. Fl. It. 10. pag. 346.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 387. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 626. — Torn. Fl. Sic. pag. 181.

I. P. Terebinthus. — *Flores masculi* in paniculis ramosis densis aut densiusculis; *scapus* et *pedicelli* rubro-colorati, erecti; *perigonium* virens, deciduum, qninquifidum; *stamina* quinque, filamentis brevissimis et antheris flavis aut rubentibus; *flores foeminei* in paniculis laxis, grandioribus; *segmenta perigonii* lanceolata, acuminata, albida vel apice rubentia, decidua; *ovarium* unicum, mono-triloculare; *stylus* brevissimus; *stigmata* duo-tria longiuscula, crassiuscula et papillosa; *drupae* ovales, exsuccae, immaturae virides, postea rubentes in latere, facile deciduae. Arbor aut frutex; *truncus* teres, erectus, cortice cinereo; *rami* laxi et apice colorato-rubeoli; *folia* impari-pinnata, conjugationibus tribus-quinque, raro duabus, foliolis potius grandibus, subcoriaceis, ovalibus, oblongis vel lanceolatis, acutis, subinde obtusis vel emarginatis, semper mucronulatis, oppositis aut alternis, integerrimis, penninerviis et fere horizontaliter venosis et inter nervos reticulato-venulosis, glabris, supra viridibus, subtus pallidioribus, saepe obliquis, junioribus in apice ramorum tenuioribus et cano-villosis; *rachis foliorum* nuda; *bracteae* albo-membranaceae, lanceolatae, acuminatae, lanuginosae vel apice barbatae, deciduae; *radix* alba, ramosa et extensa. Tota planta odore terebinthaceo praedita. Ex punctura *Aphis Pistaciae L.* nascuntur gallae longae referentes cornu, aetate rubentes, sitae tam in foliis quam in ramis.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, ubique in saxosis vulcanicis pedemontanae et nemorosae regionis: *Valverde, Nicolosi, Belpasso.*

Icon. *Torn. Fl. Foss. dell' Etna tab. VIII. IX.* — *Clus. Hist. Pl. pag. 15.*—*Duham. arb. ed. 1. v. 2. tab. 86.*

Pistacia Terebinthus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1455.* — *DC. Prodr. 2. pag. 64.*—*Bert. Fl. It. 10. pag. 347.*—*Moris Fl. Sard. 1. pag. 388.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 626.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 139.* — *Torn. Fl. Foss. dell' Etna pag. 38 et Fl. Sic. pag. 182.*

Nomen vulgare: *Scornabeccu, Ascinu.*

Terebinthina, colore flavo-rubro, ab aetniculis etiam appellata *Mastice*, ex incisione caulis aut ramorum obtinetur, et in ulcere, gonorrhaea, tussi et phtisi utitur. Confer quae in *Flora Fossile dell' Etna* scripsi de hac planta et de varietatibus, quae ad basim montis Aetnae invenuntur.

2. P. **Lentiscus.**—*Flores* dioicì, racemosi, axillares raro simplices, saepe subbinos dispositi, ramosi, ramis alternis subconfertibus, rubris, erectis et pedicelli concolores, rubeoli, breves, alterni, monoflori, biflori aut triflori; in flore masculo *perigonium* exiguum, viride, crassiusculum, quinquepartitum; *petala* nulla; *stamina* quinque, antheris subtetragonis, bilocularibus, purpureis, subsessilibus, conniventibus, apice mucronulatis; in flore foemineo *perigonium* uti in masculo, *petala* nulla. *Ovarium* unicum; *styli* tres; *drupa* exsucca, parva, globosa, matura rubens, diu persistens. Frutes humilis, raro arbuscula; *caulis* teres, erectus, valde ramosus, cortice cinereo; *rami* alterni, patuli, saepe rubescentes, juniores puberuli; *folia* abrupte pinnata, conjugationibus duabus, septem, saepe etiam quinque, foliolis coriaceis, lanceolatis vel oblongis vel obtusis, raro acutiusculis, integerrimis, glabris, junioribus pubescentibus, basi subinaequalibus, uninerviis, oblique venosis, supra dense viridibus, subtus pallentibus; *rachis* subalata, integra; *bracteae* in quovis flore, parvae, coloratae et deciduae; *radix* lignosa et longe ramosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, *Ognina, Battiati,* et ubique ad saxa vulcanica pedemontanae regionis.

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. 1. pag. 14.*—*Torn. Fl. Foss. dell' Etna tab. II. fig. a.*

Pistacia Lentiscus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1455.* — *DC. Prodr. 2. pag. 65.*—*Bert. Fl. It. 10. pag. 348.*—*Moris Fl. Sard. 1. pag. 389.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 627.*—*Torn. Fl.*

Sic. pag. 181 et *Fl. Foss. dell' Etna pag. 48* et *seg.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 139.*

Nomen vulgare: *Stincu.*

Ex incisione corticis *Resina, Mastice,* seu *Masticke* provenit, idem ac in praecedente specie. De usu in medicina confer quae dixi de *P. Terebintho* et quae scripsere *Bert. l. cit.* et *Moris l. cit. pag. 390.*

Ordo XXIV. PAPILIONACEAE.

Flores irregulares, hermaphroditi raro unisexuales, racemosi, spicati, capitati, raro paniculati vel solitarii; *scapus* et *pedicelli* longitudine varii, virides aut colorati, nudi vel bracteolis suffulti; *perigonium* duplex; *calyx* gamosepalus, pentamerus, sepalis plus minus cohaerentibus, subaequalibus, labium superius constans sepalis 2, liberis vel coalitis, inferius sepalis 3, saepius apice dixtinctis, in aestivatione imbricatis; *petala* quinque, ima basi calycis inserta et in tubum plus minus manifestum constituta, heteromorpha et in papilionis forma disposita, sepalum posticum (vexillum) existimatur, duo lateralia subaequalia (alae) et duo antica carinam simulantia, saepissime cohaerentia et connata; *stamina* petalis inserta, numero dupla, raro pauciora, filamentis nunc liberis, nunc in tubum clausis, monadelphis vel diadelphis; antheris introrsis, bilocularibus, erectis, raro abortivis; *ovarium* simplex, sessile vel e tori processu instructum et foliolo antico calycino velatum, ad margines valvatim coalitum, elongatum; *ovula* amphitropa; *stylus* filiformis, simplex; *stigma* terminale, laterale, nudum vel barbatum; *fructus* legumen longitudinaliter bivalve, uniloculare, aliquando marginibus introflexis multiloculare et lomentaceum, abortu monospermum; *semina* juxta suturam vexillarem biseriatim alternata, ovalia, cum funiculo caruncnlato; *testa* laevis; *endopleura* membranacea; *embryo* curvatus vel rectus; *cotyledones* crassae, germinatione foliaceae, raro hypogeae. Herbae, frutices vel arbores ramosi, ramis teretibus vel subangulosis; *folia* primaria opposita, reliqua alterna, impari vel abrupte pinnata, saepe unijuga cum impari et ideo trifoliolata; *stipulae* basi petiolorum geminae; *stipellae* petiululos stipantes vel nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1253.—Lin. ord. ed. Gies. 415.—R. Br. in *Fl. Voy. 2. pag. 55.*—Leguminosae *Juss. Gen. 345.—DC. Prodr. 2. pag. 93.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 392.*

Tribus I. PODALYRIEAE.

Calyx campanulatus, quinquifidus aut quinquedentatus; *corolla* papilionacea; *stamina* decem, libera; *ovarium* bi-pluriovulatum; *legumen* bivalve, raro indehiscens et tunc calyce brevius, sutura superiore introflexa; *cotyledones* germinatione foliaceae; *radicula* incurva. Herbae, suffrutices vel frutices; *folia* simplicia vel palmatim trifoliolata, rarissime imparipinnata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1254.—Benth. in Ann. Mus. II. pagina 65.—Torn. Fl. Sic. pag. 182.

Genus 1. Anagyris.

Flores racemosi, racemis brevibus et axillaribus; *calyx* campanulatus, liber, persistens, bilabiatus, labio superiore profundius bidentato et inferiore levius tridentato; *corolla* papilionacea, flava aut lutea, vexillo maculato, brevissimo, recto, carina longissima, dipetala et alis longitudinis intermediis; *stamina* decem libera, assurgentia, filamentis filiformibus et antheris erectis, bilocularibus; *stylus* subulatus, assurgens, persistens; *stigma* simplex, obtusum, puberulum; *legumen* crassum, compresso-turgens, torulosum, curvum, stylo persistente terminatum; *semina* reniformia, funiculo umbilicato, pedicellato. Arbusculus aut frutex; *caulis* erectus, ramosus; *folia* petiolata, ternata, foliolis integerrimis; *stipula* oppositifolia.

Endl. Gen. Pl. pag. 1254. n. 6418.—Lin. Gen. pag. 204. Lam. Ill. 4. tab. 328.—DC. Prodr. 2. pag. 99.—Bert. Fl. It. 4. pag. 403.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 460.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 397.—Torn. Fl. Sic. pag. 182.

1. A. foetida. — *Flores* racemosi, grandiusculi, axillares, simplices, racemis paucifloris; *scapus* inferne folio persisten-

te, superne denudatus, pubescens, erectus, cylindricus; *pedicelli* oppositi, longiusculi, dense pubescentes et nutantes; *calix* adpresse pubescens, turbinato-campanulatus, brevis, dentatus, dentibus acutis; *corolla* pallide flava, triplo quatruploque calyce longior; *vexillum* apice macula nigra pictum sed non semper; *alae* carina breviores; *stamina, ovarium, stylus* ut in genere; *legumen* crassiusculum, plus minus turgens, rostrato-acuminatum, curvum, 2-7-spermum, torulosum, inde flexuosum; *semina* inter se remota, testa violecea; *caulis* teres, erectus, in sylvis ceduis arbusculus 10-12 pedalis et in asperis frutex humilis, sparse ramosus, cortice cinereo, senescente, fusco et rimuloso; *folia* breviter petiolata, sparsa, ternata, foliolis oblongo-lanceolatis, plerumque obtusis, cum mucronulo, rarius acutis, cuneatis, viridibus, nunc glaucescentibus, nunc intense glaucis, subtus pallidioribus, junioribus pubescentibus, reliquis glabris aut pilosulis, magnitudinis variae, a sex decem lineis ad sesquipollicem longis; *petioli* supra canaliculati, adpresse pubescentes; *stipulae* oppositifoliae, acutae, bifidae, adpresse pubescentes; *bracteae* foliaceae in floribus inferioribus; *radix* lignosa, ramosa, fibrillosa.

Floret Januario, Februario, Martio. ♄.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Ognina, Aci-Castello, Nizeti.*

Icon. *Lam. Ill. tab. 238. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 127. tab. 227. f. 4. — Clus. Hist. Pl. 1. pag. 93.* sub nomine: *Anagyris.* Bona.

Anagyris foetida. *Lin. Sp. Pl. pag. 534.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 270. — Ten. Fl. Nap. 4 pag. 187. fasc. 5. tab. 227. fig. 4.—Lam. Ill. 4. pag. 328.—Bert. Fl. It. 4. pag. 404.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 460. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 398.—Torn. Fl. Sic. pag. 182.*

—Var. neapolitana.—*Folia* minora quam in specie; *stipulae* lineares; *legumen* grandiusculum et magis contortum.

Anagyris neapolitana. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 187. tab. 227. fig. 3.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 460. — Torn. Fl. Sic. pag. 182.*

Anagyris foetida var. *β. Bert. Fl. It. 4. pag. 405.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 147.*

TRIBUS II. LOTEAE.

Sepala in corollam papilionaceam efformata; *stamina* 9 aut 10 monadelpha vel diadelpha; *legumen* uniloculare, raro biloculare; *cotyledones* planae, in germinatione foliaceae; *embryo* et *radicula* curvati; *folia* mono vel plurifoliolata et tunc imparipinnata; *caules* fruticosi, saepe herbacei.

DC. Prodr. 2. pag. 115. — Endl. Gen. Pl. pag. 1259.— Moris Fl. Sard. 1. pag. 393.—Torn. Fl. Sic. pag. 183.

Genus 1. LUPINUS.

Flores racemosi, sparsi vel verticillati; *calyx* campanulatus, liber, persistens, quinquifidus, nudus vel bracteolatus, bracteolis tubo adnatis, bilabiatus, labiis divaricatis, superiore integro vel bipartito et inferiore integro vel tridentato; *corolla* papilionacea, alba aut coerulea aut purpureo - rubescens, rosea, lutea, vexillo lateralibus reflexis, alis latis, margine superiore conniventibus et inferiore patulis, carina incurva, rostrata et bipartita; *stamina* decem monadelpha, antheris quinque oblongis et quinque alternis subreniformibus; *legumen* coriaceum, latitudine varia, rostellatum, compresso-tumens vel teres vel inter semina septulatum; *stylus* filiformis; *stigma* capitatum, barbatum; *semina* magnitudine varia, grandia, subrotunda, crassa, compresso-tumida vel in medio depressa. Plantae annuae vel suffruticosae, raro fruticosae; *caulis* raro simplex, saepe alterne ramosus; *folia* petiolata, digitata, foliolis numero variis, in vernatione conduplicatis, mediis longioribus; *petioli* stipulati.

Endl. Gen. Pl. pag. 1262. n. 6473.—DC. Prodr. 2. pagina 406.—Meisn. Gen. 83. — Bert. Fl. It. 7. pag. 409.— Moris Fl. Sard. 1. pag. 397.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 266.—Torn. Fl. Sic. pag. 183.—Lam. Ill. 7. tab. 616.

1. L. **albus.**—*Flores* grandiusculi, albi, racemosi, racemis solitarii terminalibus caulibus et ramis; *scapus* albo-tomentosus; *pedicelli* conformes et laxi, alterni et apice densiusculi,

perigonio calycino breviores; *calyx* adpresse pubescens, profunde bilabiatus, labio inferiore tridentato et dente lineam unam longo, labio superiore integro, ambo subaequalia, canaliculato-carinata, acuta, saepe coerulescentia; *corolla* calyce duplo longior, alba cum macula coerulea; *vexillum* obovatum, subretusum, patens, lateraliter reflexum, alis parum longius; *alae* dimidiato-obovatae, obtusae, verticales, conniventes et arctius in latere superiore, carinam tegentes; *carina* rostrata, acuminata, apice saturate coerulea; *filamenta* albo - viridula; *antherae* croceae; *legumen* crassum, teres, tumens, torulosum, incurve rostratum, sericeum, immaturum canescenti - virens, siccum flavescens, et quassatum sonorum; *stylus* filiformis; *stigma* exiguum, capitellatum; *semina* grandia, subrotunda, primo lenticularia, postea utrinque in medio depressa, laevia, glabra, matura flavescentia, amara; *caulis* teres, erectus, fistulosus, pubescens, ab uno ad tres pedes longus, simplex vel ramosus, ramis alternis, erecto-patulis et una cum caule intus medulla alba farctis; *folia* alterna, petiolata, digitata, foliolis septenis raro quinis, obverse oblongo-lanceolatis, obtusis, cum acuminulo exiguo, supra saturate viridibus, glabris, subtus et margine adpresse pubescentibus et canescentibus, in evolutione conduplicatis, postea canaliculatis, triquetris; *stipulae* elongatae, lineares, subulatae, acuminato-setaceae, pubescentes, coerulescentes, demum fuscae, deciduae; *bracteae* rudimentares basi pedicellorum, brevissimae et obtusissimae; *radix* fusiformis, crassa, longa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae et Catinae, ubique super saxa vulcanica detrita.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. pag. 228. f. 1.* sub nomine: *Lupinus sativus flore albo.—Riv. tetr. irr. tab. 26.*

Lupinus albus. *Lin. Sp. Pl. 1015. — DC. Prodr. 2. pagina 407. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 99. — Bert. Fl. It. 7. pag. 412.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 266.—Torn. Fl. Sic. pag. 183.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 151.*

Nomen vulgare: *Luppinu.*

Semina emollita intra aquam salitam vel maris et sic edulcorata cibum valde utile praestant pauperibus et pueris. Herba submersa campum fertiliorem reddit. Farina seminum inter quatuor farinas resolventes adnumeratur et olim uti anthelmintica utebatur.

2. **L. angustifolius.** — *Flores* parvuli; *racemi* terminales ramis et cauli, 3–9–pollicares, basi laxiflori et apice densiusculi; *scapus* elongatus et *pedicelli* lineam et sesquilineam longi, albo–pubescentes, erecti; *calyx* albidus, dein coerulescens, pubescens, bilabiatus, labio superiore bipartito et inferiore longiore, integro vel bi–tridenticulato; *corolla* calyce duplo longior, coerulea, carina albida, apice atro–purpureo–maculata; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *legumen* compresso–tumens, torulosum, incurve rostellatum, subpollicare, 3–4. lin. latum, pubescens; *semina* globoso–ovalia, crassa, compressa et sicca in medio depressa, albo–flavescentia, lineolis irregularibus notata et varie nigro–punctata; *caulis* teres, erectus vel adscendens, alterne ramosus, basi aliquando simplex, a spithama ad sesquipedem longus, leviter pubescens; *pubescentia* incurva, pallide virens vel albida; *folia* alterna, longe petiolata, digitata, 5-7-9-foliolata, foliolis linearibus, obtusis, basi angustatis, planis vel canaliculatis, supra glabris, laete vel saturate viridibus, subtus adpresse pilosis, pallidioribus; *stipulae* angustae, lineares; *bracteae* ovato–lanceolatae, acuminatae, deciduae et in apice racemi saepe lineolis purpuro-coeruleis maculatae; *radix* fusiformis, longa, potius gracilis, simplex, tuberculis seu strumulis adnatis, carnosis, lateralibus instructa.

Floret a Martio ad Majum. ☉.

Aetnae, in regionibus pedemontana et nemorosa: *Catania, Battiati, S. Giovanni La Punta, Trecastagni, Zafferana.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 29. — Sibth. Fl. Gr. tab. 685.*

Lupinus angustifolius. *Lin. Sp. Pl. 1016. — Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1025.—Bert. Fl. It. 7. pag. 415.—DC. Prodr. 2. pag. 407.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 100.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 599.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 268.—Torn. Fl. Sic. pag. 183. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 154.*

Nomen vulgare: *Luppinu sarvaggiu.*

3. **L. Termis.** — *Flores* grandiusculi, racemosi, terminales; *scapi* longi vel subsessiles; *pedicelli* breves, interrupti, sparsi vel verticillati, verticillis 5-6–floris, molliter et adpresse villosi, villis albo-argenteis aut viridi-cinereis; *calyx* tubuloso-bilabiatus, labio superiore integro vel obsolete bidentato, inferiore subtridentato vel integro et una cum scapo villoso;

corolla glabra; *carina* alis brevior, inferne non coalita, apice saturate coerulea; *alae* albidae; *vexillum* apice coerulescens; *genitalia* ut in genere; *legumen* villosum, villis hirsutis, 2-3 pollices longum et 5-7 lineas latum, mucronatum; *semina* albida, unicoloria, cotyledonibus germinantibus coeruleis; *caulis* 3-4-pedalis, caespitosus, teres, erectus, mollissime villoso-pubescens, viridi-cinereus, in sicco fulvus; *folia* digitata, foliolis quinque septemque, quae in foliis inferioribus latiora, obverse oblongo-cuneata, obtusa, quae in foliis superioribus obverse lanceolata, acuta, omnia utrinque molliter et adpresse villosa, villis albis, margine dense ciliato-villosa; *petioli* 4-5 pollices longi, superne sulcati et villosi uti foliola; *stipulae* 6-7 lineas longae, lineares, acuminato-attenuatae; *bracteae* quinque in quovis verticillo, lanceolatae, deciduae, saepe coeruleae uti rachis in quoque racemo; *bracteolae* in unoquoque flore lineares, acutae, tubo calycis adpressae; *radix* uti in specie praecedente.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in elatis: *Zaffarana, Milo, Caselle.*

Icon. nulla.

Lupinus Termis. *Forsk. Fl. Aegypt. Arab. Cent. 5. pag. 131. — DC. Prodr. 2. pag. 407. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 99.* et *Syll. 4. pag. 100* et *350. n. 1. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 267. — Bert. Fl. It. 7. pag. 411. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 596. — Torn. Fl. Sic. pag. 183.*

Lupinus prolifer. *Biv. Cent. 1. pag. 55. n. 62.*

Lupinus Bivonii. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIV.*

Lupinus albus var. Termis. *Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 154.*

Nomen vulgare: *Luppinu sarvaggiu.*

4. **L. Cosentini.** — *Flores* grandiusculi; *racemi* terminales, 1/2-1 pedales, ante anthesim albo-sericei et conici, inde erecti, interrupti et verticillati; *pedicelli* villosi, albi, in sicco fusci; *calyx* profunde bilabiatus, pedicello longior, villoso-sericeus, tubo brevi, labio superiore bipartito, laciniis lanceolatis, acuminatis, inferiore obsolete tridentato; *corolla* saturate coerulea, inferne alba, glabra, calyce duplo longior; *alae* et *vexillum* basi lineati concolorati; *carina* albida, apice nitide fusca; *genitalia* ut in genere; *legumen* 4-6 lineas latum et 1-2 pollices longum; *semina* subrotunda, lurida

compressa, tuberculato-scabrida, fascis fuscis prope hilum et punctis vel lineolis fuscis marmorata; *caulis* apice parce ramosus, 1–3 pedes longus, erectus, dense et mollissime villosus, villis patulis, albis et parum elongatis; *folia* alterna, longe petiolata, digitata, foliolis novem-undecim, obverse lanceolatis, obtusis cum mucronulo in medio, integerrimis, intermediis longioribus, mollissime et adpresse pubescentibus, supra saturate viridibus, subtus pallidioribus; *petioli* 5–6 pollices longi, superne sulcati, foliolis concolores, villosis, villis semipatulis; *stipulae* lanceolatae, longe caudatae, acuminatae, 6–10 lineas longae, petiolo 3–4 lineas adhaerentes; *bracteae* ad verticillos oppositae, ovato-lanceolatae, acuminatae, sericeae, deciduae; *bracteolae* lineari-setaceae; *radix* ramosa, simplex.

Floret Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae, ubique in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Mascalucia, Viagrande, Battiati.*

Icon. nulla.

Lupinus Cosentini. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 398* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 267. — Ten. Fl. Nap. 4. in add. et emend. p. XI.* et *5. pag. 100. — Bert. Fl. It. 7. pag. 410. Torn. Fl. Sic. pag. 183. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 154.*

Lupinus pilosus. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 143.*

Lupinus hirsutus. *Ten. op. cit. pag. 142.*

Nomen vulgare: *Luppinedda sarvaggia.*

5. L. linifolius. — *Flores* parvuli; *racemi* alterni, breves; *scapus* et *pedicelli* pubescentes et isti lineam unam longi; *calyx* cum labio superiore bidentato et cum inferiore trifido; *corolla* coerulea, carina albida, apice purpureo-maculata et vexillo flavescente; *genitalia* ut in speciebus praecedentibus; *semina* globosa, badia vix nigro-maculata; *caulis* erectus, raro ramosus, viridis, adpresse pubescens; *folia* 9-nata, foliolis linearibus, obtusis, planis, canaliculatis, pubescentibus; *bracteae* in racemo ovato-acuminatae; *bracteolae* in quovis calyce parvae; *radix* simplex et brevis.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae et Catinae, in saxosis vulcanicis.

Icon. *Roth. Abh. pag. 14 tab. 3.*

Lupinus linifolius. *Roth. loc. cit.— Willd. Sp. Pl. 3. pag.*

1025. — DC. Prodr. 2. pag. 407. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 269. — Torn. Fl. Sic. pag. 184.

Lupinus angustifolius var. β linifolius. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 154.*

Genus 2. PSORALEA.

Flores solitarii, vel capitati, vel racemosi; *calyx* gamosepalus, liber, persistens, saepe tuberculato-glandulosus, bilabiatus, labio superiore bifido et inferiore trifido, laciniis acuminato-attenuatis, lacinia infima longiore; *corolla* papilionacea, coerulea, albida, purpurascens, vixillo oblongo, erecto, lateralibus replicatis, reliquis petalis longiore, alis angustis, replicatis, obtusis, liberis, carina alis breviore aut subaequali; *stamina* decem monadelpha vel diadelpha; *antherae* aliquando fertiles et steriles commixtae; *ovarium* sessile, uniovulatum; *stylus* filifornis; *stigma* capitellatum; *legumen* intra calycem inclusum, monospermum, saepe rostratum; *semen* oblongum, hilo laterali. Plantae suffruticosae vel fruticosae, raro annuae, saepe glandulis tuberculatis obsitae; *caulis* erectus; *folia* petiolata, ternata aut imparipinnata; *stipulae* basi petioli adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1271. n. 6526.—DC. Prodr. 2. pag. 216. — Lin. Gen. 894. — Lam. Ill. tab. 614. — Bert. Fl. It. 8. pag. 76. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 318. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 518. — Torn. Fl. Sic. pag. 184.

1. P. bituminosa. — *Flores* in capitulis densibus grandiusculis, ovatis vel globosis terminales; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, valde elongatus, angulatus, cinereo-pubescens; *pedicelli* brevissimi et scapo conformes; *calyx* longus, tubulosus, pilosus, tubo albido, nervis viridulis, villosus, villis elongatis, albis, laciniis quatuor subaequalibus, lanceolatis, quinta latiore et longiore, omnibus acuminato-aristatis, ciliatis, viridibus; *corolla* laciniam calycinam longiorem aequans aut parum superans; *vexillum* ovatum, submarginatum, purpureo-violaceum, erecto-patens, alis longius, lateribus replicatis; *alae* semiovatae, obtusae, ex albido coe-

rulescentes, margine superiore conniventes, inferiore patulae, exappendiculatae, ungue longo; *carina* alis brevior, compressa, apice in lateribus coerulescens, dorso purpurascens, tota corolla subinde albida; *stamina* monadelpha; *stylus* brevis, crassiusculus; *stigma* depresso-capitatum, ora marginali barbata; lomentum monospermum, longe rostratum, rostro compresso-incurvulo, lutescente, albo-villoso-hirto, calycem superante, corpore lomenti intra calycem incluso, nigrescente, villoso-hispido, apice acuto, subcostato, spinoso, spinis ad costas brevibus, nigris; *semen* oblongum, verticale, loculum implens et pericarpio arctissime adhaerens; *caulis* teres, striatus, erectus, alterne ramosus aut simplex, tectus, pilis seu villis brevibus albis, adpressis, subinde longioribus, erecto-patulis praeditus, a spithama ad quatuor pedes longus; *folia* longe petiolata et magis inferiora, ternata, semper scapo minora, foliolo impari longius petiolato, ima foliolis subrotundis aut late ovalibus, obtusis, fugacia, successiva foliolis oblongo-lanceolatis, suprema foliolis lanceolatis vel linearibus, spinula mucronatis, supra saturate viridia, pilis raris adspersa, subtus magis pilosa, pilis omnibus brevibus; *petioli* striati vel sulcati, supra canaliculati, more caulis pilosi; *stipulae* basi petioli brevi tractu adnatae, imo paulo breviores, ovato-lanceolatae, reliquae angustissimae, lanceolato-lineares acuminatae, erecto-patulae; *bracteae* albo-viridulae, tridentatae, dentibus ovatis, acutis, medio longiore, apice dentium saturate viridi-pilosae, nervosae, reticulato-venosae, calyce breviores; *radix* plus minus crassa, dura, fusiformis, simplex vel ramosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, Catinae et ubique in regione pedemontana, in saxosis et arenosis vulcanicis.

Icon. *Moris. Hist. Pl. 2. sec. 2. tab. 12.—Riv. tetr. irr. tab. 15.* sub nomine: *Trifolium bituminosum. — Sibth. Fl. Gr. 1. pag. 738.*

Psoralea bituminosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1075.—DC. Prodr. 2. pag. 219.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 106.— Moris Fl. Sard. 1. pag. 518. — Bert. Fl. It. 8. pag. 77.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 318. — Torn. Fl. Sic. pag. 184. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 181.*

Tota planta inter villos crebre glandulosa et foetens o-

dore bituminis. In sicco inodora. Ab aetniculis adversos morsos rabiosi-canis utitur.

Genus 3. Trifolium.

Flores in capitulo vel umbellati vel dense spicati, hermaphroditi vel diclini, nudi vel bracteati; *calyx* persistens, tubulosus vel campanulatus, quinquifidus vel bilabiatus, labio altero bifido, altero trifido, laciniis quinque subaequalibus, filiformibus, elongatis et una reliquis longiore; *corolla* papilionacea, alba, rubra, rosea, purpurea, marcescentia, petalis modo liberis, modo inferne in tubum coalitis; *vexillum* alis longius; *alae* carina longiores; *stamina* in flore hermaphrodito decem, monadelpha, inclusa; in flore diclino decem monadelpha et inaequalia; *ovarium* uniloculare, uni-pluriovulatum, in flore masculo nullum; *stylus* glaber; *stigma* capitatum; *legumen* parvum, uniloculare, mono-tetraspermum, nunc sessile et intra calycem induratum inclusum, membranaceum; ortum e flore diclino est depresso-globosum, obtectum e calycibus florum sterilium per varios ordines; *semina* ovalia, compresso-tumida, snbreniformia aut oblique obcordata, cum prominulo ex lato hili; *caulis* teres, simplex vel ramosus, saepe plures caespitosi; *folia* petiolata, ternata, rarissime quinquefoliata, petiolata et stipulis utrinque latis instructis. Plantae annuae, perennes vel suffruticulosae.

Lin. Gen. Pl. pag. 387. — Endl. Gen. Pl. pag. 1268. n. 6511. — DC. Prodr. 2. pag. 189. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 296. — Bert. Fl. It. 8. pag. 98. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 465. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 324. — Torn. Fl. Sic. pag. 184.

1. T. lappaceum. — *Flores* terminales, in capitulo globoso-ovato, obtuso, plerumque grandiusculo, nunc breviter nunc longiuscule pedunculati; *pedicelli* una cum scapo pubescentes, in rachide communi breves aut brevissimi; *calyx* turbinatus, campanulatus, viginti nerviis notatus, tubo brevi, albescente, glabro aut piloso, rarius hirsuto, laciniis e basi lanceolato-subulatis, inferne trinerviis, viridibus, patenter

setosis, rigidis, praesertim in fructu, subaequalibus, omnibus tubo multo longioribus, demum patulis, ora faucis barbata; *corolla* albida vel rosea, laciniis calycinis brevior aut subaequalis, vexillo longo, obtuso, alas superante et alis carina sublongioribus; *genitalia* ut in genere; *legumen* monospermium, calyce tectum; *semen* ovale, laeve, fulvum; *caulis* teres, adscendens vel erectus aut decumbens, plerumque jam alterne ramosus, ramulis patulis, simplex tantum dum macrior, plus minus pilosus, ab 1–2 poll. ad sesquipedem longus; *folia* inferiora longiuscule, superiora brevius, supremaque brevissime petiolata, prope florem opposita, reliqua alterna, omnia ternata, foliolis oblongo-obovatis, aut obovatis, integris vel leviter emarginatis, apice obiter denticulatis, plus minus pilosis; *petioli* pantenter pilosi, longitudine varii; *stipulae* membranaceae, albo-viridulae, oblongo-angustae, amplexantes, antice totae apertae, viridi aut purpureo-nervatae, ludunt glabrae, pilosae vel hirsutae, cum cauda lanceolata, acuminata, longe ciliata; *radix* tenuis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, Catanae, *Zaffarana* et ubique in regionibus pedemontana et nemorosa obvium.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 482. tab. 62. fig. 1.*—Optima.

Trifolium lappaceum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1082.—DC. Prodr. 2. pag. 191.—Sibth.* et *Smith Fl. Gr. 8. pag. 34. tab. 746. Biv. Bern. Cent. 2. pag. 66. — Bert. Fl. It. 8. pag. 140. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 332.—Torn. Fl. Sic. pag. 184 et var. b. pag. 185. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 173. — Gibelli e Belli, Rivista delle specie di Trifolium italiane, pag. 77.*

2. T. **angustifolium.** — *Flores* spiciformes; *spica* a semipollice ad duos pollices longa, terminalis, breviter et crasse pedunculata, primo densiflora et cylindraceo-conica, in fructu laxiuscula; *pedunculus* et *pedicelli* brevissime villosi; *calyx* tubuloso-turbinatus, decemnervis, hirsutus, pilis e tuberculo exiguo, fusco vel albido ortis, laciniis lineari-subulatis, apice aristulatis, plumosis, apice tantum nudis, in fructu rigidis, pungentibus, patulis, superioribus duabus brevioribus, quinta caeteris quidquam longiore, fauce tubi margine

calloso arctata; *corolla* rosea aut purpurea, siccando ferruginea, laciniam quintam calycinam subaequans aut brevior; *petala* intra calycis tubum albida, purpurea vel pallide rosea; *vexillum* alis et carina subaequalibus multo longius, erectum, obtusum, cum mucronulo vel apice erosulum; *genitalia* ut in genere; *legumen* membranaceum, tectum, monospermium; *semen* ovale, compresso-tumidulum, laeve, nitens, flavum; *caulis* teres, erectus, pilosus, pilis in sicco flavis, simplex vel alterne et subinde valde ramosus, a duobus-tribus pollicibus ad sesquipedem longus, saepe plures ex eadem radice, medio erecto, lateralibusque adscendentibus; *folia* inferiora minora et paulo longius petiolata, pilosa, pilis in sicco flavis, omnia ternata, foliolis angustis, lanceolatis vel linearibus, acuminatis aut acutis, integerrimis, venis parum obliquatis; *stipulae* angustae, arcte amplexantes, antice inferne longo tractu connatae, albido-membranaceae, viridi-nervatae, caudis filiformibus, remote ciliatis, stipula parum brevioribus aut aequalibus, viridibus et glabris; *radix* fusiformis aut inferne ramosa, lateraliter plus minus fibrillosa, extus flavo-terrea, filo interiore albo.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, Catinae, *Armisi*, ad saxa vulcanica herbosa.

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 17.* sub nomine: *Lagopus hispanica. — Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 16.*

Trifolium angustifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1083. — DC. Prodr. 2. pag. 189.—Savi Obs. pag. 58 n. 26.—Bert. Fl. It. 8. pag. 172.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 466.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 336.—Torn. Fl. Sic. pag. 185. — Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 171.—Gibelli e Belli op. cit. pag. 99.*

3. **T. phleoides.**—*Flores* parvi in capitulo ovato aut oblongo et interdum oblongo-cylindraceo, obtuso, 5-6 lin. longo, multifido, densifloro, nunc longe nunc breviter pedunculato et quandoque subsessili, terminali, solitario aut laterali; *scapus* seu *pedunculus* teres, pilosus, longitudine varius, a semipollice ad duos pollices; *pedicelli* rachidi adfixi brevissimi; *calyx* tubo brevi, campanulato, decemnervi, piloso aut hirsuto, fauce villis obsita, tamen patente, laciniis a basi triangula lineari-subulatis, ciliatis, subaequalibus, aut quinta reliquis paululum longiore, tubo longioribus aut aequalibus aut brevioribus etiam in eodem individuo, in fructu rigidulis et

stellato-patentibus; *corolla* alba aut rubella, laciniis calycinis parum brevior; *genitalia* ut in genere; *legumen* monospermium, tectum; *semen* subrotundum, subreniforme, compressum, laeve, flavo-fulvum; *caulis* teres, erectus vel adscendens, tenuis, simplex aut parce ramosus, totus adpresse pilosus vel inferne glaber, a duobus-tribus pollicibus ad decem pollices longus, subinde plures ex eadem radice et caespitosi; *folia* ternata; inferiora longiuscule, successiva brevius, supremaque brevissime petiolata et interdum sessilia, ima foliolis obovatis, emarginatis, reliqua foliolis obverse lanceolato-linearibus, omnibus retusis cum mucronulo, cuneatis, superne obiter denticulatis, pallide viridibus, adpresse pilosis; *stipulae* angustae, amplexantes, albido-membranaceae, viridi-nervatae, glabrae aut subpilosae, antice breviter connatae, caudis longiusculis, lanceolatis, acuminatis, ciliatis, subinde una cum nervis purpurantibus; *radix* tenuis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae in arenosis regionis nemorosae et alpinae: *Milo, Osservatorio.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 471. tab. 60.* — Optima.

Trifolium phleoides. *Pourr. in Willd. Sp. Pl. 3 pars 2. pag. 1377. — DC. Prodr. 2. pag. 191. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 106. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 471. — Bert. Fl. It. 8. pag. 151. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 329. — Torn. Fl. Sic. pag. 185. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 170.—Gibelli e Belli op. cit. pag. 37.*

Nomen vulgare: *Cuda di surgi* o *di gattareddu.*

4. **T. tomentosum.** — *Flores* parvuli in capitulo solitario, in anthesi hemisphaerico, in fructu globoso-congesto: *scapus* seu *pedunculus* pubescens, brevis aut nullus; *pedicelli* brevissimi, aliquando nulli, unde capitulum et flores sessiles; *calyx* campanulatus, glaber, tubo brevissimo, tenuiter nervoso, labio superiore bidentato, dentibus triangulis, mucronulatis, labio inferiore tridentato, dentibus lanceolatis, in fructu labium superum vesiculoso-inflatum, fornicibus incurvatis, et reticulato-venosum, demum scariosum, rubescens, plus minus dense tomentosum, tomento cinereo aut fulvo, setas brevissimas dentium occultante; *corolla* parva, calyce paulo longior, rosea vel albida, saepe resupinata; omnia *genitalia*

ut in genere; *legumen* ovatum, compressum, intra vesicam calycinam occultatum, mono-dispermium; *semen* parvum, compressum, ovoideum, subcordatum, laeve, nitens, flavidum vel maculis minutis purpureis adspersum; *caules* saepe plures ex eadem radice et in orbem prostrati vel decumbentes aut erectiusculi, a semipollice ad spithamam longi et glabri; *folia* glabra, parva, obovato-cuneata, obtusa, interdum emarginata, argute serrulato-spinulosa, ima obcordata; *petiolus* 1-2 pollices longus, glaber, filiformis, scapo seu pedunculo valde longior; *stipulae* brevissimo tractu antice connatae, caudis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, apice saepe attenuatis; *bracteae* dixtinctae aut connatae; *radix* tenuis vel crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, Catinae, *Nicolosi* et ubique in regionibus pedemontana et nemorosa vulgatissimum.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 485. tab. 64.*

Trifolium tomentosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1086. — DC. Prodr. 2. pag. 203.—Savi Att. dell'Acc. Ital. 1. pag. 193. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108.—Bert. Fl. It. 8. pag. 188. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 485. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 345. — Torn. Fl. Sic. pag. 185. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 174.*

5. T. **glomeratum**. — *Flores* parvuli in capitulo parvo, globoso, solitario, axillari vel terminali, modo uno, modo pluribus, semper in apice, nunquam basi caulis, sessili vel subsessili, in anthesi et in fructu globoso, semper parvo; *calyx* campanulatus, exquisite decemnervis, sulcatus, pallens, subinde rubescens, glaber, laciniis subaequalibus, cordato-ovatis, acuminato-aristulatis, patenti-recurvis, viridibus, trinerviis, fauce nuda, pervia; *corolla* parva, calyce paulo longior, rosea, vexillo erecto, obtuso, alis et carina subaequali aut paulo longiore; *genitalia* generis; *legumen* subrotundum, tectum, mono-dispermium; *semen* exiguum, ovatum, compressum, oblique obcordatum, laeve, flavum aut flavo-rufescens; *caulis* teres, viridis, striatus, prostratus vel decumbens, tenuis, raro pilis sparsus, plus minus alterne ramosus, macrior simplex, a pollice ad pedem longus, saepe plures ex eadem radice; *folia* ternata, inferiora longe, superioraque breviter petiolata, alterna et sub capitulo terminali opposita, omnia fo-

liolis parvis, obovatis, apice rotundatis aut leviter emarginatis, inferne cuneatis, integris, relique margine minute et argute denticulatis, interdum mucronulatis, glabris: *petioli* glabri vel subpilosi; *stipulae* membranaceae, breves, multinerviae, albo-viridulae, antice brevi tractu connatae, caudis lanceolatis, acuminato-attenuatis; *bracteae* lineari-subulatae, virides, exiguae et calyce multo breviores; *radix* gracilis, spongiolis exiguis, oblongis, hic illic obsita.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, Catinae, *Nicolosi* et ubique in elatis pedemontanae regionis.

Icon. *Pluk. Phyt. tab. 113. fig. 5.*

Trifolium glomeratum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1034. — DC. Prodr. 2. pag. 198.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 476. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 67.—Bert. Fl. It. 8. pag. 117.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 326.—Torn. Fl. Sic. pag. 158.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 168.*

Nomen vulgare: *Trifogghiu.*

6. **T. flavescens.** — *Flores* grandiusculi in capitulo terminali cauli et ramis, ovato, globoso, non parvulo, brevissime pedunculato aut sessili, inter stipulas foliosas involucrato; *pedicelli* brevissimi, pubescentes; *calyx* tubuloso-turbinatus, hirsutus, tubo brevi, decemnervi, fauce brevi et intus callo instructa, laciniis e basi triangula, quinquenervi-filiformibus, patenter et laxe plumosis, subaequalibus aut quinta paulo longiore, omnibus tubo longioribus at in fructu patulis; *corolla* calyce nunc paulo nunc duplo longior, alba aut luteola, apice rosea vel ochroleuca; *vexillum* angustum, emarginatum, erectum, apice erosulum aut recurvulum, alis longiusculum; *alae* angustae, canaliculatae; *carina* albo-viridula, apice rosea, alis parce brevior; *genitalia* generis; *legumen* membranaceum, tectum, monospermium, raro dispermium; *semen* exiguum, subreniforme, laeve, flavescens; *caulis* teres, striatus, adscendens vel decumbens vel erectus, basi ramosus, ramis alternis, erecto patulis, dum macrior simplex, plus minus hirsutus, a duobus pollicibus ad pedem et sesquipedem longus, interdum plures ex eadem radice et coespitosi; *folia* plerumque parva, pilosa, obovato-cuneata, apice rotundata aut emarginata, ima obcordata, saepe minima, omnia in margine superiore obsolete denticulata; *petioli* inferiores elongati, su-

periores breves, omnes pilosi; *stipulae* inferiores oblongae, superiores subrotundae utraeque concavae, albido-membranaceae, hirsutae, nervis viridibus aut rubentibus, caudis aristulatis, arista filiformi, longiuscula; *radix* tenuis, crassiuscula, simplex vel ramosa, plus minus fibrillosa, spongiolis obsita, extus nigra et intus alba.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in arenosis et sylvaticis nemorosae regionis.

Icon. Nulla.

Trifolium flavescens. *Tin. Pug. 1. pag. 15.—DC. Prodr. 2. pag. 206. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 331. — Torn. Fl. Sic. pag. 180.—Gibelli e Belli op. cit. pag. 67.*

Trifolium villosum. — *Presl Del. Prag. pag. 48.*

Trifolium pallidum. *Wald.* et *Kit. Pl. Rar. Hung. 1. pag. 35. tab. 36* et auctorum, valde a specie nostra differt.

7. **T. Bocconi.** — *Flores* parvi in capitulo conico, oblongo aut ovato, solitario aut bino, terminali cauli et ramis, aliquando uno axillari; *calyx* arctissime rachidi adfixus, tubo brevi, campanulato, decemnervato, piloso, inter lacinias hirsuto, albido, numquam ventricoso, laciniis lineari-subulatis, aristulatis, rigidis, erectis, uninerviis, pilosis, infima longiore, fauce pilis obsita; *corolla* parva, calyce brevior, raro aequalis, rosea, alis albidis; *genitalia* generis; *legumen* membranaceum, monospermium, inclusum; *semen* exiguum, ovoideum, laeve, flavum, situ radiculae priminulum; *caulis* teres, erectus vel adscendens, simplex aut alterne ramosus, ramis saepe brevissimis, patenter pubescens, a duobus pollicibus ad spithamam longus, rubescens, interdum plures ex eadem radice et laterales decumbentes, medius erectus; *folia* ternata, inferiora breviter petiolata, foliolis minoribus, obovatis, reliqua brevissime petiolata et foliolis obverse oblongo-cuneatis vel angustioribus et obverse lanceolatis, omnibus obtusis, paucis, subinde leviter emarginatis, integris vel obiter denticulatis, ciliatis, plerumque glabris et subtus tantum nervo pilosis, venis parum et recta obliquis; *stipulae* breves, antice ad medium usque connatae, albido-membranaceae, pilosae, arcte amplexantes, viridi-nervatae, subinde rubescentes, caudis angustis, lineari-acuminatis, stipula duplo et triplo longioribus; *bractea* seu stipula bracteans plus minus dilatata folii sessilis suffulta, gemina, in ramulis solitaria; *radix* fu-

siformis, modo tenuis, modo crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, Catanae, *Licatia, Armisi*, ad saxa vulcanica.

Icon. *Bocc. Mus. di pl. rar. pag. 140. tab. 104.* sub nomine: *Trifolium nodiflorum.—Savi atti dell' Ac. Ital. 1. pagina 196. fig. 1.*

Trifolium Bocconi. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 216. — DC. Prodr. 2. pag. 192. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 106. Moris Fl. Sard. 1. pag. 472. — Bert. Fl. It. 8. pag. 128. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 328. — Torn. Fl. Sic. pag. 187. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 169.—Gibelli e Belli op. cit. pag. 32.*

8. **T. arvense.** —*Flores* parvuli, subspicati; *spicae* terminales, solitariae in apice caulis et ramorum, oblongo-cylindraceae aut globosae aut ovatae, a paucis lineis ad pollicem longae, obtusae; *calyx* campanulatus, saepissime molliter villosissimus, aliquando minus villosus, raro puberulus aut glaber, villis cinereis, in sicco fulvis, tubo brevi, decemnervi, albido, nervis viridibus aut rubentibus, laciniis setiformibus subaeqnalibus, dense plumosis, raro breviter pilosiusculis, tubo longioribus, erecto-patulis, saepe rubescentibus, fauce annulo calloso vix piloso clausa; *corolla* exigua, albida aut albo-rosea, calyce saepe multo brevior; *vexillum* alis et carina vix longius; *genitalia* generis; *legumen* membranaceum, tectum, monospermium; *semen* exiguum, ovoideum; subrotundum, laeve, primo flavo-viridulum, maturum flavum; *caulis* teres, erectus, raro decumbens, alterne et saepe valde ramosus, ramis patulis, in macrioribus individuis simplex, molliter pubescens aut villosus, rarissime glaber, interdum subflexuosus, a pollice ad pedem longus; *folia* ternata, inferiora longiuscula, successiva brevius, supremaque brevissime petiolata, ima foliolis minimis, obcordatis, denticulatis, reliqua foliolis obverse lancealatis, in ipso apice pauce dentatis vel retusis cum mucronulo, aut suprema foliolis lanceolato-linearibus, basi angustatis, apice subdenticulatis, rarius integris; foliolis omnibus pallide virentibus, pubescentibus aut villosis, rarissime glabris, longiuscule petiolatis; *stipulae* breves, amplexantes, antice inferne connatae, viridi-nervatae, pubescentes aut villosae, rarissime glabrae, caudis lanceolatis, acu-

minato-attenuatis, ipsa stipula longioribus; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, fibris lateralibus albis sparsa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in elatis regionibus: *Milo, Zaffarana.*

Icon. *Fl. Dan. 270.*

Trifolium arvense. *Lin. Sp. Pl. pag. 1085.—DC. Prodr. 2. pag. 190. — All. Fl. Ped. 1. pag. 305. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 469. — Bert. Fl. It. 8. pag. 175. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 336. — Torn. Fl. Sic. pag. 187. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 169—.Gibelli e Belli op. cit. pag. 24.*

Trifolium arvense var. *b.* aetnense. *Guss. l. c.*

Nomen vulgare: *Muciddu, Cuda di surgi.*

9. **T. pratense.** — *Flores* grandiusculi, in capitulo congesti, erecti et leviter odorosi; *capitulum* terminale saepe sessile, globosum vel ovatum, crassum, multiflorum, rarius cum capitulo laterali minore; *pedunculus* seu *scapus* ubi adest 2-3 lineas longus, pilosus, pilis albis, viridis; *pedicelli* brevissimi, albo-pilosuli; *calyx* tubo longo, sursum plus minus villosus albidus, decemnervis, nervis viridibus aut rubellis, laciniis e basi brevi triangula et trinervi subalatis, longiuscule ciliatis, plumosis, viridibus aut rubellis, quatuor aequalibus et tubo vix longioribus, infima paulo longiore, in fructu erecta, reliquis erecto-patulis, fauce tubi annulo calloso, ciliato clausa; *corolla* calyce circiter triplo longior, nunc saturate rubens, nunc rosea, siccando flavescens, nunc alba; *vexillum* oblongum, obtusum aut erosulum vel emarginatum, alis paulo longius; *carina* acuta, alis paulo brevior; *genitalia* ut in genere; *legumen* membranacenm, tectum, monospermium aut dispermium, operculo acuminato coopertum; *semen* reniformi-semirotundatum, compressum, laeve, pallide flavum; *caulis* teres, striatus, fistulosus, decumbens, adscendens aut erectus, subinde leviter flexuosus, alterne ramosus vel simplex, pilosus, glaber vel hirsutus, a pollice ad sesquipedem longus; *folia* ternata, inferiora longe petiolata, superiora brevius, suprema opposita, foliolis modo parvis, subrotundis, modo grandibus, ovatis, obtusis, saepe emarginatis praesertim inferioribus, aliis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, acutis, omnibus integerrimis aut minutissime denticulatis, subpilosis, subciliatis, rarius hirsutis, supra saturate viridibus

aut macula alba, sagittaeformi paulo infra medium plerumque pictis, subtus pallidioribus, venis numerosis, parallelis, obliquis; *stipulae* inferiores ovato-oblongae, superiores late ovatae, omnes albido-membranaceae, maculis punctiformibus, fusco-rubidis saepe adspersae, inflatae, amplexantes, viridinervatae, antice brevi tractu connatae, caudis brevibus e basi late triangula filiformi-subulatis, superne adspersis pilis paucis, rarius longis; ad basim capituli folia et stipulae involucrum duplicem constituunt; *radix* fusiformis, crassa aut crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, spongiolis adspersa, intus alba, extusque nigra.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, *Milo Zaffarana*, et ubique in elatis regionibus fertilibus.

Icon. *Bonan. Panph. tab. 51. — Fl. Dan. 989.*

Trifolium pratense. *Lin. Sp. Pl. pag. 1082.—DC. Prodr. 2. pag. 195. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 478. — Bert. Fl. It. 8. pag. 161.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 330. — Torn. Fl. Sic. pag. 187.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 172. Gibelli e Belli op. cit. pag. 59.*

Nomen vulgare: *Trifogghiu.*

Species valde ludibunda, quae multas varietates exhibet.

Pabulum praestitissimum in pascuis naturalibus. Filamenta caulis et foliorum contorta cum malvaceis ad tapeta conficienda utilia.

10. T. spumosum. — *Flores* in capitulo terminali, salitario, globoso aut ovato, cum scapo seu pedunculo longiusculo, brevi, sulcato, viridi, glabro et cum pedicellis tenuibus et glabris; *calyx* vigintinervis, albescens vel superne purpurascens, transverse rugosus, in flore tubulosus, in fructu vesicoso-conicus, collo constrictus, laciniis aequalibus, tubo multo brevioribus, lineari-subulatis, in fructu rigidis et recurvis; *corolla* rosea vel calyce parce longior; *vexillum* alis multo longius, acutum; *alae* et *carina* acutae; *genitalia* ut in genere; *legumen* compressum, rostro ensiformi, exerto terminatum, tri-tetraspermum; *semina* grandiuscula, ovato-subrotunda, compresso-tumida, flava, granulato-scabra; *caulis* teres, strictus, decumbens vel adscendens vel erectus, a 6 poll. ad pedem longus; *folia* longe petiolata, foliolis late obovatis, obtusis aut levites emarginatis, superne acute denticulatis, su-

binde macula alba notatis, suprema opposite et brevissime petiolata; *stipulae* caudatae, e basi triangula longe attenuato-setaceae; *bracteae* ad singulos flores sitae, ovato-oblongae, acuminatae, caudicula aristaeformi terminatae, multinerviae, tubo calycino breviores, albidae; *radix* fusiformis, subcarnosa, brevis, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae ad saxa vulcanica pedemontanae regionis: *Catania, Licatia.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 491. tab. 63. — Smith Fl. Gr. 8. pag. 38. tab. 753.*

Trifolium spumosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1085.—Savi Atti dell Acc. It. 1. pag. 194 et 198. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 69. — Bert. Fl. It. 8. pag. 183. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 341. — Torn. Fl. Sic. pag. 187. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 174.*

II. T. repens. — *Flores* grandiusculi in capitulo depresso-convexo; *scapus* seu *pedunculus* solitarus, axillaris, foliis triplo et ultra longior; *pedicelli* tubo calycis dimidio breviores, glabri, albi, subumbellati et in fructu curvati; *calyx* resupinatus, decemnervis, tubo basi et nervis viridi, inter nervos albido, ora inter lacinias saepe rubella, laciniis lanceolatis, acutis, viridibus aut apice rubellis, superioribus vel saltem supremis insigniter longioribus, inferioribusque tubo brevioribus aut subaequalibus, subinde tamen differentia inter lacinias pauca est; *corolla* duplo calyce longior, primo alba, postea carnea, interdum cum striis saturatioribus senio sordescens, umbrina; *vexillum* patenti-recurvulum, obtusum, alis longius, apice integrum aut submarginatum aut erosulum; *alae* patentiusculae; *carina* obtusa; *genitalia* ut in genere; *legumen* angustum, torulosum, tectum, tri-tetraspermium; *caules* ex eadem radice plures, glabri, prostrati vel decumbentes, inferne repentes, teretes, farcti, basi ramosi, a spithama ad pedem longi et multo varii, subinde purpurantes; *folia* longe petiolata, ternata, foliolis nunc subrotundis, nunc ovali-oblongis, obcordatis vel apice rotundatis, basi breviter cuneatis, integris, reliquo margine argute serrulatis, supra saturate viridibus et macula alba paulo infra medium plerumque notatis, subtus pallidioribus, crebre et obblique venosis, venis pellucidis, externe ramulosis, omnibus foliolis

brevissime et subaequaliter petiululatis; *stipulae* petiolo adnatae, antice breviter connatae, arcte et tractu longiusculo caulem vaginantes, caudiculis lineari-subulatis, viridibus terminatae, reticulato-venosae, inter retes membranaceae, albidae vel rubescentes; *bracteae* exiguae, albo-membranaceae, lanceolatae, acuminatae, canaliculatae, pedunculo multo breviores, saepe in carina et margine rubellae; *radix* crassiuscula, repens, alba, ad nodum aliquando rubeola.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, *Catania, Licatia, S. Giovanni La Punta, Torre di Grifo* et ubique, in saxosis vulcanicis arenosis pedemontanae et nemorosae regionis.

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 100. ed. Panorm. Univ.* sub nomine: *Trifolium pratense, album, foemina, repens, rato folio maculato.—Fl. Dan. 990.—Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 15.*

Trifolium repens. *Lin. Sp. Pl. pag. 1080. — DC. Prodr. 2. pag. 198. — Biv. Bern. Cent. 1. pag. 80. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 496.—Bert. Fl. It. 8. pag. 106.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 337.—Torn. Fl. Sic. pag. 188. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 175.*

Nomen volgare: *Acitusa.*

Pabulum gratissimum pecori et armento, in aetnensibus pascuis naturalibus.

12. T. resupinatum.—*Flores* parvuli, inodori, pedicellis brevissimis, crassiusculis suffulti, terminales in capitulo globoso-depresso et fere umbellato, pedunculato; *pedunculus* solitarius, sulcatus, aliquando subpilosus, erecto-patulus, longitudine varius in eodem individuo quam in diversis, scilicet folio brevior, aequalis aut valde longior; *calyx* turbinatus, tubo albido, membranaceo, viridi-nervato, in facie superiore adpresse villoso, in inferiore glabro aut vix piloso, laciniis superioribus duabus apice setaceis et saepe rubescentibus, inferioribusque tribus paulo brevioribus, lanceolato-linearibus, acuminatis, viridibus, in fructu labio superiore elongato, inferne inflato, ampullaceo, gibbare sursum verso, collo arctato, conico, intus concavo-canaliculato, setis duabus divaricatis terminato et ideo bicorni, albido vel rubescente, villis patentibus, inter nervos transverse et crebre reticulato-venoso, demum scarioso, labio inferiore immutato, brevi, nudo; *corolla* resupinata, purpureo-rosea, rarissime alba, calyce duplo

triploque longior; *vexillum* oblongum, emarginatum, venis saturatius purpureis pictum, alis duplo longius; *alae* oblongae, superne patulae; *carina* alis brevior; *genitalia* generis; *legumen* parvum, mono-dispermium, intra vesicam calycinam occultatum, semiovatum, compressum, vix rostellatum, glabrum, virens; *semen* exiguum, subcordato-ovatum, compresso-tumens, laeve, fulvo-lutescens; *caulis* potius gracilis, tenuis, subangulatus, striatus, fistulosus, glaber, alterne ramosus praesertim inferne, prostatus et rosulatus aut erectus, a sesquipollice ad pedem longus, saepe plures ex eadem radice; *folia* inferiora longe et superiora brevius petiolata, suprema opposita, omnia foliolis parvis, obovatis, cuneatis, interdum leviter emarginatis, rarius supremis, acutiusculis, superne acute denticulatis, subinde macula alba notatis; *stipulae* latiusculae, breves, albae vel rubescentes, viridi-nervatae, amplexicaules at antice inferno connatae, caudis triangulo-lanceolatis, acuminato-attenuatis, nervosis, interdum ciliatis, ipsa stipula duplo triploque longioribus; *bracteae* minutissime subdentatae; *radix* tenuis aut crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, sordide alba.

Floret ab Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, Catinae, *Milo*, in elatis et ad saxa vulcanica herbosa.

Icon. *Clus. Hist. Pl. sec. 1. pag. 247* sub nomine: *Trifolium pratense salmanticum.*

Trifolium resupinatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 106. — DC. Prodr. 2. pag. 202.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 162.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 493. Bert. Fl. It. 8. pag. 183.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 344. Torn. Fl. Sic. pag. 188. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 173.*

13. **T. ligusticum.**—*Flores* parvi, sessiles in capitolo oblongo vel oblongo - cylindraceo, terminali, solitario aut geminato; *pedunculus* hirsutus, striatus; *calyx* tubo brevi, turbinato, hirsuto, decemnervi, albo-viridulo, ora faucis annulo membranaceo circumdata, laciniis e basi brevi, triangula subulatis, subaequalibus, hirto-plumosis, tubo circiter triplo longioribus, erecto-patulis, saepe atro-rubentibus; *corolla* calyce brevior, rubens; *vexillum* acutiusculum, alis paulo longius; *alae* vix carina longiores; *genitalia* ut in genere; *legumen*

monospermium, rectum; *semen* exiguum, ovatum laeve, flavum; *caulis* teres, erectus aut adscendens, patenter hirsutus, a spithama ad sesquipedem longus, alterne ramosus vel simplex, atro-rubens; *folia* ternata, inferiora longiuscule, successiva brevius supremaque brevissime pedicillata aut subsessilia, foliolis obcordatis vel obovatis, cuneatis, superne obiter denticulatis, subinde mucronulatis, saturate viridibus, pilosis; *petioli* more caulis patenter hirsuti; *stipulae* breves, amplexantes, albo-viridulae et saepe atro-rubentes, nervatae, pilosae, vel hirsutae, antice basi brevissime connatae, caudis lanceolatis, acuminatis, ciliatis, stipula subaequalibus; *radix* modo tenuis, modo crassiuscula, fusiformi-ramosa vel simplex, lateraliter fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⨀.

Aetnae, in sylvaticis regionis pedemontanae et nemorosae: *Milo.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 139.* sub nomine: *Trifolium stellatum, alpinum, spanostachyum, setosum, lene, minus.*

Trifolium ligusticum. *Balb. in litt. et act. Acc. Taur. 1818. tom. 23. pag. 112.—DC. Prodr. 2. pag. 191.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 468.—Bert. Fl. It. 8. pag. 152.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 329.—Torn. Fl. Sic. pag. 386.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 169.—Gib. e Bel. op. cit. pag. 41.*

14. T. striatum. — *Flores* parvi, in capitulo congesti; *capitulum* solitarium, axillare et terminale aut terminale tantum et oblongum vel cylindraceum, primo ovatum aut subglobosum, sessile inter stipulas foliorum; *scapus* seu *pedunculus* linearis, viridis, glaber, 4–6 lin. longus; *pedicelli* brevissimi, albidi; *calyx* initio tubulosus, mollissime villosus, albus, albido-membranaceus, nervosus, nervis viridibus aut rubellis, senio sulcatus, tumens, ovalis, collo seu fauce arctato, laciniis subaequalibus vel infima paulo longiore, lanceolatis, apice subulato-spinulosis, subciliatis, in sicco saepe fulvo-pilosis aut glabris, spinula terminali albida, plerumque glabra, tubo calycino nunc insigniter brevioribus, nunc aequalibus, in anthesi erectis, in fructu erecto-patulis, fauce tubi compresso-clausa, nuda; *corolla* exigua, alba, mox carnea, passim calyce longior aut aequalis aut brevior; *vexillum* obovatum, obtusum aut apice erosulum, alis paulo longius, patens; *alae* sursum patulae; *carina* acuta, alas aequans; *genitalia* uti in

genere; *legumen* membranaceum, tectum, monospermium, albens, glabrum; *semen* ovoideo-subrotundum, tumens, leve nitens, flavum; *caules* saepe plures ex eadem radice, decumbentes, adscendentes, modo tenues, modo paulo crassiores, molliter et patenter villosi, a pollice ad pedem longi, virides; *folia* ternata, inferiora longe petiolata et foliolis minoribus obcordatis vel obovatis, superiora brevius supremaque brevissime petiolata et foliolis obverse oblongo-cuneatis, acutiusculis, omnium foliolis vel integerrimis vel superne obiter dentatis, villosis, supra pallide vel saturate viridibus; *petioli* more caulis villosi; *stipulae* late ovatae, antice inferne connatae, laxe amplexantes, albido-membranaceae, nervis viridibus aut rubellis, glabris, caudis triangulo - lanceolatis, acuminatis, crebre ciliatis, circiter longitudine spinae aut parum longiores; *radix* gracilis, longa, inferne ramoso-fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, Catinae et ubique in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis.

Icon. *Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 16. — Ten. Fl. Nap. 5. tab 177. pag. 141.* sub nomine: *Trifolium tenuiflorum.*

Trifolium striatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1085.—DC. Prodr. 2. pag. 156.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 473.—Coss. et Germ. Fl. des envir. de Par. 1. pag. 134. — Bert. Fl. It. 8. pagina 122.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 326.—Torn. Fl. Sic. pag. 188.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 169.—Gib. e Bel. op. cit. pag. 19.*

Trifolium incanum. *Presl Del. Prag. pag. 51.*

Trifolium conicum. *Reich. Exc. 2. pag. 491. n. 3139.*

15. T. **campestre.**—*Flores* parvuli, in capitulo congesti; *capitulum* ovale aut subrotundum, multiflorum, densiflorum, potius parvum et subinde exiguum; *pedunculus* seu *scapus* solitarius, axillaris, filiformis, angulatus, folio longior aut aequalis aut brevior, pilosus, erecto - patulus, rigidus, saepe multiplex; *pedicelli* brevissimi, primo erecti, postea inferiores et laterales recurvati; *calyx* brevissimus, campanulatus, albido-membranaceus, basi viridis, glaber, quinquenervis, nervis flavidis, apice fuscentibus, dentes duo labii superioris trianguli, acuti et laciniae labii inferioris e basi latiuscula subulatae, interdum apice uno vel altero pilo terminatae; *corolla* parva, calyce triplo longior, in floribus superioribus

luteo-sulphurea, in inferioribus pallide albens, siccando scariosa, sordescens, plus minus ferruginea vel saltem inter sulcos striis ferrugineis percursa; *vexillum* obovatum, emarginatum, minute denticulato-ciliatum, sulcatum, alis paulo longius, crescendo convexo-incurvatum et sulcatum; *alae* obovatae, obtusae, concavo-canaliculatae, superne patulae, minutae, ciliolatae; *carina* acuta, alis paulo brevior; *genitalia* ut in genere; *legumen* ovale, utrinque angustatum, brevissime stipitatum, monospermium; *semen* exiguum, ovatum, laeve, flavidum; *caulis* inferne teres, superne angulatus, nunc procumbens, nunc erectus, ramosus, ramis patentibus, adpresse pilosus, quidquam flexuosus, a paucis pollicibus ad pedem longus, quandoque purpurascens; *folia* breviter petiolata, foliolis parvis et interdum exiguis, obcordatis, superne obiter denticulatis, glabris aut in nervo pilosis, supra saturate viridibus, subtus glaucescentibus; *petioli* adpresse pilosi aut glabri, saepe reflexi; *stipulae* semiovatae, acutiusculae, integrae vel subdentatae, glabrae, longiuscule ciliatae, multinerviae, inter nervos albido-membranaceae vel punctis rubellis notatae, nervis viridibus aut aetate ferrugineis, antice totae liberae, marginibus demum revolutis; *bracteae* minimae, lineari-subulatae, pubescentes, plerumque apice fuscae aut ferrugineae, pedicello breviores, externe saepe nullae; *radix* tenuis, fusiformis, breviuscula, simplex aut inferne ramosa, lateraliter fibrillosa, alba, rarius spongillifera.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, *Catania*, *Battiati*, *Milo*, *Fleri*, *Zaffarana*, in saxosis vulcanicis.

Icon. *Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 16. — Vaill. Paris. tab. 22. fig. 3.*

Trifolium campestre. *Screb. in Sturm. l. cit.—Pers. Syn. Pl. 2. pag. 352. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 346.—Torn. Fl. Sic. pag. 189.*

Trifolium procumbens. *Lin. Sp. Pl. pag. 1088. — DC. Prodr. 2. pag. 205.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 499.—Bert. Fl. It. 8. pag. 198.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 177.*

Trifolium agrarium. *Savi Fl. Pis. 2. pag. 172. — Biv. Bern. Cant. 2. pag. 70.*

16. T. Cupani.—*Flores* parvuli et dense congesti in capitulo crassiusculo, solitario aut gemino; *pedunculus* folio longior

vel aequalis vel brevior, viridis, axillaris; *calyx* cum laciniis subaequalibus, lanceolato-linearibus, acuminatis, superioribus duabus paulo angustioribus, calyx fructus labio superiore inflato, globoso-pyriformis, pubescens aut pilosus, interdum glaber, laciniis attenuato-subulatis, longiusculis, deflexis et media protensis; *corolla* grandiuscula, rosea, in sicco flavida; *vexillum* oblongum, obtusum, conduplicatum, alis longior; *alae* conniventes; *carina* alis brevior, rosea; *genitalia* generis; *legumen* subrotundum, monospermium, intra vesicam calycinam occultatum; *semen* parvum, subglobosum, pyriforme: *caulis* erectus et firmiusculus, decumbens vel adscendens, non repens, flexuosus, a dodrante ad sesquipedem longus, viridis, pubescens; *folia* parva, trifoliolata, aliquando emarginata, subtus nervosa, inferiora obovato-cuneata, superiora ovato-oblonga, acuminata, in margine inferiore minute serrulato-spinulosa, in superiore subintegra vel obsolete serrulata, viridia, glabra; *stipulae* latiores, subvaginantes, caudatae, caudis valde acuminato-attenuatis, margine albo-membranaceis et serrulatis; *bracteae* brevissimae, subincospicuae; *radix* crassiuscula, simplex et fibrillosa, spongiolis obsita.

Floret Majo, Junio. ⊙ et ②.

Aetnae, *Catania, Licatia, Battiati* et ubique in regione pedemontana.

Icon. *Bonan. Panph. tab. 69.* sub nomine: *Trifolium capitulis spumosis, in summitatibus ex purpureo-candidis, folio ovato serrato,* at flores sunt grandiusculi.—*Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. l. pag. 143.* magis vera.

Trifolium Cupani. *Tin. Pug. pl. rar. pag. 16.—Savi Bot. etrusc. 4. pag. 36.—Bert. Fl. It. 8. pag. 191.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 343.—Torn. Fl. Sic. pag. 188.*

Trifolium alatum. *Biv. Bern. Man. 4. pag. 14. — DC. Prodr. 2. pag. 203.*

17. T. fragiferum.—*Flores* parvi in capitulo dense congesti; *capitulum* ovatum aut sphaericum, in fructu auctum, globosum, extus involucratum bracteis lanceolatis, acutis, nervosis, viridibus, calyce brevioribus, subinde basi connatis, interne ad flores dixtinctis et exertis; *pedunculus* seu *scapus* solitarius, axillaris, erectus, striatus, longitudinis variae, saepissime primo pollicaris et inde spithamalis et ultra ac demum curvatus; *pedicelli* brevissimi; *calyx* in flore tubulosus, mul-

tinervis, pallide virens, interdum rubescens, tubo glabro et ad oram piloso vel hirto, laciniis subaequalibus, erectis, inferioribus tribus lanceolatis, acuminatis, superioribus duabus e basi late triangula subulatis, in fructu reflexus, labio superiore tumido, vesicoso, globoso, crebre et crasse reticulato-venoso, prominente ut capitulum fiat colliculosum, quod cum rubet, fragum simulat, extus plus minus dense villoso, villis cinereis vel fulvis, laciniis deorsum porrectis, attenuatis, subulato-setaceis; *corolla* albo-rosea, calyce duplo longior; *vexillum* oblongum, obtusum, erectum, conduplicatum, alis longius; *alae* obtusae, inferne conniventes, superne patulae; *carina* alis paulo brevior, albida vel apice tantum rosea; *genitalia* uti in genere; *legumen* subrotundum, mono et raro dispermium, intra vesicam calycinam occultatum; *semina* parva, subrotundo-ovata, tumidulo-compressa, subcordata, laevia, flavida vel flavo-rubida; *caules* plures ex radice, prostrati, inferne rubentes, teretes, diversimode expansi, simplices aut dense et inaequaliter ramosi, a paucis pollicibus ad dodrantem longi; *folia* ima longe et reliqua brevius petiolata, foliolis tribus, obcordatis, obovatis aut ellipticis, obtusis, fere toto margine minute et argute serrulatis, sed evidentius in margine inferiore, supra saturate viridibus, glabris, immaculatis, subtus pallidioribus et in nervo dorsali pubescentibus aut pilosis; *stipulae* antice in tubum amplexicaulem connatae, albo-viridulae, multinerviae, caudis lanceolatis, longe acuminatis; *bracteae* involucrantes, lanceolatae, acuminatae, nervosae, virides, calyce breviores, subinde basi connatae, quae inter flores dixtinctae; *radix* fusiformis, crassiuscula, simplex vel inferne ramosa, spongiolis obsita.

Floret ab Aprili ad Aestatem. ♃.

Aetnae, *Catania*, *Villarascosa*, et ubique, in saxosis vulcanicis et ad vias pedemontanae regionis.

Icon. *Bonan. Panph. tab. 97.* sub nomine: *Trifolium vesiculis in capitulum congestis, asperis, maximum supinum.*

Trifolium fragiferum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1086.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 164.—Bert. Fl. It. 8. pag. 189.—DC. Prodr. 2. pag. 202.—Ait. Hort. Kew. 4. ed. 2. pag. 389.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 492.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 343.—Torn. Fl. Sic. pag. 189. — Biv. Bern. Cent. 1. pag. 82.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 174.*

18. T. stellatum.—*Flores* grandiusculi, in capitulo congesti; *capitulum* solitarium, terminale, apice caulis longe pedunculatum, inter folia opposita sessile aut breviter pedunculatum, in anthesi ovali-conicum, in fructu globosum, subinde ovatum, semper obtusum; *pedunculus* seu *scapus* erectus, viridi-glaucus, villosus, striatus, 1–3 poll. longus; *pedicelli* breves, ebracteati, villosi, virides; *calyx* turbinato-tubulosus, decemnervis, villosus, intus in fauce dense barbatus, in fructu sulcatus, collo paulum constrictus, diffusus, quinquifidus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminato-subulatis, subaequalibus, tubo multo longioribus, nervosis et reticulato-venosis, extus villosis, intusque puberulis aut glabris, in fructu basi dilatatis et stellato-patentibus, saepe imo rubentibus; *corolla* albida, vel rubro-carnea, mox rubens, kermisima, calyci subaequalis aut paulo longior; *vexillum* angustum, acutum, alis insigniter longius; *alae* paulo carina longiores; *genitalia* generis; *legumen* monospermium, tubo calycino tectum, oblongum, compressum, basi angustatum, membranaceum, glabrum; *semen* oblongum, laeve, maturum rufescens; *caulis* teres, striatus, decumbens vel adscendens vel erectus, simplex aut ramosus, palmari-bipedalis, saepe plures ex eadem radice, inaequales; *folia* ternata, inferiora lungiuscule petiolata, superiora brevius, suprema in stipula sessilia vel subsessilia, omnia foliolis obcordatis, raro obovatis, inferne cuneatis, integris, superne argute denticulatis; *stipulae* inferne ovatae, latae, basi petioli adnatae, albido-membranaceae, nervis viridibus aut rubentibus, superne liberae, ellipticae, obtusae vel acutae; *radix* fusiformis, tenuis, ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis nemorosae et pedemontonae regionis vulgatissimum: *Catania, Viagrande, Mascalucia, Bongiardo, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 22. tab. 1545. — Lam. Ill. gen. tab. 613.*

Trifolium stellatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1083.—Savi Obs. pag. 30.* et *Fl. Pis. 2. pag. 153.—DC. Prodr. 2. pag. 197. Moris Fl. Sard. 1. pag. 487.—Bert. Fl. It. 8. pag, 134.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 334.—Torn. Fl. Sic. pag. 189. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 173. — Gib. e Bel. op. cit. pag. 51.*

19. **T. incarnatum.**—*Flores* grandiusculi, spicati; *spica* terminalis, solitaria, longe pedunculata, oblongo-conica, longitudine varia, 1–2 $^1/_2$ poll. longa, ovalis et obtusa; *calyx* tubulosus, valde villosus, decemnervis, in fructu collo constrictus, laciniis e basi angusta lanceolato-setaceis, plumosis, in fructu rigidis, patulis, nec basi dilatatis, inter se et tubo subaequalibus, vel inferioribus paulo longioribus; *corolla* calyce duplo et ultra longior, rubro-sanguinea, pallidior, rosea, albida, idque in plantis promiscue nascentibus, interdum etiam in eadem planta flores inferiores sunt carnei et superiores albidi; *vexillum* alis multo longius, integrum, plerumque acutiusculum, erectum; *alae* angustae, oblongae; *carina* acuta, alis paululum brevior; *genitalia* ut in genere; *legumen* membranaceum, tectum, monospermium; *semen* oblongum, compressum, castaneo-fuscum, laeve, nitens; *caulis* teres, erectus vel adscendens, simplex, virens, pubescens aut villosus, villo superiore adpresso, a spithama ad duos et ultra pedes longus; *folia* inferiora longe et superiora breviter petiolata, foliolis non latis sed obcordatis aut obovatis, cuneatis, superne obiter serrulatis, obtusis aut mucronulatis, adpresse villosis, saturate viridibus, subtus pallidioribus; *stipulae* oblongae, laxe amplexantes, albido-membranaceae, nervis venisque viridibus reticulatae, villosae, auriculis brevibus, ovatis, obtusis vel acutis, interdum subserrulatis; *radix* tenuis, fusiformis, ramuloso-fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in elatis nemorosae et pedemontanae regionis: *Milo, Zaffarana, Acireale, Catania.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 17.* sub nomine: *Trifolium latifolium.*

Trifolium incarnatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1083. — DC. Prodr. 2. pag. 190.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 152.—Bert. Fl. It. 8. pag. 179.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 467.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 63.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 335.—Torn. Fl. Sic. pag. 185.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 171. Gib. e Bel. op. cit. pag. 54.*

Trifolium Molineri. *Balb. ad. cat. Hort. Acad. Taur. anno 1813. app. 1. pag. 17.*

Trifolium stramineum. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XX et in Symb. Bot. 1. pag. 48.*

20. T. maritimum. — *Flores* parvi in capitulo congesti, capitulum solitarium, terminale, subglobosum aut oblongum, in fructu ovoideum et villoso-spinulosum; *scapus* brevis et villosus, villis in sicco fulvis; *pedicelli* breves et virides; *calyx* floris tubulosus, albens, decemnervis, desinens in limbum foliaceum, a quo laciniae ejus proficiscuntur, glaber aut ad limbum piloso-villosus, laciniis lanceolatis, acuminato-aristatis, inferne trinerviis, viridibus, ciliatis, superioribus duabus brevioribus, quinta praesertim in calycibus inferioribus quidquam longiore, erectis; *calyx* in fructu crassius, nervatus, sulcatus, limbo patulo et laciniis basi dilatatis ut magis infima, stellato-patenti-recurvulis, rigidis, pungentibus, reflexa, fauce intra limbum compressa, callosa, arctata; *corolla* calyce quidquam longior aut saltem aequalis, albida vel carnea; *genitalia* uti in genere; *legumen* tectum, monospermium; *semen* compresso-tumidulum, a situ radiculae prominulo-subreniforme, laeve, maturum flavido-fulvum; *caulis* teres, striatus, prostratus, decumbens vel adscendens vel erectus, nunc inferne glaber; nunc totus patenter pilosus, a spithama ad pedem et ultra longus, subinde plures ex eadem radice, caespitosi; *folia* alterna, suprema ad capitulum opposita, inferiora longiuscule petiolata, foliolis obverse oblongis, obtusis aut leviter emarginatis, omnibus apice obsoletissime denticulatis et quandoque fere integris, pilosis, saturate viridibus; *stipulae* arcte vaginantes, antice inferne connatae, albido-membranaceae, nervis viridibus aut rubentibus, pilosae vel glabrae et tantum ciliatae, caudis lanceolato-linearibus, acuminatis, erectis, saturate viridibus, pilosis, ciliatis, ipsa stipula duplo pauloque ultra longioribus; *radix* fusiformis, simplex vel inferne ramosa et lateraliter valde fibrillosa, spongiolis praesertim in caudice obsita.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, *Catania*, *Villascabrosa*, in saxosis vulcanicis mari proximis.

Icon. *Moris Hist. Pl. 2. tab. 14. fig. 1. — Pluck. Phyt. tab. 113. fig. 4.—Bonan. Panph. tab. 35.*

Trifolium maritimum. *Huds. Fl. Angl. ed. 1. pag. 284.— Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1370. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 147.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 69. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 484.—Bert. Fl. It. 8. pag. 143. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 332.—Torn. Fl. Sic. pag. 189.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 170.—Gib. e Bel. op. cit. pag. 120.*

21. T. scabrum.—*Flores* parvuli in capitulo congesti; *capitulum* parvum, solitarium, sessile, ovatum, axillare aut terminale, densiflorum, ovatum aut subrotundum; *calyx* tubulosus aut suburceolatus, villosus, crassiusculus, decemnervis, viridis vel superne purpurascens, in fructu exquisite sulcatus, induratus, firmus, laciniis lanceolatis, acuminatis, breviter aristulatis, uninerviis, primo erectis, paulati-patentibus, demum rigescentibus et recurvatis, superioribus duabus paulo brevioribus, approximatis, parallelis, infima saepe paulum longiore, lateralibus tandem divergentibus, fauce tubi calycinì circello calloso coarctata; *corolla* alba, vel plus minus rubens, longitudine varia, nunc calyce longior, brevior aut aequalis; *vexillum* oblongo-obovatum, integrum, alis paulo longius; *alae* obtusae; *carina* acuta, alis aequalis; *genitalia* generis; *legumen* membranaceum, album, inclusum, monospermium; *semen* exiguum, ovatum, compressum, laeve, flavum vel fulvo-flavum, nitens; *caulis* decumbens et prostratus, alterne romosus, villosus, villis cinereis, in sicco scabridus; *folia* trifoliolota, foliolis obovatis, obtusis, raro obcordatis, cuneatis, integris aut superne minute et obiter denticulatis, subinde mucronulatis, dense villosis, interdum macula alba signatis et praesertim in superioribus; *petiolus* inferne brevis et superne brevissimus; *stipulae* basi petioli adnatae, ovatae, laxe amplexantes et inferne fere usque ad dimidium connatae, albido-membranaceae, viridi-nervatae vel in ora et nervis rubescentes, glabrae aut pilosae, margine dense ciliatae, caudis triangulo-lanceolatis, acuminatis, longitudine stipulae aut paulo longioribus, patenti-recurvis; *radix* gracilis, longa, inferne ramoso-fibrillosa.

Floret ab Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, in pedemontana regione: *Catania, Acireale.*

Icon. *Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 16.—Barr. ic. 170.* sub nomine: *Trifolium minus, capite subrotundo, parvo, albo et echinato.*

Trifolium scabrum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1084.—DC. Prodr. 2. pag. 192.—Savi Obs. pag. 45.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 47.—Bert. Fl. It. 8. pag. 124. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 474.—Coss. et Germ. Fl. des env. de Paris 1. p. 135. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 337.—Biv. Cent. 2. pag. 68.— Torn. Fl. Sic. pag. 190. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 169. — Gib. e Bel. op. cit. pag. 44.*

22. **T. subterraneum.**—*Flores* parvi, axillares, 2–6 in umbella aut in capitulo connexi, diclini; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, folio brevior, superne hirsutus, in anthesi erectus, in fructu recurvatus, ut legumina in terram abscondantur, uni-sexflorus; *pedicelli* brevissimi aut subnulli, bracteati; *calyx* tubulosus, angustus, tubo albido, decemnervi, glabro, laciniis filiformibus, viridibus, ciliatis, tubo longioribus, inter se inaequalibus, erectis, medio colorato rubro-fusco; *corolla* papilionacea, petalis inferne in tubo tenui - conniventibus, alba et inde albo-rosea, calyce fere duplo longior; *vexillum* obovatum, emarginatum, alis paulo longius, venulis longitudinalibus signatum; *alae* oblongae, obtusae, carina multo longiores; *stamina* in flore masculo decem, inaequalia, monadelpha; *ovarium* in flore fertili ovatum; *stylus* brevis; *stigma* capitatum; *legumen* ovoideum, fulvum, inclusum, coriaceum, glabrum, monospermium, intra terram absconditum, tectum e plurimis bracteis linearibus, rigidis, e calycibus sterilibus comantibus ortis; *semen* grandiusculum, ovato-globosum, leviter compressum, nigrum, a quo calyx fit tumens sed non vesicosus; *caules* ex eadem radice passim plures, prostrati, teretes, a pede ad sesquipedem longi, simplices vel inferne ramosi, pilis patentibus plus minus adspersis; *folia* ternata, longe petiolata, foliolis plerumque majusculis, exquisite cordatis, cuneatis, superne obiter crenatis, pilosis vel hirsutis, margine dense ciliatis, subaequaliter et brevissime petiolulatis, supra saturate viridibus et interdum macula alba notatis; *petioli* inferne glabri aut pilosi, superne patenter hirsuti; *stipulae* membranaceae, albo-viridulae, viridi-nervatae, antice ad basim usque dixtintae, ovato-oblongae, acutae vel acuminatae, pilosae, subciliatae; *bracteae* exiguae, ovato-lanceolatae, acutae; *radix* crassa, longa, fusiformis, gracilis, spongiolis oblongis vel ovatis obsita.

Floret Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Petraro.*

Icon. *Barr. icon. 881.* sub nomine: *Trifolium pratense, supinum, catobleps, seu capite humi merso. — Cup. Panph. ed. Pan. 2. tab. 48.* sub nomine: *Trifolium album, repens, pediculis foliorum longissimis, Pulsatillae pappis globosis.*

Trifolium subterraneum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1080. — Savi Obs. pag. 12. n. 1.—DC. Prodr. 2. pag. 202. — Moris Fl.*

Sard. 1. pag. 489. — Bert. Fl. Ital. 8. pag. 132. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 337.—Torn. Fl. Sic. pag. 186.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 168.

23. **T. squarrosum.** — *Flores* parvi, numerosi, in capitulo globoso aut ovato, solitario dense congesti; *scapus* crassus, striatus, subpilosus, terminalis; *pedicelli* brevissimi; *calyx* tubo brevi, campanulato, fructifero ob collum arctatum ovoideo, crasse decemnervi, piloso, albente, saepe rubescente, laciniis lanceolatis, acuminatis, aristulatis, trinerviis, ciliatis, superioribus duabus basi connatis, quatuor inter se et tubum subaequantibus vel isto paulo longioribus, quinta caeteris latiore et duplo triploque longiore, omnibus in fructu rigidis, patenti-recurvis, infima reflexa; *corolla* alba vel levi rubore suffusa, laciniam calycis longiorem superans vel aequans; *vexillum* alis longius et *carina* vix alis brevior; *genitalia* ut in genere; *legumen* calyce tectum; *semen* grandiusculum, ovoideum, compresso-tumens, laeve, fulvum; *caulis* teres, decumbens vel adscendens vel erectus, flexuosus, ramosus, ramis patulis, jam ab imo incipientibus, rarius simplex, intus fungosus et demum fistulosus, inferne glaber, superne piloso-scaber, a dodrante ad tres pedes longus; *folia* ternata, ima longe petiolata, foliolis minoribus, obcordatis, reliqua successive brevius petiolata et foliolis oblongis, superioribus lanceolatis, plerumque leviter emarginatis, integris aut obsoletissime denticulatis, luxuriantibus plusquam pollicem longis, macris multo brevioriobus, saturate viridibus, pilosis, venis vix obliquis, fere longitudinaliter excurrentibus, suprema opposita; *petioli* longi, sulcati, basi incrassati, glabri; *stipulae* ovatae vel oblongae, quidquam tumentes, amplexantes, albido-membranaceae, viridi-nervatae, glabrae, antice brevissime connatae, caudis longissimis, etiam plusquam pollicaribus, e basi triangula brevi-linearibus, acuminatis, ciliatis, viridibus; *radix* fusiformis, tenuis vel crassiuscula, inaequaliter parce fibrillosa, spongiolis obsita.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana obvia: *Battiati, S. Giovanni La Punta, Ognina, Acicastello, Leucatea.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 35.* sub nomine: *Trifolium spicatum, syderatum, asperum.—Cup. Panph. 2. tab. 165. ed. Bibl. Pan.—Savi Trifol. pag. 67. f. 3.*

Trifolium squarrosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1082. — Savi Obs. pag. 65. fig. cit.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 148.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 333. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 485. Torn. Fl. Sic. pag. 190.—Gib. e Bel. op. cit. pag. 110.*

Trifolium panormitatum. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXI. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 171.*

Genus 4. Ononis.

Flores pedunculati aut sessiles, lutei vel rubri, terminales vel axillares; *calyx* campanulatus, quinquifidus, laciniis linearibus, quinta elongata; *corolla* papilionacea, vexillo amplo, striato, dorso carinato, alis carinam rostratam aequantibus; *stamina* decem, uno sublibero; *stylus* longus, filiformis; *ovarium* pauceovulatum; *legumen* turgidum, oligospermum; *folia* trifoliolata et aliquando unifoliolata, raro pinnata, stipulata. Herbae vel suffrutices.

Endl. Gen. Pl. pag. 1265. n. 6493.—DC. Prodr. 2. pagina 158.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 412.—Lin. Gen. n. 863. Meisner Gen. 84. — Torn. Fl. Sic. pag. 191. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 254.—Lam. Ill. tab. 616.

1. O. spinosa.—*Flores* parvi, raro solitarii, saepe racemosi, racemis terminalibus et axillaribus, interfoliatis, modo inferne paucifloris et breviter pedicellatis, modo superne plurifloris; *scapus* elongatus; *pedicelli* breves, villoso-pubescentes, scabri, alterni et subjecto folio breviores; *calyx* campanulatus, multinervis, tubo in sicco atro-viridi, laciniis subarcuatis, acuminatis, plus minus glanduloso-villosis, quinta parum lateralibus longiore; *corolla* rosea aut purpurascens et in sicco lutea, calyce longior aut vix aequalis, glabra; *vexillum* puberulum, glandulosum; *alae* glandulosae, carina breviores; *genitalia* generis; *legumen* rhombeum, turgidum, bi-trispermium, pubescens; *semina* rufa, tuberculata; *caulis* erectus, ramulosus; *ramuli* spinosi, alterni aut subdicotomi, pubescentes ac leviter striati, cylindrici vel leviter bicostati, granulis nigris, asperatis pilosis sparsi; *spinae* seu rami abortivi, elongatae, acutae, una aut duae, oppositae, alternae, foliatae et

floriferae; *folia* inferiora basi ramulorum vel spinorum ternata, aliter solitaria, petiolata, nunc axillaria florum, nunc fasciculata, foliolis parvis, oblongis, obtusis, serratis, basi cuneatis et integerrimis, piloso-scabris, pilis omnino fulvis; *rachis* pinnatus cum venulis ad dentes terminatis; *petiolus* limbo foliaceo brevior, cylindricus, glandulosus, pilosus, scaber; *stipulae* amplexicaules, bifidae, demum scariosae, pallidae et resistentes, cum laciniis lanceolatis, acuminatis, obiter subcrenatis, pilosae, granulosae, et scabridae; *radix* lignosa, fusiformis, modo crassa, modo tenuior, longa, lateraliter parce fibrillosa, nuda vel fusca.

Floret Aprili, Junio. ♃.

Aetnea, in elatis: *Milo, Zaffarana, Bongiardo.*

Icon. *Engl. Bot. tab. 682. — Tabern. Hist. 913. et 528.* sub nomine: *Ononis I.*

Ononis spinosa. *Wallr. Sch. crit. pag. 379.—DC. Prodr. 2. pag. 163.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 257.—Torn. Fl. Sic. pag. 192.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 157.*

Ononis antiquorum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1006.—Willd. Sp. Pl. 3. pag. 688. — Savi Bot. Etr. 4. pag. 6. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 424.*

2. O. **breviflora.**—*Flores* parvi, lutescentes, axillares, solitarii; *pedunculus* 1–1 $^1/_2$ poll. longus, filiformis, villosus; *pedicellus* 2 lin. longus, calyce brevior, in aristam 5–7-linearem terminatus; *calyx* tubulosus, villosus, laciniatus, laciniis saepe lineari-attenuatis, acutis et divaricatis; *corolla* pallide lutea, 3–4 lineas longa, laciniis calycinis snbaequalis aut parum breviuscula; *vexillum* striatum, alis et carina grandiusculum; *genitalia* ut in genere; *legumen* 5–6 lin. longum, glanduloso-pilosum, teres, mucronatum; *semina* 9–15 subglobosa, pallide rufescentia, tuberculata; *caulis* erectus, 1–2-pedalis, herbaceus, viscoso-pubescens, pilis glanduliferis obsitus, teres, ramosus, ramis patulis; *folia* superiora aliquando simplicia, reliqua ternata, foliolo intermedio majore, omnibus obovatis aut ovato-ellipticis, a medio ad apicem serrulato-dentatis, supra glabriusculis inferne pilosulis et laete viridulis, venosis, venis fuscis, pinnatis; *petioli* longiusculi sed folio breviores, sulcati, pubescentes; *petioluli* laterales brevissimi et oppositi, medius elongatus; *stipulae* petiolo adnatae, aequales, nervosae, in sicco scariosae, acuminatae, pu-

bescentes, a medio ad apicem denticulatae, superiores subintegrae, inferiores serrulatae; *radix* simplex, fibrillosa. Planta odore nauseoso.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *S. Giovanni di Galermo*, in saxosis vulcanicis cultis.

Icon. nulla.

Ononis breviflora. *DC. Prodr. 2. pag. 160.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 261.—Torn. Fl. Sic. pag. 192.*

Ononis viscosa var. *b. Lin. Sp. Pl. pag. 1009.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 408.*

Ononis viscosa var. β. breviflora. *Moris Fl. Sard. 1. pagina 415.*

3. **O. sicula.**—*Flores* luteoli, parvi, solitarii, aristati, axillares; *pedunculus* uniflorus, raro biflorus, villosus, erectus, 5-10 lineas longus, filiformis; *calyx* breviter campanulatus et profunde laciniatus, laciniis subaequalibus, linearibus, villosis, corolla longioribus, acutis et divaricatis, villis glanduliferis, erectis et viscosis; *corolla* laciniis calycinis brevior; *vexillum* luteolum et radiato-venosum, venis rubeolis; *alae* et *carina* flavae, minores; *genitalia* ut in genere; *legumen* lineare, turgidulum, rufescens, pubescens, laciniis calycis duplo longior, 6-7 lineas longum; *semina* 7-8-12, subgloboso-reniformia, rufescentia; *caulis* herbaceus, erectus, teres, palmari-bipedalis, villoso-glanduloso-viscosus, ramosus, ramis patulis; *folia* superiora simplicia, reliqua ternata, foliolis lineari-oblongis, scabriusculis aut pilosiusculis, apice argute serratis, 1-1 $^1/_2$ lin. latis, 6-7 lin. longis, basi integerrimis, mediis lateralibus parce majoribus et longius petiolulatis; *petioli* breves, supra sulcati; *stipulae* furcatae, petiolo parum longiores, venosae, membranaceae, in sicco scariosae, pubescentes; *radix* simplex, fusiformis, fibrillosa, elongata.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Petraro.*

Icon. nulla.

Ononis sicula. *Guss. Cat. H. R. Boccadifalco ind. pagina 78 et Syn Fl. Sic. 2. pag. 260.—DC. Prodr. 2. p. 160. Torn. Fl. Sic. pag. 191. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 155.*

4. **O. ramosissima.**—*Flores* grandiusculi, axillares, solitarii, erecti, flavi; *scapus* seu *pedunculus* 1 - 1 $^1/_2$ lin. longus, cylindricus, scabriusculus, folio plerumque longior, persistens, aristatus; *pedicellus* erectus, uniflorus, raro biflorus, patulus vel nutans, filiformis, villosiusculus, 1–1 $^1/_2$ lin. longus, pilis glandulosis obsitus, glandulis viscosis; *calyx* obconicus, tubo corollae brevior, quinquepartitus, laciniis quinque lanceolato-linearibus, patulis aut acuminatis aut subdentatis; *corolla* flava, calycem duplo et ultra superans, glabra; *vexillum* ovatum, reflexum, apice emarginatum; *alae* vexillo breviores sed carina parum longiores, obtusae; *carina* rostrata aut acuminata; *stamina* decem, monadelpha, apice pilosula et aequalia, antheris oblongis, flavis; *stylus* filiformis, incurvus; *stigma* simplex; *ovarium* teres, pubescens; *legumen* teretiusculum, rectum, unam lineam latum, 5 - 7 lineas longum, polyspermium, pendulum, pilosulum; *semina* subreniformia, fusca, tenuissime tuberculata; *caulis* caespitosus, basi fruticosus, cortice subfusco, ab uno ad duos pedes longus, ramosus, ramis plurimis, erectis, cylindricis, pilis brevibus et aliquando glanduliferis obsitis; *folia* petiolata, alterna, trifoliolata aut quinque et raro sex foliolata, apice unifoliolata, serrato-denticulata, versus basim integerrima, pilosa, pilis glandulosis, viscidis; *petioli* superne canaliculati, pubescentes et viscidi; *stipulae* amplexicaules et petiolo adnatae, lanceolato-acuminatae, nervosae, integrae aut vix serratae, inferiores petiolo breviores, et superiores petiolum subaequantes; *radix* ramosa, lignosa et elongata.

Floret Majo, Junio. ♄ et ♃.

Aetnae et Catinae, *Villascabrosa*, super saxa vulcanica prope mare.

Icon. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 142.* — *Cup. Panph. 1. tab. 141. ed. Pan.* sub nomine: *Ononis viscosa spinis carens, lutea, major.*

Ononis ramosissima. *Desf. loc. cit—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 263.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 412.—Bert. Fl. It. 7. pag. 389.—Torn. Fl. Sic. pag. 192.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 155.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 38.*

— Var. β. minor.—*Vexillum* lineato-rubeolum; *folia* brevia; *arista* breviuscula.

Saepe cum specie super saxa vulcanica occurrit.

Guss. Syn. cit. var. *b.—Bert. loc. cit.—Moris Fl. Sard. cit.*

Folia et flores contriti odorem quam balsamicum praestant.

5. **O. alopecuroides.**—*Flores* dense et oblongo-spicati; terminales; *spica* 2–3-pollicaris, saepe in anthesi conica; *scapus* pilosus, foliosus, cylindricus; *pedicelli* breves; *calyx* tubulosus, tubo brevi, albo et nervoso, piloso, pilis eglandulosis et glanduliferis, erectis, basi bracteatus, bractea piloso-glandulifera, apice foliata et petiolo alato bipartito, versus apicem bractea non foliata sed solo petiolo dentato, viridi constituta; *laciniae* calycinae tubo duplo triploque longiores, virides, pilosae, pilis eglandulosis, erectis obsitae, subaequales, senio duriusculae et spinescentes, corollam et legumina superantes; *corolla* laciniis calycinis paulo longior, basi alba, glabra; *vexillum* obovatum, integrum, plicatum, roseum, alas et carinam obtegens; *alae* et *carina* albae et ista cum costula rosea; *stamina* et *pistillum* ut in genere; *legumen* subrhombeum, subpubescens, ad suturas versus apicem pilosum, secedens; *semina* rufa, nigro-maculata, nitida et laevissima; *caulis* erectus, glaber, cylindricus, 1–3-pedalis, ramosus, ramis alternis, inferne senio rubeolus et subcaespitosus; *folia* omnia simplicia, $^1/_2$–2 $^1/_2$ poll. longa et 1 $^1/_2$–4 poll. lata, glabriuscula, aliquando ovata, floralia vix 2 lin. lata, lineari-cuneata, apice acute dentato-serrata, amplexicaulia; *stipulae* petiolo adnatae, saepe pollicem longae et 1–1 $^1/_2$ poll. latae, subdenticulatae, amplexicaules ac subvaginantes, foliaceae, truncatae et apice furcatae, numquam scariosae sed membranaceae; *bracteae* foliis conformes, unifoliolatae, virides, ovato-lineares, villoso-glanduliferae, stipulatae, stipulis albo-viridibus, piloso-glanduliferis et margine dentatis; *radix* ramosa, fibrosa, alba et lateraliter fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae et Catinae, in saxosis vulcanicis cultis.

Icon. *Cup. Panph. 3. tab. 137. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Ononis alopecuros, purpurea.*

Ononis alopecuroides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1008.—DC. Prodr. 2. pag. 163.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 146.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 256.—Torn. Fl. Sic. pag. 192.—Bert. Fl. It. 7. pag. 372.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 158.*

Genus 5. Spartium.

Flores racemosi, laxi, terminales, flavi; *calyx* spathaceus, superne fissus, apice scariosus et minute quinquedentatus; *corolla* papilionacea, vexillo amplo, subrotundo, complicato, carina acuminata, dipetala et alis laxe patentibus; *stamina* decem, monadelpha, vagina integra; *ovarium* lineare, multiovulatum; *stylus* subulatus, adscendens; *stigma* oblongum, spongiosum; *legumen* elongatum, lineare, polyspermium. Frutex cum ramis virgatis; *folia* pauca, inferne ternata, superne simplicia, lanceolata, decidua.

Endl. Gen. Pl. pag. 1265. n. 6497.—DC. Prodr. 2 pagina 145.—Meisner Gen. 82. — Bert. Fl. It. 7. pag. 326. Moris Fl. Sard. 1. pag. 399.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 244.—Torn. Fl. Sic. pag. 193.

1. S. junceum — *Flores* grandiusculi, odori, flavi, versus summos ramos racemosi; *scapus* cylindricus, erectus aut subarcuatus, viridis, inferne nudus, superne plus minus densiflorus; *pedicelli* breves, floribus multo breviores, bracteolis exiguis, subulatis, deciduis; *calyx* ovatus, scariosus, glaber dorso fuscus et apice quinquedentatus; *corolla* calyce multo major, lutea; *vexillum* glabrum, suborbiculatum, obtusum, cum acumine intermedio, intus maculatum ex lineolis rubellis pictum, includens alas et carinam; *alae* oblongae, obtusae, convexae, pubescentes; *carina* alis longior et falciformis, acuta et dorso versus apicem pubescens; *stamina* cum filamentis glabris et antheris pilosis; *stylus* pilis albis, longis tectus, apice glaber et cochleatus; *legumina* elongata, villosa, compressa, linearia, cum acumine, valvis margine incrassatis, 3-4 lin. lata et 1-1 $^1/_2$ poll. longa, ad suturas longo-albo-pilosa et subfalcata, adulta nigricantia; *semina* ovata, compressa, laevia, demum rufa, ad hylum emarginata; *caulis* fruticosus, 10-15-pedalis et ultra, ramosus, ramis erectis, alternis et subverticillatis, flexilibus et substriatis, viridibus, medulla farctis, junioribus apice adpresse pilosis; *folia* alterna vel opposita, pauca; brevissime petiolota, facie superna plerumque glabra, subtus pilosa, oblonga vel oblongo-linearia, obtusa, in ramis floriferis simplicia et in ramis non florife-

ris ternata; *petiolus* canaliculatus 2-10 lin. longus, basi bialatus unde folium ternatum adparet; *bracteae* exiguae, subulatae et cito deciduae; *radix* lignosa, alba, ramosa, parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regionibus nemorosa et pedemontana: *Nicolosi, Milo, Zaffarana, Bongiardo, Fireri, Trecastagni, Pedara.*

Icon. *Tourn. Instit. tab. 411. — Duham. Arb. ed. nov. v. 2. tab. 22.*

Spartium junceum. *Lin. Sp. Pl. pag. 995. — DC. Prodr. 2. pag. 145.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 199.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 341.—Savi Bot. etrusc. 2. pag. 24. — Bert. Fl. It. 7. pag. 327.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 244. — Torn. Fl. Sic. pag. 193.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 148.*

Nomen vulgare: *Inestra.*

Aetnicoli existimant flores hujus speciei idoneos ad alendos apos, et ramos juniores ac cortices caulis aptissimos ad usum ligaminis; filum vero eductum ex eorum maceratione pro filo cannabino in telis conficiendis praeutile, denique lignum fusco-maculatum hujus fruticis ad suppellectilia conficienda esse aptissimum.

Genus 6. Adenocarpus.

Flores racemoso-spicati, spicis simplicibus, bracteolatis; *calyx* monosepalus, liberus, persistens, campanulatus, inaequaliter bilabiatus, labio superiore bifido et breviore, inferiore trifido; *corolla* lutea, papilionacea; *vexillum* lato-obovatum, plus minus pubescens, carinae subaequale; *alae* vexillo breviores; *carina* genitalia occultans; *stamina* decem, monadelpha; *stylus* subulatus; *stigma* parvum, capitellatum; *legumen* lineare, latum, compressum, rostellatum; *semina* subrotunda, laevia. Frutex decumbens vel adscendens; *folia* ternata, sparsa, petiolata, foliolis parvis; *petioli* stipulati.

Endl. Gen. Pl. pag. 1263. n. 6492.—DC. Pradr. 2. pagina 138.—Meisner Gen. 83. — Bert. Fl. It. 7. pag. 565. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 245.—Torn. Fl. Sic. pag. 193.

1. A. Bivonii. — *Flores* grandiusculi; *scapus* 5 - 6 pollices longus, a basi ad medium saepe nudus, viridis, cylindricus, pubescens et raro glandulis nigris adspersus, ramosus, ramis virgatis, viridibus, strictis, erectis, inferne nudis, superne spicatis et floriferis; *pedicelli* tenues, cylindrici, monoflori, pubescentes, erecti et calyce breviores; *calyx* tubo brevi, campanulato, glabro aut piloso, pilis simplicibus aut glanduliferis, bilabiatus, labiis inaequalibus, superiore bipartito, laciniis e basi lata lanceolatis, inferiore apice trifido, lacinulis linearibus, media plerumque insigniter longiore, raro aequali; *corolla* calyce triplo longiora, saturate lutea aut crocea; *vexillum* pubescens, patenti-reflexum, lateralibus replicatis, lineolis sordide violaceis notatum; *alae* oblongae, vexillo et carina paululum breviores; *carina* cum rostro acutiusculo; *ovarium* elongatum, polyovulatum; *stylus* elongatus et arcuatus, membranaceus, glaucus; *stigma* parvum, puberulum; *stamina* ut in genere; *legumen* compressum, obtusum, nigro-tuberculatum, pilosum et glandulosum, una cum stylo et stigmate ab ungue ad pollicem longum, 2-3 lin. latum, 3-10-spermium, maturum ferrugineo - fuscum; *semina* subrotunda, compresso-tumidula, basi obcordata, flaveolo et nigro-maculata, laevia, nitentia, hylo parvo, carunculato; *caules* fruticulosi, humiles, a spithama ad pedem longi, teretes et subangulati, decumbentes, adscendentes vel erecti, glabri, ramosi, ramis divaricatis, viridulis, senio dealbatis; *folia* sparsa, breviter petiolata, ternata, foliolis oblongis, obtusis aut acutiusculis, plerumque complicatis, majoribus tantum planis, laete viridibus, pubescentibus vel pilosis aut supra glabris; *petioli* uti caules villosi; *stipulae* membranaceae, lanceolatae, acutae, hirsutae aut pubescentes, raro glabrae; *bracteae* ovato - lanceolatae acutae vel acuminatae, membranaceae, deciduae; *radix* alba, lignosa, ramosa, parce fibrillosa.

Floret Julio, Augusto. ♄.

Aetnae, in arenosis et sabulosis nemorosae regionis: *Sambuco.*—Species valde rara!

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. 1. pag. 94.* sub nomine: *Cytisus II.*

Adenocarpus Bivonii. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XIX.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 246.* et *Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 375. Torn. Fl. Sic. pag. 194.*

Adenocarpus parviflorus var. β. humilis. *Bert. Fl. It. 7. pag. 566.*

Adenocarpus parviflorus. *DC.* var. Bivonii. *Presl loc. cit. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 153.*

Genista Bivonae. *Presl Del. Prag. pag. 33.*

Nomen vulgare: *Inistredda.*

Genus 7. Genista.

Flores parvi, alterni, solitari, racemoso-spicati, terminales vel axillares; *scapus* elongatus, virgatus, striatus, ramosus, ramis inferne nudis, a medio ad apicem floriferis; *pedicelli* breves, basi nodoso-articulati, virides et bracteolati; *calyx* campanulatus, bilabiatus, labio superiore bipartito, inferiore parum longiore, plus minus trifido aut quinquilobo, lobis inferioribus ad apicem coalitis; *corolla* papilionacea, lutea; *vexillum* ovatum, explanatum; *alae* vexillo breviores; *carina* oblonga, obtusa, genitalia non omnino includens; *stamina* decem, monadelpha; *ovarium* pluriovulatum; *stylus* subulatus, adscendens; *stigma* terminale, obliquum, introrsum declive; *legumen* compressum, turgidum, olygo-polyspermum; *semina* strophyolata, lunata, persistentia; *frutex* caespitosus vel dense ramosus et nudiusculus; *folia* simplicia, raro trifoliolata; *spinae* aut *stipulae* subaxillares, inermes seu pungentes, triquinates, media longiore; *radix* lignosa et ramosa.

Endl Gen. Pl. pag. 1266. n. 6500.—DC. Prodr. 2. pagina 154.—Lam. Dict. 2. pag. 616. tab. 619. — Bert. Fl. It. 7. pag. 347.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 402.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 250.—Torn. Fl. Sic. pag. 194.

1. G. aetnensis. — *Flores* parvi, odori, solitarii, racemoso-spicati, terminales et axillares; *scapus* erectus aut incurvatus, ramosus, ramis virgatis, alternis, elongatis, viridibus, inferne nudis et supra floriferis; *pedicelli* erecti, alterni, villosiusculi, 1–2 lin. longi et basi articulati; *calyx* puberulus aut glaber, sesquilineam longus, campanulatus, luteus, in sicco scariosus, bilabiatus, labio superiore obsolete bilobo et inferiore obsolete tridentato; *corolla* calyce triplo et ultra

longior; *vexillum* deorsum deflexum, emarginatum et puberulum; *carina* pubescens, vexillo paulum brevior; *alae* glaberrimae et carina inferiores; *stamina* e vexillo non emergentia, filamentis glabris; *stigma* capitatum, pubescens; *legumen* semiovale aut obovatum, acutum et stylo mucronatum, 1 $^1/_2$-2 lin. latum et 3-4 lin. longum, pubescens aut glabrum et nigricans; *semina* matura subreniformia, nigra, laevia, paululum compressa; *caulis* frutex quatri - decempedalis, erectus, ramosissimus, ramis propendentibus, teretibus, virgatis, striatis, floriferis confertis, longis, flexibilibus, basi sericeo-pubescentibus; *folia* pauca, sparsa, lineari-oblonga, sericea, cito decidua, basi in petiolum attenuata, alterna, 1-2 lin. lata, 4-6 lin. longa, integra, viridia; *bracteolae* verruculosae, viridulae, pubescentes; *radix* alba, lignosa, ramosa.

Floret Junio-Octobri. ♄.

Aetnae, *Nicolosi, Pedara, Boschi di Paternò, Adernò, Biancavilla* et ubique in regione nemorosa.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 28.* Optima.

Genista aetnensis. *DC. Prodr. 2. pag. 150. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 407.—Bert. Fl. It. 7. pag. 330.—Guss. Syn. Fl. Sic. 5. pag. 250. — Torn. Fl. Sic. pag. 194. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 149.*

Spartium aetnense. *Biv. stirp. rar. sic. manip. 2.*

Spartium trispermum. *Smith in Rees cycl. 32. n. 5.*

Spartium nudum. *Spr. Syst. veg. 3. pag. 176.*

Nomen vulgare: *Inistredda.*

2. G. aristata.—*Flores* parvuli, racemoso-spicati, terminales vel axillares; *scapus* glaber, ramosus, ramis erectis, viridibus, striatis, apice circinnatis, 6 - 8 poll. longis, inferne nudis, superne sparse floriferis; *pedicelli* erecti, alterni, cum floribus cernuis, 1-2 lin. longi, cylindrici et striati, glabri; *calyx* viridis, pubescens, bilabiatus, labio superiore acute bipartito, inferiore longiusculo, trifido, laciniis lineari-lanceolatis, intermedia longiore; *corolla* lutea, calyce longior; *vexillum* erectum, intensius coloratum; *carina* alis et vexillo duplo longior et deflexa, dipetala, angulo carinali villis connexo; *stamina* monadelpha, distincta, colorata; reliqua genitalia generis; *legumen* subcompressum, rhombeum, apice rostratum, elongatum, villosum, acutum; *semen* unum, compressiusculum, viride, caruncula destitutum; *caules* caespitosi,

ramosi, ramis gracilibus, diffusis, 1-2-pedalibus, junioribus striatis; *folia* simplicia, lineari-lanceolata, villosa, 3-5 lin. longa, subsessilia, acuta; *spinae* aut *stipulae* extraxillares, inermes, membranaceae, quinquelineatae, digitatae, intermedia elongata; *bracteae* tres quarum duae ad latere calycis, unica longiore sub ipso calyce, non ad pedicellorum basim inserta; *radix* lignosa, albida, ramosa, fibrosa.

Floret Majo, Junio, Julio. ♄.

Aetnae, *Bronte*, ad saxa vulcanica.

Icon. *Cup. Panph. 2. tab. 60 ed. Bibl. Pan.*

Genista aristata. *Presl Del. Prag. pag. 34.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 253.—Torn. Fl. Sic. pag. 194. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 149.*

Genus 8. Calycotome.

Flores axillares et extraxillares, solitarii vel plurimi, fasciculati, odori; *calyx* in proanthesi tubulosus, bilabiatus, labiis denticulatis, in anthesi urceolatus et circumscissus, parte supera decidua, infera campanulata et persistente; *corolla* calyce longior et e medio ejusdem assurgens, lutea; *vexillum* obovatum; *alae* isto subaequales; *carina* incurva vel falcata et genitalia obtegens; *stamina* monadelpha, vagina integra, filamentis glabris, subaequalibus; *antherae* inaequales et saepe aliquae efoetae; *ovarium* multiovulatum; *stylus* subulatus; *stigma* obliquum, introrsum declive; *legumen* lineari-complanatum, polyspermium, sutura incrassata vel anguste alata; *semina* caruncula destituta, compressa; *frutices* sempervirentes, spinosi, ramosissimi, ramis striatis; *folia* trifoliolata, extipulata, foliolis integris.

Link in Schrad. Journ. 2. pag. 50.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 400. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 246. — Torn. Fl. Sic. pag. 195.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 145.

1. C. spinosa.—*Flores* grandiusculi, axillares et extraxillares, dispositi juxta ramulos, e spinis originem ducentibus, 3-4-fasciculati; *pedicelli* uniflori, 1-2 lin. longi, glabri; *calyx* urceolatus, adpresse puberulus, membranaceus, obsolete

quinquedentatus, subbilabiatus, urgente autem atque emergente inclusa corolla, medio circumscissus, truncatusve, basi folio florali trifido subindeve tripartito, sessili, adpresse stipatus; *corolla* lutea, glabra; *vexillum* obovatum, integrum aut emarginatum; *carina* demum vexillo vix longior; *alae* vexillum aequantes; *ovarium*, *pistillum* et *stamina* glabra; *legumina* linearia, nigrescentia, glaberrima, compressa, 14–18 lineas longa, hexa-decasperma, sutura superiore in lamellum utrinque abeunte; *semina* plura, suborbiculata, leviter compressa, laevia, nigro-fusca; *frutex* quatri-quinquepedalis, ramosus, ramis divergentibus, glabris, striatis, spinosis et ramulis expansis, pubescentibus; *spinae* (rami abortivi) tri-multipartitae, intermedia valde longiore, lignosae, striatae, acuminatae, acumine nigro; *folia* petiolata, trifoliolata, foliolis brevissime petiolulatis, obovatis aut oblongo-obovatis, obtusis, plerisque mucronulatis, basi plus minus cuneatis, facie glabris, subtus pubescentibus; *petioli* adpresse pubescentes, superne sulcati, folio subaequales; *radix* lignosa, ramosa, contorta et horizontaliter expansa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, ubique in regionibus pedemontana et nemorosa, ad sepes.

Icon. *Lob. ic. 2. tab. 95.* sub nomine: *Acacia altera, Dioscoridis.*

Calycotome spinosa. *Link. en. alt. H. Ber. 2. pag. 225. Moris Fl. Sard. 1. pag. 401.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 246.—Torn. Fl. Sic. pag. 195.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 148.*

Spartium spinosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 997. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 135.—All. Fl. Ped. 1. pag. 339. — Bert. Fl. It. 7. pag. 342.*

Cytisus spinosus. *DC. Prodr. 2. pag. 154.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 342.—Lam. Dict. Enc. 2. pag. 247.*

Nomen vulgare: *Alastra.*

2. C. infesta. — *Flores* grandes, lutei, odori, axillares, fasciculati, raro solitarii; *pedicelli* monoflori, cylindrici, 1–2 lin. longi, glabri, e spina unica originem ducentes; *calyx* primo tubulosus, dein urceolatus, villoso-sericeus; *corolla*, *stamina* et *pistillum* ut in praecedente specie at duplo grandiores et glabri; *legumen* planum, 8–14 lin. longum, 2 lin.

latum, 4-5-spermum, basi angustatum, apice latiusculum, mucronatum, dorso bicarinatum, elargatum, pilis argenteis, adpressis, sericeis obsitum, in sicco viride, non nigrum; *semina* ut in praecedente specie; *frutex* decempedalis et ultra, ramosus, ramis divergentibus, glabris, striatis et ramulis spinosis, expansis, pubescentibus; *spinae* (rami abortivi) solitariae et non partitae, lignosae, acutae et praecedente specie breviores; *folia* obovato-cuneata, subtus sericea, saepe margine emarginata, trifoliolata, foliolis parvis; *petioli* 6 lin. longi; *petioluli* breves, canaliculati, virides pubescentes; *bracteae* parvae, ovatae, calyci aequales, sub ipso insertae ac depressae, integrae vel subtrilobae; *radix* lignosa, contorta et expansa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regionibus pedemontana et nemorosa: *Milo, Zaffarana*, vulgatissima ad sepes.

Icon. nulla.

Calycotome infesta. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 247. — Torn. Fl. Sic. pag. 195.*

Calycotome spinosa. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XIX.*

Spartium infestum. *Presl Del. Prag. pag. 313.*

Calycotome spinosa var. infesta. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 148.*

Nomen vulgare: *Alastra.*

Genus 9. Cytisus.

Flores flavi vel lutei, fasciculati vel racemosi; *calyx* tubuloso-campanulatus, bilabiatus, labio superiore bidentato et inferiore tridentato; *corolla* papilionacea; *vexillum* ovatum, amplum; *alae* carinam subaequantes; *carina* obtusa, genitalia includens; *stamina* decem, monadelpha, vagina integra; *antherae* inaequales et aliquae efoetae; *ovarium* pluriovulatum; *stylus* subulatus, adscendens; *stigma* obliquum, declive; *legumen* lineare, polyspermum, complanatum, cum sutura incrassata et subalata; *semina* carunculata, rotunda, saepe basi obliqua. Frutices vel arbusculae inermes vel spinosi; *folia* petiolata, palmatim trifoliolata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1266. n. 6505. — Lin. Gen. 877. — DC. Prodr. 2. pag. 153—Moris Fl. Sard. 1. pag. 409. —

Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 248.—Bert. Fl. It. 7. pag. 545. Torn. Fl. Sic. pag. 196.

I. C. triflorus. — *Flores* lutei, grandiusculi, axillares, solitarii aut bini aut terni, in summitate ramorum racemoso-paniculati, vix odori, aliquando penduli; *pedicelli* lineares, 4-8 lin. longi, villosi; *calyx* campanulatus, 1-1 $1/2$ lin. longus, pubescens, bilabiatus, labio superiore bidentato et inferiore tridentato; *corolla* lutea, glabra, calyce quatruplo quintuploque longior, papilionacea; *vexillum* obovatum, retroflexum, basi macula et lineis rufescentibus notatum; *carina* vexillum superans; *alae* vexillo breviores; *ovarium* pubescens; *stamina* glabra et reliqua uti in genere; *stylus* glaber; *legumen* subfalcatum vel rectum, compressum, demum nigrescens, 2-2 $1/2$ lin. latum et 8-10-15 longum, hexa-decaspermum, villosissimum, denique glabratum; *semen* citrinum, caruncula viridula instructum; *caules* 5-6-pedales; *frutex* ramosus, erectus, inferne glabratus, superne pubescens, ramulis striato-angulatis, teretibus; *folia* ternata, petiolata, petiolis 2-6 lin. longis, extipulata et apice ramorum sessilia, superne obscure virentia, subtus pallidiora, brevissime mucronata, foliolis oblongo-ellipticis et obovatis, junioribus villosis et adultis glabratis; *bracteae* una vel duae, lineares, exiguae et pedicello florali adfixa; *radix* lignosa, praelonga, ramosa et horizontaliter extensa.

Floret Februario, Martio, Aprili. ♄.

Aetnae in regionibus pedemontana et nemorosa: *Catania, Milo, Zaffarana,* in saxosis vulcanicis.

Icon. *Bonan. Panph. tab. 66.* sub nomine: *Cytisus minoribus ramulis tenellis villosis.—Clus. Hist. Pl. 1. pag. 94.* sub nomine: *Cytisus III.*

Cytisus triflorus. *Herit. stirp. pag. 184.—Willd. Sp. Pl. pag. 1125.—DC. Prodr. 2. pag. 154.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 410.—Bert. Fl. It. 7. pag. 555.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 149.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 248.—Torn. Fl. Sic. pag. 196.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 152.*

Nomen vulgare: *Muddacchina di voscu.*

Genus 10. Astragalus.

Flores terminales vel axillares, racemosi vel spicati vel capitati, geminati vel solitarii, purpurei, violacei, albi, coerulei, flavi vel ochroleuci; *calyx* tubulosus, monosepalus, persistens, liberus, bilabiatus, labio superiore bifido vel bipartito vel bidentato, inferiore trifido, tripartito aut tridentato; *corolla* papilionacea; *vexillum* obtusum, integrum vel emarginatum, erectum vel recurvum, lateralibus replicatis, alis brevior; *alae* obtusae; *carina* obtusa, alis brevior; *stamina* decem, diadelpha; *ovarium* sessile, multiovulatum; *stylus* adscendens; *stigma* obtusum vel subcapitatum; *legumen* forma varium, sutura introflexa vel complete bilocellata; *semina* reniformia. Herbae vel suffrutices, erecti vel prostrati; *folia* imparipinnata vel cum impari spinescente deciduo; *stipulae* geminae vel petiolo adnatae, induratae spinescentes.

Endl. Gen. Pl. pag. 1273 n. 6573.—DC. Prodr. 2 pag. 281. — Bert. Fl. It. 8. pag. 38. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 1. pag. 523.—Gusss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 311.—Torn. Fl. Sic. pag. 196.

1. A. siculus. — *Flores* parvi, axillares, fasciculati, subsessiles; *calyx* dense lanatus, lana nivea, molli, elongata, erecta et subimplexa, tubulosus, quinquepartitus, laciniis filiformibus in aristam setaceam, longam desinentibus, plumosis; *corolla* calyce duplo triploque longior, modo grandiuscula, modo minor, carneo-rosea, papilionacea; *vexillum* oblongum, obtusum, integrum aut vix emarginatum, striis saturatioribus roseis percursum, alis paulo longius, recurvulum, marginibus replicatis; *alae* angustae, obtusae; *carina* alis brevior, obtusa; *genitalia* generis; *legumen* calyci subaequale, lanatum, incanum; *semina* rarissima, exigua, reniformia, nigrescentia; *caulis* valde ramosus, caespites semiglobosos, convexos quatuor pedes latos efficientes, ramis crassis, cylindricis, oppositis aut alternis, squamosis, squamis scariosis; *folia* tri-novemjugata, cum rachide longe spinoso et lanato, apice glabro, foliolis oblongis vel lanceolatis, acuminato-spinulosis, junioribus incano-sericeis vel incano-lanatis, senioribus glabratis

vel parce pilosis, praesertim in margine, cito diffluis, $^1/_2$ - 1 lin. latis et 2-3 lin. longis; *petiolus* flavescens, pubescens, senio denudatus et glaber, patulus vel recurvus; *stipulae* juniores basi petioli adnatae, membranaceae, elargatae, bifidae, plus minus villosae et rubeolae, senio scariosae; *bracteae* lanceolatae vel lineares, inferne albo - membranaceae, glabrae, superne aristatae, arista flavida, parce villosae, calycem subaequantes; *radix* sublignosa, horizontaliter expansa et profundata.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in elatis nemorosis, arenosis regionis nemorosa et alpina: *Nicolosi, Capriolo, Filiciusa.*

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 98. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Tragacanta purpurea, repens, densius ramificata. — Raf. tab. 116. fig. 3.*

Astragalus siculus. *Biv. Giorn. di Palermo n. 4. — Raf. Caratt. pag. 72.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 316. var. b. Ten. Fl. Nap. 5. pag. 134. β.—DC. Prodr. 2. pag. 297.— Tin. Cat. H. Pan. pag. 40. — Torn. Fl. Sic. pag. 196. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 187. — Bert. Fl. It. 8. pag. 73.*

Nomen vulgare: *Spina, Spina santa.*

2. **A. boeticus.**—*Flores* parvi, axillares; *pedunculus* seu *scapus* solitarius, patenter hirsutus, striatus, folio semper brevior, a 4 lin. ad 5. poll. longus, racemo pauci-plurifloro, in anthesi ovato et in fructu laxiusculo terminatus; *pedicelli* brevissimi, virides, pilis nigrescentibus obsiti; *calyx* campanulatus, pilosus aut hirsutus, pilis albis et nigris, laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, inter se et tubo calycino subaequalibus; *corolla* luteola, calyce triplo longior, papilionacea; *vexillum* angustum, oblongum, marginatum, lateribus replicatis, alis fere longius; *alae* oblongae, obtusae; *carina* alis brevior, obtusa; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stigma* parvum, capitellatum; *legumen* crassum, erectum, prismatico-trigonum, rostro recurvo, dorso late canalicatum, pilis brevibus adspersum, a sex lineas ad pollicem longum, tres lineas latum, viride, rarius plus ultrabiloculare, loculis 3-6-spermiis, maturum albidum; *semina* grandiuscula, reniformia vel reniformi-tetragona, laevia, luteolo-virentia, demum fuscescentia, interdum unum, duo legumina tantum in racemo fertilia,

ob reliquos flores abortivos; *caules* teretes, striati, decumbentes aut erecti, pubescentes, simplices aut inferne ramosi, a spithama ad duos-tres pedes longi, subinde plures ex eadem radice; *folia* alterna, inferiora longe et superiora brevius petiolata, impari-pinnata, 5-15-juga, imorum foliolis obcordatis, superiorum oblongis, subcuneatis, emarginatis, omnibus obiter mucronulatis, pilosis et magis subtus, saturate viridibus, brevissime petiolulatis, 1-4 lin. latis et 3-12 lin. longis, oppositis vel alternis, utrinque extimis in folio decrescentibus; *petioli* subsulcati; *stipulae* grandes, distinctae, ovatae, acuminatae, superiores subinde ovato-lanceolatae, membranaceae, albo-viridulae, ciliatae, 3 lin. latae et 4-5 longae, glabriusculae; *bracteae* lanceolatae, acuminatae, albo-membranaceae, ciliatae, calycis tubum subaequantes; *radix* gracilis, fusiformis, longa, simplex vel parce ramosa, lateraliter plus minus fibrillosa.

Floret Martio, Aprili. ☉.

Aetnae, *Catania, Leucatea,* in saxosis vulcanicis cum argilla mixtis.

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 730.—Cup. Panph. 2. tab. 259. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Securidaca siliquis foliaceis.* — *Bocc. Sic. Pl. pag. 7. tab. 4. fig. H.*

Astragalus boeticus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1068.—DC. Prodr. 2. pag. 291.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 184.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 313.—Moris Fl. Sard. 1. prg. 529.—Torn. Fl. Sic. pag. 196.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 186. — Bert. Fl. It. 8. pag. 66.*

3. **A. hamosus.** — *Flores* parvi, primo erecti, mox cernui praesertim inferiores; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, folio brevior aut subaequalis $^1/_2$-3-pollicaris, adpresse pilosus, terminatus racemo ovato aut oblongo in anthesi denso, in fructu quidquam laxato, 3-12-floro; *pedicelli* brevissimi, uniflori, pubescentes vel pilis rigidulis tecti; *calyx* tubulosus, adpresse pilosus, pilis subinde nigrescentibus, laciniis linearibus, acuminatis, inter se et tubo subaequalibus; *corolla* pallide ochroleuca, calyce longior, vix duplo, papilionacea; *vexillum* oblongum, emarginatum, recurvulum, lateribus replicatis, alis longius; *alae* breviores; *carina* alis paulo brevior et obtusa; *stamina, ovarium* et *stylus* ut in genere; *legumen* teres, rostro subulato, recto aut vix recur-

vulo, dependens et rursum incurvatum, subpollicare, adpresse pilosum, senescens glabratum, maturum flavescens, loculis polyspermis; *semina* grandiuscula, reniformi-quadrangulata, laevia, flaveola vel flaveolo-fusca, compressa; *caules* saepe plures ex eadem radice, prostrati aut decumbentes, teretes, striati, adpresse pilosi, a duabus pollicibus ad pedem et sesquipedem longi; *folia* alterna, longe petiolata, impari-pinnata, 4-12-juga, foliolis modo minoribus, obverse oblongis, emarginatis, omnibus cuneatis, muticis vel obiter mucronulatis, ciliatis, supra laete viridibus, glabris, subtus adpresse pilosis, cinereis, evidenter petiolulatis, plerumque oppositis, utrinque in folio decrescentibus; *stipulae* membranaceae, oppositifoliae, inferiores bifidae, segmentis ovatis, acutis, superiores saepius distinctae, lanceolatae, acuminate, omnes ciliatae; *bracteae* albo-membranaccae, lanceolato-lineares, acuminatae, longe ciliatae, tubo calycino subaequales, ad axillas pedicellorum; *bracteolae* brevissime, pubescentes, albidae; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa et alba.

Floret Martio, Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, Ognina.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 728.—Clus. Hist. Pl. 2. p. 234.* sub nomine: *Astragalus monspeliacus.*

Astragalus hamosus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1067.—DC. Prodr. 2. pag. 290. — Ait. Hort. Kew. ed. 2. vol. 4. pag. 499. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 105.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 113.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 527. — Torn. Fl. Sic. pag. 197.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 185. — Bert. Fl. It. 8. pag. 58.*

Genus 11. Vulneraria.

Flores grandiusculi, terminales vel axillares, fasciculati vel in capitulo solitario aut gemino, fasciculo pauci vel plurifloro; *scapus* brevis, pubescens aut villosus, cylindricus; *pedicelli* lineares, brevissimi, involucrati; *calyx* persistens, tubulosus, dein ventricosus, inflatus, basi ut in ore constrictus, irregulariter quinquedentatus, villosus; *corolla* papilionacea, calyce longior, vario-colorata, petalis unguiculato-stipitatis;

vexillum alis et carina longius; *carina* bipes, apice cohaerens, obtusa; *alae* breves; *stamina* decem, mono vel diadelpha; *ovarium* mono aut biovulatum, glabrum vel villosiusculum; *stylus* elongatus, medio geniculatus, adscendens; *stigma* capitellatum; *legumen* mono - dispermum, pedicellatum, glabrum vel villosiusculum una cum pedicello, calyce tectum; *semina* compressa, fusca aut rufa, elliptico - reniformia, laevia vel tuberculata. Plantae annuae aut perennes, suffruticosae; *caulis* prostratus, decumbens vel adscendens vel erectus, in paucis ramos ferens; *folia* solitaria simplicia vel fasciculato - terna aut impari-pinnata, villosiuscula.

Torn. Fl. Sic. pag. 198.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 265. Moënch. Meth. 146.

I. V. tetraphylla.—*Flores* grandiusculi, axillares, fasciculati; *scapus* et *pedicelli* breves, villosi, erecti; *calyx* sub anthesi inflatus, in fructu vesiculosus, saepe rubescens, villosus, quinquedentatus, dentibus linearibus, aristatis, demum conniventibus et subaequalibus; *corolla* calyce longior; *vexillum* albidum, emarginatum, extus pubescens et striis rubellis longitudinaliter pictum, carina et alis longius; *alae* et *carina* subaequales, luteolae; *carina* apice rubida; *genitalia* ut in genere; *legumen* breve intra calycem occlusum, oblongum, obtusum, stylo tenui, filiformi, longo, basi piloso, diu persistente terminatum, dense sericeum, dispermium, inter semen et semen constrictum et intus isthmo interceptum, thecaphoro brevi suffultum; *semina* grandiuscula, reniformi-subrotunda, minutissime granulata, matura flavo - ferruginea; *caulis* teres, prostratus vel decumbens, dense et breviter pubescens, pilis patentibus, simplex aut inferne ramosus, a pollice ad spithamam et ultra longus, aliquando rubeolus, saepe plures caules ex eadem radice, in orbem positi; *folia* alterna, brevissime petiolata, dispari-pinnata, sive pinnis duabus, quarum inferior unifoliolata, folio terminali maximo, obovato, obtuso, cum mucronulo in medio, lateralibus multo minoribus, oblongis, acutis, infimo minimo, omnibus integerrimis, adpresse pubescentibus, supra laete viridibus, subtus albentibus; *petioli* basi dilatati, pubescentes; *bracteae* 3-5 involucrum constituentes, basi scapi coalitae, acuminatae, virides, pubescentes; *radix* tenuis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana ad saxa vulcanica humida: *Aci-Castello, Ognina.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 681.* ex icon. pictis. — *Barr. ic. 534* sub nomine: *Anthyllis leguminosa, vesicaria, lutea.—Riv. tetr. irr. tab. 19.* sub nomine: *Anthyllis hispanica.*

Vulneraria tetraphylla. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 395. et Syn. Fl. Sic. 2. pag. 266.—Torn. Fl. Sic. pag. 198.*

Vulneraria vesicaria. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 205.*

Anthyllis tetraphylla. *Lin. Sp. Pl. pag. 1011.—DC. Prodr. 2. pag. 171.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 139.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 429. — Bert. Fl. It. 7. pag. 399. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 178.*

Genus 12. Melilotus.

Flores parvi, racemosi, axillares aut subterminales; *calyx* campanulatus vel tubulosus, quinquedentulatus, persistens, dentibus subaequalibus; *corolla* papilionacea, flava, lutea, alba, raro coerulea, caduca, petalis subaequalibus, vexillo parce longiore et carina cum alis complicata; *stamina* 10 diadelpha, aequalia, e filamento vexillari libera; *ovarium* stipitatum, rectum, bi-octovulatum; *stylus* glaber; *stigma* terminale, declive; *legumen* subindehiscens, calyce paulo longius, coriaceum, membranaceum, rugosum vel striatum, sulcatum, mono-tetraspermum. Herbae erectae vel adscendentes, glabrae; *folia* pinnata, saepe trifoliolata, foliolis saepe argute dentatis; *stipulae* petiolo adnatae.

Juss. Gen. 356. —Endl. Gen. Pl. pag. 1268. n. 6510. — DC. Prodr. 2. pag. 186.—Lam. Ill. 7. tab. 613.—Bert. Fl. It. 8. pag. 81.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 459. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 319.—Torn. Fl. Sic. pag. 200.

1. M. parviflora. — *Flores* parvuli, flavi, racemosi, spicati, axillares, reflexi, in anthesi densi, in fructu quidquam laxati, folio longiores aut aequales aut breviores; *scapus* seu *rachis* viridis, glaber, erectus, saepe in aristulam brevissimam desinens; *pedicelli* tenues, breviusculi, dependentes; *ca-*

lyx campanulatus, dentatus, dentibus subaequalibus, triangulatis vel lanceolatis, acutis; *corolla* lutea, minima, calyce longior; *vexillum* reliquis petalis paulo longius; *genitalia* generis; *legumen* parvum, subrotundum aut ovale, obtusissimum, cum apiculo brevissimo in medio, subinde deficiente, laxe reticulato-rugosum, lacunosum, glabrum, pendulum, monospermium, raro dispermium; *semina* granulato-scabra, demum fusca; *caulis* angulatus, striatus, erectus, alterne ramosus, glaber vel superne pilosulus, palmari-bipedalis; *folia* alterna, petiolata, ternata, foliolis longiusculis, foliorum inferiorum subovatis, superiorum oblongis, supremorum lanceolatis, obtusis et plerumque truncatis, basi cuneatis, integris, reliquo margine crebre et argute serrulatis, glabris et pilosulis praesertim in nervo seu costula; *petioli* breves, sulcati, glabri; *stipulae* lanceolatae, acuminato-attenuatae, integrae, superiores subpilosae; *bracteae* setaceae, pedicellis brevissimis, subaequalibus; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, modo gracilis, modo crassiuscula, lateraliter fibrillosa. Herba etiam foetens.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, *Catania*, *Leucatea*, *Mascalucia*, *Milo*, *Zaffarana* et ubique in pedemontana et nemorosa regione, super saxa vulcanica.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 459. tab. 56.—Moris. Hist. Pl. sec. 2. tab. 16. fig. 5.* sub nomine: *Melilotus lutea, minor, siliculis majoribus spicatim et dense dispositis.*

Melilotus parviflora. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 192.—DC. Prodr. 2. pag. 187.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 106. — Moris loc. cit. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 321.—Torn. Fl. Sic. pag. 200.*

2. M. messanensis.—*Flores* parvi, lutei, cernui, racemoso-spicati, solitarii, axillares, folio breviores, laxiusculi et in fructu approximati; *scapus* seu *rachis* brevis, apice aristatus, glaber; *pedicelli* crassiusculi, virides, calyce breviores, curvato-penduli; *calyx* campanulatus, nervosus, pilosus, laciniis e basi lata lanceolato-acuminatis, subaequalibus; *corolla* lutea, calyce duplo longior; *vexillum* et *carina* subaequales; *alae* breviores; *genitalia* generis; *legumen* grandiusculum, reflexum, vel pendulum, semiovatum, compresso-tumens, utrinque acutum, in utroque latere ragis numerosis, tenuibus, approxima-

tis notatum, cochleatum; *semina* grandiuscula, ovalia, basi quidquam excavata, rufescentia, minutissime granulata; *caulis* crassiusculus et inde crassus, teres, striatus, fistulosus, erectus, ramis basi effusis, a spithama ad duos pedes longus, subinde caules ex eadem radice plures, medio erecto et lateralibus prostratis, vel decumbentibus; *folia* alterna, longiuscule petiolata, ternata, foliolis obovatis vel oblongo-obovatis, obtusis et interdum retusis aut truncatis, longe cuneatis, superne argute serrulatis, impari longius petiolato, supra saturate viridibus, subtus pallidioribus; *stipulae* basi dilatatae et petiolo adnatae, apice lineari-setaceae, inferiores saepe lacinulatae vel dentatae; *bracteae* exiguae, e basi lata apice setaceae, pedicello breviores; *radix* fusimormis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrosa. Herba glabra, aliquando superne pilosula, sicca intense nec multo grate odora.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in vulcanicis arenosis et saxosis pedemontanae regionis: *Catania, Villarascosa, Acireale, Misterbianco.*

Icon. *Moris. Fl. Sard. 1. pag. 462. tab. 58.—Bocc. Mus. di pl. pag. 163 tab. 124.* sub nomine: *Trifolium fructu racemoso.—Ten. Fl. Nap. in Syll. 5. tab. 176 f. 2.*

Melilotus messanensis. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 192.—Pers. Syn. 2. pag. 347.—DC. Prodr. 2. pag. 189.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 106.—Bert. Fl. It. 8. pag. 95.—Moris loc. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 323.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 168.—Torn. Fl. Sic. pag. 200.*

Trifolium messanense. *Lin. Mant. pag. 175. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 93. et Fl. Gr. 8. pag. 31. tab. 741.*

3. **M. compacta.**—*Flores* grandiusculi, flavi, racemoso-spicati, racemis folio longioribus, densifloris et in fructu imbricatis et compactis; *scapus* foliis longior, apice aristatus, viridis, glaber, raro subpilosus; *pedicelli* tenues, virides, pilosi, in anthesi patentes et postea penduli; *calyx* tubulosus, villosus, dentatus, dentibus tubo brevioribus et subacutis; *corolla* flava, non lutea, calyce duplo longior, *vexillum* carinae subaequale; *alae* vexillo et carina breviores; *genitalia* ut in genere; *legumen* pendulum, subrotundum, obovatum, obtusissimum, grandiusculum, rugis spiralibus crebris, concetricis, cochleatum, glabrum, monospermium; *semen* apice rotunda-

tum, cordiforme, fuscum, granulatum; *caulis* erectus, simplex aut inferne et in ipsa basi ramosus, at plures caules ex eadem radice orti videantur; *rami* basilares, caule primario longiores, decumbentes, adscendentes et interdum prostrati, omnes angulati, glabri vel pilosi, a spithama ad pedem et ultra longi; *folia* alterna, ternata, foliolis inferiorum obovatis, obtusis aut emarginatis, 5-6 lin. longis et 6 lin. latis, superiorum oblongis et supremorum lanceolatis, 12-15 lin. longis, 6 lin. latis, omnibus basi cuneatis, integris, reliquo margine argute et inaequaliter serrulatis, glabris vel parce pilosis praesertim subtus; *petioli* elongati, medio longiore, glabri, virides, sulcati; *stipulae* inferiores ovato-lanceolatae, integrae vel basi subdentatae, omnes acuminato-attenuatae; *bracteae* setaceae, pedicello dimidio breviores, pilosae; *radix* fusiformis, saepe crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa. Herba sicca leviter odora.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in saxosis vulcanicis cultis pedemontanae regionis obvia: *Catania, Acireale, Valverde.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 463. tab. 59. A.*

Melilotus compacta. *Salzm. Pl. exsic. herb. Ting. apud DC. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 322.—Torn. Fl. Sic. pag. 200.*

Melilotus sulcata var. *b.* compacta. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 464.*

Melilotus sulcata var. *b.* major. *Cambes. Fl. Bal. pag. 65.* ex *Guss. op. cit.*

Melilotus sulcata *Bert. Fl. It. 8. pag. 91.*

4. **M. sulcata.** — *Flores* parvi, flavi, minores quam in praecedente, racemoso-spicati; *scapus* seu *pedunculus* 1-2 $^1/_2$ pollices longus, aristatus, striatus, glaber, erectus; *pedicelli* tenues, glabri, virides declinati; *calyx* nervosus, villosus, dentatus, dentibus acutis, subaristatis; *corolla* flava, 1 $^1/_2$-2 lineas longa; *vexillum, alae* et *carina* praecedenti subaequales; *genitalia* ut in genere; *legumen* ovatum, crassum, lineam unam longum, pubescens, calyce tectum, sulcis seu rugis spiralibus, crebris, concentricis, cochleatum, monospermum; *semen* glabrum, tuberculatum, rufescens, suborbiculatum; *caulis* erectus, ramosus, ramis diffusis et adscendentibus, glaber, sursum pubescens, 1-2 pedes longus, basi rubeolus; *folia* ternata, pallide virentia; *foliola* subtus exquisite nervosa et pubescentia, at

superne linearia, lineam unam lata et medio obovato-cuneato, 7-9 lin. longa, 2-3 lin. lata, infima deltoideo-obovata, apice omnia denticulata, argute serrata, subtus integra; *petioli* plus minus elongati, et semper scapis breviores, sulcati, virides, glabri, medio longiusculo et lateralibus brevissimis; *stipulae* subulatae et ciliato - dentatae, supremae integrae; *bracteae* setaceae, caducae; *radix* ut in praecedente.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemon anae regionis obvia: *Catania, Ognina, S. Giovanni Galermo, S. Giovanni La Punta, Leucatea.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 463. tab. 39. fig. A.* Optima.— *Sibth. Fl. Gr. tab. 442.* ex icon. pictis.

Melilotus sulcata. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 193.—Pers. Syn. 2. pag. 348.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 321.—Torn. Fl. Sic. pag. 200.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 167.*

Melilotus compacta. *Bert. Fl. It. 8. pag. 93* esclusis synonimis auctorum.

Trifolium mauritanicum. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1394.*

5. **M. neapolitana.** — *Flores* parvi, racemoso-spicati, axillares, solitarii, racemis laxis; *scapus* seu *pedunculus,* in anthesi folio subaequalis et in fructu quadruplo longior; *pedicelli* pilosi aut glabri, calyce breviores, erecti vel cernui; *calyx* exiguus, campanulatus, plerumque glaber vel pilosus, virens, in sicco albido-membranaceus, dentatus, dentibus triangulo-lanceolatis, acutis, subaequalibus, tubo brevioribus; *corolla* pallide lutescens, siccando dealbata, calyce triplo longior, petalis ut in praecedente subaequalibus; *genitalia* generis; *legumen* perfectum, subglobosum, apice rostellatum, erectum aut cernuum, reticulato-rugosum, crassiusculum et intra calycem sessile, endocarpo lacunoso, reticulato, lacunis aut pilosis aut glabris, plerumque monospermium, rarius dispermium; *semen* orbiculato-ovatum, minute granulatum, in sicco fuscum; *caulis* angulatus, erectus vel adscendens, alterne ramosus, pilosus, semipedalis; *folia* alterna, ternata, inferiora longe petiolata et reliqua successive brevius petiolata; *foliola* inferiorum obovata, superiorum cuneato-linearia, omnia obtusa et aliqua truncata, obsolete, inaequaliter et remote dentata, inferne integra, pilosa vel glabra; *stipulae* inferiores lineari-lanceolatae, superiores lineares, utraeque acuminato-attenua-

tae, integerrimae, pilosae; *bracteae* deciduae, lineares; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel ramosula, lateraliter fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in vulcanicis cultis pedemontanae regionis *Catania, Battiati.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. tab. 176. fig. 1.*

Melilotus neapolitana. *Ten. Fl. Nap. Prodr. suppl. 1. pagina 56 et Fl. Nap. 5. pag. 136.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 320.—Torn. Fl. Sic. pag. 201.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 460.—Bert. Fl. It. 8. pag. 88.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag.*

Melilotus gracilis. *DC. Prodr. 2. pag. 188.*

Trifolium spicatum. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pagina 93 et Fl. Gr. pag. 32. tab. 743.*

Genus 13. Lotus.

Flores grandiusculi, papilionacei, umbellati, axillares aut subterminales; *calyx* campanulatus, quinquifidus vel quinquedentatus; *corolla* lutea, purpureo-sanguinea, rubra, nigra aut alba, vexillo rotundato, patente, alis apice acuminatis et carina rostrata; *stamina* decem, diadelpha, filamentis apice laxiusculis; *ovarium* multiovulatum; *stylus* basi geniculatus, filiformi-acuminatus, glaber; *stigma* obtusum aut capitellatum; *legumen* lineare, rectum aut arcuatum, cylindraceum, apterum, polyspermum, uniloculare, bivalve, dissectum; *semina* subreniformia, oblonga vel subrotunda. Herbae annuae aut perennes, raro frutescentes; *caulis* prostratus, erectus; *folia* ternata, breviter petiolata; *petioli* basi stipulato-foliacei; *bracteae* mono-triphyllae, flores involucrantes.

Endl. Gen. Pl. pag. 1269. n. 6514.—Lin. Gen. 897.—DC. Prodr. 2. pag. 209. — Meisner Gen. 85. — Bert. Fl. It. 8. pag. 207. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 503.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 348.—Torn. Fl. Sic. pag. 201. — Lam. Ill. 7. tab. 611.

1. L. tetragonolobus. — *Flores* grandiusculi, axillares, solitari aut bini; *pedunculus* villosus, folio brevior aut aequalis aut longior; *pedicelli* breves, villosi, erecti; *calyx* villosus,

turbinato-campanulatus, laciniis lanceolato-linearibus, acutis, tubo subaequalibus, aut quidquam longioribus; *corolla* sanguineo-purpurea praesertim in alis, grandiuscula, calyce duplo longior; *vexillum* obovatum, subemarginatum vel integrum, erecto-patens, alis multo longius; *alae* obovatae, erectae et conniventes; *carina* alis brevior et incurve rostrata; *stamina, ovarium, stylus* et *stigma* ut in genere; *legumen* crassum, rectum e tereti tetragonum, angulis late et crispe alatis, a semipollice ad sesquipollicem longum, glabrum, tetra-decaspermium; *semina* grandiuscula, subglobosa, depressa, luteo-fusca, nigro-maculata et utraque facie zona fusco-livida notata; *caules* plures ex eadem radice, caespitosi, decumbentes, adscendentes vel erecti, teretes, simplices aut inferne parce ramosi, a pollicibus duobus ad pedem longi, superne hirsuti et inferne glabriusculi; *folia* breviter petiolata, foliolis obverse rhombeo-cuneatis, apice rotundatis cum acumine brevi in medio, mlnutissime et creberrime punctato-glandulosis, subaequaliter et breviter petiolulatis, nunc parvis et nunc multo grandioribus; *petioli* apice subalati, folio breviores; *stipulae* latae, ovatae, minutissime punctulatae, petiolo breviores, superiores interdum aut petiolo aequales aut paulo longiores; *bractea* prope florem bi-triphylla, foliolis brevissime petiolulatis, folio calycino minoribus, ovatis, acuminatis; *radix* gracilis, fusiformis, longa, simplex vel inferne ramosa, lateraliter fibrillosa et spongiolis ovoideis, fuscis, numerosis praedita

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Paternò, Catania, Battiati.*

Icon. *Moris. Hist. Pl. pag. 244.* sub nomine: *Lotus siliquosus, rubello flore.*

Lotus tetragonolobus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1089.—Biv. Bern. Cent. 1. pag. 54.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 517.--Bert. Fl. It. 8. pag. 211. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 109. — Torn. Fl. Sic. pag. 201.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 344. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 181.*

2. **L. hirsutus.** — *Flores* mediocris magnitudinis, inodori, axillares, terminales fasciculati; *scapus* seu *pedunculus* crassiusculus, folio subaequalis aut longior, in fasciculo terminali quatri-decemflorus, floribus mediis erectis, et lateralibus adscendentibus; *pedicelli* brevissimi, villosi, basi bracteati, cen-

trales erecti, laterales declinati; *calyx* longus, campanulato-tubulosus, patenter hirsutus, saepe in parte superiore rubens, labio superiore bipartito, inferiore tripartito, laciniis omnibus subaequalibus, subulatis, superioribus duabus quidquam convergentibus; *corolla* papilionacea, calyce longior; *vexillum* primo album et postea carneum vel roseum, obovatum, nunc acutiusculum, nunc leviter emarginatum, recurvum, alis longius; *alae* albae vel albo-roseae, ovato-oblongae, latere superiore conniventes, inferiore hiantes; *carina* alis brevior, bipes, unguibus filiformibus, erostris, obtusiuscula, superne purpureo - spadicea, nitens et inferne viridula; *stamina* diadelpha, androphoro orto e receptaculo scutellari, filamentis apice incrassatis, viridulis, antheris parvis, oblongis, erectis, flavis; *ovarium* parvum, rectum, uniloculare, calyce cinctum; *stylus* subulatus, apice incurvatus, viridis, glaber et stamina aequans; *stigma* parvum, depresso-capitatum; *legumen* breve, vix calycem superans, cylindraceo-oblongum, brevissime rostellatum, glabrum, uniloculare, bivalve, deciduum, incomplete concameratum; *semina* 3-5, grandiuscula, fusco - lutea vel nigra; *caulis* teres, erectus, adscendens vel decumbens, simplex vel alterne ramosus, patenter hirsutus, palmaris vel sesquipedalis, inferne lignosus, saepe plures ex eadem radice, medio erecto, ramis patulis aut decumbentibus; *folia* alterna, crebra, brevissime petiolata, ternata, foliolis imorum obovatis, obtusis, vix mucronulatis, superiorum oblongo-lanceolatis aut lanceolatis, acutis vel acuminatis, omnibus cuneatis, subaequaliter et brevissime petiolulatis, subtus hirsutioribus, lateralibus basi quidquam obliquatis; *petioli* latiusculi, supra canaliculati, villosi; *stipulae* grandes fere ut foliola, ovatae, basi obliquatae, petiolo multo longiores; *bractea* sub fasciculo triphylla, brevissime petiolata, foliis caulinis similis, calyces aequans aut paulo superans; *bracteolae* minutae ad basim pedicelli, bi-trifidae, laciniis apice rubentibus; *radix* fusiformis, crassa, longa, collo lignosa, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa aut nuda.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in vulcanicis, cum argilla et calcare mixtis, pedemontanae regionis: *Nizzeti*, *Paternò*, *Adernò*.

Icon. *Cup. Panph. Sic. 1. tab. 41. edit. Bibl. Pan.* sub nomine: *Lotus pentaphyllos, lignosior, rectus, canior, hirsutior,*

minusque ramosus.—Barr. icon. tab. 1033. sub nomine: *Lotus haemorroidalis, flore albo et sub-rubescente.*

Lotus hirsutus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1091.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 105.* et *Fl. Gr. 8. pag. 43. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 145.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 505.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 354.—Torn. Fl. Sic. pag. 201.*

Bonjeanea hirsuta. *Bert. Fl. It. 8. pag. 236.—Reich. Exc. 2. pag. 507.*

Dorycnium hirsutum. *DC. Prodr. 2. pag. 208.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 349.*

3. L. **parviflorus**.—*Flores* 3-4-6, exigui, in capitulo congesti, bracteati; *scapus* seu *pedunculus* tenuis, villosus, folio longior etiam duplo ac etiam brevior aut subaequalis, primo erectus, demum recurvatus; *pedicelli* brevissimi, villosi, etiam erecti aut curvati; *calyx* turbinatus, villosissimus, tubo brevissimo, laciniis filiformibus, plumosis, tubo duplo triploque longioribus; *corolla* minuta aut parva, calyci aequalis aut paulum longior, lutea, senio tota atro-coerulea, petalis ut in praecedente specie; *genitalia* etiam praecedentis; *legumen* breve, crassum, oblongum, calyci subaequale, breviter et incurve rostellatum; *semina* exigua, subreniformi-globulosa, laevia, initio viridula, matura flavo-fulva; *caulis* teres, tenuis, decumbens vel erectus, inferne ramosus, rarius simplex, a semipalmo ad palmum longus, valde villosus, pilis longis, patentibus, albis, mollis, in sicco fulvis; *folia* ima minora, obovata, obtusa, reliqua obverse oblongo-ovata vel suprema obverse lanceolata, acuta, omnia patenter villosa, ciliata; *stipulae* ovatae, acutae, basi obliquate, foliolis similes; *petioli* breves aut subnulli; *bractea* sub capitulo plerumque monophylla, lanceolata, acuta, villosa, subinde nulla; *radix* tenuis, brevis, ramulosa, spongiolis globulosis adspersa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Misterbianco, Aci-Castello, Ognina,* in vulcanicis.

Icon. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 206. tab. 24.—DC. Icon. pl. gall. rar. tab. 30.*

Lotus parviflorus. *Desf. Fl. Atl. cit.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 35. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 513. — Bert. Fl. It. 8.*

pag. 231.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 352.—Torn. Fl. Sic. pag. 201.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 179.

4. **L. angustissimus.** — *Flores* 1-2 raro 3, parvuli et bracteati; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, tenuis, nunc folio brevior, nunc aequalis, nunc duplo longior, patenter pilosus; *pedicelli* brevissimi, villosi, virides; *calyx* longiuscule turbinatus, patenter pilosus vel hirsutus, laciniis linearibus, acuminatis, ciliato-plumosis, tubo longioribus; *corolla* papilionacea, licet parva, tamen duplo triploque calyce longior, plus minus intense lutea, senescendo immutata at tantum saturatius lutea et fere crocea; *vexillum* obovatum, obtusum, recurvum, alis paulo longius; *alae* superne dilatatae, obovatae, obtusae, conniventes; *carina* vexillo aequalis, incurve rostrata, apice rostri obtuso; *stamina* monadelpha, filamentis apice dilatatis; reliqua genitalia ut in genere; *legumen* tenue, initio compressiusculum, demum teres, pollicare aut brevius occurit, glabrum, subtorulosum, polyspermium, stylo longo, demum deciduo terminatum, aliquando rubescens, valvis secedentibus exquisite convolutis; cum legumina sunt duo vel tria, tunc divaricata; *semina* exigua, globulosa, laevia, flavida, flavo-castanea vel castanea; *caulis* teres, decumbens, adscendens, patenter pilosus, inferne ramosus et subinde rubescens, palmaris vel pedalis, saepe plures ex eadem radice, caespitosi; *folia* breviter petiolata, ternata, foliolis inferiorum obovatis, obtusis et superiorum lanceolatis, acutis, omnibus parvis, pilosis, ciliatis, saturate viridibus, brevissime petiolulatis; *petioli* breves, virides, pilosi, superne sulcati; *stipulae* basi obliquatae, brevissime sed evidenter petiolatae, petiolo foliorum longiores, acutae; *bractea* sub floribus mono-diphylla, raro triphylla, foliis lanceolatis vel lanceolato-linearibus, acutis, caeterum foliolis caulinis superioribus referentibus; *radix* fusiformis, crassiuscula vel tenui-filiformis, raro ad collum crassior, simplex vel inferne ramosa, lateraliter fibrillosa, spongiolis exiguis, subglobosis obsita.

Floret Aprili, Majo et per Aestatem. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Petraro, Leucatea, Battiati.*

Icon. *Wald. et Kit. pl. rar. Hung. 2. tab. 229.* sub nomine: *Lotus gracilis.—Bauh. Hist. 2. pag. 356. fig. 2.* sub

nomine: *Lotus corniculata, siliquis singularibus , sive binis tenuis.*

Lotus angustissimus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1090.—DC. Prodr. 2. pag. 212.—Savi Bot. Etr. 1. pag. 177.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 158.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 512.—Bert. Fl. It. 8. pag. 228.—Torn. Fl. Sic. pag. 221.—Guss. Syn. Fl. Sic. pag. 351.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 177.*

5. **L. hispidus.**—*Flores* 2-3-4, grandiusculi, in capitulo congesti, axillares, bracteati; *scapus* seu *pedunculus* hirsutus, nunc paulo, nunc duplo et ultra folio longior, in flore erectus et in fructu curvatus; *pedicelli* breves, hirsuti, virides; *calyx* campanulatus, hirsutus, laciniis linearibus, tubo longioribus etiam duplo; *corolla* papilionacea, lutea, senio viridi-coerulescens praesertim in vexillo et alis; *alae* cuneato-oblongae, apice parum dilatatae, obtusae; *genitalia* ut in praecedente; *legumen* immaturum, tenue sed maturum crassum, 5-8 lin. longum et 1-1 $^1/_2$ lin. latum, rectum aut subfalcatum, sutura crassium, rubeolum, apice stylo longo terminatum, decidum, polyspermium; *semina* octo vel decem, globosa, exigua, flava vel flavo-castanea; *caulis* modo tenuis, humilis, modo crassior et longior, ideo a tribus pollicibus ad pedem longus, semper hirsutus, pilis longiusculis, patentibus, rigidulis; *folia* ternata, omnia obovata, inferiora obtusa, hirsuta, ciliata, saturate viridia; *petiolus* sulcatus, brevis, tenuis, villosus; *petioluli* brevissimi, medio paulum longiore; *stipulae* grandiusculae, obliquae, ovatae, foliolis similes; *bracteae* mono-triphyllae, foliis lanceolatis, acutis, caeterum foliolis similes; *radix* fusiformis, aliquando tenuis, ad collum aliquando crassior, simplex vel inferne ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Catania, Petraro.*

Icon. *Loisl. Fl. Gall. tab. 16.—Cup. Panph. 2. tab. 142. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Lotus lutea, polyceratas, hirsuta.*

Lotus hispidus. *Desf. Cat. H. Paris. pag. 190. — DC. Prodr. 2. pag. 212. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 159. — Bert. Fl. It. 8. pag. 230.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 352.—Torn. Fl. Sic. pag. 202.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 179.*

Lotus angustissimus. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 512.*

6. L. rectus. — *Flores* parvi, in capitulo globoso et denso congesti; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, glaber aut pubescens aut villosus, folio duplo-quadruplo longior sed superne subaequalis, nunc nudus, nunc involucro bracteoso suffultus; *pedicelli* calyce longiores aut subaequales, villosi; *calyx* brevis, campanulatus, villosus vel pubescens, saepe rubidus, laciniis subaequalibus, lineari-subulatis, erectis, tubo sublongioribus; *corolla* exigua, papilionacea, vix calyce longior; *vexillum* oblongum, acutum vel obtusum, albidum vel albo-carneum, recurvum, alis paulo longius; *alae* vexillo concolores, obovatae, obtusae, longe unguiculatae, ad carinam conniventes; *carina* alis subaequalis aut vix brevior, erostrata, erecta, dorso superiore curvulo, brevissime bipes, a spadiceo purpurascens; *stamina* diadelpha, androphoro orto e receptaculo scutellari, filamentis apice paululum incrassatis, antheris exiguis, oblongis, erectis, luteis; *ovarium* oblongum, pluriovulatum; *stylus* subulatus; *stigma* exiguum, depresso-capitellatum; *legumen* teres, gracile, obtusum, rectum, breviusculum, tamen calyce duplo-quadruplo longius, glabrum, nitens, in sicco castaneo-fuscum, uniloculare, bivalve, valvis intus incomplete concameratis, in sicco contortum, deciduum, remanente calyce hinc fisso, concavo, patente; legumina inter se in capitulo divergunt; *semina* parva, reniformia, tumidula, laevia, castaneo-fusca; *caulis* erectus, angulatus, glaber, pilosus, pubescens, villosus, tri-quadripedalis, valde ramosus, ramis alternis, erecto-patulis; *folia* alterna, breviter petiolata, ternata, foliolis obovato-cuneatis, apiculatis, glabris, pilosis aut pubescentibus et magis subtus, supra saturate viridibus, subtus pallidioribus; *petiolus* angustatus, supra canaliculatus; *stipulae* grandes, oblique subcordato-ovatae, acutae, brevissime petiolatae, inferiores petiolo subaequales, reliquae longiores, caeterum foliolis similes; *bracteae* involucrantes, mono-triphyllae, foliis ovato-lanceolatis, acuminatis, brevissime petiolatis, in caeteris foliola caulina referentibus sed minoribus; *radix* fusiformis, ramosa, sublignosa, fibrillis lateralibus diffusis.

Floret a Majo ad Aestatem. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana vulgatissima: *Leucatea, Misterbianco, S. Giovanni di Galermo.*

Icon. *Barr. icon. 544.* sub nomine: *Lotus coronatus latifolius, siliquis nigris.*

Lotus rectus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1092. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 146.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 506. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 354.--Torn. Fl. Sic. pag. 202.*

Dorycnium rectum. *DC. Prodr. 2. pag. 208. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 179.*

Gussonea recta. *Parl. Pl. rar. fasc. 1. pag. 6.*

Bonjeanea recta. *Bert. Fl. It. 8. pag. 239.—Reich. Exc. 2. pag. 507.*

7. **L. ornithopodioides.**—*Flores* parvi, cernui, unilaterales, coadunati 2 - 5 - 6, bracteati; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, folio longior etiam duplo, supremus folio aequalis aut brevior, villosus, villis lutescentibus; *pedicelli* brevissimi, dense villosi, unilaterales; *calyx* turbinatus, hirsutus, albo-viridis, in sicco basi luteolus, laciniis lanceolatis, acutis, labio superiore recurvo, inferiore adscendente, hujusque laciniis lateralibus, quinta brevioribus; *corolla* lutea, calyce paulo longior; *vexillum* obovatum, emarginatum, recurvum; *alae* et *carina* subaequales et vexillo paulo breviores; *stamina* et *pistillum* ut in praecedente; *legumen* compressum, torulosum ad unum idemque latum deflexum, incurvulum, rostello albo et elongato, dein caduco, polyspermium, a semipollice ad pollicem et etiam sexdecim lineas longum, lineam latum, imperfectum multo angustior, glabrum, maturum flavo-fulvum; *semina* parva, subrotunda, compressa, laevia, nitida, initio viridula, demum fulva; *caulis* teres, decumbens et subinde prostratus, raro erectus, pilosulus, palmari - pedalis, saepe plures ex eadem radice; *folia* grandiuscula, obverse rhombeo-ovata, cuneata, superiora acutiuscula, omnia pubescentia, supra laete viridia, subtus pallentia; *petioli* breves, tenues, supra sulcati, pubescentes; *stipulae* latae, subcordato-ovatae, acutae, caeterum foliolis similes; *bracteae* sub floribus triphyllae, foliis caulinis similes sed breviores, in latus floribus adversum directae, noctu flores occultantes; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, spongiolis parvis, subglobosis saepe adspersa, alba.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, Acireale, Mascalucia.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 76.* sub nomine: *Lotus siliquis arcuatis.*

Lotus ornithopodioides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1091.—DC. Prodr. 2. pag. 209.—Savi Due Cent. pag. 135.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 311. — Bert. Fl. It. 8. pag. 233. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 355. — Torn. Fl. Sic. pag. 202. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 181.*

8. **L. cytisoides.**—*Flores* grandiusculi, lutei, subumbellati, bracteati; *scapus* seu *pedunculus* pubescens, solitarius, axillaris, uni-pollicaris, uniflorus aut biflorus aut in umbella 3-6-florus; *pedicelli* breves, pubescentes; *calyx* tubulosus, adpresse pilosus, pallide virens, laciniis duabus superioribus et quinta aequalibus, lanceolatis, acutis, lateralibus duabus, labii inferioris brevioribus, oblongis, obtusis, omnibus terminatis dentibus carinatis et rubro-maculatis; *corolla* lutea, calyce duplo longior; *vexillum* obovatum, obtusum, recurvum, lateribus replicatis, alis paulo longius, apice emarginatum aut subfidum, senio a basi ad apicem superne lineis rubeolis signatum; *alae* oblongae, conniventes, senio lineis rubeolis radiatim uti vexillum notatae; *carina* incurva, obtusa, alis brevior, senio lineis rubris signata, apice fusca; *genitalia* generis; *legumen* teres, 1-2 poll. longum, modo aequale, modo torulosum, rostello acuto terminatum, glabrum, saepe purpurascens, immaturum quidquam compressum; *legumina* simul sumpta in umbella patente aut divaricata, declinata, pendula; *semina* parva, globosa, laevia, obscure viridia aut fusca; *caules* saepe plures ex eadem radice, suffruticulosi, teretes, decumbentes, adscendentes, adpresse pubescentes vel glabriusculi, alterne ramosi, subinde inferne rubescentes, a palmo ad pedem longi; *folia* breviter sed evidenter petiolata, ternata, foliolis obovato-cuneatis, obtusis vel superioribus acutis, laete viridibus, nunc glabriusculis, nunc adpresse pubescentibus, magnitudinis variae et subinde exiguis, breviter et aequaliter petiolulatis, in foliis supremis interdum lanceolatis; *petioli* angusti, supra canaliculati, tri-quatrilineares, pubescentes; *stipulae* ovatae vel supremae lanceolatae, utraeque acutae, basi obliquatae, brevissime sed evidenter petiolatae, glabrae aut pilosae modo foliolorum, inferiores minores; *bracteae* tri-

phyllae, foliis superioribus similes; *radix* fusiformis, crassiuscula, longa, plerumque simplex et nuda.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis et in herbosis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Misterbianco, Vallone di Nesima.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 34.—All. Fl. Ped. 1. pag. 311. tab. 20. fig. 1.*

Lotus cytisoides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1092.—DC. Prodr. 2. pag. 211.—All. Fl. Ped. 1. pag. 311.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll pag. 108.—Bert. Fl. It. 8. pag. 216.* ex parte. — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 356.—Torn. Fl. Sic. pag. 203. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 180.*

Lotus creticus. *Sibth. et Smiht Fl. Gr. Prodr. 2. p. 105. et Fl. Gr. 8. pag. 42. tab. 758.*

Lotus creticus var. *β. Moris Fl. Sard. 1. pag. 507.*

Lotus glaucescens. *Presl Del. Prag. pag. 47.*

9. **L. patens.** — *Flores* parvi, axillares, erecti, flavi, unilaterales et bracteae oppositi; *scapus* seu *pedunculus* pubescens, a pollice ad sesquipollicem longus, solitarius, mono-biflorus aut in semi-umbella tri-sexflora terminatus; *pedicelli* breves, bracteae oppositi; *calyx* tubulosus, viridi-rubeolus, pubescens, quinquifidus; *corolla* flava aut lutea aut lineolis rubris signata, calyce longior; *vexillum, alae, carina* et *genitalia* ut in praecedente; *legumina* elongata, teretia, longiuscula, rostellata, glabra, fusca et simul sumpta, divaricata, in semiumbella extenta; *semina* parva, laevia, luride-viridia; *caules* saepe plures ex eadem radice, suffruticulosi, teretes, cylindrici, pubescentes, inferne rubescentes, alterne ramosi, a pede ad sesquipedem longi; *folia* breviter petiolata, ternata, foliolis obovatis, superne obovato-acuminatis, laete viridibus, pubescentibus, subimbricatis; *petioli* breves, pubescentes, canaliculati; *stipulae* ovatae, superne lanceolatae, petiolo longiores, pubescentes; *bracteae* oppositiflores, triphyllae, pubescentes, virides, foliis superioribus similes; *radix* ut in praecedente specie.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Misterbianco, Nesima.*

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 202. et 222. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Lotus polyceratos, incana, hirsuta, repens.*

Lotus patens. *Presl Del. Prag. pag. 48. — Guss. Prodr. 2. pag. 546 et Syn. Fl. Sic. 2. pag. 357.* exclus. synon. — *Cup. Hort. cath. pag. 116. tab. 34.—Torn. Fl. Sic. pagina 202.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 180.*

Lotus cytisoides var. *β. Bert. Fl. It. 8. pag. 218.*

10. L. creticus.—*Flores* 2-5, parvi, subumbellati, flavi, axillares et terminales, bracteati; *pedunculus* seu *scapus* modo brevis, modo pollicaris, villosus, villis argenteo-sericeis, erectis, stipatis; *calyx* viridis, tubulosus, quinquifidus, laciniis acutis, albo-villosus; *corolla* flava, numquam lineolis rubeolis interne signata, calyce tertio circiter longior; *genitalia* praecedentis; *legumina* perfecte teretia, breviter rostellata, erecto-patula, a semipollice ad pollicem longa, glabra, saepe rubescentia aut nigrescentia, valvis exiccatis convolutis; *semina* exigua, subrotunda, laevia, fusco-rubida; *caules* plures e radice, suffruticulosi, decumbentes, ramosi, teretes, plerumque tenues, a semipede ad pedem longi, in parte lignescente denudati, glabri, rubeoli, in reliqua parte foliosi et albo-sericei; *folia* alterna, plerumque crebra et approximata, rarius remota, ternata, brevissime petiolata et superiora fere sessilia, obverse ovali-lanceolata vel obverse lanceolata et suprema etiam obverse lanceolato-linearia, acuta imis tantum minus acutis vel obtusiusculis, dense et adpresse sericeo-alba, nitentia, pilis longioribus subinde villo interjectis; *petioli* dilatati, canaliculati, brevissimi; *stipulae* duae, foliolis similes et inaequales; *bractea* sub floribus triphylla, foliis similis; *radix* lignosa, crassa, longa, fusiformi-ramosa, lateraliter parce fibrillosa, deinde rubescens.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Misterbianco.*

Icon. *Pluck. Phyt. tab. 43. f. 1.* sub nomine: *Lotus argentea cretica.*

Lotus creticus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1091.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 507.—Bert. Fl. It. 8. pag. 219. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 357.—Torn. Fl. Sic. pag. 203.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 180.*

II. L. decumbens. — *Flores* parvi, axillares, subumbellati, bracteati, umbellis 2-4-floris; *scapus* 2-3 pollices longus, cylindricus, villosus; *pedicelli* breves, villosi, cylindrici, erecti; *calyx* turbinatus, tubo glabro vel piloso, laciniis angustis, linearibus, acuminato-attenuatis, ciliatis, tubo longioribus, sinibus interjectis strictis; *corolla* calyce duplo et paulo ultra longa, luteo-aurea, senio versicolor, scilicet in parte superiore luride virens cum coerulescentia quadam, saltem in vexillo et alis; *vexillum* latum, subrotundum, obtusum vel leviter emarginatum, alis paulo longius, recurvum, extus nunc pallide luteum, nunc suave rubens vel rubro-croceum praesertim in floribus innuptis, intus luteo-aureum, et basi striis rubellis pictum, ungue latiusculo, ovato, canaliculato; *alae* quoque luteo-aureae, obovatae, obtusae, concavae, conniventes; *carina* rostrata, rostro obtuso, pallide lutea, alis subaequalis; *stamina* diadelpha, filamentis apice dilatatis, antheris oblongis, erectis; *ovarium* ovatum, pluriovulatum; *stylus* longus; *stigma* parvum, capitellatum; *legumen* pollicare et ultra, lineare, ensiforme, compressiusculum, breviter rostellatum, rubescens; *semina* subreniformia, laevia, ovata, luride virentia et flavo-fusca; *caulis* decumbens, farctus medulla axea satis spongiosa, glaber aut superne pilosus, pedalis et ultra; *folia* inferiora obovata, obtusa, superiora lanceolata, acuminata, breviter petiolata, ternata, villosa aut glabra; *petiolus* elargatus, superne canaliculatus, brevis; *petioluli* brevissimi; *stipulae* inferiores latae, ovatae, superiores lanceolatae, utraeque acuminatae et basi obliquatae, caeterum foliis similes; *bracteae* sub umbella mono-triphyllae, foliolis lanceolatis vel lanceolato-linearibus, acuminatis, calyce longioribus, villosae; *radix* fusiformis, plus minus crassa, longiuscula, lateraliter fibrillosa, spongiolis parvis obsita.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, super saxa vulcanica mari proxima: *Ognina, Aci-Castello*, prope Catanam.

Icon. *Cup. Panph. 2. tab. 71. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Lotus corniculata, siliquis singularibus, binis, ternisque.*

Lotus decumbens. *Poir. Dict. Enc. suppl. 3. pag. 508.— DC. Prodr. 2. pag. 212. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 160. — Bert. Fl. It. 8. pag. 226.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 353. Torn. Fl. Sic. pag. 202.*

Lotus diffusus. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pagina 104. et Fl. Gr. 8. pag. 41. tab. 757.*

— Var. *b.* glaber.– Planta tota glabra; *bractea* ab umbella remota. *Guss. Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 539 et Syn. Fl. Sic. 2. pag. 353.—Torn. Fl. Sic. pag. 203.—Bert. Fl. It. 8. pag. 227.*

12. L. pusillus. — *Flores* 1-2-3, parvi, axillares, bracteati, pallide flavi; *scapus* solitarius, filiformis, folio duplo triploque longior, villosus; *pedicelli* brevissimi, cylindrici, villosi; *calyx* villosus, viridis, turbinato-tubulosus, laciniis elongatis, medio subcostatis, linearibus, lateralibus labii inferioris brevioribus; *corolla* pallide flava vel subrosea, calyce duplo longior; *vexillum* obovatum, acutiusculum, recurvum, alis longius, lineis venosis rubeolis intra signatum; *carina* alis subaequalis; *genitalia* ut in genere; *legumen* lineare, compresso-tumidulum, erectum, torulosum, incurvulum, breviter rostellatum, glabrum, polyspermium, maturum plus minus saturate flavens; *semina* exigua, globulosa, laevia, immatura viridula et matura flavescentia; *caulis* tenuis, teres, adscendens vel erectus, saepe valde ramosus, pollicari-palmaris; *folia* brevissime petiolata, ternata, foliolis exiguis, obovatis vel superioribus obverse oblongo-ovatis aut obtusiusculis, imis minoribus, villoso-sparsis; *petioli* breves, sulcati, latiusculi, virides, villosi; *stipulae* ovatae, basi obliquatae, imae obtusae, reliquae acutiusculae, petiolo longiores, villosae; *bracteae* villosae, villis albis, triphyllae, foliolis lanceolatis, acutiusculis, medio plerumque longiore; *radix* tenuis, simplex vel parce ramulosa, longiuscula, spongiolis exiguis obsita.

Floret Aprili, Maio. ⊙.

Aetnae, in saxosis submaritimis: *Catania, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Viv. Fl. Lybic. sp. pag. 47. tab. 17. fig. 3.*

Lotus pusillus. *Viv. loc. cit. — DC. Prodr. 2. pag. 211. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. 108.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 355.—Bert. Fl. It. 8. pag. 232.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 170.—Torn. Fl. Sic. pag. 204.*

13. L. edulis. — *Flores* grandiusculi, solitarii, dum plures, umbellati, axillares, bracteati; *scapus* seu *pedunculus* elongatus, cylindricus, 1-1 $^{1}/_{2}$ poll. longus, subvillosus, folio mul-

to longior; *calyx* turbinato - tubulosus, pilosus vel hirsutus, laciniis lanceolato - linearibus, acuminatis, subaequalibus, erecto-patulis, tubo fere duplo longioribus; *corolla* lutea, calyce longior; *vexillum* obovatum, obtusum, recurvum, alis longius; *alae* erectae et apice conniventes; *carina* alis subaequalis, acute rostrata, rostro incurvo, purpureo-nigrescente; *genitalia* generis; *legumen* crassum, incurvum, acute rostratum, saepe deflexum, teres, carnosum, glabrum, supra canaliculatum, inferne costatum, maturum coriaceum, a semipollice ad pollicem longum, octo-decaspermium, demum flavidum, aut flavido-fuscum; *semina* grandiuscula, subglobosa, siccando angulata, granulato-scabra, flavido - fusca; *caules* plures ex eadem radice, caespitosi, decumbentes vel adscendentes, raro erecti, teretes, patenter pilosi, simplices aut alterne ramosi, patenter pilosi, a palmo ad sesquipedem longi; *folia* breviter petiolata, ternata, foliolis parvis, crassiusculis, obovatis, inferioribus obtusis, superioribus acutis, raro omnibus obtusis, glabris vel subpilosis praesertim subtus, nonnullis ciliatis, iis foliorum superiorum saepe angustioribus, obverse lanceolatis, iis foliorum minimis saepe emarginatis, lateralibus omnibus basi obliquatis; *petioli* folio breviores, subpilosi; *stipulae* ovatae, oblique obcordatae, subciliatae, superiores acutiores; *bractea* mono - triphylla; *radix* fusiformis, crassiuscula, longa, simplex aut inferne parce ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Februario, Martio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis cultis regionis pedemontanae: *Gravina, S. Giovanni di Galermo, Mascalucia.*

Icon. *Moris. Oxon. sect. 2. tab. 18. fig. 5.* sub nomine: *Lotus ὀλιγοκεράτιος cretica lutea, siliquis binis curvis propendentibus.*

Lotus edulis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1090. — DC. Prodr. 2. pag. 209.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 108.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 516.—Bert. Fl. It. 8. pag. 215.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 358.—Torn. Fl. Sic. pag. 202. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 181.*

Nomen vulgare: *Pisedda sarvaggia.*

Genus 14. Trigonella.

Flores axillares, solitarii, racemosi vel umbellato-capitati; *calyx* campanulatus, quinquifidus aut quinquedentatus; *corolla* alba, lutea; *vexillum* et *alae* patentes; *carina* brevissima, obtusa; *stamina* 10 diadelpha, aequalia; *ovarium* rectum, pluriovulatum; *stylus* filiformis; *stigma* obtusum; *legumen* oblongum, saepe rugosum, polyspermium; *semina* oblonga, laevia vel granulata, radicula prominente; *caulis* prostratus aut erectus; *folia* ternata, impari longius petiolulato; *stipulae* petiolo adnatae. Plantae annuae, in sicco foetidae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1267. n. 6508.—Lin. Gen. 1213.—Lam. Ill. 7. tab. 611. — DC. Prodr. 2. pag. 181. — Bert. Fl. It. 8. pag. 244.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 454.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 359.—Torn. Fl. Sic. pag. 199.

1. T. corniculata. — *Flores* parvi, odori, lutei, nutantes in racemo brevi, laxiusculo, nudo; *scapus* solitarius, axillaris, folio multo longior aut subaequalis, glaber aut subpilosus, apice aristatus, viridis; *pedicelli* tenues, calyci subaequales, bracteolati, pubescentes; *calyx* campanulatus, glaber aut subpilosus, basi nigro - maculatus, quinquedentatus, dentibus e basi triangula lanceolatis, viridibus; *corolla* flava aut luteola, calyce triplo quatruploque longior; *vexillum* obovatum, obtusum; *alae* obtusae, patulae; *carina* declinata, obtusissima, omnes aequales; *stamina* diadelpha; *stylus* staminibus longior, adscendens; *stigma* simplex; *legumen* declinatum vel pendulum, rectum, inde subfalcatum, compressum, transverse crebre et exquisite venosum, pilosum, pilis albidis, circiter sesquipollicem longum, lineam et ultra latum, breviter et acute rostrellatum; *semina* parva, globosa, laevia, flava, demum ferruginea, radicula prominente; *caulis* inferne teres, subinde subangulatus, rubescens, glaber, fistulosus, erectus vel adscendens, subinde decumbens, simplex aut alterne ramosus, a palmo ad sesquipedem longus, superne subangulatus, subpilosus; *folia* longiuscule petiolata, ternata, inferiora foliolis obovatis, superiora foliolis oblongis et interdum lanceolatis, omnibus obtusis, in margine superiore minute et argute serrulatis, cuneatis, glabris, supra laete viridibus, subtus glau-

cis, impari longius petiolulato; *petioli* elongati, pubescentes, supra canaliculati; *stipulae* longae, lanceolatae, acuminato-attenuatae, inferiores dentatae vel laciniatae, praesertim prope basim, superiores saepius integrae, caeterum subciliatae, glabrae; *bractea* setacea sub quovis pedicello, ipsoque brevior; *radix* crassiuscula, fusiformis, simplex aut ramosa, alba, fibrillosa. Planta in viridi et in sicco foetens.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis et ad muros.

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 762.*

Trigonella corniculata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1094. — DC. Prodr. 2. pag. 184. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 109. Bert. Fl. It. 8. pag. 245.—Torn. Fl. Sic. pag. 199.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 159.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 361.*

Melilotus italica. *Fuchs. Hist. Pl. pag. 528.*

Trigonella elatior. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pagina 108. et Fl. Gr. 8. pag. 45. tab. 762. cit.*

2. T. maritima. — *Flores* 2–8, parvi, subumbellati, cernui, lutei, involucrati bracteolis exiguis, ovatis, acutis; *scapus* seu *pedunculus* solitarius, axillaris, saepe folio brevior aut subaequalis, pilosus; *pedicelli* crassiusculi, pilosi, calyce breviores, demum recurvati; *calyx* campanulatus, pilosus, laciniis e basi triangula lanceolatis, acuminatis, tubo brevioribus; *corolla* flava, calyce duplo triploque longior; *vexillum* obovatum, subemarginatum, recurvum, carinae subaequale aut paulo longius; *alae* carina et vexillo breviores; *stamina* et *pistillum* ut in genere; *legumen* lineare, compressum, incurve rostrellatum, declinatum, subfalcatum, raro rectum, per longitudinem oblique venoso-reticulatum, a quatuor lineis ad pollicem longum et vix lineam latum, glabrum aut subpilosum; *semina* parva, subcordato-ovata, obtusa, laevia, flavida, matura flavo-ferruginea; *caules* plures ex eadem radice et rosulati, inaequales, prostrati, centrali erecto vel adscendente, teretes, glabri aut superne puberuli, ramosi vel simplices, palmares; *folia* longiuscule petiolata, ternata, foliolis parvis, crassiusculis, obovatis aut leviter obcordatis, mucronulatis, superne denticulatis, saturate viridibus, glabris vel subtus pilosis, impari longius petiolato; *petioli* breves, pubescentes, canaliculati; *stipulae* semisagittatae, acuminatae, la-

cinulatae vel dentatae et interdum supremae integrae, caeterum foliolis similes; *bracteae* involucrantes, exiguae, ovatae, acutae; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Catania, Petraro, Gravina, Acicastello.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 55.* Optima.

Trigonella maritima. *Dèlil. Fl. d'Ègypt. in Panck. Déscript. de l'Egypt. 19. pag. 100. — DC. Prodr. 2. pag. 181. — Bert. Fl. It. 8. pag. 247. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 456. tab. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 360.—Torn. Fl. Sic. pag. 199.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 159.*

Trigonella litoralis. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 285. — DC. Prodr. 2. pag. 182. — Guss. Cat. Pl. in Boccadifalco anno 1821. pag. 65. et 83. n. 19.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 380.*

Genus 15. Biserrula.

Flores parvi, albi vel coerulescentes, axillares, racemoso-capitati; *calyx* campanulatus, persistens, bilabiatus, laciniis subaequalibus, apice attenuatis; *corolla* papilionacea; *stamina* diadelpha; *ovarium* sessile, multiovulatum; *stylus* filiformis; *stigma* capitellatum; *legumen* lato-lineare, planum, in utroque margine sinuato-dentatum, apice mucronatum; *semina* quot dentes leguminis, laevia, reniformia; *caulis* annuus, prostratus vel decumbens; *folia* imparipinnata, foliolis cuneato-oblongis, emarginato-bidentatis; *racemi* axillares, spicam ovatam formantes.

Endl. Gen. Pl. pag. 1278. n. 8574.—Lin. Gen. 893. pagina 385.—DC. Prodr. 2. pag. 307.—Bert. Fl. It. 8. pagina 75. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 532. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 317.—Torn. Fl. Sic. pag. 199.

1. B. pelecinus. — *Flores* 2-12, parvi, approximati, cernui, racemosi; *scapus* solitarius, folio brevior, villosus, angulatus; *pedicelli* brevissimi, villosi, primo erecti, deinde incurvati; *calyx* campanulatus, pilosus, tubo brevi, laciniis lanceolatis, acuminato-attenuatis, inter se et tubo subaequalibus; *corolla*

coerulea, interdum alba vel albida, calyce duplo longior; *vexillum* oblongum, obtusum, erectum, lateribus replicatis; *alae* angustae, oblongae et obtusae; *carina* incurva, alis subaequalis et obtusa; *genitalia* generis; *legumen* planum, in utroque margine uniformiter sinuato-dentatum, dentibus triangulis, apice callosis, ab octo lineis ad pollicem longum, et a sesquilinea ad duas lineas latum, dissepimento angustissìmo, valvis contrario, ad semina prominulum, loculis subheptaspermiis, patens vel pendulum, maturum flavescens; *semina* parva, reniformia, compressa, laevia, flavo - ferruginea; *caules* plures ex eadem radice, inaequales et in orbem prostrati, sulcati vel striati, simplices vel alterne ramosi, a paucis pollicibus ad pedem longi; *folia* alterna, breviter petiolata, imparipinnata, 7-15-juga sed plerumque 12-juga, foliolis cuneato-oblongis, emarginato - bidentatis, subinde minimis, obcordatis, brevissime petiolulatis, plerumque oppositis, superioribus in folio decrescentibus; *petiolus* brevis, villosus, sulcatus; *stipulae* parvae, membranaceae, acutae, pilosae, inferiores ovatae, reliquae ovato-lanceolatae; *bracteae* membranaceae, lanceolatae, acuminatae, pilosae, pedicello longiores; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel inferne parce ramosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Valverde, Nizzeti, Acicastello, Ficarazzi.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. 1. pag. 238.* sub nomine: *Securidaca peregrina.—Lam. Ill. gen. tab. 622.*

Biserrula pelecinus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1073.—Biv. Cent. 2. pag. 13. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 123. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 317.—Bert. Fl. It. 8. pag. 75.—Torn. Fl. Sic. pag. 199.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 532.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 188.*

Genus 16. Medicago.

Flores axillares, flavi; *scapus* spicato-multiflorus; *calyx* campanulatus, laciniis subaequalibus aut duabus superioribus brevioribus; *corolla* duplo-triploque calyce longior; *vexillum* alas et carinam superans; *carina* supra unguem saccato-impressa; *stamina* decem diadelpha; *ovarium* uni-pluriovula-

tum; *stylus* glaber; *stigma* capitatum; *legumen* falcatum, cochleatum aut reniforme, mono-polyspermium, spiris in margine externo distice spinosis aut tuberculatis. Herbae vel frutices inermes; *folia* pinnata, pinnis trifoliolatis et raro imparipinnatis; *stipulae* petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1267. n. 6507.—Lin. Gen. 1214.—DC. Prodr. 2. pag. 171.—Bert. Fl. It. 8. pag. 255.--Lam. Ill. 7. tab. 612.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 430.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 361.—Torn. Fl. Sic. pag. 204.

1. M. denticulata.—*Flores* 1-5, parvi, subspicati, bracteolati, flavi, axillares; *scapus* folio longior, glaber, viridis, erectus, in fructu curvatus; *pedicelli* breves, uniflori, glabri; *calyx* campanulatus, viridis, sparse pubescens, quinquifidus, laciniis duabus superioribus aequalibus et brevioribus, omnibus basi nigro-maculatis, apice acuminato; *corolla* calyce duplo longior; *petala* et *genitalia* generis; *legumen* cochleatum, glabrum, utrinque planum et aequaliter latum ac longum, spiris 3-4, membranaceis, oblique reticulatis, margine tenui, utrinque sulcato-tuberculato vel spinoso, tuberculis vel spinis basi incrassatis, glabris, apice uncinatis; *semina* laevia, reniformia, lutescentia, apice truncata; *caules* glabri, apice pilosiusculi, virides, basi lignescentes et rubeoli, ramosi, ramis patulis, prostratis; *folia* petiolata, ternata, foliolis magnitudine varia, obovato-cuneatis, apice aliquando emarginatis, superne glabris, subtus pubescentibus, margine denticulatis, dentibus rotundatis; *petiolus* viridis, sulcatus, glaber, foliis longior; *stipulae* laciniatae, laciniis inaequalibus et longitudine variis; *bracteae* ad basim pedicellorum membranaceae, ovato-acuminatae, virides, margine albo, calyce breviores; *radix* expansa, ramosa, fibrillosa, spongiolis obsita.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana, super saxa vulcanica herbosa: *Battiati. Petraro, Leucatea,* prope Catanam.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 447. tab. 47.* Optima — *Moris. Oxòn. 2. sect. 2. tab. 15. fig. 20. 21.*

Medicago denticulata. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1414.—DC. Prodr. 2. pag. 176. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 366. — Torn. Fl. Sic. pag. 207.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 164.*

Medicago denticulata var. α. tuberculata. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 447. tab. cit.* exclusis synonimis.

Medicago terebellum var. β. leguminibus 3-4-cyclis. *Bert. Fl. It. 8. pag. 280.* exclusis synonimis omnibus.

2. M. Gerardi. — *Flores* 1-2, parvi, lutei, axillares; *scapus* seu *pedunculus* apice aliquando breviter aristatus, piloso-pubescens, folio longior aut aequalis aut brevior; *pedicelli* breves, uniflori, villoso-pubescentes; *calyx* tubulosus, subvillosus, viridis, laciniatus, laciniis duabus superioribus intense distantibus, reliquis lanceolatis, acuminatis; *corolla* et *genitalia* ut in genere; *legumina* tomentoso-hirta, modo concavo-depressa aut depresso-convexula, modo ovalia, idque vel in eodem individuo, tomentoso-hirtula, pilis confervoideis, apice glanduliferis, subinde vix rudimentalibus, tetra-heptacycla, spiris dextrorsum versis, suprema decrescente, adpressis, tenuiter reticulato-venosis, margine externo convexo, utrinque armato spinis subulatis, inferne crassis, apice plerumque uncinatis, rectis vel curvis, radiantibus, raro divergentibus, hirtulis, saepe oppositis, diametro leguminis semper brevioribus, demum induratis rigidis; *semina* grandiuscula, subreniformia, laevia, nitida, flava, flavo-fulva, lobo radiculari prominulo; *caules* in orbem prostrati, firmuli, simplices aut inferne ramosi, a pollice ad pedem longi; *folia* parva aut mediocria, obcordata aut obovata, cuneata, apice denticulata, dentibus rotundatis, villoso-pubescentia, venoso-radiata; *petioli* lineares, sulcati, virides, pubescentes, breves, medio longiore; *stipulae* duae, lacinulatae, interdum superiores integrae, acuminatae, basi membranaceae; *bracteae* breves, pubescentes, lanceolato-acuminatae; *radix* simplex, parce ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regionibus pedemontana et nemorosa: *Catania, Leucatea, Nicolosi.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 441. fig. 43.* Optima. — *Moris. Oxon. 2. sect. 2. pag. 153. tab. 15. fig. 18.*

Medicago Gerardi. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1415. DC. Prodr. 2. pag. 179.* — *Bert. Fl. It. 8. pag. 286.* — *Moris loc. cit.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 374.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 204.*

Medicago agrestis. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 110.*

3. **M. helix.**—*Flores* 1-8, parvuli, racemoso-spicati, laxiusculi, bracteati; *scapus* folio longior, superne inferior, viridis, villosus; *pedicelli* breves, virides, cylindrici, villosi; *calyx* tubulosus, quinquifidus, pubescens, laciniis tubo subaequalibus, lanceolato-acuminatis, duabus superioribus divergentibus, viridibus; *corolla* calyce duplo longior, lutea; *genitalia* generis; *legumen*, parvum inerme, diametri bi-trilinearis, planum, dextrorsum di-tricyclum, venis numerosis radiantibus, ramoso-confluentibus seu anastomosantibus, glabrum, maturum coloris plumbei, aliquando legumini margine spinosis, spinis rectis aut uncinatis, varietatem constituunt; *semina* 2-4, ovalia, matura nigra, in viridi luteola, radicula prominula; *caulis* uni-bipedalis, prostratus, glaber, apice pilosus, ramosus, sulcatus; *folia* trifoliolata, petiolata, foliolis apice denticulatis, utrinque villosa, raro supra glabra, obovato-cuneata aut ovata, apice acuminata aut obcordata; *petioli* supra breves, inferne elongati, sulcati, virides, pubescentes; *stipulae* laciniatae, apice acuminatae et rubeolae; *bracteae* lineari-setaceae; *radix* crassa, fusiformis, simplex vel ramosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in pedemontana regione: *Catania, Viagrande, Trecastagni, Mascalucia.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 39. fig. A. et B.*

Medicago helix. *Willd. Sp. Pl 3. pag. 1409. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 165.—Bert. Fl. It. 8. pag. 266. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 438. fig. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 364. — Torn. Fl. Sic. pag. 204. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 164.*

Medicago obscura var. *c.* intermedia. *Ten. Fl. Nap. 5. pagina 165.*

Medicago obscura var. *c.* rugulosa. *DC. Prodr. 2. pag. 147.*

4. **M. lappacea.**—*Flores* parvuli, axillares, subspicati; *scapus* folio brevior, glaber, cylindricus, in flore erectus, in fructu curvatus; *pedicelli* breves, glabri, uniflori; *calyx* glaber, campanulatus, quinquifidus, laciniis subaequalibus, divergentibus, acutis et margine albo-membranaceo; *corolla* calyce duplo longior, lutea, glabra; *genitalia* ut in genere; *legumina* tres lineas lata, adulta luteo-fusca, diametro altitudinem excedente, utraque facie plana, 3-4-cycla, exquisite et

oblique venoso-reticulata, margine tenui, utrinque canaliculato, nervo marginali, medio et lateralibus, in aculeos conicos vel in spinas setaceas, basi canaliculato, distico; *spinae* rectae aut apice reflexae et uncinatae, lutescentes; *semina* laevia, reniformia, lutescentia, antice oblique utrinque truncata; *caules* glabri aut versus apicem pilosiusculi, prostrati, ramosi; *folia* ternata, foliolis obovatis vel obcordato-cuneatis, superioribus interdum subrhombeis, glabris aut subtus pilosiusculis, versus apicem denticulato-serratis; *petioli* elongati, glabri aut raro pilosi, petiolulo intermedio longiore; *stipulae* ciliato-dentatae, grandiusculae, apice acuminatae, basi amplexicaules, virides, in sicco albo-membranaceae et setaceae; *radix* simplex, parce ramosa, fibrillosa, spongiolis sparsa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana: *Catania, Petraro, Ognina, Battiati.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 48.* Optima.—*Moris. Oxon. sect. 2. tab. 15. fig. 11.* sub nomine: *Medica cochleata dicarpos, capsula spinosa, rotunda, minore, spinulis multis armata.*

Medicago lappacea. *Lam. Dict. Enc. 3. pag. 637.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 366.—Torn. Fl. Sic. pag. 204.*

Medicago denticulata var. *b.* lappacea. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 447. tab. 48.*

— Var. *b.* paucigyrosa.—*Legumina* 1-2-cycla. *Lam. loc. cit.—Guss. loc. cit.—Torn. Fl. Sic. pag. 205.*

Aetnae, una cum specie obvia.

5. **M. sphaerocarpa.**—*Flores* 1-4, saepe 2, parvuli, subracemosi, axillares; *pedunculus* tenuis, folio duplo longior, rarius aequalis aut brevior, subpilosus, seta terminatus; *pedicelli* brevissimi, delicati, subpilosi; *calyx* tubulosus, quinquifidus, laciniis subaequalibus, tubo longioribus, duabus superioribus arcuato-convergentibus; *corolla* parva, lutea; *genitalia* generis; *legumen* sphaericum vel ovale, utrinque convexum, magnitudine varium, glabrum, maturum saepe nigrescens, penta-enneacyclum, spiris crassis, dextrorsum versis, arctissime ut conferte acuminatae videantur, utrinque extremis decrescentibus, margine externo lato, depresso, bi-trinervi, striato, muricato spinulis numerosis brevibus et subinde brevissimis,

conico-subulatis, rectis, patenti-radiantibus aut in eadem spira convergentibus; *semina* mediocria vel potius grandiuscula, reniformia, laevia, luteo-fulva, lobo altero truncato; *caules* prostrati vel adscendentes, obtuse quadranguli, striati, in angulis subpilosi, inferne ramosi, a spithama ad tres pedes longi; *folia* breviter petiolata, ternata, foliolis obverse rhombeo-cuneatis aut obovatis, superne argute serrulatis, interdum retusis, supra glabris, viridibus, subtus subpilosis et glaucis; *petioli* breves, glauco-virescentes, pilosi, petiolulo medio lateralibus paulo longiore; *stipulae* valde laciniatae, pilosae; *bracteolae* brevissimae, minutae et subulatae; *radix* gracilis, albida, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana in saxosis vulcanicis herbosis et ibi inter segetes: *Catania, Petraro, S. Giovanni di Galermo, Mascalucia.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 46. fig. A.*

Medicago sphaerocarpa. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 288. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 171. A. B.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 446. tab. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 374.—Torn. Fl. Sic. pag. 205.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 163.*

Medicago sphaerocarpos. *Bert. Fl. It. 8. pag. 293.—DC. Prodr. 2. pag. 180. — Seb. et Mauri Fl. Rom. Prodr. pag. 262. tab. 3. et Seb. Fl. Rom. Pl. fasc. alt. pag. 55.*

6. M. obscura.—*Flores* parvuli, lutei, racemosi, racemo parvo, paucifloro, subcapitato, axillari; *scapus* folio longior etiam duplo, apice aristatus; *calyx* tubulosus, pubescens, quinquedentatus, laciniis villosis, lineari-subulatis, subaequalibus et tubo saepe longioribus; *corolla* parva, lutea, calyce longior; *genitalia* ut in genere; *legumen* utrinque planiusculum, glaberrimum, margine tenui, saepe aculeatum, aculeis brevibus, viridibus, nervosum, semilunatum, cyclis involutis, superum positis, valde approximatis, modo dispermium, radicatim venosum, venis in nervum colorato-violaceum periphericum, arcuatum, paulo ante marginem externum confluentibus, venis supra nervum paucis, remotis, pariter radiantibus, siccum pallens, subinde nigrescens; *semina* flavo - virentia, grandiuscula, radicula non prominente; *caules* decumbentes, diffusi, ramosi, glabri vel pubescentes, striati, aut angulati, pedales et ultra longi; *folia* laete viridia, supra glaberrima,

subtus adpresse villosa et nervosa, trifoliolata, foliolis a medio ad apicem denticulatis et a medio ad basim ciliatis, obovato-cuneatis; *petioli* semipollicari-pollicares, supra canaliculati, pubescentes vel villosi; *stipulae* semiovatae, acuminatae, ciliatae, basi ciliato-dentatae; *bracteae* lanceolato-lineares, acuminatae; *radix* simplex aut ramosa, fibrillis lateralibus, extensa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana, ad saxa vulcanica maritima cum sabula mixta: *Catania, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Retz. Obs. 1. pag. 24. tab. 1.—Till. H. Pis. pag. 110. tab. 42. fig. 2.—Guss. Pl. rar. tab. 52.* admissis leguminibus aculeatis.

Medicago obscura. *Retz. Obs. 1. pag. 24.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1406.—DC. Prodr. 2. pag. 174. — Bert. Fl. It. 8. pag. 260.—Guss. Pl. rar. cit. et Syn. Fl. Sic. 2. pag. 363.—Torn. Fl. Sic. pag. 205. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 161.*

Medicago laevis. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 213.*

7. **M. ciliaris.**—*Flores* 1-3, parvi, axillares, racemosulì, lutei; *scapus* seu *pedunculus* folio brevior et subinde brevissimus, aliquando subaequalis, cylindricus, pubescens; *pedicelli* saepe duo brevissimi, angulosi, pubescentes; *calyx* campanulatus, pubescens, viridis, quinquedentatus, laciniis subaequalibus, acuminatis, divergensibus, in unoquoque sinu viridi-fusco-maculatis; *corolla* lutea, calyce duplo longior; *genitalia* generis; *legumen* grande, globosum aut ovale, utrinque convexum, diametro lineari, 2-2 $\frac{1}{2}$ lin. longum, hispidum, pilis canescentibus, articulatis, pluribus apice glanduliferis, hepta-enneacyclum, siccando tantum laxiusculis, fortiter reticulato-venosis, margine externo lato, convexiusculo, utrinque armatus spinis brevibus, subulatis, ipsis frequentissime quoque hispidis, basi utroque latere sulcatis, numerosis, in legumine juniore patentibus et radiantibus, mox divaricato-recurvis, parvum intertextis; *semina* potius grandia, nitida, laevia, purpureo-nigrescentia, lobo radiculari planiusculo; *caules* prostrati vel decumbentes, glabri, uni-bipedales, subangulati, alterne ramosi; *folia* petiolata, trifoliolata, foliolis saepe grandiusculis, obverse rhombeis vel obovatis, cuneatis, multa parte marginis argute serrulatis, junioribus pilosulis

et reliquis glabris; *petioli* breves, sulcati, virides, pubescentes aut glabri; *stipulae* laciniatae aut dentatae; *bracteae* parvulae, membranacae, acuminato-albo-marginatae; *radix* simplex, ramosa, ramis lateraliter fibrosis.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Belpasso, Trecastagni, Pedara, Nicolosi.*

Icon. *Moris. Fl. Sard. 1. tab. 51.* Optima.—*Moris. Oxon. sect. 2. pag. 153. tab. 13. fig. 7. 8. 9.* sub nomine: *Medica.*

Medicago ciliaris. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1411.—DC. Prodr. 2. pag. 180.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 170. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 452. tab. 51.—Bert. Fl. It. 8. pagina 299.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 369,* exclusis synonimis.—*Torn. Fl. Sic. pag. 205.—Arcang. Comp. della Pl. Ital. pag. 166.*

8. **M. orbicularis.**—*Flores* 1-5, exigui, racemoso-laxiusculi, lutei, axillares, bracteati; *scapus* tenuis, folio brevior vel subaequalis, raro longior, 1-5-florus, viridis, glaber; *pedicelli* calyce sublongiores, glabri; *calyx* glaber aut subpilosus, laciniatus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminato-attenuatis, tubo longioribus, duabus superioribus subbrevioribus; *corolla* lutea, calyce longior, glabra; *genitalia* ut in genere; *legumen* orbiculare, inerme, planum vel convexiusculum, tri-pentacyclum, diametro 4-7-lineari, spiris dextrorsum versis, liberis, licet approximatis, foliaceis, glabris aut pilis apice glanduliferis adspersis et ciliolatis, margine attenuato, plano vel crispulo, virentibus, siccando pallentibus aut nigrescentibus, radiatim venosis, venis tenuibus, ramosis, inter se confluentibus, saepe prope marginem externum paululum evidentioribus; *semina* obovato-cuneata, minute granulata, matura flavo-rufescentia, radicula prominula; *caules* prostrati, glabri vel puberuli, inferne ramosi, a paucis pollicibus ad sesquipedem longi; *folia* parva, ternata, petiolata, viridia, foliolis parvis aut mediocris, obcordatis vel obovatis, cuneatis, superne argute denticulatis, muriculatis, glabris aut subtus pilosulis; *petioli* breves, inferne longiusculi, virides, sulcati, pubescentes; *stipulae* profunde laciniatae; *bracteae* subpedicellares, e basi lata lineari-setaceae, pedicello breviores; *radix* potius tenuis et parce ramosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis herbosis regionis pedemontanae: *Catania, Battiati, Mascalucia.*

Icon. *Moris. Oxon. sect. 2. tab. 15. fig. 2.* sub nomine: *Medica cocleata altera major, dicarpos, fructus capsula compressa, orbiculata, nigra, laevi, sine oris crispis.—Moris Fl. Sard. 1. tab. 37.* Optima.

Medicago orbicularis. *All. Fl. Ped. 1. pag. 314.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1407.—DC. Prodr. 2. pag. 174.—Lam. Ill. tab. 612.—Bert. Fl. It. 8. pag. 269.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 434. tab. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 364. Torn. Fl. Sic. pag. 205. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 161.*

9. **M. tribuloides.** — *Flores* 1-2, parvi, lutei, axillares, bracteolati; *scapus* tenuis, folio brevior, raro subaequalis, glaber, erectus; *calyx* cum laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, pilosis et fece plumosis, subaequalibus, tubo longioribus, basi aristatis, arista glauca; *corolla* parva, lutea, calyce longior; *vexillum* obovatum; *alae* et *carina* breviusculae; *legumen* subglobosum vel subovale, in utraque extremitate planum, diametri circiter trium linearum, tetracyclum, spiris crassis, adpressis, siccando tantum laxiusculis, sinistrorsum versis, glabris vel pilosis, margine externo carina elevata, crassiuscula, convexa, utrinque armata spinis conico-subulatis, diametro leguminis brevioribus, rectis aut uncinatis, divaricatis, intermediis intertextis, utrinque extremis erecto-incurvulis et saepe paulo longioribus, omnibus siccando valde induratis, pungentibus; *semina* grandiuscula, vix reniformia, laevia, lutea aut luteo-fulva, ad umbilicum vix excisa; *caulis* prostratus vel decumbens, pilosus; *foliola* parva aut mediocria, obcordata vel obovata, superne argute denticulata, mucronulata, pubescentia, subtus canescentia; *stipulae* lacinulatae, pubescentes; *bractea* linearis, acuminata, carinata, integra; *radix* ramosa, fibrosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis montosis et maritimis pedemontanae regionis : *Catania, Ognina.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 440. α. tab. 42. fig. 2.* Bona.—*De Vis. Fl. Dalm. tab. 43.*

Medicago tribuloides. *Descr. in Lam. Dict. Enc. 3. pag.*

635. — Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1416. — DC. Prodr. 2. pagina 178.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 440. tab. cit. — Bert. Fl. It. 8. pag. 288. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 373. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 109.—Torn. Fl. Sic. p. 207.

Medicago crassispina. *De Vis. Fl. Dalm. cit.*

10. M. Tenoreana. — *Flores* 1-2, parvuli, axillares, erecti; *pedicelli* breves, 2-4 lineas longi, folio breviores, pubescentes; *calyx* cum tubo brevi et luteolo et laciniis filiformibus, petalis subaequalibus, viridi-pubescentibus; *corolla* lutea et parvula; *stamina, stylus* et *ovarium* ut in genere; *legumen* grandiusculum, tetra-pentacyclum, planum, glabrum aut vix pilosum, spiris laxis, dextrorsum versis, reticulato-venosis, rete in orbem gyroso, margine externo latiusculo, depresso, ecarinato, utrinque armato spinis potius longis, subuncinatis, tenuibus, una tantum facie inferne canaliculatis, plano spirarum perpendicularibus, ex quo legumen apparet cancellatum, etiam maturum virens; *semina* parva, reniformia, laevia, fulva vel rufo-fulva; *caulis* prostratus, diffusus, ramosus, villosiusculus, a quatuor pollicibus ad sesquipedem longus; *folia* versus apicem denticulata, infima obcordata, superiora obovato-cuneata, omnia villosiuscula; *petioli* breves, virides; *stipulae* subintegrae, aliquando denticulatae; *radix* ramosa, fibrosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana ad saxa vulcanica mari proxima: *Catania.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. tab. 178. fig. 1.*

Medicago Tenoreana. *DC. Prodr. 2. pag. 180. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 367.—Torn. Fl. Sic. pag. 207.—Bert. Fl. It. 8. pag. 278. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 110. et 5. pag. 169. tab. 178. fig. cit.*

Medicago cancellata. *Ten. Prodr. Fl. Nap. 1. pag. XLIV.*

11. M. murex. — *Flores* 1-3, grandiusculi, axillares, longe aristati; *pedunculi* breves, folio subaequales aut breviores, pilosi; *calyx* pubescens, tubo brevi et luteolo, laciniis elongatis, viridibus, petalis subaequalibus; *corolla* lutea; *vexillum* alis et carina paulo longius; *genitalia* generis; *legumen* parvum, diametri duarum linearum, subrotundo-cylindraceum, glabrum vel pilis raris adspersum, tri-pentacyclum, spiris arcte adpres-

sis, crassinsculis, dextrorsum versis, margine externo carinato, nervo crassiusculo, prominente, utrinque armato spinis brevibus, conico-subulatis, divaricato-reflexis, intermediis subintertextis; *semina* vix reniformia, utroque lobo planiusculo, ad umbilicum parum excavata, laevia, flavo-fulva; *caules* prostrati, a paucis pollicibus ad pedem longi, virides, villosiusculi; *foliola* denticulata, in foliis inferioribus obovato-cuneata, in mediis et superioribus deltoideo-cuneata, villosiuscula; *petioli* breves, pubescentes, virides; *stipulae* lacinulatae vel dentatae, lacinia terminali longiuscula, angusta, acuminata, villosa; *bracteae* aristatae, virides, erectae, villosae; *radix* simplex, ramosa, fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania.*

Icon. *Moris Fl. Sard. tab. 44. fig. 2. 4.*

Medicago murex. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1410.—DC. Prodr. 2. pag. 180.—Bert. Fl. It. 8. pag. 301.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 373.—Torn. Fl. Sic. pag. 207.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 163.*

Medicago tribuloides. *Moris op. et loc. cit.*

12. **M. histrix.** — *Flores* 1-5, parvuli, axillares, racemoso-laxiusculi, lutei; *scapus* seu *pedunculus* folio brevior aut aequalis, viridis, villosus; *pedicelli* calyce duplo longiores, villosi; *calyx* villosus, tubulosus, laciniatus, laciniis anguste linearibus, tubo duplo longioribus; *corolla* lutea, calyce longior; *genitalia* ut in genere; *legumen* grandiusculum, cylindraceum, utrinque planum, tetra-pentacyclum, spiris laxiusculis, dextrorsum versis, senio magis laxatis, glabris, reticulato-venosis, rete in orbem gyroso, margine externo angusto, utrinque armato spinis subulatis, uncinatis, inferne uno latere canaliculatis, duas lineas et ultra longis, divergentibus aut divaricatis, maturum senio saepe nigrescens; *semina* subreniformia, laevia, luteo-fulva; *caules* prostrati, superne subpilosi, reliqua parte glabri, palmari-pedales; *folia* ternata, grandiuscula, obcordata aut obovata, glabra, apice denticulata, venis radiatis; *petioli* scapo longiores, tenues, glabri, superne sulcati; *petiolulus* medius lateralibus longior; *stipulae* profunde et tenuiter laciniatae; *bracteae* angustae, setaceae, calyce longiores; *radix* simplex, fusiformis, lateraliter parce ramosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana obvia: *Leucatea*, *Cibali*, *Battiati*.

Icon. *Ten. Fl. Nap. tab. 178. fig. 2.—Moris Hist. Oxon. 2. sect. 2. tab. 15. fig. 19.* sub nomine: *Medica cochleata, polycarpos, annua, nigra, hispidiore.*

Medicago histrix. *Ten. Prodr. Fl. Neap. an. 1811. pagina 45.* et *Fl. Nap. 5 pag. 168. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 367.—Torn. Fl. Sic. pag. 205.*

Medicago nigra. *Bert. Fl. It. 8. pag. 279. — Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1418.*

Medicago lappacea var. β. pentacycla. *Gren. et Godr. Fl. de Franc. 1. pars 2. pag. 390.*

Medicago arenaria. *Ten. Fl. Nap. tab. 182. fig. 2.*

Medica pentacycla. *Guss. Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 564.*

13. M. tornata.—*Flores* 1-5, parvuli, flavi, axillares, subracemoso-spicati; *scapus* folio subaequalis aut paulo longior, aristatus, pilosus, pilis erectis et albis; *pedicelli* bracteolati, breves, virides, pilosi; *calyx* campanulatus, elongatus, pilosus, pilis erectis, albis, quinquifidus, laciniis linearibus, tubo longioribus; *corolla* flava et calyce longior; *genitalia* generis; *legumen* cylindraceum, angustum, diametro vix sesquilineari, magis longum quam latum, utrinque planum, glabrum, penta-hexacyclum, spiris crassis, demum arctissime adpressis, sinistrorsum versis, margine externo lato, plano, nervo carinali tenui, utrinque remote brevissimeque tuberculato-spinuloso, spinulis ab utraque parte extimis paululum longioribus divaricatisque; *semina* reniformia, rubeola, basi et apice truncata; *caules* pubescentes, adscendentes vel procumbentes, rubeoli, cylindrici, parce ramosi; *folia* ternata, foliolis obovato-cuneatis aut obcordatis, apice denticulatis, radiato-venosis, pilosulis; *petioli* elongati, virides, villosi, sulcati; *petiolulus* medius lateralibus longior; *stipulae* inciso-dentatae, glabrae, crasciusculae; *bracteae* minutissimae, acuminatae, basi viridi, elargata, glabrae; *radix* simplex, fusiformis, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in arenosis et vulcanicis pedemontanae regionis obvia: *Leucatea*, *Ognina*.

Icon. *Moris Fl. Sard. tab. 40. fig. A.* Optima.

Medicago tornata. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 172. A.— Guss. Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 570. var. b. et Syn. Fl. Sic. 2. pagina 371. var. b.* — non *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1409.* nec *Guss.* var. *a.* in *Syn. cit.*

Medicago subinermis. *Bert. Fl. It. 8. pag. 290.*

Medicago litoralis var. β. inermis. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 439. tab. 40. B. 1.* exclusis synonimis.

Medica cylindracea. *DC. Prodr. 2. pag. 178.*

14. **M. marina.**—*Flores* grandiusculi, odori, laete sulphurei, terminales, racemo pauci-decemfloro; *scapus* folio brevior vel subaequalis, villosus; *pedicelli* brevissimi et villosi; *calyx* campanulatus, quinquifidus, laciniis acutis, filiformibus, villosus, in sicco villoso-rufus, bracteatus; *corolla* flava, calyce duplo longior, in sicco rubeola; *vexillum* et *alae* subaequales et carina longiores, omnes glabri; *genitalia* ut in genere; *legumen* parvum, diametri sesqui-bilinearis, cylindricum, 2–3 lineas longum, basi planum, di-tricyclum, spiris dextrorsum versis, demum adpressis, reticulato-venosis, plus minus tomentosum, sutura externa crassa, bisulcata, utrinque armata spinulis raris, brevibus, subinde brevissimis et intra tomentum sitis, caeterum basi crassis, subulatis, rectis vel subuncinatis, ipsis quoque tomentosis, in sicco *tomentum* fulvum aut detersum; *semina* parva, reniformia, laevia, fulva, lobo radiculari prominulo; *caules* basi caespitosi, prostrati vel decumbentes, inferne ramosi, obtuse angulati, a duobus pollicibus ad pedem longi, sublignosi, tomentoso-villosi, in sicco flavi; *folia* trifoliolata, breviter petiolata, villosa, foliolis parvis, obcordatis aut obovatis, cuneatis, apice obsolete denticulalis aut mucronulatis, villosis, villis albis et in sicco fulvis; *stipulae* semiovatae aut semilanceolatae, acuminatae, subintegrae, villosae; *petioli* breves, sulcati, villosi, *bracteae* brevissimae, setaceae, villosiusculae; *radix* crassa, longa, ramosa, extus rubida.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis mari proximis et cum arenis mixtis: *Catania, Ognina, Acireale.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. 6. pag. 343.* sub nomine: *Medica marina.—Lam. Ill. 7. tab. 612. fig. 13.*

Medicago marina. *Lin. Sp. Pl. pag. 1097. — DC. Prodr. 2. pag. 176.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 109.—Moris*

Fl. Sard. 1. pag. 442.—Bert. It. 8. pag. 984.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 376.—Torn. Fl. Sic. pag. 207. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 160.

15. M. muricoleptis.—*Flores* 1–2, parvi, pallide lutei, axillares; *scapus* cylindricus, in flore erectus, in fructu curvatus, mono-bipedicellatus, viridis, glaber, folio longior aut brevior; *calyx* et *corolla* parum minores quam in *M. ciliari* descripta, idem ac *genitalia; legumen* depresso - orbiculatum, 3–4–5–cyclum, spiris approximatis sed liberis, attenuatis, dextrorsum versis, laxe et elevate reticulato-venosum, margine armato spinulis subulatis, dimidiam lineam vel paulo ultra longis, numerosis, tamen inter se remotiusculis, arcuato-radiantibus; *semina* majuscula, reniformi-oblonga, fusca; *caules* plures ex eadem radice, in orbem prostrati, palmares et ultra longi, glabri, virides, subangulati; *folia* sparsa, trifoliolata, foliolis parvis, obcordatis vel obovatis, abrupte cuneatis, superne acute pluridenticulatis, venosis, venis radiantibus; *petioli* virides, glabri, sulcati, breves; *petiolulus* medius longior; *stipulae* dentatae vel inferne lacinulatae; *bracteae* minimae, setaceae, acuminatae; *radix* ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Nizzeti*, *Petraro*, prope Catanam.

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 82. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Medica magno fructu depressiori, aculeis sursum et deorsum versis, rarioribus, surrectioribus.*

Medicago muricoleptis. *Bert. Fl. It. 8. pag. 297.—Torn. Fl. Sic. pag. 207.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 166.* non *Tin. pl. rar. sic. pugil. 1. pag. 18. n. XIV.* nec *DC. Prodr.* et *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 369.* et *Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 562.*

16. M. Decandollei. — *Flores* 1–3, parvi, luteoli, axillares, bracteati; *scapus* folio subaequalis aut longior, viridis, glaber, in flore erectus, in fructu arcuatus; *pedicelli* breves, scapo conformes; *calyx* campanulatus, viridis, glaber, quinquifidus, laciniis acuminatis, tubo sublongioribus; *corolla* lutea, calyce duplo longior; *genitalia* generis; *legumen* orbiculato-depressum, grandiusculum, glabrum, 3–6–cyclum, cyclis exquisite reticulato-venosis, dextrorsum versis, margine e-

xterno utrinque armato spinis tenuibus, subulatis et pubescentibus, basi brevi tractu paulum dilatatis et hinc canaliculatis, duas-tres lineas longis, numerosis, magis approximatis et subarcuato-radiantibus; *semina* ut in praecedente specie; *caules* plures ex eadem radice, prostrati, a spithama ad pedem longi, glabri, sulcati, subangulati, ramosi; *folia* ternata, petiolata, foliolis praecedenti similibus sed paulo grandioribus; *petioli* sulcati, glabri, pedunculo breviores; *petiolulus* medius reliquis longior; *stipulae* lacinulatae; *bracteae* brevissimae et pedicello breviores, acutae; *radix* simplex, ramosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cum argilla mixtis: *Vallone di Nesima* prope Catanam.

Icon. Nulla.

Medicago Decandollei. *Tin.* ex *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 369.—Bert. Fl. It. 8. pag. 298. — Torn. Fl. Sic. pagina 206.*

Medicago muricoleptis. *DC. Prodr. 2. pag. 179. n. 60.*

Medicago intertexta. *Gairt. Fr. II. pag. 358.* var. *Decandollei* ex *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 166.*

17. M. truncatulata. — *Flores* 1-3, parvuli, lutei, axillares; *scapus* simplex, cylindricus, folio brevior, pubescens, bracteatus; *pedicelli* 1-3-flori, brevissimi, pubescentes; *calyx* campanulatus, quinquifidus, laciniis tubo longioribus, angustis, linearibus, puberulis; *corolla* calyce longior, lutea; *petala* et *genitalia* ut in genere; *legumen* cylindraceum, utrinque planum, parvulum, angustum, diametri bilinearis, saepe magis longum quam latum, glabrum vel pilis raris adspersum, tetra-hexacyclum, spiris crassis, adpressis et tantum in sicco interdum laxiusculis, sinistrorsum versis, margine externo lato, plano vel utrinque scrobiculato, scrobiculis spinas cycli superioris et inferioris excipientibus, nervo carinali parum elevato, utrinque armato spinis brevissimis, interdum paulum longioribus, e basi crassa tuberculari-subulatis, divaricatissimis, rigidis, superficiei leguminis arcte adpressis, utrinque extremis erectis; *semina* reniformia, ad umbilicum profundius excavata, lobis truncatulis, laevia, flavo-fulva; *caulis* decumbens vel prostratus, pubescens, striatus, a spithama ad pedem longus; *folia* trifoliolata, foliolis obcordatis

vel obovatis, apice denticulatis, obtusis, venulosis, puberulis; *petioli* pedunculo longiores vel subaequales; *petiolulus* medius caeteris longior; *stipulae* lacinulatae; *bracteae* parvulae, acuminatae, filiformes, puberulae; *radix* ramosa, fibrosa et elongata.

Floret Aprili, Majo. ⊙

Aetnae, in saxosis vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Battiati, Canalicchio, Leucatea* prope Catanam.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 42.—Lam. Ill. 7. tab. 612. fig. 12.*

Medicago truncatulata. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 372.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 171.—Torn. Fl. Sic. pag. 206.*

Medica truncatula. *Gaert. Fr. II. pag. 350. tab. 155.* legum.—*Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 162.*

Medicago tribuloides var. *b.* breviaculeata. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 441. tab. 42.*

Medicago tribuloides var. *b.* narbonensis. *DC. Prodr. 2. pag. 178.*

18. M. elegans.—*Flores* 1-4, parvi, lutei, axillares; *scapus* folio brevior, cylindricus, pilosus, viridis, in flore erectus et in fructu curvatus; *pedicelli* brevissimi, cylindrici, pilosi, bracteati; *calyx* campanulatus, basi nigro-maculatus, pilosus, quinquifidus, laciniis angustissimis, linearibus, tubo longioribus, acutis; *corolla* lutea, glabra, parva, calyce duplo longior; *genitalia* generis; *legumen* inerme, cochleatum, planum, laxiuscule tricyclum, spiris dextrorsum versis, duas-tres lineas latum, glabrum vel pilosum, pilis brevibus, apice glanduliferis, radiatim venoso-ramosum, venis numerosis, pluribus confluentibus, prope marginem externum incrassatis in rugas aequales, approximatas, maturitate albescens, raro fuscum; *semina* grandiuscula, reniformia, laevia, nitidula, flavo-fulva, lobo radiculari prominente, acuto; *caulis* prostratus vel adscendens, pilosus, pilis pluribus apice glanduliferis, palmari-sesquipedalis; *folia* trifoliolata, foliolis rhombeis aut obovatis, cuneatis, superne minute et acute denticulatis, mucronulatis, supra glabris et subtus adpresse pubescentibus vel pilosis et pallidioribus; *petioli* longiusculi, sulcati, virides canaliculati, villosi; *petiolulus* medius lateralibus longior; *stipulae* latae, semisagittatae, argute et inaequaliter dentatae;

bracteae ovato-lanceolatae, acuminatae; *radix* simplex, fibrosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Leucatea, Battiati, Gravina, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Moris Fl. Sard. tab. 38. fig. A.* Optima. — *Moris. Hist. 2. pag. 152. n. 3. sect. 2. tab. 15. fig. 4.* sub nomine: *Medica cochleata, major, capsula compressa, orbiculata, rugosa, alba.*

Medicago elegans. *Jacq. in Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pagina 1408. — Ten. Fl. Nap. 5. in Syll. pag. 165. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 365. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 437. α. tab. 38. fig. A.—Torn. Fl. Sic. pag. 206.*

Medica rugosa. *DC. Prodr. 2. pag. 175.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 109.*

19. **M. maculata.**—*Flores* 1-5, parvi, lutei, racemoso-spicati, axillares; *scapus* folio multo brevior, villosus, cylindricus, erectus; *pedicelli* breves, cylindrici, bracteolati, glabri; *calyx* campanulatus, glaber, quinquifidus, laciniis brevibus, lanceolato-acuminatis, glabris; *corolla* lutea, calyce duplo et ultra longior; *vexillum* obovatum, apice rotundato, externe involutum; *carina* et *alae* aequales et vexillo breviores; *genitalia* ut in genere; *legumen* parvum, spinis elongatis obtectum, magnitudine varia, subglobosum, utrinque planum, tenue ac oblique nervoso-reticulatum, 4-6-cyclum, sutura exteriore lata, 2-3-striata, utrinque spinosa, spinis subreflexis, 2 $^{1}/_{2}$ lin. longis, non uncinatis, adultis basi compressis, incrassatis; *semina* mediocris magnitudinis, reniformia, laevia, flava; *caules* prostrati vel decumbentes, inferne ramosi, obtuse angulati, a 2-3 pollicibus ad pedem longi, rubentes et subnodosi, villosi, villis patentibus, albis; *folia* ternata, foliolis parvis, obovatis vel obcordatis, cuneatis, mucronulatis ut triangularibus videantur, saturate viridibus, macula atro-purpurea plerumque notatis, superne obsolete, minute et obtuse denticulatis; *petioli* longi, virides, villosi, villis patentibus et albis; *stipulae* profundiuscule dentatae; *bracteae* parvulae, ovatae, acuminatae; *radix* ramosa, elongata, fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Mascalucia, Belpasso, Paternò, Licodia, Biancavilla* et alibi.

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 449. tab. 50.* Optima. — *Moris. Oxon. 2. sect. 2. pag. 154. tab. 15. fig. 17.* legum. sub nomine: *Medicago cochleata minor πολικαρπος annua, capsula majore, alba, folio cordato, macula fusca notato.*

Medicago maculata. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1412. DC. Prodr. 2. pag. 179.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 261.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 110.—Bert. Fl. It. 8. pag. 282.—Moris op. et loc. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 368.—Torn. Fl. Sic. pag. 206.*

Medicago polymorpha var. η. arabica. *Lin. Sp. Pl. pagina 1098.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 211.*

Medicago arabica. *All. Fl. Ped. 1. pag. 315.*

Tribus II. HEDYSAREAE.

Flores umbellati aut racemosi; *corolla* papilionacea; *stamina* decem, mono-diadelpha; *legumen* teres vel compressum, articulatum, in articulos monospermos secedens; *cotyledones* foliaceae et stomatibus donatae; *radicula* incurva; *folia* uni-trifoliolata vel imparipinnata, saepissime stipulata.

DC. Prodr. 2. pag. 307.—Endl. Gen. Pl. pag. 1280.

Genus 1. Coronilla.

Flores axillares, umbellati, pedicellati; *calyx* gamosepalus, brevis, quinquidentatus, dentibus duobus superioribus coalitis; *corolla* papilionacea, unguibus petaloideis calycem aequantibus; *stamina* decem, diadelpha 9 et 1; *legumen* teretiusculum, demum in articulos oblongos, monospermos secedens; *semina* ovata aut cylindracea, hylo prominulo. Herbae aut frutices; *folia* impari-pinnata.

DC. Prodr. 2. pag. 309.—Endl. Gen. Pl. pag. 1280. n. 6585.—Bert. Fl. It. 7. pag. 574.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 301.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 536. — Torn. Fl. Sic. pag. 210.

I. C. scorpioides. — *Flores* 1-4, exigui, cernui, terminales vel axillares, umbellati, involucrati, involucro deciduo; *scapus* glaber, solitarius, folio longior aut aequalis aut brevior; *pedicelli* crassi, calyce brevissimo breviores, bracteati; *calyx* turbinato-campanulatus, dentibus exiguis, e basi lata triangulo-acutis, duobus labii superioris inferne connatis; *corolla* lutea, calyce triplo longior; *vexillum* striis rubellis pictum; *carina* viridula; *lomentum* arcuato-incurvatum, vix rostellatum, stylo persistente terminatum, glabrum, pollicari-sesquipollicare, subtetragonum, subrepandum; *semen* longiusculum, teres, curvulum, hylo in medio lateris convexi; *caulis* subteres seu subangulatus, decumbens, adscendens vel erectus, duriusculus, inferne alterne romosus, a palmo ad quindecim pollices longus, subinde plures ex eadem radice; *folia* alterna, sessilia, ima simplicia, cuneato-oblonga, obtusa vel acuta, rarius trifoliolata, foliolo impari maximo, late ovali-elliptico, longiuscule petiolulato, lateralibus multo minoribus, oblique cordatis, subrotundis, brevissime petiolulatis, cauli patenter oppositis, omnibus carnosulis, obtusis, integerrimis; *petioli* brevissimi; *stipula* parva, albo - membranacea, oppositifolia, connata, acute bidentata, dentibus subinde erosulis; *bracteolae* exiguae, membranaceae, acutae vel acuminatae, umbellam basi leviter involucrantes; *radix* fusiformis, crassiuscula, simplex vel lateraliter ramulosa, fibrillosa, longa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis herbosis pedemontanae et nemorosae regionis: *Milo*, *Zaffarana*, *Trecastagni*, *Viagrande*, *Battiati*, *Catania*.

Icon. *Lam. Ill. 7. tab. 631. fig. 4. — Sibth. et Smith Fl. Gr. 8. pag. 11. tab. 715.—Cav. Ic. et Descript. 1. pag. 26. tab. 37.*

Coronilla scorpioides. *Koch. Syn. pag. 188. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 302.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 537.—Torn. Fl. Sic. pag. 211.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 190.*

Ornithopus scorpioides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1049.—Sibth. et Smith loc. cit.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 105. — Cav. loc. cit.*

Ornithopodium scorpioides. *Scop. Carn. 2. ed. 2. pag. 72. All. Fl. Ped. 1. pag. 336.*

Artrolobium scorpioides. *DC. Prodr. 2. pag. 311. — Bert. Fl. It. 7. pag. 589.—Desv. in Journ. de Bot. 3. pag. 121.*

— Var. repanda. — *Folia* superiora aliquando pinnata, impari elongato aut oblongo-cuneato.

Aetnae, una cum specie.

Coronilla repanda. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 302.—Torn. Fl. Sic. pag. 201.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 190. Bert. Fl. It. 7. pag. 590.*

Astrolobium repandum. *DC. Prodr. 2. pag. 311.*

Ornithopus repandus. *Poir. Voy. en Barb. 2. pag. 215. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 105.*

Genus 2. Ornithopus.

Flores lutei, umbellati; *calyx* bracteatus, gamosepalus, campanulatus, quinquedentatus; *corolla* parva, lutea, rosea, albida, striis kermesinis picta, carina minima compressa et vexillo erecto-patulo, alis longiore; *stamina* decem, diadelpha; *stylus* subulatus, persistens; *stigma* depressum, obtusum; *lomentum* compressum, planum, arcuatum, internodiis reticulato-venosis, sero secedentibus; *semen* in quovis articulo unum, oblongum, hylo laterali, parvo. Herbae annuae; *caulis* prostratus; *stipulae* exiguae; *folia* pinnata.

End. Gen. Pl. pag. 1280. n. 6587. — DC. Prodr. 2. pagina 311.—Bert. Fl. It. 7. pag. 593.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 539. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 303. — Torn. Fl. Sic. pag. 211.

1. O. perpusillus. — *Flores* 3-4, exigui, erecti, terminales, axillares, subumbellati aut fasciculato-capitati vel solitarii, involucrati, involucro bracteali impari-pinnato; *scapus* solitarius, folio brevior aut paulo longior, villoso-pubescens; *pedicelli* brevissimi, pubescentes, basi bracteolis minimis aucti; *calyx* tubuloso-turbinatus, breviter quinquifidus, lacinulis inaequalibus, lanceolatis, acutis, superioribus duabus basi connatis; *corolla* calyce vix duplo longior, lutea, in sicco crocea, numquam vidi alba; *vexillum* ad unguem album, lucidum et supra lineolis croceis signatum, apice marginatum; *alae* obovatae, luteolae et ad unguem albissimae et glabrae; *carina* luteo-viridis; *genitalia* generis; *lomentum* compressum, arti-

culatum, leviter arcuatum, ad articulos strangulatum, terminatum rostello brevi et quam singulum internodium breviore, unguiculare aut parum ultra, internodiis parvis, ovalibus, siccis reticulato-rugosis et ad articulos secedentibus; *semina* parva, oblonga, obtusa, flavescentia; *caulis* villosus, villis patentibus, tenuis, teretiusculus, superne sulcatus, procumbens, adscendens vel erectus, simplex aut inferne ramosus, a duobus pollicibus ad pedem longus; *folia* radicalia conferta, petiolata, caulina, sessilia, alterna, utraque impari-pinnata, 5-10-juga, foliolis parvis, ellipticis, aut elliptico-oblongis, obtusis, mucronulatis, brevissime petiolulatis, uniformibus aut supremis decrescentibus, oppositis vel alternis, potius approximatis; *petiolus* sulcatus, basi nudus, villosus; *petioluli* brevissimi, villosi; *stipulae* exiguae, distinctae, basi petioli sitae, inferiores ovatae, superiores lanceolatae et apice subulatae; *bracteae* impari-pinnatae, foliis caulinaribus similes sed minores; *bracteolae* minimae, squamosae, membranaceae, apice atro-purpureae; *radix* gracilis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, plerumque spongiolis exiguis, ovatis, oblongis sparsa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Petraro, Ognina.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 6. tab. 369.* ex *Bertoloni.*

Ornithopus perpusillus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1049. — DC. Prodr. 2. pag. 312.—Savi Bot. Etr. 3. pag. 159. — Bert. Fl. It. 7. pag. 594. — Torn. Fl. Sic. pag. 211. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 191.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 541.*

—Var. intermedius.—*Caulis* et *folia* majores et magis villosi; *legumina* glabriuscula.

Aetnae, una cum specie.

Roth. Fl. Germ. 2. pag. 215.—DC. Prodr. 2. pag. 312. Torn. Fl. Sic. pag. 211.

Ornithopus sativus. *Brot. Fl. Lusit. 2. pag. 160.*

2. O. minor.—*Flores* 3-4, umbellati, parvuli, erecti, lutei, terminales et axillares; *scapus* tenuis, villosissimus, villis albis, folio longior, raro subaequalis, folio bracteali suffultus; *pedicelli* breves, villosissimi, bracteolati, calyce breviores;

calyx tubulosus, non turbinatus, elongatus, dense albo-villosus, quinquifidus, laciniis duabus superioribus coalitis, inferioribus angusto-linearibus, acuminatis; *corolla* lutea, calyce duplo major; *vexillum* obovatum, emarginatum; *alae* et *carina* breviusculae et glabrae; *genitalia* ut in genere; *lomentum* compressum, viridiusculum, arcuatum, bicostatum, articulis ovatis, tumescentibus, reticulato-rugosum, granuloso-pilosum, pilis lucidis, acumine arcuato, aptero, duro; *semina* flava, glabra, hylo rubeolo in sinu prominulo; *caulis* tenuis, caespitulosus, angulatus, villosus, villis albis, erectis, adscendens, simplex vel ramosus; *folia* inferiora conferta, caulinaria alterna, impari-pinnata, 5-15-juga, 4-12 lineas longa, foliolis inferioribus ovatis, superioribus oblongo-lanceolatis, omnibus parvulis, brevissime petiolulatis, apice acutis aut submucronulatis, raro rotundatis, villosis, villis adpressis, albis et erectis; *petioli* canaliculati, villosi; *stipulae* inferne ovatae, superne lanceolatae, omnes liberae et villosae; *bracteae* folio caulinari similes sed numero foliolorum minores; *bracteolae* brevissimae, apice acuminatae, rubeolae; *radix* simplex, fusiformis, fibrosa, spongiolis ubique obsita.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Zaffarana*, *Milo*, *Nicolosi*.

Icon. Nulla.

Ornithopus minor. *Torn. Fl. Sic. pag. 212.*

3. **O. compressus.**—*Flores* parvi, exigui, erecti, terminales et axillares, solitarii aut umbellati et tunc umbellis bi-quinquifloris, involucratis; *scapus* folio brevior raro aequalis aut paulo longior, pilosus; *pedicelli* calyce multo breviores, pilosi, erecti; *calyx* turbinatus, tubulosus, quinquifidus, laciniis linearibus, aequalibus, duabus superioribus paululum connatis; *corolla* calyce duplo longior, lutea, siccando crocea; *vexillum* obovatum, emarginatum, patenti-recurvum, alis longius; *alae* oblongae, latere superiore conniventes; *carina* acuta, alis multo brevior; *genitalia* generis; *legumen* compressum, articulatum, exquisite arcuato-incurvatum, longe rostratum, rostro incurvo, internodiis brevibus, truncatis, in sicco longitudinaliter rugosis, rugis inter se confluentibus, maturitate ad articulos secedens; *semina* parva, oblonga, obtusa, flavescentia, laevia, compressa, hylo laterali, parvo; *caulis*

e tereti obscure angulatus, decumbens, adscendens vel erectus, simplex aut inferne ramosus, palmari-sesquipedalis, saepe basi rubescens et inde plures ex eadem radice; *folia* alterna, radicalia et caulina ima petiolata, reliqua sessilia, omnia impari-pinnata, conjugationibus 5-15, foliolis parvis, ellipticis vel oblongis, obtusis, brevissime mucronulatis et petiolulatis, oppositis vel alternis, plerumque inter se approximatis; *petioli* breves, pilosi; *stipulae* nullae; *bracteolae* folio conformes sed minus pinnatae et involucriformes; *radix* gracilis, ramosa, simplex vel lateraliter fibrillosa et spongiolis obsita.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in pedemontana regione: *Aci S. Antonio, Valverde, Nizzeti, Aci-Castello.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 714.*

Ornithopus compressus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1049. — DC. Prodr. 2. pag. 311.—Savi Bot. Etr. 3. pag. 160.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 105.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 303.—Torn. Fl. Sic. pag. 211.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 540.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 191.*

Ornithopodium compressum. *All. Fl. Ped. 1. pag. 336.*

Genus 3. Hippocrepis.

Flores solitarii aut umbellati; *calyx* gamosepalus, campanulatus, quinquifidus, laciniis acutis, aequalibus; *corolla* papilionacea, lutea, unguibus petaloideis calycem superantibus; *vexillum* obovatum; *alae* obtusae; *carina* acuta et bipes; *stamina* diadelpha; *stylus* subulatus; *stigma* obtusum; *lomentum* compressum, articulatum, intus isthmis interceptum, curvatum, sinubus forma ferri equini vel late apertis; *semina* in quovis internodio solitaria, laevia, hylo parvo, in medio convexitatis sito. Plantae annuae aut perennes aut suffruticulosae; *caules* angulati; *folia* impari-pinnata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1280. n. 6588.—DC. Prodr. 2. pagina 312.—Lin. Gen. 885.—Ten. Fl. Nap. tab. 69.—Bert. Fl. It. 7. pag. 599.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 542.—Guss. Syn. Fl. Sic, 2. pag. 304.—Torn. Fl. Sic. pag. 212.

1. H. unisiliquosa. — *Flores* parvi, solitarii, raro gemini, axillares, subsessiles, erecti, lutei; *scapus* brevis, viridis, glaber, erectus; *pedicelli* brevissimi, nudi; *calyx* brevis, laciniis latiusculis, viridibus, lanceolatis, duabus superioribus basi connatis; *corolla* flava, calyce duplo et ultra longior; *vexillum* obovatum, patenti-reflexum, venosum; *alae* vexillo breviores et apice plicatae; *carina* rostrata, bipes et sub alis plicata; *genitalia* ut in genere; *lomentum* late lineare, compressum, rectum vel falcatum, pollicare et etiam paulo ultra longius, ab uno latere sinubus ferri equini instar, et plerumque clausis excavatum, modo in utraque sutura, modo in convexitate sinuum calloso - denticulatum, faciebus glabrum vel scabribum, circa sinus, plerumque orbiculatos, arcuate rugosum, interstitiis inter sinum et sinum malleiformibus; *semina* flavescentia; *caulis* angulatus, prostratus aut adscendens, simplex vel inferne ramosus, a pollice ad dodrantem longus, saepe plures ex eadem radice, in orbem expansi; *folia* alterna, petiolata, impari-pinnata, 2-7-juga sed ut plurimum 5-juga, foliolis parvis, uniformibus, cuneato - oblongis, emarginatis, muticis aut vix mucronulatis, brevissime petiolulatis, oppositis vel alternis; *petioli* glabri, supra sulcati et basi nudi; *stipulae* duae, longae, lanceolatae, acuminatae, albo-membranaceae, nervo viridi, apice ciliatae; *bracteae* brevissimae, pedicellis adfixae; *radix* tenuis, simplex aut ramosa, lateraliter fibrillosa, spongiolis sparsa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Petraro, Vallone di Nesima, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 630. fig. 3. — Riv. tetr. irr. tab. 98.*

Hippocrepis unisiliquosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1050. — DC. Prodr. 2. pag. 312.—Lam. Ill. loc. cit. — All. Fl. Ped. 1. pag. 337.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 542. — Bert. Fl. It. 7. pag. 600. — Torn. Fl. Sic. pag. 212. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 304.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 192.*

2. H. multisiliquosa. — *Flores* exigui, luteoli, umbellati, erecti; *scapus* axillaris, angulatus, angulis rubeolis, folio aequalis aut brevior, glaber aut sparse pilosus; *pedicelli* bracteolati, glabri, rubeoli, calyce breviores; *calyx* brevis, basi

rubeolus, quinquifidus, laciniis lanceolatis, basi triangularis, apice acutis, glabris, duabus superioribus connatis, tubo subaequalibus; *corolla* flava, calyce duplo longior; *vexillum* obovatum et alis longius; *carina* rostrata et alis apice conniventibus cooperta; *lomentum* late lineare, compressum, rectum, glabrum, margine tantum vel in arcu sinuum scabridum, sinubus ad exteriora convexitatis versis, quod in lomentis rectis minus apparet; *semina* parum grandiora quam in praecedente specie, laevia; *caulis* erectus, angulatus, longior et robustior quam in praecedente, hic illic pilosulus; *folia* pinnata, 5-8-juga, impari acuto, foliolis angusto-linearibus, 4-5 lin. longis et 1 lin. latis, glabriusculis, mucronulatis; *petioli* supra canaliculati, basi subcostulati; *stipulae* basi glandula globulosa, nigrescente vel in uno vel in utroque margine auctae; *bracteolae* sub pedicellis bipartitae, glandula globosa, nigrescente interstinctae; *radix* tenuis vel crassiuscula, simplex et lateraliter plus minus fibrillosa.

Floret Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Vallane di Nesima, Misterbianco, Leucatea, Petraro.*

Icon. *Moris Oxon. 2. sect. 2. tab. 10. fig. 2.* sub nomine: *Ferrum equinum siliqua multiplici. — Moris Fl. Sard. 1. tab. 6.* Optima.

Hippocrepis multisiliquosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1050.—DC. Prodr. 2. pag. 312.—All. Fl. Ped. 1. pag. 337.—Bert. Fl. It. 7. pag. 602.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 305.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 543. tab. cit. — Torn. Fl. Sic. pag. 212. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 191.—Ten. Fl. Nap. in Syll. pag. 366.*

Genus 4. Scorpiurus.

Flores 1-4, subumbellati, pedunculati, axillares, flavi aut rosei; *calyx* quinquifidus, laciniis aequalibus, acutis; *corolla* papilionacea; *carina* biceps; *stamina* decem, diadelpha, filamentis inaequalibus et sub antheris nihil dilatatis; *ovarium* sulcatum; *stylus* filiformis, acutus; *legumen* spiraliter revolutum, 3-6-articulatum, articulis monospermiis, nervis muricatis vel aculeatis; *semina* ovalia vel oblonga, umbilico ven-

trali, embryone replicato et cotyledonibus linearibus. Herbae annuae; *folia* simplicia, integra, petiolata; *stipulae* coalitae, oppositifoliae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1280. n. 6584.— Lin. Gen. n. 876. DC. Prodr. 2. pag. 308.—Bert. Fl. It. 7. pag. 606.--Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 306. — Torn. Fl. Sic. pag. 209. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 533.

I. S. subvillosa. — *Flores* 2-6, subumbellati, parvi, cernui, luteoli; *scapus* terminalis vel axillaris, solitarius, pilosus, angulatus, nudus, longissimus aut folio brevior, raro subaequalis; *pedicelli* pilosi, bracteolati et in orbem cernui; *calyx* campanulatus, piloso-villosus, tubo albo-viridulo, laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, rubeolis, subaequalibus; *corolla* lutea, calyce duplo longior; *vexillum* alis et carina longius, versus unguem lineis rubris pictum et apice plicatum; *alae* conniventes, luteae; *carina* alis subaequalis et dorso viridula; *genitalia* generis; *lomentum* teretiusculum, involutum et passim glomeris instar contortuplicatum, articulatum, ad articulos strangulatum, internodiis oblongis, arcuatis, sulcatis, costis internis inermibus, externis conferte aculeatis, aculeis subuncinatis, glabrum vel granulis exiguis, rariusculis, brevissime stipitellatis in sulcis adspersum, aculeis lomenti primum mollibus, viridibus et postea arescentibus, rigidis et flavis; *semina* semilunata, castaneo-fusca; *caulis* prostratus, decumbens, adscendens, a pollice ad pedem et paulo ultra longus, subvillosus, villis elongatis, saepius plures ex eadem radice; *folia* simplicia, obverse oblongo - spathulata vel obverse lanceolata, acuta, integerrima, in petiolum angustata, laete viridia, subvillosa; *stipulae* valde elongatae, lineares, acuminatae, margine membranaceae, saepe inaequales et subvillosae; *radix* simplex, crassiuscula, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙

Aetnae, in regione pedemontana: *S. Giovanni di Galermo, Gravina, Mascalucia.*

Icon. *Moris. Hist. Pl. 1. sect. 2. pag. 127. n. 2. tab. 11. fig. II.* sub nomine: *Scorpioides Bupleuri folio, corniculis asperis, in se contortis et convolutis.*

Scorpiurus subvillosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1050.—DC. Prodr. 2. pag. 308. — Bert. Fl. It. 7. pag. 608. — Moris*

Fl. Sard. 1. pag. 533. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 307. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 188. — Torn. Fl. Sic. pag. 209.

Tribus III. VICIEAE.

Calyx tubulosus; *corolla* papilionacea; *stamina* diadelpha, 9 et 1; *legumen* bivalve, continuum; *cotyledones* crassae, farinaceae, germinatione hypogeae, radicula incurva; *folia* abrupte pinnata, petiolo communi in setulam vel cirrhum producto, non articulato.

Endl. Gen. Pl. pag. 1278. — DC. Prodr. 2. pag. 353. Torn. Fl. Sic. pog. 216.

Genus 1. Vicia.

Flores axillares, racemosi, pedunculati, solitarii vel gemini, subsessiles aut elongati; *calyx* tubulosus, liberus, persistens, bilabiatus, labio superiore saepe breviore, bidentato aut bifido, laciniis distantibus, sinu arcuato intersecto, labio inferiore trifido; *corolla* purpurea, rosea, coerulescens, flava, alba, longe exerta; *vexillum* explanatum, adscendens et unguiculatum; *alae* unguiculatae ac saepe appendice basi libera lateraliter conjunctae; *carina* basi bifida, alba, laciniis oppositis, distinctis; *stamina* decem, diadelpha, antheris conformibus; *ovarium* pluriovulatum; *stylus* filiformis, adscendens, apice piloso-barbatus; *stigma* terminale, capitellatum; *legumen* turgidum, bi-polyspermium; *semina* variant subrotunda, angulata, oblonga, hylo ovali vel lineari, plerumque laterali. Plantae annuae aut perennes, decumbentes et cirrhis scandentes, raro erectae; *folia* abrupte pinnata; *stipulae* semihastatae, semilunatae, exauriculatae, subinde macula notatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1279. n. 6581.—DC. Prodr. 2. pag. 354. — Lin. Gen. 873. — Bert. Fl. It. 7. pag. 473. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 280.—Torn. Fl. Sic. pag. 213.

I. V. hirsuta. — *Flores* exigui, racemosi, subsecundi, cernui vel penduli; *scapus* solitarius, axillaris, passim folio brevior, raro subaequalis, 1-7-11-florus, hirsuto-pilosus; *pedicelli* breves, puberuli; *calyx* cum tubo hirsuto et laciniis subaequalibus, lanceolato-linearibus et acuminato-subulatis vel lineari-subulatis, plerumque tubo longioribus; *corolla* albida aut pallide coerulescens, calyce longior, carina apice maculis duabus purpureo-coeruleis picta; *stamina* generis; *ovarium* elongatum; *stylus* brevis; *stigma* obtusum et puberulum; *legumen* parvum, cultriforme, vix rostellatum, rostello rectiusculo, dispermium, ad semina toruloso-tumens et inter semina substrangulatum, duas-tres lineas longum, sesquilineam latum, hirsutie brevi tectum, maturum nigrescens, valvis secedentibus, convolutis, abortu monospermium; *semina* grandiuscula, subglobosa, laevia, nunc fusco-flavida et nigro-maculata, nunc tota nigrescentia, hylo lineari, latus seminis subaequante; *caulis* crassiusculus, prostratus, angulatus, per cirrhos scandens, fere per totam longitudinem alterne ramosus, rarius simplex, glaber aut superne pilosus, spithamali-tripedalis, ramis alternis; *folia* alterna, subsessilia, ima bi-trijuga et foliolis ovatis, parvis; superiora quadri-octojuga et foliolis lanceolatis vel linearibus, foliolis omnibus retusis cum mucronulo, inter se dissitis, oppositis vel alternis, breviter petiolulatis, glabris aut subpilosis, teneris, supra saturate viridibus, subtus pallentibus, in macrioribus individuis linearibus; *cirrhi* imi simplices, aristaeformes, breves, recti; reliqui filiformes, simplices vel ramosi, contortuplicati; *petioli* supra canaliculati, subtus subcostati, villoso-hirti; *stipulae* lineares vel lanceolato-lineares; inferiores semihastatae, auricula subinde lacinulata, superiores plerumque indivisae; *radix* tenuis, ramosa vel simplex.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in humidis et herbosis regionis nemorosae et pedemontanae: *Milo*, *Zaffarana*, *Nicolosi*, *Fireri*, *Battiati*, *Mascalucia*.

Icon. *Fl. Dan. 639* ex *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 298. Sturm. Fl. Germ. 1. fig. 32.* — *Riv. tetr. irr. tab. 54.*

Vicia hirsuta. *Koch. Syn. pag. 191.* — *Babingt. Manip. pag. 78.* — *Guss. op. et loc. cit.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 213. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 206.*

Ervum hirsutum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1039.—DC. Prodr. 2. pag. 366.*

2. **V. narbonensis.** — *Flores* grandiusculi, secundi, cernui, racemosi aut solitarii, subaxillares, dense purpurei; *scapus* brevissimus, teres, viridis, glaber, subaxillaris, 3-4-6- florus; *pedicelli* uniflori vel gemini, bracteati; *calyx* campanulatus, multinervis, glaber, inferne saepe rubeolus, dentibus duobus labii superioris brevioribus, late triangulis, acuminatis, ciliatis, tubo brevioribus; *corolla* saturate purpurea, basi albida, calyce duplo triploque longior, glabra; *vexillum* alis et carina longius, plicatum, basi biceps; *alae* purpureae et versus basim albidae; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* anceps, sub stigmate antice dense barbatus, postice pubescens; *legumen* cultriforme, demum compresso-tumens, incurve rostratum, a sesquipollice ad duos pollices longum, quinque-sex lineas latum, oblique reticulato-venosum, suturis calloso-setosis, callis dentiformibus, lateribus glabris, hexa-decaspermium, maturum nigrum; *semina* potius grandia, subrotunda, compresso-tumida, laevia, subvelutina, matura nigrescentia, hylo oblongo, semini concolore, linea mediana longitudinali alba, octavam peripheriae partem aequante; *caulis* plerumque crassus, erectus vel adscendens, tetragonus, striatus, fistulosus, angulis hirsutis vel superioribus pilosis, pilis omnibus e callo ortis, patentibus, simplex aut basi parce ramosus, spithamali-bipedalis; *folia* petiolata; ima unijuga et foliolis minoribus, obovatis, cirrho nullo; reliqua bi-quadrijuga et foliolis grandibus, late ovalibus aut ovali-oblongis, obtusis vel leviter emarginatis, saepe basi obliquatis, omnibus carnosulis, succosis, omnino integerrimis, raro undulatis, glabris, ciliatis, in nervo et venis pilosis et scabridis; *cirrhi* foliorum superiorum simplices aut ramosi, contortuplicati; *petioli* ad nodum caulinum rubeoli, canaliculati, carinati et villosi; *stipulae* foliaceae, saepe grandes, semiovatae, semihastatae, basi aliquando rubro-maculatae, multinerviae, ciliatae, argute et profunde serratae, vel leviter serratae aut integrae; *radix* fusiformis, modo tenuis, modo crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, subinde longa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Zaffarana*, *Pedara*, *Trecastagni*, *Battiati*, *Canalicchio* prope Catanam.

Icon. *Cup. Panph. 2. tab. 95. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Vicia purpurea, maxima, annualis, foliis et siliquis margine pilosis.*

Vicia narbonensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1038. — DC. Prodr. 2. pag. 364. — All. Fl. Ped. 1. pag. 327.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 72. n. 29. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 552.— Bert. Fl. It. 7. pag. 508. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 281. — Torn. Fl. Sic. pag. 214. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 200.*

3. **V. serratifolia.** — *Flores, scapus* et *pedicelli* ut in praecedente specie; *calyx* tubulosus, multinervis, basi albidus, dentibus integris, margine membranaceis, acutis; *corolla* ut in praecedente colorata, vexillo margine subdenticulato; *genitalia* et *legumina* ut in eadem specie; *caulis* quadrangulatus, firmus, saepe simplex, sesquipedalis, fistulosus, angulis albo-ciliatis et glandulis nigris adspersis; *folia* pinnata, bi-trijuga, foliolis obovatis, oppositis aut alternis, numquam integris, dentato-serratis, subspinosis, inaequalibus, sinus ciliatis, subcarnosis, basi angustatis et subintegris, venosis et subvillosis aut rugosis; *rachis* apice elongatus, cirrhosus, glaber, ramosus, ramis filiformibus, contortuplicatis; *petioli* canaliculato-sulcati, scabridi, virides, glabri; *petioluli* breves, basi pilosi, pilis albis; *stipulae* semilunatae, maculatae, latiusculae, inaequaliter argute serratae, superiores minores, serraturis subspinosis; *radix* fusiformis, ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Carvana*, prope Catanam, *S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Jacq. Austr. app. tab. 8. — Sturm. Fl. Germ. pag. 1. fig. 52. — Moris. Ox. sect 2. tab. 4. fig. 3.* sub nomine: *Vicia maxima, romana, folio serrato et integro.*

Vicia serratifolia. *Jacq. Austr. 5. pag. 30 app. tab. 8.— Ten. Fl. Nap. 5. pag. 121. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 280. — Torn. Fl. Sic. pag. 217. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 200.*

4. V. **hirta**.—*Flores* grandiusculi, solitarii, axillares, subsessiles, primo erecti, deinde cernui; *scapus* brevissimus et glaber; *calyx* hirsutus, albo-viridulus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, margine ciliatis, duabus superioribus brevioribus et basi latioribus, quinta lateralibus angustiore et longiore; *corolla* alba mox pallide ochroleuca, calyce triplo longior, tota glabra; *vexillum* obovatum vel subretusum, alis longius, erecto-patens; *carina* obtusa, bipes et alis paulo brevior; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* lateraliter tractu longiusculo barbellatus, sub stigmate barbatus; *stigma* obtusum; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, reflexum, hirsutissimum, pilis e tuberculo hortis, canescentibus, rigidis, patentibus, a semipollice ad pollicem longum, quatuor-quinque lineas latum, subpentaspermium, maturum e plumbeo nigrescens; *semina* grandiuscula, subglobosa, subvelutina, tota atro-purpurea, hylo lineari, albo, puberulo, circiter quintam aut sextam partem aequante; *caulis* acute angulatus, erectus vel adscendens, hirsutus, pilis patentibus, rigidis, e tuberculis ortis, scaber, palmari-sesquipedalis; *folia* sessilia, hirta aut hirsuta, ciliata, inferiora subtrijuga et foliolis obovatis, integris aut vix retusis; superiora octo-duodecimjuga et foliolis oblongis aut lanceolatis, acutis, rarius obtusis, foliolis omnibus approximatis, mucronulatis, 3-8 lin. longis et 1-1 $^{1}/_{2}$ lin. latis; *petioli* breves, villoso-hirti, sulcati; *cirrhi* in rachide foliaceo filiformes, inferiores longiores, ramosi, contortuplicati; *stipulae* parvae, semihastatae, macula atro-purpurea notatae, in foliis superioribus simplices et non auriculatae, in inferioribus segmentatae, acuminatae aut auricula uno vel altero dente insculptae; *radix* crassiuscula, fusiformis, longa, lateraliter fibrillosa, hic illic spongiolis ovatis saepe aucta.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in herbosis pedemontanae regionis: *Catania*, *Leucatea*, *Petraro*, *Ognina*.

Icon. *I. Bauh. Hist. Pl. 2. lib. 17. pag. 314.*

Vicia hirta. *Pers. Syn. Pl. pag. 308. n. 34. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prod. pag. 246. – Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 283. — Torn. Fl. Sic. pag. 214. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 201. — Bert. Fl. It. 7. pag. 524.*

Vicia lutea var. hirta. *Balb. Misc. alt. pag. 22. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 558.*

Vicia hirsutissima. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 119.*

— Var. catinensis. — Planta parce ramosa; *foliola* angusto-linearia ac dense villosa, villis longis et albis.

Aetnae, una cum specie, prope Catanam.

5. **V. angustifolia.**—*Flores* grandiusculi, axillares, solitarii aut gemini, erecti, pedunculati, raro subsessiles; *scapus* lineari - sesquilinearis; *calyx* tubulosus, longus, nervosus, pubescens, pilosus aut glaber, laciniis omnibus subaequalibus, lanceolato-linearibus, acuminato - subulatis, erectis, striatis, tubo brevioribus aut subaequalibus; *corolla* calyce duplo longior, purpureo-coerulescens vel rosea; *vexillum* emarginatum, subinde mucronulatum; *alae* coloratae, ungue albo; *carina* alis brevior, curvatura dorsali purpurea et ungue bipedo; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* sub apice antice barbatus; *legumen* angustum, cultriforme, incurve rostratum, a sex lineis ad pollicem longum et a sesquilinea ad duas lineas latum, puberulum aut glabrum, polyspermium, maturitate nigrum, valvis siccando contortis, inter semen et semen villo septatis; *semina* parva, subglobosa, livida, fusco - maculata vel tota fusca; *caulis* gracilis, angulatus, prostratus aut decumbens vel cirrhis scadens, glaber aut pilosus aut pubescens, inferne ramosus, ramis patulis, spithamali-sesquipedalis; *folia* inferiora et subinde tantum ima bi-trijuga, foliolis obcordatis, his proxima foliolis oblongis, obtusis vel retusis, superiora subsexjuga, foliolis lanceolatis aut lanceolato - linearibus, acutis, omnibus mucronulatis, pubescentibus, pilosis aut glabris, inter se remotis, alternis vel oppositis; *petioli* tenues, pubescentes, sulcati; *rachis* apice cirrhosus, cirrhis filiformibus, tenuibus, inferioribus simplicibus et uncinatis aut involutis, superioribus ramosis, uncinatis aut contortuplicatis; *stipulae* exiguae, semihastatae, argute et inaequaliter dentatae, subinde lacinulatae, macula atro-purpurea notatae et veluti inustae; *radix* tenuis, ramosa, longa, simplex et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis regionis pedemontanae: *Leucatea, Battiati, Gravina.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 55.*

Vicia angustifolia. *Roth. Fl. Germ. 1. pag. 310.—Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1105.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pagina 246.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 286.—Torn. Fl. Sic.*

pag. 214.—Bert. Fl. It. 7. pag. 515.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 202.

Vicia sativa var. δ. angustifolia. *Moris Fl. Sard. 1. pagina 554.—All. Fl. Ped. 1. pag. 325.*

6. V. sativa. — *Flores* grandiusculi, solitarii aut gemini, axillares, erecti, subsessiles, colorati; *scapus* brevis, glaberrimus, in flore erectus et in fructu curvatus; *calyx* campanulatus, tubulosus, nervosus, pubescens, laciniis omnibus subaequalibus, lanceolato-linearibus, acuminato-subulatis, erectis, strictis, tubo brevioribus aut aequalibus; *corolla* calyce duplo longior; *vexillum* obovatum, emarginatum, alis longius, extus coerulescens, intus purpurascens, ungue lato, canaliculato albo; *alae* saturate purpureae, appendice longa, alba, ungue angustato, albo; *carina* alis multo brevior, curvatura dorsali purpurea, apice intense purpureo-coeruleo, ungue albo et bifido, omnia petala siccando tota coerulea; *stamina* et *ovarium* ut in genere; styli apex antice intense albo-barbatus; *legumen* anguste cultriforme, incurve rostratum, initio compressum, venis nullis apparentibus, maturum tumidulo-torulosum, tenuiter reticulato-venulosum, nigrum, pubescens vel glabrum, polyspermium, erectum, patens vel reflexum, valvis in arefactione rectis, inter semen et semen villis albis subsemiseptatis; *semina* mediae magnitudinis, subrotunda, tumida, laevia, passim variegata maculis cinereis et nigris, subinde pallentibus et nigris, aut fulvis et nigris, rarius tota nigra, hylo lineari, circiter sextam partem peripheriae aequante; *caulis* angulatus, prostratus aut cirrhis scandens et inter sata erectus, simplex vel inferne ramosus, pubescens, pilosus aut glaber, spithamali - sesquipedalis; *folia* breviter petiolata, inferiora uni-quadrijuga, foliolis brevioribus, obcordatis, superiora subseptemjuga, foliolis polymorphis, obovatis, oblongo-obovatis, latiuscule et longiuscule linearibus, nunc profunde et nunc leviter emarginatis etiam in eodem individuo, mucronulatis, pubescentibus, pilosis vel glabris; *rachis* apice filiformis, tenuis, simplex, uncinatus, aut involutus in folio inferiore, in superiore vero uncinatus, ramosus vel contortuplicatus; *petioli* pubescentes, angulati, virides; *stipulae* semihastatae, argute et inaequaliter dentatae, subinde lacinulatae, macula atro-purpurea notatae et veluti inustae; *bracteae* breves, parvae, ovato-acuminatae et fusco-

maculatae; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in herbosis pedemontanae regionis: *S. Giovanni La Punta, Battiati, Catania, Petraro, Scammacca.*

Icon. *Sturm. Fl. Germ. 1. fig. 31.—Clus. Hist. Pl. 1. pagina 235.* Bona.—*Babingt. Sv. Bot. 4. tab. 230.* Optima.

Vicia sativa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1037. — DC. Prodr. 2. pag. 360.—Bert. Fl. It. 7. pag. 512. —Moris Fl. Sard. 1. pag. 553.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 284.—Torn. Fl. Sic. pag. 216.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 201.*

7. **V. lathyroides.** - *Flores* parvi, axillares, solitarii, subsessiles, erecti et in fructu cernui; *pedunculus* brevissimus et glaber; *calyx* tubulosus, nervosus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminato-setaceis, tubo aequalibus, erecto-patulis; *corolla* calyci subaequalis, violacea, inferne alba; *petala, stamina* et *ovarium* praecedentis speciei; *stylus* sub stigmate antice albo-barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, sex-decem lineas longum et duas aut paulo ultra latum, glabrum, suboctospermium; *semina* parva, compresso-subglobulosa, nigro - velutina, unilocularia, laevia, hylo albo; *caulis* angulatus, gracilis, decumbens vel adscendens, inferne ramosus, palmaris aut vix ultra longus, glaber, raro pilosus; *folia* inferiora breviter petiolata, bi-trijuga, foliolis cuneato-oblongis, apice bilobis, sinu late interjecto, mucronulo lobis breviore, reliqua subsessilia quadri - sexjuga, foliolis successive angustioribus sed ejusdem formae, emarginatis, mucronulo emarginaturam superante; *rachis* cirrhosa, cirrhis filiformibus, breviusculis, involutis; *petioli* sulcati, angulati, virides; *stipulae* semihastatae, immaculatae, integrae vel paucidentatae; *radix* gracilissima, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa et hic illic granulosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Bronte, Maletto.*

Icon. *Lam. Ill. 7. tab. 634. fig. 2.—Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 31. — Jacq. Miscell. Austr. 2. pag. 299. tab. 18. — Riv. tetr. irr. tab. 56.*

Vicia lathyroides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1037. — DC. Prodr. 2. pag. 362.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 283. — Bert. Fl. It.*

7. pag. 517. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 555. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 287.—Torn. Fl. Sic. pag. 214. — Ten. Fl. Nap. in Syll. pag. 362.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 202.

Vicia minima. *Riv. op. cit.*

8. **V. striata.**—*Flores* 2-4, grandiusculi, secundi, racemosi, raro solitarii, axillares, cernui; *scapus* crassiusculus, folio brevior, villosus; *pedicelli* brevissimi, villosi, calyce multo breviores; *calyx* e viridulo albens, dense villosus, labio superiore paulo breviore, laciniis omnibus lineari-setaceis, viridibus, inferioribus tubo subaequalibus, aliquando aequalibus aut longioribus; *corolla* subtus alba, supra violacea, calyce triplo longior; *vexillum* emarginatum, extus adpresse pilosum, in medio fuscescens, venis fuscescentibus, tenuibus pictum, alis et carina paulo longius; *stamina* et ovarium ut in genere; *stylus* apice sub stigmate barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, sex-octo lineas longum et duas-tres latum, hirsutum, bi-octospermium, pendulum; *semina* grandiuscula, compresso-subrotunda, scabrida gilvo - fusca, hylò lineari, crassiusculo, albente, sextam peripheriae partem aequante; *caulis* decumbens vel adscendens, angulatus, striatus, simplex aut alterne ramosus, subinde flexuosus, a spithama ad sesquipedem longus, subvillosus; *folia* breviter petiolata, inferiora subquadrijuga, pilosa, foliolis oblongis, obtusis vel retusis, mucronulatis, superioribus in folio decrescentibus; *petioli* breves, canaliculati, subvillosi; *stipulae* ovato-lanceolatae, acutae, integrae, semihastatae, macula oblonga notatae; *bracteae* basi pedunculi adfixae, parvae, rubeolae; *radix* tenuis, lat raliter parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Acireale, Nizzeti, Ognina.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. 6. pag. 235.* sub nomine: *Vicia sylvestris albo flore.—Jacq. Austr. 1. pag. 23. tab. 34.*

Vicia striata. *Marsch. Fl. Taur. Cauc. 2. pag. 162.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 281.—Torn. Fl. pag. 214.*

Vicia pannonica var. *β.* corolla purpurascente. *Bert. Fl. It. 7. pag. 496.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1108.*

Vicia uncinata. *Reich. Exc. 2. pag. 530. n. 3420.*

9. V. **pseudocracca.**—*Flores* grandiusculi, secundi, racemosi, racemo solitario, axillari, folio longiore, rarus aequali aut paulo breviore, 4-6-15-floro et laxo; *scapus* elongatus, erectus, patenter pilosus, cylindricus, angulatus; *pedicelli* pilosi, retroflexi, calyce breviores; *calyx* campanulatus, dentibus duobus superioribus brevioribus, late triangulis, acuminato-aristulatis, laciniis labii inferioris lanceolato-linearibus, acuminato-attenuatis, modo tubo brevioribus, modo subaequalibus, quinta lateralibus semper longiore; *corolla* calyce molto longior; *vexillum* oblongum, bilobum, nunc pallide et nunc saturate coeruleum, lamina dimidium unguem aequante; *alae* et *carina* albae vel carina apice coeruleo-violacea, raro tota corolla alba; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* superne pubescens; *stigma* obtusum et glabrum; *legumen* anguste cultriforme, sex-decem lineas longum et duas vel quidquam ultra latum, incurve rostratum, glabrum, reticulato-venosum, sex-octospermium; *thecaphorum* tubo calycino subaequale; *semina* grandiuscula, compresso-globosa, laevia, nigrescentia, hylo lineari, albo, vix tertiam partem lateris aequante; *caulis* angulatus, prostratus, cirrhis scandens, a paucis pollicibus ad duos pedes longus, ramosus, glaber vel pilis plerumque raris, patulo-incurvis adspersus; *folia* subsessilia, conjugationibus quatuordecem inter se remotis, lanceolato-linearibus, inferioribus saepe obtusis, superioribus acutis, omnibus mucronulatis, parce et patenter pilosis vel glabris, brevissime petiolulatis, interdum exiguis; *rachis* apice cirrhosus, in folio inferiore simplex, uncinatus vel convolutus, in superiore ramosus et contortuplicatus; *petioli* canaliculati et inferne costati, villosi; *stipulae* lanceolatae, acuminatae, semihastatae, pilosae, ciliatae, integrae vel ad auriculam subdentatae; *radix* crassiuscula, longa, simplex et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo*, *Zaffarana*, *Fireri*.

Icon. Nulla.

Vicia pseudocracca. *Bert. Fl. It. 7. pag. 487.—DC. Prodr. 2. pag. 357.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 102. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 294.—Torn. Fl. Sic. pag. 215.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 264.*

Vicia Bivonae. *DC. Prodr. 2. pag. 357.*

Vicia litoralis *Salzm. Soleir. Pl. sicc. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 103.*

Vicia ambigua. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 435* et *Torn. Fl. Sic. pag. 217.* var. *a.* hujus speciei?

Cracca Bertolonii. *Gren. et Godr. Fl. de Franç. 1. pars 2. pag. 470.*

10. V. cassubica. — *Flores* grandiusculi, secundi, racemosi, racemo solitario, axillari, pedunculato, cernuo, 3-8-floro; *pedunculus* 1 $^1/_2$-2 $^1/_2$ pollices longus et *pedicelli* sesquilineam, tenues, pilosi aut pubescentes; *calyx* campanulatus, membranaceus, nervosus, glaber aut pilosus, saepe purpurascens, sesqui-duas lineas aut parum ultra longus, dentibus labii superioris brevioribus et e lata basi triangulis, acutis, lacinulis labii inferioris e lata basi linearibus, acuminato-setaceis, quinta longiore; *corolla* vexillo rubido-purpureo, alis et carina albidis, apice roseis, calyce triplo quatruploque longior, senio e purpureo coerulescens; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* superne pubescens et *stigma* toto-pubescens; *legumen* rhombeo-ellipticum, mono-dispermiun, 5-7 lin. longum et 3 latum, obsolete reticulato-venosum ac punctatum, compressum, glaberrimum, stylo diu persistente, recurvato, rostellato; *semina* grandiuscula, subglobosa, laevia, nigrescentia, hylo tertiam peripheriae partem occupante; *caulis* erectus vel adscendens, firmulus, angulatus, flexuosus, pubescens aut villosus, simplex vel parce et alterne ramosus, a spithama ad tres-quatuor pedes longus, crebre foliosus; *folia* subsessilia, abrupte pinnata, conjugationibus plus minus numerosis, a sex ad quindecim, foliolis elliptico-oblongis vel lanceolatis, obtusis, mucronulatis, totum rachidem fere occupantibus, modo glabriusculis, modo pubescentibus praesertim in rachide seu nervo, et margine uninerviis, oblique et parallele venosis, crebe reticulato-venulosis, supra saturate viridibus, subtus pallentibus, superioribus in quovis folio successive decrescentibus; *petiolus* brevis, sulcatus, inferne costatus, villosus; *rachis* in apice foliorum inferiorum cirrho herbaceo, simplice, brevi, recto terminatus et in illo superiorum cirrho filiformi, revoluto et contortuplicato; *stipulae* lanceolato-lineares, longiusculae, acuminatae, plerumque integerrimae, inferiores semihastatae et superiores saepe exauriculatae; *radix* late repens, ramosa et fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, *Catania*, *Milo*, *Zaffarana* et ubique in regione podemontana et nemorosa.

Icon. *Fl. Dan. tab. 1395.—Plukn. Alm. pag. 387. tab. 2.* sub nomine: *Vicia multiflora, cassubica, frutescens, siliquis lentis.—Sturm. Fl. Germ. 1. fasc. 31.*

Vicia cassubica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1035.—DC. Prodr. 2. pag. 356.—Savi Bot. Etr. 2. pag. 253. — Bert. Fl. It. 7. pag. 479.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 288.—Torn. Fl. Sic. pag. 215.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 203.*

Vicia Gerardi. *Jacq. Austr. 2. pag. 330. tab. 229.*

Vicia tenuifolia. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 244.*

Vicia multiflora. *Pollich. Palat. 2. pag. 307.*

Vicia militens. *Crantz. Fl. Austr. pag. 388. tab. 1. fig. 2.*

11. V. Candolliana. — *Flores* parvi, albo-coerulei, secundi, penduli, racemosi, racemo solitario, axillari, multifloro vel inferne laxifloro; *scapus* folio longior etiam duplo aut subaequalis aut paulo brevior, villosus; *pedicelli* calyce breviores, patenter villosi; *calyx* brevis, campanulatus, villosus, dentibus labii superioris brevissimis, late triangulis, acutis, inter se, sinu interjecto, remotis, laciniis labii inferioris lanceolato-linearibus, acuminato-attenuatis, quinta saepe paulo longiore; *corolla* plerumque albo-flavida, deinde apice coerulea, calyce triplo longior; *vexillum* ovali-oblongum, bilobum, lamina longitudinem unguis aequante; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* superne pilosus; *stigma* barbato-pilosum; *legumen* cultriforme, acuminatum, incurve rostellatum, a semipollice ad octo lineas longum et duas vel paulo ultra latum, glabrum, tenuissime reticulato-venosum, tri-hexaspermium, valvis siccis convolutis; *semina* grandiuscula, compresso-subrotunda aut oblonga, laevia, matura nigra, hylo lineari, circiter tertiam peripheriae partem occupante; *caulis* erectus, firmus, angulatus, sulcatus, flexuosus, simplex vel superne ramosus, a spithama ad duos pedes longus, villo molli, patente, albido, altitudine vario, subinde brevissimo tectus; *folia* alterna, subsessilia, conjugationibus decem-sexdecim, plerumque inter se approximatis non tamen semper, foliolis oblongo-lanceolatis vel oblongo-linearibus, acutis vel acutiusculis, mucronulatis, brevissime petiolulatis, plus minus villosis, superioribus in folio decrescentibus; *rachis* in

apice cirrhosus, cirrhis in folio inferiore simplicibus, filiformibus, uncinatis vel convolutis, in superiore ramosis et contortuplicatis; *petioli* canaliculati, villosi, subtus costati; *stipulae* lineares aut lanceolato-lineares, acuminatae, villosae vel pubescentes, inferiores semihastatae, superiores exauriculatae; *radix* repens, ramosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Zaffarana, Nicolosi.*

Icon. *Plukn. tab. 71.* sub nomine: *Vicia multiflora maxima perennis, tetro odore, floribus albentibus, lineis coeruleis striatis.—Moris. Hist. sect. 2. tab. 4. fig. 1.* sub nomine: *Vicia perennis, multiflora, coerulea, sepium.*

Vicia Candolliana. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 111. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 291.* var. *b.* aetnensis.—*Torn. Fl. Sic. pag. 215.*

Vicia Gerardi. *DC. Prodr. 2. pag. 357. — Bert. Fl. It. 7. pag. 481.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 203.*

— Var. glabra. — Planta omnino speciei similis at tota glabriuscula, foliis linearibus, longis, acuminatis.

Vicia Candolliana. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 291.*

Vicia Gerardi var. *β. Bert. Fl. It. 7. pag. 481.*

Vicia tenuifolia. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 113.*

12. V. tricolor. — *Flores* grandiusculi, secundi, cernui, racemosi, racemis axillaribus, bi-quadrifloris, vario-coloratis; *scapus* brevis, villosus aut pilosus; *pedicelli* breves, curvati, villosi; *calyx* campanulatus, pallens, villosus, labio superiore vix breviore, laciniis omnibus lineari-subulatis, quinta paulo longiore reliquis, et istis tubo brevioribus; *corolla* calyce quadruplo longior, viridi-luteola; *alae* superne extus holosericeo-nigrae, in ora et in reliqua parte vexillo concolores; *vexillum* angustum, emarginatum, glabrum, alis paulo longius, lateribus demum replicatis; *carina* alis brevior, incurvata, obtusa, tota viridi-luteola; *stamina* monadelpha, antheris luride viridi-luteolis; *stylus* sub stigmate dense barbatus; *legumen* cultriforme, oblongum, incurve rostratum, basi angustius, glabrum, utraque sutura tuberculato-pilosa, ab ungue ad pollicem longum et tres-quatuor lineas latum, di-decaspermium, pendulum, e thecaphoro, tubum calycinum aequan-

te, suffultum; *semina* grandiuscula, compresso-subrotunda, minute granulata, fusco-rubida, hylo lineari, albo, sextam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, prostratus, cirrhis scadens, pilosus, simplex vel inferne ramosus, a spithama ad tres pedes longus; *folia* breviter petiolata, ima bi-trijuga, reliqua quinque-decemjuga, foliolis ovalibus aut oblongis, obtusis aut emarginatis, mucronulatis, pilosis, inter se remotis, distincte petiolulatis, superioribus in folio decrescentibus; *petiolus* sulcatus, pubescens; *rachis*, ut in praecedente, apice cirrhosus; *stipulae* parvae, ovatae aut ovato-lanceolatae, acutae, integrae, macula fusca notatae, inferiores semihastatae, superiores exauriculatae; *radix* crassiuscula, ramosa, longa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana; *Catania*, *Misterbianco*, *Paternò*, *Biancavilla*.

Icon. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. tab. 4.* Optima.

Vicia tricolor. *Seb. et Maur. op. cit. pag. 245.* — *DC. Prodr. 2. pag. 363.*—*Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 104.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 281.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 215.*

Vicia melanops. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 72* et *Fl. Gr. 8. p. 1. tab. 701.* — *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 265.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 201.* — *Bert. Fl. It. 7. pag. 498.*

Vicia triflora. *Reich. Fl. Exc. 2. pag. 531.*

Nomen vulgare: *Vizza.*

13. **V. leucantha.** — *Flores* angusti, longi, secundi, racemosi, racemis solitariis, axillaribus, pedunculatis, folio brevioribus vel aequalibus, laxis et subcernuis; *scapus* crassiusculus, angulatus, pilosus, arista brevi terminatus aut muticus, subinde uniflorus; *pedicelli* brevissimi, pubescentes, curvati; *calyx* campanulatus, tubo brevi, dentibus duobus labii superioris brevioribus, triangulis, et laciniis labii inferioris tubo brevioribus, lanceolatis, acuminatis, media angustiore et paulo longiore; *corolla* calyce fere quadruplo longior, purpureo-coerulescens; *vexillum* exquisite emarginatum, alis longius; *carina* apice utrinque macula notata, saturate purpurea, alis brevior; *stamina* monadelpha; *ovarium* bi-tri-sex-ovulatum; *stylus* prope stigma antice barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, pollicem aut sesquipollicem longum

et tres-quatuor lineas latum, glabrum, sutura superiore subinde pilosa, saepe reticulato-venosum, 2-3-4-6-spermium, cernuum vel pendulum; *stamina* grandiuscula, subrotunda, compresso-tumida, laevia, atro-rufa, hylo lineari, albido, sextam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, prostratus, cirrihis scandens, inferne ramosus, glaber aut subpilosus, uni-tripedalis; *folia* subsessilia, inferiora subtrijuga et superiora octo-decemjuga, foliolis oblongis vel in individuo macro lincaribus, obtusis et plerumque emarginatis, muticis, raro cum rudimento mucronuli, adpresse pilosis aut glabris, petiolulatis, alternis vel oppositis; *petioli* canaliculati et inverse carinati; *rachis* apice cirrhosus, in folio inferiore simplex, incurvus vel involutus et subinde nullus, in superiore ramosus et contortuplicatus; *stipulae* villosae, semilunatae, lacinulatae, lacinulis latiusculis, lanceolatis, acuminatis, inaequalibus; *radix* simplex, fusiformis, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ubique in pedemontana regione: *Catania, Leucatea, Ognina, Gravina, Mascalucia, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Moris Fl. Sard. tab. 70.* Optima.

Vicia leucantha. *Biv. Bern. Man. 1. pag. 2. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 295. — Moris op. cit. pag. 569. — Torn. Fl. Sic. pag. 215. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 206.—Bert. Fl. It. 7. pag. 504.*

Vicia Bivonea. *Raf. Prec. pag. 37. n. 123.*

Vicia Bivonae *Spr. Syst. Veg. 3 pag. 267.*

Ervum agrigentinum. *DC. Prodr. 2. pag. 367.*

Nomen vulgare: *Vizza.*

14. V. disperma. *Flores* parvi, racemosi, racemis axillaribus, solitariis, saepe folio brevioribus, 2-4-6-floris, laxis, secundis, cernuis; *scapus* arista terminatus, interdum monoflorus, glaber aut pubescens, 1-2 pollices longus; *pedicelli* brevissimi, tenues, pubescentes, curvati; *calyx* campanulatus, pilosus aut villosus, labio superiore paulo breviore, laciniis omnibus lanceolatis, acuminato-setaceis, inferioribus plerumque tubo longioribus; *corolla* cyanea, calyce duplo longior, vexillo alis et carina apice leviter coeruleo-maculatis; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* sub apice barbatus; *stigma* obtusum, capitellatum; *legumen* cultriformi-oblongum, ad semina torulosum, incurve rostellatum, sex-octo lineas lon-

gum, tres et ultra lineas latum, subinde multo brevius, mono-dispermium, sutura superiore pilosum et reliqua parte glabrum, cernuum vel pendulum, siccum tenuiter reticulato-venulosum; *semina* grandiuscula, compresso-subglobosa, laevia, primo subvelutina, flavo-viridula, et postea rufo-nigrescentia, hylo lineari, albo, sextam fere peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, prostratus, cirrhis scandens, glaber aut pilosus, inferne ramosus, a palmo ad sesquipedem longus; *folia* brevissime petiolata, inferiora quinquejuga et superiora octojuga, foliolis oblongo-lanceolatis, obtusis, mucronulatis, petiolulatis, glabris vel pilosis; *petioli* virides, canaliculati, obverse costati; *rachis* apice cirrhosus ut in folio praecedentis speciei; *stipulae* lineares, acuminatae, integrae, pilosae, semihastatae aut superiores subinde exauriculatae ; *radix* gracilis aut crassiuscula, fusiformis et lateraliter fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Misterbianco, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Moris Fl. Sard. 1. tab. 71.* sub nomine: *Ervum parviflorum.* Optima.

Vicia disperma. *DC. Prodr. 2. pag. 359.—Spr. Syst. Veg. 3. pag. 267. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 114. — Bert. Fl. It. 7. pag. 501. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 296.—Torn. Fl. Sic. pag. 218.*

Vicia parviflora: *Loisl. Desl. Gall. 2. ed. 1. pag. 460.*

Ervum parviflorum. *Moris op. et loc. cit. — Bert. Amoen. It. pag. 38.*

Nomen vulgare: *Vizza.*

15. **V. bythynica**—*Flores* grandiusculi, axillares, erecti; *pedunculus* aliquando valde elongatus, viridis, subvillosus, saepe folio aequalis, paulum infra florem articulatus, supra articulum villosior et in fructu cernuus; *calyx* tubulosus, nervosus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, ciliatis, tubo longioribus; *corolla* papilionacea, calyce longior vix duplo et glabra; *vexillum* obovatum, emarginatum, purpureo-coeruleum, extus prope basim saturate coeruleum, alis paulo longius; *alae* albidae cum levi tinctura coerulea praesertim inferne; *carina* alis multo brevior, bipes, albida, apice atro-coerulea; *stigma* bilabiatum, undique barbatum; *legumen* cul-

triforme, compressum, recte vel incurve rostratum, in utraque sutura hirsutum, lateribus pilosis vel glabris, crebre et expanse reticulato-venosis, pollicem longum et tres-quatuor lineas latum, olygospermium; *semina* quatuor aut sex, grandiuscula, subrotunda, lenticularia, in ambitu cinereo-pubescentia praesertim ad hylum, lateribus levibus vel obsoletissime subrugosis, maturitate nigris, hylo insigni, oblongo-lineari; *caulis* anceps, apterus, decumbens vel prostratus, per cirrhos scandens, inferne ramosus, glaber aut pilosus, a spithama ad duos pedes longus; *folia* alterna, longiuscula, petiolata, abrupte pinnata; inferiora unijuga; superiora bi-trijuga, raro unijuga; ima foliolis ovatis, vel obovatis, obtusis, reliqua foliolis longioribus, oblongis aut lanceolatis vel lanceolato-linearibus, acutis aut acuminatis; omnia foliolis mucronulatis, glabris vel pilosis; *cirrhi* petiolo terminales, filiformes, simplices aut ramosi et contortuplicati; *stipulae* latae, semisagittatae, dentibus apice subulatis; *radix* gracilis, simplex vel ramosa, lateraliter parce fibrillosa, hic illic grumosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo*, *Maletto*, *Bronte*, *Paternò*, *Catania*, *Ognina*, *S. Giovanni La Punta*, *Valverde*.

Icon. *Cup. Panph. ed. Pan. 1. tab. 4.* sub nomine: *Lathyrus Galegae foliis, tetraphyllus vel pentaphyllus binatim floribus e viridi purpurascentibus.—Rafin. tab. 4. f. 2.*

Vicia bythynica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1038. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 269.—Jacq. Hort. Vind. 2. pag. 69. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 247.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 288.—Torn. Fl. Sic. pag. 215.—Moris Fl. Sard. 1. pagina 559.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 205.*

Lathyrus bythynicus. *Lam. Enc. méth. bot. 2. pag. 706.—DC. Prodr. 2. pag. 374.—Bert. Fl. It. 7. pag. 459.*

Nomen vulgare: *Favacchia, Cicerca sarvaggia.*

16. **V. Cosentini.** — *Flores* 1-2, illis antecedentis speciei similes sed minores et colorati ac semper glabri, axillares, erecti; *pedicelli* inaequales, breves, cylindrici, crassiusculi, glabri; *calyx* tubulosus, albidus, nervosus, nervis viridibus, granulis argenteis totus adspersus, praecedente minor, 10-12 lin. longus, laciniis subaequalibus, erectis, acutis, gla-

bris, raro pubescentibus, margine albido, integro, nervo medio viridi; *corolla* illa praecedentis minor; *vexillum* apice albo-roseum, emarginatum, mucronulo medio colorato et ungue albo-argenteo, elongato, canaliculato; *alae* breves, apice violaceae et ungue albo-argenteae; *carina* ut in praecedente, curvatura alba et viridi-lineolata, basi bifida, laciniis albis, glabris, oppositis, apice intense purpurea; *stamina, ovarium, stylus* et *stigma* praecedentis speciei; *legumen* compressum, subtorulosum, 1 $1/_2$ poll. longum et 2 lin. latum, subsessile, erectum, anguste lineare, incurve rostratum, tenuiter reticulatum, glabrum, polyspermium; *semina* compressa, elliptica, fusca, laevia, nigro-granulata, diametro majori vix lineari, hylo albo; *caulis* angulatus, prostratus, cirrhis scandens, glaber, spithamali-pedalis; *folia* breviter petiolata, inferiora biquadrijuga et superiora septemjuga, foliolis glabris, raro puberulis, oblongis vel lineari-cuneatis, mucronatis, apice truncatis aut emarginatis; *petioli* praecedentis sed glabris; *rachis* cirrhosus, cirrhis glabris ut in dicta praecedente specie; *stipulae* infimae latiusculae, cum laciniis immaculatis, superiores integrae vel dentatae, macula notatae et semisagittatae; *radix* gracilis, praecedenti similis, a qua distinguitur characteribus signatis per culturam numquam evanescentibus.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Misterbianco, Motta S. Anastasia, Paternò, Adernò.*

Icon. Nulla.

Vicia Cosentini. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 285.—Torn. Fl. Sic. pag. 216.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 118.*

Vicia sativa. *Lin.* var Cosentini. *Bert. Fl. It. 7. pag. 512. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 201.*

17. V. cordata.—*Flores* 1-2, parvi, axillares, erecti, rubroviolacei, illis praecedentis minores et glabri; *pedicelli* glabri, brevissimi et inaequales; *calyx* glaber, tubulosus, tubo rubeolo et corollae concolori, quinquedentatus, dentibus brevibus, acuminatis, acumine viridi; *corolla* parva, rubro-violacea, glabra; *vexillum* emarginatum, subbilobum, ungue albo, in medio intus albo-maculatum; *alae* breves, unguibus appendiculatis, bifidae; *carina* parvula, bifida, alba, apice fusca; *stamina, ovarium* et *stylus* ut in praecedentibus speciebus; *legumen* angustum, lineare, glabrum, polyspermium, apice ro-

stratum, leviter reticulatum, subsessile; *semina* compressa, fusca, nigro-maculata, hylo albo; *caulis* angulatus, rubeolus, pubescens, tenuis, viridis, cirrhis scandens, prostratus, inferne ramosus, pedalis et ultra longus; *folia* breviter petiolata, ima 2-4-juga, superiora 6-7-juga, foliolis ciliatis obcordatis et mucronulatis, glabris, suprema oblongo-linearia, apice truncata aut emarginata et mucronulata; *petioli* sulcati, rubescentes; *rachis* cirrhosus ut in praecedente; *stipulae* parvae, inferiores et superiores praecedentis; *radix* gracilis, simplex, fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, *Misterbianco*, in vulcanicis herbosis.

Icon. nulla.

Vicia cordata. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 284. — DC. Prodr. 2. pag. 362.—Torn. Fl. Sic. pag. 216.*

Vicia cordifolia. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 264.*

Vicia Cosentini. *Guss. Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 426. ex Bert. Fl. It. 7. pag. 512. et Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 201.*

18. V. peregrina. — *Flores* grandiusculi, axillares, solitarii, subsessiles, primo erecti, inde cernui; *pedicelli* tenues, 1 - 3 lin. longi, pubescentes; *calyx* tubulosus, pedunculo longior, pilosus aut pubescens, laciniis labii superioris brevioribus, surrecto - conniventibus, inferioribus longiusculis, quinta parum lateralibus longiore; *corolla* purpurea, duplo triploque calyce longior, glabra, inferne albida, sicca atro - purpurea, vexillo bilobo alis et carina longiore; *genitalia* ut in praecedente; *stylus* sub stigmate dense barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, a semipollice ad pollicem longum et quatuor lineas latum, pilosum et raro glabrum, ad semina subtorulosum, erectum aut declinatum vel pendulum, subhexaspermium; *semina* grandiuscula, subglobosa, subvelutina, cinerea et nigro-maculata, hylo lineari, albo, circiter duodecimam peripheriae partem aequante; *caulis* tenuis, angulatus, procumbens vel cirrhis scandens, glaber aut pilis raris adspersus, inferne ramosus, spithamali-tripedalis; *folia* breviter petiolata, ima uni-bijuga, reliqua tri-sexjuga, foliolis omnibus linearibus, apice paululum latioribus, truncato-marginatis, mucronulatis, glabris vel pilosis, basi augustatis; *petioli* supra sulcati, glabri aut pubescentes; *rachis* apice cirrhosus, cirrhis filiformibus, inferioribus simplicibus, uncinatis aut

involutis, superioribus ramosis et contortuplicatis; *stipulae* semihastatae, segmentis linearibus, acuminatis, plerumque integris, auricula uno vel altero dente insculpta; *radix* gracilis, vel uno vel altero ramo praedita, lateraliter nuda aut parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae in pedemontana regione: *Cotania, Tremestieri, Gravina, Mascalucia.*

Icon. *Pluck. Phyt. tab. 233. fig. 6.* sub nomine: *Vicia peregrina, angustissimis foliis, siliqua lata, glabra.* Optima.

Vicia peregrina. *Lin. Sp. Pl. pag. 1038.—DC. Prodr. 2. pag. 262.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 104.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 556. — Bert. Fl. Ital. 7. pag. 521. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 287.—Torn. Fl. Sic. pag. 216. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 202.*

Vicia monanthos. ab *Ucr. Pl. add. in opusc. di Aut sic. 6. pag. 254. n. 20.*

Vicia leptophylla. *Raf. Caratt. pag. 71.*

— Var. elongata. — *Caulis* prostratus aut erectus, firmior quam in specie; *folia* pinnata, foliolis alternis, duplo quam in specie longis et latis, apice truncatis, emarginatis, bilobis vel rotundatis; *rachis* acutus et mucronulatus, in foliolis cirrhosus, cirrhis bi - tripartitis, linearibus, apice arcuatis.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ad sepes et in herbosis pedemontanae regionis: *Catania.*

Vicia peregrina *Lin.* var. elongata. *Torn. Fl. Sic. p. 216.*

19. **V. triflora.**—*Flores* angustati, longiusculi, parvi, axillares, racemoso - laxi, secundi, cernui aut subcernui; *scapus* crassiusculus, angulatus, pilosus, arista brevi terminatus aut muticus, 3-4-florus et subinde uniflorus, 2-3 pollices longus; *pedicelli* brevissimi, pubescentes, curvati; *calyx* campanulatus, pubescens, tubo brevi, dentibus duobus labii superioris brevibus, triangulis, laciniis labii inferioris lanceolatis, acuminatis, media angustiore et paulo longiore, tubo brevioribus; *corolla* calyce fere duplo longior, purpureo-coerulescens, basi albo-viridis; *vexillum* exquisite emarginatum, apice plicatum, purpureo-coeruleum, alis longius; *carina* apice notata

utrinque macula saturate purpurea; *alae* parce longiusculae; *genitalia* generis; *stylus* prope stigma undique barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, a pollice ad sesquipollicem longum et tres quatuorve lineas latum, glabrum, sutura superiore subinde pilosa, creberrime reticulato-venosum; *semina* grandiuscula, subrotunda, compresso-tumida, laevia, atrorufa, hylo lineari, albido, sextam partem peripheriae aequante; *caulis* distincte angulatus, angulis oppositis, subalatis, prostratus, cirrhis scandens, inferne ramosus, glaber aut subpilosus, uni-tripedalis; *folia* subsessilia, inferiora subtrijuga et ecirrhosa, media et superiora octo-decemjuga et cirrhosa, foliolis oblongis vel in individuo macro linearibus, obtusis et plerumque emarginatis, muticis, raro cum rudimento mucronuli, adpresse pilosis aut glabris, petiolulatis, alternis vel oppositis; *cirrhi* inferiores simplices, uncati vel contortuplicati; *petioli* supra sulcati, subtus carinati, pilosi, breves; *stipulae* semihastatae, pilosae, segmentis lanceolatis, acutis, auricula saepe inaequaliter bifida; *radix* tenuis, parce ramosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, S. Giovanni di Galermo, Gravina, Mascalucia.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 114. tab. 172. fig. 1.*

Vicia triflora. *Ten. Fl. Nap. Prodr. pag. 42.* et *loc. cit. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 291.—Bert. Fl. It. 7. pag. 305.* Omissa in mea *Fl. Sic. pag. 218.*

Vicia calcarata. *Moris Fl. Sard. 1. pag. 560. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 204.*

20. **V. tetrasperma.**—*Flores* exigui, axillares, secundi vel cernui, racemosi, racemo 1-6-floro; *pedunculus* tenuis, filiformis, folio brevior aut aequalis aut longior, aristatus aut muticus, pilosulus; *pedicelli* breves, tenues, pilosuli, cernui; *calyx* parvus, campanulatus, pilosulus, virens vel superne rubescens, labio superiore plerumque quidquam breviore, laciniis triangulo-lanceolatis, labio inferiore laciniis lanceolatis; *corolla* calyce nunc parum, nunc duplo et nunc fere triplo longior, luteolo-coerulea et pallide coerulea; *vexillum* striis purpureo-violaceis pictum, obovatum, emarginatum, patens, alis vix longius; *alae* intense coeruleae, ovatae, obtusae, concavae, ad carinam conniventes; *carina* albo - viridis,

apice rostri saturate purpureo, aliquando tota corolla albida; *genitalia* ut in genere; *stigma* capitatum, minute puberulum; *legumen* breve, cultriforme, brevissime et vix incurvo-rostratum, compressum, ad semina torulosum, tres-sex lineas longum et vix ultra lineam latum, glabrum aut puberulum, patens vel nutans, tri-hexaspermium sed saepius tetraspermium, thecaphoro, calycem subaequante, suffultum; *semina* parva, globulosa, laevia, ferruginea aut e viridulo nigrescentia vel viridia et nigro-maculata, hylo nunc parvo, ovali, nunc longiore et oblongo, saepe semini concolore et aegre distinguendo; *caulis* gracilis, angulatus, decumbens vel per cirrhos scandens, saepe inferne valde ramosus, pilosulus, palmari-bipedalis, dum minor, rigidulus et erectus; *folia* alterna, sub-sessilia, abrupte pinnata, ima uni-bijuga, foliolis ovatis, retusis, reliqua tri-sexjuga, foliolis oblongis, lanceolatis aut linearibus, raro folia omnia sunt linearia, idque in individuis macrioribus, caeterum superiora ludunt obtusa, acuta aut acuminata et cuncta sunt semper mucronulata, opposita vel alterna, brevissime petiolulata, inter se remota, tenera, puberula aut glabra, supra laete viridia, subtus pallentia; *cirrhi* inferiores modo nulli, modo breves, aristaeformes, simplices; superiores longi, filiformes, indivisi aut bi-trifidi, uncinati, involuti vel contortuplicati; *petioli* brevissimi, sulcati et inferne costati, pilosi; *stipulae* parvae, lineares, pilosulae, indivisae vel inferiores aut omnes semihastatae; *radix* tenuis, simplex vel ramosa vel lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ad saxa vulcanica mari prossima: *Catania*, *Ognina*, *Villascabrosa*.

Icon. *Moris. Ox. sect. 2. tab. 4. fig. 16.* sub nomine: *Vicia minor segetum, siliquis paucis, glabris.*

Vicia tetrasperma. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 297.—Torn. Fl. Sic. pag. 213. — Babingt. Man. pag. 78. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 567.* var. *α.*

Vicia Biebersteini. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 297.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 122.—Torn. Fl. Sic. pag. 215.*

Ervum tetraspermum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1039. — DC. Prodr. 2. pag. 367.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 288. — All. Fl. Ped. 1. pag. 327.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 104.*

21. V. elegans.—*Flores* parvuli, racemosi, racemis secundis, axillaribus, decem-vigintifloris; *scapus* folio longior, superne pubescens et inferne nudus, angulatus, erectus; *pedicelli* calyce multo breviores, arcuati, cernui; *calyx* campanulatus, plus minus pilosus, supra rubro-violaceus, subtus viridis, bidentatus, dentibus brevissimis, apice fuscis, labio inferiore trilaciniato, laciniis viridibus, apice fuscis, tubo subbrevioribus, quinta tantum subaequali; *corolla* triplo quatuorve calyce longior, saturate purpurea, in sicco dense coerulea; *vexillum* obovatum, subbilobum, alis paulo longius; *alae* dilutiusculae, inferne albidae et apice conniventes; *carina* albida, roseo-costata, alis tecta et apice maculis nigris notata; *stamina* diadelpha, unum liberum, reliqua connata et subinaequalia, alba, antheris terminalibus, albidis; *stylus* albus, incurvus, apice intense pilosus; *stigma* subcapitatum; *ovarium* lineare, album; *legumen* cultriforme, apice curvatum, rostratum, basi angustatum, pollicem longum et duas lineas et vix ultra latum, glabrum, reticulato-venosum; *semina* grandiuscula, subglobosa, hylo lineari, albo, quartam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, bi-quadripedalis, glaber vel adpresse pilosus, alterne ramosus, cirrhis scandens; *folia* sessilia, octo-decemjuga, foliolis omnibus linearibus, acutis, mucronulatis, inferne aliquando obtusis, adpresse villosis, inter se remotiusculis, oppositis vel alternis, brevissime petiolulatis; *petiolus* communis striatus, angulatus, subpilosus, apice cirrho filiformi, brevi, ramoso vel simplice vel contortuplicato terminatus; *stipulae* longiusculae, integrae, lanceolatae, acutae, villosae, inferiores semihastatae, reliquae exauriculatae; *radix* lignosa, ramosa, fibrillis lateralibus sparsa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in herbosis humidis regionis pedemontanae et nemorosae: *Catania, Viagrande, Pedara, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 10. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Vicia lignosa, humilis, recta, magnis spicatis floribus, coeruleis, longisve petiolis.*

Vicia elegans. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 290. — Torn. Fl. Sic. pag. 213. — Bert. Fl. It. 7. pag. 493. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 204.*

— Var. *b.* tenuifolia. — *Folia* elongata, foliolis angustissimis, vix $^1/_2$ lin. latis et 4 lin. longis. *Guss. op. et loc. cit.*

Vicia onobrycoides var. *b.* angustissima. *DC. Prodr. 2. pag. 308.* ex *Guss. l. cit.*

Aetnae, *Milo, Zaffarana,* una cum specie.

22. **V. altissima.**—*Flores* grandiusculi, axillares, racemosi, racemis laxifloris, confricati graveolentes, rubro-violacei; *scapus* folio sublongior vel aequalis raro longior, inferne nudus, glaber, sursum scabriusculus, erectus, viridis, striatus; *pedicelli* brevissimi puberuli, virides, cernui; *calyx, corolla* et *genitalia* ut in praecedente specie sed eorum partes omnes paulum grandiores; *legumen* cultriforme, latiusculum, 2-4 lin. latum, pollicem et ultra longum, incurve rostratum, glabrum, reticulato-venosum, polyspermium, maturum tumens; *semina* subglobosa, subvelutina, atro-purpurea, hylo lineari, albido, quartam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, striatus, cirrhis altissime scandens, tripedali - orgialis, alterne ramosus, glaber; *folia* sessilia, inferiora tri-quinquejuga et superiora septem-novemjuga, foliolis variis in eadem planta, ovato-obtusa, 4 lin. lata et 8 longa, aliis truncatis, emarginatis aut subcordatis, emucronatis, aliis elliptico-linearibus, 1 ½ lin. latis et 8 longis, acutis et acuminatis, aliis brevibus, 1 lin. latis et 3-4 lin. longis, mucronulatis; omnibus oppositis vel alternis, superne glabris et inferne pilosiusculis; *petioli* breves, sulcati, glabri; *petioluli* brevissimi, pubescentes; *cirrhi* ut in praecedente specie; *stipulae* potius grandes, semiovatae et semihastatae, argute dentatae, dentibus mucronato-setaceis; superiores lineares, ciliatae; *radix* lignosa, subramosa, alba, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, *Milo, Maletto, Randazzo* et in tota regione pedemontana, in herbosis et ad sepes.

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 115. tab. 173.*

Vicia altissima. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 163. — Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1100.—Bert. Fl. Ital. 7. pag. 493.—DC. Prodr. 2. pag. 359.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 289. — Torn. Fl. Sic. pag. 216.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 203.*

Vicia polysperma. *Ten. Fl. Nap. 4. in syll. pag. 103. tab. 173.* et *5. pag. 115.*

Nomen vulgare: *Capraggiu.*

Species valde praecedenti proxima.

23. **V. spuria.** — *Flores* grandes, flavi, axillares, solitarii, raro gemini; *pedunculus* calyce paulo brevior, villosus aut pilosus, viridis; *calyx* membranaceus, tubuloso-campanulatus, basi saccatus, ventricosus, superne flavo - rubeolus, pilosus, ora oblique secta, laciniis a lata basi lineari-subulatis et apice fuscis, tubo inferioribus, quinta reliquis longiore; *corolla* flavo-canarina sed alis paulo saturatioribus; *vexillum* amplum, obovatum, emarginatum, erectum, marginibus reflexis, extus villosum et magis in dorso medio, alis multo longius; *alae* superne dilatatae, oblongo-obovatae, obtusae, ungue angusto; *genitalia* generis; *legumen* cultriformi - oblongum, incurve rostratum, pollicare, tres-quatuor lineas latum, pilosum, subpentaspermium, reflexum; *semina* grandiuscula, subglobosa, fusca, hylo oblongo, puberulo, granulato, linea mediana albida, circa sextam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, prostratus vel cirrhis scandens, glaber, uni-bipedalis aut paulo ultra longus; *folia* breviter petiolata, inferiora bi-trijuga, foliolis brevioribus, obcordatis, superiora subsexjuga, foliolis oblongis, obtusis, integris vel retusis, omnibus mucronulatis, pilosis aut glabris; *petioli* sulcati, pilosi; *cirrhi* ut in praecedente; *stipulae* parvae, saepe macula albo-puberula in medio notatae, inferiores semihastatae, segmentis latiuscule lanceolatis, acuminatis, integris, superiores exauriculatae, lanceolatae aut ovato-lanceolatae; *radix* crassiuscula, simplex, parce ramosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa ubique: *Catania, Pedara, Mascalucia Maletto, Bronte, Zaffarana, Milo.*

Icon. *Cup. Panph. 1. tab. 170. ed. Bibl. Pan.* — *Rafin. Caratt. pag. 72. tab. 70. fig. 2.*

Vicia spuria. *Rafin. l. cit.* — *DC. Prodr. 2. pag. 363.*— *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 119.* — *Bert. Fl. It. 7. pag. 527.*— *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 283.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 217. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 200.*

Nomen vulgare: *Vizza.*

24. **V. cuneata.**—*Flores* parvi, solitarii, raro gemini, axillares, subsessiles; *scapus* brevissimus, pubescens, striatus; *calyx* tubulosus, pilosus, nervosus, longus, laciniatus, laciniis tubo subaequalibus vel paulo brevioribus, sinubus inter se lacinias, et subinde etiam basi tubi purpureo - maculatis;

corolla calyce fere duplo longior, purpureo-coerulea, glabra; *vexillum, alae, carina, stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* apice barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, pollicem longum et a sesquilinea ad duas lineas latum, ad semina torulosum, junius pilosum, demum glabratum, polyspermium, erectum, patens aut deflexum, siccum badium vel fuscum; *semina* parva, subglobosa, laevia, subvelutina, unicoloria, fusca, hylo lineari, albo, circa sextam partem peripheriae aequante; *caulis* angulatus, gracilis, decumbens, adscendens, inferne ramosus, palmaris et vix ultra longus, villosus et basi villis retortis; *folia* inferiora breviter petiolata, bi-trijuga, foliolis cuneato-oblongis, apice bilobis, sinu lato interjecto, mucronulo lobis breviore, reliqua subsessilia, quadri-sexjuga, foliolis successive angustioribus sed ejusdem formae, emarginatis, mucronulo emarginaturam superante; *petioli* breves, sulcati, villosi, villis erectis; *cirrhi* inferiores e seta brevissima, vel nulli; successivi simplices, incurvi aut involuti; superiores ramosi et contortuplicati; *stipulae* semihastatae, auricula grandiuscula, immaculatae, profunde et argute dentatae; *radix* simplex, crassiuscula, subramosa, fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Nizzeti, Leucatea.*

Icon. Nulla.

Vicia cuneata. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 286.* et *Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 428. — Torn. Fl. Sic. pag. 217.—Bert. Fl. It. 7. pag. 519.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 202.*

Nomen vulgare: *Vizza.*

Species valde affinis ad *V. sativam* et *V. cordatam.*

25. **V. grandiflora.**—*Flores* grandes, flavi, inodori, axillares, solitarii, raro gemini, quorum unus sessilis et alter brevissime pedunculatus; *scapus* brevissimus, glaber aut subpubescens; *calyx* compresso-tubulosus, tubo laciniis longiore, pallide virens, pilosulus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminato-subulatis, quinta subinde paulo longiore reliquis et istis inter se subaequalibus aut superioribus paulum brevioribus; *corolla* calyce triplo longior, tota glabra; *vexillum* late subrotundo-ovatum, emarginatum, subinde mucronulatum, planum, patens, extus plerumque croceum et intus albens vel

pallide ochroleucum, venis coerulescentibus percursum, interdum prope basim coerulescens, rarius totum albens, venis viridibus aut coeruleis, alis multo longius, ante faecundationem circa alas et carinam conduplicatum; *alae* obovatae, obtusae, superne planae, conniventes, basi cum carina conduplicatae, nunc albae, nunc ochroleucae et nunc flavae; *carina* alis multo brevior, albida, dorso compresso, elevato, rostro cucullato, incurvo, coerulescente aut venis coeruleis striato, extus utrinque in basi rostri, scrobiculata, ungue bipartito; *stamina* monadelpha, androforo longe connato, filamentis liberis brevibus, antheris oblongis, flavis; *stylus* brevis, rectangule adscendens; *stigma* obtusum, pubescens, paulo infra apicem veluti cucullatum, barba alba, densa, praesertim e lateri dorsali styli; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, pollicem et etiam paulo ultra longum et duas-tres lineas latum, junius brevissime puberulum, quod evidentius in suturis, senio saepe glabrutum, suboctospermium, maturum flavo - fuscum; *semina* potius parva, lenticularia, laevia aut punctis fusco-ferrugineis impressa, hylo lineari, albo, longissimo et plusquam dimidiam peripheriam occupante; *caulis* angulatus, fistulosus, fragilis, prostratus vel cirrhis scandens, simplex aut inferne ramosus, pilosulus, a spithama ad duos pedes longus, saepe plures ex eadem radice, caespitosi; *folia* breviter petiolata, ima bi-trijuga et reliqua quadri - sexjuga, nunc omnia cum foliolis obcordato-subrotundis, nunc, et praesertim superiora, cum foliolis ovalibus vel oblongis, emarginatis, raro integris; caeterum foliolis omnibus mucronulatis, teneris, grandiusculis, laete viridibus, pilosulis aut glabris, ciliolatis; *petioli* sulcati, glabriusculi, breves; *cirrhi* ut in praecedente specie; *stipulae* parvae, latiusculae, inferiores semihastatae, profunde subtridentatae, superiores exauriculatae, lanceolatae, integrae, omnes extus inferne maculatae; *radix* gracilis, simplex aut ramosa, lateraliter fibrillosa et spongiolis obsita.

Floret Aprili, Majo. ②.

Aetnae, in sylvosis pedemontanae regionis: *Battiati, Nizzeti, Leucatea.*

Icon. *Sturm. Fl. Germ. 1. fig. 32. — Scop. Fl. Carn. 2. pag. 63. tab. 42.*

Vicia grandiflora. *Scop. l. cit.—DC. Prodr. 2. pag. 363. Bert. Fl. It. 7. pag. 528.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 282.*

Torn. Fl. Sic. pag. 217.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 200.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 119.

Vicia sordida. *Wald. et Kit. pl. rar. hung. 2. pag. 143. tab. 134.—Sturm. l. cit.—DC. Prodr. 2. pag. 363. — Ten. loc. cit.*

Nomen vulgare: *Pisidduni.*

26. V. **heterophylla.**—*Flores* parvi, axillares, subsessiles, solitarii aut gemini; *pedunculus* brevis, pubescens; *calyx* tubulosus, pilosus, laciniis subaequalibus aut superioribus duabus parce brevioribus, lanceolatis, acuminato-attenuatis, tubo subaequalibus vel paulo brevioribus, sinubus inter lacinias et subinde etiam basi tubi purpureo - maculatis; *corolla* calyce fere duplo longior, purpureo - coerulea; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* apice sub stigmate barbatus; *legumen* cultriforme, incurve rostratum, pollicem longum et a sesquilinea ad duas lineas latum, ad semina torulosum, junius pilosum, demum plerumque glabratum, polyspermium, erectum, patens aut deflexum, siccum badium aut fuscum; *semina* parva, subglobosa, laevia, subvelutina, unicoloria, fusca, hylo lineari, albo, circiter sextam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, adscendens vel erectus, inferne valde ramosus, pilosulus, a palmo ad pedem longus; *folia* subsessilia, ima unibijuga, foliolis parvis, subrotundis, obcordatis, superiora trisexjuga, foliolis cuneato-oblongis, emarginatis, omnibus pubescentibus, mucronulatis; *petioli* sulcati, pubescentes; *cirrhi* inferiores breves, aristaeformes, recti, medii filiformes, involuti, superiores ramoso-contortuplicati; *stipulae* semihastatae, fusco-notatae, inferiores cum segmentis integris; reliquae lacinulatae; *radix* crassiuscula, lateraliter valde ramosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cultis et in arenosis humidis pedemontanae regionis: *Catania, S. Giovanni La Punta.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 56.*

Vicia heterophylla. *Presl Del. Prag. pag. 37. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 286.—Torn. Fl. Sic. pag. 217.*

Vicia minima. *Riv. tetr. cit.*

Vicia maculata. *Presl Fl. Sic. 1. p. XXIII. — Guss. Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 427. et Syn. Fl. Sic. 2. pag. 289. —*

Torn. Fl. Sic. cit. pag. 214.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 202.

Vicia maculata var. β. *Bert. Fl. It. 7. pag. 520.*

Vicia nemoralis. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 118.*

27. **V. atropurpurea.**—*Flores* grandiusculi, racemosi, approximati, solitarii, axillares, secundi, cernui; *scapus* villosus, villis albis, patentibus, folio aequalis vel longior, quadri-duodecimflorus; *pedicelli* brevissimi, villosi, arcuati; *calyx* hirsutus, nervosus, labio superiore breviore, laciniis omnibus filiformi-setaceis, plumosis, inferioribus tubo longioribus; *corolla* calyce duplo triploque longior, glabra, superne atro-purpurea, basi albida; *vexillum* subemarginatum, alas parum superans; *alae* carinam; *carina* apice maculis duabus saturatioribus picta; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* versus apicem barbatus; *stigma* obtusum; *legumen* cultriforme, ab octo lineis ad pollicem longum et tres-quatuor lineas latum, incurve rostratum, hirsutum, pendulum vel patens, di-tetraspermium; *semina* grandiuscula, compresso-rotundata, in ambitu scabrida, rufo-nigra, hylo lineari, crassiusculo, albido, sextam peripheriae partem aequante; *caulis* angulatus, striatus, decumbens vel adscendens, patenter villosus, aliquando valde elongatus, inferne ramosus, a spithama ad duos pedes et etiam ultra longus; *folia* brevissime petiolata vel sessilia, inferiora uni-quadrijuga et superiora suboctojuga, foliolis oblongis aut oblongo-lanceolatis, obtusis et subinde retusis, interdum vero acutis et mucronulatis, piloso-pubescentibus, villis in viridi canescentibus et in sicco fuscis; *petioli* breves, villosi, sulcati; *cirrhi* inferiores simplices; superiores ramosi et contortuplicati; *stipulae* semihastatae, lanceolatae, inferne dentatae aut integre; superiores subinde exauriculatae, villosae; *radix* gracilis, fusiformis, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana obvia, et in nemorosa parum frequens: *Catania, S. Giovanni di Galermo, Battiati, Mascalucia, Bronte, Maletto, Randazzo, Milo.*

Icon. *Vent. Hort. Cels. tab. 84.* ex *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 293.*

Vicia atropurpurea. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 164. — Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1097.—DC. Prodr. 2. pag. 359.—Bert. Fl. It. 7. pag. 493.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 563.—Guss. loc.*

cit. — *Torn. Fl. Sic. pag. 217.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 203.*—*Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 103.*

28. **V. dasycarpa.**—*Flores* parvi, racemosi, racemis solitariis, axillaribus, longe pedunculatis, multifloris, rarius paucifloris, laxiusculis, declinatis; *scapus* folio paulo longior aut aequalis, inferne nudus, glaber; *pedicelli* tubo calycino breviores, pilosuli; *calyx* brevis, campanulatus, subinde glaber, in aprico purpurascens, dentibus superioribus brevioribus, quinto lateralibus paulo longiore; *corolla* angusta, longa, plerumque inferne alba, superne purpureo - violacea, interdum tota purpurea, senio coerulescens, raro tota alba; *vexillum* obcordatum, lamina dimidium unguem aequante; *alae* semiovatae, obtusae, subinde vexillo pallidiores et conniventes, basi appendiculatae, brevi auricula alba, ungue tenuissimo; *carina* utrinque apice macula atro-purpurea notata; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* apice pubescens; *legumen* latum, oblongum, cultriforme, incurve rostellatum, glabrum, di - octospermium; *thecaphorum* tubo calycino paulo longius; *semina* grandiuscula, compresso-subrotunda, subvelutina vel glabra, purpureo-fusca; *hylus* linearis, concolor, latere seminis, cui inest, paulo brevior; *caulis* gracilis, angulatus, prostratus, cirrhis scandens, adspersus pilis raris, brevibus, incurvis, subinde mixtis cum pilis paucis, longioribus, patentibus, interdum fere glaber, a spithama ad tres-quatuor pedes longus; *folia* subsessilia, subdecemjuga, foliolis ovali - oblongis, obtusis vel subretusis, plerumque vero angustioribus, lanceolatis aut linearibus, acutis vel acuminatis, omnibus mucronulatis, distincte petiolulatis, inter se remotis, oppositis aut alternis, glabris vel parce pilosis; *petioli* breves, sulcati, glabri; *cirrhi* praecedentis speciei; *stipulae* parvae, lineares vel lineari-lanceolatae, acuminatae, pilosae, ciliatae, inferiores semihastatae et superiores plerumque exauriculatae; *radix* tenuis, lateraliter fibrillosa et ramulosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Pedara, Trecastagni, Mascalucia.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 116. tab. 244.*

Vicia dasycarpa. *Ten. Viag. in Abruz. pag. 81.* et *Fl. Nap. l. cit.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 293.* — *Bert. Fl. It. 7. pag. 484.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 213.*

Vicia Cracca. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 243.*
Vicia polyphylla. *Barb. Agg. pag. 49. — Nacc. Fl. Ven. pag. 29.*
Vicia varia. *Host. Fl. Austr. 2. pag. 332.*
Vicia varia var. β. ambigua. *Guss.* ex *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 204.*
Vicia villosa var. β. glabrescens. *Koch. Syn. ed. 2. pagina 214.*

Genus 2. Orobus

Flores racemosi, terminales vel axillares, cernui, vario-colorati; *perigonium* duplex; *calyx* campanulatus, laciniis duabus superioribus paulo brevioribus; *corolla* papilionacea, calycem superans; *vexillum* ecallosum; *alae* carina obtusa breviores; *stamina* decem, filamento vexillari libero, reliqua adelpha; *antherae* aequales; *stylus* semiteres, apice ampliatus et barbatus; *stigma* pubescens, plus minus extensum in canalem styli; *legumen* compressum, carpello post anthesim contorto; *semina* subglobosa, umbilico carunculato. Herbae glabrae, erectae; *folia* abrupte pinnata, mucrone herbaceo terminata, pauce jugata; *stipulae* semisagittatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1279. n. 6583. — Lin. Gen. 871.— Lam. Ill. 7. tab. 633.—DC. Prodr. 2. pag. 376.—Bert. Fl. It. 7. pag. 420. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 270.—Torn. Fl. Sic. pag. 218.

1. O. variegatus.—*Flores* parvi, racemosi, terminales et axillares, secundi, cernui, inodori, in anthesi densi et post faecundationem laxi; *scapus* 3-4 pollices longus, erectus, glaber; *pedicelli* breves, virides, arcuati, pubescentes; *calyx* pilosus, saepe rubescens, dentibus labii superioris brevioribus, triangulis, acutis, laciniis labii inferioris tubo calycino longioribus aut aequalibus vel etiam paulo brevioribus, lateralibus lanceolatis, media lineari, omnibus acuminatis, ciliolatis; *corolla* vario colorata, vexillo obovato, profunde emarginato, patenti-recurvo, laete roseo-rubente, venis longitudinalibus saturatioribus, superne anastomosantibus, intus prope

basim plicis duabus bicristellato; alis roseis, superne coerulescentibus; carina albida vel roseo-maculata, inferne tumida; aliquando tota corolla alba; *stamina* monadelpha; *stylus* adscendens, rectus; *stigma* lateraliter pubescens et apice arcuatum; *legumen* sesquipollicem longum et parum ultra lineam latum, primo compressum et postea teres, rostro recto, maturum rubido-ferrugineum; *semina* ellipsoidea, deinde ferrugineo-nigrescentia; *caulis* erectus, ab angulis duobus crassiusculis elevatis anceps, apterus, subsimplex, glaber aut pilosulus, sphithamali-pedalis et etiam paulo ultra longus, inferne foliis nudus, subinde plures ex eadem radice; *folia* alterna, petiolata, plerumque bijuga, interdum trijuga, foliolis late ovatis, acutis vel supremis acuminatis, glabris, crebre ciliatis, basi venosis, venis tenuibus, alternis, ramuloso-reticulatis; *petioli* 2-2 $1/2$ poll. longi, glabri, sulcati; *petioluli* brevissimi, pubescentes; *stipulae* semisagittatae, semiovatae vel semilanceolatae, patulae, altera saepe minore, auriculis brevibus, acuminatis; *radix* irregulariter tuberosa, crassa, vel irregulariter tuberoso-nodosa, tuberibus omnibus crasse fibrosis.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Zaffarana, Ballo, Filiciusa.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 6. pag. CCXXXII.* sub nomine: *Orobus venetus.* Bona.—*Mill. Dict. 8. tab. 193. f. 2. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 144. f. 68.*

Orobus variegatus. *Ten. l. cit.—DC. Prodr. 2. pag. 377.- Sanguin. Cent. pag. 98.—Bert. Fl. It. 7. pag. 424.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 270.—Torn. Fl. Sic. pag. 218.*

Orobus serotinus. *Presl Del. Prag. pag. 41.*

Orobus multiflorus. *DC. Prodr. 2. pag. 377.*

Orobus vernus. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pagina 63.*

Orobus venetus. *Reich. Fl. Exc. pag. 536.*

2. **O. niger.**—*Flores* parvi, racemis solitariis, axillaribus, paucifloris vel densifloris; *scapus* 4-6 pollices longus, folio longior aut subaequalis, tenuis, patulus, subpilosus; *pedicelli* pilosi, saepe purpurantes, calyce breviores aut aequales, aliquando bracteolati; *calyx* pilosus, dentibus labii superioris brevioribus, late triangulis, acutis, lacinulis labii inferioris

tubo multo brevioribus, lanceolatis, acuminatis, basi lata; *corolla* calyce triplo quadruploque longior, purpureo-violacea, senio coerulescens, vexillo emarginato, brevissime et crebre ciliolato, patenti-recurvo, venis anastomosantibus saturatius purpureis picto; *stamina* et *ovarium* ut in praecedente; *legumen* compresso-tumens, incurve rostellatum, glabrum, reticulato-venosum, unum aut duos pollices longum et unam lineam latum; *semina* parva, subrotunda, laevia; *caulis* erectus, flexuosus, angulatus, apterus, alterne ramosus, ramis patulis, polyphyllus, pilosus vel glaber, sesquipedalis; *folia* alterna, crebra, breviter petiolata, abrupte pinnata, pinnis tribus-senis, foliolis ellipticis aut elliptico-oblongis, obtusis, cum mucronulo exiguo, glabris aut in nervo pilosis, alterne ramosis, supra saturate viridibus, subtus glaucescentibus; *petiolus* communis subpilosus, arista herbacea, lineari-subulata, pilosa, duas-quatuor lineas longa, recta terminatus; *petioluli* breves, pilosi; *stipulae* semisagittatae, anguste lanceolatae, acuminatae, apice incurvatae et dentatae; *bracteolae* breves, deciduae ad pedicellos inferiores; *radix* fusiformis, longa, tuberosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Leucatea*, *Mascalucia*, *Milo*, *Zaffarana*.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 6. pag. CCXXX.* sub nomine: *Orobus pannonicus I.* Bona —*Riv. tetr. irr. tab. 60.* Optima.

Orobus niger. *Lin. Sp. Pl. pag. 1028. — DC. Prodr. 2. pag. 378. — All. Fl. Ped. 1. pag. 329.—Savi Bot. Etr. 3. pag. 156.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 146.*

Orobus tristis. *Reich. Fl. Exc. 2. pag. 538.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 271.—Torn. Fl. Sic. pag. 218.*

Genus 3. Pisum.

Flores racemosi, grandes, vario-colorati; *pedunculi* axillares, uni-bi-multiflori; *perigonium* duplex; *calyx* gamosepalus, liber, persistens, bilabiatus, labio superiore parum breviore, bifido, inferiore trifido; *corolla* papilionacea, alba, bicolor aut fulva, venis coccineis; *vexillum* amplum, emarginatum, patens, aliis petalis major; *stamina* decem, diadelpha, filamen-

to vexillari libero; *antherae* conformes; *ovarium* sessile, multiovulatum; *stylus* e basi geniculata adscendens, externe canaliculatus, interne carinatus et apice sub stigmate barbatus; *legumen* oblongum, polyspermium; *semina* globosa, umbilico elliptico. Herbae annuae, glabrae; *folia* abrupte pinnata, apice cirrhosa; *stipulae* amplae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1279. n. 6579. — Lin. Gen. 870. — DC. Prodr. 2. pag. 368.—Meisn. Gen. 92.—Bert. Fl. It. 7. pag. 418.—Torn. Fl. Sic. pag. 218.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 279.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 575.

1. P. arvense.—*Flores* grandes, alterni, crassi, secundi, cernui, racemis uni-bi-trifloris, muticis vel aristatis, arista subulata; *scapus* solitarius, glaber, longus, stipulatus; *calyx* laciniis duabus superioribus ovato - lanceolatis, inferioribus late lanceolatis; omnibus acuminatis; *corolla* vario-colorata; *vexillum* amplum, obovatum, emarginatum, cum setula in medio, pallide roseum, venis saturatioribus, vel e roseo subcoerulescens; *alae* intense purpureo-sanguineae; *carina* pallens aut vix apice purpureo-rosea; *stamina, ovarium, stylus* et *stigma* ut in genere; *legumen* perfectum teres; *semina* utrinque in extremitatibus complanata et arcte se contingentia, laevia, saporis austeri quidquam; *caulis* prostratus at cirrhis scandens, obtuse angulatus, fistulosus, simplex vel parce et alterne ramosus, ab uno ad quinque pedes longus, viridis, glaber; *folia* alterna, petiolata, abrupte pinnata, conjugationibus una-tribus, foliolis ovalibus, obtusis vel acutis, in margine externo inferiore dentatis vel integris, breviter petiolulatis, superioribus decrescentibus; *petioli* elongati, virides, glabri, supra canaliculati et subtus carinati; *cirrhi* petiolo terminales, trifidi vel pinnati, glabri et virides; *stipulae* grandes, oblique cordatae, extus in margine inferiore serratae, pedunculis longiores, aequales vel breviores, virides, glabrae, persistentes; *radix* tenuis, ramosa, fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis humidis et cultis pedemontanae regionis: *Catania, S. Giovanni di Galermo, Paternò.*

Icon. *Moris. Fl. Ox, sect. 2. tab. 1. fig. 4.* sub nomine: *Pisum pulcrum, folio anguloso.—Sibth. Fl. Gr. tab. 687.—Cup. Panph. 2. tab. 153. ed. Bibl. Pan.*

Pisum arvense. *Lin. Sp. Pl. pag. 1027.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 62.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pagina 102.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 576.—Bert. Fl. It. 7. pag. 419. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 279. — Torn. Fl. Sic. pag. 218.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 194.*

Pisum biflorum. *Raf. Caratt. pag. 71.—Guss. Prodr. Fl. Sic. 2. pag. 418.*

Pisum variegatum. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIII.*

Pisum elatius. *Koch. Syn. ed. 2. pag. 220.*

Nomen vulgare: *Pisedda sarvaggia.*

Genus 4. Lathyrus.

Flores racemosi, racemis solitariis, uni-multifloris, vario-colorati, axillares, pedunculati, pedunculis vario-elongatis, saepe articulati, bracteati; *perigonium* duplex; *calyx* gamosepalus, tubo campanulato, persistens, basi angustatus, bilabiatus, labio superiore bifido aut bidentato, inferiore trifido aut tridentato, laciniis lanceolatis, media saepe longiore; *corolla* papilionacea, calycem valde superans; *vexillum* basi utrinque appendiculato-gibbum, gibbis callosis, apice rotundatum, integrum vel emarginatum; *alae* carinam superantes et versus apicem adpressae; *carina* obtusa, alis multo brevior, raro subaequalis, ungue bipartito; *stamina* diadelpha vel monadelpha; *antherae* conformes; *ovarium* sessile, multiovulatum; *stylus* rectus, superne complanatus, dilatatus, intus concavus, pubescens; *stigma* retusum vel obtusum; *legumen* cultriforme, primo compressum, postea tumens, bivalve, uniloculare; *semina* subglobosa vel compressa aut angulata. Plantae annuae aut perennes; *caulis* prostratus aut scandens; *folia* abrupte pinnata, cirrhosa, interdum phylloidea, uni-bi-trijuga; *stipulae* semisagittatae.

Endl. Gen. Pl. n. 6582. pag. 1279.—Lin. Gen. 1186.—Lam. Ill. 7. tab. 632. — DC. Prodr. 2. pag. 369. — Bert. Fl. It. 7. pag. 438.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 577. – Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 271.—Torn. Fl. Sic. pag. 219.

1. L. cicera. — *Flores* modo parvi, modo grandiusculi, cernui, colorati; *scapus* solitarius, axillaris, glaber, folio brevior,

nunc ad medium, nunc infra medium et nunc paulo supra articulatus et ibi bracteolatus; *calyx* campanulatus, glaber, laciniis calycinis lanceolatis, acuminatis, inter se subaequalibus, tubo duplo longioribus; *corolla* calyce aut longior aut brevior aut aequalis, purpurea vel rubens; *vexillum* extus pallidum, intus striatum, venis versus apicem anastomosantibus, prope basim vix bicallosum, limbo obovatum, emarginatum, alis longius; *carina* alis brevior, albido-viridula, apice rubens vel purpurea; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* ovalis; *stigma* subbifidum; *legumen* cultriforme, compresso-tumens, incurve rostellatum, ab ungue ad pollicem longum et tres-quatuor lineas latum, reticulato-venosum, olygospermium, sutura seminifera anguste et crassiuscule marginata, canaliculata; *semina* compresso-tumida, extremitatibus depressis, subtetragona, laevia, cinerea, punctis et maculis parvis, flavo-ferrugineis; *caules* ex eadem radice passim plures, caespitosi, decumbentes vel adscendentes, firmi, ancipites, bialati, a spithama ad duos pedes longi, glabri vel subpilosi, viridi-glaucescentes; *folia* alterna, petiolata, unijuga, foliolis lanceolatis vel lanceolato-linearibus aut linearibus, acuminatis, basi angustatis, mucronulatis, ima minora et crebriora; *petioli* anguste alati, cirrho tripartito aut pinnato, contortuplicato terminati; *stipulae* grandes, petiolum aequantes aut superantes, semisagittatae, utrinque acuminato-mucronulatae, ad ramum saepe uno alterove dente instructae, viridi-glaucescentes ut folia et caules; *bracteolae* breves, duae, exiguae, subulatae et inaequales; *radix* fusiformis, modo gracilis, modo crassiuscula, lateraliter fibrosa, granulis conglobatis obsita. Tota planta ingrato odore praedita.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Ognina, Battiati, Mascalucia, Caselle, Milo, Zaffarana, Maletto, Bronte.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 123.* sub nomine: *Lathyrus minimus, reptilis, flore puniceo.* Bona.—*Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 101. et 5. pag. 105. tab. 175. fig. 2.*

Lathyrus cicera. *Lin. Sp. Pl. pag. 1030.—DC. Prodr. 2. pag. 373.—All. Fl. Ped. 1. pag. 329.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. l. cit.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 587.—Bert. Fl. It. 7. pag. 444. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 273. — Torn. Fl. Sic. pag. 219.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 196.*

Lathyrus sativus. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pagina 241.* non *Lin.*

Lathyrus dubius. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 181 et 5. pag. 102. tab. 175. fig. 2.*

Lathyrus purpureus. *Presl Del. Prag. 1. pag. 39.* non *Guss. Pl. rar. pag. 207.*

Lathyrus erythrinus. *Presl Fl. Sic. pag. XIII.* non *Guss.*

Nomen vulgare: *Cicerca sarvaggia.*

Farina hujus speciei cum illa Tritici ad conficiendum panem saepe utitur.

2. **L. pratensis.** — *Flores* grandiusculi, secundi, solitarii, axillares, cernui, inodori, racemosi, racemis apice paucifloris, raro multifloris; *pedunculus* folio valde longior, leviter striatus, subtus glaber et apice pubescens aut pilosus, pilis albis; *pedicelli* bracteolati, pilosi, calyce breviores; *calyx* campanulatus, pubescens aut subpilosus, laciniis lanceolato-linearibus, acuminatis, superioribus duabus convergentibus, quinta paulo longiore, reliquis subaequalibus; *corolla* luteo-aurea, calyce triplo longior; *vexillum* obovatum, obtusum aut emarginato-sinuatum, patenti-recurvum, strìis purpureis in medio pictum, supra prope basim breviter bilamellatum, alis longius; *alae* latere superiore conniventes et inferiore patulae; *carina* alis subaequalis, e luteo viridula, acutiuscula, bipes; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* superne pubescens; *stigma* apice incurvum; *legumen* compresso-tumens sive torulosum, incurve rostellatum, oblique venoso-reticulatum, glabrum vel pilosum, olygospermium, a semipollice ad pollicem longum et duas-tres lineas latum; *semina* ovalia, tumentia, aliquando compressa, laevia, nitida, matura flavo-rufescentia; *caulis* prostratus, per cirrhos scandens, tetragono-anceps, apterus, unitripedalis, valde ramosus, ramis alternis; *folia* petiolata, unijuga, foliolis in apice petioli communis sitis, lanceolatis aut ovato-lanceolatis, acutis vel acuminatis, multinerviis, basi angustatis; *petioli* canaliculati, aut glabri aut pilosuli, apice cirrhosi; *petiululi* brevissimi; *cirrhi* filiformes, simplices vel supremi bi-trifidi, contortuplicati; *stipulae* longae, petiolum aequantes aut superantes, semisagittatae, lanceolatae, acuminatae, auriculis nunc rectis, nunc truncato-convergentibus, glabris vel pilosiusculis; *bracteae* ad basim pedicelli subula-

tae et ipso pedicello breviores, deciduae; *radix* repens, granulis exiguis hic illic adspersa et fibrillis lateralibus ornata.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Caselle, Ballo.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 61.* sub nomine: *Lathyrus palustris, luteus, medius, erectus. — Fl. Dan. tab. 527.—Smith. Engl. Bot. tab. 670.*

Lathyrus pratensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1033.—DC. Prodr. 2. pag. 370.—Smith Engl. Bot. loc. cit. -- Savi Fl. Pis. 2. pag. 186.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 101.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 277.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 578.— Torn. Fl. Sic. pag. 221.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 168.*

3. **L. Ochrus.** — *Flores* grandiusculi, solitarii raro bini, axillares, cernui; *scapus* ab ungue ad sesquipollicem longus, folio brevior, paulo supra medium articulatus, arcuato - cernuus, glaber; *calyx* campanulatus, viridis, bilabiatus, labio superiore bidentato, dentibus e lata basi triangulo-lanceolatis, acuminato - subulatis, apice recurvis, labio inferiore vix longior, laciniis lanceolatis, pariter acuminato-subulatis; *corolla* pallide lutea, calyce duplo et etiam paulo ultra longior; *vexillum* obovatum, obtusum, intus venis rubris striatum et basi bicallosum; *alae* vexillo breviores; *carina* alis brevior, obtusa; *stamina* et *ovarium* ut in genere; *stylus* superne dilatatus; *stigma* obtusum, incurvum, lateraliter pubescens et in partem dilatatum styli excurrens; *legumen* cultriforme, compresso-tumens, sutura seminifera bialata, incurve rostellatum, reticulato-venosum, cernuum, subinde subfalcatum, unum-duos pollices longum et quatuor-quinque lineas latum; *semina* subglobosa, fusce rubescentia et nebula cinerea obducta, hylo luteolo; *caulis* anceps, bialatus, prostratus, per cirrhos scandens, simplex aut basi ramosus, a spithama ad duos pedes longus, glaber et glaucescens; *petioli* foliacei, phylloidei, margine denticulati, alterni, in alas caulis decurrentes, inferiores crebriores, minores, oblongi vel oblongo - lanceolati, aphylli, imi mutici, successivi apice cirrhiferi, cirrho simplice aut bi-tripartito, superiores foliosi, foliolis ovalibus, mucronulatis, ab uno ad quinque, aliquando foliolum terminale deest at semper cirrho ramoso terminatis; basi petiolo-

rum superiorum saepe utrinque occurrit auricula stipularis, foliacea, parva, ovata vel semiovata; *radix* gracilis, ramosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis et in herbosis humidis pedemontanae regionis: *Leucatea, S. Gregorio, Tremestieri, Mascalucia.*

Icon. *Sab. H. Rom. 7. tab. 19.* sub. nomine: *Ochrus folio integro, capreolos emittente.*

Lathyrus Ochrus. *DC. Prodr. 2. pag. 375. — Savi Bot. Etr. 2. pag. 251. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 102. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 581.—Bert. Fl. It. 7. pag. 442.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 279.—Torn. Fl. Sic. pag. 220. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 195.*

Pisum Ochrus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1027. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 182.*

4. **L. Aphaca.** — *Flores* parvi, lutei, cernui, axillares; *scapus* axillaris, tenuis, filiformis, longus, infra florem articulatus, ad articulum bracteolatum; *calyx* virens, laciniatus, laciniis tubo longioribus, aequalibus, lanceolato-acuminatis; *corolla* lutea, calyce fere duplo longior; *vexillum* obovatum, leviter emarginatum, alis et carina longius, extus pallidius et intus luteolus, striis viridi-luteolis et cristulis seu callis duobus basi instructum; *alae* obovatae, carina longiores, saturate luteae; *carina* albida, bipes, compressa, dorso acuta, rostro incurvo, obtuso; *stigma* pubescens, apice incurvato; *semina* obovalia, compresso-tumida, laevia, matura atro-rubescentia; *caules* plures ex eadem radice, procumbentes, ope cirrhorum tantum adscendentes, angulati, apteri, alterne ramosi aut macriores simplices, a paucis pollicibus ad duos pedes longi; *cirrhi* filiformes, alterni, siti inter stipulas, simplices vel bifidi, apicibus incurvis aut contortuplicatis, aphylli aut rarius imi diphylli, foliolis parvis, conjugatis, ellipticis; *stipulae* bifoliolatae, oppositae, strictae vel ovato-lanceolatae, acutae, integerrimae, tenuiter multinerviae, subpubescentes, aut glabrae; *bracteae* exiguae; *radix* tenuis, simplex vel ramosa, alba, lateraliter tenuiter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in pedemontana regione: *Aci-Catena, S. Antonio, Aci-Castello.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 17. tab. 1167.*

Lathyrus Aphaca. *Lin. Sp. Pl. pag. 1029. — DC. Prodr. 2. pag. 372.—All. Fl. Ped. 1. pag. 329.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 592.—Bert. Fl. It. 7. pag. 439. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 271.—Torn. Fl. Sic. pag. 220.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 101. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 195.*

Lathyrus affinis. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 853.—Torn. Fl. Sic. pag. 221.*

5. **L. hirsutus.**—*Flores* 1-4, parvi, axillares, inter se remoti; *scapus* folio longior, viridi-glaucescens, glaber, raro pilosus; *calyx* tubulosus, laciniatus, laciniis latiuscule lanceolatis, acuminatis, subaequalibus, tubo longioribus; *corolla* calyce duplo et ultra longior; *vexillum* kermesinum, amplum, subintegrum, glabrum, venulosum; *alae* pallide coeruleae; *carina* albida; *stamina, ovarium, stylus* et *stigma* ut in genere; *legumen* hirsutum vel hirtum pilis e tuberculo ortis, subinde in lateribus fere denudatum, ad summum pollicare, tres-quatuor lineas latum, compressum; *semina* subglobosa, crassiuscula, tota granulato-scabra, matura nigrescentia; *caulis* prostratus, cirrhis scandens, anceps, bialatus, alterne ramosus, uni-bipedalis, viridi-glaucescens, glaber, raro pilis sparsus; *folia* alterna, longiuscule petiolata, uni-bijuga, foliolis modo angustioribus, ensiformi-linearibus, modo latioribus, ensiformi-lanceolatis, acuminatis, mucronulatis, plurinerviis et reticulato-venosis, aliquando apice obtusa sed semper mucronulata; *petioli* alati, striati, viridi-glaucescentes ut folium; *stipulae* semisagittatae, lanceolato-lineares, acuminato-subulatae, ad auriculam dente instructae, caeterum integerrimae, petiolo multo breviores; *cirrhi* ramosi, tripartiti; *bracteolae* breves, acutae; *radix* gracilis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, S. Giovanni di Galermo, Aci S. Antonio, Valverde, Mascalucia.*

Icon. *Smith Engl. Bot. tab. 1055. — Lathyrus coeruleus, hirsuta siliqua, parvo flore. Cup. Pamph. 1. tab. 141. ed. Bibl. Pan.—Riv. tetr. irr. tab. 42.*

Lathyrus hirsutus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1032.—DC. Prodr. 2. pag. 373.—Ait. H. Kew. 4. ed. 2. pag. 308.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 302.—Bert. Fl. Ital. 7. pag. 458. —*

Moris Fl. Sard. 1. pag. 585.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 274. — Torn. Fl. Sic. pag. 221. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 196.

Lathyrus hirtus. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 302.*

Lathyrus variegatus. *Host. Austr. 2. pag. 327.*

6. L. grandiflorus.—*Flores* 1-3, grandes, cernui, racemosi, axillares; *scapus* solitarius, folio longior, angulatus, subpubescens; *pedicelli* breves, pubescentes, apice articulati et bracteolati; *calyx* brevis, campanulatus, glaber vel pubescens, labio superiore paulo breviore, dentibus late triangulis, acuminatis, laciniis labii inferioris lanceolatis, acuminato-subulatis, utrisque tubo brevioribus; *corolla* ampla; *vexillum* latissime rotundatum, emarginatum, patenti-reflexum, roseum, venis saturatioribus, basi virens; *alae* vexillo breviores, violaceae vel sanguineae; *carina* alis brevior, obtusa, pallide coerulea, apice tantum intensius colorata; *stylus* pubescens; *stigma* recurvum; *legumen* cultriforme, rectum, compressum, sesquipollicare et etiam paulo ultra longum, circiter duas lineas latum, pubescens, reticulato-venosum, retibus longitudinalibus, incurve rostratum, polyspermium; *semina* subrotunda, laevia, saepe nigro-maculata, hylo lineari, longo, albido; *caulis* anceps, prostratus, per cirrhos scandens, apterus, alterne ramosus, uni-quadripedalis; *folia* alterna, longe petiolata, saepius unijuga, raro quinquejuga, foliolis ellipticis vel ovalibus, obtusis, muticis, margine undulatis, uninerviis et reticulato venosis, subinde retusis, glabris vel hic illic pubescentibus praesertim in pagina inferiore; *petioli* apteri, inferiores cirrho simplice terminati et reliqui cirrho bi-trifido; *stipulae* exiguae, lineari-subulatae, superiores semisagittatae; *bracteae* brevissimae, acuminatae, pubescentes; *radix* sublignosa, ramosa, fibrillosa, alba.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Pedara, Nicolosi, Milo, Caselle, Fireri.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 698.—Sims. Bot. Mag. tab. 1938.*

Lathyrus grandiflorus. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 67.* et *Fl. Gr. 7. pag. 35. tab. cit. — Bert. Fl. It. 7. pag. 463.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 273.—Torn. Fl. Sic. pag. 221.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 197.*

Lathyrus brutius. *Ten. Ind. Sem. H. Neap. anno 1825.*
Nomen vulgare: *Favacchia.*

7. **L. sylvestris.** — *Flores* grandiusculi, rosei, racemosi, racemis pauci-multifloris, axillaribus; *scapus* solitarius, crassiusculus, angulatus, folio multo longior, rarius aequalis; *pedicelli* calyce paulo longiores aut subaequales, glabri, bracteolati; *calyx* campanulatus, labio superiore breviore, dentibus late triangulis, acutis vel acuminatis, medio lateralibus longiore; *corolla* calyce triplo quadruploque longior, initio explicationis pallens, virescens vel e virescenti leviter rosea, explicata grandior, laete rosea, speciosa; *vexillum* late rotundatum, emarginatum, alis et carina paulo longius; *carina* distorta, rostrata, obtusa, albida, cum virore, ungue integro; *stamina* generis; *stylus* superne parum latior et lateraliter pubescens; *stigma* obtusum; *legumen* lineare, compresso-tumidum, incurve rostratum, duas-tres lineas latum et duos-tres pollices longum, glabrum, reticulato-venosum, polyspermium; *semina* grandiuscula, snbglobulosa, utraque extremitate quidquam depressa, rugulosa; *caulis* prostratus, per cirrhos scandens, anceps, late bialatus, alis longiusculis, exiguis, margine scabridis, simplex vel inferne ramosus, biquinquepedalis; *folia* alterna, longiuscule petiolata, unijuga, rarissime bijuga vel trifoliolata, sive unijuga cum foliolo tertio ad cirrhum, foliolis lanceolatis, duos-tres pollices longis, subinde longissimis etiam semipedalibus, a tribus lineis ad pollicem latis, mucronulatis, apice variis sive obtusiusculis, acutis aut acuminatis, firmulis, tri-quinquenerviis et inter nervos reticulato-venosis, supra saturate vel laete viridibus et subtus glaucis; *petioli* late alati; *cirrhi* trifidi aut planati, contortuplicati; *stipulae* semisagittatae, plerumque longe auriculatae, ludunt lanceolatae, late lanceolatae vel lanceolato-lineares, acuminato-subulatae, saepe ad auriculam dente aut incisione instructae, petiolo breviores vel aequales, interdum abortivae seu breves, lineares aut sine auricula; *bracteae* parvae, setaceae, sub pedicellis longiusculae, subinde deficientes. Varietates in foliis, stipulis et florum magnitudine in hac specie occurrunt etiam in uno eodemque individuo ex quo multae species ad unam *L. sylvestrem* adnumerare statuimus; *radix* teres, crassiuscula, longa, repens, extus sordida, spongiolis parvis obsita et in fibrillis scatens.

Floret Majo, Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nizzeti, Aci S. Antonio, Milo, Tardaria.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. pag. 129.* sub nomine: *Lathyrus sylvestris. — Smith Fl. Dan. tab. 325. — Cup. Panph. 1. tab. 144.*

Lathyrus silvestris. *Lin. Sp. Pl. pag. 1033.—DC. Prodr. 2. pag. 369.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 243. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 101.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 276.—Bert. Fl. Ital. 7. pag. 464. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 379. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 197. — Torn. Fl. Sic. pag. 220.*

Lathyrus latifolius. *Lin. loc. cit.—DC. Prodr. 2. pagina 370.—Ten. op. et loc. cit.—Guss. Syn. 2. pag. cit. — Torn. Fl. Sic. pag. 921.*

Lathyrus membranaceus. *Presl Del. Prag. pag. 40.*

Lathyrus intermedius. *Wall. Sched. crit. pag. 586.—Ten. op. cit.*

Lathyrus sylvaticus. *Riv. tetr. irr. tab. 40.*

Lathyrus narbonensis. *Riv. loc. cit.*

8. **L. Gorgoni.**—*Flores* grandiusculi, solitarii, axillares; *pedunculus* crassus et magis in fructu, folio brevior, infra florem articulatus, in articulo bracteolis duabus vel unica, denique nulla, instructus, angulatus, glaber; *pedicellus* brevis, arcuatus, glaber, cylindricus; *calyx* campanulatus, nervosus, labiatus, laciniatus, laciniis subaequalibus, tubo triplo quadruploque longioribus, triangularibus, viridi-carinatis, glabris; *corolla* lutea, calyce duplo et triplo longior; *vexillum* amplum, obcordatum, patenti-reflexum, striis saturatioribus pictum, carina et alis longius; *carina* pallidior; *stamina, ovarium, stylus* et *stigma* ut in genere; *legumen* late lineare, expanse reticulato-venosum, incurve rostratum, compresso-tumens, duas-tres lineas latum et unum-duos pollices longum, subfuscum; *semina* grandia, cuboidea, luride flava, nigro-maculata, irregulariter tota variegata, laevia; *caulis* anceps, bialatus, prostratus et per cirrhos scandens, alterne ramosus, uni-tripedalis; *folia* alterna, petiolata, unijuga, foliolis lanceolatis, acutis, mucronulatis, integerrimis, tri-quinquenerviis, reticulato-venulosis, retibus per longitudinem excurrentibus, 2-6 lineas lata et 1-2 pollices longa; inferiora

foliolis subpollicaribus et superiora etiam bipollicaribus; *petioli* alati, canaliculati, breves, inferiores aphylli; *cirrhi* tripartiti vel decomposito-ramosi, valde contortuplicati, in petiolis inferioribus simplices aut nulli; *stipulae* elongatae, semisagittatae, ovato - lanceolatae vel lanceolatae, acuminatae, aristulatae, nervosae; *bracteolae* duae aut una, elongatae, pedicello subaequales; *radix* simplex aut ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, *Motta S. Anastasia, Paternò, Mascalucia*, rariuscula.

Icon. *Parl. Pl. rar. fasc. 1. pag. 15. tab. 11. fig. 1. 2.*

Lathyrus Gorgoni. *Parl. l. cit. — Bert. Fl. It. 7. pagina 456.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 274.— Torn. Fl. Sic. pag. 219.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 197.*

9. **L. annuus.** — *Flores* parvi aut grandiusculi, axillares, solitarii; *scapus* longus sed folio brevior, viridis, glaber; *pedicelli* in articulo scapi bracteati, glabri; *calyx* tubuloso-campanulatus, bilabiatus, laciniis basi lata lanceolatis, acuminatis, inter se et tubo subaequalibus; *corolla* pallide lutea, calyce duplo triploque longior; *vexillum* obovatum, emarginatum, patenti-reflexum, alis et carina paulo longius; *genitalia* generis; *legumen* cultriforme, compressum, ad semina tumidulum, incurve rostratum, crebre et expanse reticulato-venosum, glabrum, tres-quatuor lineas latum et circiter duos pollices longum, sutura seminifera depressa, canaliculata, aptera; *semina* parva, subglobosa, laevia, fusca; *caulis* prostratus, ope cirrhorum scandens, anceps, bialatus, alterne ramosus, uni-bipedalis, glauco-virens, glaber, subtus nudus, supra bialatus; *folia* alterna, longiuscule petiolata, unijuga, foliolis modo angustioribus, ensiformi-linearibus, modo latioribus, ensiformi-lanceolatis, acuminatis, mucronulatis, plurinerviis et reticulato-venosis; *petioli* alati, terminati in cirrho filiformi, in inferioribus simplice et in superioribus trifido aut pinnato, contortuplicato; *stipulae* semisagittatae, lineari-angustissimae, acuminato-subalatae, petiolo multo breviores; *bracteae* basi pedicellorum aut una aut duae vel nullae, subulatae, exiguae; *radix* gracilis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana vulgatissima: *Aci-Castello, Nizzeti, Valverde, Mascalucia.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 44.* sub nomine: *Lathyrus hispanicus.—Buxb. Cent. 3. pag. 23. tab. 42. fig. 1.* sub nomine: *Lathyrus luteus, latifolius.*

Lathyrus annuus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1032. — DC. Prodr. 2. pag. 273. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 242.— Moris Fl. Sard. 1. pag. 386. — Bert. Fl. It. 7. pag. 456. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 274.—Torn. Fl. Sic. pag. 220. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 196.*

10. L. tenuifolius. — *Flores* grandiusculi, aliquando parvi, vario-colorati, axillares, solitarii; *pedunculi* seu *scapi* in parte superiore caulis angulati, laxe racemosi, folio subaequales aut breviores; *pedicelli* tubo calycino subaequales, glabri, viride-glaucescentes, basi bracteolati in nodulo scapi; *calyx* brevi-campanulatus, quinquenervis, subinde purpurascens, labio superiore paulo breviore, dentibus triangulis, acutis, divaricatis, illis labii inferioris lanceolatis, acuminato-subulatis, subaequalibus vel medio paulo longiore; *corolla* alba vel purpurea, alis et carina pallidioribus seu violaceis, siccando coerulescens; *vexillum* latum, subrotundum, retusum, patens, alis paulo longius, venis saturatius coloratis pictum, extus infra medium biscrobiculatum, scrobe seu callo in auriculam longiusculam, compressam, rectam, alas amplexantem producto, ungue brevi, lato, canaliculato; *alae* alatae, concavae, e latere inferiore hiantes, e superiore basi appendiculatae et cum carina per appendiculam complicatae; *carina* alis brevior, ungue bifido, compresso-rostellata et veluti in aviculae caput effigiata, rostello subretuso, apice albido lateralibusque longitudinaliter sinuoso-plicatis; *stamina* diadelpha aut ex stamine decimo adnato monadelpha, antheris luteis; *stylus* basi geniculato-inflexus, superne in parte stigmatica dilatatus, ibique lateraliter pubescens, unco subulato, inflexo terminatus; *legumen* primo compressum, postea tumens, torulosum nec inter semina strangulatum, sutura superiore anguste canaliculata, incurve rostratum, glabrum, siccum flavescens et reticulato-venosum, venis in recenti vix apparentibus, circiter sesquipollicare, tres lineas latum; *semina* crassiuscula, ovali-subangulata, tumido-compressiuscula, minute tomentosula, maculis cinereis et fuscis punctisque nigris variegata, hylo

lineari, puberulo, prope quem inferne prominet caruncula parva, ovalis, fusca, superne carunculae duae, exiguae, pallentes; *caulis* prostratus, per cirrhos scandens, inferne ramosus vel simplex, anceps, superne latiuscule bialatus, alis margine adspersis corpusculis minimis raris, sesqui - tripedalis, saepe plures ex eadem radice; *phyllodii* seu *petioli foliacei* aphylli, inferiores lanceolati vel lanceolato - lineares, acuminati, basi bidenticulati, superiores alati et alterni; *folia* petiolata, abrupte pinnata, uni-quinquejuga, foliolis saepe alternis, brevissime petiolulatis, lanceolatis, acutis vel lanceolato-linearibus, acuminatis, surrectis, supra laete viridibus, subtus glaucis, nervoso-venosis, ala petioli in caulem continuata, superne sensim angustiore; *stipulae* duae semisagittatae aut ovato-acuminatae, concavae, grandiusculae, glabrae; *cirrhi* in petiolo foliifero superiore simplices, in inferiore ramosi et contortuplicati; *bracteolae* minimae, subulatae, vel nullae; *radix* tenuis, fusiformis, fibris lateralibus paucis et grumiferis.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Milo, Fireri, Ballo, Caselle, Viagrande, Trecastagni, Battiati, Catania.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 38.* sub nomine: *Lathyrus vicioides purpureus.*

Lathyrus tenuifolius. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 160. — DC. Prodr. 2. pag. 375.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 102.— Moris Fl. Sard. 1. pag. 582. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 278.—Torn. Fl. Sic. pag. 220. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 199.*

Lathyrus auriculatus. *Bert. Fl. It. 7. pag. 447.*

Lathyrus articulatus. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 242.—DC. Prodr. 2. pag. 875.*

Lathyrus alatus. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pagina 66. et Fl. Gr. 7. pag. 85. tab. 697.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 102. et 5. pag. 107. tab. 175. fig. I.*

— Var. paternionis. — *Phyllodia* stricta, glabra, 1 - 2 ½ poll. longa et 1 - 2 lin. lata, e caule decurrente orta, basi bidenticulata, apice cirrhoso; superne folium parvum, abrupte pinnatum, foliolis lineari-lanceolatis, acutis; *rachis* alatus ac apice cirrhosus; *pedunculi* elongati, 2-4-flori; *vexillum* ro-

seum; *alae* coerulescentes; *semina* sphaerica, cinerea, nigro-maculata, edulia. Varietas rara, in agro paternione a me inventa. *Torn. Fl. Sic. pag. 220.*

Nomen vulgare: *Pisedda sarvaggia.*

Ab aetuiculis semina comeduntur.

II. L. setifolius. — *Flores* parvi, solitarii, axillares, cernui; *scapus* solitarius, longitudine varius, pollicaris et ultra longus aut folio brevior, basi caulis recurvatus, supra medium articulatus et ibi bracteolatus vel nudus, subpilosus; *pedicelli* breves, pilosiusculi, saepe recurvati, lineares; *calyx* campanulatus, laciniis e basi lata lanceolato-subulatis, superioribus duabus paulo brevioribus; *corolla* marginato-rubra, calyce duplo longior; *vexillum* obovatum, emarginatum, reflexum, alis et carina paulo longius et istis subaequalibus, apice sanguineis; *genitalia* generis; *legumen* cultriforme, ovato-oblongum, iucurve rostellatum, tres-quatuor lineas latum et ab ungue ad pollicem longum, mono-tetraspermium et ad semina torulosum, reticulato-venosum, glabrum; *semina* crassiuscula, subglobosa, hylo ovali, granulato-scabra, matura rubescentia; *caulis* tenuis, tetragono-anceps, prostratus, per cirrhos scandens, inferne ramosus, ramis longis, spithamali-pedalis; *folia* alterna, breviter petiolata, unijuga, foliolis nunc angustissime linearibus, nunc lanceolato-linearibus, acuminatis, mucronatis, ima minima et crebriora; *cirrhus* longus, filiformis, trifidus, rarius simplex, contortuplicatus; *stipulae* angustissimae, lineares, semisagittatae, acuminato-aristulatae, saepe ad summum dente auctae, nunc petiolo longiores et nunc breviores; *bracteae* exiguae, subulatae; *radix* gracilis, fusiformi-ramulosa, lateraliter grumis adspersa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa rariuscula, *Tardaria,* et in regione pedemontana: *S. Giovanni di Galermo.*

Icon. *Riv. tetr. irr. tab. 47.* sub nomine: *Lathyrus Montis Baldi.*

Lathyrus setifolius. *Lin. Sp. Pl. pag. 1031.—DC. Prodr. 2. pag. 373.—All. Fl. Ped. 1. pag. 330. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 102. — Bert. Fl. It. 7. pag. 451. — Guss. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 273. — Torn. Fl. Sic. pag. 220. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 196.*

12. **L. sphaericus.**—*Flores* parvi aut minimi, cernui, axillares, solitarii; *scapus* crassiusculus, brevis, ad medium vel paulo supra medium articulatus et ibi bracteola lineari-aristaeformi instructus; *calyx* cum labio superiore vix breviore et cum laciniis omnibus lanceolatis, acuminato-subulatis, tubo longioribus; *corolla* coccinea, calyce longior; *vexillum* obovatum, leviter emarginatum, patenti-reflexum, alis et carina longius; *carina* alis brevior; *genitalia* generis; *legumen* lineare, plerumque rectum et apice rostratum, utrinque angustatum, deflexum, sesqui-duas lineas latum et ab uno ad sesquipollicem longum, compresso-torulosum, longitudinaliter striatum, venosum, venis numerosissimis, rectis, stipatis, arcte anastomosantibus; *semina* grandiuscula, compresso-tumidula, laevia, matura subtetragona, ad extremitates truncata, nebula cinerea hic illic adspersa vel tota suffusa, luteolo-fusca, hilo oblongo; *caulis* tetragono-anceps, adscendens, saepe inferne ramosus et subinde basi ramosissimus, a palmo ad pedem et ultra longus; *folia* alterna, modo breviter, modo longiuscule petiolata, unijuga, foliolis ensiformibus, idest lanceolatis vel lanceolato-linearibus, utrinque angustatis, acuminatis, mucronulatis, multinerviis, interdum subciliatis; *petioli* breves, alati, cirrho simplici, aristaeformi, lineari, brevi, recto, subinde deficiente terminati; superiores cum cirrho filiformi, elongato, simplici, uncato vel involuto aut contortuplicato; *stipulae* anguste lineares, semisagittatae, acuminatae, subulatae, petiolum aequantes aut superantes; *bracteae* lineares, tenuissimae, aristaeformes; *radix* tenuis, simplex vel ramulosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, S. Giovanni di Galermo, Valverde, Milo, Zaffarana, Adernò, Bronte.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. tab. 180. f. 2.—Cup. Panph. Sic. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 204.* sub nomine: *Lathyrus leptocaulos, angustissimo folio.—Riv. tetr. irr. tab. 46.* sub nomine: *Lathyrus minor.*

Lathyrus sphaericus. *Retz. Obs. 3. pag. 39.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 2. pag. 1081.—DC. Prodr. 2. pag. 372.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 101. tab. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 272. — Torn. Fl. Sic. pag. 221. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 196.*

Lathyrus angulatus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1031.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 591.—Bert. Fl. It. 7. pag. 453.*
Lathyrus coccineus.—*All. Fl. Ped. 1. pag. 330.*
Lathyrus inconspicuus. *Jacq. Hort. Vind. 1. pag. 37. tab. 86.*

Ordo XXV. CAESALPINEAE

Flores irregulares, hermaphroditi aut unisessuales, dioici, polygami; *calyx* quinquedentatus et basi urceolatus aut quinquepartitus, segmentibus inaequalibus, infimo majore, basi cupuliformi; *corolla* nulla aut subpapilionacea, petalis quinqueunguiculatis et a papilionaceis difformibus, irregularibus, quatuor per paria lateraliter aequalibus et uno intermedio, concavo, staminifero; *stamina* decem, filamentis crassiusculis basi coadunatis et monadelphis, inaequalibus, subpilosis, antheris erectis, longitudinaliter dehiscentibus, ovatis; *receptaculum* discoideum, sustinens ovarium liberum, stipitellatum; *stylus* filiformis, glaber, apice arcuatus aut erectus; *stigma* capitatum; in flore majusculo deficit pistillum et in foemineo deficiunt stamina; *fructus* legumen longum, latissime lineare, compressum, coriaceum, intus septis diremptum et inter septa pulpa aliquando edulis, maturitate flexuosum, plurispermium; *semina* ovalia, glabra, compressa, umbilico basilari, testa cornea, embryone recto, cotyledonibus planis, radicula brevi, planula, elongata. Arbores vel frutices aculeati aut inermes, ramis simplicibus aut paniculatis; *folia* nonnunquam simplicia; *racemi* spicati, densiflori.

Bartl. Ord. Nat. pag. 413.—R. Br. Gen. Rem. pag. 19.-DC. Leg. mem. XIII.—Torn. Fl. Sic. pag. 222.

Genus 1. Ceratonia.

Flores parvi, polygami vel dioici, racemosi, axillares, pedunculati, puberuli, purpurascentes; *calyx* parvus, quinquepartitus, deciduus; *corolla* nulla; *stamina* quinque, perygina, sub margine receptaculi orta, laciniis calycinis opposita, filamentis filiformibus, liberis, antheris elliptico-oblongis, utrinque

emarginatis, longitudinaliter dehiscentibus; *discum* seu *receptaculum* hypogynum, peltatum, obsolete quinquesinuatum, patens, sustinens ovarium liberum, breviter stipitatum, subfalcatum, multiovulatum; *stigma* sessile, subcapitatum, emarginato-bilobum; *legumen* scytinum lineare, compressum, suturis crassis, bisulcatis cinctum, coriaceum, indehiscens, inter semina isthma pulposa, ocellata, ocella monospermia; *semina* ovato-compressa, endopleura membranacea, albumine carnoso, embryone ut in ordine. Arbor trunco crasso et vario-colorato; *folia* alterna, sempervirentia, impari-pinnata, foliolis bi-trijugis, ellipticis, subundulatis, coriaceis, supra nitidis; *racemi* axillares, floribus vario-coloratis, leguminibus majusculis, muco-saccharino praeditis.

Endl. Gen. Pl. pag. 1321. n. 6809.—Lin. Gen. 1167.—DC. Prodr. 2. pag. 486.—Cav. Icon. tab. 113.—Bert. Fl. It. 10. pag. 426. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 600. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 645.—Torn. Fl. Sic. pag. 222.

I. C. siliqua.—*Flores* ingrate olentes, racemoso-spicaeformes, laterales e ligno orti, extrafoliacei, densiusculi, crassi, hermaphroditi, inter se approximati, unisessuali foeminei remoti in planta distincta unde dioici; omnes breviter pedicellati, bracteati, bracteis rudimentalibus; *scapus* simplex, 1-3 pollices longus, glaber; *pedicelli* 1-2 lineas longi, basi bracteolati, una cum pedunculo et calyce puberuli et rubeoli; *calyx* laciniatus, laciniis ovatis, obtusiusculis; *discum* carnosum, concavum, puberulum, in margine obtuse quinquelobatum; *stamina* 5-6 exerta, filamentis calycem superantibus, albis, glabris, divergi-patentibus et antheris oblongis, incumbentibus, rima longitudinali dehiscentibus, luteis, demum convexo-curvis, polline croceo, graveolente; *ovarium* crassum, intra calycem stipitellatum, lineare, compressum, recurvum, incano-tomentosum, 3-5 lin. longum; *stigma* sessile, peltato-capitatum, subbilobum, glabrum; *legumen* seu *scytinum* pedicellatum, rectum aut arcuatum vel varie flexum pendulum, 3-8 pollices longum et unum pollicem latum, crassum, maturum ferrugineo-fuscum, intus pulpa sapida ac dulci farctum, altero anno maturum; *semina* obovata, compressa, rufa, laevia; *truncus* cum ligno duro, rufescente, venoso, cortice aliquando rimoso; *rami* distorti et flexuosi, rigidi, saepe taberculis

ex insectorum punctura ortis obducti; *folia* impari-pinnata et abrupte pinnata, foliolis glaberrimis, subsessilibus, coriaceis, supra nitidis, subtus pallidis, 6-20 lin. longis et 10-15 lin. latis, margine integro et subrevoluto, venis obliquis, parallelis, alternis, apice conjugatis; *petioli* rubri, cylindrici, basi incrassati; *stipulae* minutissimae, acutae; *bracteae* exiguae, ovatae, apice acuminatae, margine membranaceo; *radix* elongata, ramosa, ligno rubeolo et duro.

Floret Septembri, Octobri. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Mascalucia.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 859. — Cav. Ic. 2. pag. 8. tab. 113.*

Ceratonia siliqua. *Lin. Sp. Pl. pag. 1313. — DC. Prodr 2. pag. 486.—All. Fl. Ped. 2. pag. 219. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 188.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 646.—Torn. Fl. Sic. pag. 222. — Moris Fl. Sard. 1. pag. 600. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 207.—Bert. Fl. It. 10. pag. 427.*

Ceratonia siliqua an *Lotus*, de quo vescebantur antiqui Siciliae habitatores, dicti *Lotofagi*?

Scytinum hujus arboris utitur ab aetniculis uti leniter nutriens, demulcens et laxans et ad calefaciendas et odorandas habitationes; ob vim edulcorantem vero in raucedine et tussi laudatur, nec non calefactum uti cibus gratum hominibus et crudum jumentis.

Ordo XXVI. AMYGDALEAE.

Arbores vel frutices inermes vel spinis armati; *flores* regulares, hermaphroditi vel abortu unisessuales, praecoces vel foliis coetanei, racemosi, corymbosi, raro geminati vel solitarii, bracteati; *calyx* liber, deciduus, quinquifidus, laciniis aestivatione imbricatis; *corolla* quinquepetala, perigyna, super tubum calycinum inserta, laciniis calycinis alterna et breviter unguiculata; *stamina* petalis inserta et numero indefinita, fertilia, filamentis filiformi-subulatis, liberis et antheris introrsis, bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* unicum, uniloculare, ovulis anatropis, pendulis; *stylus* terminalis raro sublateralis, simplex; *stigma* capita-

tum; *fructus* drupa cum sarcocarpio carnoso vel coriaceo, putamine lignoso, abortu monospermio; *semen* e basi loculi adscendenti funiculo appensum, embryone orthotropo, cotyledonibus carnosis, radicula tenerissima, plumula manifesta; *folia* alterna, simplicia, integra, serrata, penninervia, petiolo aliquando glandulifero; *stipulae* saepe caducae. Plantae ab antiquis temporibus cultae pro utilitate pericarpii, seminum et lignorum.

Endl. Gen. Pl. pag. 1250.—Juss. Gen. 140.—Bartl. Ord. Nat. pag. 404. — Schultz Nat. Syst. pag. 487. — Torn. Fl. Sic. pag. 222.

Genus 1. Cerasus.

Flores nunc e gemma squamosa in pedicellis unifloris erumpentes et foliis praecociores, nunc terminali - ramosi et post folia evoluti unde racemosi, corymbosi, solitarii aut geminati; *calyx* turbinato-campanulatus, quinquifidus, laciniis patentibus, demum retroflexis; *corolla* quinquepetala, subrotunda vel obovata, calycem superans et laciniis calycinis alterna, hypogyna et breviter unguiculata; *stamima* viginti et ultra, filamentis subulatis et antheris subrotundo-didymis, bilocularibus, incumbentibus; *ovarium* unicum, liberum, ovulis geminis, aut abortu uno; *stylus* longitudine staminum; *stigma* capitatum; *drupa* sarcocarpio seu endocarpio et mesocarpio carnoso vel coriaceo-fibroso, glabro, succoso, putamine osseo vel lignoso, bivalvi, abortu monospermio, subrotundo, turgido vel oblongo, subcomplanato, non foraminato, scabriusculo vel laevi; *semina* perispermio dulci vel amaro. Arbor erectus aut decumbens, ramis saepe distortis, subinde spinescentibus; *folia* simplicia e gemmis orta, petiolata, ovata, oblonga vel oblongo-lanceolata, serrata vel crenata, plerumque decidua; *petioli* apice saepe glandulosi, stipulati, stipulis caducis; *gemmae floriferae* inter gemmas foliiferas.

Seringe in DC. Prodr. 2. pag. 535. — Juss. Gen. 340. Torn. Fl. Sic. pag. 222. — Prunus *Lin. Gen. 620.*—Prunus Cerasus *Juss.* et *Endl. Gen. Pl. pag. 1250. n. 6406.*

1. C. Mahaleb. — *Flores* racemoso-corymbosi e gemmis lateralibus inter ramos foliiferos; *pedunculus* brevis, erectus, cylindricus, glaber; *pedicelli* subinde in fructu cernui et bracteati; *calyx* tubo brevi, laciniatus, laciniis ob-longis, obtusis, in anthesi patentibus, in fructu retroflexis; *corolla* parva, alba, petalis obovatis, obtusis, venosis, calyce triplo longior, subcrenata; *genitalia* corolla breviora; *drupa* ovoidea, parvula, oblique acutata, matura nigra, aromatica; *putamen* laeviusculum; *perispermium* seu amygdalum amarum, aromaticum. Arbor vigintipedalis et ultra longus aut in sylvis ceduis frutex caespitosus; *caulis* teres, erectus, superne ramosissimus, ramis sparsis, patulis, apice senio saepe spinescentibus, cortice rubido-cinereo; *folia* subrotundo-ovata, cum brevi cuspide, subinde basi subcordata, longiuscule petiolata, crenata, crenis incurvis, apice glandulosis, imis aliquando exceptis, initio fasciculata, postea evoluta e gemma ramulo alterna, supra laete viridia, subtus pallidiora, subcoriacea, glabra, sicca grate odora; *petioli* longiusculi, glabri, superne pubescentes et tunc pedunculi puberuli; *stipulae* basi petioli lineares, elongatae, serrato-ciliatae, membranaceae, albidae, caducae; *radix* longa, ramosa, ligno rubeolo, ramis fibrosis.

Floret Martio, Aprili. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa: *Boschi del Cavaliere e di Paternò.* Planta rara.

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 4. pag. 77. tab. 382.*

Cerasus Mahaleb. *DC. Prodr. 2. pag. 539.—Nouv. Duh. 5. pag. 6. tab. 2. — Torn. Fl. Sic. pag. 222.*

Prunus Mahaleb. *Lin. Sp. Pl. pag. 678. — Plenck. op. et loc. cit. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 273. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 552. — Bert. Fl. It. 5. pag. 129. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 211.*

Nomen vulgare: *Cirasa sarvaggia.*

2. C. avium. — *Flores* subumbellati, umbella aut simplici aut biradiata; *gemmae* floriferae laterales, inter gemmas foliiferas sitae, utraeque evolvuntur squamis supremis foliaceis; *scapus* seu *pedunculus* brevis, ruber et lignosus, alterne tuberculatus, bracteolatus, bracteis involucriformibus, obtusis, ciliatis, margine glandulosis, dein scariosis; *pedicelli* simplices aut bi-triflori, plus minus elongati, fere bipollicares, basi et apice subincrassati, monoflori, in fructu pendu-

li, rubescentes et lignosi; *calyx* tubuloso-campanulatus, laciniis deflexis, ovalibus, obtusis, concavis, integris vel subdentato-glandulosis; *corolla* calyce multo longior, petalis obovatis, integris aut emarginatis, albis; *stamina* inaequalia, longiora, corollam subaequantia, filamentis albis et antheris parvis, luteis; *stylus* filiformis, virens, corolla paulo brevior; *stigma* bilobum, umbilicatum; *ovarium* epigynum; *drupa* diametro 4-6 lin. longa, apice umbilicata, globosa, rubra, raro alba, magnitudine ciceris grassioris, pulpa initio aquosa, acida, mariturate dulci; *putamen* durum, rubeolum, ovato-subcompressum, mono-dispermium, semicostatum. Arbor insignis aut arbuscula in rupestribus; *caudex* conicus, cortice laevi, cinereo, epidermide cinerea per circum secedente; *rami* sparsi, elongati, patuli; *lignum* durum, rubeolum et variato-venosum; *folia* e gemmis propriis, primordialia parva, aestivantia involuta, ovata, subtus pilosula vel glabra, senio multo majora, oblongata vel oblongo-lanceolata, acuta aut acuminata, biserrata, serraturis plerumque apice glandulosis, conduplicata, longe petiolata, glabra aut vix in nervo et venis primariis inferne pilosis, supra laete viridia, subtus pallidiora, decidua; *glandulae* duae in basi folii aut in apice petioli; *petioli* puberuli, canaliculati; *stipulae* lineares, longe ciliato-glandulosae, caducae; *bracteae* involucriformes, obtusae, ciliatae, intus pilosae, margine glandulosae; *radix* lignosa, ramosa, ligno rubeolo.

Floret Martio, Aprili. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Zaffarana, Milo, Trecastagni, Pedara, Nicolosi.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 4. pag. 71. tab. 377.—Black. 10. tab. 449.* sub nomine: *Cerasa rubra.—Tabern. Ic. 985* sub nomine: *Cerasa acida.*

Cerasus avium. *DC. Prodr. 2. pag. 535.—Seb. et Maur. Prodr. Fl.Rom. pag. 168. — Moench Méth pag. 672.—DC. Fl. Fr. 4. pag. 482. — Loisl. in Duham. ed. nov. 5. pag. 10. — Torn. Fl. Sic. pag. 223.*

Prunus Cerasus. *Lin. Sp. Pl. pag. 679. — All. Fl. Ped. 2. pag. 134. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 553. — Bert. Fl. It. 5. pag. 131. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 13.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 210.*

Nomen vulgare: *Cirasa amarena.*

Yves multi ac praecipue passeracei devorant fructum.

Hujus speciei tot tantaeque varietates per insitiones Cerasorum ubertatem saxorum aetnentium demonstrant.

Ex succo Cerasorum sive acidulo, sive dulci, sive austero obtinentur confectiones seu liquores suaves valde utiles in medicina et domestico usu.

Genus 2. Prunus

Flores fasciculati, ante aut postea folia evoluti, regulares, hermaphroditi, laterales, solitarii vel gemini; *calyx* deciduus, tubo urceolato-haemisphaerico, limbo quinquepartito; *corolla* quinquepetala, tubo calycino inserta et ejusdem laciniis alterna; *stamina* et *pistillum* ut in praecedente genere; *drupa* carnosa, pruinosa, glabra, globosa, matura colorata, sulco notata, edulis et cultura gratum saporem et formam adquirant; *nux* seu *putamen* osseum, subrotundum, mono - dispermium. Arbores vel arbusculae truncu erecto et ramis patulis, saepe apice spinescentes; *folia* juniora convolutiva, simplicia, petiolata, serrata vel crenata, plerumque decidua.

Endl. Gen. Pl. pag. 1250. n. 6406. — Juss. Gen. 341. Lam. Ill. 3. tab. 432. f. 1. — DC. Prodr. 2. pag. 352. — Bert. Fl. It. 5. pag. 126.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1 pag. 552. Torn. Fl. Sic. pag. 223.--Moris Fl. Sard. 2. pag. 8.

1. P. spinosa. — *Flores* parvi, e gemma orti; *pedunculus* lateralis, axillaris, multiflorus, 1-4 lin. longus, aliquando geminatus aut ternatus, pubescens, basi incrassatus, in fructu pendulus; *calyx* viridis, quinquelaciniatus, laciniis patentibus, ovatis, obtusis, raro acutiusculis; *corolla* alba, petalis ovalibus vel ovato-subrotundis, basi in unguem attenuatis; *genitalia* generis; *drupa* parva, erecta, adscendens, demum atro-violacea, pruina glauca obducta, ovata, utriuque acuminata, parce depressa et semicostata ac apice leviter uncata, 4-5 lin. lata et 6-10 lin. longa, in maturitate pendula, gustu acerba; varietates multae hujus speciei ex insitione obtinentur ab Aetniculis; *putamen* ovatum aut oblongum, glabrum, unicostatum, laeve, compressum, mono - dispermium.

Frutex 4 - 10 - pedalis, valde ramosus, ramis divergentibus, rigidis, spinosis, raro inermibus, cortice fusco - cinerescente, laevi, in ramis junioribus pubescente aut tomen-toso ; *folia* petiolata, glabra aut subtus puberula, quinquefoliolata, foliolis tribus majoribus et duobus minoribus, omnibus oblongo - ellipticis, vel obovato - acuminatis, basi angustatis, subtus pubescentibus, pinnato-nervosis simplicibus, serrato-crenatis, apice saepe integris; *petioli* sulcati, ciliati, parum elongati et subtus pubescentes; *stipula* caduca, acuminata, parva, squamulosa, rubeola; *radix* lignosa, dura, ramosa et pollonifera.

Floret Martio, Aprili. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Battiati, S. Giovanni La Punta, Mascalucia, Pedara, Nicolosi, Milo, Zaffarana, Fireri, Bronte, Maletto.*

Icon. *Fl. Dan. tab. 926.--Plenck Ic. Pl. med. 4. pag. 73. tab. 380.*

Prunus spinosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 681. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 168. — Ten. Pl. Nap. 1. pag. 276. Bert. Fl. It. 5. pag. 136. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 11. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 553. — Torn. Fl. Sic. 223. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 210.*

Prunus spinosa var. microcarpa. *DC. Prodr. 2. pag. 532.*

Nomen vulgare: *Prunu atrignu, Prunu di S. Petru.*

Lignum utile ad opus topiarium; olim syrupum e cortice et floribus et succum e fructibus ad profluovia et diarrheam a a medicis praedicabatur.

Ordo XXVII. ROSACEAE.

Flores hermaphroditi vel abortu unissessuales, regulares, in cyma aut corymbo dispositi, albi, rubri, flavi aut variocolorati; *inflorescentia* terminalis vel axillaris; *calyx* quinquesepalus, sepalis inter se basi in tubo explanato aut ventricoso coalitis, limbo quadri-quinquifido, aut tri-novemfido, saepius liber, interdum ovario adhaerens, bracteolatus, bracteolis cum laciniis alternantibus; *corolla* perigyna, laciniis calycinis numero aequalia et alterna, breviter unguiculata et limbo elongato, aestivatione imbricata, aliquando nulla;

stamina petalis inserta, saepissime indefinita, rarissime laciniis calycinis numero aequalia et opposita, filamentis filiformibus, liberis et antheris introrsis, bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* saepissime plura, fundo calycis verticillatim disposita aut in receptaculo e fundo calycis assurgenti inserta, unilocularia, uni-pluriovulata, ovulis pendulis, anatropis; *styli* singuli in unoquoque ovario, subulati, persistentes vel decidui et saepe laterales; *stigmata* simplicia; *fructus* achenia plurima, tubo calycis carnoso vel cartilagineo inclusa, ossea aut drupeola super receptaculum congesta; *semen* inversum, embryone recto, cotyledonibus nunc foliaceis et nunc carnosis. Frutices vel arbores; *folia* alterna, basi bistipulata, simplicia aut composita.

Endl. Gen. Pl. Ordo 272. pag. 1240. — Juss. Gen. 334. DC. Prodr. 2. pag. 525. — Torn. Fl. Sic. pag. 224.

Tribus 1. DRYADEAE

Calyx quinquefidus, raro pluridivisus, bracteolatus, bracteis cum laciniis alternis; *petala* lobis calycinis isomera et alterna; *stamina* multa, rarius quinque et lobis calycinis opposita ac apice tubi calycini expansi inserta; *carpella* plurima, receptaculo inserta et a calyce libera; *styli* introrsum sulcati et in stigmate obliquo expansi; *achenia* vel *drupeola* uniovulata, libera, exucca aut pulposa; *semen* solitarium, exalbuminosum. Herbae vel suffrutices; *folia* saepius composita; *stipulae* duae, lateraliter petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1241.—DC. Prodr. 2. pag. 549. — Torn. Fl. Sic. pag. 224. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 15.

Genus 1. Aremonia

Flores fasciculati, parvi, flavi, corymbosi; *calyx* duplex unusquisque monophyllus, persistens, exterior faciens involucrum completum octo - duodecimfidum, laciniis lanceolatis, inaequalibus, interior sistens perianthium tubo oblongo, inermi, limbo quinquifido, laciniis linearibus, corolla brevioribus,

intus annulo glanduloso constrictus, limbo quinquefornicato, aestivatione valvato, demum sursum connivente; *corolla* quinquepetala, sub margine disci calycini inserta; *stamina* 5-10, petalis inserta, antheris bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* duo, libera, unilocularia; *styli* exerti, terminales; *stigma* subbilobum; *nuculae* duae, raro una, monospermiae, membranaceae, calyce indurato, clauso, superne bracteolis induratis quinquecalyculato tectae; *semen* inversum. Herbae perennes; *folia* radicalia, interrupte pinnata, foliolis ovali-subrotundis, cuneatis, serratis, incisis; caulina ternata, stipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1243. n. 6369.—Necker Elem. n. 768. DC. Prodr. 2. pag. 388. — Meisn. Gen. 104. — Torn. Fl. Sic. pag. 224. — Bert. Fl. It. 5. pag. 21. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 527.

I. A. agrimonoides.—*Flores* parvi, in corymbo paucifloro terminati, lutei, axillares vel terminales; *scapus* brevis, hirsutus, viridis; *pedicelli* elongati, villosi, hispidi, lineares, bracteati; *calyx* uterque turbinatus, hirsutus, ejusdem longitudinis, interior tubo decemstriatus; *corolla* petalis calyce longioribus, obovatis, emarginatis, flavis; *genitalia fructus* et *semen* ut in genere; *caules* solitarii vel duo-tres ex eadem radice, decumbentes, adscendentes, simplices, palmari-spithamales, sinuosi, parce foliosi, hirsuti, villis patulis; *folia* radicalia longe petiolata, interrupte pinnata, cum impari, foliolis obovato-cuneatis, obtusis, obtusiuscule aut vix acute dentatis, supra laete viridibus, subtus pallidioribus, terminalibus majoribus, ternatis, subsessilibus, medio insigniter cuneato, lateralibus obliquatis, reliquis descendendo minoribus; petiolis hirsutis, basi utrinque auctis stipula ovata aut lanceolata, acuta, integra vel bifida, hirsuta; folia caulina pauca, ternata, breviter petiolata, caeterum radicalibus similia sed minora et quandoque foliolis magis oblongis; *bractea* ad corymbi divisiones, bifida vel trifida; *radix* fusiformis aut fusiformi-ramosa, plus minus crassa, lignosa, rubido-fusca, collo squamis membranaceis villosis tecta.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, *Bronte*, *Maletto*, *Castiglione*, *Francavilla*, in nemorosis.

Icon. *Columm. Ecphr. 1. pag. 145. tab. 144. — Barr. Ic. 612. ex Guss.*

Aremonia agrimonoides. *DC. Prodr. 2. pag. 388.—Koch. Syn. pag. 221. — Reich. Excurs. 3. pag. 611. n. 3946. — Bert. Fl. It. 5. pag. 22.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 527. Torn. Fl. Sic. pag. 224.*

Agrimonia agrimonoides. *Lin. Sp. Pl. pag. 643. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 322.*

Spallanzania agrimonoides. *Poll. Hort. et Prov. Ver. Pl. nov. fasc. 1. pag. 10. tab.* et *fig. 1.*

Genus 2. Agrimonia.

Flores racemoso-spicati, terminales, lutei, bracteati; *calyx* turbinatus, persistens, liber, quinquepartitus, basi bracteolis duabus instructus, intus receptaculo adhaerenti vestitus et clausus, extus glochidibus hamatis hispidus; *corolla* pentapetala, calyce longior, petalis obovatis, breviter unguiculatis, calycinis laciniis alterna et ore calycino inserta; *stamina* duodecim vel plura, circa ostium tubi calycini e receptaculo claudente orta, corolla breviora, filamentis filiformibus, antheris didymis, incumbentibus; *ovaria* duo; *styli* duo, tubi calycini receptaculum perforantes; *stigmata* obtusa; *nuculae* duae, membranaceae, monospermiae, intra tubum calycinum induratum acclusae, stylo sublaterali terminatae; *semen* inversum, radicula supera, embryone exalbuminoso; *caulis* erectus; *folia* interrupte pinnata, cum impari, foliolis ovatis, dentatis; *petioli* stipulati. Planta perennis, villosa, aromatica.

Endl. Gen. Pl. pag. 1243. n. 6368.—Spr. Syst. Veg. 2. n. 1787.—Lin. Gen. Pl. 242.—DC. Prodr. 2. pag. 587.— Bert. Fl. It. 5. pag. 17.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 526. Torn. Fl. Sic. pag. 224.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 29.

1. A. Eupatoria.—*Flores* spicati, spica laxiflora, elongata, simplici aut ramosa; *scapus* hirsutus; *pedicelli* brevissimi, apice articulati, hirsuti et bracteolati; *calyx* in anthesi tubo brevi, campanulato, hirsuto, leviter sulcato, in fructu elongato, turbinato, profundius sulcato, sulcis apice latioribus, subinde

echinatus, glochidibus uncinatis, magis vel minus numerosis, patentibus et inferioribus saepe declinatis, laciniis limbi calycini ovatis, acutis, trinerviis, concavis, fructu conniventibus; *corolla* flava, calyce duplo longior, petalis obovatis, integris aut leviter emarginatis, in anthesi patentibus et post anthesim recurvatis; *stamina* primum erecta et exploso polline inflectuntur, antheris croceis, vel croceo - rubidis; *styli* crassiusculi, divergentes, staminibus breviores; *stigmata* obtusa, papillosa; *nuculae* et *semina* ut in genere; *caulis* erectus, subangulatus, hirsutus, villis patentibus, simplex vel superne parce et alterne ramosus, a pollice ad duos pollices longus; *folia* interrupte et impari pinnata, alterna, supra pilosa et saturate viridia, subtus villosa aut tomentosa et insuper granulis glanduliferis, minutissimis, magis conspicuis tecta; *foliola* varia, ovata, oblonga, oblongo-lanceolata, obtusa vel acuta, grosse dentata, dentibus e rotundo acutis; terminale petiolatum, basi aequaliter cuneatum, huic proxima basi oblique cuneata; lateralia omnia sessilia, opposita vel alterna, interrupta ramentis foliaceis, exiguis, inaequalibus, bi-tridentatis aut integris, descendendo decrescentia; *petiolus* communis hirsutus, villis patentibus, basi utrinque auriculatus; *stipula* foliacea, adnata, plus minus grandis, amplexicaulis, semicordata, grosse et acute dentata, rarius integra; *bractea* parva sub quovis pedicello, hirsuta, trifida, laciniis lanceolato - linearibus, acuminatis, nunc bifida et nunc integra; caulis et folia grati odoris praediti, fere citrati et melissoidei; *radix* fusiformis aut fusiformi-ramosa, rubido-fusca, lateraliter crasse fibrosa.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, *Castiglione, Francaviglia,* in sylvaticis et ad sepes.

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 409. fig. 1.—Fl. Dan. 588* ex *Guss.* sub nomine: *Agrimonia sive Eupatorium.—Plenck. Ic. Pl. med. 4. pag. 63. tab. 364.*

Agrimonia Eupatoria. *Lin. Sp. Pl. pag. 643.—DC. Prodr. 2. pag. 587.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 257.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 29.—Bert. Fl. It. 5. pag. 18.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 526. — Torn. Pl. Sic. pag. 224. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 221.*

— Var. *a.* odorata.—*Flores* et *folia* omnino speciei conformes at grandiores et magis odorati.

Agrimonia odorota. *Ait. H. Kew. 2. ed. 1. pag. 130. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 527.—Torn. Fl. Sic. pag. 224.* Herba a medicis in profluviis, in haematuria, in calculo et in obstipationibus viscerum adhibita.

Genus 3. Geum.

Herbae perennes; *flores* solitarii vel plures aut corymbosi; *calyx* monosepalus, concavus, limbo quinquifido vel explanato, quinquebracteolatus, persistens, aestivatione valvatus; *corolla* quinquepetala, petalis laciniis calycinis alternis et majoribus; *stamina* plura, petalis inserta, filamentis liberis, antheris bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* plurima, receptaculo columnari inserta, ovulo unico, adscendente; *styli* terminales, inflexi vel geniculati; *stigma* simplex; *achenia* plurima, receptaculo conico vel subclavato inserta, stylo indurato, inflexo vel geniculato, aristato; *semen* adscendens, embryone exalbuminoso et radicula infera; *folia* radicalia impari-pinnata, terminali majore; caulina sparsa vel ternata; *stipulae* petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1246. n. 6386.—Lin. Gen. 867.—DC. Prodr. 2. pag. 550.—Bert. Fl. Ital. 5. pag. 287. — Lam. Ill. 5. pag. 443.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 575.—Torn. Fl. Sic. pag. 225.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 27.

1. G. urbanum.—*Flores* parvi, terminales cauli et ramis, solitarii; *scapus* nunc longus, nunc brevis, uniflorus, pubescens vel pilosus, raro cernuus, saepe erectus, basi folio bracteali instructus; *calyx* duplex, externus cum laciniis lanceolato-linearibus vel lanceolatis, internus cum laciniis acutis vel acuminatis, pilosis, in fructu retroflexis; *corolla* luteo-aurea, modo calyce brevior, modo aequalis, modo quidquam longior, petalis obovatis, obtusis; *stamina* petalis dimidio breviora, filamentis croceis et antheris discoideis, ovatis, bilocularibus, aureo-luteis; *ovaria* numerosa, parva, exucca, receptaculo columinari, oblongo vel cylindraceo adfixa, turbinato-ventricosa, acuminata, bicostata, inferne alba, superne viridia et villis albis adspersa; *stylus* lateralis elongatus, basi glaber et

albus, supra rubeolus et pubescenti-pilosus, persistens; *stigma* simplex aut crassiusculum, uncatum aut cirrhosum; *fructus* capitatus, ex nuculis oblongis, compressiusculis, hirsutis, receptaculo adfixis compositus; stylus post nuptias articulatus et ad articulum cirrhosus, aristatus, arista decidua; *semen* unum, ovato-acuminatum, glabrum, exalbuminosum; *caulis* teres, erectus vel adscendens, pubescens, superne bifidus vel ramis ternis, vel bis bifidus et subinde simplex et uni-bipedalis; *folia* radicalia et caulina ima longe petiolata, pinnato-lyrata, cum impari majore, saepe trifido aut trilobo, modo angustiore, basi cuneato, modo ampliore, subrotundo-ovato, basi cordato, foliolis inferioribus multo minoribus, ovatis, apice parce dentatis; caulina superiora brevius petiolata, ternata, supremaque praedita foliolis oblongo-lanceolatis, acutis, caeterum et ipsa inciso-dentata; omnia folia plus minus pubescentia, supra laete viridia, subtus pallentia; *petioli* pubescentes, supra canaliculati, in foliis imis basi paulum dilatati, amplexicaules; *stipula* foliacea, subrotunda, inciso-dentata; *bracteae* ad pedunculi basim uno alterove folio brevi, simplici, lanceolato, acuto aut acuminato, inaequaliter serrato, sessili instructae; *rhizoma* crassum, fusiforme, transversum, fuscum, lateraliter fibris numerosis, crassiusculis vestitum, grate aromaticum.

Floret Martio, Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in elatis nemorosae regionis: *Milo, Zaffarana.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. Med. 5. pag. 20. tab. 415.*

Geum urbanum. *Lin. Sp. Pl. pag. 716. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 297.—Bert. Fl. Ital. 5. pag. 287.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 575.—Torn. Fl. Sic. pag. 225. -Moris Fl. Sard. 2. pag. 27.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 212.*

Geum intermedium. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 298. — Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 585.*

Radix aromatica, quae ab aetniculis utitur uti sudorifera et adstringens praesertim in dysenteria.

Genus 4. Potentilla.

Herbae caespitosae et perennes, raro persistentes; *calyx* decempartitus, biseriatus; *petala* quatuor aut quinque, caly-

ci inserta, ejusdem laciniis alterna et majora, alba, flava aut rubra; *stamina* circiter viginti, petalis inserta, filamentis liberis, antheris bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* plurima, receptaculo convexiusculo insidentia, distincta, unilocularia, ovulo unico, anotropo; *styli* laterales; *stigmata* simplicia; *achenia* exucca, in receptaculo plus minus convexo, piloso vel hirsuto sessilia; *semen* inversum, radicula supera; *folia* alterna, floralia opposita, ternata aut digitata, foliolis crenatis, serratis vel incisis; *stipulae* petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1242. n. 6363.—Lin. Gen. n. 638.—DC. Prodr. 2. pag. 571.—Bert. Fl. It. 5. pag. 240.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 571.—Torn. Fl. Sic. pag. 225.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 19.

1. P. aetnea. — *Flores* parvi, flavi, erecti, laterales et terminales, longiuscule pedunculati; *pedunculi* filiformes, virides, elongati, piloso-canescentes; *calyx* monosepalus, concavus, biseriatus, externe laciniis quinque villoso-tomentosis, glabris, acuminatis, primo viridibus et deinde albo-villosis; laciniis internis cum externis alternantibus, aequaliter albo-villosis, acuminatis et ovato-acuminatis; *receptaculum* globosum, viride, villosum, villis in exiccatione albis et granulis fuscis sparsum; *corolla* quinquepetala, petalis flavo-aureis, obcordatis, emarginatis et subdenticulatis, glabris, stellatis, laciniis calycinis alternis, longiusculis, elargatis, exiccatione deciduis; *stamina* cum filamentis albis, inaequalibus, punctis argenteis obsitis; antheris flavis, bilobis, ovatis, sulcatis, connectivo rubeolo; *nuculae* ovatae, albae, laeves, seriatim intra receptaculum dispositae, stylo laterali, aureo, filamentis antheriferis breviore, glabro, et stigmate plano; *caulis* inferne lignosus, rubro-fuscus, exiccatione foliorum squamulosus, superne teres, prostratus aut suberectus, pauce elongatus, viridis, villis albis, longis coopertus, granulis nigris destitutus, in sicco albo-canescens, e radice plures; *folia* parva, numerosa, approximata, subquinata, palmato-orbiculata, profunde secata, lobis ovato-cuneatis, apice tri-quinquelaciniatis, laciniis brevibus, utrinque acuminatis, albo-tomentosis, superne aliquando fuscis et pilis albis sparsis, inferne semper canotomentosis et in sicco dense albo-cinereo-tomentosis; sub pepedunculo folia trifida, laciniis linearibus, pilosis et in sicco

albo-tomentosis; *petioli* sulcati, albo-tomentosi, basi elongati ac subamplexicaules, in foliis superioribus breves aut subsessiles; *stipulae* duo lineares, petiolo adnatae et cano - tomentosae; *radix* lignosa, ramosa, fibrosa, fusca, fibrillis fuscis adspersa, perennis. Species rara.

Floret Majo, Junio. ♃

Aetnae, in regione nemorosa: *Monte Capriolo, Filiciusa, Milo, S. Giacomo, Zaffarana.*

Icon. *Torn. Fl. Sic. pag. 226. tab. 1. fig. B.*

Potentilla aetnea. *Torn. op. et pag. cit.*

2. P. calabra.—*Flores* parvi, axillares, solitarii aut terminales et subpaniculati; *scapus* seu *pedunculus* elongatus, 5-6 lin. longus, filiformis, albo - pubescens, erectus, apice paulo incrassatus; *calyx* viridis, albo-villosus, in sicco albo-tomentosus, laciniis obtusis, externis paulo brevioribus, linearibus, internis ovato - acutis; *corolla* aurea, calyce duplo triploque longior, glabra, petalis obovatis, integris aut leviter emarginatis; *stamina* plura, inaequalia, filamentis albidis et antheris bilocularibus, ovatis; *ovula* plura, monospermia; *styli* laterales; *stigma* planum; *nuculae* glabrae, subreniformes; *caulis* decumbens, subtus lignosus, palmaris aut spithamalis, aliquando caespituloso-rosulatus; *folia* cuneato-flabellata, flabello dilatato, subrotundo vel obovato, multipartito, laciniis linearibus, acuminatis, margine revolutis et non dense villosis aut pilosis, interdum dupliciter incisis, acutis; *petioli* aliquando breves, aliquando longiusculi et parce villosi; *stipulae* lineares, acuminatae, integerrimae; *radix* lignosa, fusca, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Bongiardo, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 287. tab. 45.*

Potentilla calabra. *Ten. loc. cit.* et *Syll. pag. 255.—Bert. Fl. It. 5. pag. 254. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 574. — Torn. Fl. Sic. pag. 226.*

Potentilla argentea var. calabra. *DC. Prodr. 2. pag. 517. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 217.*

— Var. *b.* — *Flores* parvuli; *caulis* erectus, spithamalis, virgatus, in sicco albo - canescens; *folia* parvula, tota albotomentosa, breviter petiolata.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Milo, Zaffarana.*—Rara.

Icon. *Ten. op. cit. tab. 44.*

Potentilla calabra. var. *b. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. 574.— Torn. Fl. Sic. pag. 227.*

Haec varietas differt a *Pentaphyllo argenteo, minimo, repente. — Cup. Panph. Sic. tab. 68, Bibl. Pan. et Bib. Un. Cat. V. 2. pag. 296.*

3. **P. reptans.** — *Flores* grandes, solitarii, axillares; *scapus* valde elongatus, 1-3-5-pollicaris, pilosus, erectus, folio longior, nudus; *calyx* pilosus, laciniis ovato-lanceolatis, longitudine aequalibus aut internis paulo brevioribus et angustioribus, utrisque acutis aut acuminatis; *corolla* lutea, calyce longior, petalis obcordatis, glabris; *stamina* cum filamentis glabris, albis, subulatis, basi dilatatis et antheris croceis, quadrisulcatis; *styli* brevissimi; *stigmata* plana; *receptaculum* globosum et pilosum; *nuculae* granulatae, scabrae, nitidulae; *caules* prostrati, fere aequalibus intervallis nodosi, et ad nodos radicantes, teretes, longi et subinde longissimi, pubescentes, apice rubentes; *folia* petiolata, quinata, alterna, subtus septenata, nonnulla subinde ternata, aliquando geminata ex alio folio proficiscente a gemma axillari, foliolis magnitudine variis, obovatis aut oblongo-obovatis, obtusis et retusis, basi brevi tractu cuneatis et integris, reliquo margine acutis vel acutiuscule dentatis, dente impari minore, supra laete viridibus et pilis adpressis plus minus adspersis, subtus pallidioribus et villosioribus praesertim in nervo; *petioli* longi, pilosi, subinde rubescentes, supra canaliculati, profecti a sinu; *stipulae* profunde bipartitae, segmentis semiovatis aut semilanceolatis, potius parvis, acutis, pilosis, ciliatis, integris vel uno alterove dente insculptis, ad axillas foliorum saepe passim occurrit gemma una ferens unum alterumve folium aut ramenta foliacea, laciniata; *radix* fusiformis, longa, gracilis, fibrillosa.

Floret Majo, Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Nicolosi, Milo, Zaffarana, Catania, Licatia, Aci-Castello.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 5. pag. 19. tab. 414. — Lam. Ill. Gen. tab. 442. fig. 1.—Fl. Dan. tab. 164. ex Guss.*

Potentilla reptans. *Lin. Sp. Pl. pag. 714.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 482. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 172.*

Ten. Fl. Nap. 4. pag. 297.—Bert. Fl. Ital. 5. pag. 271.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 572.—DC. Prodr. 2. pag. 574. Torn. Fl. Sic. pag. 225. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 217.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 25.

Uti vulneraria et adstringens, olim adhibita in dysenteria.

4. **P. pedata.**—*Flores* grandes, corymbosi, corymbo terminali, composito, hirsuto; *scapus* erectus, villosus, inferne rubeolus, superne viridis, e folio florali 2-3-bi-partito ortus; *pedicelli* tripartiti, medio saepe unifloro, viridi et rubeolo, breviore, et lateralibus erectis, longioribus, viridibus, omnes pilosi, et basi folio bracteato suffulti; *calyx* hirsutus, praesertim basi, pilis albis, dense stipatis, erectis, laciniis lanceolatis, acutis vel acuminatis, longitudine aequalibus, externe angustioribus; *corolla* calyce duplo longior, petalis luteo-aureis, obcordatis, integris, stellatis, sub sole tantum apertis; *stamina* plura, inaequalia, filamentis luteo-aureis et antheris ovatis, sulcatis, connectivo et granulis fusco-rubris; *receptaculum* subovatum, hirsutum, nuculis pluriserialibus ordinatum; *nuculae* ovatae, monospermiae, dorso cristula carinatae, primo flavae, deinde viridi - fuscae; *stylus* lateraliter ortus, elongatus, flavus, filamentis antheriferis brevior; *stigma* planum; *semen* unicum, obversum, testo albido-granulato tuberculato; *caules* nunc solitarii, nunc e radice plures, adscendentes vel erecti, raro inclinati, teretes, hirsuti, infra corymbum simplices, a paucibus pollicibus ad pedem et ultra longi, saepe rubentes et pilosi; *folia* inferiora septenata, longe petiolata, foliolis breviter obverse lanceolatis, rarius obovatis, caulina reliqua quinata, foliolis angustioribus, exquisite cuneatis; successiva brevius petiolata, bracteolata, suprema ternata, sessilia intra stipulam bifidam, foliolis omnibus basi integris, reliquo margine et aliquando prope apicem profunde serratis, supra pilosis vel glabris, laete aut saturate viridibus, subtus et margine pallidius virentibus et adspersis pilis numerosioribus, longis, adpressis; *petioli* potius breves, hirsuti, supra canaliculati, orti e sinu stipulae bipartitae, segmentis lanceolatis, aut ovato-lanceolatis, hirsutis, indivisis aut bifidis, lacinia externa breviora; *radix* lignosa, fusiformis, transversa, fusca, lateraliter crasse fibrosa.

Floret Majo, Junio.

Aetnae, in elatis nemorosae regionis: *Nicolosi, S. Lio, Milo, Zaffarana, Bongiardo.*

Icon. *Bonan. Panph. Sic. tab. 80. — Cup. Panph. 1. tab. 156 et 2. tab. 178. ed. Bibl. Pan. sub nomine quinque folium montanum luteum erectum hirsutum et ed. Bibl. Un. Cat. V. 1. pag. 76.*

Potentilla pedata. *Nostl. Monogr. Potent. pag. 44. — Ten. Syll. Fl. Nap. pag. 252.—Reich. Exc. 3. pag. 595.—Torn. Fl. Sic. pag. 225.*

Potentilla hirta. *Lin. Sp. Pl. pag. 712.—DC. Prodr. 2. pag. 578.—Bert. Fl. It. 5. pag. 249.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 217.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 24.*

Potentilla rubens. *All. Fl. Ped. 2. pag. 58.*

Potentilla pilosa. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 296.*

Genus 5. Fragaria.

Flores terminales, corymbosi, albi, vel flavi; *calyx* convexus et decempartitus, explanatus, laciniis quinque externis cum internis alternantibus et minoribus; *corolla* quinquepartita, aut quinquepetala, petalis laciniis calycinis alternis et majoribus, subrotundis, deciduis, patentibus, ungue brevissimo; *stamina* viginti et ultra, filamentis liberis, basi dilatatis et antheris bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* plurima, in receptaculo convexo (fragum) insidentia, distincta, unilocularia, ovulo unico amphitropo in unoquoque ovario; *stylus* lateralis; *stigma* simplex; *achenia* plurima, in receptaculo aucto carnoso - succulento, deciduo imposita; *semen* adscendens, embryone exalbuminoso, radicula supera. Herbae perennes, stoloniferae; *folia* alterna, ternata, foliolis inciso-serratis; *stipulae* petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1241. n. 6361,—Lin. Gen. n. 633.—DC. Prodr. 2. pag. 569.—Bert. Fl. It. 5. pag. 235.—Lam. Ill. 5. tab. 442.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 571.—Torn. Fl. Sic. pag. 227.—Moris Fl. Sard. 1. pag. 17.

1. F. vesca. — *Flores* potius parvi, corymbosi, corymbo simplici aut ramoso, involucrato folio simplici aut ternato, subsessili, profecto e sinu stipulae bifidae; *scapus* erectus,

ramosus, ramis pedicellatis, cylindricis, in flore erectis et in fructu cernuis, villis adspersis, versus medium bracteolatis; *calyx* cum laciniis ovato-lanceolatis, acuminatis, plus minus villosus, in anthesi patentissimus et in fructu retroflexus; *corolla* luteo-aurea aut alba, calyce duplo longior aut subaequalis, petalis subrotundis; *stamina*, *stylus* et *stigma* ut in genere; *fragum* globosum vel ovoideum, rubrum aut rubro-albeus, suave, expetitum, magnitudine varium; *achenia* ut in genere; *caulis* solitarius vel plures inter folia radicalia, herbaceus, simplex, nudus, hirsutus, villis patentibus, erectus, interdum flexuosus, nunc foliis longior, nunc brevior, plerumque semipedali-dodrantalis; ex collo radicis prodeunt stolones flagellares, prostrati, elongati, pilosi, hic illic radicantes et novas proles ferentes; *folia* omnia radicalia, fasciculato-caespitosa, longe petiolata, ternata, foliolis sessilibus, potius grandibus, ovatis, grosse et profunde dentatis, dentibus acutiusculis, terminali minore, basi integris, supra laete vel saturate viridibus et adspersis pilis raris, adpressis, subtus parallele venosis, glaucescentibus et scatentibus pilis numerosioribus praesertim in nervo et venis, impari basi cuneato et lateralibus obliquatis; aliquando inter folia radicalia ternata habentur unum alterumve folium simplex; *petioli* longi, canaliculati, villosi, villis patentibus; *stipulae* bifidae, scariosae; *radix* lignosa, transversa, fusiformis, fusco-rubida, lateraliter fibris crassiusculis, simplicibus, ramosisve capillata, superne squamis concoloribus, scariosis tecta.

Floret Aprili, Majo. ♃

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo*, *Vallone*, *Viagrande*, *Fondachello*, *Pisano*, *Trecastagni*.

Icon. *Plenk. Ic. Pl. med. 5. pag. 17. tab. 412. — Lam. Ill. 5. tab. 442.*

Fragaria vesca. *Lin. Sp. Pl. pag. 708. — DC. Prodr. 2. pag. 569. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 291. — Bert. Fl. It. 5. pag. 236. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 371. — Torn. Fl. Sic. pag. 227.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 18.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 219.*

Nomen vulgare: *Fraula sarvaggia.*

Usus. Fraga hujus speciei sunt deliciosa odore et gustu, praesertim lota vino et saccharo condita; aqua ex foliis et syrupus ex fructibus uti diuretici et diaphoretici habentur.

Genus 6. Rubus.

Flores terminales et axillares, paniculati vel corymbosi, raro solitarii; *scapus* cylindricus vel angulatus, liber vel aculeatus; *pedicelli* solitarii vel multiflori; *calyx* explanatus, quinquepartitus, persistens; *corolla* quinquepetala, petalis ovatis vel oblongis, ungue brevi, orae receptaculi insertis, laciniis calycinis alternantibus; *stamina* plura, petalis breviora, hypogyna, filamentis subulatis et antheris ovatis, bilocularibus; *ovaria* plura, receptaculo convexo imposita; *stylus* filiformis, in unoquoque ovario sublateralis; *stigma* simplex, obtusum; *syncarpium* subglobosum, factum e drupeolis numero variis, basi inter se confluentibus, stylo apiculatis; *semen* inversum, radicula supera. Herbae vel frutices sarmentosi vel aculenti, polymorphi; *folia* alterna, simplicia, ternata, digitata aut impari-pinnata; *stipulae* petiolo adnatae.

Endl. Gen. Pl. n. 6360. pag. 1241.—Lin. Gen. n. 864.—DC. Prodr. 2. pag. 556.—Lam. Ill. 5. tab. 441. f. 1. 2.—Bert. Fl. Ital. 5. pag. 216.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 566.—Torn. Fl. Sic. pag. 227.—Moris Fl. Sard. 2. pagina 15.

1. **R. dalmaticus.** — *Flores* grandiusculi, patentes, racemosi, racemulis compositis, alternis, multifloris, terminalibus; *scapus* erectus, cylindraceus, elongatus, aculeatus, tomentosus instar paginae inferioris foliorum, pilis brevissimis, fasciculatis vel distinctis, et tomento subinde interjectis; *pedicelli* alterni, simplices vel divisi ac ramulosi, floriferi, bracteati, bracteis linearibus; *calyx* brevis, tomentoso-farinosus vel pilosus, albo-viridis, eglandulosus, inermis aut basi tantum aculeatus, laciniis ovatis, concavis, breviter acuminato-subulatis, in anthesi patentibus et in fructu retroflexis; *corolla* nunc saturate et nunc pallide rosea, raro alba, calyce duplo triploque longior, petalis obovatis vel subrotundo-ovatis, obtusis, integris aut apice eroso-crenatis, saepe crispulis, patentibus; *stamina* plurima, filamentis dilute roseis praesertim inferne, antheris ovatis, fusco-luteis, bilocularibus et connectivo flavo, cum granulis concoloribus; *syncarpium* globo-

sum, magnitudinis variae, drupeolis plus minus numerosis, non uno eodemque tempore maturantibus in racemo, inter maturandum rubris, aridis, maturitate nigris, nitidis, dulcibus, pulpa sanguinea; *caulis* longitudine et crassitie varius, modo exquisite, modo obscure et in basi obtuse pentagonus, lateribus canaliculatis aut planis, in angulis valde aculeatus, raro firmus, erectus, plerumque a recta declinans, ample arcuatus et dum liber prostratus, ab uno ad multos pedes longus, in umbra glauco-virens et in aprico vel totus vel in angulis rubro-purpurascens, quandoque laete rubens, massima parte glaber, superne tantum pubescens; *rami* alterni, flexuosi, arcuati, plerumque inter se implicantes; *aculei* in caule primario validi, numerosi, modo recti, modo sursum incurvati, modo adunci, basi insigniter compresso-dilatati, viridi-flavicantes; in ramis minores, plerumque adunci aut retrorsi; *folia* alterna, petiolata, usque ad nova folia seguentis anni perennantia, per longum caulis tractum quinata, in elongatione florifera ternata, foliolis magnitudine et forma miro variantibus, ovatis, ovato-oblongis, obovatis et quandoque etiam subrotundis, acutis vel acuminatis, crebre, inaequaliter et argute serrato-serratis, supra laete vel saturate viridibus, glabris aut vix in sulcis supra nervum et venas pilosis, subtus villoso-tomentosis, tomento brevissimo, adpresso, ut farinoso-dealbatis potius videantur; in nervo et venis pilosis, nervo aculeato, venis primariis numerosis, parallelis, secundariis reticulatis; foliolo impari longe petiolato, subinde cordato vel subcordato; foliolis huic utrinque proximis brevius petiolulatis, basi quidquam obliquatis, rarius extus lobo insculptis; foliolis infimis sive exterioribus omnium minoribus et petiolulo brevissimo suffultis; *petioli* aculeis aduncis, validis instructi, pubescentes, idque magis in foliis supremis; *stipulae* lineari-angustissimae, paulo supra petioli basim ortae, deciduae; *bracteae* pubescentes, inferiores in axe primario trifidae, laciniis lineari-angustissimis; harum infima subinde est folium simplex indivisum vel bi-trilobum, inaequaliter serratum, superiores et quae in ramis racemi indivisae, lineares; *radix* lignosa, inter saxa serpens, ramosa et lateraliter fibrillosa.

Floret a Junio ad Augustum. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa obvia: *Cata-*

nia, Ognina, Acicastello, Acireale, Pedara, Viagrande, Nicolosi, Milo, Belpasso, Bronte, Maletto.

Icon. *Reich. Exc. 3. pag. 603.*

Rubus dalmaticus. *Tratt. Ros. 3. pag. 33. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 567.—Torn. Fl. Sic. pag. 227.*

Non R. fruticosus. *Lin. Sp. Pl. pag. 707.* nec *Smith. Engl. Bot. 10. tab. 715.* nec *Bert. Fl. It. 5. pag. 217.* nec *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 171.* nec *Moris Fl. Sard. 2. pag. 15.*

Rubus discolor. *Weih. et Nees Rub. Germ. pagina 46. tab. 20.*

Nomen vulgare: *Ruvittuni, Amureddu.*

Species in monte Aetna perantiqua et in *Post-Pliocene* ad basim hujus altitudinis a me collecta, observata atque descripta in *Flora Fossile dell' Etna pag. 77. tab. IV. C.*

—Var. *b.* Lejocarpus.—*Flores* racemosi et densiores quam in specie; *caulis* rubeolus, basi qninqueangulatus et superne cylindricus; *folia* ternata, foliolis saepe bilobis, ovato-acuminatis; *fructus* albus; reliqua speciei conformia.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, una cum specie.

Icon. Nulla.

Rubus dalmaticus var. Lejocarpus. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 568.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

Rubus fruticosus var. Leucocarpus. *DC. Prodr. 2. pag. 561.*

Nomen vulgare: *Ruvittuni, Amureddu jancu.*

Usus. A medicis syrupus e fructu maturo uti refrigerans olim predicabatur.

2. **R. Linckianus.** — *Flores* grandes, terminales, racemoso-spicati, simplices; *scapus* seu *pedunculus* bipollicaris, subinermis, pubescens; *pedicelli* uniflori, erecti, 2-7 lin. longi, pubescentes, subinermes, bracteolati, inferiores superioribus paulo longiores; *calyx* cum laciniis albo-tomentosis, ovatis, concavis, non acuminatis, inermibus, in anthesi patentibus et in fructu retroflexis; *corolla* rosea, petalis integris, obovatis, breviter unguiculatis, deciduis; *stamina* plura, filamentis albis aut albo-roseis, subaequalibus et antheris bilocularibus, flavis; *syncarpium* globum, parvum, drupeolis plus minus numerosis, primo rubris, maturitate nigris, nitidis, dulcibus, pulpa nigrescente; syncarpia non eodem tempore maturant,

ideo alia nigra, alia rubra in eadem planta eodem tempore videntur; *caulis* scandens et prostratus, longitudine varius, unde *R. dalmatico* multo minus longior, pentagonus, lateribus canaliculatis, superne planis, in umbrosis glauco-virens, in aprico totus vel in angulis rubro-purpurascens, aliquando rubens, glaber aut saepe pubescens; *rami* alterni, flexuosi, arcuati, plerumque inter se implicantes, omnes uti caulis aculeati; *aculei* in caule primario validi, numerosi, patentes, recti aut subtus adunci, basi compresso-dilatati, viridi-flavescentes vel basi purpurascentes; in ramis minores, adunci aut retrorsi, inaequales et minus densiusculi; *folia* alterna, petiolata, usque ad nova folia seguentis anni uti in *R. dalmatico* perennantia, at omnia a basi ad apicem ternata, foliosis omnibus ab illis *R. dalmatici* parum minoribus, ovatis aut ovato-oblongis, acutis, inaequaliter argute serrato-serratis, supra laete viridibus, glabris, raro pilosis, subtus albo-tomentosis, tomento brevissimo, adpresso dealbatis, nervo medio aculeato, venis primariis numerosis et inter se parallelis, secundariis reticulatis et piloso-villosis; foliolo impari longe petiolato, semper ovato-acuto, lateralibus conformi; foliolis infimis lateralibus utrinque proximis breviter petiolulatis, basi saepe inaequantibus et aliquando bilobis aut trilobis; *petioli* et *petioluli* aculeati, aculeis aduncis, validis suffulti et pubescentes, erecti, elongati; *stipulae* lineari-angustissimae vel lineares, deciduae; *bracteae* pubescentes, in scapo seu axe primario florifero trifidae, laciniis lanceolato-angustissimis, saepe infima foliosa, in pedicellis tenuissìmae, lanceolato-lineares, trifidae et pubescentes; *radix* lignosa, excurrens, pollonifera, rubeola.

Floret Junio, Julio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana ad sepes et ad saxa: *Milo*, *Bongiardo*, *Nicolosi*, *Pedara*, *Catania*, *Leucatea*, *S. Giovanni la Punta.*

Icon. nulla.

Rubus Linckianus. *DC. Prodr. 2. pars 2. pag. 560.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 568.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

Species cum R. dalmatico et R. fruticoso confusa, sed habitu et notatis characteribus omnino ab illis dixtincta.

3. **R. ideus.**—*Flores* parvi, racemosi, terminales, simplices, raro ramosi; *scapus* tenuis, pubescens, inermis vel tenue a-

culeatus; *pedicelli* tenues, solitarii, longiusculi, tomentosi, bracteolati, raro aculeati; *calyx* albo-tomentosus, laciniis lanceolatis, plus minus longe acuminato - subulatis, inermibus, patentibus in fructu; *corolla* alba, petalis oblongis, angustis, obtusis, calyce brevioribus; *stamina* petalis paulo brevioribus, filamentis albis et antheris flavis, bilocularibus; *ovarium* albo-tomentosum, super receptaculum oblongo-conicum; *syncarpium* subrotundum, parvulum, drupeolis grandiusculis, basi convexo-depressis, stylo persistente laterali apiculato in unaquaque drupeola, maturitate rubro-kermesinum, gustu gratissimum; *caulis* erectus, alterne ramosus, aculeatus vel inermis, inferne teres, glaber et ubi senescit cinerascens, superne obtuse angulatus, pubescens, glauco-virens et flexuosus, longitudine varius a spithama ad quatuor pedes, non dense aculeatus; *aculei* ubi adsunt, tenues, aciculares, sparsi, breves, recurvi vel subretrorsi, interdum numerosi; *rami* patuli, nutantes et cauli conformes; *folia* in macrioribus individuis cuncta ternata, in luxuriantibus inferiora imparipinnata, pinnis duabus, superiora ternata, foliolis magnitudine variis, ovatis, ovato-oblongis, acutis aut acuminatis, minimis tantum obtusis, argute serratis, modo fere aequaliter, modo serrato-serratis et subinde incisis, supra laete viridibus, pilosis, lineatis, subrugosis, subtus niveo-tomentosis, nervo inermi vel aculeato, venis parallelis; foliolo impari majore, longiuscule petiolato, nunc basi quidquam angustato, nunc lato, cordato aut rotundato, superne indiviso vel bi-trilobo; foliolis lateralibus minoribus, sessilibus aut subsessilibus, saepe basi obliquatis; *petioli* crassi, longi, teretes, supra levissime canaliculati, pubescentes, inermes vel aculeati; *stipulae* lineari - angustissimae, pubescentes; *bracteae* stipulis similes aut foliaceae; *radix* repens, caules approximatos emittens et subpollinifera.

Floret Julio, Augusto. ♄.

Aetnae, in nemorosis: *Maletto, Bronte.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 5. pag. 14. tab. 407.—Duham. arb. ed. nov. 6. tab. 23.—Weih. et Nees Rub. Germ. pagina 107. tab. 47.—Chamaerubus alpinus rectus, Rosae spinalis, fructu et sapore Fragariae. Cup. Panph. ed. Bibl. Cass. 3. tab. 468. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. pag. 132.*

Rubus ideus. *Lin. Sp. Pl. pag. 706. — All. Fl. Ped. 2. pag. 132. — Bert. Fl. It. 5. pag. 233.—Ten. Fl. Nap. 4.*

pag. 288.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 566.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 220.

Nomen vulgare: *Amureddu di S. Franciscu.*

Frucuts edulis, in syrupo et in gelida sorbitione praestantissimus.

4. **R. acheruntinus.**—*Flores* grandiusculi, albi, diametro 8-10-lineari, racemosi, racemis solitariis, terminalibus et axillaribus, paucifloris, pedunculatis, subcorymbosis, parce compositis vel simplicibus; *scapus* pubescens, aculeolatus et setis, apice glanduliferis, adspersus, viridis; *pedicelli* lineares, setis glanduliferis praediti, pubescentes, bracteolati; *calyx* cum laciniis ovato-oblongis aut ovato-lanceolatis, plus minus longe acuminatis aut acuminato-caudatis, cauda lineari-subulata, concava, puberula, extus nunc aculeolatis, nunc inermibus, plerumque adspersis setis apice glanduliferis rariusculis, in anthesi patentibus ac etiam retroflexis, in fructu erectis; *corolla* grandiuscula, petalis laciniis calycinis longioribus, albis aut pallide roseis, obovatis, integris aut emarginatis, crispulis vel planis, subpilosis et percursis venis hyalinis aeque longitudinaliter dissitis; *stamina* alba, antheris bilocularibus; *ovarium* generis; *syncarpium*, seu *bacca tuberculosa*, sphaericum, parvum, constitutum e tuberculis seu drupeolis paucis, grandibus subrotundo-depressis, prope maturitatem rubris, in maturitate nigro-coerulescentibus et caesio-pruinosis, pulpa sanguinea, acida; in unoquoque tuberculo *semen* unicum, semiovatum, latere commisurali plano, primo viride, dein caesium et maculatum; *caulis* teres, gracilis, primo humilis, erectus, deinde longior et declinans vel prostratus, uni-tripedalis, undique aculeatus, glauco - virens aut glauco-purpurascens, superne uti rami flexuosus et subangulatus, ramis alternis; *aculei* potius breves, basi paululum dilatati, reliqua parte tenues, aciculares, recta subretrorsi, pauci retrorso-adunci, flavidi vel purpurascentes; *folia* alterna, petiolata, ternata, raro quinata; *foliola* rhombea aut ovata vel acuminata, ima aliquando minora et obtusa, basi intera, reliquo margine inaequaliter serrata aut inciso-serrata, serraturis modo parvis, crebris, argutis, modo grossioribus, obtusiusculis, supra breviter plicata et bullata, laete et saturate viridia, glabra aut pilis raris adspersa, subtus nervosa et reticulato-venosa, plus minus pubescentia et subinde

dense et molliter pallidius virentia; foliolum impar longiuscule petiolulatum, interdum subcordatum, indivisum vel bitrilobum, 3-3 $^1/_2$ poll. longum et 2-2 $^1/_2$ poll. latum; foliola lateralia sessilia, basi quidquam obliquata, saepe margine externo lobo insculpta aut etiam bipartita; *petioli* semiteretes, aculeolati, supra canaliculati, nunc toti, nunc canaliculo pubescentes, reliqua parte glabri vel subpilosi; *stipulae* lanceolato-lineares, longiusculae; *bracteae* lanceolato - lineares vel lineares; *radix* repens et praesertim in arvis, longe lateque protensa, caules emittens sursum uti pollones.

Floret Junio, Julio. ♄.

Aetnae, in humidis, ad sepes et rivulos nemorosae regionis: *Milo, Zaffarana, Nicolosi.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 288. tab. 235. fig. 2.—Weih. et Nees Rub. Germ. pag. 103. tab. 46. B. fig. 1.*

Rubus acheruntinus. *Ten. Fl. Nap. cit. Syll. app. p. 603. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 567.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

Rubus caesius. *Lin. Sp. Pl. pag. 706.—Smith Fl. Engl. 2. pag. 409. et Engl. Bot. 12. tab. 826. — Weih. et Nees Rub. Germ. loc. cit.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 220. DC. Prodr. 2. pag. 558.*

5. **R. siculus.**—*Flores* parvi, paniculati; *panicula* 2-4-pollicaris, simplex aut subramosa, erecta, terminalis; *scapus* molliter villosus, albo-tomentosus, aculeatus; *pedicelli* simplices aut ramosi, scapo conformes, lineares; *calyx* laciniatus, laciniis tomentoso-canescentibus, inermibus, concavis, non acuminatis, post anthesim revolutis; *corolla* alba, petalis laciniis calycinis longioribus, obovatis aut oblongo-obovatis, pilosiusculis, breviter unguiculatis, post anthesim deciduis; *stamina* plurima, filamentis albis, glabris et antheris bilocularibus, flavis, glabris; *ovarium* et *syncarpium* ut in praecedente, sed drupeola stylo destituta, numerosa, maturitate nigra; *caulis* erectus, elatus angulatus, virens et senescens rubeolus, dense villosus, ramosus, ramis alternis, aculeatus; *aculei* validi, apice glabri et recurvi; *folia* 3-5-foliolata, pinnata, foliolis acuto-acuminatis, dentatis, serratis, aliquando bilobis et basi integris, impari lateralibus paulo grandiore sed illis conformi, in foliis quinatis longe petiolulato, reliquis sessilibus, minoribus et duobus inferioribus parvulis et basi adpressis, omnibus supra sparse villosis, intense viridibus, sulcatis, sub-

tus laxe tomentosis; *petioli* longiusculi, supra canaliculati, virides, pubescentes et aculeati, aculeis illis caulis conformibus; *stipulae* angustae, lineares, integerrimae, pubescentes; *bracteae* lineares, integrae vel tripartitae, pubescentes; *radix* lignosa, repens, caules approximatos emittens.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, *Nicolosi*, in nemorosis.

Icon. nulla.

Rubus siculus. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIV. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 568.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

Rubus tomentosus. *Willd. ex Bert. Fl. It. 5. pag. 221.*

Species rara et seguenti proxima.

6. R. tomentosus.—*Flores* grandiusculi, racemosi, terminales; *scapus* et *pedicelli* incano-tomentosi et insuper villosi, villis subfasciculatis, aculeatis; *calyx* incano-tomentosus, villosus, inermis, eglandulosus, laciniis ovatis aut ovato-lanceolatis, brevissime acutato-subulatis, concavis, cito retroflexis; *corolla* alba, petalis oblongo-obovatis, obtusis, crispulis, calyce duplo longioribus; *stamina* cum filamentis albis et antheris flavidis; *syncarpium* potius parvum, globosum, drupeolis numerosis, maturitate nigris; *caulis* inferior senescens, subteres, glaber, junior et superior pentagonus, incano-tomentosus, pilis subfasciculatis, insuper villosus, aliquando superne purpurascens, alterne ramosus, tri-quinquepedalis, dum brevior erectus, dum longior declinatus et arcuatus, aculeatus; *aculei* caulini potius graciles et basi quidquam compresso-dilatati, alii breves, alii longiusculi, reliqui patentes vel adunci et adunco-retrorsi, glabri vel albo-pubescentes; *folia* alterna, petiolata, nunc omnia et nunc suprema tantum ternata, reliqua quinata; *foliola* magnitudinis et formae varia, plerumque crassiuscula at in umbrosis attenuantur, ovata, obovata, oblonga, rhombea, rhombeo-oblongata, acuta vel acuminata, basi integra, reliquo margine inaequaliter serrato-serrata, nunc leviter, nunc profundius, nunc serraturis grossioribus, nunc parvis et crebrioribus, magis vel minus argutis, utrinque molliter incano-tomentosa sed subtus saepe densius et albidius, ideo quandoque supra ex incano-virentia et glabra aut punctis nigris, prominulis et pilis stellantibus plus minus adspersa; *foliolum* impar longe petiolulatum, lateralia multo breviora et subinde fere sessilia, indi-

visa vel lobo extus insculpta, saepe quidquam basi obliquata, nervo foliolorum in parte inferiore plerumque aculeolato; *petioli* incano-tomentosi, aculeolati; *stipulae* lineares, basi petioli sitae aut vix supra, incano-villosae, cito deciduae; *bracteae* inferiores latiores, trifidae, reliquae lineares, indivisae, omnes acuminatae, tomentosae et villosae; *radix* ramosa, lignosa, valde excurrens.

Floret Junio. ♄.

Aetnae, *Maletto*, in nemorosis.

Icon. *Cup. Panph. 2. tab. 61. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Rubus aetneus, trifolius, rectus, candicans ac pilosus, et Bibl. Cat. 2. tab. 34.*

Rubus tomentosus. *Willd. Sp. Pl. 2. par. 2. pag. 1083. DC. Prodr. 2. pag. 561.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 289.*

Rubus tomentosus var. hypoleucus. *Vest. in Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 569.—Torn. Fl. Sic. pag. 229. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 219.*

7. **R. candicans.**—*Flores* grandiusculi, dense racemoso-spicati, erecti, terminales, racemulis bracteolatis; *pedicelli* ramosi, raro solitarii, una cum scapo caesio-villosi, aculeati, aculeis flavis, tenuibus et setis glanduliferis adspersis; *calyx* cum laciniis ovatis, acutatis, in fructu revolutis, inermibus, villoso-caesis, intus pubescentibus, in proanthesi conniventibus; *corolla* alba aut albo-rosea, petalis laciniis calycinis longioribus et illis *R. siculi* proximis; *genitalia* et *fructus* ut in citata specie; *caulis* declinatus, inferne teres, superne angulatus, raro glabratus, saepe molliter et dense villosus, villis albidis, raro aculeatus, aculeis tenuibus, flavis; *rami* distantes, alterni, patentes; *folia* 3-5-foliolata, foliolis late ovatis, irregulariter dentatis, supra viridibus, glabriusculis, subtus incanis, tomentoso-pubescentibus, sparse villosis, subtus ad rachidem inermia, raro aculeata, 2 - 2 $^1/_2$ poll. longa et 2 poll. lata; *petioli* longiusculi, sulcati, caesii, villosi et pubescentes et sparse aculeati; *stipulae* lanceolatae, integrae, foliolis concolores; *bracteae* integrae vel trifidae, longiores, aculeis ad rachidem paulum validis praeditae; *radix* repens et radicans et pollonifera, elongata, lignosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, super saxa regionis nemorosae: *S. Leo, Boschi di Pandolfina.* — Species nunc rara.

Icon. *Lob. Ic. 2. tab. 211.—Dod. Pemp. 742.*

Rubus candicans. *Weih.* in *Reich. Fl. Germ. Exc. 2. pagina 601. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 569. — Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

Rubus corylifolius. *Smith Fl. Brit. 2. pag. 542. — DC. Prodr. 2. pag. 599.—Bert. Fl. It. 5. pag. 227. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 220.*

Rubus tomentosus acute serratus. *DC. Prodr. 2. pag. 561?*

8. **R. glandulosus.**—*Flores* grandes, albi aut albo-rosei, terminales et axillares; *scapus* compositus vel subsimplex, brevis et pauciflorus, hirsutus, crebre aculeatus et setoso-glandulosus, setis flavis, glanduloso-nigris sparsus; *pedicelli* bracteolati, racemulosi et scapo conformes; *calyx* totus hispidus et hispido-glandulosus, aculeatus, hirsutus, purpurascens vel virens, laciniis ovato-lanceolatis aut lanceolatis, concavis, acuminato-subulatis, in proanthesi acumine insigniter elongato, in anthesi patentibus, in fructu nunc erectis, nunc retroflexis, intus pubescentibus; *corolla* petalis albis vel albo-carneis, oblongis, obtusis, calyce sublongioribus; *genitalia* praecedentis speciei; *syncarpium* subglobosum, magnitudine varium, saepe grandiusculum, drupeolis numerosis, sursum arrectis, prope maturitatem rubrum, acidum, maturitate nigrum, dulce; saepe occurrunt syncarpia in eodem racemo rubra et nigra; *caulis* caespitosus, senescens, inferne teres, reliqua parte et surculis junioribus angulatus, flexuosus, uni-quadripedalis, dum brevior erectus, dum longior declinans vel procumbens, superne hirsutus, crebre et inaequaliter setoso-glandulosus et aculeatus, aculeis tenuibus, basi paulum dilatatis, compressiusculis, recta patentibus vel leviter recurvatis vel recurvato-retrorsis, aliquando totus cum aculeis et setis flavidis purpurascens; *folia* petiolata, alterna, saepe ternata vel unum alterumve ex superioribus ad flores simplex, interdum vero nonnulla ex inferioribus, in surculis annotinis et sterilibus occurrunt quinata aut ternata; *foliola* forma varia subrotundo-ovata, elliptico-ovata aut ovato-oblonga, saepe longe cuspidata, alias cuspide brevi vel tantum acuta, argute et crebre serrato-serrata, serraturis parvis, interdum vix inaequalibus, utrinque viridia sed supra saturatius, pilisque plus minus raris, adpressis adspersa, nervum et venae majores sulco impressae, subtus pallidiora et plus minus dense pubescen-

tia, interdum fere glabrata, rarissime albo-tomentosula, in rachide seu nervo medio aculeolata; foliolum impar subinde subcordatum, longius petiolulatum, lateralia passim basi quidquam obliquata, brevissime petiolulata vel sessilia; *petioli* more caulis crebre aculeati, setoso-glandulosi et hirsuti, purpurantes aut virentes; *stipulae* lineari-angustissimae, longae, villosae, setoso-glandulosae; *bracteae* plerumque longae, angustae, inferiores bi-trifidae, reliquae indivisae, lanceolato-lineares aut lineares, omnes acuminatae, hispido-glandulosae, pilosae; aliquando loco bractearum inferiorum habetur unum alterumve folium simplex, indivisum vel bi-trilobum, ovato-oblongum aut ovato-lanceolatum; *radix* lignosa, repens, pollonifera, elongata, ramosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Viagrande, Bronte.*

Icon. *Smith. Engl. Fl. sup. 1. tab. 2605.—Weih. et Nees Rub. Germ. pag. 71. tab. 23.* sub nomine: *R. Koehleri var. α.* et *pag. 95. tab. 43.* sub nomine: *R. hirtus.*

Rubus glandulosus. *Willd. En. 1. pag. 548. — Bell. app. in Acad. de Tur. an. 1790-91. v. 5. pag. 230. — Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 248. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 570. — Bert. Fl. It. 5. pag. 224. — Torn. Fl. Sic. pag. 228. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 220.*

Rubus fruticosus var. β. glandulosus. *Poll. ver. 2. pagina 150.*

Rubus villosus var. α. glandulosus. *DC. Prodr. 2. pagina 563.*

Rubus Bellardi. *Weih. et Nees Rub. Germ. pagina 27. tab. 44.*

Rubus hirtus. *Wald. et Kit. Pl. rar. Hung. 2. pag. 150. tab. 141.*

Rubus Koehleri α. *Hook. Brit. Fl. ed. 2. pag. 247.*

9. **R. Cupanianus.** — *Flores* parvi, racemosi, terminales et axillares, racemulis simplicibus aut bi-trifloris; *scapus* 1-3 poll. longus, glauco-pubescens, bracteolatus, raro aculeatus, villosus, villis aliquando glandulosis et glandulis nigris; *pedicelli* scapo conformes, tenues, breviusculi, bracteolati et aliquando aculeolati; *calyx* laciniatus, laciniis brevissime acuminatis vel acutis, inermibus, tomentosis, concavis et in-

tus pubescentibus, in proanthesi connatis, in anthesi patentibus et in fructu rotroflexis; *corolla*, *genitalia* et *fructus* ut in praecedente specie, sed breviores; *caulis* brevis, gracilis, decumbens, pilosus et aculeolatus, laxe glandulosus, habitu praecedentis; *folia* 3–5-foliolata, foliolis ovatis, irregulariter dentato-serratis, ciliatis, utrinque pallide virentibus et villoso-pilosis; *petioli* aculeati, pilosi, laxe glandulosi; *stipulae* lanceolatae, lineares, villosae et foliolis conformes; *bracteae* lineares, bi-trifidae, pubescentes; *radix* lignosa, pollonifera, ramosa, praecedenti conformis.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorsa et pedemontana: *Milo*, *Zaffarana*, *Bongiardo*, *Catania*, *Trecastagni*, *Battiati*.

Icon. Nulla.

Rubus Cupanianus. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 570.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 229.*

Rubus hirtus. *Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 580.*

Nomen vulgare: *Ruvittolu.*

11. R. Frangipani.—*Flores* grandiusculi, racemoso-paniculati, erecti, terminales vel axillares, racemulis raro simplicibus, saepe bi-trifloris; *scapus* alterne ramosus, caesio-viridis, aculeis recurvis, flavis sparsus, villosus, villis e glandulis nigris ortis et stellatis; *pedicelli* bracteolati, simplices aut subumbellati, bi-triflori, scapo conformes et aculeolati; *calyx* inermis, laciniis tomentosis, ovatis, mucronatis, in proanthesi erectis et conniventibus, deinde patentibus, in fructu retroflexis, carnosulis; *corolla* rosea, laciniis calycinis longior; *genitalia* et *fructus* illis *R. dalmatici* proximi; *caulis* erectus, angulatus, rubeolus, pilis stellatis brevioribus, a granulis nigris ortis, sparsus, aculeis validiusculis, recurvis, fuscis armatus et pubescens; *folia* 3–5-foliolata at saepe ternata, foliolis ovatis, utrinque attenuatis et apice acutis et acuminatis, mucronatis, supra glabris et subtus tenue caesio-tomentosis, rachide aculeatis, 2 – 8 lin. latis et 1 – 2 poll. longis, supra laete viridibus, irregulariter denticulatis, denticulis mucronatis, foliolo impari majore et longius petiolulato; *petioli* rubeoli, aculeolati, uncinati, villosi, non glandulosi, 3-5 pollices longi; *stipulae* lineares, angustae, villosae, integrae; *bracteae* lanceolatae, trifidae, foliis conformes; *radix* lignosa, repens, pollinifera et ramosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Zaffarana, Fireri, Adernò, Bronte, Misterbianco.*

Icon. Nulla.

Rubus Frangipani. *Tin. in Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 567.—Torn. Fl. Sic. pag. 228.*

12. R. aetnensis.—*Flores* parvi, spicato-racemosi, simplices, terminales, bracteolati, inferne laxiusculi et superne conferti; *scapus* pubescens, albo-cinereus, 2-3 poll. longus, inermis, teres, aculeolatus, aculeis flavis, recurvatis, tenuibus; *pedicelli* lineares, pubescentes, breviusculi, erecti; *calyx* quinquesepalus, sepalis acuminatis, inermibus, flavo-tomentosis, in proanthesi connatis, erectis, ovatis et acuminatis, canescentibus, dein plicatis et recurvatis; *corolla* alba, glabra, petalis ovatis et sepalis alternis et longioribus; *stamina* cum filamentis albis et antheris albidis; *stylus* et *stigma* flavescentes; *syncarpium* bacca ovata, tuberculata, primo rosea et dein fusca, gustu acidulo; *semina* orbiculata; *caulis* perennis, caespitosus, subteres, elongatus, procumbens vel scandens, lineatus, basi viridis, supra fuscus, subvillosus, aculeatus, aculeis recurvis, flavis, compressis; *folia* quinata, tribus foliolis superioribus majoribus et longioribus et medio magis elargato et elongato, duobus inferioribus inter se subaequalibus, omnibus petiolulatis, aculeatis, lineari-ellipticis, uterque acuminatis, facie superna fuscis et punctatis, inferna cinereis, pubescentibus et venulosis, venulis pinnatis, inermibus, rachide vero aculeatis, margine serrulatis, aculeis fuscis et versus petiolum aduncis, basi integris; *stipulae* tenues, filiformes, integrae; *bracteae* lanceolatae, bifidae aut trifidae aut simplices; *radix* lignosa, repens et longe ramosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Maletto, Viagrande, Vallone.*

Icon. *Torn. Fl. Sic. pag. 230 tab. I. fig. A.*

Rubus aetnensis. *Torn. l. cit.*

Species rara et valde inter omnes siculas distincta.

Tribus II. ROSEAE

Calyx cum tubo ventricoso, ovario adhaerens, fauce constricto, quinquepartito; *corolla* quinquepetala, ungue brevi et limbo integro; *stamina* indefinita; *ovaria* plurima; *carpella* calyci inserta, indehiscentia et subcrustacea, e latere interiore stylos plurimos, nunc omnino liberos et nunc in forma columnare accretos, gerentia; *semina* pendula; *cotyledones* planiusculae; *embryo* rectus. Frutices vel arbusculae; *folia* impari-pinnata; *stipulae* petiolo adnatae.

DC. Prodr. 2. pag. 596.—Endl. Gen. Pl. pag. 1240. — Torn. Fl. Sic. pag. 230.

Genus 1. Rosa

Flores terminales, solitarii vel plurimo-corymbosi et grato odore praediti; *calyx* persistens, ebracteatus, tubo ventricoso, fauce constricta et disco seu toro convexo carnoso coarctata, limbo quadri - quinquepartito, laciniis foliaceis, saepe pinnatisectis, aestivatione imbricatis, deciduis vel persistentibus; *corolla* 4 - 5 - petala, petalis fauci calycis insertis et ejusdem laciniis alternis; *stamina* indefinita, petalis inserta, filamentis liberis et antheris bilocularibus, flavis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovaria* plurima, fundo calycis insidentia, inter se distincta, villosa vel glabra; *styli* crassiusculi, singuli, ex apice lateris interni ovarii proficiscentes et omnes connati, glabri vel villosi, fornicem receptacularem perforantes et plus minus superantes; *stigmata* exerta, papillosa; *cynarhodium* globosum, turbinatum, ovoideum vel oblongum, rubrum vel purpurascens aut nigrescens; *nuces* monospermiae, parvae, numerosae, osseae, oblongae, angulatae, villosae vel glabrae, receptaculo parietali, setoso insidentes; *semen* inversum, osseum, embryone exalbuminoso, radicula supera. Frutices saepe aculeati; *folia* sparsa, impari-pinnata, serrata; *flores* terminales, pleni aut semipleni.

DC. Prodr. 2. pag. 596.—Endl. Gen. Pl. pag. 1240. n. 6357.—Lin. Gen. 631.—Lindl. Monogr. 1820 cum icon. —

Bert. Fl. It. 5. pag. 185.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 36. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 361.—Torn. Fl. Sic. pag. 230.

I. R. sempervirens var. latifolia—*Flores* mediae magnitudinis, albi, noctu et umbra fragrantes et sub sole inodori, corymbosi, terminales, aliquando solitarii, subinde aucti corymbis axillaribus proximis, pedunculati, raro sessiles; *scapus* simplex aut ramosus, cylindricus, bracteatus, glaber, raro aculeatus, aculeis rubeolis, uncinatis; *pedicelli* cylindrici, erecti, hirti, setis brevissimis, apice glanduliferis; *calyx* parvus, ovoideus, laciniis ovatis aut ovato-lanceolatis, acuminatis vel acutis, simplicibus, corolla multo brevioribus, intus et margine villosis, in fructu deciduis; *corolla* alba, petalis obcordatis; *stamina* plurima, filamentis albis et antheris luteolis; *cynarhodium* ovoideo-subrotundum, saturate rubrum; *styli* hirsuti, longe exerti, stamina subaequantes, orti e fornice conico receptaculi claudente ostium tubi calycini; *stigmata* papillosa; *nuces* villosae, ovato-oblongae, receptaculo setoso adfixae ut in genere; *caulis* prostratus, flagellaris, sed inter vepres et arbores scandens, longitudinis mire varians a paucis pedibus ad duas tresve orgyas, alterne ramosus, glaber, virens, superne purpurascens; *aculei* sparsi, remoti, rarius oppositi vel geminati, falcati et subinde fere retrorsi, basi compresso-dilatati; *folia* imparipinnata, pinnis duabus tribusque, foliolis ovato-lanceolatis, ovato-oblongis vel ovatis, acutis aut acuminatis, minoribus tantum obtusis, coriaceis, leviter, simpliciter et argute serratis, glaberrimis, nitidis, supra atro-virentibus, subtus pallide viridibus, perennantibus; *petioli* inermes vel subaculeolati et etiam setis paucis, apice glanduliferis, adspersi; *stipulae* angustae, acuminatae, glabrae, margine revolutae; *bracteae* ad corymbi divisiones sitae, lanceolatae, acuminatae, longe ciliato-glandulosae, pilosae, subinde apice dilatato - foliaceae et serratae, raro deficientes; *radix* ramosa, subcaespitosa, lignosa et repens.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Scammacca, Battiati, Milo, Zaffarana, Nicolosi.*

Icon. *Dill. Elth. 2. pag. 326. tab. 246. fig. 318.* sub nomine: *Rosa sempervirens Jungermanni.—Cup. Panph. 2. ed.*

Bibl. Pan. pag. 225. et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. fol. 131.* sub nomine: *Rosa sylvestris, myrtifolio, lucido flore, candida rosa.*

Rosa sempervirens. *Lin. Sp. Pl. pag. 704. — DC. Prodr. 2. pag. 597.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 171. — Sanguinetti Fl. Rom. pag. 393.—Bert. Fl. It. 5. pag. 213. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 284. et Syll. pag. 246. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 561. — Torn. Fl. Sic. pag. 230. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 230.*

Nomen vulgare: *Rosa sarvaggia.*

Praestat haec species apud aetniculos ad opera topiaria. Flores possunt suppeditare oleum essentiale uti flores *Rosae moschatae.*

2. R. agrestis.—*Flores* terminales, solitarii aut duo-septem et tunc corymbosi, mediocris magnitudinis, leviter et grate olentes; *scapus* elongatus aut brevis, cylindricus, primo viridis, senescendo rubeolus, glaber; *pedicelli* erecti, primo virides, dein rubeoli et lineati, glabri, saepe bracteati; *calyx* urceolatus, ellipsoideus, glaber, laciniis petalis alternis, pinnatis, facie interna pubescente, margine integro vel ciliato; *corolla* carneo-rosea vel alba, odorata, petalis obcordatis; *stamina* plurima, filamentis albis et antheris flavis; *styli* liberi, pubescentes, flexuosi, inclusi vel apice brevi tractu, sive ab ultima flexura exerti; *stigmata* papillosa, ad oram saepe rubella; *cynarhodium* primo luteolum, subinde coccineum, pulposum, pulpa crocea, acida, turgens, ovoideo-subglobosum vel ovoideo-oblongum et utrinque arctatum; *nuces* decem-viginti, durae, septembri maturantes, utrinque acuminatae, primo albo-villosae, villis elongatis, acutis, argenteis, rectis; reliqua ut in genere; *semina* ovata, testa ossea, glabra; *caulis* teres, erectus, aetate lignescens et valde crassus, alterne ramosus, aculeatus, cortice trunci senioris cinereo et ramorum glauco-viridi purpurascente, bicubitalis vel orgyalis; *aculei* horizontales sed curvuli, potius rari, fere aequales, basi compresso-dilatati, flavi; *folia* impari-pinnata, pinnis duabus-quatuor, foliolis oppositis, ovatis aut subrotundo-ovatis, rarius ovato-lanceolatis, magnitudine variis, acutis vel acuminatis, serrato-serratis, basi rotundatis et integris, quandoque etiam angustatis, supra saturate viridibus, nitentibus, subrugosis, glabris et subinde quidquam untuosis, subtus pallentibus, crebre glandulosis, glandulis nigris, terebinthinam

olentibus praesertim si digitis fricentur, plus minus pubescentibus, saltem in nervo et venis, planis vel margine conduplicatis, 6 - 7 lin. latis et 1 - 1 $^1/_2$ poll. longis, terminale majore, reliquis parvis et oppositis; *petioli* pubescentes, glandulosi, dorso aculeati; petiolulus folioli terminalis valde elongatus, viridis, sulcatus, subpubescens; petioluli laterales brevissimi et subpilosi; *stipulae* adnatae, margine saepe etiam dorso glandulosae, planae vel revolutae, inferiores angustiores; *bracteae* saepe duae, basi peduncolorum sitae, ovato-lanceolatae, acuminatae, ciliato-glandulosae; *radix* profunda, lignosa, parce ramosa, pollonifera, fibrosa, fusca et undique fibrillis fuscis obsita.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, inter saxa vulcanica regionis pedemontanae et nemorosae: *Belpasso, Nicolosi.*

Icon. *Poll. Fl. Veron. 2. pag. 144. tab. 2. fig. 4.*

Rosa agrestis. *Savi Fl. Pis. pag. 475. — Poll. l. cit. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 565.—Torn. Fl. Sic. pag. 230. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 227.*

Rosa rubiginosa var. *β. Bert. Fl. Ital. 5. pag. 197.*

Rosa rubiginosa var. sepium. *DC. Prodr. 2. pag. 617.*

Rosa sepium. *Engl. Bot. Sup. 1. tab. 2653.*

Nomen vulgare: *Rosa sarvaggia.*

3. **R. rubiginosa.**—*Flores* parvi, terminales, uniflori, corymbosi vel sertulosi; *scapus* hispido-glandulosus, primo viridis, dein lineatus, rubeolus, mono - bibracteatus; *pedicelli* scapo conformes sed magis elongati, 1–2 poll. longi, bracteolati; *calyx* seu urceus calycinus ovatus aut subsphaericus, parvus, hispido-glandulosus, numquam glaber, primo viridis, deinde rubeolus, laciniis petalis alternis, integris, apice glandulosis, in flore revolutis, senio deciduis, concavis, acuminatis, albo-membranaceis, interne granulato - fuscis, externe granulato-fuscis et pilosis, pilis albis; *corolla* quinquepetala, petalis ovatis, albo–roseis, odorosis, integris, laciniis calycinis majoribus et deciduis; *stamina* plurima, petalis sublongioribus, filamentis albidis, scabriusculis et antheris discoideis, crassis, rubris; *styli* et *stigmata* ut in praecedente specie sed dimidio breviores; *fornix* claudens ostium tubi ut in praecedente; *cynarhodium* primo viride, deinde rubrum et parvum, piloso-glandulosum, pilis albis et glandulis rubris senio ni-

grescens et ovoideum et utrinque angustatum; *nuces* parvulae quam in praecedente ac *semina* valde conformia sed minora; *caulis, folia, aculei, stipulae, bracteae* et *radices* illis speciei praecedentis valde similes sed latitudine, longitudine et crassitie minores.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa: *Boschi di Linguaglossa e di Maletto.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 124.* et *ed. Bibl. Un. Cat. 2. tab. 129.* sub nomine: *Rosa montana, incarnata, flore parvo, Pimpinellae foliis nigris, Ladani odore et glutine.—Jacq. Fl. Austr. 1. pag. 31. tab. 50.*

Rosa rubiginosa. *Lin. Mant. 2. pag. 564.—Smith Engl. Fl. 2. pag. 385.—Bert. Fl. It. 5. pag. 197. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 565. — Torn. Fl. Sic. pag. 231. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 225.*

Rosa rubiginosa var. α. vulgaris. *DC. Prodr. 2. p. 615.* excl. synon. *Savi.*

4. **R. collina.**—*Flores* grandiusculi, solitarii, terminales aut 2 - 8, corymbosi, pedicello 6 - 8 lineas longo suffulti; *scapus* glaber, raro hispidus, semper bracteatus, erectus, viridis; *calyx* urceolatus, ovoideo - oblongus, glaber, raro setis apice glanduliferis aspersus, limbo laciniato, laciniis pluripinnulatis, longis, villosis, in anthesi retroflexis et in fructu deciduis; *corolla* in alabastro extus saturate rosea, explicata carnea vel alba, magnitudine varia, scilicet a diametro pollicari ad bipollicarem, in umbra leviter olens, petalis obcordatis; *fornix* receptacularis claudens ostium tubi calycini, conicus et rubeolus; *stamina* plura, filamentis longiusculis, albidis et antheris bifidis, atro-purpureis; *styli* inclusi, flexuosi, in medio geniculati, apice prope stigmata hirsuti, pilosi, pilis albis, patulis, reliqua parte adpresse pilosi aut glabri; *stigmata* exerta, pilis stylorum intermixta, papillosa, viridiluteola, ora plerumque rubella; *cynarhodium* ovoideo-oblongum vel utrinque vel collo angustatum, interdum vero subglobosum, inter maturandum flavescens, maturitati proximum flavo - rubeolum, molle, pulpa crocea, acida, superficie ejus interna villosa; *nuces* viginti-vigintiquinque, duriusculae, semiovatae, scatentes villo albo, lucido, diaphano, demum facile diffluo; *semen* unum, ovatum, pubescens; *caulis* teres, glaber,

lignosus, dum breviter erectus, dum elongatus declinans et magno arcu nutans, a duobus ad quatuor pedes longus, alterne ramosus, ramis patulis, adspersus aculeis inaequalibus, majoribus validis, aduncis, basi insigniter compresso-dilatatis, reliquis tenuioribus, plerumque levius aduncis, omnibus in statu juniore e viridi rubentibus, senio dealbatis, interdum subgeminatis vel subverticillato - tenuis; *folia* imparipinnata, pinnis duabus tribusque; *foliola* ovata, saepe late, acuta aut acuminata, modo simpliciter serrata, modo subbiserrata seu una vel altera serratura majori insculpta serratura minori, serraturis puncto glandulari rubello demum fusco plerumque terminatis, cinereo-pubescentia, supra tamen viridiora et subrugosa, subtus pallidiora et passim densius pubescentia, superficie eglandulosa, quandoque villosa in nervo et venis, reliqua parte glabrescunt aut subpilosa superficie eglandulosa aut solum nervo setulas breves apice glanduliferas ferentia, inodora, licet digitis fricentur; *petioli* villosi vel pubescentes, vix una alterave seta glandulifera adspersi, dorso aculeolati; *stipulae* adnatae, potius latae praesertim superiores, acuminatae, margine pilosae et glandulosae, planae vel ad margines subrevolutae; *bracteae* ovato-lanceolatae, acuminatae, margine pilosae et glandulosae, planae aut margine subrevolutae; *radix* lignosa, ramosa, contorta, fibrillis longiusculis sparsa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Battiati.*

Icon. *Jacq. Austr. 2. pag. 58. tab. 197.*

Rosa collina. *Willd. Sp. Pl. 2. pars 2. pag. 1078. — Jacq. l. cit.—All. Fl. Ped. 2. pag. 140. n. 1801. — Bert. Fl. It. 5. pag. 200.—Sanguinetti Prodr. Fl. Rom. p. 391.*

Rosa canina-collina. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 38.*

Rosa viscosa. *Jan. Cat. pag. 8. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 563.—Torn. Fl. Sic. pag. 231.*

5. **R. Sicula.** — *Flores* parvi, in proanthesi rubri, explicati albi, albo - carnei vel saturate rubri, noctu et umbra leviter et grate olentes, sub sole odori, solitarii, aut duo tres, corymbosi, suffulti pedunculo brevissimo, glabro, vel piloso et setoso - glanduloso, erecto, aut cernuo, interdum basi instructi una vel altera bractea lanceolata; *calyx* urceolatus,

exiguus, ellipsoideus et subinde oblongus, inermis, glaber, vel grandulis stipellatis scatens; limbi laciniae lanceolatae aut ovato - lanceolatae, acuminato - caudatae, cauda apice non aut parum dilatata, intus et margine pubescentes, extus glandulosae, alternae, numerosae, pinnulatae, pinnulis serratis et ciliato - glandulosis; *petala* emarginata, basi lutescentia; *stamina* ut in praecedente specie; *styli* inclusi, liberi, glabri vel pilosi, aut uno vel altero pilo ad geniculum medium solummodo instructi; *stigmata* vix exerta; *cynarhodium* maturum turgens, ex ovoideo - subglobosum, inerme, glabrum, rarius glandulosum, rubro-corallinum; *nuces* albo-barbatae; *glandulae* omnes diaphanae, supra rubellae, aetate opacae; *caulis* teres, erectus, senescens crassus, lignosus, firmus, cinereus, ramis virentibus, aut viridi-rubentibus, bi-tripedalis; *aculei* validi, falcati, basi valde dilatati et compressi, juniores flavo-rubidi, seniores albentes, sparsi, ad folia subinde geminati, aut tres quatuor subverticillati, in ramis tenuiores; *folia* impari-pinnata, untuosa, glutinosa, bitumen graveolentia, pinnis duabus tribusque; *folia* parva, subrotunda, obtusa vel acuta, saepe basi quidquam angustata, argute serrato - serrata, serraturis apice glandulosis, supra atro-viridia, nitida, glabra, eglandulosa, subtus pallentia et valde glandulosa, nervo aculeolato, subinde nervo et venis pilosula; *petioli* villosi vel glabri, glandulosi, dorso aculeolati: *stipulae* adnatae, acutae, apicibus divergentibus, margine ciliato-glandulosae, inferne angustiores; *radix* lignosa, caespitosa, ramosa, decurrens.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et alpina: *Bronte, Maletto.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Pan. 3. tab. 113. et Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 198.* sub nomine: *Rosa alpina, hircina, pumila, Pimpinellae folio.*

Rosa sicula. *Tratt. Ros. Mon. 2. pag. 86.—Torn. Fl. Sic. pag. 231.*

Rosa Seraphini. *Viv. Fl. Cors. diagn. pag. 8. et Fl. Lyb. pag. 67.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 564.—DC. Prodr. 2. pag. 625.—Bert. Fl. It. 5. pag. 194.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 230.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 40.*

Rosa parvifolia. *Sangninetti Cent. pag. 70.*

Tribus III. SANGUISORBEAE.

Flores saepe polygami, hermaphroditi, monoici, dioici, glomerati et involucro bracteali suffulti vel dense spicati, spica ovata aut cylindracea; *perigonium* gamopetalum, basi rotundatum vel angulatum, supra tubulosum, apice contractum, 4-8-dentatum aut partitum; *stamina* pauca vel plura, filamentis linearibus et antheris semicircularibus; *ovarium* 1-2, ad basim perigonii adfixum; *stylus* sublateralis, e tubo perigoniali exertus; *stigma* saepe penicellatum; *achenia* uni-pluriovulata, indehiscentia; *semen* erectum et inversum. Herbae vel suffrutices; *folia* impari-pinnata.

Torn. Fl. Sic. pag. 232.—Endl. Gen. Pl. pag. 1243. per partes.—*DC. Prodr. 2. pag. 588.*

Observatio. Tribus a Rosaceis dirimenda et Ordo naturalis Sanguisorbearum constituendus est.

Genus 1. Alchemilla.

Flores parvuli, axillares, glomerati et pedicellati, subcorymbosi, saepe bracteati involucro viridi, pubescente et villoso, subdiphyllo vel multifido; *perigonium* gamopetalum, turbinatum, parvum, villosum, apice contractum, 4-8-dentatum, dentibus alternatim inaequalibus, tubo ventricoso, tuberculato, villoso, villis albis; *stamina* quatuor, ad faucem tubi inserta, filamentis linearibus, contortis et antheris flavis, semicircularibus; *ovarium* unicum vel duplex, fundo perigonii adfixum; *styli* duo, exerti; *stigmata* penicellata; *nux* vel *achenium* durum, lineatum, viridi-fuscum, tuberculosum et scabriusculum; *semen* pyriforme, laegivatum, pendulum. Herba humilis, annua vel perennis; *caulis* filiformis, erectus vel decumbens; *folia* palmato-lobata, lobis tri-multifidis.

Endl. Gen. Pl. pag. 1243. n. 6370.—Lin. Gen. n. 165. DC. Prodr. 2. pag. 589.—Meisn. Gen. 101.—Bert. Fl. It. 2. pag. 204.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 204.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 31.—Torn. Fl. Sic. pag. 232.

I. A. Aphanes.—*Flores* parvuli, breviter pedicellati, glomerati, glomerulis 5-10-floris; *pedicelli* inaequales, virides, villosi, villis albis; *perigonium* tubuloso-ventricosum, fauce coarctatum, 8-nervium et 8-dentatum, dentibus inaequalibus, apice setigeris; *stamina* ad faucem tubi inserta, numero varia, monandria, tetrandria, monogyna et digyna, antheris ut in genere, idem de ovario, stylo, stigmate, nuce et achenio; *caules* villosi, villis albis, densiusculis, caespitosi et subinde in caespite numerosi, decumbentes, adscendentes, rarius erecti, teretes, a duobus tribusque pollicibus ad spithamam longi, simplices vel inferne parce ramosi et crebre foliosi, ramis axillaribus; *folia* alterna, petiolata, flabellata, tripartita, segmentis tri-quatrifidis, impari interdum quinquifido, laciniis villosis, linearibus, obtusis, omnia suborbiculato-cuneata, supra sulcata; *petioli* uti folia pubescentes et villosi; *stipulae* ad petiolum adnatae et ad basim utrinque aucti auricula foliacea, latiuscula, inciso-dentata, amplexicauli, villosa; *bracteae* ut in genere foliaceae, virides, pubescentes et multifidae; *radix* brevis, ramosa, tenuis, fibrosa.

Floret Aprili, Junio. ☉.

Aetnae, in regione nemorosa: *Milo.*

Icon. *Lam. Ill. 1. tab. 87.* — *Moris Ox. sect. 2. tab. 20. fig. 4.* sub nomine: *Alchemilla montana, minima.*

Alchemilla Aphanes. *Willd. Sp. Pl. 1. pars 2. pag. 699. Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. 1. pag. 81.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 164.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 204.—Torn. Fl. Sic. pag. 232.*

Alchemilla arvensis. *Scop. Fl. Carn. ed. 2. pag. 118.—Smith Engl. Fl. 1. pag. 224.—DC. Prodr. 2. pag. 590. — Bert. Fl. It. 2. pag. 210.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 31.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 222.*

Aphanes arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 179.—Lam. Ill. op. et l. cit.*

Genus 2. Poterium.

Flores parvi, dense spicati, spica globosa vel ovata, polygama aut hermaphrodita, inferne floribus sterilibus et superne fructiferis praedita in unoquoque flore; *bracteae* duae

vel quatuor, oppositae, albo-membranaceae, apice ciliatae, dein deciduae; *perigonium* simplex, basi stipitatum et supra turgidum, quadrangulare, ventricosum, pulposum, lateralibus tuberculato-lacunosis, tuberculis granulosis et villosis, in sicco reticulato-lacunosis et lignosis unde tubulosus, tubo viridi, apice constricto, quatripartito, fauce staminifera; *stamina* cum filamentis filiformibus, varie numerosis et cum antheris flavis, semicircularibus; *ovarium* fundo calycis adfixum, biovulatum; *styli* elongati; *stigmata* penicellata; *achenia* quadrangulata, lignosa, reticulato-lacunosa, apice monoforata; *semina* pyriformia, levia vel villosa. Herbae vel suffrutices; *folia* impari-pinnata, foliolis serratis.

Endl. Gen. Pl. pag. 1244. n. 6374.—DC. Prodr. 2. pagina 594.--Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 601.—Meisn. Gen. pag. 105.—Lin. Gen. 1069.

1. P. polygamum. — *Flores* parvi, spicati; *spica* globosa, longo scapo suffulta, solitaria, raro ramosa, obtusa, viridis aut ex viridi rubeola, floribus inferioribus sterilibus superioribusque fertilibus; *scapus* elongatus, angulatus, subramosus, glabriusculus, rubeolus; *perigonium* gamopetalum, basi breve stipitatum et supra turgidum, quadrangulare, ventricosum, pulposum, viride, lateralibus tuberculato-lacunosis, tuberculis granulosis et villis albis obsitis, superne tubulosum, apice constrictum, quadripartitum, segmentis crassiusculis, viridibus, ovatis, albo-membranaceis; *stamina* ad faucem tubi inserta, plus minus numerosa, filamentis linearibus, albis, contortis et antheris flavis, semicircularibus; *ovarium* fundo perigonii adfixum, inter villos albidos fuscum, pubescens, biloculare, biovulatum; *styli* duo elongati, flavi, e foro perigonii exerti; *stigmata* pedicellata; post anthesim tubus antheriferus deciduus et *achenium* induratum, reticulato-foveolatum, ad axim remanet adfixum; *carpella* duo, ad perigonium adnata; *semina* semipyriformia, lineata, basi et apice pilosa et dependentia; *caules* caespitosi, herbacei, inermes, angulati, adscendentes vel erecti, striati, virides, supra glabri, ramoso-corymbosi, 1-2-pedales, elongati, subtus pilosiusculi ac saepe rubeoli; *folia* superne glabra, inferne pilosiuscula, impari-pinnata, radicalia plus minus longe petiolata, petiolis saepe rubentibus; caulina sessilia, alterna, foliolis

omnibus parvis, unguiculatis, breviter petiolulatis, oppositis vel alternis, in foliis primo e terra prodeuntibus, subrotundatis obtusiusculis, serratis, interdum cordatis, in foliis successivis ovatis vel in caulinis superioribus angustioribus, oblongis, utroque acute serrulatis; *petioli* et *petioluli* virides, sulcati, superne glabri, subtus pubescentes; *stipulae* duae, foliaceae, recurvae, amplexicaules, serratae, ad basim communis costae sitae; *bracteae* ut in genere; *radix* fusiformis, subinde praelonga, lateraliter nudiuscula, e collo multiplex, unde caules caespitosi.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Battiati, Valverde, Milo, Zaffarana, Nizzeti.*

Icon. *Wald. et Kit. Pl. rar. hungar. 2. pag. 217.* ex *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 601.—Cup. Pamph. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 33.* et *ed. Bib. Univ. Cat. 1. tab. 200.* sub nomine: *Pimpinella sanguisorba, minor, hirsuta, latiori folio pallido.*

Poterium polygamum. *Wald. et Kit. l. cit. — Willd. Sp. Pl. 4. pag. 422.—DC. Prodr. 2. pag. 594.—Guss. Syn. Fl. Sic. pag. cit.—Torn. Fl. Sic. pag. 232.*

Nomen vulgare: *Sanguisorba.*

Herba ovibus gratissima, in hemoptisi et dysenteria nunc disueta.

— Var. aetnense. — *Flores* parvi in spica parvula, ovata; *perigonium* speciei conforme sed magis parvulum et fuscum; *caules* angulati, villoso-hirti, erecti et subramosi ac fuscentes, plures ex eadem radice, stricti et dense albo-hirti; *folia* caulina pinnata, foliolis linearibus, strictis, denticulatis et dense villosis, villis erectis, hirtis; *reliqua* ut in specie sed magis villoso-hirta.

Aetnae, *Caselle,* in nemorosis.

Icon. Nulla.

Ordo XXVIII. POMACEAE.

Flores hermaphroditi, abortu unisexuales, racemosi, corymbosi vel subumbellati, raro cymosi vel solitarii, albi aut rosei; *calyx* campanulatus, urceolatus, cum ovario connatus,

maturitate carnosus, fovens carpella et iis adhaerens, limbo supero, quinquepartito, laciniis aestivatione imbricatis, marcescenti–persistentibus, dein deciduis; *corolla* quinquepetala, calycis fauci inserta, petalis laciniis calycinis alternis, inter se aequalibus, deciduis, aestivatione imbricatis, raro nullis; *stamina* petalis inserta, multiplo eorum numero subdefinita, filamentis liberis, filiformibus et antheris bilocularibus, introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *discus* seu *torus* saepius carnosus; *ovarium* unum e disco tectum, monocarpellare et monospermium, saepe quinquecarpellare; *styli* tot quot carpella, simplices vel coaliti; *stigmata* explanata; *fructus* pomum aut drupa saepe edulis, calyce saccato; *carpella* 1–5, cartilaginea aut ossea, bivalvia, indehiscentia; *semina* saepe in quoque carpello 1–2 aut plura, erecta, spermodermio cartilagineo aut osseo, cotyledonibus aequalibus, ovalibus, carnosis, testa coriacea, rhaphe ad chalazam apicalem producta percursa, endlopleura membranacea, perispermio nullo, embryone orthotropo, radicula brevi, conica; *arbores* vel *frutices* inermes vel ramulis minoribus, spinescentibus armati; *folia* alterna, simplicia, petiolata, integra vel pinnatiloba vel palmata vel raro impari–pinnata, saepissime serrata; *stipulae* saepe duae ad basim petiolorum, liberae, caducae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1236.—DC. Prodr. 2. pag. 626.—Juss. Gen. 334.—Lindl. in Lin. Trans. act. XIII. — Torn. Fl. Sic. pag. 233.

Genus 1. Mespilus

Flores solitarii, racemosi vel corymbosi; *calyx* disco pulposo adhaerens, persistens, limbo libero, quinquepartito, laciniis foliaceis aut scariosis; *corolla* quinquepetala, petalis obovatis, disco calycino insertis et laciniis calycinis alternis, suborbiculatis; *stamina* plura, petalis inserta, filamentis fliformibus, subulatis et antheris subrotundis, bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* inferum, mono vel quinqueloculare, loculis biovulatis, ovulis collateralibus, anatropis; *fructus* pomum turbinatum aut globosum, immaturum virens ac deinde rubrum vel flavum vel album, limbo calycino semper coronatum, vertice areola lata, nuda uni aut quinqueloculare, loculis abortu monospermiis; *styli* quinque,

distincti, glabri; *stigmata* capitato-depressa, simplicia, obtusa; *semina* erecta, testa membranacea, embryone exalbuminoso, orthotropo, cotyledonibus convexo-planis et radicula infera. Arbuscula spinosa aut inermis; *folia* simplicia, petiolata, integerrima, crenata vel serrata; *stipulae* caducae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1237. n. 6344.—Lin. Gen. pag. 251. —Lindl. in Lin. Trans. XIII. pag. 99. — Bert. Fl. It. 5. pag. 154.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 41.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 555.—Torn. Fl. Sic. pag. 223.

I. M. Azalorus.—*Flores* parvi, corymbosi, axillares, pedunculati, albi, odori; *pedicelli* elongati, rubeoli, cylindrici, pubescentes; *calyx* sphaericus, glaber, quinque aut multisulcatus, apice laciniatus, laciniis acutis, eglandulosis et triangulatis; *corolla* alba, petalis integris, laciniis calycinis grandioribus et odoris; *stamina* e disco exerta, plurima et inaequalia, petalis inferiora; *styli* 2-3 unde flores di-trigyni; *pomum* sphaericum, primo rotundatum, dein sulcatum et rubro flavo vel albo-coloratum, persistens; *truncus* inermis, 10-12 pedes elongatus, ramosus, ramis alternis, junioribus pubescentibus et villosis, subinde subnodosis, cortice griseo et nigro-granulato coopertis; *folia* obovato-cuneata, subcoriacea, 3-5-fida, nonnullisve indivisa, laciniis subdentatis, inferne integris, utraque facie leviter pustulosa et nigro - glandulosa, alterna, subfasciculata aut dense foliosa, penninervia, dentata, dentibus acuminatis, aliquando tripartita, segmentis ovatis, subintegris; *petioli* breves, pubescentes, basi crassiusculi; *stipulae* breves, caducae; *radix* profunda, ramosa et frillosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Misterbianco, Belpasso, Nicolosi.*

Icon. *Gall. Pom. ital. fasc. 24.—Camer. epit. 153.*

Mespilus Azalorus. *Poir. Dict. Enc. 4. pag. 438. — Spr. Syst. Veg. 2. pag. 308.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 44.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 831.--Torn. Fl. Sic. pag. 233.*

Crataegus Azalorus. *Lin. Sp. Pl. pag. 683. — Willd. Sp. Pl. 2. pag. 1007. — Bert. Fl. It. 7. pag. 629. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 230.—DC. Prodr. 2. pag. 629.*

Mespilus aronia: *Spach. Hist. Veg. Atl. tab. 10. ic. B.*

Nomen vulgare: *'Nzalora.*

Ego primus hanc speciem in Aetna inveni. Vide *Guss. l. cit.*

Fructus, grate acidulus, ab aetniculis comeditur.

2. M. germanica.—*Flores* grandes, subsessiles, solitarii, terminales, bracteati; *pedicelli* brevissimi, villosi, bracteis suffulti, rubeoli; *calyx* ovatus aut sphaericus, disco pulposo adhaerens, tubo valde villoso aut tomentoso, primo viridi dein rubeolo, laciniis limbi longis, foliaceis, lanceolatis, acuminatis, nudiusculis sed tomentosis, primo viridibus, dein coloratis et persistentibus; *corolla* alba, petalis obcordatis vel obovatis, longe unguiculatis, limbum calycinum aequantibus aut paulo superantibus, margine integro; *stamina* corolla breviora, plurima, filamentis filiformibus, flaveolis, et antheris oblongis, fulvis; *styli* quinque, crassiusculi, tubiformes; *stigma* obtusum; *pomum* turbinatum vel turbinato-oblongum, villosum, villis albis, sero denudatum et coloratum, magnitudinis variae et crassitudinae, coronatum laciniis calycinis foliaceis, diu virentibus et conniventibus, quinqueloculare, immaturum exuccum, austero-acidum, rufo-flavescens, maturum pulposum, molle, ferrugineo-livens, mitius, edule; *nuces* osseae, turbinato-trigonae; *caulis* orgyalis aut sesquiorgyalis, erectus, tortuosus, cortice cinereo, ramis sparsis, patulis, saepe per longitudinem spinosis, obductis cortice rubido, tomentoso et cum nebula cinerea; *spinae* ramorum breves, validae; *folia* sparsa, brevissime petiolata, oblonga vel oblongo-lanceolata, acuta aut acuminata, minute et crebre serrulata vel integerrima vel margine partim serrulato, partim integerrimo, supra laete viridia, glabra, subtus pallentia molliterque tomentosa, seniora majora, etiam tres-quatuor pollices longa, primordialia multo minora, subinde obovata et obtusa; *petioli* villosi, breves; *stipulae* ovatae, citissime caducae; *bracteae* foliaceae, lanceolatae; *radix* lignosa, non profunda, ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Aci S. Antonio, Belpasso, Nicolosi, Zarbati, Viagrande, Lavinaro.*

Icon. *Plenck. Pl. Med. 4. pag. 142. tab. 393. — Duham. Arb. ed. nov. 4. tab. 38.*

Mespilus germanica. *Lin. Sp. Pl. pag. 684.—All. Fl. Ped. 2. pag. 142. n. 1812.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 282. — DC. Prodr. pag. 633. — Bert. Fl. It. 5. pag. 155.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 555.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 41.—Torn. Fl. Sic. pag. 233.*

Nomen vulgare: *Nespula d' invernü.*

Fructus ab aetniculis valde expetitus uti ultimus inter poma autumnalia, olim laudabatur ut adstringens in profluviis ventris; lignum durissimum valet ad vites, fusos rotarum aliaque id genus.

3. **M. monogyna.**—*Flores* parvi, odori, corymbosi, terminales ramis et ramulis, numerosi, crebri, simplices vel multipli; *scapus* et *pedicelli* rubri, glabri aut pubescentes; *calyx* glaber aut pubescens, tubo turbinato, laciniis limbi triangularibus, obtusiusculis vel acutis, demum retroflexis; *corolla* alba, petalis subrotundo - obovatis, concavis, integris aut apice denticulatis et quandoque emarginatis, patentibus; *receptaculum* (*discus*) villosum; *stamina* plurima, corollae subaequalia, filamentis albis et antheris subrotundis, roseis; *stylus* solitarius, unde species monogyna, rarius duo, rectus vel curvus, crassiusculus, albidus, longitudine staminum; *stigma* orbiculatum, viridulum; *pomum* parvum, variae molis, biloculare vel uniloculare, ex obliteratione alterius loculi, immaturum ellipsoideum aut ovatum etiam in eodem individuo, rubro-corallinum, pulpa insipida; *carpella* ossea ab avibus expetita. Arbuscula mediocris et passim frutex humilior in sepibus; *caulis* erectus, cortice cinereo; *rami* alterni, sparsi, patentes, juniores e viridi-rubescentes, flexuosi, armati spinis pungentibus, validis, modo crassis, modo tenuibus, quae sunt ramuli abortivi; *folia* alterna, longiuscule petiolata, coriacea, firma, cuneato-flabellata, tri-quinquiflda, laciniis apice acute inaequaliterque dentatis, reliquo margine vel totis integerrimis, imis longioribus, divaricatis aut divergentibus, magnitudine plurimum ludentia et in ramis annotinis supremis arbuscularum luxuriantium, passim grandia et laciniis latioribus donata, glabra, super laete vel saturate viridia, nitida, subtus glauca, subinde juniora, plus minus dorso ad nervos et venas pilosa, cuncta decidua; *petiolus* breviusculus, sulcatus, glaber, stipulatus; *stipulae* foliaceae, falcatae, breviter petiolatae, argute serratae aut inciso-serratae; *bracteae*

ad corymbi divisiones, lanceolatae, subserratae, deciduae, inferiores subinde foliaceae, inciso-serratae, persistentes; *radix* lignosa, profunda, ramosa et fibrillosa.

Floret Martio, Aprili. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa: *Nicolosi*, in arenosis. Rara.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 1. pag. 121. — Jacq. Austr. 3. pagina 50. tab. 292. fig. 1.—Barr. ic. 563.*

Mespilus monogyna. *Willd. en. H. Ber. 1. pag. 524. — All. Fl. Ped. 2. pag. 241.—Coll. Herb. Ped. 2. pag. 351.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 555.—Torn. Fl. Sic. pag. 233.*

Crataegus monogyna. *Jacq. Austr. 3. pag. 50. tab. 292. fig. 1.—Savi Trat. degli Alb. ed. 2. t. 1. pag. 98.*

Mespilus Oxyacantha. *Smith Engl. Fl. 2. pag. 359. et Engl. Bot. 35. tab. 2504.*

Crataegus Oxyacantha. *Lin. Sp. Pl. pag. 683.—DC. Prodr. 2. pag. 628.*

Nomen vulgare: *Zisima sarvaggia.*

Fructus ab aetniculis comeditur. Lignum rubeolum et durum ad opus lignariorum adhibitum.

4. M. Oxyacantha. — *Flores* odori, grandiusculi quam in praecedente specie, corymbosi, terminales et axillares, corymbis simplicibus aut ramosis; *scapus* et *pedicelli* erecti, glabri, cylindrici, raro pilosuli, glandulis nigris adspersi, primo virides et dein rubeoli; *calyx* glaber, apice turbinatus, laciniis triangularibus latiusculis, obtusiusculis vel acutis et apice granulatis, demum retroflexis; *corolla* alba, petalis subrotundo - obovatis, concavis, integris aut apice denticulatis aut emarginatis, patentibus; *discus* seu *receptaculum* villosum; *stamina* corollae subaequalia vel paulo breviora, filamentis albis et antheris subrotundis, roseis; *stylus* unus, raro 2-3-5-gynus, crassiusculus, albidus, filamentis aequilongus; *stigma* orbiculare, viridulum; *pomum* grandiusculum, saepe ellipsoideum, raro globosum et subglobosum in eodem individuo, primo viride et deinde coccineum; *nuculae* seu *nuces* osseae, ovatae, lateraliter sulcatae, ab avibus expetitae; *semen* unicum, glabrum, pyriforme, pendulum. Arbuscula 10-15-pedalis; *truncus* teres, erectus, cortice cinereo; *rami* alterni aut sparsi, patentes, juniores viridi-rubescentes, flexuosi armati spinis pungentibus, validis, modo crassis, modo tenuibus, quae sunt rami abortivi; *folia* alterna, longiuscule

petiolota, coriacea, cuneato - flabellata, tri-quinquifida, laciniis apice acute inaequaliterque dentatis, reliquo margine vel etiam totis integerrimis, imis longioribus, divaricatis aut divergentibus, magnitudine plurimum varia et in ramis annotinis supremis arbuscularum luxuriantium passim grandia et laciniis latioribus donata, glabra, supra laete viridia, nitida, subtus glauca, subinde ad nervos et venas juniora, villosiuscula; *petioli* longiusculi, pilosuli et supra canaliculati, virides; *stipulae* foliaceae, falcatae, breviter petiolatae, argute serratae et inciso-serratae; *bracteae* ad corymbi divisiones sitae, lanceolatae, subserratae, deciduae, inferiores subinde foliaceae, inciso - serratae, persistentes; *radix* profunda, caespitosa, ramosa, fibrosa, fusca.

Floret Aprili, Majo ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Mascalucia, Nicolosi.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 4. tab. 389 pag. 35.*

Mespilus Oxyacantha. — *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 47.— All. Fl. Ped. 2. pag. 141.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 280. — Torn. Fl. Sic. pag. 234.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 42.*

Crataegus Oxyacantha. *Jacq. Austr. 3. pag. 50. tab. 262. fig. 2.—DC. Prodr. 2. pag. 628.—Lin. Sp. Pl. n. 683.*

Mespilus Oxycanthoides. *Re Tor. 1. pag. 264.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 230.*

Crataegus Oxyacanthoides. *Tuill. Paris. 1. ed. 2. pag. 245. Bert. Fl. It. 5. pag. 149.*

Nomen vulgare : *Spina sarvaggia.*

Hanc speciem in Sicilia ego primus inveni.

Usus. Lignum durissumum aptum torno. Rami spinosi ab aetniculis super muros et sepes apponuntur ut agricularum maleficia a praedio prohibeant.

5. **M. laciniata.** – *Flores* parvi, corymbosi, aliquando solitarii, subsessiles, terminales ramulis; *scapus* et *pedicelli* rubeoli, glanduloso-tuberculati, pubescentes, aliquando in sicco *glandulae* cinereae; *calyx* pubescens, primo viridis et dein rubeolus, in sicco granulato-tuberculatus, tuberculis ut in pedunculo nigris et cinereis, turbinatus, laciniis crassiusculis, triangulato-acuminatis, reflexis, in sicco rubeolis, glabris et intus minus coloratis; *petala* alba, subrotunda, emarginata aut integra; *stamina* ut in praecedente specie; *styli* 1–5; *po-*

mum ovoideum, umbilico et apice villosum, reliqua parte glabrum, maturum rubrum; *carpellum*, intra pomum, osseum, ovoideum, pulpa denudatum, glabrum, ovato-depressum, lateraliter costatum; *semen* pyriforme, pendens, saepe unum. Arbor humilis et ad sepes aptus; *caulis* et *rami* praecedentibus conformes, patentes, rubeoli et cinerei, spinis undique confertis, magis acutis et coloratis, versus apicem ramorum validioribus et nebula cinerea coopertis; *folia* longiuscule petiolata, molliter et dense pubescentia, parva, cuneato-flabellata et pinnatifida, laciniis tribus vel quinque sursum versis, apice acute inaequaliterque inciso-serratis, glaucis, supra viridibus; *petioli* lineares, 6-10 lin. longi, pubescentes, basi *laciniae* lineares et strictae unde folia laciniata et multifida; *stipulae* semiovatae et falcatae, superne serratae, pubescentes; *bracteae* ut in praecedente; *radix* profunda, ramosa, colorata.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Pedara, Trecastagni.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. 2. ed. Pan. tab. 247.* sub nomine: *Mespilus Apii folio, sylvestris, spinosa, hirsuta, folio palmato, fructu majori.*

Mespilus laciniata. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 556. — Torn. Fl. Sic. pag. 234.*

Mespilus pubescens. *Presl Del. Prag. pag. 53.*

Crataegus laciniata. *Ucria Pl. ad. Lin. op. ad. n. 12. — DC. Prodr. 2. pag. 629. — Bert. Fl. It. 5. pag. 149. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 230.*

Genus 2. Pyrus.

Flores cymosi, terminales, patentes; *calyx* cum tubo urceolato et ovario connato, limbo supero, quinquedentato; *corolla* quinquepetala, petalis obovatis, concavis, patentibus, insertis orae externae receptaculi discoidei claudentis os tubi calycini; *stamina* viginti et plura, corolla breviora, in ambitu prope petala affixa, filamentis subulatis et antheris oblongis, bilocularibus, incumbentibus, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* inferum, quinqueloculare, rarius bi-triloculare, loculis biovulatis, ovulis collateralibus, adscendenti-

bus, anatropis; *styli* quinque, basi coaliti; *stigma* capitatum; *pomum* semper carnosum, turbinatum vel subrotundum, umbilicatum, quinqueloculare, immaturum acidum vel austerum, viride, maturum saepius mitius et edule, extus ferrugineum, flavescens, maculato-rubeolum; *semina* pyriformi-compressa, solitaria aut gemina, embryone exalbuminoso, orthotropo, cotyledonibus convexis, radicula infera. Arbores vel arbusculae vel frutices; *folia* alterna, simplicia vel pinnata, serrata, bistipulata decidua.

Endl. Gen. Pl. pag. 1237. n. 6342.—DC. Prodr. 2. pag. 633. — Meisn. Gen. 106. — Koch. Syn. ed. 2. pag. 260. — Bert. Fl. It. 5. pag. 164.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 557. et Fl. Inar. pag. 123.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 46.—Torn. Fl. Sic. pag. 234.

1. **P. communis.** — *Flores* grandiusculi, corymbosi, corymbis terminalibus ramis; *scapus* simplex, sessilis, albo-tomentosus, senio glabratus; *pedicelli* in flore tenuiores, in fructu incrassati et magis versus apicem, ultra medium saepe geniculati et ibi bracteati; *calyx* albo-tomentosus, subinde viridis, tubo turbinato, laciniis limbi ovatis aut ovato-lanceolatis, acuminatis, intus quoque villosis, demum retroflexis, marcescentibus, crassiusculis; *petala* subrotunda, obovata, obtusa, concava, integra; *stamina* petalis paulo breviora, filamentis glabris, albis et antheris roseis, inde fuscis; *ovarium* 2-5-loculare; *styli* quinque, staminibus breviores; *stigma* depresso-capitatum, obliquum, papillosum; *pomum* turbinatum, parvum, basi semper angustatum, in cultis multiforme et diversae molis, collo brevi, coronatum limbo calycino emarcido, pollens carne semper solida, immaturum austerum et acidum, maturum mitius, edule, etiam coctum, colore ferrugineum et ubi soli expositum rubeolum; *carpella* membranacea, duriuscula; *semina* castaneo - fusca, cuneata, pendula. Arbor insignis et in saxosis arbuscula; *caudex* conicus, cortice cinereo, senio fusco et rimoso; *rami* sparsi, patuli, cortice cinereo, saepe armati spinis ex ramulis abortivis; *folia* ovata, subcordata, 1-2 poll. lata et 1 $^1/_2$ - 3 poll. longa, minute leviter serrata aut integra et tunc elliptico-oblonga, utrinque subattenuata, supra saturate viridia, glabra, subtus pallidiora, pubescentia aut lanuginosa, sero semper glabrata; *petioli* 1 $^1/_2$-2

poll. longi et tunc folia pendula, basi incrassati, lineares, solitarii, apice ramorum subfasciculati et utrinque gemmis glabris suffulti; *stipulae* lineares, caducae; *bracteae* circa medium pedunculi geniculati lineares et pariter caducae; *radix* lignosa, dura, rubeola, ramosa.

Floret Aprili, Majo ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Nuciazzi, Aci S. Antonio, Viagrande, Pedara.*

Icon. *Duham. Arb. ed. nov. 6. tab. 59.—Torn. Fl. Foss. dell' Etna pag. 90-93. tab. IV. fig. B.*

Pyrus communis. *Lin. Sp. Pl. pag. 686.—All. Fl. Ped. 2. pag. 143.—Savi Trat. degli Alb. 1. pag. 168.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 276.—Bert. Fl. It. 5. pag. 165.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 557.—Torn. Fl. Sic. pag. 235.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 50.—Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 231.—DC. Prodr. 2. pag. 633. et Orig. delle Piant. coltiv. trad. dal Francese, Milano 1883, pag. 303.*

Ex pyris veteres vinum et acetum obtinebant. Hodie comedimus pyra tam cruda quam cocta, tam recentia quam desiccata, item syrupo aut saccharo confecta. Lignum durissimum praestantissimum ad suppellectiles domesticas, ad opera sculpenda, ad instrumenta musicalia. Colore nigro inficitur ut ebenum et colore fulvo ut mohoganumm referat; sed in monte Aetna a *Bubreste Fabricii* truncus undique infestatur.

2. **P. pyrainus.** — *Flores* grandiusculi, albi, corymbosi, corymbis axillaribus et terminalibus, multifloris; *scapus* brevissimus, lignosus, nodulosus, subsquamosus, pube cinerea et gemmis abortivis sparsus; *pedicelli* elongati, subaequales, tenues, cylindrici, 10-13 lin. longi, cano-floccosi, senio glabrati, erecti, basi et apice subaequales; *calyx* adhaerens, in anthesi basi angustatus, tubo brevi, albo-floccoso, limbo aperto et quinquifido, laciniis acutis, externe villosis et fuscis, interne albo-pubescentes; *corolla* quinquepetala, alba, petalis subrotundis aut obcordatis, calyce duplo longioribus, patentibus, glabris et saepe emarginatis aut subcrenatis, venulatis, venulis in sicco fuscis; *stamina* plurima, filamentis petalis brevioribus, albis, filiformibus, glabris et antheris fuscis, bilacularibus, incumbentibus; *ovarium* 3-5-loculare, loculis mono-biovulatis, pendulis; *carpella* quinque, coriacea,

disperma; *styli* 2-5, staminibus inferiores, *stigma* capitatum; *pomum* subsphaericum, utrinque depresso-umbilicatum, glabrum, immaturum valde acerbum, diametro circiter sex linearum, diutissime persistens, viride et granulis flavis dense aspersum, in hyeme leviter pulposum et edule, pedunculo cylindrico, elongato, versus apicem villoso et maculato at basi tantum incrassato et bracteato; *semina* orthotropa, turbinata, pendula, testa costaneo-glabra. Arbusculae in saxosis vulcanicis valgatissimae; *caudex* lignosus, rubro-fuscus, ramosus, ramis confertis, intricatis et rigidis, abortivis, saepissime spinescentibus; *folia* in eadem planta diversa, infima et primaeva breviter petiolata, petiolo decurrente, alato, limbo bipartito, segmentis lateralibus ovato-acuminatis, medio majore et longiore, ovato-serratis, supra glabris, dense viridibus, subtus nervosis et albo-viridibus; folia media aliquando fasciculata aut solitaria aut opposita, ovato-oblonga, coriacea, petiolata, petiolo lineari, albo-viridi, limbo crenulato, apice acuto, rarius obtuso; folia superiora ovato-cuneata aut ovato-oblonga et basi cuneata, subcrenulata, coriacea, petiolo elongato, filiformi, glabro; folia floralia minora, ovato-lanceolata, petiolata, coriaeea, subundulata, crenulata, subtus albo-floccosa et supra pubescentia; *petioli* aut alati et virides aut lineares, glabriusculi aut pubescentes, elongati aut breviusculi; *stipulae* lineares, acuminatae, albo-floccosae, caducae; *bracteae* stipulis conformes et caducae; *radix* ramosa et contorta.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa frequens: *Nicolosi, Pedara, Milo, Belpasso, Masculucia, Capriolo, Concazze.*

Icon. *Guss. Pl. rar. pag. 402. tab. 39.* Incompleta ratione foliorum.

Pyrus pyrainus. *Raf. Giorn. 2. fasc. XII. pag. 173. — Torn. Fl. Sic. pag. 235.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 831.*

Pyrus cuneifolia. *Guss. Pl. rar. pag. 402.* et *tab. cit.* et *Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 567. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 277. Bert. Fl. It. 5. pag. 168.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 232.*

Pyrus amygdaliformis. *Vill. Cat. Strasb. 322. — Spach. Hist. Veg. Phan. 2. pag. 126.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 49.*

Nomen vulgare: *Prainu.*

Ab Aetniculis utitur species ad inserendas varietates cultas *P. mali* et *P. communis.*

3. **P. Malus.** — *Flores* grandiusculi, odori, umbellati, simplices, terminales ramulis, raro solitarii; *scapus* lignosus, brevissimus, unde *umbella* sessilia; *pedicelli* plus minus elongati, rubeoli, glabri, pubescentes vel tomentosi, erecti aut penduli, cylindrici, aequales; *calyx* tubuloso-campanulatus, glaber, pubescens aut tomentosus, limbo laciniatus, laciniis lanceolatis, acutis, patentibus, denique reflexis et marcescentibus; *corolla* alba, extus passim rosea, subrotundo-obovata, obtusa, concava; *stamina* plurima e receptaculo et basi petalorum orta, filamentis albis, filiformibus, inaequalibus et antheris discoideis, flavis, incumbentibus, introrsis; *styli* quinque, staminibus breviores, glabri aut toti aut inferne villosi; *carpella* coriacea, quinquelocularia, loculis mono-dispermiis; *semina* turbinata, testa membranacea, fulvo-castanea, dependentia e radicola embryonis orthotropi; *pomum* grandiusculum, subrotundum aut subrotundo-oblongum, basi et apice depresso-umbilicatum, primo cum exocarpio pubescente, deinde glabrato et lucido, immaturum austerum, viride, acidum, deinde maturum flavidum et qua sole tangitar rubescens, mitius, edule et saepe suave; maturitas ejus lenta et sera hyeme jam protracto. Ex hac specie innumerae varietates profectae sunt, quae in monte Aetna coluntur. Arbores vel arbusculi ramosi, ramis sparsis, distortis, patentissimis vel pendulis, junioribus pubescentibus, cortice rubrido cinereo, circulariter rimoso, ramulis sterilibus spinescentibus; *folia* prima in gemma conferta et fasciculata inde sparsa, elargata, alterna, longe petiolata, ovata, elliptica aut elliptico-oblonga, breviter cuspidata, nunc acuta, nunc valde acuminata, nunc obtusa, duplicato-serrata vel serrulata, rarius simpliciter, subinde quoque integerrima, saltem aliquo tractu, supra laete viridia et glabra, subtus pubescentia aut tomentosa praesertim juniora, tomento fulvidulo, ad nervos magis conspicuo; *petioli* 12-15 lin. longi, pubescentes vel glabri, lineares, supra sulcati; *stipulae* lineares, caducae, pubescentes; *bracteae* filiformes, stipulis subconformes, caducae; *radix* profunda, lignosa, a *Cossi Aesculi* saepius una cum trunco infestata.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Zaffarana, Nuciazzi, Aci S. Antonio, Misterbianco, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Duham. Arb. ed. nov. vol. 6. tab. 45. fig. 1.*

Pyrus Malus. *Lin. Sp. Pl. pag. 686. — DC. Prodr. 2. pag. 635.—Seb.* et *Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 170.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 278.—Bert. Fl. It. 5. pag. 169. —Moris Fl. Sard. 2. pag. 53.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 558. — Torn. Fl. Sic. pag. 235. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 232.*

Nomen vulgare: *Pumu sarvaggiu, Pumu di S. Giuvanni, Pumu di la rina, Pumu zuccareddu.*

Succus e *Malis* expressus fermentatione praebet *sicerem* seu *sydrum.* Fructus nutriens et refrigerans. Aqua decocti paratur ptysana demulcens. Pulpa cocta valde emolliens et temperans. Cortex arboris ad tincturas flavas et lignum rufo-venosum ad suppellectiles conficiendas adhibetur.

4. **P. acerba.** — *Flores* parvi, umbellati, simplices, terminales ramis, raro solitarii; *scapus* brevissimus; *pedicelli* breves, 2-3 lin. longi, tomentosi tomento lanoso-fulvo, subtus rubeoli; *calyx* tubuloso-campanulatus, tomentoso-lanosus, limbo laciniato, laciniis ovatis aut acutis, patentibus, denique marcescentibus, externe tomentoso-lanosis; *corolla* alba et subtus rosea sed brevior quam in praecedente; *stamina* petalis aequalia aut subbreviora et illis speciei praecedentis similia; *styli* staminibus breviores, glabri; *carpella* et *semina* ut in praecedente; *pomum* subrotundum, apice et basi compressum, cum pulpa magis austera quam in praecedente specie. Arbor aut arbusculus ramosus, ramis rubeolis, junioribus pubescentibus; *folia* in gemmis fasciculata, deinde alterna, sparsa, breviter petiolata, ovata, ovato-obcordata, apice cuspidata aut rotundata aut emarginata, biserrata, supra viridi-obscura et glabra, subtus primo fulvo-pubescentia, deinde senio glabrata, minora quam in praecedente, 5-15 lin. lata et 1-2 $1/2$ poll. longa; *petioli* villosiusculi, 2-8 lin. longi, supra sulcati; *stipulae* lineares, caducae, pubescentes; *bracteae* lineares, pubescentes; *radix* ut in praecedente.

Floret Aprili, Majo ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo, Zaffarana, Pedara, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 435. — Duham. Arb. 6. ed. 2. tab. 45. fig. 2.*

Pyrus acerba. *DC. Prodr. 2. pag. 635* ex synonimis non e descriptione. — *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 588* idem ac in *DC.—Torn. Fl. Sic. pag. 235.*

Malus acerba. *Merat Fl. Paris. pag. 187.*

Pyrus Malus var. *b.* acerba. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 232!*

Pyrus Malus austera. *Wallr. Sched. 215.*

Nomen vulgare: *Pumu sarvaggiu.*

Pro insitione varietatum *Malorum* praestantissima in monte Aetna.

5. **P. erostyla.** — *Flores* parvuli, umbellati, umbellis densifloris, subsessilibus; *scapus* brevis, lignosus, squamosus, rubeolus; *pedicelli* radiati, plurimi, erecti, albo-tomentosi, 6-7 lin. longi; *calyx* parvus, tuboloso-campanulatus, albo-tomentosus, laciniatus, laciniis primo erectis, deinde elongatis, acutis et reflexis; *petala* alba, minora quam in speciebus notatis; *stamina* plurima, filamentis erectis, filiformibus et antheris discoideis, dependentibus; *styli* staminibus longiores, inferne connati et villosi, supra glabri; *stigma* capitatum; *ovarium, carpella* et *semina* praecedenti conformia sed minora; *pomum* parvum, sublongum et compressum. Arbor vel arbuscula ramosa, ramis patentibus, distortis, cortice rubeolo et rimoso; *folia* ovato-oblonga, apice et basi acuminata aut apice rotundata, breviter petiolata, supra subpubescentia, dense viridia, subtus villoso-lanata, fulva vel albida, leviter crenata, 6-13 lin. lata et 1-2 poll. longa; *petioli* breves, villoso-lanati, supra sulcati, 5-10 lin. longi; *stipulae* lineares, longiusculae, villosae, caducae; *bracteae* lineares, caducae; *radix* ut in praecedente.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Aci S. Antonio, Nuciazzi.*

Icon. Nulla.

Pyrus erostyla. *Guss. suppl. ad Fl. Sic. 1. pag. 134.* et *Syn. Fl. Sic. 1. pag. 558.—Torn. Fl. Sic. pag. 235.*

Pyrus Malus var. eryostyla.—*Moris Fl. Sard. 2. pag. 53 et Stirp. Sard. It. 2. pag. 3.*

Pyrus Malus. *Bert. Fl. It. 5. pag. 169.*

Nomen vulgare: *Pumu sarvaggiu.*

Pro insitione varietatum *Malorum* praestantissima in monte Aetna.

6. **P. amygdaliformis.** — *Flores* parvi, corymbosi, simplices, radiati; *scapus* subnullus; *pedicelli* primo tomentosi, deinde glabri, 4–10, cylindrici, calyce duplo triploque longiores; *calyx* tubuloso-turbinatus, albo-tomentosus, senio floccosus vel glabratus, laciniatus laciniis triangulato-lanceolatis, acutis, deinde reflexis, tomento albo, persistente abductis; *corolla* parva, alba, petalis oblongo-obovatis, obtusis, integris aut emarginatis et illic dumtaxat villis paucis in superiore facie praeditis ubi in unguem attenuatis et unguis linearis, brevis; *stamina* 20-23 et ultra, calyce longiora et petalis breviora, filamentis albis et antheris rubris; *ovarium* quinqueloculare; *carpella* quinque, coriacea, bispermia; *styli* quinque, calycem subaequantes; *pomum* 3 - 5 lin. longum, subglobosum, crassum, utrinque depressum, in autumno ramulis inherens, acerbissimum, pulpa dura et granulosa; *semina* dura et nigra. Arbusculus aut frutex, cortice cinerescente, ligno duro, ramosus, ramis patulis, sterilibus et spinescentibus; *spinae* durae, elongatae, acutae, aetate nigrae; *folia* oblonga, vel oblongo - lanceolata, obtusa aut acuta, subinde mucronulata, integerrima vel leviter subcrenulata, subcoriacea, petiolo proprio quater vel quinques longiora, 2–3 lin. lata et 5–6 lin. longa, supra saturate viridia, glabra et villis aliquando sparsa, subtus albo - tomentosa et glandulis nigris sparsa, senio tantum subfloccosa aut glabrata et tunc glaucescentia; *petioli* breves $^1/_2$–1 lin. longi, primo pubescentes et deinde glabrati; *stipulae* lineares, caducae, acuminatae; *radix* lignosa et ramosa, ramis distortis.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo.*

Icon. *Desf. Cor. Tour. pag. 78. tab. 59.* sub nomine: *Pyrus parviflora.*

Pyrus amygdaliformis. *Vill. Cat. des pl. du jard. de Strasb. pag. 323.—DC. Prodr. 2. pag. 634.—Bert. Fl. It. 5. pag. 167.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 619.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 232.*

Pyrus parviflora. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 557.—Torn. Fl. Sic. pag. 236.—Desf. op. et l. cit.*

Nomen vulgare: *Piru sarvaggiu.*

Genus 3. SORBUS.

Flores corymbosi, terminales; *pedicelli* ramosi et lanosi; *calyx* globosus, cum ovario connatus, limbo supero, quinquedentato, laciniato, laciniis reflexis, marcescentibus; *corolla* quinquepetala, parva, plana, patentia, receptaculi orae inserta, unguiculata; *stamina* plura, inaequalia, petalis breviora et ipsis inserta, antheris bilocularibus, flavis, incumbentibus; *ovarium* inferum, pulposum, quinqueloculare; *carpella* quinque, 3-5-cartilaginea, trispermia; *styli* tres-quatuor, liberi; *stigma* capitatum; *pomum* e receptaculo, cum calyce adhaerente, efformatum, umbilicatum, imperforatum, limbo calycino marcescente coronatum, ovatum, sphaericum vel turbinatum, carnosum, pulpa styptica et molli; *semina* duo, exabuminosa, ovata, compressa, testa duriuscula, colorata, embryone orthotropo. Arbor aut arbuscula; *folia* pinnata vel pinnatisecta vel impari-pinnata,

Lin. Gen. 523. Pyrus partim. — *Endl. Gen. Pl. subgen. n. 6342. pag. 1287.—DC. Prodr. 2. pag. 633.—Torn. Fl. Sic. pag. 236.—Bert. Fl. It. 5. pag. 150.*

1. S. domestica. — *Flores* grandiusculi, corymbosi, terminales, solitarii, compositi, valde ramosi, unde *corymbus* grandis et patens; *scapus* et *pedicelli* rubri, lanosi aut cotonosi, senio glabrati; *calyx* parvus, tubo campanulatus, limbi dentibus triangularibus, acutis, glaber aut canescenti - villosus, villo adpresso; *corolla* alba, petalis ovatis, rotundatis, unguiculatis; *stamina* corolla paulo longiora, filamentis albis et antheris - flavis, exiguis, subrotundis; *carpella* cartilaginea; *styli* saepe quinque basi barbati, staminibus breviores; *stigmata* concava et dilatata; *pomum* ovatum aut turbinatum, tri-quinqueloculare, dentibus calyciniis marcescentibus coronatum, immaturum valde austero-acidum, extus paulatim flavescens et qua sole tangitur pulchre rubens, maturitate pulposum, molle, mitius, non tamen sine austeritate quadam, coloris purpurantis; *semina* nuculae depressae, primo flavae et dein nigrae. Arbor elata, cylindrica, teres, cortice cinereo, ramosa, ramis erectis, patentibus et cortice rubeolo cum ne-

bula glauca, laevi et circulariter rugosa; *rami* ut petioli albo-lanosi; *folia* impari-pinnata, alterna, foliolis oppositis, breviter petiolulatis, longo tractu integerrimis, reliquo margine biserratis aut simpliciter serratis, a basi ad apicem decrescentibus, nunc minoribus, ovatis aut obovato-oblongis, nunc multo-longioribus, oblongo-lanceolatis, nunc lanceolato-strictis et obtusis vel acutis, supra laete viridibus, glabris aut parum pubescentibus et subtus albo-tomentosis; senioribus subinde totis glabratis vel saltem prope marginem; impari lateralibus subaequale; *petioli* pilosi, sulcati, virides aut purpurascentes et incrassati, unde stipula crassiuscula suffulti; *bracteae* lineares, caducae; *radix* lignosa, profunda, ramosa, dura, colorata.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Pedara, Nicolosi, Viagrande, Mascalucia, Milo, Zaffarana, Caselle.*

Icon. *Plenck. Ic. pl. med. 4. pag. 86. tab. 391.—Duham. ed. 3. pag. 142. tab. 34.*

Sorbus domestica. *Lin. Sp. Pl. pag. 684. — Jacq. Fl. Austr. 5. pag. 23. tab. 447.—Savi Tratt. degli Alb. 1. ed. 2. pag. 202.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 228.—Bert. Fl. It. 5. pag. 152.—Torn. Fl. Sic. pag. 236.*

Pyrus domestica. *Smith Engl. Fl. 2. pag. 363. — Guss. Fl. Sic. Prodr. 2. pag. 570* et *Suppl. 1. pag. 155.* et *Syn. Fl. Sic. 1. pag. 560.*

Pyrus Sorbus. *Gaertn. De fruct. 2. pag. 45. tab. 87. — DC. Prodr. 2. pag. 637. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 233.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 48.*

Nomen vulgare: *Sorva.*

—*Var. b.*—*Folia* coriacea et glabra; *corymbus* ruber et glaber; *pomum* turbinatum, rubrum, collo arctatum.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, una cum specie.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 1. pag. 10. fig. 3.* sub nomine: *Sorbus legitima.*

Sorbus domestica var. *b. Bert. Fl. It. 5. pag. 153.*

Pyrus Sorbus. *Moris et De Not. Capr. pag. 53.* ex auctoritate *Bert. l. cit.*

Nomen vulgare: *Sorva pirnicunara.*

Arbor elegans. Lignum durum et cylindricum valet ad carros et ad vites torcularium et similia. Poma, quae ab avi-

bus expetita sunt, apta ad aucupia, et ob vim adstringentem in haemorroidibus adhibita.

Ordo XXIX. GRANATEAE

Flores grandes, terminales, 2 - 5 in ramulis, subsessiles, coccinei; *calyx* coriaceus, tubuloso-turbinatus, limbo 5-7-fido, lobis per aestivationem valvatis, adhaerens receptaculo seu disco sphaerico usque ad oram tubi, unde *balaustium* sphaericum vel turbinatum, coloratum, inferum, glabrum, pedicellatum; *corolla* quinque-septemseptata, petalis ovatis, coloratis, laciniis calycinis alternis; *stamina* epigyna, numerosa, petalis breviora, filamentis liberis, filiformibus et antheris bilocularibus, quadratis, lateraliter dehiscentibus; *ovarium* inferum, bicameratum et pluriloculare; *ovula* plurima ad placentas loculorum; *stylus* crassus e stylis multis constitutus; *stigma* capitatum; *balaustium* bacca infera, grandiuscula, colorata, tubo calycis acute dentato coronata, globosa, depressiuscula, intus disco carnoso-fungoso constituta, a diaphragmate transversali in duas concamerationes inaequales partita; camera superior major, 7-9-locularis, loculamentis septo membranaceo, tenuissimo, corpellari ab invicem separatis; camera inferior multo minor, sursum conica et excavata, septis pariter membranaceis, tenerrimis, albis, carpellaribus, in tria loculamenta divisa; *discus* seu *receptaculum* in camera superiore est constitutum e processo substantiae carnosae, cuneiformae, a parietibus balausti seu baccae versus axem columellarem tendentes et undique scrobiculis illis esculptae, quibus semina saccata sunt inserta; in camera inferiore processus irregularis vel et ipsae fundus balausti, plurimis alveolis irregulariter esculptus, quibus semina inaerentia; *semina* numerosissima, saccata aut arillata, varie angulata, pellucida, rubro colore saepius notata, instar cristalli splendentia, testo crustaceo, varie angulato, crasso, candido, duriusculo, albumine nullo, cotyledonibus foliaceis, tenuissimis et convolutis, radicula infera, teretiuscula. Arbusculi vel frutices ramosi, ramis tetragonis, apice spinescentibus; *folia* simplicia, lucida, extipulata.

DC. Prodr. 3. pag. 3.—Don. in Jam. Edin. Phil. jour. jul. 1826. pag. 134.

Genus 1. Punica

Flores grandes vel grandiusculi, subsessiles, pauci, laterales, epigyni; *pedicelli* breves, lignosi, crassiusculi, subquadrangulati et apice circo viridi donati; *calyx* coriaceus, glaber, viridis aut rubro-coloratus, adhaerens disco fungoso-carnoso, viridi-flavo, limbo tubuloso, erecto, 5 - 7 - dentato, *receptaculum* seu *discus* vestiens interne calycem usque ad oram tubi; *petala* quinque-septem, obovata, unguiculata, laciniis calycinis alternantia; *stamina* numerosa, corolla breviora, filamentis filiformibus et antheris incumbentibus; *stylus* crassus, staminibus aequilongus; *stigma* papillosum; *balaustium* globosum, calyce coronatum, laciniis externe glabris, rubeolis et interne flavis; *semina* saccata, numerosa, angulata, vitrea, dulcia. Arbusculae aut frutices; *caulis* ramosus, in viridi flavo-viridis, subtetragonus; *folia* lucida, ovata, simplicia, integra.

DC. Prodr. 3. pag. 3.—Bert. Fl. It. 5. pag. 121.—Lam. Ill. 5. tab. 415. — Endl. Gen. Pl. pag. 1236. n. 6340.— Torn. Fl. Sic. pag. 237.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 551.

1. P. Granatum.—*Flores* laterales, subsessiles, solitarii vel duo-tres coadunati; *calyx* turbinatus intense et viridi-coccineus, coriaceus, laciniis ovato-lanceolatis, acutis et erectis; *petala* obovata, anguste unguiculata, viridi-coccinea, crispula, crassiuscula, limbo calycino longiora; *stamina* laciniis calycinis aequalia sed incurva; *stylus* coccineus, crassiusculus; *balaustium* ovato-depressum, variae magnitudinis, tubo brevi; *placenta* ubi semina sunt adfixa flavo-viridis et saporis austera; *semina* arillata, saccata seu pulpa angulata, dulci, odorosa, albo-rosea, vestita. Arbores ramosi aut frutices caespitosi, bi-tripedales; *caulis* teres, erectus, cortice seniore cinerascente, rimoso, in ramis rubido; *rami* alterni vel oppositi, erecto-patuli, juniores tetragoni, senio spinescentes; *folia* opposita vel alterna, lanceolata vel oblongo - lanceolata, brevissime petiolata, obtusa aut vix acuta, integerrima, laete viridia, subtus pallidiora, glabra, nitida, subundulata, de-

cidua, longitudine et latitudine varia, ovata, oblonga, aut obovato-oblonga; *petioli* plerumque rubelli; *radix* ramosa, flavo-viridis, subsuccosa, longe fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Belpasso, Mascalucia, Paternò, Ognina, Battiati.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 1. pag. 183. tab. 38. fig. 1. — Lam. Ill. Gen. tab. 415.—Duham. ed. cit. vol. 4. tab. 11.— Plenck. Pl. med. 4. pag. 71.*

Punica Granatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 676.—All. Fl. Ped. 2. pag. 140.—Savi Tratt. degli Alb. 2. pag. 155.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 471.—Bert. Fl. It. 5. pog. 122.--DC. Prodr. 3. pag. 3.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 551. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 80.—Torn. Fl. Sic. pag. 137.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 258.*

Nomen vulgare: *Granatu sarvaggiu.*

Haec species, in monte Aetna culta, varietates plurimas exhibet; alia varietas fert balaustia grandia, sphaerica, cum granulis majusculis, albo-roseis, gustu dulcissimo; alia cum granulis grandiusculis, albidis, gustu acri; alia cum granulis parvis, roseis et albis, gustu subdulci; alia denique cum habitu arboreo vel suffruticoso et cum flore pleno ac sterili.

Usus. Flores, Malicorium (cortex fructus) et Semina laudati sunt adversus profluvia, cephalalgiam et vermes. Cortex radicis veluti specificum adversus taeniam habetur. Semina odore, colore arilli saccati et sapore grate acidulo expetita sunt.

Ordo XXX. MYRTACEAE

Flores hermaphroditi, regulares, albi aut purpurascentes, bracteolati; *inflorescentia* varia, nunc solitaria, nunc cymoso-trichotoma et nunc spicata; *calyx* gamosepalus, tubulosus, ovario adnatus, limbo 4-5-6-fido, laciniis persistentibus vel deciduis, aestivatione valvatis; *corolla* pluripetala, petalis laciniis calycinis aequalibus et alternis, ad verticem limbi calycini insertis, liberis vel penitus coalitis; *stamina* petalis inserta sed duplo-tripla et ultra, aliquando ananthera, saepe omnia fertilia, filamentis linearibus, liberis, raro monadelphis,

antheris bilocularibus et longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* unicum, seminiferum, disco tectum, mono-pluriloculare; *carpella* 4-6, saepius 5, abortu pauciora; *stylus* simplex, apice barbatus; *stigma* terminale, aliquando laterale, indivisum; *fructus*, *pomum* varium, semper limbo calycis coronatum, forma capsulari aut baccata, olygo-polyspermum; *semina* recta, angulata, teretia, saepe anatropa, testa crustacea vel membranacea, albumine nullo, embryone recto vel recurvato, cotyledonibus obtusis et coalitis, radicula crassa et brevi. Arbores vel frutices, raro herbae; *caulis* teres vel angulatus; *folia* opposita, rarius alterna aut verticillata, simplicia, integra vel serrata, teretia vel semiteretia, saepe plana, penninervia, venulis apice convergentibus ac glandulis oleiferis saepissime immersis in parenchyma; *stipulae* saepe nullae; *bracteae* duae ad basim pedunculorum.

Endl. Gen. Pl. pag. 1223. — R. Br. in Flind. Voy. 2. pag. 546.—DC. Prodr. 3. pag. 207.—Torn. Fl. Sic. pagina 238.

Genus 1. Myrtus

Flores grandiusculi, axillares, solitarii, raro bini aut fasciculati, albi, bibracteolati; *pedicelli* simplices; *calyx* gamosepalus, globoso-turbinatus, adhaerens, limbo quinquepartito; *corolla* quatri-quinquepetala, petalis subrotundis, patentibus, acuminatis, albis; *stamina* numerosa, libera, filamentis albis, subulatis, antheris ovatis, flavis, bilocularibus, incumbentibus; *ovarium* inferum, pluriloculare; *carpella* duo-tres, mono-polyspermia; *stylus* filiformis; *stigma* obtusum; *pomum* bacciforme, ovatum aut subrotundum, limbo calycino coronatum, bi-triloculare, loculis mono-polyspermiis; *semina* reniformia, ossea, caruncula seu arillo fungoso donata, embryone exalbuminoso, cotyledonibus semicylindricis, radicula longiuscula. Arbores vel frutices ramosi, ramis oppositis; *folia* simplicìa, opposita, extipulata, integerrima et pellucido-punctata; *bracteae* brevissimae, ad basim calycis adfixae.

Endl. Gen. Pl. pag. 1231. n. 6316. — Lin. Gen. Pl. n. 617.—Meisn. Gen. 108.—DC. Prodr. 3. pag. 338. — Bert. Fl. It. 5. pag. 116.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 77. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 550.—Torn. Fl. Sic. pag. 238.

I. M. communis.—*Flores* parvuli, albi, suaveolentes, axillares, nudi, variae longitudinis; *pedicelli* uniflori, subposito folìo breviores, apice bibracteolati, bracteolis oppositis, linearibus, caducis; *calyx* ovato-turbinatus, limbo laciniato, laciniis quinque, ovatis, concavis, acutis, ciliolatis et patentibus; *corolla* alba, mediae magnitudinis, calyce multo grandior, subciliata, cancava et revoluta; *stamina* corollam aequantia; *stylus* longitudine staminum; *stigma* crassiusculum, depressum, incurvum; *bacca* ovoidea, obtusa, umbilicata, pulposa, limbo calycino connivente coronata, maturitate coeruleo-nigrescens cum nebula glauca, corona quoque coeruleo-nigrescente; *semina* circiter quinque in quovis loculo, grandiuscula, testa nitida, pallida. Arbuscula caespitosa; *caulis* teres, erectus, opposite vel alterne ramosus, subinde etiam ramis verticillato-ternis aut quaternis, inferne cortice cinereo, senescente rimoso, coopertis, superne in ramulis junioribus rubescente; *ramuli* tetragoni, glabri vel subpiloso-glandulosi; *folia* opposita, raro venticillato-terna, saepe hic illic alterna, brevissime petiolata, coriacea, ovata, magnitudinis variantis etiam in eodem individuo et interdum grandia, alias ovoto-lanceolata, integerrìma, glabra, nitidula, pellucido-punctata, supra laete vel saturate viridia, subtus pallidiora, uninervia, parallele venosa, venis paulo ante marginem folii confluentibus, veluti in nervum periphericum, sive opposita, sive alterna, inter se potius remota, basi angustata, ima acuta, exigua, basi cujusvis petioli puberula; *petioli* glandulosi, pubescentes; *stipula* utrinque una, exigua, puberula in basi cujusvis petioli; *radix* profunda, lignosa, ramosa, odorosa. Tota planta pollens odore proprio myrtaceo, grato, forti, diu etiam in sicco perdurante.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Ognina*, *Nizzeti*, *Valverde*.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 1. pag. 66.* sub nomine: *Myrtus boetica, sylvestris.—Lam. Ill. 5. tab. 419. — Plenck Icon. Pl. med. 4. pag. 70. tab. 374.*

Myrtus communis. *Lin. Sp. Pl. pag. 673. — Smith Fl. Graec. Prodr. 1. pag. 336. — Savi Fl. Pis. 1. pag. 463. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 271. — DC. Prodr. 3. pag. 239. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 550.—Torn. Fl. Sic. pag. 238.—*

Moris Fl. Sard. 2. pag. 77.—Bert. Fl. It. 5. pag. 117. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 258.

Varietates hujus speciei, in mea *Flora Sicula pag. 238* notatas et in mea *Flora Fossile dell' Etna* descriptas, numquam in monte Aetna vidi. Scilicet var. *italica*, var. *romana*, var. *lusitanica* et species nova *Myrtus latifolia*, quae videri licet in op. cit. pag. 101 et pag. 117; ibi descriptiones et tabulas videntur Myrtacearum fossilium Aetnae.

Ordo XXXI. LYTHRARIEAE

Flores hermaphroditi, regulares vel irregulares, ad axillas foliorum solitarii, glomerati, fasciculati vel cymosi, raro foliis floralibus abbreviatis rarissime racemosi, spicati aut paniculati, vigilantes ab hora nona ad meridiem aut paulo ultra, lutei vel rubri; *scapus* et *pedicelli* basi bracteati et bracteolati; *calyx* persistens, tubulosus, dentatus, tubo saepe nervoso, basi calcarato aut gibboso, dentibus uni-biseriatis, inaequalibus, aestivatione valvatis; *corolla* numquam deficiens, 4-6 petala, petalis obtusis, unguiculatis, dentibus calycinis alternis et longioribus; *stamina* tubo calycis prope faucem inserta, petalis opposita et illis numero aequalia aut dupla aut tripla, exerta vel inclusa, aequalia vel inaequalia, saepe omnia fertilia, filamentis filiformibus et antheris introrsis, bilocularibus, incumbentibus; *ovarium* liberum, sessile, 2-3-4-6-loculare, septis basi coalitis; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* simplex, capitatum; *capsula* membranacea, calyce aucto rarissime cincta, septis obliteratis, placentis in columnam persistentem, liberam coalitis; *semina* pauca vel plura, ovato-angulata, aptera, compressa, exalbuminata, stricta, granulato-scabra, embryone orthotropo, cotyledonibus basi biauriculatis, radicula brevi, funiculo elongato et placenta basilari profecto. Herbae humiles, succulentae; *caulis* ramosus; *folia* carnosa, simplicia, opposita vel alterna, nuda aut pilis axillaribus suffulta, in flore involucrantia.

Endl. Gen. Pl. pag. 1198.—DC. Prodr. 3. pag. 75.—Juss. Dic. Sc. Nat. 27. pag. 453. — Torn. Fl. Sic. pag. 239. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 66.

Genus 1. Lythrum.

Flores axillares, solitarii vel glomerati; *scapus* brevissimus et *pedicelli* ipso adnati et insidentes subsessiles; *calyx* persistens, cylindrico - tubulosus, striatus, 6–8–12-dentatus, dentibus alternis, longioribus et angutioribus, ex costis calycinis excurrentibus; *corolla* 4-6-petala, summo calycis tubo inserta, ejusdem dentibus minoribus opposita, patentia, aequalia aut inaequalia; *stamina* 8 - 12, in medio tubo calycis inserta et ejusdem nervis continua, exerta vel inclusa, petalis numero aequalia vel dupla, filamentis filiformibus et antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* liberum, sessile, biloculare, ovulis orthotropis, plurimis, ad placentam adnatis; *stylus* simplex; *stigma* capitatum, obtusum; *capsula* calyce tecta, oblonga, membranacea, bilocularis, saepe septicide bivalvis; *semina* plura, angustata, testa coriacea, embryone exalbuminoso, orthotropo, cotyledonibus orbiculatis, basi auriculatis, radicula conica, attingente umbilicum basilarem. Herbae annuae vel perennes, raro suffruticosae; *folia* alterna, opposita aut verticillata, integerrima.

Endl. Gen. Pl. pag. 1200. n. 6149.— Lin. Gen. n. 604. Kunth in Humb. et Bonpl. Nov. gen. et sp. 6. pag. 192. — DC. Prodr. 3. pag. 80.—Bert. Fl. It. 5. pag. 2. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 68.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 524. — Torn. Fl. Sic. pag. 239.

1. L. Salicaria. — *Flores* plurimi, semiverticillati in sinu cujusvis bracteae, glomerati, racemoso-spicati; *scapus* brevis, viridis, glaber; *pedicelli* brevissimi, bracteola setacea suffulti; *calyx* cylindraceus, striatus, glaber vel pilosus, 12 - dentatus, dentibus alternantibus longiusculis et breviusculis; *corolla* violacea, 5–6-petala, petalis oblongis vel oblongo-lanceolatis, obtusis, margine undulatis, tres-quinque lineas longis et totam longitudinem calycis superantibus; *stamina* duodecim, quorum sex longiora, flava aut luteola; *stylus* stamina longiora aequans aut superans; *stigma* capitatum, flavo-viridulum; *capsula* oblonga; *caulis* erectus, tetragonus vel exagonus, prout instruitur foliis oppositis aut verticillato -

ternis, fistulosus in paludosis, orgyalis aut pedalis, in loca sicca brevior, rubens, simplex, glaber aut pubescens, ramosus, ramis strictis, oppositis, ternis, alternis; *folia* lanceolata, basi cordata, acuta aut acuminata, integerrima, sessilia, semiamplexicaulia, insigniter nervoso-venosa, nunc latiora et nunc angustiora, supra laete viridia, subtus pallentia, suprema successive breviora, pubescentia aut subvillosa; *bracteae* ovato-lanceolatae, apice attenuato-acuminatae, imae plerumque flores aequantes aut superantes, reliquae breviores; *bracteolae* in quovis flore setaceae; *radix* fusiformis, ramulosa, in humidis fibrillosa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Nizzeti, Valverde.*

Icon. *Lam. Ill. gen. tab. 408. fig. 1. — Plenck Ic. Pl. med. 4. pag. 62. tab. 362.—Bocc. Mus. di piant. rar. pagina 167. tab. 120.*

Lythrum Salicaria. *Lin. Sp. Pl. pag. 640. — Smith Fl. Engl. 2. pag. 343.—DC. Prodr. 3. pag. 82.—Bert. Fl. It. 5. pag. 10. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 72.—Torn. Fl. Sic. pag. 239.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 524.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 234.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 254.*

— Var. canescens. — *Flores* ut in specie sed longe et dense spicati; *stamina* decem, quorum quinque longiora et quinque breviora; *stylus* staminibus longior; *caulis* subsolitarius, erectus, subtetragonus, dense villosus, villis albis; *folia* ovato-lanceolata, integra, molliter villosa et canescentia, opposita, ternato-decussata, dense spicata.

Floret et habitat una cum specie.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. pag. 51.* sub nomine: *Lysimachia purpurea, communis, major.*—Bona.

Lythrum Salicaria var. *b.* canescens. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 524.—Presl Fl. Sic. XXV.—Torn. Fl. Sic. p. 239.*

Lythrum Salicaria tomentosum. *DC. Prodr. 3. pag. 83.* ex *Guss. loc. cit.*

Lythrum tomentosum. *Reich. Fl. Germ. exc. 2. pag. 640.*

2. L. Hyssopifolia. — *Flores* exigui, solitarii, axillares aut supraxillares; *pedicelli* brevissimi, glabri, bibracteolati; *calyx* tubuloso-tubaeformis, inferne tenuis, superne sensim sen-

simque latior, striatus, tres lineas longus et duodecim-dentatus, dentibus alternis longioribus, lanceolatis, acutis, patulis aut recurvis, reliquis brevioribus, latioribus, ovatis, acutis, incurvis, utroque latere membranaceis; *corolla* hexapetala, petalis violaceis aut roseis, obverse lanceolatis, obtusis, margine subundulatis, longitudinem dimidiam calycis vel tertiam partem ejus aequantibus, unguibus albis; *stamina* sex, dentibus calycis vix longiora; *stylus* staminibus brevior; *stigma* capitatum; *capsula* oblongo-cylindracea, obtusa; *reliqua* genitalia ut in genere; *caulis* erectus, adscendens, fistulosus, acute tetragonus, a spithama ad sesquipedem longus, rarius simplex, saepe inferne ramosus, ramis imis saepe oppositis, reliquis alternis, omnibus patulis; *folia* sessilia, integerrima, ima opposita, reliqua alterna, inferiora latiora, elliptico-oblonga vel oblongo-lanceolata, obtusa aut acutiuscula, superiora et ramea angustiora, lanceolato-linearia vel linearia et acuta; *bracteae* duae basi calycis sitae, pubescentes, lineari-subulatae, oppositae, albidae; *radix* fusiformis et ramosa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, S. M. di Gesù.*

Icon. *Jacq. Fl. Austr. 2. pag. 20. tab. 133.—Cup. Panph. 2. ed. Pan. Bibl. tab. 99.* sub nomine: *Gratiolae minoris Gesneri, affinis minima.*

Lythrum Hyssopifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 642.—Jacq. loc. cit. — DC. Prodr. 3. pag. 81. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 161.—Bert. Fl. It. 5. pag. 14.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 70.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 525. — Torn. Fl. Sic. pag. 239.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 234.*

3. **L. dibracteatum.**—*Flores* parvi et exigui, axillares, sessiles vel subsessiles unde apparent in summitate spicati aut subracemosi; *pedicelli* brevissimi, foliis versus apicem breviusculis suffulti, scabri, tuberculuti; *calyx* tubosus, gracilis, tres-quinque lineas longus, striatus, lineato-viridis, scabrus, subinde purpurascens, 8-12-dentatus, dentibus incurvis, alternis, minimis, vix rudimentalibus, basi bracteolis duabus oppositis, suffultus; *corolla* tetrapetala, coerulescens, limbo subundulato ungue albo et tubo calycino aequali, unde petala exerta, erecta aut patentia et a sesquilinea ad duas lineas longa; *stamina* quinque aut sex, filamentis linearibus et antheris discoideis, flavis; *stylus* filamentis brevior; *stigma* capitatum, crassìuscu-

lum et viride; *capsula* teres, versus apicem attenuata, bisperma; *semen* ovato-ellipticum, laeve, convexum aut planum aut concavum; *caulis* erectiusculus, semipedalis, raro pedalis, gracilis, flexuosus, inferne divaricatus in ramos virgatos, longos decumbentes vel procumbentes; *rami* angulosi, ex lineolis prominulis e margine foliorum recurrentibus et ad angulos interdum et superne scabri, caeterum glabri, inferiores oppositi, superiores alterni, sed versus apicem confertim foliati et imbricati; *folia* sessilia, uninervia, virentia, nervo dorsali et margine saepe scabrida, inferiora lineari-oblonga, superiora linearia, raro oblonga, basi attenuata, floralia duo caeteris similia sed valde breviora; *bracteae* duae, oppositae, breves, obovatae vel obverse lanceolatae, scabrae, obtusae aut mucronulatae; *radix* teretiuscula, flexuosa, simplex vel ramosa.

Floret Julio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in humidis pedemontanae regionis: *Catania, S. Maria di Gesù.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Pan. Bibl. tab. 130.* sub nomine: *Chondrillla palustris, humicubans, lanceolata, multiflora. — Rafin. tab. 40.*

Lythrum dibracteatum. *Salzm. ex litt. in DC. Prodr. 3. pag. 81.—Guss. Suppl. ad. Fl. Sic. 1. p. 145.* et *Syn. Fl. Sic. 1. pag. 526. — Torn. Fl. Sic. pag. 240.*

Lythrum tribracteatum. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 255. et Syll. pag. 230.*

Lythrum Thymifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 642. — All. Fl. Ped. 2. pag. 168.—Bert. Fl. It. 5. pag. 15. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 71.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 234.*

Lythrum Thymifolium var. *β.* major. *DC. Prodr. 3. pagina 81.*

4. **L. Preslii.**—*Flores* parvi, axillares, solitarii; *pedicelli* unam lineam longi, glabri, erecti, bracteolis duabus, oppositis suffulti; *calyx* sub anthesi conicus vel tubuloso - tubaeformis, inferne tenuis, superne sensim sensimque latior, striatus, 3–4 lin. longus, in fructu 12-dentatus, dentibus alternis, longioribus lanceolatis, acutis, patulis aut recurvatis, brevioribus latioribus, ovatis, acutis, incurvis et fere albo-scariosis; *corolla* violacea, hexapetala, petalis oblongo-cuneatis, obtusis, 3–4 lin. latis; *stamina* sex longiora et sex minus longa, fi-

lamentis albis et antheris flavis; *ovarium* ut in genere; *stylus* crassiusculus, staminibus brevior; *stigma* capitatum; *capsula* oblongo-cylindracea; *semina* ut in praecedente specie; *caulis* simplex, uni-bipedalis, suberectus, virgatus, rubeolus, superne aliquando ramosus, quadrangulatus, angulis membranaceo-alatis, glabris; *folia* alterna, cordato-oblonga, superiora lanceolato-linearia, 1-2 lin. lata, media obtusa, 3-5 lin. lata, patentia et glabra; *bracteolae* duae, oppositae, brevissimae, lanceolato-lineares, glabrae; *radix* repens, ramosa, fibrillosa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in humidis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, S. Giovanni Galermo, Valverde.*

Icon. *Barr. Ic. 773. fig. 1.* sub nomine: *Polygonum aquaticum, majus.*

Lythrum Preslii. *Guss. Pl. rar. pag. 188.* et *Syn. Fl. Sic. 1. pag. 524. et Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 533. — Torn. Fl. Sic. pag. 240.*

Lythrum alatum. *Presl Del. Prag. pag. 55.*

5. **L. Graefferi.** — *Flores* exigui, solitarii, axillares, folio florali breviores et breviter pedunculati; *pedicelli* brevissimi, apice incrassati, versus medium bibracteolati; *calyx* tubulosus, in proanthesi ore constricto et semiglobuloso, in anthesi tubuloso-tubaeformis sive inferne tenuis et superne sensim sensimque latior, striatus, tres lineas circiter longus, 12-dentatus, dentibus alternis, longioribus lanceolatis, acutis, patulis aut recurvis, reliquis brevioribus latioribus, ovatis, acutis, incurvis, utroque latere membranaceis; *corolla* grandiuscula, violacea, unguibus albis, hexapetala, petalis ovato-oblongis, obtusis sed totam longitudinem calycis aequantibus, margine subundulatis et in sicco parum conspicuis; *stamina* 12 quorum sex breviora; *stylus* longitudine varius, nunc staminibus brevior, nunc longior et e calyce exertus, nunc aequalis; *stigma* capitatum; *reliqua* genitalia generis; *capsula* oblongo-cylindracea et glabra; *semina* praecedentis speciei; *caulis* decumbens et inferne repens, acute tetragonus, fistulosus, inferne opposite ramosus et reliqua parte alterne ramosus, raro simplex, palmaris vel pedalis, glaber; *rami* patuli, superiores breviores, fistulosi et glabri; *folia* sessilia, integerrima, ima opposita, reliqua alterna, inferiora latiora, elliptico-oblonga vel oblongo-lanceolata, obtusa aut acutiu-

scula, superiora et ramea angustiora, lanceolato-linearia vel linearia, acuta, glabra; *bracteae* duae in medio vel supra medium pedicelli, oppositae, lineari-subulatae, albidae; *radix* fusiformis, repens et ramoso-fibrillosa.

Floret Majo, Junio et per totum Autumnum. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania. S. Maria di Gesù.*—Rara.

Icon. *Ten. Fl. Nap. 4. tab. 142. — Cup. Panph. 1. ed. Pan. Bibl. tab. 62. et 2. tab. 246.* sub nomine: *Gratiola minima Gesneri, flore pleno prolifero.*

Lythrum Graefferi. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 236. tab. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 525. et Pl. rar. 188.—Bert. Fl. It. 5. pag. 12.—DC. Prodr. 3. pag. 82.—Torn. Fl. Sic. pag. 240.*

Lythrum Gussonii. *Presl Del. Prag. pag. 55.*

Lythrum acutangulum. *Lag. Nov. Gen. et Sp. pag. 16.* ex herb. *H. R. Matrit.* ex *Guss. Syn. cit.*

6. **L. catinense.** — *Flores* grandiusculi, axillares, solitarii, apice confertiusculi et 2-4 verticillati unde subspicati; *pedicelli* unam lineam longi, virides, cano-pubescentes, bibracteolati; *calyx* persistens, tubulosus, 12-lineatus, viridi-violaceus, lineis viridibus, dentatus, dentibus acutis, aequalibus, villosus, villis albis; *corolla* hexapetala; *petala* tubo calycino inserta, ejusdem dentibus alterna et longiora, limbo elongato, rotundato, integro, violaceo; *stamina* 12-18-24 alternatim disposita longiora et breviora, filamentis rubris et corollam superantibus, anhteris luteo-fuscis; *ovarium* ovatum glabrum et fuscum; *stylus* unus, longe exertus; *stigma* capitatum et fuscum; *capsula* parvula, ovato-granulata, tubo calycino tecta; *semina* plura et fusca; *caulis* bi-tripedalis, tetragonus, lignosus, erectus, scabriusculus, ramosus, ramis oppositis, supra decussatis; *folia* opposita, ovato-lanceolata, acuminata, basi cordata, subamplexicaulia, confertiuscula, margine integra aut inaequaliter dentata, dense viridia, scabra et pilis penicellatis albis sparsa; *bracteae* lineares, squamosae, acutae; *radix* lignosa et ramosa.

Floret a Martio ad Octobrem. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa.* — Rara.

Icon. Nulla.

Lythrum catinense. *Torn. Fl. Sic. pag. 240.*

Ordo XXXII. OENOTHEREAE

Flores hermaphroditi, regulares, rarius irregulares, axillares, solitarii, racemosi vel spicati, saepe fugaces; *calyx* gamosepalus, coloratus vel herbaceus, tubulosus, tubo cum ovario connato et limbo quatripartito, rarius bi-tripartito, lobis per aestivatione valvatis, persistentibus vel deciduis; *corolla* raro deficientia, petalis quatuor, fauci tubi calycini insertis et ejusdem laciniis alternis, plus minus unguiculatis, emarginatis aut bifidis, deciduis et aestivatione contortis; *stamina* petalis inserta, nunc istis numero aequalia et nunc dupla, uni-biseriata, raro uno sterili, filamentis filiformibus, liberis et antheris introrsis, bilocularibus et longitudinaliter dehiscentibus, granulis pollinis triangularibus, saepe filis cohaerentibus; *ovarium* inferne saepe toro granuloso coronatum, bi-quadriloculare, ovulis numero variis, ex angulo centrali pendulis; *stylus* filiformis; *stigmata* tot quot locula, rarius coalita, intus papillosa; *capsula* vel *bacca* bi-quadrilocularis, loculicide dehiscens, valvis septatis, e columna placentaria libera; *semina* plura, adscendentia vel pendula, testa crustacea, embryone exalbuminoso, orthotropo, chalaza et rhaphe plus minus distinctis, cotyledonibus foliaceis et radicula conica, umbilico prossima. Herbae vel frutices; *caulis* angulatus, raro cylindraceus; *folia* opposita vel alterna, simplicia, penninervia, saepe epunctata, non stipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1188. — Torn. Fl. Sic. pag. 241. — Onograrieae *Juss. in An. du Mus. 3 pag. 315.—DC. Prodr. 3. pag. 35.*

Tribus I. EPILOBEAE

Calyx tubo supra ovarium plus minus producto; *stamina* numero petalorum dupla; *capsula* loculucide dehiscens, polyspermia; *semina* nuda vel papposa.

Endl. Gen. Pl. pag. 1189. — Torn. Fl. Sic. pag. 241— Onagreae. *DC. Prodr. 3. pag. 40.*

Genus 1. Epilobium

Flores axillares vel terminales, spicati, spicis alternis, unibracteatis; *calyx* cum tubo inferne tetragono, ovario connato, longe et supra medium producto, limbo quadripartito; *corolla* quadripetala, petalis tubo calycis annulo glanduloso marginato insertis, ejusdem laciniis alternis, obovatis vel obcordatis; *stamina* octo, petalis inserta et breviora, adscendentia vel declinata, filamentis filiformibus et antheris introrsis, orbiculatis; *ovarium* inferum, ovulis pluribus, angulo centrali insertis et adscendendo anatropis; *stylus* filiformis; *stigma* clavatum et quadripartitum; *capsula* linearis, quadrangula et quadrilocularis, placenta tetraquetra, angulis septante decidua; *semina* plurima, adscendentia, testa crustacea, ad chalazam apicalem longe comosa, embryone exalbuminoso, cotyledonibus orthotropis et radicula brevi; *caulis* herbaceus aut sublignosus; *folia* alterna vel opposita, integra vel undulato-serrata.

Endl. Gen. Pl. pag. 4192. n. 6121. — Lin. Gen. 471. Kunth in Humb. et Bonpl. Nov. Gen. et Sp. VI. pag. 94. — DC. Prodr. 3 pag. 40 — Bert. Fl. It. 5 pag. 290 — Moris Fl. Sard. 2 pag. 56 — Guss. Syn. Fl. Sic. 1 pag. 442. — Torn. Fl. Sic. pag. 221.

I. E. tetragonum. — *Flores* grandiusculi aut parvuli, rosei, erecti, terminales, racemosi, racemo foliato, laxifloro, plus minus elongato; *scapus* et *pedicelli* pubescentes, quadrangulati, erecti; *calyx* tubulosus, tubo elongato, laciniis lanceolatis, acutis, glabris vel puberulis, 2-4 lin. longis; *corolla* calice longior etiam duplo, rosea, petalis profunde emarginatis, 2-3 lin. longis; *stamina* octo, erecta; *stylus* glaber vel pilosiusculus; *stigmata* coalita et clavata, indivisa; reliqua ut in genere; *capsula* gracilis plus minus pubescens, viridis et canescens, recta, sesqui-bipollicaris; *semina* luteo-fusca, cuneato-pyriformia, granulato-punctata; *caulis* erectus vel adscendens, a lineis plus minus elevatis, quae sejunctae utrinque decurrunt a basi foliorum quadrangulus, uni-bipedalis, glaber aut leviter puberulus, saepe violaceo-rubeolus, ramo-

sus, ramis saepius sterilibus; *folia* lanceolata, angusta, sessilia, basi rotundata, argute serrulata, inferiora opposita, proximiora, obtusa vel obtusiuscula, superiora saepe alterna, acuta, intermedia subinde brevi tractu ala foliacea in caulem decurrentia; *radix* fibrosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in humidis et paludosis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa.*

Icon. *Fl. Dan. 1028. — Reich. Cent. 2 fig. 340 — Cup. Panph. 1 ed. Pan. Bibl. tab. 229* sub nomine *Lysimachia minore, pulchra, Amygdalifolio nitido, rubente caule, flore magno purpureo — Raf. tab 101.*

Epilobium tetragonum. *Lin. Sp. Pl. pag. 494. — All. Fl. Ped. 1 pag. 280. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 138 — Ten. Fl. Nap. 1. pag. 197. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 444. — Torn. Fl. Sic. pag. 241. — Bert. Fl. It. 4. pag. 300. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 58.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 231.*

Epilobium lanceolatum. *Barb. Agg. pag. 26.*

Chamaenerion tetragonum. *Scop. Fl. Carn. ed. 2. vol. 1. pag. 271.*

2. **E. hirsutum.** — *Flores* grandes, solitarii, axillares, racemosi; *pedicelli* villoso-granulosi, brevissimi; *calyx* cum tubo elongato, apice laciniato, laciniis quatuor, oblongo-lanceolatis, 2-3 lin. longis, acutis, aristulatis, villosis aut nudiusculis; *corolla* primo alba, dein rosea, calyce duplo longior, sed minor quidquam occurrit, petalis obcordatis, profunde emarginatis, venosis, 3-4 lin. longis, aequalibus; *stamina* octo, adscendentia, filamentis et antheris ut in genere; *ovarium* etiam generis; *stylus* erectus, staminibus longior; *stigma* quadripartitum, laciniis crassiusculis, obtusis, recurvatis vel erectis; *capsula* duos-tres pollices longa, recta vel leviter adscendens, plus minus villosa; *semina* flava, pyriformia, papposa; *caulis* teres, erectus vel adscendens, caespitosus, superne ramosus, ab uno ad quinque pedes longus, molliter villosus, villis patentibus, mollibus et fere sericeis, plus minus longis et crebris; *folia* sessilia, basi amplexicaulia, oblonge lanceolata vel lanceolata, acuta, argute serrulata, plus minus molliter villosa praesertim in nervo et venis,

opposita, supremis saepe alternis, inferiora in caulem breviter decurrentia; *radix* longe repens.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in humidis pedemontanae regionis: *Catania-Petraro, Cibali, Valverde.*

Icon. *Moris. Ox. Sect. 3 tab. 11 fig. 3.* sub nomine: *Lysimachia siliquosa hirsuta, magno flore. — Smith Engl. Bot. 12. tab. 338 — Fl. Dan. tab. 326.*

Epilobium hirsutum. *Lin. Sp. Pl. pag. 494.—Hook Brit Fl. ed. 2 pag. 179. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 195 et Syll. pag. 188. — DC. Prodr. 3. pag. 42.—Bert. Fl. It. 4. pag. 295.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 57—Torn. Fl. Sic. pag. 244. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 442 — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 237.*

Epilobium amplexicaule. *Savi Due Cent. pag. 94.*

3. **E. lanceolatum.** — *Flores* exigui, solitarii, axillares, pedicellati, racemoso-terminales; *pedicelli* breves, pubescentes, erecti; *calyx* tubulosus, pubescens, quatrilaciniatus, laciniis lanceolatis, acutis, circiter bilinearibus; *corolla* passim rosea et alba in eodem individuo, limbo calycino vix longior, petalis profunde emarginatis; *genitalia* ut in genere at *stigma* breve et fere globosum, quadripartitum; *capsula* tenuis, apice angustior, tenuissime puberula, patula, valvis maturitate exquisite revolutis; *semina* parva, minute granulata et papposa; *caulis* teres, erectus vel adscendens, tenuis, a spithama ad duos pedes longus, simplex vel ramosus, glaber vel tenuissime puberulus, saepe purpurascens; *folia* lanceolata, basi attenuata, integra, reliquo margine obiter vel remote crenata, vel serrulata, longiuscule petiolata, glabra, iuferiora minora, proximiora, opposita, obtusa, reliqua alterna, obtusiuscula vel superiora acuta, rarius acuminata, majora etiam pollicem et paulo ultra longa; *petioli* tenues, bitrilineares, pubescentes; *radix* ramosa.

Floret Majo, Junio. ②.

Aetnae, in saxosis et arenosis regionis pedemontanae et nemorosae: *Nicolosi, Milo, Pedara, Zaffarana, Bronte.*

Icon. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 138. tab. 1. fig. 2.* Optima—*Cup. Panph. 2 ed. Pan. Bibl. tab. 100 sub nomine: Lysimachia minor, siliquosa, rubra, Brunellae folia, aetnensis.*

Epilobium lanceolatum. *Seb. et Maur. loc. cit.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 170 et Syll. pag. 189. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1 pag. 443. — Torn. Fl. Sic. pag. 241 — Bert. Fl. It. 4. pag. 298. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 237.*

Epilobium roseum. *Orsin. in Cap. Opusc. pag. 282.*

4. E. montanum. — *Flores* parvi, axillares, pedicellati, racemosi, racemo terminali, paucifloro, laxo, foliato, patulo; *pedicelli* elongati, pubescentes, folio breviores; *calyx* ut in praecedente; *corolla* rosea, mediocris magnitudinis, limbo calycino longior, petalis profunde emarginatis; *genitalia* ut in praecedente specie, at *stigma* breve et quadripartitum; *capsula* potius tenuis, uni-bipollicaris, puberula vel glabrescens, valvis maturitate armatis, recurvatis; *semina* ut in praecedente et granuloso-punctata et scabra; *caulis* teres, fistulosus, erectus vel adscendens, glaber vel puberulus praesertim superne, aliquando apice nutans, pilis incurvis, a spithama ad duos pedes longus, saepe rubens; *folia* ovata aut ovato-oblonga, basi rotundata, brevissime petiolata et subinde fere sessilia, opposita vel superiora alterna, ima minora, obtusa, successiva grandiora, acuta aut acuminata, majora, ab uno ad duos pollices longa, omnia argute et saepe duplicato-serrulata, supra laete aut saturate viridia, subtus pallidiora, glabra vel nervo puberula; *petioli* breves, pubescentes; *radix* brevi tractu repens.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in arenosis magis quam in saxosis nemorosae regionis: *Nicolosi, Monte Serrapizzuta, Monti Rossi, Monte S. Nicola, Monte Urna.*

Icon. *Moris. Ox. Sect. 3. tab. 11. fig. 5.* sub nomine: *Lysimachia siliquosa major.—Bocc. Mus. di piante rar. pag. 32 tab. 16* sub nomine: *Lysimachia glabra ramosa, Violae surrectae foliis splendentibus* et *pag. 31. tab. 15.* sub nomine: *Lysimachia siliquosa alpina, erecta, Alsines foliis.*

Epilobium montanum. *Lin. Sp. Pl. pag. 494. — All. Fl. Ped. 1. pag. 279. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 138.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 469 et Syll. pag. 188.—Bert. Fl. It. 4. pag. 301. — DC. Prodr. 3. pag. 41. — Reich. Cent. 2. pag. 80 tab. 189 fig. 328. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 443.—Torn. Fl. Sic. pag. 241. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 237.*

5. E. pubescens. — *Flores* exigui, solitarii, axillares, brevissime pedicellati; *pedicelli* pubescentes; *calyx* 3-4 lineas longus, laciniis muticis et pubescentibus; *petala* limbo calycino longiora, alba vel rosea; *genitalia* ut in *Epilobio hirsuto* at *stylus* erectus et *stigma* quadripartitum et etiam erectum; *capsula* villosa, tenuis; *caulis* a spithama ad orgyam longus, simplex aut superne ramosus, pubescens, cylindricus; *folia* oblonga, lanceolata, obsolete serrulata, pubescentia, subinde breviora et latiora idest ovato-oblonga aut ovato-lanceolata, brevissime petiolata; supremis tantum, nec semper, sessilibus; *petioli* breves, pubescentes; *radix* fibrosa.

Floret Junio, Julio. Augusto. ♃.

Aetnae, in arenosis regionis pedemontanae superioris: *Nicolosi, Milo.*

Icon. *Moris. Ox. sec. 3. tab. 11. fig. 4.* sub nomine: *Lysimachia siliquosa, hirsuta, parvo flore.* — *Bonan. Panph. tab. 85.* sub nomine: *Chamaenerion menthastri folio, hirsutum, flore albo ex parte rubente.* Non bona. — *Cup. Panph. 2. ed. Pan. Bibl. tab. 248.*

Epilobium pubescens. *Roth. Tent. 1. pag. 167.* — *Willd. Sp. Pl. 2. pag. 315.* — *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 128.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 443.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 242.*—*Bert. Fl. It. 4. pag. 297.*

Epilobium parviflorum. *Smith Engl. Fl. 2 pag. 214.* et *Engl. Bot. 12 tab. 795.* — *DC. Prodr. 3 pag. 43.*

Epilobium hirsutum. *All. Fl. Ped. 1. pag. 79.* — *Seb. et Maur. op. cit. pag. 138.*

Epilobium hirsutum. *var. β. Lin. Sp. Pl. pag. 494.*

6. E. angustifolium. — *Flores* speciosi, inferiores primores, superiores virginei penduli, racemosi, racemo terminali, plus minus elongato, pyramidato, acuto, simplici vel ramoso, bracteato; *pedicelli* tenues, nudi, sparsi, aliquando verticillati, in anthesi et post anthesim adscendenti - patuli, inferiores longiores; *calyx* limbo laciniato, laciniis lanceolatis, acuminatis, plus minus inter se connatis, unica scissura laterali completa; *corolla* grandiuscula, petalis roseis, obovatis, integris vel leviter emarginatis, longe unguiculatis, directione irregulari, inferioribus duobus minoribus et inter se divaricatis; *genitalia* utraque declinata et magis pistillum; *pollen* coeruleum; *stylus* basi pilosus; *stigma* quadripartitum; *capsula*

crassiuscula, apice integra, tenuissime puberula, saepe purpurascens, uni-bipollicaris; *semina* ovata, glabra et papposa, pappis albis; *caulis* teres vel obscure angulatus, erectus vel adscendens, simplex vel superne ramosus, glaber et subinde pilosus praesertim inferne, a sesquipede ad orgyam longus, saepe rubens; *folia* sessilia vel brevissime petiolata, lanceolata, acuminata, integerrima aut obsolete denticulata, numerosa, sparsa, saepe opposita, raro verticillata, uninervia et lateraliter parallele venosa, plerumque longa, in medio lata, supra viridia, subtus glabra; *petioli* breves, pubescentes; *bracteae* sub quovis pedicello solitariae, lanceolato-lineares, patulae, reflexae, inferiores subinde caulinis similes; *radix* ramosa, lutescens, intus alba, stolonibus repens.

Floret Junio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in elatis pedemontanae et nemorosae regionis: *Milo, Nicolosi.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 278. fig. 1. — Cup. Panph. 2. ed. Pan. Bibl. tab. 102.* sub nomine: *Chamaenerion, cui Onagra nomen, Amygdali folio sinuato.*

Epilobium angustifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 493.—Smith Fl. Engl. 2. pag. 212. et Engl. Bot. 28. tab. 1947.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 188.—Bert. Fl. It. 4. pag. 291.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 442.—Torn. Fl. Sic. pag. 242.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 237.*

Epilobium spicatum. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 193. — DC. Prodr. 3. pag. 40.- Lam. Ill. tab. et fig. cit.*

7. **E. palustre**—*Flores* exigui, pedicellati, racemosi, racemo terminali, brevi, paucifloro, foliato, erecto; *pedicelli* breves, pubescentes; *calyx* limbo laciniato, laciniis oblongis, acutis, puberulis, circiter bilinearibus; *corolla* purpurea, petalis limbo calycino paulo longioribus et profunde emarginatis; *genitalia* generis sed *stigma* clavatum et indivisum; *capsula* siliquaeformis, recta, a sexdecim lineis ad duos pollices longa, adpresse pubescens, saepe purpurascens; *semina* laevia et papposa; *caulis* teres, erectus vel adscendens, simplex aut ramosus, modo vix puberulus, modo pubescens, a palmo ad pedem longus; *folia* lanceolata vel lanceolato-linearia, glabra aut vix nervo et margine puberula, basi cuneata, integra, reliquo margine integerrima vel obiter denticulata, denticulis remotis, callosis, ima multo breviora, obtusa, reliqua acuta aut

acuminata, apice tamen ipso collo obtusiusculo terminata, inferiora opposita, superiora alterna et brevissima uti floralia; *petioli* breves et puberuli; *radix* repens.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cum argillosis humidis pedemontanae regionis: *Catania, S. Maria di Gesù, Cibali, S. Giovanni di Galermo.*

Icon. *Tabern. Ic. pag. 856.* sub nomine: *Lysimachia siliquosa, minor.—Smith Engl. Bot. 5. tab. 495.*

Epilobium palustre. *Lin. Sp. Pl. pag. 495.—DC. Prodr. 3. pag. 43. — Bert. Fl. It. 4. pag. 299. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 444.—Torn. Fl. Sic. pag. 242.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 236.*

Tribus II. CIRCAEACEAE.

Flores racemosi, laterales et terminales; *calyx* cum ovario connatus et tubo non producto limbo bilobo, deciduo; *corolla* bipetala; *stamina* duo; *capsula* globoso - ovata, indehiscens; *semina* in loculis solitaria. Herbae vel suffrutices; *folia* opposita, petiolata, ovata aut cordata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1194. — DC. Prodr. 3. pag. 61. — Torn. Fl. Sic. pag. 242.

Genus 1. Circaea.

Flores racemoso-spicati, terminales et laterales; *calyx* brevis, tubo cum ovario connato et supra ovarium constricto, limbo bipartito; *corolla* bipetala, petalis obcordatis, bifidis, disco calycino insertis et ejusdem laciniis alternis; *stamina* duo, petalis alterna, filamentis filiformibus et antheris introrsis, subrotundo-didymis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis solitariis, erectis; *stylus* filiformis; *stigma* incrassatum et emarginatum; *capsula* pyriformis et hispida; *semina* dorso convexa, facie plana, testa chartacea, embryone exalbuminoso, recto, cotyledonibus oblongis, obtusis et radicula infera. Herbae perennes cum radice repente; *folia* opposita, pe-

tiolata, ovata vel basi cordata, membranacea, laevia vel pubescentia.

Endl. Gen. Pl. pag. 1194. n. 6130. — Lin. Gen. 24. — Meisn. Gen. 162. — Kunth Fl. Ber. 1. pag. 168. – Bert. Fl. It. 1. pag. 56.—DC. Prodr. 3. pag. 205.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 14.—Torn. Fl. Sic. pag. 242.

1. C. lutetiana.—*Flores* parvi in racemo terminali, simplici vel parce ramoso; *scapus* pubescens, erectus, 3 – 6 pollices longus, alterne ramosus; *pedicelli* remoti, uniflori, praetenues, basi geniculati, sparsi, interdum duo ad eamdem libellam; *calyx* apice bilaciniatus, laciniis ovato - lanceolatis, concaviusculis, retroflexis, dorso hirsutis, versus apicem rubeolis, intus glabris, deciduis; *corolla* dipetala, profunde obcordata, segmentis oblongis, obtusis; *stamina* duo, corolla paulo longiora, erecta vel divergentia, contra lacinias calycinas sita, filamentis albis, filiformibus, basi attenuatis et antheris subrotundo-ovatis, incumbentibus, bilocularibus et albidis; *stylus* inferne tenuior; *stigma* tubaeforme, pulchre rubellum; *capsula* turbinata, hirsuta, pilis patentibus, hamatis, bilocularis, loculis monospermiis, maturitate retroflexa; *semina* ut in genere; *caulis* teres, erectus, articulatus, ad articulos incrassatus et saepe rubens, caeterum viridis, plus minus pubescens, sesquipedalis; *folia* ad articulos opposita, longe petiolata, patentia, ovata vel subcordato-ovata, acuminata, laxe denticulata, sesqui-duplo longiora quam lata, idest 3-4 pollices longa et 2 pollices lata, instructa nervo medio et venis lateralibus multis, sursum arcuatis, aequaliter inter se dissitis, saturate viridia, opaca, plus minus pubescentia; *petioli* 1-$^1/_2$-2 poll. longi, pubescentes, lineares; *radix* repens.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Paternò, Boschi di Bronte, Foresta-Vecchia.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 16. fig. 1. — Lobel. Ic. 266. — Fl. Dan. tab. 210.*

Circaea lutetiana. *Lin. Sp. Pl. pag. 12.—Smith Fl. Engl. 1. pag. 15.—Hook Fl. Brit. pag. 11.—Lam. loc. cit.—All. Fl. Ped. 1. pag. 233.—Pollin. Fl. Veron. 1. pag. 32.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 5.—DC. Prodr. 3. pag. 53. Moris Fl. Sard. 2. pag. 61.—Bert. Fl. It. 1. pag. 56.—Guss.*

Syn. Fl. Sic. 1. pag. 14.—Torn. Fl. Sic. pag. 242. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 239.

Ordo XXXIII. TAMARISCINEAE.

Flores regulares, hermaphroditi, racemoso-spicati aut spicati; *scapus* seu *rachis* linearis, coloratus, erectus; *pedicelli* brevissimi et bracteolati; *calyx* 4-5-sepalus, sepalis aut basi coalitis aut biseriatis, marcescentibus; *corolla* quinquepetala, hypogyna, petalis laciniis calycinis alternis, aestivatione imbricatis; *stamina* numero petalorum aequalia aut dupla, filamentis liberis aut monadelphis et antheris introrsis aut bilocularibus; *ovarium* liberum, ovatum aut trigonum; *stylus* nunc brevissimus, nunc trigonus; *stigmata* obtusa aut truncato-dilatata; *capsula* unilocularis, tri-quatrivalvis, valvis medio placentariis; *semina* plura, adscendentia, testa membranacea, ad chalazam apicalem aut pilis confertis papposa aut in rostrum producta, embryone orthotropo, cotyledonibus oblongis et radicula brevi. Herbae aut frutices aut arbusculae; *folia* alterna, sessilia, minuta, imbricata, carnosiuscula, amplexicaulia, bracteaeformia, numquam stipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 1038. — DC. Prodr. 3. pag. 95 — Moris Fl. Sard. 2. pag. 74.—Torn. Fl. Sic. pag. 136.

Genus 1. Tamarix.

Flores parvi, bracteati, conferto-spicati et racemoso-spicati vel paniculato-spicati; *calyx* tetra-pentasepalus, sepalis biserialibus; *corolla* alba aut rosea, petalis tot quot sepalis et iis alternis, basi calycis insertis, marcescentibus; *stamina* petalis aequalia aut dupla, filamentis aut liberis aut monadelphis et antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* sessile, uniloculare, ovulis in placentis parietalibus anatropis; *styli* tres-quatuor; *stigmata* truncata; *capsula* unilocularis, trigona, polyspermia; *placentae* tres; *semina* erecta, adscendentia, oblonga, apice plumosa, albumine nullo, embryone recto, radicula parva et infera, cotyledonibus plano-convexis

et oblongis. Herbae et saepe frutices, ramis virgatis; *folia* alterna, parva, persistentia, squamaeformia et integra.

End. Gen. Pl. pag. 1039. n. 5484.—DC. Prodr. 3. pagina 95.—Desv. Ann. Sc. Nat. 4. pag. 349. — Bert. Fl. It. 3. pag. 493·—Lin. Gen. Pl. pag. 18.—Juss. Gen. pag. 313. Lam. Ill. 3. tab. 213.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 7.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 364.—Torn. Fl. Sic. pag. 136.

1. T. africana.—*Flores* graveolantes, exigui et elongati in spica cylindracea et crassa; *scapus* aliquando inferne nudus et bracteolis sparsus, rubro-coloratus, erectus; *pedicelli* brevissimi, omnes basi bracteati, bracteis aliquando longioribus; *calyx* segmentis ovato-oblongis, obtusis vel acutiusculis; *corolla* alba, petalis oblongis et obtusis; *stamina* vix corollam superantia, antheris ovatis; *capsula* crassiuscula et calyce adhaerente triplo longior; *semina* papposa, pappo fulvo; *caulis* 12-15-pedalis, teres, cortice primo laevi et viridi, vetustate rimoso, ramosissimo et rubro; *rami* sparsi, flexiles, rubentes, juniores virides, exigui; *folia* 1 $^1/_2$ lin. longa, sessilia, lanceolata vel lanceolato-linearia, acuta vel acuminata, canaliculata, amplexicaulia, initio adpressa, demum superne patula; *bracteae* solitariae sub quovis pedicello, basi latiusculae, ad margines saepe scariosae et rubentes, amplexantes, reliqua parte lineari-filiformes, alias totae lanceolatae, acutae, patulae, pedicello longiores; *radix* caespitosa, lignosa et fruticosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in saxosis vulcanicis, humidis, uliginosis et cum calcare et sabulis mixtis, in pedemontana regione: *Catania, Vallone di Nesima, Paternò, Adernò, Biancavilla.*

Icon. Nulla.

Tamarix africana. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 269. — DC. Prodr. 3. pag. 95.—Bert. Fl. It. 3. pag. 496.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 364.—Torn. Fl. Sic. pag. 136.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 76. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 347. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 113.*

Tamarix gallica var. γ. africana. *Willd. Sp. Pl. 1. pars 2. pag. 1488.*

Nomen vulgare: *Brucula.*

Ob virtutem adstringentem praestat in profluviis. Rami teneri cum foliis gratum praebent pecori pabulum.

2. **T. gallica.** — *Flores* solitarii, parvi, breviter pedicellati, conferti et spicato-racemosi, spicis cylindraceis, laxiusculis, gracilibus et ramosis; *scapus* subnudus et senio squamosus, squamis scariosis et bracteatis; *pedicelli* tenuissimi, scapo conformes sed minores; *calyx* angulatus, quinquecostatus, costis obtusis unde laciniae ovatae, acutiusculae, nervo viridulo, lateralibusque albo-membrenaceis; *petala* albo-carnea, ovato-oblonga, obtusa, concava aut acutiuscula; *stamina* petalis concoloria et longiora, antheris subrotundis; *styli* tres, recurvati; *stigmata* crassiuscula et glandulosa; *capsula* gracilis, calyce quintuplo longior; *semina* minuta, pappo albo, longiusculo coronata; *caudex* teres, inferior quam in praecedente specie, cortice initio laevi, vetustate rimoso et ramosissimo; *rami* sparsi, longi, flexiles, apice rubentes; *folia* exigua, sessilia, lanceolata vel lanceolato-linearia, acuta, canaliculata, amplexicaulia, glauco-viridia et paulo grandiora quam in praecedente; *bracteae* solitariae in unoquoque pedicello et isto longiores; *radix* caespistosa. Tota planta glabra.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, una cum praecedente.

Icon. *Duham. Arb. 7. ed. 2. tab. 59.—Webb. Physt. Can. tab. 25.—Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 37. tab. 240.—Lam. Ill. 3. tab. 213. fig. 1.*

Tamarix gallica. *Lin. Sp. Pl. pag. 208. — Smith Engl. Bot. 19. tab. 1318.—Bert. Fl. It. 3. pag. 494.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 334. — Torn. Fl. Sic. pag. 136. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 113.—Moris Fl. Sard. 2. p. 74.*

— Var. *b.* flore roseo. *Guss.* et *Torn. loc. cit.*.

— Var. *c.* microphylla. — *Flores, rami* et *folia* valde minores quam in specie, tamen in uno eodemque loco proveniunt. *Torn. loc. cit.*

Nomen vulgare: *Brucula.*

Ordo XXXIV. CUCURBITACEAE.

Flores monoici vel dioici, raro polygami et hermaphroditi, axillares, solitarii vel paniculati aut racemosi, albi, flavi vel rubri; *calyx* tubulosus, tubo cum ovario connato, in-

terdum supra ovarium producto, in flore masculo abbreviato; *corolla* quinquepetala, calycis limbo inserta aut gamopetala et simul calyci adnata, in flore masculo grandiuscula et paniculata; *stamima* tria vel quinque, basi corollae et calycis inserta, libera vel bi-triadelpha et unum liberum; *filamenta* brevia, crassa, apice continuo in connectivum rectum vel sinuato-flexuosum transeuntia; *antherae* extrorsae, uni-biloculares, loculo lineari, connectivi margini adnato, recto vel juxta ejusdem gyros flexo, saepe longissimo, interdum in annulum polliniferum confluentes, longitudinaliter dehiscentes; *ovarium* inferum, rarissime uniloculare, saepissime carpidiis quinque compositum, carpidiis usque ad axim idealem involutis, iterumque revolutim porrectis, marginibus ovuliferis parietem attingentibus; *ovula* plurima, pluriseriata, anatropa; *stylus* terminalis, brevis, trifidus vel tripartitus; *stigma* incrassatum vel fimbriatum; *pepo* aut *bacca* carnosa vel sicca, 3-5-10-locularis, saepe septis in pulpam solutis, polispermiis et tubo calycino, toro et carpellis constituta; *semina* plurima, raro unum, pendula, horizontalia, compressiuscula, funiculis brevibus sustenta, epidermide aquosa, distenta, demum exsiccata, membranacea vel subcornea, saepe margine incrassato cincta, albumine nullo, embryone orthotropo, cotyledonibus foliaceis, radicula brevi, umbilicum attingente. Herbae vel frutices; *radices* fibrosae vel tuberosae; *caules* teretiusculi vel angulati, scandentes; *folia* alterna, petiolata, palmata aut angulato-lobata, basi cordata, plus minus asperata; *cirrhi* solitarii, simplices raro ramosi et spiraliter torti.

Endl. Gen. Pl. pag. 934. n. 202.—Juss. Gen. 395.—DC. Prodr. 3. pag. 297.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 80. — Torn. Fl. Sic. pag. 284.

Genus 1. Ecbalium.

Flores monoici et grandiusculi; *calyx* masculi brevissime campanulatus, bi-quinquepartitus, laciniis acutis; *corolla* patens, calyci inserta, quinquepartita, laciniis acutis; *stamina* quinque, imo calycis inserta, triadelpha, filamentis brevibus et antheris unilocularibus, loculo lineari, connectivi crassi, sigmoidei, dorso intra marginem adnato; *calyx* foeminei tubo

ovato, cum ovario connato, supra ovarium constricto, limbo campanulato et quinquepartito; *corolla* maris; *stamina* sterilia nulla; *ovarium* inferum, triloculare, placentis juxta septa utrinque parietalibus, multiovulatis; *stylus* cylindraceus, trifidus; *stigmata* hyppocrepica; *pepo* vel *bacca* ovata, muricata, basi maturitate a pedunculo soluta perforata, lympham mucilaginosam foetam explodens; *semina* ovalia, vix compressa, embryone exalbuminoso, cotyledonibus plano-convexis et radicula brevissima, centrifuga. Herbae annuae, erectae vel prostratae, ramosae, hispidae; *folia* alterna, petiolata, cordato-oblonga, obtusa, grosse crenata, cirrhis nullis, pedunculis axillaribus, masculis cymoso-multifloris et foemineis in eadem axilla unifloris.

Endl. Gen. Pl. n. 5132. pag. 937. — Rich. Dict. Class. d'Hist. Nat. 6. pag. 17. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 89. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 619.—Torn. Fl. Sic. pag. 254.

I. E. Elaterium.—*Flores* monoici, mares racemosi, axillares, foeminei solitarii, vix laterales, racemis superioribus 3 - 5 poll. longis, inferioribus longioribus et subinde longissimis, pedunculatis et solitariis; *calyx* corolla brevior, laciniis lanceolatis, acuminatis; *corolla* campanulata, pallide flava, laciniis ovatis, acuminatis, nervis et venis viridibus, intus subpilosa, extus multinervia, villosa; *stamina* cum filamentis crassis, albis et basi latiusculis, nec non villosis, antheris luteis; appendices circa ovarium nullae; *stigmata* crassa, erecto-incurva, viridia, hirta; *pepo* vel *bacca* ovali - oblonga, obtusa, strigoso-hispida, demum a pedunculo longo, incurvo secedens, elastice se se contrahens et semina et succum a foramine baseos cum impetu ejaculans; *semina* laevia, flava et reliqua generis; *caulis* teres, crassus, striatus, prostratus vel dum humilior erectus, spithamali-tripedalis, alterne ramosus, ramis patulis, succulentus, hispidus, strigis albis et pungentibus; *folia* grandia, alterna, longe et crasse petiolata, patentia, cordato-ovata, obtusa, crenata, margine crispo undulata, supra viridia, raro laevia, semper callulis exiguis albis et remotis adspersa, subtus exquisite reticulato-venosa, hirta, pallidiora et interdum albo - tomentosa: *petioli* cylindrici, plus minus elongati, striati et cauli conformes; *bracteae*

sub pedicellis lanceolatis, lineares, albo-virides, foliis conformes; *radix* crassa, ramosa, alba, lateraliter fere nuda.

Floret a Junio ad Septembrem. ②.

Aetnae, ubique in aridis pedemontanae regionis: *Catania, Battiati, Ognina, Valverde.*

Icon. *Sabbati Hort. Rom. 1. tab. 64.* sub nomine: *Cucumis sylvestris, asininus dictus.*

Ecbalium Elaterium. *Rich. Dict. Class. cit. 6. pag. 19.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 619.* et *Fl. Inarim. pag. 133.— Torn. Fl. Sic. pag. 254. -- Moris Fl. Sard. 2. pag 89. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 459.*

Momordica Elaterium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1434. — DC. Prodr. 3. pag. 311.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 332.—Bert. Fl. It. 10. pag. 283.*

Elaterim cordifolium. *Moench. Méth. pag. 563.*

Nomen vulgare: *Cucummareddu, Citrolu asininu.*

Succus drasticus, caute adhibendus, praestat in hydrope, asthmate, leucorrhaea, coryza, strumis.

Genus 2. Bryonia

Flores monoici vel dioici, axillares, solitarii et racemosi; *scapus* tenuis; *pedicelli* lineares, filiformes; masc. *calyx* campanulatus, quinquifidus; *corolla* imo calyci adnatim inserta, quinquepartita; *stamina* quinque imo calyci inserta, triadelpha, filamentis brevibus, antheris unilocularibus, loculo lineari, secus connectivi inciso-dentati marginem dorsalem gyrose adnato; *glandula* basilaris, triloba; foem. *calyx* tubo subgloboso, cum ovario connato, supra ovarium costricto, limbo supero, campanulato, quinquifido; *corolla* maris; *ovarium* inferum, triloculare, placentis juxta septa utrinque parietalibus, multiovulatis; *stylus* tripartitus vel trifidus; *stigmata* capitata vel reniformia; *bacca* biloba, globosa vel ovata vel reniformi-biloba, olygosperma; *glandula* annularis cingens basim styli; *semina* obovata, basi truncata, embryone exalbuminoso, cotyledonibus foliaceis et radicula brevissima. Herbae annuae; *radix* tuberosa, perennis, pilosa vel piloso - asperata; *folia* alterna, petiolata, cordata, angulata, trifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 936. n. 5130.—Lin. Gen. 1480. —

Lam. Ill. tab. 796.—DC. Prodr. 3. pag. 304.—Meisn. Gen. 127.—Bert. Fl. It. 10. pag. 286. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 620.—Torn. Fl. Sic. pag. 254.

I. B. dioica. — *Flores* dioici, parvi, corymbosi, raro mares racemosi; corymbi masculi cum pedunculo et pedicello plus minus longis et foeminei semper cum pedunculo et pedicello brevissimis; *pedicelli* 3–4 lin. longi, in floribus masculis paulo longiusculi, glabri et forma racemoso-corymbosi, in foemineis subumbellati et scabri; *calyx* laciniatus, laciniis lanceolato-linearibus et angustis, corolla brevior, sed minus in masculis; *corolla* gamopetala, intus albo-flavida et extus sordide virescens, lobis oblongis, in anthesi recurvis, calycinis duplo longioribus; *stamina* inferne villosa, superne piloso-glandulosa et magis sub margine antherarum, antheris luteis; *baccae* globosae, magnitudine pisi ac etiam duplo triploque majores, primo albae, deinde coccineae, siccando atro-rubentes, 4–6-spermiae, abortu 2–3-spermiae; *semina* subrotunda, in succo viscido immersa; *caulis* herbaceus, viridis, debilis, angulatus, sine fulcris prostratus, super fulcra cirrhis alte scandens, inferne hispidus, pungens, superne minus setosus, sex-septempedalis; *folia* petiolata, palmato-quinquiloba, lobis ovatis, acutis, impari majore, subinde acuminato, inferiora grandiora, hispida, setis basi albo-callosis, lobis inaequaliter acute angulatis aut dentatis, superiora minora, teneriora, nudiora, plerumque lobis integris vel minute et remote dentatis; omnia supra saturate viridia, subtus pallidiora, nitidula; *petioli* eodem modo hispidi ac folia; *cirrhus* simplex vel bifurcus, situs juxta basim aut in axillas petiolorum, contortuplicatus, viridis, glaber; *rhizoma* magnum, irregulare, carnosum, album, amarum, acre.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, ubique ad sepes pedemontanae regionis: *Ognina, Petraro, S. Giovanni la Punta.*

Icon. *Lam. Ill. 8. tab. 796. fig. 1.— Jacq. Fl. Austr. 2. tab. 199.—Smith Engl. Bot. 7. tab. 439.*

Bryonia dioica. *Jacq. loc. cit. — Willd. Sp. Pl. 4. pars 1. pag. 631.—DC. Prodr. 3. pag. 307. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 87.—Bert. Fl. It. 10. pag. 287. — Guss. Syn. Fl.*

Sic. 2. pag. 620.—Torn. Fl. Sic. pag. 254.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 458.

Bryonia alba. *All. Fl. Ped. 1. pag. 123.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 360.*

Nomen vulgare: *Bryonia, Cucuzza sarvaggia.*

Radix amara, acris, nauseosa, drastica; faecula amylacea alibili, oleo concreto viridi, resina, gummi, saccaro et salibus quam plurimis donatur. Interno usu ipsa radix recens adhiberi potest, cautius vero quam siccata, cuti admota rubefacientis vices praestat.

2. **B. sicula.**—*Flores* dioici, parvi, corymbosi, axillares, corymbis masculis, pedunculo 5-6 poll. longo et pedicellis 3-6 lineas, unde petiolis et foliis longioribus; corymbis foemineis pedunculo brevissimo vix pollicare et pedicellis 1-2 lin. longis unde petiolis et foliis brevioribus; *scapus* et *pedicelli* in masculis glabri et in foemineis scabri; *calyces* corolla breviores ut in praecedente; *stamina* cum filamentis pilosis et antheris luteis; *stylus* et *stigma* ut in genere; *baccae* parvulae et rubrae; *semina* parva; caeterum generis; *caulis* cirrhis scandens, angulatus, setosus; *folia* in planta mascula late cordata, callis albis pustulata, 5-partito-palmata, lobis inaequaliter dentatis, acutis, subinde lanceolatis; in planta foeminea profunde cordata, quinquiloba, 1-3 pollices lata, supra callis setiferis sparsa, margine ciliata, lobis latioribus, utrinque dente arguto insculptis, acuminatis, segmento medio inter dentes insigniter dilatato, rotundato, obtusissimo, cum aristula in medio; *petioli* breves, in foemineis scabri et pilosi seu setiferi; in masculis pustulati; *radix* ut in praecedente specie.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in herbosis et ad sepes pedemontanae regionis: *Catania, Mascalucia, Ognina, Battiati.*

Icon. nulla.

Bryonia sicula. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 621. — Bert. Fl. It. 10. pag. 289.—Torn. Fl. Sic. pag. 251. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 458.*

Nomen vulgare: *Brionia, Cucuzza sarvaggia.*

Usus ut in praecedente specie.

Ordo XXXV. PORTULACEAE

Flores axillares vel terminales, hermaphroditi, regulares, cymosi vel cymoso-racemosi vel fasciculati aut umbellati; *calyx* basi nudus vel bracteolatus, liber vel tubo cum ovario connato, persistens vel deciduus, diphyllus vel bi-quinquifidus aut partitus, sepalis vel laciniis aestivatione imbricatis; *corolla* saepe nulla aut 4-6-polypetala, petalis imo calycis insertis, distinctis vel coalitis; *stamina* hypogyna, basi calycis inserta et ejusdem laciniis alterna et numero duplo-tripla aut indefinita, filamentis filiformibus, basi cum sepalis connatis, apicibus distinctis, antheris introrsis, bilocularibus, longitudinaliter indehiscentibus; *discus* seu *torus* hypogynus, basim ovarii cingens; *ovarium* sessile, uni-octoloculare, raro cum tubo calycis connatum, ovulis raro solitariis, amphitropis; *stylus* terminalis; *stigma* capitatum; *capsula* 1 - 8 - locularis, mono-polysperma, forma varia; *semina* globoso-lenticularia, saepe testa crustacea, albuminosa, embryone peripherico, arcuato, cotyledonibus incumbentibus, radicula umbilicum spectante. Herbae vel suffrutices, raro frutices; *folia* alterna vel subopposita et basi connata, forma varia, saepissime carnosa, sessilia vel petiolata; *stipulae* nullae vel laterales, folia velantes.

Endl. Gen. Pl. pag. 946.—Juss. Gen. 513.—DC. Prodr. 3. pag. 351.—Meisn. Gen. 130.—Torn. Fl. Sic. pag. 162.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 90.

Tribus I. SESUVIEAE

Calyx quinquifidus vel bifidus, raro bipartitus, liber vel tubo cum ovario adnato; *corolla* nulla vel raro 4-6 - petala; *ovarium* uni-quinqueloculare, loculis pluriovulatis; *capsula* dehiscens.

Fenzl. Ann. Wiener. Mus. II. pag. 289.—Endl. Gen. Pl. pag. 948.—Torn. Fl. Sic. pag. 162.

Genus 1. Portulaca

Flores alares vel axillares, solitarii, remoti vel apice ramorum congesti, sessiles vel pedicellati, involucro foliorum subverticillatim congestorum partiali vel universali, rarius proprio tetrapyllo, calycem mentiente cincti; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo bifido vel bipartito, deciduo; *corolla* 4-6-petala, summo tubo calycino inserta, flava, purpurea vel rosea, sub sole matutino expansa et meridiano clausa; *stamina* 8 vel plura, basi petalorum inserta, filamentis subulatis et antheris bilocularibus; *ovarium* inferum, ovulis plurimis, collumellae basilari insertis, amphitropis; *capsula* ovata, membranacea, superne conoidea, obtusa, unilocularis, circumscisse dehiscens, placenta basilari; *semina* plura, reniformia, striata vel granulosa, embryone annulari, albuminoso. Herbae carnosae, humiles; *folia* carnosa, alterna vel opposita, integerrima vel teretiuscula vel plana; *stipulae* aliquando pilosae ad axillas.

Endl. Gen. Pl. pag. 949. n. 5174. — Juss. Gen. 312.— DC. Pl. Gr. tab. 123. et Prodr. 3. pag. 353. — Fenzl. in Ann. Wiener Mus. II. pag. 294.—Moris Fl. Sard. 2. pagina 91.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 523.—Torn. Fl. Sic. pag. 162.—Bert. Fl. It. 5. pag. 7.

1. P. oleracea.—*Flores* parvi, sessiles, apice congesti et ad alas ramorum extimorum 2-8, rarius solitarii, involucrati foliis duobus oppositis vel quatuor cruciatis, vigilantes ab hora nona ad meridiem aut vix ultra; *calyx* bifidus; laciniae compresso-carinatae, acutae, inaequales, majore apice incurva, virides, in anthesi patentes et post anthesim acutae et conniventes, corollam colliquescentem tegentes, demum delabentes una cum aperculo capsulae circumscissae; *petala* quinque lutea, oblonga, obtusa, emarginata; *stamina* sex-duodecim, libera, filamentis erectis, viridibus et antheris luteis, petalis brevioribus; *stylus* brevissimus, crassiusculus, simplex; *stigmata* filiformia, erecta, *semina* fusca; *caulis* teres, succulentus, decumbens vel prostratus, articulatus, opposite aut alterne ramosus, a palmo ad pedem et etiam pau-

lo ultra longus, nitidulus, basi saepe rubescens et insigniter crassus; *folia* opposita vel alterna, carnosa, cuneiformia, obtusa, integerrima, sessilia, nitidula, supra plus minus saturate viridia, subtus pallentia et fere glaucescentia vel purpurantia praesertim circa orbem; *stipulae* aut nullae aut pilosae ad axillas foliorum; *radix* fusiformis, lateraliter fibrillosa, alba, succulenta et saepe versus nodum rubra.

Floret Junio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis detritis pedemontanae regionis: *Catania, Aci-Castello, Belpasso, Bronte, Adernò, Maletto.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 4. pag. 61. tab. 361.—DC. Pl. gr. tab. 123.*

Portulaca oleracea. *Lin. Sp. Pl. pag. 638.—All. Fl. Ped. 2. pag. 250.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 91.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 523.—DC. Prodr. 3. pag. 353.—Torn. Fl. Sic. pag. 162.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 108.*

Nomen vulgare: *Purciddana.*

Folia praestant in acetariis. Succus laudatur uti refrigerans in ardoribus vesicae, in haemorragiis et in febbribus dictis inflammatoriis. Vero in monte Aetna planta Suibus est gratissima nec non Passeraceis et Gallinaceis.

Tribus II. MOLLUGINEAE

Calyx quinquepartitus, rarius quinquifidus aut quadripartitus, persistens; *ovarium* uni- tri-quinqueloculare, loculis mono-pluriovulatis, ovulis basilaribus in centro medio insertis; *capsula* loculicide valvata.

Fenzl. in Ann. Wiener Mus. II. pag. 299.— Endl. Gen. Pl. pag. 952.—Torn. Fl. Sic. pag. 163.

Genus 1. Glinus

Flores parvi, glomerati vel umbellatì, oppositifolii, sessiliconferti vel ad singulos ramorum nodos subsolitarii, longius pedicellati; *calyx* quinquepartitus, persistens, laciniis planis, muticis vel dorso infra apicem subcucullatum mucronatis;

corolla nulla, et tunc perigonio tepaloideo, vel cum petalis indefinitis, subperigynis, angustissime linguaeformibus, bi-trifurcis vel setiformibus, calyce brevioribus; *stamina* fertilia 3-20, imo calycis inserta, libera vel in phalanges aggregata et sterilia seu nectaria; *ligulae* angustissimae, tepalis breviores, bi-quadrifidae vel indivisae, numero variae, staminibus interjectae; *filamenta* subulata; *antherae* biloculares; *ovarium* liberum, ovatum, tri-quinqueloculare, ovulis plurimis, amphitropis, in columella centrali affixis; *styli* quinque, basi connati; *stigmata* simplicia; *capsula* membranacea, oblonga, pentagona, quinquelocularis, quinqnevalvis, dissepimrntis medio valvarum affixis; *semina* minuta, in quovis loculo numerosa, tumidula, scabra, funiculo umbilicali, longo, setiformi praedita et sic receptaculo columellari affixa, embryone annulari cincto albumine farinoso. Herbae annuae, raro suffrutescentes, ramosae, prostratae, glabrae vel pube stellata tomentosae; *folia* alterna vel pseudo-verticillata, integerrima vel denticulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 952. n. 5185.—Lin. Gen. 610.—DC. Prodr. 3. pag. 455.—Meisn. Gen. 131.—Fenzl loc. cit. — Bert. Fl. It. 5. pag. 103.—Lam. Ill. 5. tab. 413. — Guss. Sin. Fl. Sic. 1. pag. 547.—Torn. Fl. Sic. pag. 163.

1. G. lotoides.—*Flores* parvi, plures, fasciculati vel glomerati, axillares, breviter pedicellati; *pedicelli* uniflori, inaequales, albido-pubescentes, 1-4 lineas longi; *perigonium tepaloideum* in anthesi patens et in fructu campanulato-connivens, segmentis ovato-oblongis, dorso tomentosis, intus petaloideis, coloratis, albidis vel lutescentibus, externis tribus acutis, vix marginatis, internis duobus obtusiusculis, insigniter membranaceo-marginatis; *antherae* luteae, obtusae aut emarginatae; *nectaria* seu *ligulae* quinque-duodecim, lineari-angustissimae, bi-trifurcae vel integrae, breves; *ovarium* staminibus aequilongum, glandulosum; *stylus* brevissimus et glandulosus; *stigma* simplex; *capsula* perigonio tecta, tenuis, fere scariosa, oblongo-pentagona; *semina* subpyriformia, atra, nitida, granulata, funiculis albidis, longis, setiformibus et sic receptaculo columellari affixa; *caulis* prostratus, teres, alterne ramosus vel dichotomus, a spithama ad pedem et etiam ultra longus, rubescens et caespitulosus; *folia* fascicu-

lata a duobus ad quinque, inaequalia, obovato-spathulata, longe petiolata, integerrima, obtusa et subinde retusa, pubescentia, pollicem unum longa et octo lineas lata; *radix* fusiformis, gracilis, longa.

Floret Septembri, Octobri. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania-Fossi, Stazione ferroviaria, Ognina, Aci-Castello.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. Pl. tab. 11. fig. 2.* sub nomine: *Alsine lotoides sicula.—Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 192.—Lam. Ill. Gen. tab. 413. fig. 2.—Sibth. Fl. Gr. 5. pag. 36. tab. 472.*

Glinus lotoides. *Lin. Sp. Pl. pag. 663. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 166.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 137.— Bert. Fl. It. 5. pag. 104.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 547.--Torn. Fl. Sic. pag. 163.*

Ordo XXXVI. PARONYCHIEAE

Flores parvi, saepe albido-virescentes, hermaphroditi, regulares, axillares vel terminales, cymosi, simplices vel dichotomi, raro racemosi vel corymbosi aut umbellati; *calyx* quinquesepalus, raro tri-quatrisepalus, sepalis ima basi concretis; *corolla* nulla aut parva, perigyna, petalis quinque filiformibus, integerrimis, sepalis alternis, squamaeformibus; *stamina* calycis tubo aut toro exacte inserta, sepalis numero aequalia aut minora aut duplicata, filamentis distinctis et antheris bilocularibus; *ovarium* liberum; *styli* 2-3 nunc e basi distincti, nunc plus minus concreti; *capsula* crustacea, calyce tecta, indehiscens, mono-polyspermia, mono-tricarpelris; *semina* plura, placentae centrali affixa, embryone cylindrico, laterali, incurvo, radicula ad hilum versa, albumine farinaceo, cotyledonibus duabus parvis. Herbae aut suffrutices, ramosissimi; *folia* saepius opposita aut alterna, interdum subverticillata, ob foliola axillaria plurima, nuda aut stipulata, sessilia aut petiolata, scariosa, integerrima; *bracteae* stipulis conformes.

DC. Prodr. 3. pag. 365. — S. Hilair. Mem. pag. 56. — Juss. Mem. Mus. 1. pag. 387.—Moris Fl. Sard. 2. p. 94. Torn. Fl. Sic. pag. 157.

Tribus I. ILLECEBREAE.

Calyx quinquepartitus; *petala* quinque aut nulla et tunc in squamis nectariferis conversa; *stamina* fertilia 2 - 5, imo calycis inserta; *styli* duo, breves, distincti aut basi concreti; *capsula* monospermia, indehiscens, calyce seu perigonio tecta; *semen* lenticulare, globosum, pendulum per funiculum elongatum. Herbae et raro suffrutices; *folia* opposita; *stipulae* scariosae, acutae.

DC. Prodr. 3. pag. 367.—Torn. Fl. Sic. pag. 157.

Genus 1. Herniaria.

Flores parvuli, axillares, glomerati vel subterminales; *pedunculi* breves et crassiusculi; *pedicelli* brevissimi, bracteolis minutis interstincti; *perigonium* simplex, liberum, membranaceum, extus viride, lateraliter et intus album, tepalis concavis, in fructu conniventibus; *petala* nulla, sed *squamulae* quinque, filiformes, nectariferae, albae, nudae, tepalis alternae; *stamina* quinque, libera, perigonio breviora et ejus laciniis opposita, antheris globulosis et bilocularibus; *styli* duo breves, basi connati; *stigmata* acuta; *capsula* monosperma, perigonio tecta, indehiscens; *semen* subrotundum, acutum, glabrum, nitidum, embryone cyclico, albumine farinaceo, radicula infera. Herbae prostratae aut suffruticosae, minimae; *caules* ramosi; *folia* opposita et stipulata; *stipulae* inter folia duo solitaria basi lata; *bracteae* minimae.

DC. Prodr. 3. pag. 367.—Endl. Gen. Pl. pag. 957. numero 5198.—Bert. Fl. It. 3. pag. 17.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 98.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 291.—Torn. Fl. Sic. pag. 157.

1. H. glabra. — *Flores* parvuli, glomerati, axillares vel oppositifolii, numero varii, interdum solitarii, brevissime pedicellati; *pedunculi* breves, virides, glabri, apice crassiores; *pedicelli* brevissimi, scapo conformes et bracteolati, bractea

membranacea; *perigonium* simplex, glabrum vel carina segmentorum tantum scabriuscula, dum in fructu clausum ovoideum, in plantis gracilibus globosum, segmentis oblongis, obtusis, crassiusculis, externe viridibus, nigro-punctatis, interne albis et limbo albo-membranaceis; *stamina* quinque, libera, alternantia cum appendiculis nectariferis, albis, elongatis, filamentis filiformibus et antheris flavis, bilocularibus; *stylus* et *stigma* brevissimi; *utriculus* seu *capsula* parva, crustacea, laevis, perigonio connivente tecta, subexerta, apiculata, 3-5-angulata, carpellis viridibus, nigro-punctatis; *semen* pyriforme, acutum, nigro-punctatum; *caules* tenues vel crassiusculi, interdum suffruticulosi, obscure e tereti-tetragoni, nodosi, caespitosi, valde ramosi, prostrati vel rosulati, subrepentes, nunc assurgentes, a palmo ad semipedem longi, basi rubeoli, glabri vel pilosi, pilis brevissimis, patulis, scabriusculis; *rami* alterni, raro oppositi, virides vel rubeoli; *folia* ad nodos caulinos opposita, obovata aut oblongo-obovata, obtusa vel acutiuscula, in petiolum brevissimum angustata, glabra, subinde pilis brevissimis ciliolata, floralia saepe alterna; *petioli* lineares, breves; *stipula* utrinque una, interfoliacea, floralia minuta, albo-membranacea, eroso-ciliata, in caule inferiore lata, brevissima, obtusa vel acuta; *bracteolae* stipulis superioribus similes; *radix* fusiformis aut fusiformiramosa, longa, alba, modo gracilis, modo crassiuscula.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Bronte, Maletto, Nicolosi, Milo, Pedara.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 2. pag. 62. tab. 171.* — *Smith Engl. Bot. 3. tab. 206.*—*Lam. Ill. Gen. tab. 180.* — *Cup. Panph. 3. ed. Bibl. Pan. tab. 131.* et *ed. Bibl. Cat. 2. tab. 234.* sub nomine: *Polygonum minus polyspermius, perenne.*

Herniaria glabra. *Lin. Sp. Pl. pag. 317.*—*DC. Prodr. 3. pag. 367.*—*Ten. Fl. Nap. 3. pag. 252. et Syll. pag. 123.*—*Bert. Fl. It. 3. pag. 18.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 291. Torn. Fl. Sic. pag. 157.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 109.*

Herniaria nebrodensis. *Jan. Elen. pag. 4.*

Nomen vulgare: *Erva turca.*

Usus. Ob vim adstringentem, tonicam adhidebatur ad herniae sanationem, ad urinas pellendas, ad laxitatem vasorum renalium tollendam, ad renes sabulo purgandos. Nunc desueta.

—Var. permixta.—*Flores* parvuli, axillares, glomerati, pauci vel multi; *calyx* quinquifidus, laciniis concavis, viridibus, piloso-hispidis; *caulis* caespitosus, ramosus, perennis, ramis prostratis, subradicantibus; *folia* obovato-oblonga vel obovato-lanceolata, margine ciliato, hispido.

Varietas valde distincta.

Herniaria permixta. *Jan. Elen. pag. 5. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 292.—Torn. Fl. Sic. pag. 158.*

Herniaria fruticosa. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 158.*

Polygonum minus, Traynense, lignosum. *Cup. Hort. Cath. suppl. alt. pag. 73.*

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Maletto.*—Rara.

2. **H. cinerea.**—*Flores* parvi, glomerato-ovati, axillares, oppositifolii, numero varii, numquam solitarii; *scapus* paulum elongatus, filiformis, viridi-cinereus, in sicco glaucus, piloso-hispidus; *pedicelli* brevissimi, scapo conformes et illo concolores, bracteolati; *perigonium* villoso-hispidum, 4-5-partitum, carina segmentorum scabriuscula, laciniis concavis, acutis, oblongis, in fructu utriculo capsulari conniventibus et aequilongis, piloso-hispidis, glauco-cinereis; *genitalia* ut in praecedente specie; *caules* tenues vel crassiusculi, semper sublignosi, teretes, basi rubeoli, toto piloso-hirti, cinereo-colorati, nodosi, prostrati ac rosulati, unde caespitosi, valde ramosi, ramis quinque pollices et parum ultra longis, nunc assurgentibus, nunc patentibus, alternis; *folia* ad nodos caulinos glomerulis opposita, alterna, obovata aut oblongo-obovata, obtusa vel acutiuscula, crassiuscula, hirta, ciliata et cinereo-colorata, in petiolum angustata; *petiolus* brevissimus, crassiusculus, piloso-hirtus; *stipulae* membranaceae, albae, scariosae, liberae; *bractea* stipulis similis; *radix* fusiformis, fibrillosa, ramosa, longa, alba, tenuis.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima, *Catania*, *Ognina*, *Aci-Castello.*

Icon. *DC. Mem. des Paron. pag. 10. tab. 3.*

Herniaria cinerea. *DC. Fl. Fr. 5. pag. 375* et *Prodr. 3. pag. 367.—Roem. et Schul. Syst. Veg. 6. pag. 295. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 252.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 292. — Torn. Fl. Sic. pag. 158.*

Herniaria hirsuta. *Lin. Sp. Pl. pag. 317.—Smith Fl. Engl. 2. pag. 9.* et *Engl. Bot. 20. pag. 1379. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 105.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 367. — Re Ad. Fl. Ped. app. 16.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 99.*

Herniaria hirta var. β. cinerea. *Bert. Fl. It. 3. pag. 21. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 109.*

Herniaria alpina. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 253.*

Herniaria incana. *Ten. Syll. pag. 123.*

Herniaria fruticosa. *Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 293.*

Nomen vulgare: *Erva turca.*

Ab Aetniculis utitur una cum praecedente specie.

Genus 2. Illecebrum.

Flores minuti, cymosi, verticillati ad nodos, congesti, sessiles, axillares; *perigonium* simplex, quinquepartitum, persistens, laciniis margine membranaceis, apice intus subfornicatis, extus albo-mucronato-aristatis; *squamulae nectariferae* inter tepala et stamina, deciduae, minutissimae, setaceae; *stamina* quinque, perigonio breviora, filamentis basi saepe connatis et cum squamulis alternantibus, setaceis; antheris bilocularibus; *ovarium* uniloculare, ovulo unico, e basi erecto, amphitropo; *stylus* brevissimus; *stigmata* duo, minutissime capitata; *capsula* utriculosa, membranacea, perigonio inclusa, basi in lacinias 5-10 dehiscens; *semen* cuneato-oblongum, compressiusculum, embryone recto, albumine farinaceo et radicula infera. Herbae multicaules, glaberrimae; *caules* filiformes, prostrati, simplices vel ramosi; *folia* opposita, brevissime petiolata, ovata vel ovalia; *stipulae* scariosae, minutae.

Endl. Gen. Pl. pag. 957. n. 5199. — DC. Prodr. 3. pagina 369.—Gaertn. De Fruct. 3. pag. 36. tab. 184.—Juss. Mèm. du Mus. 2. pag. 386.—Lin. Gen. pag. 114. — Bert. Fl. It. 2. pag. 727.

I. I. verticillatum. — *Flores* parvuli in glomerulo axillari, sessili, fere verticillato, idque per totam caulis longitudinem ac bracteolato; *pedicelli* tenues, brevisimi, glabri; *perigonium*

simplex, glabrum, niveum, quinquepartitum et a segmentis compresso-carinatis pentagonum, segmentis apice cucullatis, aristatis, infra fornicem intus excavatis et in excavatione viridibus, aristulis brevibus, albis et subtortuosis; *stamina* tepalis breviora, filamentis basi connatis, interstinctis squamis quinque lanceolatis et rufescentibus, antheris bilobis; *ovarium* ut in genere; *stylus* unus, brevis; *stigma* emarginato-bifidum; *capsula* parva, utricularis, quinquestriata, ibique ruptilis, unde quinque valvis praedita; *semen* generis; *caules* caespitosi, in orbem prostrati, crebre nodosi et in nodis inferioribus saepe radicantes, filiformes, glabri, subpalmares, ramosi; *folia* parva, 1-2 lata et 1 $^1/_2$-3 lin. longa, ad nodos opposita, obovata, obtusa vel acutiuscula, breviter petiolata, integerrima, carnosula et glabra; *stipula* intrafoliacea, albo-scariosa, diaphana, late ovata, acutiuscula vel obtusa, folio multo brevior; *bracteae* paucae, parvae, ovatae aut obtusae, albo-scariosae, inter flores verticillares adpresae; *radix* tenuis, ramosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa.—Rara.

Icon. *Lam. Ill. 2. tab. 180.—Vaill. Bot. Paris. p. 157. tab. 15. fig. 7.*

Illecebrum verticillatum.*Lin. Sp. Pl. pag. 298. — Smith Engl. Fl. 1. pag. 335. et Engl. Bot. 13. tab.895. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 103.—DC. Prodr. 3. pag. 370. — Bert. Fl. It. 2. pag. 728.—Arcang. Camp. della Fl. Ital. p. 110.*

Species nuper a me inventa ed ad Floram Siculam addenda.

Genus 3. PARONYCHIA.

Flores parvi, sessiles, axillares, verticillati, unusquisque bracteis scariosis intermixtis occultatus, et omnes stipulis scarioris magnis, bracteis conformibus, conglomerati; *perigonium* quinquepartitum, tubo brevissimo, laciniis quinque, semiscariosis, apice cucullatis, convolutis et mucronatis, aristatis, raro muticis, in fructu clausis; *squamae* breves, inter lacinias perigonii intermixtae, filiformes, membranaceae, acuminatae; *stamina* quinque vel abortu pauciora, disco perigo-

niali inserta, setiformia, laciniis perigonii alterna, filamentis albis, brevissimis et antheris flavis, subglobosis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* sessile, uniloculare, ovulo unico, amphitropo, affixo ad apicem per funiculum basilare; *stylus* bifidus, ramis stigmatosis, distinctis, erectis; *capsula* utriculosa, basi laciniis quinque vel pluribus apice coherentibus dehiscens; *semen* e funiculo basilari libero suspensum, oblongum, compressum, lenticulare, embryone annulari, albumine farinaceo et radicula supera. Herbae perennes aut annuae, saepe caespitosae; *folia* opposita aut ternata aut quinata, pseudo - verticillata; *stipulae* interfoliaceae, scariosae, argenteae, ad nodos quaternatae.

Endl. Gen. Pl. pag. 957. n. 5202.—Juss. Mem. du Mus. 1. pag. 388. — DC. Prodr. 3. pag. 270. per partes. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 99. — Gaertn. De Fruct. tab. 128. — Nees Gen. fasc. 4.*

1. P. echinata.—*Flores* parvi, glomerati, glomerulis ad nodos caulinos et rameos dispositis, oppositifolii, subsessiles; *pedicelli* breves, bracteolati, in sicco fusci, scabri; *perigonium* quinquesectum, coriaceum; segmenta inferne hirsuta villis albis, superne scabra, albo - flavo - marginata, apice cucullata, cucullo conico, aristato, longo, scabro, papillis rufo-ferrugineis obsito, in fructu rigescente, patulo aut leviter ricurvo, ex quo capitula florum videntur echinata; *stamina* perigonio breviora; *filamenta* basi connata, alternantia cum totidem setis eadem superantibus; *antherae* luteae, erectae; *ovarium*, *stylus* et *stigma* ut in genere; *capsula* utricularis, subglobosa, versus apicem scabro-hirta, perigonio duplo brevior; *semen* lenticulare, rufum, emarginatum; *caules* raro solitarii, ab ipsa basi saepe ramosi vel plures, sesquiunciales, pedales, teretiusculi, crassiusculi, nodosi, subflexuosi, pilosi, pilis recurvis, virides, rufescentes vel purpurascentes, aetate rigiduli; *rami* alterni, caulibus conformes; *folia* 1–2 lin. lata et 1 $^{1}/_{2}$ - 2 $^{1}/_{2}$ longa, infima ad nodos opposita, caetera alterna, omnia in petiolum breve attenuata, acutiuscula, brevissime mucronulata, tenuissime ad marginem serrulato-scabrida, in utraque pagina papillis perexiguis primum virentibus, mox rufo - ferrugineis obsita unde juniora virentia, adulta rufoferruginea, margine excepto; *petioli* breves, lineares et sca-

bri; *stipulae* foliis multo breviores, albo-scariosae, integrae vel partitae vel laciniatae; *bracteae* stipulis valde conformes, perigonio multo breviores; *radix* tenuis, fusiformis aut ramosa, flexuosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Ognina, Aci-Castello.*

Icon. *Moris. Ox. sect. 5. tab. 29. fig. 5.* sub nomine: *Paronychia capitulis inter genicula echinatis.* — *Bocc. Ic. et Descript. pl. rar. pag. 4. tab. III.* sub nomine: *Polygonum capitulis inter geniculas, echinatis.* Optima.

Paronychia echinata. *DC. Prodr. 3. pag. 370.* — *Lam. Ill. Fr. 3. pag. 232.—Poir Dict. Enc. 6. pag. 23.*

Illecebrum echinatum. *Pers. Syn. 1. pag. 260.* — *Poir. Voy. 2. pag. 138.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 204.* — *Viv. Fl. Cors. Diagn. pag. 4.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 235.* — *Moris Fl. Sard. 2. pag. 101.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 279.—Torn. Fl. Sic. pag. 138.—Bert. Fl. It. 2. pag. 729.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 110.*

2. **P. hispanica.**—*Flores* parvi, glomerati in capitulis globosis, grandiusculis, subsessilibus, interfoliatis, nunc approximatis, nunc magis remotis; *perigonium* quinquepartitum, segmentis admodum parvis, ovatis, concavis, albo-marginatis, apice fornicatis, dorso viridibus, trinerviis et modo prorsus glabris, modo plus minus pilosis, extus infra fornicem breviter aristatis; *stamina* quinque, perigonio breviora, filamentis albis et antheris flavis; *squamae* inter stamina nullae; *ovarium* et *stylus* generis; *stigma* bifidum; *capsula* utricularis laevis; *semina* ut in genere; *caules* caespitosi, in orbem procumbentes vel decumbentes, 4-12 pollices longi, teretes, ramosi, nodosi, saepe suffruticosi, inferne glabri, superne plus minus pilosi; *folia* ad nodos opposita, lanceolato-angustata, acuminato-mucronata, glabra in utraque superficie sed margine minute ciliato-scabra, brevissime petiolata, laete viridia, interdum senio ferruginea, 5-6 lin. longa et 1 lin. lata; *petioli* breves, lineares; *stipulae* intrafoliaceae, albo-scariosae, nitidae, ovatae, longe acuminatae, plerumque bifidae aut bipartitae, segmentis saepe laceris, folio subaequales et bracteis valde similes; *bracteae* in quovis capitulo numerosae, albo-scariosae, nitidae, floribus, quos occultant, multo lon-

giores, ovatae, acutae vel obtusiusculae; *radix* crassa, fusiformis aut parce ramosa, lateraliter tuberculosa.

Floret Martio, Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et in vulcanicis arenosis mari proximis: *Catania, Villascabrosa, Armisi.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. Prodr. tab. 246.—Clus. Hist. Pl. 2. pag. 182.* sub nomine: *Paronychia hispanica.*

Paronychia hispanica. *Roem. et Schul. Syst. Veg. 5. pagina 24.*

Paronychia argentea. *Lam. Fl. Fr. 3. pag. 230. — DC. Prodr. 3. pag. 371.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 100. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 110.*

Illecebrum Paronychia. *Lin. Sp. Pl. pag. 299. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 163.—Bert. Fl. It. 2. pagina 731.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 280.--Torn. Fl. Sic. pag. 158.*

Nomen vulgare: *Pinnenti di Rigina.*

Utitur uti *Herniaria glabra.*

3. **P. nivea.**—*Flores* parvi in capitulis densis et illis praecedentis similibus; *perigonium* quinquepartitum, segmentis lanceolato-acuminatis vel muticis, piloso-hispidis, inaequalibus, striatis; *stamina, ovarium, stylus, stigma, capsula* et *semen* illis praecedentis speciei valde similes; *caules* dense caespitosi magis quam in praecedente et minus radiati et elongati, leviter pubescentes, nodosi, nodis fere approximatis; *folia* basi attenuata, acuminata, ovato-acuta, pubescentia, opposita, apice integra, subtus villoso-ciliata, 3-5-nervosa, nervis prominulis et papillis aut granulis nigris in pagina inferiore obsita; *petiolus* brevissimus; *stipulae* intrafoliaceae, bipartitae, segmentis lanceolatis, acuminatis, saepe laceris; *bracteae* numerosae et confertae, floribus triplo longiores, late ovatae, acutae, conduplicato-flexuosae, albo-argenteae et glaberrimae; *radix* lignosa, ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Hanc speciem nunquam vidi super saxa vulcanica Aetnae, sed luxuriantem super perantiqua saxa vulcanica a citato Monte dissita, idest *Palagonia, Militello.*

Icon. *Cup. Panph. 2. Bibl. Pan. tab. 7.* et *ed. Bibl. Cat. 2. tab. 16.* sub nomine: *Polygonum minus, niveum, alterum,*

seu argenteis squamulis luxurians.—Barr. Ic. 687. sub nomine: *Polygonum montanum, niveum, polyanthes.*

Paronychia nivea. *Roem. et Schult. Syst. Veg. 3. pag. 371. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 111.*

Illecebrum niveum. *Pers. Syn. 1. pag. 261.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 280.—Torn. Fl. Sic. pag. 158.*

Illecebrum cephalotes. *Bieb. Fl. Taur. supp. pag. 169.*

Nomen vulgare: *Pinnagghi di Rigina.*

Tribus II. SPERGULEAE.

Perigonium duplex; *calyx* quinquepartitus, laciniis margine membranaceis; *corolla* quinquepetala haud appendiculata; *capsula* olygo-polysperma. Herbae annuae.

Endl. Gen. Pl. pag. 960.—Torn. Fl. Sic. pag. 159.

Genus 1. Spergula.

Flores pedicellati, ante et post anthesim refracti, demum erecti; *calyx* gamosepalus et quinqnepartitus, laciniis margine membranaceis; *corolla* quinquepetala, imo calyci inserta, brevissime unguiculata; *stamina* 5-10, annulo perigyno inserta, filamentis subulato-filiformibus et antheris bilocularibus; *ovarium* uniloculare, ovulis plurimis, amphitropis, columellae centrali insertis; *styli* quinque, laciniis calicinis alterni, patenti - recurvi, latere superiore puberuli; *stigmata* coadunata; *capsula* unilocularis, quinquevalvis; *semina* reniformia granulata vel laevia, subalata. Herbae annuae, dichotomae vel verticillato - ramosae et flexuosae; *folia* angusta, lineari-subulata, filiformia, carnosa, ad nodos fasciculata; *stipulae* ovatae et membranaceae.

Endl. Gen. Pl. pag. 962. n. 5219. — Lin. Gen. n. 798 ex parte.—*Juss. Gen. pag. 301.—Lam. Ill. 4. tab. 392.—Gaertn. De Fruct. et Sem. 2. pag. 230. tab. 130. — DC. Prodr. 1. pag. 394.—Bert. Fl. It. 4. pag. 771.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 512.—Torn. Fl. Sic. pag. 159.*

1. S. **subulata.** — *Flores* axillares vel terminales, solitarii; *pedicelli* elongati, filiformes, piloso - glandulosi, erecti, raro cernui; *calyx* quinquesepalus, sepalis piloso-glandulosis, 1 1/2 lin. longis, ovatis vel oblongis, obtusis, obsolete uninerviis, in fructu erectis, conniventibus, margine albo-membranosis; *corolla* calycem subaequans aut parce superans, petalis ellipticis, obtusis et albis; *stamina* plerumque quinque; *ovarium*, *ovula*, *stylus* et *stigma* ut in genere; *capsula* glaberrima, tenuis et pellucida, 5-6-valvis, calycem parum superans; *semina* rufescentia, dorso canaliculato, flava et annulo discolori nigro-circillata; *caules* diffusi vel erectiusculi, filiformes, 2-4 pollices longi, caespitosi, nodosi, pubescentes et pilis glanduliferis sparsi; *folia* opposita, subsecunda, anguste lineari-subulata, subaristata, pubescentia et margine pilis glanduliferis ciliata, e nodis orta et ope stipulae connata; *stipulae* membranaceae, albo-scariosae, ovatae, acuminatae, obtegentes caulem et folia opposita; *radix* gracilis, fusiformis, ramulosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Ognina, Battiati, S. Giovanni Galermo, Paternò, Nicolosi, Pedara.*

Icon. *Fl. Dan. 858.* sub nomine: *Spergula laricina.* — *Smith Engl. Bot. 16. tab. 1082.—Svens. Bot. 10. tab. 708.*

Spergula subulata. *Swartz. Act. Acc. Holm. 1789. pagina 43.—Willd. Sp. Pl. 2. pag. 820.—Hook Brit. Fl. ed. 2. pag. 214.—Bert. Fl. It. 4. pag. 776. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 512.—Torn. Fl. Sic. pag. 159.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 240.—DC. Prodr. 1. pag. 394.*

Spergularia laricina. *Fl. Dan. cit.*

Spergularia saginoides. var. *Brot. Fl. Lusit. 2. p. 215. Röhl. cum Mert. et Koch. Deuts. Fl. 3. pag. 364.*

Spergella subulata. *Reich. Exc. 3. pag. 794.*

2. S. **radiata.**—*Flores* parvi, terminales, paniculati, ad nodos oppositi, unus alaris grandiusculus et laterales minusculi; *scapus* 2-3 pollices longus, glaber aut pubescens, nodosus et ibi stipulatus, foliosus et pedicellatus; *pedicelli* omnes uniflori, 2-3 lin. longi, piloso-granulosi, unus alaris valde elongatus et laterales ramosi, semper nodosi et stipulato-foliosi; *calyx* quinquesepalus, sepalis ovatis, acutiusculis, mar-

gine pubescentibus, albo-membranaceis; *corolla* alba, quinquepetala, petalis calyce dimidio brevioribus, obtusis; *stamina* quinque, petalis breviora, filamentis albis et antheris flavis; *ovarium* et *ovula* generis; *styli* quinque; *stigmata* coadunata; *capsula* calyce dimidio breviora, glabra, quinquevalvata, unilocularis; *semina* plura, perfecte pyriformia, tumidula ex utraque parte, hilo fusco, testa flava et granulis fuscis adspersa, albo-marginata, margine membranaceo, amplo, per orbem radiato, radiis albis, bilineatis, apicibus inaequalibus et acutis; semina immatura viridia, parvula, glabra et membrana destituta; *caules* ex eadem radice caespitosi, decumbentes vel erecti, glabri, nodosi, ad nodos ramosi et foliosi; *folia* opposita, linearia, acuminata, subulata et subaristata, inferiora superioribus longiora, crassiuscula, margine leviter albo-denticulata; *stipulae* membranaceae, albae, ovatae, acutae; *radix* fusiformi-ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana obvia: *Catania*, *Ognina*, *Aci-Castello*, *Battiati*.

Icon. Nulla.

Hanc speciem nuper inveni et ad *Floram Siculam* addere curavi. Nomen ejus e diademate, quo semen videtur ornatum, assumpsi.

TRIBUS III. POLYCARPEAE

Flores parvi, cymoso-corymbosi, albo-virescentes; *calyx* gamosepalus, quinquepartitus; *corolla* nulla aut quinquepetala; *stamina* 1–5, imo calyci inserta; *ovarium* uniloculare et multiovulatum; *styli* 2–3, basi liberi aut coaliti; *capsula* apice in valvas stylorum numero dehiscens, olygo-polysperma; *semina* placentae centrali affixa. Herbae raro suffrutices; *folia* opposita vel subverticillata; *stipulae* scariosae.

Endl. Gen. Pl. pag. 960. — DC. Prodr. 3. pag. 373.— Steud. Gen. Pl. pag. 960.—Torn. Fl. Sic. pag. 160.

Genus 1. Polycarpon.

Flores parvi, numerosi, in cymas multoties iteratas, scarioso-bracteolatas, in corymbos vel fasciculos contractas, dispositi, confertissimi; *calyx* quinquepartitus, laciniis herbaceis, margine angusto-membranaceo, apice cucullato vel mutico; *corolla* quinquepetala, imo calyci inserta et illo breviora, erosa vel bidentata; *stamina* 3-5, petalis inserta et alterna, filamentis filiformibus et antheris bilocularibus; *ovarium* uniloculare, ovulis plurimis, placentae basilari insertis et amphitropis; *stylus* brevis et trifidus; *stigmata* tria; *capsula* membranacea, unilocularis et trivalvis; *semina* plura, dorso convexa, embryone leviter arcuato, cotyledonibus incumbentibus et radicula umbilico parallele contigua. Herbae humiles vel suffrutices, tenellae, obviae, multicaules et glaberrimae; *folia* opposita vel verticillato - quaterna, basi stipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 560. n. 5212.—DC. Prodr. 3. pagina 376.—Bert. Fl. It. 1. pag. 853.—Lam. Ill. tab. 51.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 166.—Torn. Fl. Sic. pag. 160. Moris Fl. Sard. 2. pag. 105.

I. P. tetraphyllum.—*Flores* parvi, paniculati, panicula terminali, dichotomo-corymbosa, latiuscula, uti caules nodosa; *scapus* et *pedicelli* tenues, virides, glabri et bracteati; *calyx* quadri - quinquesepalus, persistens, sepalis ovatis, concavis, margine albo-membranaceis, apice inflexis, dorso carinatis, carina viridi, superne producta in mucronulum acutum, crassiusculum, viridem, qui paulo infra apicem inflexum valvae protruditur; *petala* minuta, calyce breviora, oblonga, emarginata, alba, sepalis alternantia; *stamina* quatuor aut quinque in eadem planta, filamentis albis et antheris aureis, oblongis; *styli* et *stigmata* generis; *capsula* ovata, glaberrima, laevis, tenuis, valvis latiusculis, ovatis, canaliculatis; *semina* pallide carnea, semipyriformia, minute tuberculata; *caules* ab ipsa basi ramosi, caespitosi, decumbentes, adscendentes, alterne ramosi vel dichotomi, nodosi, 2-3-pollicares, teretes, striati, sursum puberuli vel toto glabri; *folia* oblon-

go-ovata aut obovata tantum, obtusa, integerrima, tenuia, glabra, in petiolum brevem angustata, uninervia, caulina verticillato-quaterna, inaequalia, ramea bina et opposita; *petioli* breves et glabri; *stipulae* albo-membranaceae, lanceolatae, acuminato-aristatae; *bracteae* duae, oppositae ad divisiones pedicellorum et omnino stipulis similes; *radix* tenuis, fusiformi-ramosa, albida.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, ubique in pedemontana et nemorosa regione: *Catania, Pedara, Misterbianco, Paternò, Adernò, Bronte, Maletto.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. 1. tab. 51. — Gaertn. De Fruct. et Sem. 2. pag. 225. tab. 129.*

Polycarpon tetraphyllum. *Lin. Sp. Pl. pag. 131. — Smith Engl. Fl. 1. pag. 189.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 154. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 71. — Bert. Fl. It. 1. pagina 834.—DC. Prodr. 3. pag. 376. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 106.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 166.—Torn. Fl. Sic. pag. 160.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 111.*

Paronychia striata. *DC. in Lam. Dict. Enc. 5. pag. 23.*

Illecebrum striatum. *Pers. Enchir. 1. pag. 261.*

—Var. *b.* diphyllum.—*Caules* erectiusculi, elongati, internodiis quam in specie longis; *folia* opposita, suborbiculata, integerrima, crassiuscula sed rariuscula.

Torn. Fl. Sic. pag. 160.—DC. Prodr. 3. pag. 376.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 166.

2. **P. peploides.**—*Flores* parvuli, paniculati, panicula terminali, dichotomo-corymbosa, latiuscula, cum flore solitario, pedunculato in dichotomiis, nodosa; *scapus* et *pedicelli* magis elongati et filiformes quam in *P. tetraphyllo*, glabri, bracteati ac viridi-glauci; *calyx* persistens, quadrisepalus, sepalis inaqualibus, margine membranaceis et apice inflexis, obtusis, non productis ut in dicta specie praecedente; *petala* sepalis aequalia, acuta, integerrima; *stamina* quinque et saepe quatuor, cum antheris oblongis; *stylus* simplex et longiusculus; *stigma* trilobum, obtusum; *capsula* trigona, calyce tecta; *semina* ovalia, laevia, fundo capsulae affixa; *caules* 1-3-pollicares, filiformes, ramosissimi, dichotomi, procumbentes, adscendentes, glabri, granulis albis obsiti; *folia* minuta et

minora quam in praecedente, ovata aut obovata, longiuscule petiolata, acuta, glaucescentia, opposita vel quaterna, glabra, in pagina superiore albo-punctata; *petioli* lineares et longiusculi; *stipulae* et *bracteae* conformes, lanceolatae, acuminatae vel acuminato-aristatae; *radix* sublignosa, flava vel fusca, biennis vel perennis.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in umbrosis et humidis regionis pedomontanae: *Catania, Ognina, Battiati, Mascalucia.*

Icon. Nulla.

Polycarpon peploides. *DC. Prodr. 3. pag. 376. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 169.—Torn. Fl. Sic. pag. 160.—Bert. Fl. It. 1. pag. 837. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 112.*

Hagea polycarpoides. *Biv. Bern. Manip. 2. sp. 3.*

Mollia polycarpon. *Spr. Nov. prov. pag. 28.* et *Syst. Veg. 1. pag. 795. n. 5.*

Mollia polycarpoides. *Link. En. Alt. 1. pag. 151.*

Lahaya polycarpoides. *Schult. Syst. Veg. 5. pag. 404.*

3. **P. alsinaefolium.**—*Flores* parvuli, corymboso-terminales, congesti et fasciculati; *scapus* nodosus, ad nodus alterne pedicellatus, una cum pedicellis glaber, bracteatus, erectus; *pedicelli* brevissimi, alterni, virides; *calyx* quinquesepalus, sepalis aequalibus, albo-marginatis, acutis, concavis, dorso viridibus; *petala* sepalis breviora, oblonga, integra vel submarginata; *stamina* quinque, petalis breviora, filamentis albidis et antheris flavis; *stylus* simplex et brevis; *stigma* trifidum; *capsula* et *semina* ut in praecedentibus; *caules* 1-4-pollicares, albidi, aliquando purpurantes, prostrati et ramosi, nodosi; *folia* opposita, e nodis orta, aliquando quaterna, basi stipulata, ovata aut obovata, petiolata, crassiuscula, in sicco nigro-maculata et scabriuscula, 1-3 lin. lata et 2-4 longa; *petioli* breviores, lineares et sulcati; *stipulae* albo-scariosae, ovatae, apice acuminatae, basi elongatae; *bracteae* stipulis omnino conformes sed magis elongatae quam latiores; *radix* lutescens vel albescens, crassiuscula, simplex et parce fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Armisi, Ognina.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. pl. rar. tab. 38.* sub nomine: *Alsine, facie Paronychiae secundae Mattioli.* Optima.

Polycarpon alsinaefolium. *DC. Prodr. 3. pag. 376. — Reich. Fl. Germ. exc. 3. pag. 366.—Bert. Fl. It. pag. 836. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 166. —Torn. Fl. Sic. pag. 160.*

Hagaea alsinifolia. *Biv. Bern. Manip. 3. pag. 7.*

Mollia alsinifolia. *Spr. Syst. Veg. 2. pag. 795.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 237.—Guss. Pl. rar. pag. 108.*

Lahaya alsinefolia. *Schult. Syst. Veg. 5. pag. 405.*

Tribus IV. SCLERANTHEAE

Flores parvi, cymosi; *calyx* gamosepalus, tubo urceolato, limbo 4-5-fido; *petala* nulla; *stamina* tubi calycini fauci inserta; *styli* 2 aut unicus apice emarginatus; *ovarium* uni-biovulatum; *capsula* utriculosa, monosperma, calyce indurato, fauce constricto, inclusa; *semen* cum funiculo longo, fundo loculi orto et embryone periferico. Herbae annuae aut perennes.

Endl. Gen. Pl. pag. 962.—Link. En. pag. 417.— Bartl. ex Mart. Amaranth. pag. 67.—DC. Prodr. 3. pag. 377.— Torn. Fl. Sic. pag. 161.

Genus 1. Scleranthus

Flores parvi ad axillas ramorum dichotomorum, sessiles, albo-virentes, corymbosi; *perigonium* simplex gamosepalum, intus coloratum, quinquifidum, persistens, tubo sulcato, nuculas arctissime amplectente; *petala* nulla; *stamina* 10, inaequalia, quinque fertilia et quinque sterilia, tubo perigoniali inserta et breviora, filamentis subulatis et antheris subrotundis biloculararibusque; *styli* duo, filiformes, staminibus aequales; *stigmata* simplicia, *ovarium* biovulatum; *utriculus* abortu unilocularis, monospermus; *semina* convexa aut plana, lenticularia; *caulis* plus minus ramosus, decumbens, adscendens, articulato-nodosus; *folia* opposita, linearia et basi connata. Herbae annuae aut perennes et humiles.

Endl. Gen. Pl. pag. 963. n. 5222. — Lin. Gen. 562.—

DC. Prodr. 3. pag. 378.—Meisn. Gen. 133.—Bert. Fl. It. 4. pag. 514.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 469.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 104.—Torn. Fl. Sic. pag. 161.

1. S. annuus.—*Flores* parvi, corymboso-glomerati, terminales ramis et ramulis, fasciculato-terni, subfastigiati, cum alari solitario, sessili, in dichotomia suprema; *perigonium* tubo gamosepalo, campanulato, decemsulcato, glabro vel piloso, fructigero, coriaceo, valde indurato; limbo quinquifido, laciniis modo brevibus, tubo subaequalibus, lanceolatis, modo tubo duplo longioribus, tenuioribus, sive lanceolato-lineribus, utrisque angustissime albo-marginatis, canaliculatis et a marginibus involutis apice subulatis, mucronulo incurvo terminatis, in fructu patentibus, imo subinde patentissimis, senio fere spinescentibus in sicco; *genitalia* ut in genere; *caules* plerumque caespitosi, prostrati, decumbentes vel adscendentes vel erecti, valde ramosi, dichotomi, divaricati, multiflori, rarius simplices et pauciflori, articulati, nodosi, nodis tumidulis, uno latere pubescentes, subinde undique, pilis recurvis; *folia* sessilia, ad nodos opposita, filiformia, submucronulata, uninervia, supra canaliculata, modo tenuia et longiora, modo crassiora et paulo breviora, basi utrinque ad nervum expansa in membranulam ciliatam, interne connatam; *stipulae* nullae; *radix* gracilis, flexuosa, alba, longiuscula, simplex vel inferne ramosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Piano del Lago, Milo, Zaffarana, Nicolosi, Valle del Trifoglietto.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 172. et 2. pag. 171.* sub nomine: *Polycarpon Lugdunense, sive Alsine oreades angusto folio crispo, polyspermon.—Bonan. Panph. tab. 140.* sub nomine: *Alsine oreades angusto folio, polyspermon, erecta, unicaulis et gracilior.* Optima.

Scleranthus annuus. *Lin. Sp. Pl. pag. 580.—Smith Engl. Fl. 2. pag. 282.—All. Fl. Ped. 2. pag. 193.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 408.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 201.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 104.—Bert. Fl. It. 4. pag. 515. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 469.—Torn. Fl. Sic. pag. 161.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 110.—DC. Prodr. 3. pag. 378.*

Scleranthus polycarpos. *Lin. Sp. Pl. pag. 581. — DC. loc. cit.*

2. **S. perennis.**—*Flores* parvi, corymboso-glomerati, terminales ramis et ramulis, dichotomi, ac e nodis terni, quaterni, erecti ac globoso-densiusculi; *scapus* et *pedicelli* brevissimi, glabri, virides, foliis involucrati; *perigonium* tubo campanulato, brevi, decemsulcato, glabro, aliquando rubeolo, in fructu coriaceo et indurato, limbo quinquifido, laciniis elongatis, aequalibus, albo-marginatis, obtusis, canaliculatis, apice incurvis, in fructu strictis et conniventibus; *stamina* laciniis perigonialibus aequalia, antheris aequalibus, discoideis, aureis; *stylus* et *stigma* simplices; *ovarium, ovula, capsula* et *semina* ut in genere et in praecedente specie; *caules* caespitulosi, firmiores quam in praecedente, adscendentes, erecti et superne ramoso-corymbosi, dense floriferi, rarius dichotomo-divaricati, a semipollice ad pollicem longi, senio saepe rubescentes, nodosi, nodis brevissimis; *folia* viridia, acuta, crassiuscula, subinde falcata et secunda, glabra, sessilia, lanceolata, opposita et subimbricata, margine ciliolata, extipulata; *radix* gracilis, lignosa, flexuosa, alba, longiuscula, simplex vel inferne ramosa.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in elatis nemorosae et pedemontanae regionis: *Piano del Lago, Nicolosi, Zaffarana.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 226.* sub nomine: *Alsine Orias procumbens, foliis angustis ex uno oculo pluribus Orinithogali flosculis.*

Scleranthus perennis. *Lin. Sp. Pl. pag. 580. — Lam. Ill. 4. tab. 374.—Plenck. Ic. Pl. med. 4. pag. 51. tab. 344. — DC. Prodr. 3. ppg. 378. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 201. — Bert. Fl. It. 4. pag. 517.—Torn. Fl. Sic. pag. 161.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 110.*

Scleranthus marginatus. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 470. Colla Herb. Ped. 2. pag. 477.*

Scleranthus hirsutus. *Presl Del. Prag. pag. 66. - DC. Prodr. 3. pag. 378.*

—Var. pusillus.—*Flores* parvi, corymboso-glomerati; *perigonium* simplex, adhaerens quinquifidum, laciniis albo-marginatis, lineato-sulcatis, post anthesim conniventibus; *caulis*

simplex aut subcaespitulosus, 5-7 lineas longus, erectus, nodosus, internodiis brevissimis; *folia* subimbricata et decussata, viridia, linearia, basi elongota, amplexicaulia, pilosiuscula, apice acuminata.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Piano del Lago.*

Icon. Nulla.

Scleranthus perennis var. pusillus. *Torn. Fl. Sic. pag. 161.*

Ordo XXXVII. CRASSULACEAE

Flores hermaphroditi, raro unisessuales, regulares, cymosi aut racemosi, raro spicati, axillares, solitarii; *perigonium* duplex; *calyx* quinquifidus vel quinquepartitus, raro vigintipartitus, persistens, aestivatione lobis imbricatis; *petala* imo calyci inserta et ejusdem laciniis aequalia et alterna, non unguiculata, in tubum plus minus longum connata; *stamina* petalis inserta vel iisdem in corollam gamopetalam coalitis adnata, nunc petalis numero aequalia et opposita et nunc dupla, filamentis distinctis, antheris introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *squamulae nectariferae* hypogynae, solitariae, planae ad basim ovarii; *ovaria* tot quot petala et iisdem opposita, libera vel coalita, ovulis biserialibus, in placenta suturae ventrali affixis; *styli* liberi, dorso ovariorum continui; *stigma* acutum; *capsulae* folliculares, sutura ventrali dehiscentes, pluriloculares, raro coalitae; *semina* plura, raro pauca, testa membranacea, albumine tenuissimo, embryone orthotropo, cylindraceo, cotyledonibus brevissimis et radicula umbilicum attingente. Herbae aut suffrutices, caule et ramis succulentis; *folia* sparsa vel opposita, carnosa, simplicia, integra, raro ternata vel pinnata; *stipulae* nullae; *bracteae* ad basim pedunculorum breves.

Endl. Gen. Pl. pag. 808. — DC. Prodr. 3. pag. 381. — Meisn. Gen. 134.—Kunth Fl. Ber. 1. pag. 148.—Torn. Fl. Sic. pag. 247.

Tribus 1. CRASSULEAE

Petala omnino libera; *stamina* petalis aequalia; *carpella* inter se libera, introrsum dehiscentia.

Endl. Gen. Pl. pag. 809. — DC. Prodr. 3. pag. 381. — Torn. Fl. Sic. pag. 247.

Genus 1. Tillaea

Flores parvi, albi, axillares, tri-tetrameri; *calyx* tri-quadripartitus; *corolla* tri-quadripetala, petalis oblongo-acuminatis, perigynis, laciniis calycis alternis et subaequalibus; *stamina* 3-4, perigyna, antheris subrotundis bilocularibusque; *squamulae nectariferae* inter stamina aut variae aut nullae; *ovaria* 3-4, libera, unilocularia, ovulis ad suturam ventralem geminis vel pluris; *capsula* tricarpellaris, carpellis dispermis; *semina* ovata, suturae affixa. Plantula annua, minuta, succulenta; *caulis* brevis; *folia* opposita, carnosa, basi connata; *bracteae* foliis similes.

Enl. Gen. Pl. pag. 809. — DC. Prodr. 3. pag. 381. et *Pl. Gr. tab. 73.—Reich. Iconogr. tab. 191.—Bert. Fl. It. 1. pag. 337.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 109. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 167.—Torn. Fl. Sic. pag. 247.*

1. T. muscosa. — *Flores* parvuli, axillares, subsessiles seu brevissime pedicellati, solitarii, raro duo-tres in apice pedunculi, bracteati, deinde deficientes; *pedunculus* brevis; *calyx* 3-4-partitus, laciniis ovatis, lanceolatis, acutis aut acuminato-aristulatis; *petala* laciniis calycinis conformia aut angustiora, alba aut albo-rubella; *stamina* tria, filamentis capillaribus, receptaculo insertis, petalis alternis et brevioribus, antheris subrotundis, luteis, minimis; *ovaria* tria, ovulis suturae ventrali affixis; *carpella* tria, erecta, petalis opposita; *styli* tres; *stigmata* brevia, acuta; *capsula* tricarpellaris, acuminata, erecta, unilocularis; *semina* duo in unoquoque carpello; *caules* tenues, teretes, glabri, initio virides, senio rubentes, nodosi, succulenti, decumbentes, e nodis inferioribus

radicantes, opposite vel alterne ramosi, apice simpliciusculi; *rami* inaequales, patuli; *folia* ad nodos opposita, oblonga, obtusa, supra concava, basi connato-perfoliata, superiora glabriora; *bracteae* foliis similes et deciduae; *radix* capillaris, fibrosa, flexuosa et rubeola.

Floret Februario, Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Gervasi.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. Pl. Sic. pag. 56. tab. 39. fig. P. Q. R.* sub nomine: *Polygonum muscosum, minimum*; et *Mus. Pl. rar. pag. 36. tab. 22.* sub nomine: *Sempervivum omnium minimum A. A. repens, muscosum, Polygoni facie.*

Tillaea muscosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 186.—Spr. Syst. Veg. 1. pag. 364.—DC. Pl. Gr. tab. 73. et Prodr. 3. pag. 381. Lam. Ill. 1. tab. 90. fig. 2. — Bert. Fl. It. 1. pag. 838. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 109.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 167.—Torn. Fl. Sic. pag. 247.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 240.*

Genus 2. CRASSULA

Flores grandiusculi, albi aut rosei, cymosi aut paniculato-cymosi vel corymbosi et corymboso-umbellati, terminales, raro axillares; *calyx* persistens, corolla multo brevior, quinquepartitus, laciniis planiusculis; *corolla* quinquepetala, petalis stellatim patentibus, perigynis, liberis, laciniis calycinis quadruplo longioribus; *squamae nectariferae* quinque, ovatae, breves, petalis alternae; *stamina* quinque, libera, raro sex et rarissime decem, petalis breviora, filamentis albis, subulato-filiformibus, antheris purpureis; *ovaria* quinque libera, ovulis plurimis; *capsulae* quinquecarpellares seu folliculares, polyspermae, acuminatae, longitudinaliter interne dehiscentes, conniventes, scabrido-punctatae aut glandulifero-pubescentes, aetate aut rubescentes aut pallentes; *styli* carpellis breviores; *stigma* simplex, acutum; *semina* exigua, oblonga, glabra, longitudinaliter striata. Herbae vel frutices ramosi, succulenti; *folia* opposita, integerrima vel subcrenata, succosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 809. n. 4610. — DC. Prodr. 3. pag.

383. et *Pl. Gr. tab. 2. 19. 25. 37. 49. 121. — Bot. Mag. tab. 384. — Bot. Reg. tab. 1344. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 379. — Torn. Fl. Sic. pag. 248.*

1. C. rubens. — *Flores* parvi, solitarii, subsessiles, oppositifolii, unilaterales, secus ramos in latere superiore nascentes; *pedicelli* brevissimi; *calyx* quinquepartitus, laciniis triangularibus, acutis vel acutiusculis, modo glaber, modo puberulus, virens aut purpurascens, exiguus; *corolla* quinquepetala nec plura, petalis calyce quadruplo circiter longioribus, albidis aut roseis, raro albido-flavescentibus, dorso carinatis, nervo dorsali purpurascente et saepe glandulifero-pubescente; *stamina* quinque, raro sex, in nonnullis decem, petalis paulo breviora, filamentis filiformibus, albis, reflexis, petalis alternis, antheris purpurascentibus, deinde fuscis; *squamulae* quinque, breves, albidae, subrotundae, inter stamina et petala sitae; *ovaria* quinque, compressa, approximata, pubescentia; *styli* breves, lineares; *stigmata* acuta; *capsula* quinquecarpellaris, carpellis connato-conniventibus, scabro-punctata aut plerumque glandulifero-pubescens, polysperma; *semina* exigua, ovata, glabra, striata, secus rimam affixa; *caulis* 1-4 pollices longus, erectus vel basi flexuoso-decumbens, moxque erectus, saepe rubens et confertim foliatus, inferne glabratus, superne pilis brevibus, glanduliferis, patentibus praeditus, supra basim nunc sparsim ramosus, nunc simplex, raro indivisus; *folia* sessilia, basi soluta, semiteretia aut tereti-fusiformia, facie pilosiuscula, a linea ad sex-septem lineas longa, virentia aut purpureo-maculata, juxta caulem subimbricata, adscendentia aut patula, subindeve curvata, infima minora, citius decidua; *bracteae* foliis conformes sed breviores et ad pedicellos oppositae; *radix* brevis, parce ramosa, succosa, fibris capillaribus, unilateralibus.

Floret Aprili, Junio. ⊙.

Aetnae, in muris ac in fissuris saxorum pedemontanae regionis : *Viagrande, Pedara, Paternò.*

Icon. *DC. Pl. Gr. tab. 55.* Optima.—*Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 44.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 324.* sub nomine: *Sedum minus, vermiculatum, furcatum, ad intus stellatum.*

Crassula rubens. *Lin. Syst. Veg. pag. 253. — Willd. Sp. Pl. 1. pag. 1559. — DC. Pl. Gr. pag. 55. tab. cit.—Ten.*

Fl. Nap. 3. pag. 361. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 379. Torn. Fl. Sic. pag. 248.

Sedum rubens. *Lin. Sp. Pl. pag. 619. — DC. Prodr. 3. pag. 405. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 119. — Bert. Fl. It. 4. pag. 715. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 244.*

TRIBUS II. UMBILICEAE.

Corolla gamopetala, stellata; *stamina* duplo petalorum numero, erecta.

Endl. Gen. Pl. pag. 810. — Torn. Fl. Sic. pag. 248.

Genus 1. UMBILICUS.

Flores albidi aut flavi, spicati aut racemoso-spicati, crebri aut sparsi; *scapus* plus minus elongatus, erectus, succosus, rubeolus, glaber; *pedicelli* breves, penduli aut patentes, uniflori; *calyx* quinquepartitus, corolla brevior aut subaequalis; *corolla* perigyna, campanulata marcescens, quinquifida, lobis ovatis, acutis, tubo brevioribus; *stamina* decem, imo corollae inserta et exerta; *squamulae nectariferae* hypogynae, obtusae; *ovaria* quinque, libera, unilocularia, ovulis plurimis, suturae ventrali affixis; *capsula* e carpellis quinque follicularibus constans, introrse dehiscens, polysperma; *styli* subulati, attenuati, liberi; *stigmata* simplicia; *semina* exigua, numerosa. Herbae annuae aut perennes; *folia* rosulata vel alterna, integerrima aut subdentata, succulenta.

Endl. Gen. Pl. pag. 811. n. 4620. — DC. Prodr. 3. pagina 399.—Meisn. Gen. 135.—Torn. Fl. Sic. pag. 248.

I. U. pendulinus. — *Flores* parvi, numerosi, crebri aut laxi, penduli, spicato-racemosi, terminales cauli; *scapus* seu *rachis* carnosus, erectus, 2-12 poll. longus, rubeolus, aliquando ramosus et semper terminalis cauli ac fere totum caulem occupans, subinde subsecundus; *pedicelli* solitarii, inferiores duas-tres lineas longi, superiores breviores, glabri, uniflori, bracteolati; *calyx* gamosepalus, 1. lin. longus, laciniis ovatis, acutis, integris, corolla multo brevioribus; *corolla* tubulosa,

albo-maculata, clausa, 3-4 lin. longa et 1 lin. lata, angulata, pallide lutescens vel rubescens, in umbrosis pallide albens aut albo-virens, quinquifida, laciniis latis, fere ovatis, acutisque; *squamulae nectariae* rubentes, vix $^1/_2$ lin. longae, apice emarginato-bidentatae, lacinias calycinas aequantes; *stamina* et *pistillum* inclusa ut in genere, filamentis brevibus, albis antherisque viridulis; *ovarium* viride; *semina* minutissima, oblongo-linearia, nitidula; *caulis* erectus vel adscendens, a radice tuberosula *(hybernaculum)* ortus, glaber, rubeolus, 2-4 poll. longus, ramosus aut foliosus; *folia* succoso-carnosa, subtus pallidiora, reniformi-subrotunda, concavo-umbilicata, inaequaliter crenata aut lobata aut repanda, peltata, petiolata, radicalia caespitosa, caulina alterna, minora ac potius reniformi-cuneata, denique bracteaeformia; *petiolus* cylindricus, succulentus, versus apicem elargatus, canaliculatus; *bracteae* acutae, fere dimidium corollae attingentes; *radix* forma tuberosa, alba, unde hybernaculum subrotundum fibrillis albis tectum.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in humidis et ad muros pedemontanae et nemorosae regionis frequens: *Catania, Acireale, Giarre, Riposto, Mascalucia, Biancavilla, Nicolosi, Milo.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 4. pag. 43.* sub nomine: *Cotyledon Umbilicus Veneris. — Lam. Ill. tab. 589. f. 1.* sub nomine: *Cotyledon Umbilicus.—DC. Pl. Gr. tab. 136.—Cup. Panph. 2. pag. 154. ed. Bibl. Pan.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 327.* sub nomine: *Cotyledon media, nemorensis, Saxifragiae albae rotundifoliae foliis.*

Umbilicus pendulinus. *DC. Prodr. 3. pag. 400. — Koch. Syn. pag. 264.—Torn. Fl. Sic. pag. 248.*

Cotyledon Umbilicus. *Willd. Sp. Pl. 2. pag. 757.—Smith Engl. Fl. 2. pag. 314. et Engl. Bot. 5. tab. 325.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 424.—Bert. Fl. It. 4. pag. 691. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 513.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 132. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 240.*

2. **U. horizontales.**—*Flores* paulo majores quam in praecedente specie, horizontales, conferti, bracteolati, spicato-racemosi, rachide valde elongata, subtus ramosa; *scapus* succulentus, erectus, viridis, lineato-rubeolus, glaber, teres, aphyllus, a palmo ad pedem et ultra longus, supra caulem, a bul-

bo radicali ortum, continuus; *pedicelli* uniflori, 3-5 lin. longi, horizontales, bracteolati, glabri, subtus laxi et elongati, superne densi et breves; *calyx* gamosepalus, lineolis rubro-fuscis adspersus, quinquepartitus, laciniis ovatis, acutiusculis, virentibus, brevibus; *corolla* basi sordide viridis, turgida, apice constricta, pallide albens aut lutescens aut purpurascens, profunde quinquifida, laciniis lanceolatis, exquisite acuminatis et aspersis, lineolis rubro-fuscis; *stamina* ut in praecedente clausa, filamentis albis, brevissimis et antheris viridulis; *squamae nectariferae* albae, angusto-lineares, obtusae vel bidentatae, lacinias calycinas aequantes; *ovarium* viride; *styli*, *stigmata*, *capsula* et *semina* ut in praecedente specie; *caulis* a radice tuberosula ortus, foliosus, 3-4 pollices longus, albo-viridis, glaber, lineis rubeolis adspersus; *folia* radicalia et caulina ima eadem forma sed longius petiolata, proxima obovato-cuneata, reliqua multo minora, lanceolata, crebra, sparsa, crenis obtusissimis vel acutiusculis; media nec peltata nec concava sed obovato-cuneata, in petiolum latum, canaliculatum attenuata, superiora bracteaeformia et brevius petiolata; *petioli* cylindrici sed versus basim foliorum accrescentes et planiusculi; *bracteae* acutae, fere dimidium corollae attingentes; *radix* illae praecedentis conformis, alba, tuberosula et fibrillis albis obsita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, ad sepes, muros et in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania*, *Acireale*, *Mascalucia*, *Pedara*, *Belpasso*, *Adernò*, *Bronte*, *Randazzo*, *Maletto*, *Zaffarana*.

Icon. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 234. f. 1.*

Umbilicus horizontalis. *DC. Prodr. 3. pag. 400. — Torn. Fl. Sic. pag. 248.*

Cotyledon horizontalis. *Presl Fl. Sic. 1. pag. 517.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 513.—Bert. Fl. It. 4. pag. 692.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 240.*

3. **U. aetneus.**—*Flores* parvuli, dense spicati, basi aliquando ramosi et tum racemosi, bracteati, erecti; *scapus* elongatus, inferne saepe nudus, a medio ad apicem densiflorus, 13-16 pollices longus, crassus, cylindraceus, diametro 3-5 lineari, squamosus, albus, lineis rubeolis signatus; *pedicelli* cylindrici, simplices et uniflori, raro bi-triflori, horizontales, 1-2 lin. longi, alternatim dispositi, glabri, albi et lineolis rubeolis si-

gnati, bracteati, una cum scapo in metamorphosi turiones spicatos exhibentes; *calyx* gamosepalus, brevis, quinquepartitus, laciniis ovatis, acuminatis, glaber et punctis rubeolis maculatus; *corolla* triplo quadruploque calyce longior, tubuloso-ovoidea, basi turgidula, albo-viridis et puctis albis maculata, profunde quinquifida, laciniis rubeolo-coloratis, ovato-acutis; *squamae nectarifere* breves, angustae, rubeolae, acuminatae; *stamina* et *pistillum* intra corollam clausa ut in praecedentibus, at *ovarium* quinqueloculare et viride; *capsula* carpellis quinque congestis constituta, glabra, polysperma; *semina* minutissima, fusca; *caulis* simplex, numquam ramosus, crassus, erectus, albus, lineolis rubeolis signatus, fistulosus; *folia* lata, rotundata, carnosa, radicalia primo spathulata, dein petiolata, cordata, numquam peltata, margine crenato, lobulato aut irregulariter dentato, limbo lineato, lineis rubeolis, laete viridi aut albo-viridi; *petiolus* cylindricus, fistulosus sed sensim basi incrassatus, lineatus, albus, versus apicem dilatatus, cochleatus; *bracteae* a basi pedicelli ad apicem corollae longae, acuminatae et in sicco una cum folis nigro-maculatae; *squamae* lineares super caulem et scapum alternae, crassiusculae, 5 lin. longae et 1 lin. latae; *radix* tuberiformis, alba, simplex et fibrillis albis basi conspersa. Planta tota carnosa.

Floret Majo, Junio. ⊙. et ②.

Aetnae, ad muros humidos et muscosos et ad saxa vulcanica umbrosa nemorosae regionis: *Monte S. Nicola.*—Rarus.

Icon. Nulla.

Umbilicus aetneus. *Torn. Fl. Sic. pag. 249.*

Tribus III. SEDEAE.

Flores cymosi, tetra-heptapetali et octo-tetradecandri, petalis liberis.

Endl. Gen. Pl. pag. 811.—Torn. Fl. Sic. pag. 249.

Genus 1. Sempervivum.

Flores cymosi vel corymbosi vel paniculati, flavi, albidi aut purpurascentes; *calyx* sex-vigintipartitus; *corolla* sex-vi-

gintipetala, petalis perigynis et oblongis; *stamina* numero petalorum dupla, perigyna; *squamulae nectariferae* hypogynae, dentatae vel fimbriatae; *ovaria* 6-20, libera, unilocularia, ovulis plurimis ad suturam ventralem affixis; *capsulae* folliculares, 6-20 carpellares, intus dehiscentes, polyspermae. Herbae acaules, ex axillis propagines foliosas proferentes; *folia* plana aut apice ramorum rosulata in spiras disposita.

Endl. Gen. Pl. pag. 811. n. 4623.—Lin. Gen. n. 612.—Gaertn. De Fruct. et Sem. 1. pag. 341.—Lam. Ill. tab. 413. DC. Prodr. 3. pag. 411.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 249.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 130.—Torn. Fl. Sic. pag. 249.

I. S. arboreum.—*Flores* grandiusculi, cymosi, plus minus longe pedicellati, axillares et terminales, bracteati aut foliis floralibus suffulti; *scapus* in unaquaque axilla elongatus et ramosus, bi-trifido-cymosus, cylindricus, piloso-glandulosus; *pedicelli* inferiores elongati, superiores sensim breviores et pilis tenuissimis, glanduliferis obsiti; *calyx* gamosepalus, 9-12-fidus, pilis glanduliferis obsitus, laciniis lanceolatis, acutis vel ovatis, crassiusculis, glauco-virentibus, $^1/_2$ lin. longis, gibbosis, in anthesi patulis, dein contractis; *corolla* plerumque decempetala, petalis lanceolatis, acutiusculis, patentibus, luteis, calyce triplo circiter longioribus; *stamina* petalorum numero dupla et eorum longitudinem aequantia, filamentis luteolis et antheris luteis; *squamae nectariferae* breves, albidae et emarginatae; *ovaria* plura, unilocularia, in columnam fere conicam coadunata, ovulis plurimis ad suturam ventralem affixis; *capsula* pluricarpellaris, carpellis erectis, glabris; *styli* erecto-recurvi; *stigmata* globosa, nitida; *semina* lineari-oblonga; *caulis* bi-quatripedalis, fruticosus, teres, cicatrisatus, nudus, ramosus, ramis frutescentibus, versus apicem carnosis, foliatis, puberulo-glanduliferis; *folia* virentia aut purpureo-violacea, crassiuscula, 1-2 pollices longa, obtusa, cuneiformia, glabra, margine ciliata, ad apices ramorum conferta, patenter rosulata, versus ramos floriferos remotiuscula et inferne spathulata, ciliato-serrata, glabriuscula, superiora tenuissime puberula, glandulifera; floralia vel bracteae ovato-lanceolata, pedicellorum basim stipantia; *radix* brevis, crassa, fibrillosa.

Floret Januario, Martio. ♃.

Aetnae, in umbrosis pedemontanae regionis et in saxosis vulcanicis detritis mari proximis: *Santa Tecla, Aci-Castello, Ognina, Catania, Villascabrosa.*

Icon. *DC. Pl. Gr. 1. tab. 125.—Sibth. Fl. Gr. tab. 473. Clus. Hist. Pl. 2. pag. 58.* sub nomine: *Sedum majus legitimum.*

Sempervivum arboreum. *Lin. Sp. Pl. pag. 664. — Willd. Sp. Pl. pag. 930.—DC. Prodr. 3. pag. 411. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 130.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 548.—Torn. Fl. Sic. pag. 249.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 240.*

Nomen vulgare: *Semprivivu, Erva di caddi.*

Folia emollientia et temperantia interno et externo usui accommodantur.

2. S. **tenuifolium**.—*Flores* grandiusculi, terminales, cymosi, cyma bi-trifida, ramulis inter se remotiusculis; *scapus* erectus, glaucescens; *pedicelli* subsecundi, glaucescentes, nudi; *calyx* velo albo-glauco aut omnino albo tectus, striatus, striis crenulatis, segmentis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, acutis aut acuminatis, apice subinde ferrugineo-punctatis et margine crenulatis; *corolla* luteo-aurea, plerumque calyce fere duplo longior, petalis lanceolatis vel lanceolato-linearibus, acutis vel obtusiusculis, carina virente, subinde extus lineolis ferrugineis per longitudinem adspersa; *stamina* decem, sepalis et petalis parum breviora, filameatis linearibus et antheris erectis et luteis; *squamulae nectariferae* breves; *ovaria* 8-10, acuta, ovulis plurimis; *capsula* 8-10-carpellaris, carpellis unilocularibus polyspermisque; *caules* solitarii, palmares vel pedales, graciles, virides vel rubeoli, subnudi, inferne nodosi et radicantes, superne surculosi, surculis gemma foliacea et cylindracea terminatis; *folia* seu *squamae* gemmarum imbricatae, membranaceo-dilatatae, amplexantes, albentes, basi solutae, terminatae cauda elongata, filiformi-subulata, acuminata, viridi, dejecta et flexuosa, margine tenuissime serrulato-scabra; *folia* caulina sparsa, carnosa, lanceolata, acuminata, inferne latiora et amplexicaulia, basi soluta, arescendo facillime difflua et alba; *bracteae* parvae, lineares, breves, glaucae; *radix* fibrilloso-ramosa, fibrillis tenuissimis et filiformibus.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Massannunziata, Monte Capriolo.*

Icon. *DC. Pl. Gr. pag. 35. tab. 7. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 247. tab. 139. — Cup. Panph. Sic. 1. tab. 169 et 2. tab. 181. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Sedum minus, luteum, ovato folio, flore grandiusculo, ad terram spicis ambitum.*

Sempervivum tenuifolium. *Smith et Sibth. Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 335. et Fl. Gr. 5. pag. 58. tab. 474.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 558.—Torn. Fl. Sic. pag. 250.*

Sedum amplexicaule. *DC. Pl. Gr. pag. 35. tab. 7.* et *Prodr. 3. pag. 407.—Jan. El. pag. 7.—Bert. Fl. It. 4. pag. 707.*

Sedum rostratum. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 247. tab. 139. fig. 2.*

Sedum anomalum. *Spr. Syst. Veg. 2. pag. 469. — Lag. Gen. et Sp. pag. 17.*

Genus 2. Sedum.

Flores hermaphroditi, raro dioici, cymosi, corymbosi, paniculati, racemosi ac etiam spicati, raro solitarii, albi, purpurei, coerulei vel flavi, terminales et axillares; *calyx* gamosepalus, persistens, 4-5-multipartitus; *corolla* 5-petala aut 6-7 et plura, perigyna, saepe patentia; *stamina* decem aut plura aut pauciora, perigyna, antheris subrotundis vel oblongis; *squamulae* nectariferae hypogynae, integrae et brevissime emarginatae; *ovaria* 4-5 libera, unilocularia, ovulis plurimis ad suturam ventralem affixis; *styli* tot quot ovaria; *stigmata* obtusa; *capsulae* quinquecarpellares, liberae, introrsae, longitudinaliter dehiscentes, polyspermae; *semina* exigua, numerosa, ad suturam ventralem affixa. Herbae vel suffrutices; *folia* alterna et raro opposita, carnosa, teretia vel plana, integra vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 811. n. 4623.—Lin. Gen. n. 816.—Ten. Fl. Nap. tab. 40. — DC. Pl. Gr. tabulae variae et *Prodr. 3. pag. 401.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 111. — Bert. Fl. It. 4. pag. 693. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 514.—Torn. Fl. Sic. pag. 250.*

I. S. galioides.—*Flores* parvuli, subsecundi, racemosi, terminales, racemo elongato, composito, interrupto, foliato, verticillato; *scapus* pubescens et pilis nigro-glandulosis obsitus, ramosus, ramis verticillatis, plus minus elongatis, basi quadrifoliatis; *pedicelli* lineares, inferne patentes, superne erecti, bracteolati et scapo conformes; *calyx* brevissimus, pubescens, laciniis lanceolatis, acutis; *corolla* quinquepetala, anguste lanceolata, valde acuminato-aristata, albido-carnea et nervo dorsali saturatius rubello, puberulo, vel alba et nervo dorsali viridi; *stamina* decem, filamentis albis et antheris globosis rubellisque; *ovarium* et *ovula* ut in genere; *squamulae* quinque, integrae; *styli* glabri et albi; *stigmata* obtusa; *capsula* elongata, quinquecarpellaris, carpellis conniventibus, pubescens et petalis paulum longior; *semina* plura, reliqua generis; *caulis* teres, erectus vel adscendens, pedalis et ultra longus, plus minus pubescens et pilis nigro-glandulosis obsitus, basi ramosus, ramis strictis, subinde etiam caespitosus; *folia* carnosa, glabra, breviter petiolata, nunc omnia, nunc inferiora tantum verticillato-quaterna aut terna, oblongo-spathulata, obtusa, superiora obverse lanceolata, floralia linearia; *bracteae* breves, foliis conformes sed pilosae; *radix* ramoso-fibrosa, tenuis, brevis.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Nicolosi, Bronte.*

Icon. *All. Fl. Ped. 2. pag. 120. tab. 65. f. 3. — Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 231.* et *Bibl. Cat. 1. tab. 77.* et *272.* et *Bonan. Panph. tab. 81.* sub nomine: *sedum Messanense Portulacae vermiculato folio.*

Sedum galioides. *All. loc. cit.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 154.—Bert. Fl. It. 4. pag. 700. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 515.—Torn. Fl. Sic. pag. 250.*

Sedum Caepaea. *All. Fl. Ped. 2. pag. 120.— DC. Prodr. 3. pag. 404.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 113.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 242.*

Sedum tetraphyllum. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 309.*

Sedum spathulatum. *Wald. et Kit. Pl. rar. hung. 2. pagina 108.*

Nomen vulgare: *Racina di lupu.*

2. S. **stellatum**.—*Flores* parvi, solitarii, axillares, terminales, subsessiles, folio florali breviores, cymosi, cyma centrali trifida, lateralibusque bifidis; *scapus* angulatus, scabriusculus, rubeolus, angulis denticulato-granulosis et in sicco lineatis, nunc simplex, nunc apice bifidus, aliquando recurvus, floribus sursum secundis, alternatim dispositis; *pedicelli* brevissimi, folio florali axillares, erecti, structura et colore scapo similes, uniflori; *calyx* quinquepartitus, laciniis lanceolato-linearibus, acutis, longis, rubeolis, crassiusculis, lineolatis; *corolla* quinquepetala, calyce brevior, plus minus saturate rubens praesertim apicem versus, vel alba carina viridi aut rubente, petalis lanceolatis, acutis; *stamina* decem, quinque antherifera et quinque squamuloso-nectarifera, filamentis albis, petalis brevioribus, antheris ovatis et fuscis; *ovarium, ovula, styli* et *stigmata* ut in praecedente specie; *capsula* quinquecarpellaris, maturae stellatim patens, et horizontales; *semina* suturae ventrali affixa et ibi dehiscentia, ovato-oblonga, striato - fusca, lineolata; *caulis* crassiusculus, angulatus, solitarius, decumbens, adscendens vel erectus, simplex aut uno alterove ramo inferne instructus, a semipollice ad quinque pollices longus; *folia* carnosa, crassa, sparsa, inferiora obovato - spathulata, in petiolum attenuata, saepe integra, reliqua margine superiore angulato-dentata, dentibus paucis remotisque, omnia obtusa, plerumque squamulis diaphanis crenulata, seu papulis pellucidis instructa, arescendo facile difflua, limbo viridi, fusco, lineato venato et granulis fuscis sparso; *petioli* elongati, limbo foliaceo similes; *bracteae* sunt folia floralia paulo breviora; *radix* fibroso-ramulosa, tenuis.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania*, *Ognina*, *Leucatea*, *Mascalucia*, *Paternò*, *Milo*, *Zaffarana*, *Monte Capriolo*.

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 446.—Camer. Hort. pag. 7. tab. 2.* sub nomine: *Aizoon peregrinum*.

Sedum stellatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 617.—Sibth. et Smith Fl. Gr. cit.—DC. Prodr. 3. pag. 404. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 245.—Bert. Fl. It. 4. pag. 696.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 115.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 514.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 252.*

3. **S. caespitosum.**—*Flores* parvuli, terminales, cymoso-simplices vel cymoso-spicati; *scapus* tenuis, glaber, erectus, bi-triflorus aut unilateraliter spicatus et solitarius; *pedicelli* glabri, lineares, erecti, aliquando breves aut brevissimi, omnes bracteolati; *calyx* decemsepalus, sepalis lanceolatis, acutis aut acuminatis, erectis, viridibus, glabris, triangularibus, persistentibus; *corolla* decempetala, petalis lanceolatis, acuminatis, non aristatis, albis sed senio aliquando subcoeruleis, nervo medio magis coloratis, laciniis calycis triplo quadruploque longioribus, caducis; *stamina* decem, quinque fertilia et quinque abortiva, alternatim disposita; *filamenta* fertilium petalis breviora, alba, linearia; *antherae* ovatae et fuscae; filamenta abortivorum sunt glandulae nectariferae, breves; *ovarium* et *ovula* generis; *capsulae* semiconico - lanceolatae, quinquecarpellares, interne margine scabridae, externe laeves, sulcatae, apice attenuatae, basi coalitae, polyspermae, siccatione rufescentes, membranaceae, crasse nervatae, glabrae, corollam aequantes aut paulo superantes, demum stellato-patentes, senio aliquando rubeolae; *stylus* conicus et brevissimus in unoquoque carpello et rostratus; *stigma* obtusum; *semina* oblonga, striata, minutissima, suturae ventrali carpellorum affixa; *caulis* erectus vel adscendens, ab uno ad tres pollices longus, linearis, glaber, primo viridis, dein saepe rubeolus, simplex vel ramosus, ramis inferne oppositis et superne alternis; *folia* carnosa, ovata, obtusa, adpressa, 1 – 2 lin. longa et 1-1 $^1/_2$ lata, sessilia, senio quandoque rubeola; *bracteae* parvulae, foliis conformes sed breviores; *radix* tenuis, fibroso-ramulosa. Herba viridis, gregaria, densos caespites efformans super saxa vulcanica humida.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana: *Catania, Paternò, Belpasso, Nicolosi, Pedara.*

Icon. *Magn. Bot. Monsp. pag. 238.* sub nomine: *Sedum annuum, minimum, stellatum, rubrum.* Bona. — *Cav. Ic. et Descript. 1. pag. 50. tab. 69.*

Sedum caespitosum. *DC. Prodr. 3. pag. 405.—Bert. Fl. It. 4. pag. 716. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 118. — Boiss. Voy. Espagn. pag. 226.—Torn. Fl. Sic. pag. 250.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 242.*

Crassula verticillaris. *Lin. Mant. alt. pag. 361.*

Crassula rubens. *DC. Fl. Fr. 4. pag. 386.*

Crassula Magnolii. *DC. Fl. Fr. suppl. pag. 522. — Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 155.* et *Fl. Nap. 5. pag. 337. — Web. It. Hisp. pag. 46.*

4. **S. aetnensis.**—*Flores* parvuli, erecti, terminales, paniculati, bracteolati, pedicellati, superiores sessiles; *scapus* erectus, cylindricus, crassiusculus, viridi-rubeolus, pubescens, 6-10 lin. longus, ramosus, seu pedicellis alternis, simplicibus vel bi-trifloris sparsus; *pedicelli* scapo conformes, bracteolati, crassiusculi, alterni; *calyx* sexpartitus, laciniis ovato-lanceolatis, acutiusculis, margine ciliatis, crassiusculis; *corolla* hexapetala, petalis ovato-lanceolatis, margine ciliatis, laciniis calycinis duplo triploque longioribus, albis; *stamina* quinque fertilia et quinque sterilia, alternatim disposita; *filamenta* fertilium alba et sterilium breviora; *antherae* ovatae et fuscae; *ovarium* quinquilobum, ovulis plurimis; *capsula* erecta, rubeola, rotundata, quinquecarpellaris, carpellis acutis, patens, minutissime fusco-granulata; *semina* minutissima, ovata, fusco-lutescentia, granulis nigris adspersa; *caulis* 2-3-pollicaris, crassiusculus, scabriusculus, saepe rubro-coloratus, ab ipsa basi ramosus, ramisque ab ipsa basi floriferis; *folia* alterna, conferta, crassiuscula, subteretia, conico-oblonga, basi producta, glauca, scabriuscula, margine cartilagineo-denticulato; *bracteae* foliis conformes sed minores et margine ciliatae; *radix* gracilis, fibrillosa, fusca, crassiuscula.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in saxosis vulcanicis arenosis nemorosae regionis: *Serrapizzuta*, *Zaffarana.*

Icon. Nulla.

Sedum aetnense. *Tin. in Guss. Fl. Sic. 2. pag. 826. — Torn. Fl. Sic. pag. 250.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 244.*

5. **S. nicaense.**—*Flores* grandiusculi, viridi-luteoli, erecti, curvato-scorpioides; *scapus* elongatus, virgatus, in sicco lignosus, rubeolus, glaber, e basi ramoso-cymosus, apice umbellato-corymbosus; *pedicelli* brevissimi aut nulli, ebracteati; *calyx* saepe albicans aut virescens, 6-8-partitus, laciniis profundis, ovatis, brevibus, erectis, striatis, striis crenulatis, obtusis vel acutis; *corolla* 6-8-petala, petalis pallide luteis, oblongis, obtusiusculis, lineari-spathulatis, 1 $1/2$ lin. latis et

$2-2\frac{1}{2}$ longis, concavis, ad carinam viridibus, calyce duplo longioribus; *squamae nectariferae* 6-8, ovato-oblongae, inter petala et ovarium sitae; *stamina* 11-12-16, petalis breviora, filamentis subulatis, lutescentibus et antheris luteis, ovatis; *ovaria* 6-8, flavicantia, compressa; *styli* tot quot ovaria, elongati; *stigmata* acuta, petalis subaequalia, *capsulae* 6-8-carpellares, compressae, acutae, intus dehiscentes, longe acuminato-rostratae, rostris demum recurvis, corollam superantes, lineolis ferrugineis notatae; *semina* subrotunda, numerosa, suturae ventrali affixa, flavescentia et leviter maculata; *caules* dense caespitosi, diffusi, floriferi, erecti, a spithama ad duos pedes longi, ramosi; *folia* carnosa, tereti-depressa, cuspidata, glauca, basi soluta, sparsa, inferiora crebra, quinquefariam imbricata, superiora minora, plus minus remota, 5 lin. longa et 1 lin. lata; *radix* ramosa, frutescens, fibrosa. Planta demum rubro-fusca.

Floret Aprili ad Julium. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Zaffarana, Monte Marzo.*

Icon. *DC. Pl. Gr. tab. 40.* Optima—*Cup. Panph. 2. tab. 13.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 206.* sub nomine: *Sedum minus scorpioides, candido pallente flore, myrtifolium, nigricans.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 248.*

Sedum nicaense. *All. Fl. Ped. 2. pag. 122. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 129. — Torn. Fl. Sic. pag. 250. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 245.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 826.*

Sedum rufescens. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 248.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 520.*

Sedum altissimum. *DC. Pl. Gr. loc. cit. et Prodr. 3. pagina 408. — Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 520. — Bert. Fl. Ital. 4. pag. 703.*

Sempervivum sediforme. *Jacq. Hort. Vind. 2. pag. 35 tab. 81.—Lin. Syst. Veg. 379.—Ait. H. Kew. 2. pag. 149. Savi Bot. Etr. 4. pag. 164.*

Sedum rupestre. *α. Guoan. ex DC. Prodr. cit.*

Sedum anopetalum. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 155.*

6. S. **albescens.**—*Flores* grandiusculi, scorpioides, terminales in cyma primo contracta, dein patula, raro revoluta; *scapus* in caule florifero, erectus, simplex, elongatus, rubeolus,

cylindricus, apice bi-trichotomus; *pedicelli* erecti, breves, albi, ebracteati, uniflori, sursum tantum versi; *calyx* 6-partitus, segmentis obovato-oblongis, acutis, acuminatis, velo albido obductis; *corolla* cum petalis lanceolatis, ochroleucis, primo erectis, inde patentibus, triplo laciniis calycinis longioribus; *stamina* sex, antherifera, flava, erecta, petalis breviora; *glandulae nectariferae* sex, staminibus alternae, albae; *ovaria* sex, ovulis plurimis; *capsulae* sexcarpellares, lanceolatae, acuminato-rostratae, apice arcuatae aut recurvatae, rubeolae; *styli* sex, staminibus longiores; *stigmata* obtusa; *semina* plura, parva, ovoidea; *caulis* ramosus, glaucus, carnosus, decumbens, a spithama ad pedem longus, erectus et arcuato-erectus, nudus, floriferus et foliis sparsus; *folia* sessilia, attenuata, subulata, crassa, stricta, inferne surculosa, imbricato-serrata, dein patentia et radicantia, rubeola, glabra; *radix* crassa, parce fibrosa, rubeola.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, super tecta et in saxosis pedemontanae regionis: *Catania, Acireale, Belpasso, Trecastagni, Paternò, Adernò.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 4. pag. 60.* sub nomine: *Sedum minus* V.—*Reich. Cent. 3. pag. 65. tab. 276.* sub nomine: *Sedum rupestre var. recurvatum.* — *Lobel. Icon. 378.* sub nomine: *Aizoon hematoides.*

Sedum albescens. *Haw. Rev. succ. pag. 28.—DC. Prodr. 3. pag. 407.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 344.—Bert. Fl. It. 4. pag. 705.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 520.—Torn. Fl. Sic. pag. 280.*

Sedum glaucum. *Smith Engl. Fl. 2. pag. 321.*

Sedum reflexum. *Fl. Dan. tab. 113.*

Sedum rupestre var. recurvatum. *Reich. Cent. 3. pag. et tab. cit.*

Sedum anopetalum. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 247.*

Nomen vulgare: *Racina di lupu.*

7. S. eriocarpum. — *Flores* parvi, cymosi, cyma racemosa, terminali, patente, bi-tri-quadrifida; *scapus* brevis, pilis glanduliferis albisque sparsus, erectus, folioso-bracteatus; *pedicelli* breves, erecti et sursum secundi, pubescentes, villosi; *calyx* exiguus, glaber, sexpartitus, laciniis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, vix acutis; *corolla* quinque-hexapetala, petalis lanceolatis, acuminato-aristatis, patentibus, calyce multo lon-

gior, 2 lin. longa, candida, patentia, nervo carinali saturate rubello, in umbrosis alba et carina viridi; *stamina* numero petalorum dupla, filamentis subulatis, petalis paulo brevioribus eisque concoloribus, antheris globulosis, ferrugineo-rubidis seu fuscis; *ovaria* quinque aut sex, ovulis plurimis; *capsulae* parvae, quinque-sexcarpelllares, carpellis basi coalitis, singulariter conico-lanceolatae, acutae, stylo elongato et stigmate capitato, plus minus pubescentes et rubentes, corolla paulo breviores aut aequales, maturae patentes; *semina* ovata, parvula, rufa, granulata; *caulis* teres, decumbens vel adscendens, glaucus, saepe caespitosus, ramosus, rarius simplex, pubescens et apice etiam pilosus, pilis glanduliferis; *folia* pallide glauco-virentia, glaberrima, 4-6 lin. longa, conferta, in surculis sterilibus magis approximata sed breviora, apice rosulata, senio rubescentia vel punctis nigris aspersa; *bracteae* seu *folia floralia* foliis caulinis similes sed breviores; *radix* brevis, fusca, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae in regione nemorosa et in pedemontana: *Nicolosi, Maletto, Francavilla.*

Icon. *Dill. Elth. 2. pag. 342. tab. 256. fig. 332.* non numerata, sub nomine: *Sedum hispanum minimum, folio glauco acuto, flore albido.—Reich. Cent. 9. pag. 15. tab. 845. fig. 1137.* sub nomine: *Sedum glaucum. — Cup. Panph. 1. tab. 120.* ed. *Bibl. Pan.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 230.* sub nomine: *Sedum minimum, purpurascens, Ericae corisfolio foliis.*

Sedum eriocarpum. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pagina 310.—DC. Prodr. 3. pag. 409. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 518.—Torn. Fl. Sic. pag. 251.*

Sedum hispanicum. *Lin. Sp. Pl. pag. 618.—Jacq. Austr. 5. pag. 54. app. tab. 47.—Reich. Cent. 9. pag. 15. tab. 844. fig. 1136.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 243.*

Sedum aristatum. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 250.*

Sedum puberulum. *DC. Pl. Gr. pag. 33.*

Sedum glaucum. *Reich. Cent. 9. pag. 15. tab. 845. figura 1137.*

8. **S. litoreum.**—*Flores* parvuli, terminales, axillares, parvi, sessiles, folio florali breviores, solitarii, cymosi, cyma bi-trifida, spicata, longa, ramis indivisis, rectis vel apice recurvatis, interdum loco cymae spica solitaria caulem terminat;

scapus cylindricus, bi-trifidus, erectus, subpubescens, nigro-maculatus; *pedicelli* breves, sursum gerentes flores secundos, bracteati; *calyx* quinquepartitus, segmentis oblongis, obtusis, subinde rubentibus, subteretibus; *corolla* quinquepetala, raro hexapetala, petalis lanceolatis, acutis, interdum subaristatis, laciniis calycinis aut aequalibus aut paulo longioribus, canaliculatis vel concavis, pallide luteolis; *stamina* saepe quinque, petalis aequalia, filamentis albis et antheris luteolis; *squamulae* breves, lineares, alternae; *ovarium* et *ovula* ut in praecedente; *capsula* oblonga, obtusa, quinquecarpellaris, carpellis subtus coalitis, apice patentibus; *styli* brevissimi, recurvi, erecto-patuli, corolla breviores; *semina* fere cuneiformia, nigricantia, subcostata, glabra; *caules* bipollicari-palmares, adscendentes vel erecti, jam e basi ramosi, ramis adscendentibus, patulis, raro simplicibus; *folia* carnosa, oblongo-spathulata, obtusa, integerrima, dorso convexula, supra plana, in petiolum saepe longum attenuata, basi soluta, arescendo diffiua; *bracteae* seu folia floralia, foliis caulinis similes et breviores; *radix* ramoso-fibrosa, elongata.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, super saxa vulcanica maritima pedemontanae regionis et in umbrosis nemorosae regionis ubique.

Icon. *Guss. Pl. rar. pag. 185. tab. 37. fig. 2.* Optima.

Sedum litoreum. *Guss. Pl. rar. pag. 185. tab. cit.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 246.—Torn. Fl. Sic. pag. 251. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 116.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 244.—Bert. Fl. It. 4. pag. 697.*

Sedum stellatum. A. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 245.*

Crassula rubens. C. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 361.*

9. **S. Clusianum.**—*Flores* parvi ac exigui, terminales, dense paniculato-corymbosi, erecti, bracteolati; *scapus* 3-5-pollicaris, simplex, non ramosus, albo-glandulosus, rubeolus; *pedicelli* brevissimi, foliolis bracteolatis suffulti; *calyx* quinquepartitus, laciniis virentibus et petalis tertio brevioribus, ovatis, obtusis, denique fructui adpressis; *corolla* alba, quinquepetala, petalis ellipticis, obtusiusculis, subtus ad carinam rubeolis, concavis, 1 $^1/_2$-2 lin. longis et vix 1 lin. latis, glabris; *stamina* decem, quinque antherifera et quinque sterilia, alterna, squamaeformia, filamentis albis, petala subaequantibus, antheris ovatis, purpureis, tandem rotundo-fuscis: *o-*

varium quinquilobum, ovulis plurimis; *styli* quinque, filamentis paulo longiores; *stigmata* acuta et brevia; *capsula* quinqaecarpellaris, subtrigona, acuta, interne dehiscens; *semina* numerosa, rotundata, suturae ventrali affixa, parva, fusca; *caules* primo virides, inde rubentes, caespitosi, adscendentes, basi radicantes et ramosissimi, steriles 1-3-pollicares et floriferi 3-5-pollicares, simplicissimi et glandulis albis adspersi; *folia* oblongo-linearia, teretia, raro supra planiuscula, obtusa, patentia, basi aequaliter sessilia, saepe recta aut parum incurva, undique glandulis impressis praesertim versus apicem notata, ita ut ob margines foveolarum, fere verruculis scabra ibi videntur, semper patentia, non deflexa, in ramulis sterilibus valde approximata et breviora, in floriferis remota, 3-5 lin. longa, protracta florescentia superne planiuscula et canaliculata; *bracteae* foliis similes sed breviores, pedicellis paulo longiores; *radix* brevis, fibrillosa, rubeola.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, super saxa vulcanica et tecta et ad parietes humidas pedemontanae regionis: *Catania, S. Giovanni La Punta, Mascalucia, Misterbianco, Belpasso, Licodia, Bronte.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. lib. 4. pag. 59.* sub nomine: *Sedum minus II.—Moris. Hist. Pl. 3. sec. 12. tab. 7. fig. 24.* sub nomine: *Sedum medium, teretifolium, Ad. Lobel.* Optima.—*Cup. Panph. Sic. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 198. et ed. Bibl. Cat. 1. tab. 281.* sub nomine: *Sedum minus teretifolium album.*

Sedum Clusianum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 516. — Torn. Fl. Sic. pag. 251.*

Sedum album var. Clusianum. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 243.*

Sedum album. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 4. pag. 522.*

Nomen vulgare: *Racinedda di lupu.*

10. S. coeruleum.— *Flores* parvi, corymboso-paniculati, erecti, ebracteati, azurei, parce odori; *scapus* erectus, regulariter ramosus, gracilis, glaber vel puberulus, rubro-coloratus; *pedicelli* tenuissimi, 4-6 lin. longi, rubeoli, aliquando alterni, in fructu bifarii ac erecto-patentes; *calyx* 6-7 partitus, laciniis brevibus, ovatis, obtusis, carnosis et rubeolis; *corolla* 7-8 petala, petalis lanceolatis aut elliptico-oblongis, obtusiusculis, lacinias calycinas duplo triploque superantibus, stellato-patentibus, amoene coeruleis, raro albido-carneis,

basi vero interne albidis, ½-1 lin. ad summum latis et ½-2 lin. longis, concaviusculis; *stamina* 10-15, petalis breviora, antheris fuscis; *ovaria* 6-7, coalita, ovulis plurimis; *styli* staminibus longiores; *stigmata* acuta; *capsula* 6-7-carpellaris, carpellis basi coalitis, e basi ad medium setulis albis aspersa, oblonga, semiovata, acuta et arista longa seu aristula tenui rostrata, petalis brevior aut aequalis; *semina* ovoidea, glabra, laevia, nitidula, viridi-rufescentia; *caules* longiusculi, erecti, primo laete virentes et deinde laete rubentes, 3-8 pollicares, plerumque caespitosi, gregarie crescentes et alterne ramosi, ramis patulis, subcorymbosis, junioribus virentibus, inde uti caules rubro-lineati; *folia* carnosa, oblonga, obtusa, basi soluta, sparsa, remota, arescendo facile difflua, 3-6 lineas longa et 2 lata, recta vel raro arcuato-recurva, inferiora approximata; *bracteae* nullae aut foliis caulinaribus conformes et breviores.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, ubique in herbosis et super saxa vulcanica et tecta pedemontanae regionis: *Catania, Mascalucia, Belpasso, Pedara, Trecastagni, Paternò, Adernò.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 134* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 236.* sub nomine : *Sedum minus, vermiculatum, stellatum, purpureum.*

Sedum coeruleum. *Vahl. Symb. 2. pag. 51.—Willd. Sp. Pl. 2. pag. 766.—DC. Prodr. 3. pag. 404.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 516.—Torn. Fl. Sic. pag. 251.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 244.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 122. — Bert. Fl. It. 4. pag. 712.*

Sedum heptapetalum. *DC. Prodr. 3. pag. 404. — Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 521.*

Nomen vulgare: *Racinedda di lupu russa.*

II. S. neapolitanum. — *Flores* parvi, terminales, paniculato-corymbosi; *scapus* tenuis, 2-3 poll. longus, piloso-glandulosus, albus, pilis albis et glandulis fuscis, sursum ramosus, ramulis dichotomis et etiam piloso-glandulosis; *pedicelli* tenues, erecti, 3-4 lin. longi, apice uniflori, ebracteati; *calyx* quinquepartitus, laciniis brevibus, obtusis, ovatis, carnosulis aut tenuioribus, piloso-glandulosis, primo viridibus et dein coeruleis ; *corolla* quinquepetala, petalis ovatis aut oblongo-lanceolatis, acutiusculis, laciniis calycinis duplo triploque

longioribus, nervo medio viridi aut rubello, margine ciliato-pilosis, pilis diaphanis, apice glanduliferis; *stamina* et *ovarium* illis praecedentis conformia sed numuro varia; *capsula* conica, petalis aequilonga, erecta, stylo brevissimo, recurvulo, rostellato-glabro, deinde rubeolo terminata; *semina* ovoidea, glabra, rufescentia; *caules* breves, ab uno ad duos pollices longi, albi, ramosi, subcaespitulosi, cylindrici, sublignosi, decumbentes et apice erectiusculi, granulosi, granulis sessilibus, fuscis; *folia* elliptico-spathulata, obtusa, basi angustata, adnato-sessilia, albo-viridia, glandulis pellucidis, implessis notata, surculorum sterilium imbricata et utrinque gibba, floriferorum planiuscula, marginata, margine levi, denticulato; *bracteae* nullae; *radix* tenuis, fibroso-ramulosa et rubeola.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana saepe una cum speciebus praedictis invenitur.

Icon. *Ten. Fl. Nap. 4. tab. 229. fig. 2.*

Sedum neapolitanum. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 251. tab. cit.* et *Syll. in app. pag. 536.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 517. Torn. Fl. Sic. pag. 251.*

Sedum dasyphyllum var. γ. neapolitanum. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 243.*

Sedum dasyphyllum. *Bert. Fl. It. 4. pag. 710. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 125.*

Nomen vulgare: *Racinedda di lupu.*

12. S. acre. — *Flores* parvuli, luteo-aurei, cymosi, cyma terminali, saepe bi-trifida, fidis spicatis, erectis, raro recurvis; *scapus* cylindricus, sulcatus, granulis nigris sparsus, primo solitarius, crassiusculus, linearis, dein bi-trifidus, basi foliis bractealibus suffultus; *pedicelli* breves, erecti, unilaterales, apice incrassati, uniflori; *calyx* quinquepartitus, segmentis carnosis, oblongis, obtusis, 1 lin. longis, dimidio-tertio petalis brevioribus; *corolla* luteo-aurea, quinquepetala, petalis lanceolatis, acuminatis, nervo saturatius colorato carinatis, apice mucrone instructis, margine ciliolatis, ciliis granuloso-nigris; *stamina* decem, petalis breviora, luteo-aurea, quinque antherifera, quinque neutra et nectarifera, filamentis albis, et antheris ovatis, luteo-aureis; *ovarium* album; *capsulae* membranaceae, semiovato-conicae, stylis elongatis, induratis, ro-

stratis, denique stellatim patentibus; *caulis* caespitosus, decumbens, saepe inferne radicans, plerumque basi ramosus, a pollice ad semipedem et ultra longus; *folia* sparsa, carnosa, semiovata, obtusa, supra plana, basi soluta, in surculis sterilibus et subinde etiam in caulibus floriferis humilioribus crebra, imbricata, in vegetioribus inter se remota, patula, glabra, pallide virentia, sicca viridi-flavicantia, nunc una cum caule intense aut leviter acria aut subfatua; *bracteae* foliis caulinis similes at breviores et magis imbricatae; *radix* tenuis, ramoso-fibrosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, super saxa et tecta regionis pedemontanae: *Catania, Belpasso, Paternò, S. Maria di Licodia.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. pag. 61.* sub nomine: *Sedum minus VIII causticum. — Moris. Hist. Pl. sect. 12. tabula 12.* sub nomine : *Sempervivum minus, vermiculatum, acre.* Bona.

Sedum acre. *Lin. Sp. Pl. pag. 619. — Smith Engl. Bot. 12. tab. 839.—All. Fl. Ped. 2. pag. 121.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 250. tab. 229. fig. 4. — DC. Prodr. 3. pag. 407. — Bert. Fl. It. 4. pag. 721.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 519. Torn. Fl. Sic. pag. 251. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 248.*

Nomen vulgare: *Racinedda di lupu.*

Planta olim adhibita uti remedium in quartana, scorbuto et hydrope. Nunc desueta. Qualitas acris. Vis vomitoria et diuretica.

13. **S. glanduliferum.**—*Flores* parvi, aureo-luteoli, cymoso-paniculati, erecti, terminales; *scapus* erectus, filiformis, villoso-granuliferus, nudus, paniculatus, panicula 8-10 lin. longa, ramulis alternis et bifidis; *pedicelli* simplices, subbracteolati, villoso-granuliferi, in proanthesi cernui et postea erecti; *calyx* quinquepartitus, laciniis ovato-ellipticis, obtusis, carnosis, externe gibbis, viridi-glaucescentibus, pilosis, pilis horizontalibus, albis, granuliferis, granulis albo-lucidis; *corolla* quinquepetala, petalis ovato-acutis, carnosulis, erectis, laciniis calycinis duplo triploque longioribus, carinato-rubeolis, ciliatis, ciliis granuliferis, albis; *stamina* decem, petalis breviora, filamentis albis, glabris et antheris rubeolis; *ovarium* viride et glabrum, ovulis plurimis; *stigma* flavum, divarica-

tum; *capsula* quinquecarpellaris, apice divaricata, aristulata, calyce longior; *semina* ovata, fusca, laevia et lineata; *caulis* humilis, caespitosus, pubescens et pilis glanduliferis adspersus, ramulosus, ramulis gracilibus, decumbentibus, surculosis reptantibus, dense foliosis et imbricatis, ramulis floralibus 1-3 poll. longis, laxe foliatis et erectis; *folia* glauco-viridia, ovato-spathulata aut elliptico-spathulata, carnosa, obtusa, basi angustata, adnato-sessilia, interne planiuscula, externe gibba, glandulis pellucidis, impressis notata, 1 lin. lata et 2 longa; *bracteolae* foliis floralibus similes sed breviores; *radix* tenuis, fibroso-ramulosa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, super saxa vulcanica herbosa pedemontanae et nemorosae regionis frequens: *Catania, Mascalucia, Leucatea, Ognina, Acireale, Paternò.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 196.* et *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 71.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 202.* sub nomine: *Sedum minimum dasyphyllum, folio subrotundo, byssinum.*

Sedum glanduliferum. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 519.* et *Syn. 1. pag. 517.—Torn. Fl. Sic. pag. 251. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 243.—Ten. Fl. Nap. 4. pag. 251. tab. 252. fig. 2.* et *Syll. pag. 226.*

— Var. sublucida. — *Caespites* breviores quam in specie; *folia* minuscula, albo-virescentia et confertiuscula; *glandulae* pellucidae, virides, super stratum foliaceum sparsae.

Floret a Martio ad Septembrem. ♃.

Aetnae, super saxa vulcanica pedemontanae regionis: *Acicastello.*

Sedum glanduliferum var. sublucida. *Torn. Fl. Sic. pagina 251.*

14. **S. neglectum.**—*Flores* parvuli, terminales, cymoso-spicati, cyma bi-trifida, raro quadrifida, erecta, 3-4 poll. longa, lignosa; *scapus* erectus, primo simplex, deinde 2-3-partitus et squamulis remotiusculis sparsus, angulatus ac leviter sulcatus, basi, unde originem ducit, nodosus aut crassiusculus; *pedicelli* erecti, alterni, glabri, bracteolati; *calyx* quinquepartitus, laciniis linearibus, obtusis, glabris et crassiusculis; *corolla* albo-lutea, quinquepetala, petalis ovato-lanceolatis, acuminatis, laciniis calycinis duplo longioribus; *stamina ovarium, ovula, styli, stigma, capsula* et *semina* illis *Sedi acris*

valde similes; *caulis* virescens, glaberrimus, 3-4 pollices longus, caespitosus, ramulis adscendentibus et radicantibus et sublignosis, floriferis erectis; *folia* alterna, imbricata, conico-oblonga, subteretia, basi producta, demum patentissima et remota ac leviter albo-villosiuscula; *bracteae* foliis caulinis similes sed breviores et sub flore enascentes; *radix* tenuis et fibroso-ramosa. Tota planta gustu herbaceo, numquam acri, praedita.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, super saxa vulcanica, tecta et ad muros vetustos pedemontanae regionis: *Catania*, *Misterbianco*, *Belpasso*, *Viagrande*, *Acireale*.

Icon. *Ten. Fl. Nap. tab. 235. fig. 2.*

Sedum neglectum. *Ten. loc. cit.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 520.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 252.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 245.*

Nomen vulgare: *Racinedda di lupu.*

15. **S. soluntinum.**—*Flores* grandiusculi, flavo-virentes, terminales, cymosi, cyma bi-quadriflda, fidis demum recurvis; *scapus* 2-2 $^1/_2$-pedalis, lignosus, sulcatus, rubeolus, superne nudus, basim versus foliosus, apice bi-tri-quadripartitus et ibi sursum floriferus ac saepe recurvato-scorpioides; *pedicelli* breves aut sessiles, ut in *Sedo rufescente* dispositi; *calyx* quinquepartitus, laciniis ovatis, obtusis, pedicellos subaequantibues; *corolla* quinquepetala, petalis lineari-spathulatis, obtusiusculis, patentibus, lacinias calycis triplo quadruploque superantibus, reliqua genitalia ut in *S. rufescente* citato; *caulis* basi caespitosus, glaberrimus, virescens, demum lignosus rufescens et aphyllus, 7-9 pollices longus, inde ramosus, suffruticulosus, ramis floriferis recurvatis et apice scaposis, ramis sterilibus surculosis et dense foliosis; *folia* carnosa, quinquefariam disposita, semiteretia, superne incurva et plana, inferne incurvato-gibba, basi paulum soluta, apice acuminato et saepe aristulato, ima et suprema minora, media longiora et latiora, viridi-glaucescentia, glaberrima; *stipulae* et *bracteae* nullae; *radix* lignosa, rubeola, fibroso-ramosa.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, super tecta et saxa vulcanica herbosa, nec non ad muros vetustos pedemontanae regionis: *Catania*, *Viagrande*, *Pedara*, *Massannunziata*.

Icon. Nulla.

Sedum soluntinum. *Tin.* ex *Guss. Fl. Sic. 2. pag. 827.— Torn. Fl. Sic. pag. 252. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 245.*

Ordo XXXVIII. FICOIDEAE.

Flores saepe terminales, grandes vel parvi, hermaphroditi; *calyx* toro adhaerens et constans sepalis 4-8 at saepius 5, mono-biseriatis, basi coalitis, ab ovario liberis aut ipso connatis, invicem aequalibus aut inaequalibus, aestivatione valvatis aut quinquncialibus; *petala* saepe plurima aut indefinita, calyci ope tori inserta, nunc libera, nunc basi cohaerentia, raro nulla, linearia aut latiuscula, vario-colorata et aliquando odora; *stamina* indefinita, petalis inserta, filamentis liberis et antheris oblongis, bilocularibus, rima longitudinali dehiscentibus; *ovarium* liberum aut per torum calyci adnatum, quinque vel pluriloculare, valvis medio septiferis, apice in loculis stellatim dehiscens; *ovula* plurima, columellae centrali affixa; *styli* tot quot loculi, basi saepe coaliti vel distincti, brevissimi; *stigmata* simplicia; *capsula* quinquecarpellaris et quinquevalvis, valvis medio septiferis; *semina* plura, subreniformia, tuberculata, ope longi funiculi columellae centrali affixa, albuminosa, embryone periphaerico, radicula ad hilum opposita, unde semina anatropa. Herbae aut suffrutices habitu varii; *folia* carnosa, opposita aut alterna, forma varia.

Juss. Gen. 315. et Dict. Sc. Nat. 16. pag. 528. — DC. Prodr. 3. pag. 415.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 134.—Bartl. Ord. Nat. pag. 308.—Torn. Fl. Sic. pag. 252.

Genus 1. Mesembryanthemum.

Flores solitarii, subsessiles, cymoso-corymbosi, raro paniculati, axillares, terminales vel alares, albi, flavi aut purpurei, sole fervente vel ad vesperum expansi; *calyx* 2-8-partitus, sed saepe 5-partitus, laciniis filiformibus, inaequalibus,

carnosis, mono-biseriatis; *corolla* polypetala, petalis calyci insertis, linearibus, uniserialibus et basi interne concretis; *stamina* plurima, petalis inserta, multeserialia, filamentis longiusculis et antheris bilocularibus, longitudinaliter dehiscentibus, granulis pollinis ovalibus, trisulcatis, sulcis foratis; *ovarium* inferum, quadri-vigintiloculare, carpidiis circa axim centralem horizontaliter verticillatis, placentis parietalibus, multiovulatis, ovulis amphitropis; *styli* plurimi, loculorum numero, filiformes, setacei, basi coaliti; *stigmata* simplicia, 4-20 sed saepius 5; *capsula* carnosa, demum exsucca, apice stellatim dehiscens, calyci adnata; *semina* multa, embryone curvato et cotyledonibus crassis; *caulis* carnoso-succulentus vel crassiusculus, polyformis; *folia* simplicia, teretia aut plana aut trigona, carnoso-succosa; *fructus* temperie humida dehiscens.

Endl. Gen. Pl. pag. 946. n. 5163. — Lin. Gen. 628. — DC. Prodr. 3. pag. 415. — Meisn. Gen. 129.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 554.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 134.—Bert. Fl. It. 5. pag. 173. — Torn. Fl. Sic. pag. 252. — Lam. Ill. tab. 438.—Gaertn. De Fruct. et Sem. tab. 126.

1. M. crystallinum. — *Flores* grandiusculi, solitarii, terminales cauli et ramis, subsessiles; *pedunculus* carnosus, crystallino-papulosus, 1-2 lin. longus, papulis ad istar micorum glacialium, splendentium; tubus papulosus papulis sphaericis sparsus, basi ovario adhaerens; *calyx* tubulosus, quinquepartitus, laciniis tribus majoribus carnosis, viridibus, ovato-acutis, 2-4 lin. longis, marginatis seu ciliatis, papulis globosis et piloso-acuminatis, argenteo-crystallinis, facie externa tuberculato-crystallina et piloso-argentea; duabus minoribus 1 lin. longis, laciniis majoribus affixis, margine crenato-rubro et limbo albo, tubuloso, crystallino; *petala* plura, angustissime filiformia, alba, viridula et apice rubeola, laciniis calycinis longiora; *stamina* plura, petalis dimidio breviora, filamentis albis, erectis et antheris bilocularibus, albo-flavis; *ovarium* pentagonum, plurivulare; *styli* quinque coaliti, erecti, staminibus breviores; *stigmata* acuta et alba; *capsula* ovato-acuminata, subumbilicata, quinquelocularis, pyriformis, papuloso-argentea; *semina* triangulo-reniformia, compressa, fusca, glandulosa; *caules* terrae adpressi, palmares aut semipedales, primo simplices, mox soluti in plurimos ramos

in orbem rosulatos, crassos, prostratos, dichotomos, virides et undique papulis albo-lucido-crystallinis obsitos, apice aristulatos, aristula lucida; *folia* subcordato-ovata, crassa, acuta, integra, valde succosa, margine undulata vel plana, saepe apice rubro-purpurantia, opposita inferiora et media petiolata, suprema sessilia, omnia papulis albo-lucido-crystallinis, acuminatis, densissime sparsa; *radix* fusiformis vel fusiformi-ramosa, flexuosa, alba, subinde gracilis.

Floret a Martio ad Aestatem ⊙ et ②.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Villascabrosa, Armisi.*

Icon. *Dill. Hort. Elth. 2. pag. 232. tab. 180. fig. 221.* sub nomine: *Mesembryanthemum cristallinum plantaginis folio undulato.*

Mesembryanthemum crystallinum. *Lin. Sp. Pl. pag. 688.— Smith Fl. Gr. 5. pag. 65. tab. 481. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 136.—DC. Prodr. 3. pag. 448. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 554.—Torn. Fl. Sic. pag. 252. — Ten. Fl. Nap. 4. pag. 481.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 246.*

Mesembryanthemum glaciale. *Haw. Revis. pag. 158. — Guss. Pl. rar. pag. 203.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 245.*

2. M. nodiflorum.—*Flores* parvi, axillares, unilaterales, spicati, spica superne simplici, cum floribus alteris, uno pedicellato alterne sessili, inferne ramosa, cum floribus semper unilateralibus, alterne sessilibus et pedicellatis; *scapus* crassus, erectus, cylindraceus, basi strictus et versus nodos incrassatus, sparsus primo verruculis longiusculis, glabris, albis, lucidis, argenteo-crystallinis, inferne ramosus, ramis secundis, ad nodulos magis incrassatis; *pedicelli* alterni, breves et scapo conformes aut nulli; *calyx* carnosus, primo viridis, deinde rubeolus, verruculosus, ovario adhaerens, non connatus, quinquepartitus, laciniis inaequalibus, dorso gibbosis, tribus longioribus, apice teretibus, obtusis, duabus brevioribus, basi concavis et apice breviter acuminatis; *corolla* minima, alba, polypetala, crassiuscula et translucida, petalis 1-1 $^1/_2$ lin. latis et 2-2 $^1/_2$ lin. longis, apice obtusis vel denticulatis, basi luteolis et verruculoso-lucidis; *stamina* septem aut plura, filamentis albo-argenteis, verruculoso-lucidis et antheris terminalibus, aureo-flavis bilocularibusque, granulis pollinicis distinctis et ovalibus; *ovarium* sessile, quinqueloculare,

ovulis plurimis, axi centrali affixis; *styli* quinque, basi connati; *stigmata* distincta; *capsula* quinquelocularis, indehiscens, valvis intermediis septiferis, pyriformis, verrucoso - albida; *semina* triangularia, luteola, verrucoso-fusca; *caules* crassi, teretes, decumbentes, adscendentes vel erecti, saepe caespitosi, a basi alterne ramosi, aliquando dichotomi, bipollicari-pedales, sparsi papillis minutis non verruculosis, primo argenteo-glaucis, inde rubeolis et senio scarioso-albidis; *folia* subteretia, obtusa, carnosa, basi ciliata, majora 6 - 8 lineas longa, inferiora opposita, superiora alterna, papillis seu verrucis sparsa, primo alba, deinde rubra et senio squamulosa; *bracteae* foliis similes sed breviores, basim pedicellorum amplexantes; *radix* fusiformis, ramosa, alba, flexuosa, subinde gracilis.

Floret a Martio ad Julium. ⊙. ②.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima: *Catania-Lanterna*, *Villascabrosa*.

Icon. *Moris. Ox. sect. 5. tab. 33. fig. 7.* sub nomine: *Kali Crassulae minoris foliis. — Columm. Ecphr. alt. pag. 72. fig. pag. 73.* sub nomine: *Kali floridum repens Aizoides neapolitanum.*

Mesembryanthemum nodiflorum. *Lin. Sp. Pl. pag. 687.— Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 346* et *Fl. Gr. 5. pag. 64. tab. 480.—DC. Prodr. 3. pag· 447.—Ten. Fl. Nap. 4. pagina 281.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 135.—Bert. Fl. It. 5. pag. 174.—Guss. Pl. rar. pag. 204* et *Syn. Fl. Sic. 1. pagina 554.—Torn. Fl. Sic. pag. 252.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 256.*

Ordo XXXIX. CACTEAE

Flores varii, saepius solitarii, sessiles, e fasciculis orti, hermaphroditi, ebracteati; *calyx* polysepalus, sepalis basi concretis in tubum longum nunc laeve, nunc squamosum, nunc tuberculis inermibus aut spinosis aut fasciculato-setosis, spiraliter quincunciali ordine dispositis, obsitum; *corolla* polypetala, bi-multiserialis; *stamina* numerosa, multiserialia, sepalis et petalis interioribus plus minus concretis, filamentis et antheris tactu irritabilibus; *ovarium* obovatum, inferum, unilo-

culare, placentis pluribus in series verticales dispositis, multiovulatis; *stylus* unus, fistulosus aut plenus; *stigmata* plura, linearia, tot quot placentae; *bacca* carnosa, unilocularis, polysperma, indehiscens, nunc calyce coronata, nunc squamulis aut areolis aut tuberculis a basi instructa, apice umbilicata; *semina* juniora parietalia, adulta in pulpa nidulantia, funiculo longo placentis parietalibus nerviformibus inserta, testa subossea, globulosa vel ampullacea, endlopleura tenui, albumine parvo aut nullo, embryone recto aut curvato, cotyledonibus liberis vel connatis, radicula umbilicum spectante; *caulis* ramosus vel suppressa gemmarum evolutione simplicissimus, teres, angulatus, costatus, latus, planus et articulatus, articulis forma variis et ruptilibus, carnosus, cortice crasso, viridi, tela cellulosa laxa, fibris ligneis duris; *rami* abortivi tuberculato-mammillati vel globoso-contracti, semper quinqunciali ordine dispositi; *folia* plerumque nulla, pulvino sub gemma posito indicata, nunc rudimentaria decidua, rarius perfecta, plana petiolata; *gemmae* ab axilla folii latentis, rudimentarii vel perfecti ortae, simplices vel duplicis ordinis, inferiore vix explicanda, perulis spinescentibus munita, nuda vel tomentosa, altera superiore contigua in florem vel ramum evolvenda; *stipulae* nullae; *spinae* e perulis abortivis ortae; *radix* lignosa, simplex vel ramosa, longa vel brevis, fibris sparsis, cortice laevi.

Endl. Gen. Pl. pag. 942. — DC. Prodr. 3. pag. 457. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 139.—Torn. Fl. Sic. pag. 253.

Genus 1. Opuntia.

Flores solitarii, e fasciculis spiniferis vel e marginibus articulorum orti, albi, rubri, flavi; *calyx* polysepalus, sepalis foliaceis, ovario adnatis, summis planis brevibusque; *corolla* polypetala, petalis obovatis, basi connatis, rotato-expansis; *stamina* plurima, petalis inserta et iisdem breviora, filamentis liberis vel raro inter se connatis, antheris oblongis, saepe irritabilibus; *ovarium* inferum, uniloculare, placentis parietalibus multiovulatis; *stylus* cylindraceus, basi contrictus; *stigma* tri-octopartitum, laciniis crassis, erectis; *bacca* ovoidea, apice umbilicato-tuberculata, saepe spinigera,

unilocularis, pulposa, placentis parietalibus nerviformibus; *semina* reniformia, plurima, embryone subspirali, albumine tenui, cotyledonibus cylindraceis et germinatione foliaceis, radicula longa, cylindrica; *frutices* articulati, carnosi, trunco axi lignoso percurso et vanis cylindricis vel compressis, articulis oblongis vel ovatis, spinis heterocanthis validis et setiformibus, in foliorum rudimentis subulatis, mox caducis, axillaribus, quincunciatim vel spiraliter dispositis, cujusvis fasciculi annue numero auctis; *baccae* exiguae vel magnae, virides vel rubrae vel purpureae vel flavae, saepe ficiformibus, edulės et praesto maturescentes.

Endl Gen. Pl. pag. 645. n. 5161.—Gaertn. De Fruct. et Sem. 2. pag. 256. tab. 138.—Haw. Syn. 187.—DC. Prodr. 3. pag. 471.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 139. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 549.—Torn. Fl. Sic. pag. 253.

I. O. Ficus-indica.—*Flores* grandes, flavi, sessiles, solitarii vel approximati, plerumque etiam ex ipsa articulorum facie aucti; *calyx* quinque - multisepalus, sepalis carnosis, ovario apice insertis, obovato-cordatis, medio fusco-mucronatis, flavo-viridibus, apice rubeolis, caducis, 3 lin. longis et 2 lin. latis; *corolla* polypetala, supera, petalis numerosis obovato-spathulatis, margine et apice laciniatis, crassiusculis, deciduis, granulis lucidis, aureis sparsis, 1-1 $^{1}/_{2}$ poll. longis, 8-9 lin. latis; *genitalia* ut in genere; *bacca* ovata, 3-4 poll. longa et 2 - 3 diametro lata, pulposa, edulis, apice umbilicata, spiraliter quinqueseriata, squamosa, squamis crassiusculis, carnosis, ovato-acutis, rubeolis, deciduis, marginato-spinosis; *spinae* inaequales, validiusculae et teberculum spiniferum obtegentes, tenuissimae duriusculae, plures, deciduae; *semina* generis; *caulis* fruticosus, arborescens, 8-12 ped. longus et 1 - 1 $^{1}/_{2}$ ped. diametro latus, articulatus, articulis carnosis, compressis, aetate cylindraceis, viridibus, ad nodum ruptilibus et 5-10-seriatim spiraliter squamoso-tuberculoso spiniferis, spinis inaequalibus, una valida, elongata et alteris lanuginosis; *folia* nulla sed squamae loco foliorum tubercula obtegentes; *radix* generis.

Floret Aprili, Majo, Junio, ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa obvia : *Cata-*

nia, Misterbianco, Paternò, Belpasso, Adernò, Bronte, Terre di Grifo.

Icon. *DC. Pl. Gr. tab. 138.—Lob. Ic. 2. pag. 241.* sub nomine: *Ficus indica.*

Opunta Ficus-indica. *Mill. Dict. n. 2. — Haw. Syn. pagina 191.—DC. Prodr. 3. pag. 473. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 549 et 76. — Torn. Fl. Sic. pag. 253. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 247.*

Opunta maxima. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 140.*

Cactus Ficus indica. *Lin. Sp. Pl. pag. 669. — DC. Pl. Gr. tab. 138.*

Nomen vulgare: *Ficudinnia.*

Super saxa vulcanica Aetnae multae varietates coluntur hujus speciei, idest fructu albido, albo-lutescente, lutescente, sanguineo, aspermo, et nomina gaudent propria et gusto sapidiore.

Frutex, in aridissimis vulcanicis locis vegetans; praestat utilitates: sepes praebet vix penetrabiles; profert fructus gratissimos in Aestate et Autumno, nutricantes, temperantes, adstringentes; iisdem fermentatis liquor alcoholicus obtineri potest. Articuli, ablatis aculeis, pabulum pecori et bovi praestant, et dempta epidermide utiliter admoventur externis inflammatis partibus et ad emolliendos callos. Iisdem articuli fossis immissi terraque ad radices arborum quae seruntur sepultì, humidum humumque vegetalem praebent quibus ipsarum arborum vegetatio promoventur.

2. **O. amyclaea.**—*Flores* grandes sed minores quam in praecedente, sessiles, inter se proximi aut distantes, solitarii, marginibus articulorum rameorum insidentes aut in superficie plana ipsorum articulorum; *calyx* cum tubo obsito tuberculis magis prominentibus et crassiusculis quam in praecedente specie, in quincuncem spiralem dispositis, squamam tereti-subulatam, crassiusculam, deciduam proferentibus in cujus axilla, penicilli instar, fasciculus fuscus oritur aculeorum complurium, setiformium, inaequalium, densa lanugine flava, spinosula cinctorum, aculeis albo-flavis, apice pungentibus, numero 4–5, divergentibus; *sepala* quinque aut dupla, illis praecedentis speciei similia; *petala* obovata, laete flava, emarginata, ciliata, una cum sepalis ovario inserta, deinde patula;

stamina, ovarium, styli et *stigmata* illis praecedentis speciei similes et breviores; *bacca* ovata, 3 poll. longa et 2 $^1/_2$ lata, minus carnosa et sapida quam in praecedente, pulpa lutea aut alba; *semina* minora quam in praedicta specie praecedente, reniformia, testa flava vel fusca; *caulis* articulatus, articulis compressis, fusco-viridibus, ovato-cuneatis, limbo saepe sinuato et prolifero, plano et tuberculato, tuberculis quincunce spiraliter dispositis, primo proferentibus folium deciduum, deinde squamam cum pennicillo piloso-setiformi, axillari, fusco et altero spinoso flavo, denique spinis validis, 3-4-divergentibus, una magis elongata, albo-flava et cito decidua. Species longitudine et latitudine praecedente minor sed magis articulato-prolifer.

Floret Aprili, Junio. ♄.

Aetnae in pedemontana et nemorosa regione ubique ad sepes utilissima, ac edulis: *Catania, Misterbianco, Belpasso, Paternò, Adernò, Bronte.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 1. pag. 236.*

Opuntia amyclaea. *Ten. Syll. pag. 140. — DC. Prodr. 3. pag. 474.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 550.—Torn. Fl. Sic. pag. 253.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 248.*

Opuntia maxima. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 240.*

Cactus maximus. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 240.*

Nomen vulgare: *Sipala, Ficudinnia di sipala.*

Fructus hujus speciei, quamvis minus sapidus praecedentis, ab aetnicolis comeditur at ipsis plantae coluntur ad costruendas sepes impenetrabiles.

3. **O. Dillenii.**—*Flores* majores quam in praecedentibus, sulphureo-flavi, solitarii, distantes, e marginibus articulorum tantum orti, erecti; *pedunculus* carnosus, subangulatus, primo fusco-viridis et dein rubro-sanguineus, glaberrimus, basi spinis flavis, setaceis circumdatus; *calyx* cum tubo turbinato, quinquesulcato, crasso, viridi-fusco, glabro, versus apicem tuberculis tribus donato, et apice quinque - septemtuberculato, deinde rubro-sanguineo, tuberculis parvulis, squamosis, squama carnosa, acuta, viridi, caduca, ad axillas pennicillata, pilis flavis, setaceis et spinis validis, elongatis, flavis, inaequalibus, persistentibus; *sepala* quinque, obovata, viridia, carnosula, apice mucronato, margine flavescente; *petala* plura, sepalis super torum inserta, aureo-flava, spathulata, apice

mucronulato, margine undulato, subciliato, limbo flavo-viridi venato, cum punctis flavis, lucidis et carina viridula; *stamina* plurima, externa longiora et interna minora, filamentis flavis et antheris bilocularibus, concoloribus; *ovarium* inferum, pluriloculare, pulposum, multiovulare; *stylus* unus, crassus, albo-flavus et fistulosus; *stigma* flavo-viride, septempartitum; *bacca* rubra, pulposa, turbinata, glabra, pedunculata, diametro subpollicari, 1 $^1/_4$ poll. longa, nec angulata, nec basi cuneata, versus apicem areolis, spinas quam in articulis breviores gerentibus, instructa, rubro-sanguinea, quinque-septemplacentaris, polysperma; *semina* grandiuscula, rubro-fusca, unicostata, ambullacea; reliqua generis; *caulis* seu truncus aetate teres, cylindraceus, primo articulatus, articulis valde compressis, minus quam in praecedentibus succosis, apice non aequaliter obtusis sed linea curva obliqua ac irregulari terminatis, facie plana tuberculata, tuberculis distantibus et grandioribus quam in praecedente; *spinae* in quolibet fasciculo 4-7 inaequales, quarum longior fere bipollicaris, basi pennicillo setarum rigidarum suffultae; *areolae* spinas emittentes, diametro fere bilineari; *radix* brevis, succosa et crassa, ramosa, fibrosa.

Floret per totum annum. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et saepe ad saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Armisi.*

Icon. *Dillen. Hort. Helt. tab. 296. pag. 388. 382.* sub nomine: *Tuna major spinis validis flavicantibus, flore sulphureo.* Optima.

Opuntia Dillenii. *Haw. supp. in DC. Prodr. 3. pag. 472.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 829.—Torn. Fl. Sic. pag. 253.*

Cactus Dillenii. *Bot. Reg. tab. 255.*

Nomen vulgare: *Ficudinnia sarvaggia.*

Ab aetniculis utitur ad tingendas funes colore rubro-sanguineo, nec comeditur quamvis innocua.

Ordo XL. UMBELLIFEREAE

Flores hermaphroditi vel abortu unisessuales, albi, flavi, purpurascentes vel ochroleuci, umbellati, umbellis simplicibus aut compositis, involucratis, involucellatis vel nudis; *calyx* tubo

ovario adnato, limbo quinquelaciniato vel dentato vel obsoleto; *corolla* quinquepetala, petalis laciniis aut dentibus calycinis alternis, disco seu receptaculo epigyno insertis; *stamina* quinque, petalis inserta, iisdem alterna, decidua, filamentis aestivatione incurvatis, antheris incumbentibus et bilocularibus; *ovarium* biloculare, loculis uniovulatis, ovulis pendulis; *styli* duo terminales, basi in *stylopodium* incrassati et ovarium tegentes; *diachenium* (fructus) duobus carpellis (mericarpiis) constans, postice, seu facie dorsali, dimidiae calycis parti adnatis, antica facie (*commisura*) sibimet admotis, apiceque, saepe, columnae centralis, filiformis, simplicis vel bipartitae (*carpophori*) pendulis, maturitate saepe plerumque secedentibus; *mericarpia* nervis et costis longitudinalibus, seu *jugis* quinque, saepe praedita, quorum alterum *carinale* dicitur, duo *lateralia*, reliqua, inter lateralia et carinale, *intermedia*; *valleculae* dicuntur spatia inter juga interposita; *vittae* denique tubuli pericarpici longitudinales filiformes, humore gummi-resinoso oleove volatili farcti, intra valleculas innati; *semen* in quovis mericarpio unicum, testa cum pericarpio connata, albumine magno, carnoso vel corneo, embryone in apice albuminis exiguo, pendulo, cotyledonibus inaequalibus, radicula ad hilum versa. Herbae aut suffrutices; *caulis* teres vel subangulatus, simplex vel ramosus, annuus aut persistens, cortice saepe gummi-resina aromatica scatente, medulla in nonnullis; *folia* alterna, raro opposita et simplicia, saepius varie secta et partita, petiolo vaginante, aliquando phyllodium; *involucrum* subtus ramos panicularum tri-multifoliolatum, foliolis dentatis, acuminatis aut spinosis; *involucellum* capituli 5-7-foliolatum, apice spinosum; *paleae* seu *bracteae* integrae, acuminatae, plus minus membranaceae; *stipulae* nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 762.—Juss. Gen. pag. 118 — Koch. Gen. Trib. Pl. Umbell. disposit. pag. 57. — DC. Prodr. 4. pag. 55.—Bartl. Ord. Nat. pag. 234.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 153.—Torn. Fl. Sic. pag. 257.—Bert. Fl. It. 3. pagina 102.

Tribus 1. SANICULEAE

Umbellae fasciculatae vel capitatae, simplices vel irregulariter dispositae; *petala* erecta et emarginata; *diachenium*

subteres; *mericarpia* quinquejugata vel omnino nulla, vittata vel evittata; *squamae* inferiores; *semen* semiteres, antice planiusculum.

Endl. Gen. Pl. pag. 766. — DC. Prodr. 4. pag. 57. — Koch. op. cit. pag. 138.—Torn. Fl. Sic. pag. 257.

Genus 1. Eryngium

Flores umbellato-capitati, simplices vel fasciculati, involucrati, sessiles; *calyx* quinquifidus, erectus, persistens; *corolla* petalis conniventibus, oblongo-obovatis, acuminatis, inflexis; *stamina* et *ovarium* ut in ordine; *styli* filiformes, in fructu inflexi; *diachenium* subteres, squamatum vel tuberculatum; *mericarpia* evittata et ejugata, semiteretia; *carpophorum* per totam longitudinem seminibus adnatum; *semina* subcompressa; *caulis* annuus aut perennis, viridis, glaucus aut coerulescens; *folia* simplicia, integra aut pinnatisecta, margine dentato-spinosa; *involucra* foliolis multifidis et spinosis; *involucella* capituli 5-7-foliolata, foliolis acuminato-spinosis; *paleae* seu *bracteae* solitariae, basi membranaceae aut nudae et acuminatae; *squamae* albae, primo strigosae subindeve aliquando tuberculosae.

Endl. Gen. Pl. pag. 768. n. 4386. — Lin. Gen. Pl. n. 324.—Lam. Ill. tab. 187.—DC. Prodr. 4. pag. 87.—Bert. Fl. It. 3. pag. 104.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 163.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 301.—Torn. Fl. Sic. pag. 257.

I. E. pusillum.—*Flores* umbellati, umbellis parvis, globosis, ovatis, sessilibus aut subsessilibus, terminalibus, lateralibus alaribusque; *calyx* tubuloso-quinquedentatus, erectus, persistens, squamis albis, brevibus, scariosis basi stipatus; *corolla* quinquepetala, petalis ovato-acutis, albis, dorso viridulis, apice emarginato-inflexis; *stamina* quinque, petalis alterna et aequalia, luteola; *ovarium* et *ovula* ut in ordine; *styli* filiformes, elongati et in fructu divaricati; *stigma* simplex; *diachenia* evittata et ejugata, semiteretia; *carpophorum* seminibus per totam longitudinem adnatum; *caulis* erectus vel adscendens, crassiusculus, teres, sulcatus, a pollice ad dodrantem

longus, dichotomus, patulus, glaber, glauco-viridis vel coerulescens; *folia* radicalia petiolata, cordato-oblonga, obtusa, grosse dentato-spinosa, interdum dentibus inferioribus profundius rectis, superioribus inermibus, subinde lobata; caulina reliqua sessilia, palmato-laciniata, laciniis angustis, lanceolato-linearibus, mucronato-pungentibus, margine serrato-spinosis; *petioli* alati, basi expansi in vaginam oblongam, striatam, amplexicaulem; *involucrum* pentaphyllum, foliolis 12 lin. longis, linearibus, margine dentatis, dentibus elongatis, spinosis; *involucella* ad basim capituli 5-7-foliolata, foliolis oblongo-lanceolatis, stellatis, apice spinosis, subintegris; *paleae* flore duplo longiores, subulatae, basi membranaceae, canaliculatae, indivisae, virides, mucronato - flavae, pungentes; *squamae* inter involucella et calycem numerosae, albo - squamosae, acuminatae et imbricatae, glabrae; *radix* praemorsa, extus nigra, fibris lateralibus crassis, longis, perpendicularibus, numerosis.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Bronte, Nicolosi, Maletto.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. lib. V. pag. CLVIII.* sub nomine: *Eryngium pusillum, planum, Moutoni.—Moris. Hist .sect. 7. tab. 36. fig. 11.* sub nomine: *Eryngium planum minus.*

Eryngium pusillum. *Lin. Sp. Pl. pag. 337. — Ten. Fl. Nap. 1. pag. 119.—DC. Prodr. 4. pag. 91. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 304.—Torn. Fl. Sic. pag. 258.—Bert. Fl. It. 3. pag. 105.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 168.*

Eryngium Barrelieri. *Parl. Fl. Ital. contin. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 209.*

Nomen vulgare: *Panicaudu.*

2. **E. campestre.**—*Flores* parvi, paniculato-divaricati, in capitulum terminale, parvulum, globosum, longiuscule pedunculatum congesti, cum alari solitario; *calyx* laciniatus, laciniis apice mucronato-spinosis; *corolla* quinquepetala, petalis laciniis calycinis brevioribus et albis; *stamina* et *ovarium* ordinis; *styli* lacinias calycis subaequantes; *diachenium* strigis albis, ovato-lanceolatis tectum; *mericarpia* carinata seu valleculis instructa, evittata; *semen* oblongum, fuscum, glabrum; *caulis* teres, striatus, erectus, superne ramosissimus, trichotomus, paniculato-corymbosus, divaricatus, subpedalis; *folia*

coriacea, dura, inferiora tripartita, segmentis pinnatifido-incisis, petiolata, petiolo semitereti, nudo, inermi, striato, basi in vaginam brevem expanso; superiora vagina petiolari, alata, basi auriculata et amplexicaulia, supremaque sessilia et tantum basi auriculata, utraque minus decomposita, margine vaginarum et auricularum dentato-spinoso; omnia coriacea, dura, laciniis costaque media lato-linearibus, pallentia, argute inaequaliterque dentato-spinosa, reticulato-spinosa; *involucrum* universale, ad basim paniculae situm, subhexaphyllum, rigidum, patens; *involucellum* capituli, seu partiale, capitulo duplo triploque longius, foliolis linearibus aut lanceolato-linearibus, apice mucronato-pungentibus, margine inermibus aut uno alterove dente spinoso inferne instructis, carinatis, supra canaliculatis; *paleae* seu *bracteae* indivisae, ovato-lanceolatae, tota spina terminali florem superantes; *squamae* imbricatae, albae, acuminatae, apice granulosae; *radix* teres, longa, simplex, alba, ramosa, crassiuscula.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in saxosis et arenosis vulcanicis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania, Ognina, Acicastello, Mascalucia, Pedara, Nicolosi, Belpasso, Monte S. Nicola, Monte Urna.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 181. f. 1.—Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. pag. 221.* sub nomine: *Eryngium campestre alectoropon, minus, asperum. — Plenck. Ic. Pl. med. 2. pagina 63. tab. 187.*

Eryngium campestre. *Lin. Sp. Pl. pag. 337. — Jacq. Fl. Austr. 2. pag. 35. tab. 155.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 116.— Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 109.—Bert. Fl. It. 3. pag. 111.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 163. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 301.—Torn. Fl. Sic. pag. 259.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 263. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 204.*

Nomen vulgare: *Panicaudu.*

Olim radices inter quinque aperientes minores habebantur, sed nunc desuetae.

Tribus II. AMMINEAE

Umbellae perfectae, compositae; *diachenium* subdidymum; *mericarpia* quinquejuga, jugis filiformibus vel alatis; *semen* teres vel gibboso-convexum.

Endl. Gen. Pl. pag. 768.—Koch. Umbell. pag. 114.—DC. Prodr. 4. pag. 98.—Torn. Fl. Sic. pag. 259.

Genus 1. Bupleurum.

Flores umbellato-compositi, parvi, saepe flavi; *scapus* longitudine varius, cylindricus, saepe involucratus, sulcatus; *pedicelli* radiales lineares, erecti, plus minus elongati, involucellati; pedicelli radiales ultimi lineares et inaequales; *calyx* margine obsoletus; *corolla* quinquepetala, petalis rotundatis, integris, apice arcte involutis, lacinula lata retusa; *stamina* corolla vix longiora, antheris subrotundis; *ovarium* et *ovula* ut in ordine; *styli* brevissimi, haerentes receptaculo dilatato, in fructu vix aucti, divergentes; *diachenium* ovoideum, e latere commisurali compressum, unde *mericarpia* quinquejuga, jugis alatis, acutis, filiformibus vel obsoletis, lateralibus marginalibus, valleculis vittatis vel evittatis, brevibus vel granulatis; *carpophorum* liberum; *semen* tereti-convexum, facie planiusculum. Herbae aut suffrutices glaberrimi; *folia* rarius dissecta, saepissime limbo abortivo et petiolo in phyllodium integerrimum mutato; *involucrum* varium; *involucella* constantia.

Endl. Gen. Pl. pag. 772. n. 4414.—Lin. Gen. n. 328.—Koch. Umbell. 44. f. 5152. — DC. Prodr. 4. pag. 127. — Bert. Fl. It. 3. pag. 129.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 203.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 308.—Torn. Fl. Sic. pag. 259.

1. B. protractum. — *Flores* parvi, flavi, umbellati, umbellis terminalibus cauli et ramis, pedunculatis, bi-triradiatis, nudis; *calyx* apice truncatus, margine libero nullo; *petala* brevissima, involuta, lutea; *stamina* et *ovarium* ut in gene-

re; *styli* duo, breves, flavi; *stigma* globosum, flavum; *diachenium* nigrum, valleculis granulato-flavis, oblongum et pilis granulosis sparsum, apice truncatum, coronatum; *caulis* humilis, decumbens, adscendens vel erectus, ramis divaricatis, a palmo ad pedem longus, striatus, alterne ramosus; *folia* inferiora ovato-obtusa, basi angustata, vix perfoliata; superiora subrotundo-ovata, perfoliata; omnia integerrima, obtusa, cum mucronulo minuto in medio, radiatim nervosa; *involucrum* universale nullum; *involucella* umbellula duplo triploque longiora,pentaphylla, foliolis ovatis, acuminatis, uno vel duobus interioribus multo brevioribus, omnibus quinque -septemnervis venosisque, viridi-lutescentibus, patulis, post anthesim conniventibus; *radix* fusiformis, simplex, alba, fibrosa, ramosa, perpendicularis.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo*, *Nicolosi*, *Battiati*, *Ognina*, *Catania*.

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 18.—Raf. tab. 18.*

Bupleurum protractum. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 881. — Link En. Alt. H. Ber. 1. pag. 261.—DC. Prodr. 4. pag. 129. — Bert. Fl. It. 3. pag. 132. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 204.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 308.—Torn. Fl. Sic. pag. 259. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 269.*

Bupleurum rotundifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 340. — DC. Prodr. 4. pag. 129.—Bert. Fl. It. 3. pag. 130. — Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 129. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 393.*

Olim uti subadstringens et vulnerarium laudabatur.

2. **B. Gerardi.** — *Flores* parvi, umbellati, umbellis terminalibus cauli et ramis, compositis, solitariis, pedunculatis; *scapus* elongatus, gracilis, apice umbellatus, pauci-radiatus, radiis inaequalibus, erectus, basi involucratus; *pedicelli* radiales ultimi inaequales; *calyx*, *corolla* et *genitalia* ut in praecedente specie; *diachenium* parvum, oblongum, truncatum, acute costatum, apice planum, grato odore foeniculi praeditum, stylis duobus brevissimis, recurvatis, valleculis lateralibus, glabris, maturitate nigris, costula centrali subtus univittata, lateralibusque evittatis; *caulis* teres, erectus, striatus, superne subangulatus, alterne ramosus, fistulosus seu farctus, subnodosus, ramis erecto-patulis, subinde jam a ba-

si caulis incipientibus; *folia* lineari-cuspidata, valde acuminata, tri-quinquenervia et venosa; inferiora longiora; *involucrum* universale tri-tetra-pentaphyllum, foliolis inaequalibus, saepe monophyllum, basi semivaginans, apice acutum et umbella multo brevius; *involucella* exigua, saepe pentaphylla et umbellulis minora; *radix* gracilis, fusiformis, flexuosa, lateraliter parce fibrosa.

Floret Augusto, Septembri. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontama elata: *Pedara, Bronte, Maletto.*

Icon. *Reich. Cent. 2. pag. 55, 56. tab. 164, 165. fig. 294, 295, 296.—Gerard. Fl. Gallopr. pag. 233. tab. 9.*

Bupleurum Gerardi. *Murr. Syst. Veg. ed. 14. pag. 274. DC. Prodr. 4. pag. 128.—Jacq. Fl. Austr. 3 pag. 31. tab. 256. — Reich. loc. cit. — Bert. Fl. It. 3. pag. 142.— Gerard. loc. cit. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 268.*

Bupleurum Gerardi var. *b.* virgatum. *Reich. Cent. 2 pag. 36. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 309. — Torn. Fl. Sic. pag. 260. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol 8 par. 2. pag. 208.*

Nomen vulgare: *Ciminu sarvaggiu.*

Fructus pro *Cumino cyminum* ab aetniculis utitur.

Genus 2. Apium.

Flores parvi, albi, vel albo-virides, hermaphroditi, umbellati, umbella composita, plana, parva, axillari, terminali, subsessili, nuda; *scapus* subnullus ad apicem caulis et axillas ramorum sex-duodecimradiatus; *involucrum* universale nullum vel accessorium ex foliis caulinis uno-duobus subintegris vel inciso-dentatis; *pedicelli* seu scapi umbellularum striati; *umbellulae* multiflorae, fere aequipetalae, totae fertiles; *involucella* nulla; *calyx* margine obsoletus; *petala* parva, ovata, acumine inflexo, alba; *stamina* corolla longiora, antheris subglobosis; *styli* breves, e receptaculo latiusculo, turgidulo, circa oram subrepando; *stigma* capitatum; *diachenium* ovoideum, e latere commissurali compressum, glabrum, coronatum a receptaculo seu toro et stylis parum auctis, apice recurvulis; *mericarpia* ad suturas canaliculata ibique bivittata, utrinque

quinquecostulata, costis angustis, parum elevatis, duabus marginalibus, valleculis latiusculis, univittatis; *carpophorum* filiforme, demum emarginatum aut brevissime bifurcum, liberum; *semen* gibbo-convexum, facie interna planiusculum. Herbae biennes, aromaticae, edules; *caulis* erectus, ramosus, striatus aut sulcatus, farctus aut fistulosus; *folia* decomposita, foliolis vel omnibus cuneato-ovatis, inciso-dentatis vel superioribus anguste pinnatifidis aut pinnatis, laciniis foliolisve linearibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 769. n. 4393. — Koch. Umbell. 128. DC. Prodr. 4. pag. 106. — Meisn. Gen. 142. — Bert. Fl. It. 3. pag. 256. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 320.—Torn. Fl. Sic. pag. 290. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 185.

I. A. graveolens. — *Flores* parvuli, albi, umbellati, umbella solitaria, parva, plana, terminali, alari, laterali, axillari; *scapus* brevissimus, sex-duodecimradiatus, non involucratus sed per accessorium suffultus foliis uno-duobus oppositis, ternatis, foliolis ovatis aut lanceolatis, subintegris aut inciso-dentatis; *pedicelli* seu radii umbellarum striati, radii ultimi seu radioli multiflori, fere aequipetali, toti fertiles; *involucella* nulla; *calyx* margine obsoletus; *petala* parva, ovata, acumine inflexo, alba; *genitalia* ut in genere; *diachenium* subrotundum, exquisite costatum, coronatum, aromaticum; *styli* breves, erecto-divergentes, apice recurvuli; *carpophorum* brevissimum, bifurcum; *mericarpia, valleculae, vittae* et *semen* ut in genere; *caulis* teres, fistulosus, sulcatus, crassiusculus, alterne ramosus, ramis supremis interdum verticillatis, uni-bipedalis, subinde inferne rubens; *folia* omnia pinnata, foliolis grandiusculis, cuneato-ovatis, acutis vel obtusis, subtrifidis et inciso-dentatis, petiolulatis, supra laete aut saturate virentibus, nitidis, subtus pallidioribus, nervoso-venosis; inferiora petiolata, petiolo striato, supra canaliculato, basi expanso in vaginam brevem, latiusculam, striatam, margine albo-membranaceam; superiora ternata, subinde praedita foliolis angustioribus, cuneato-oblongis, profundius incisis, suffulta vagina petiolari angusta, longiuscula loco petioli; *radix* fusiformis vel ramosa, crassiuscula, alba.

Floret Junio. ⊙ et ②.

Aetnae, in umbrosis et humidis pedemontanae regionis: *Catania, Paternò, Biancavilla, Adernò.*

Icon. *Sabbati Hort. Rom. 5. tab. 67. — Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 14. tab. 217.—I. Gul. Weinm. Phyt. Iconagr. n. 150. pag. 64.*

Apium graveolens. *Lin. Sp. Pl. pag. 399. — DC. Prodr. 4. pag. 101. — Savi Fl. Pis. 1. pag. 315.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 336. — Bert. Fl. It. 3. pag. 258.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 320.—Torn. Fl. Sic. pag. 260.— Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 443.*

Haec planta videtur culta in humidis ubi sabula vulcanica cum argilla sunt mixta: *Acireale, Catania, Paternò, Biancavilla, Adernò.* Ibi herba luxuriat omnibus partibus praesertim radice et turionibus radicalibus primo evolutis; quae res praestant ad usum culinae et ad acetaria. Vis hujus plantae dicitur calefaciens, aperiens, sudorifera et ideo noxia apopleticis, epilepticis et vertiginosis.

Genus 3. Pimpinella.

Flores parvi, biumbellati, exinvolucrati, albi, rubri vel lutei; *scapus* aliquando brevissimus; *pedicelli* seu radii erecti, cylindrici, radii terminales plurimi, filiformes, hirtuli, erecti; *calyx* margine saepe obsoletus; *petala* aequalia, obovata, emarginata et acumine inflexo; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *ovarium* tumidulum, convexum; *styli* breviusculi, erecti, in fructu elongati, divaricati, recurvati; *stylopodii* ovoidei vel conici vel breves vel porrecti; *stigmata* capitellata; *diachenium* subrotundum aut ovoideum, e latere commisurali compressum; *mericarpia* utrinque leviter vel obtuse quinquecostata, costis duabus marginalibus, glabra, hispida aut pubescentia; *valleculae* multivittatae; *carpophorum* filiforme, demum liberum, bifidum; *semen* gibboso - convexum, facie planiusculum. Plantae herbaceae; *folia* radicalia pinnatisecta vel bipinnata, inferiora foliolis ovatis aut subrotundis; superiora foliolis anguste laciniatis; *radix* simplex.

Endl. Gen. Pl. pag. 771. n. 4410.—Lam. Ill. 3. tab. 202. Lin. Gen. pag. 145.—Juss. Gen. pag. 219.—DC. Prodr. 4. pag. 119. — Bert. Fl. Ital. 3. pag. 260. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 312. — Torn. Fl. Sic. pag. 261. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 157. et *195.*

I. P. peregrina.—*Flores* parvuli, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus, multiradiatis; *scapus* 4–5 poll. longus, cylindricus, striatus, hirsutus; *pedicelli* radii tenues, hirtuli, primo nutantes, dein erecti et conferti, basi nunquam involucrati, radii alteri floriferi, plurimi, externe longiusculi, interne breviores et erecti, nequaquam involucellati, raro involucro monophyllo, lineari, brevi suffulti; *calyx* hirtus, margine obsoletus; *petala* parva, aequalia, apice inflexa, alba; *stamina* petalis breviora; *ovarium* hirtum, flavum; *styli* duo, elongati, in fructu subaequales et erecto-divergentes; *stylopodium* conicum, crassiusculum, glabrum; *diachenium* parvum, ovoideum, hispidum, setulis patulis; *mericarpia, valleculae, vittae* et *carpophorum* ut in genere; *caulis* teres, tenuiter striatus, erectus, alterne ramosus, subinde dichotomus, bi-tripedalis, brevissime puberulus et aliquando glaber; *folia* primordialia simplicia, his proxima et caulina ima pinnata, utraque foliolis cordato-subrotundis, obtusis et obtuse dentatis, impari subinde trilobo, fugacia, petiolata, petiolo longo, striato, hispido, supra canaliculato, basi expanso in vaginam brevem, latiusculam, striatam, apice angustatam et integram, margine albo-membranaceam; caulina media foliolis cuneatis, ovatis vel oblongis, argute dentatis et subincisis, impari saepe trifido; superiora foliolis anguste pinnatifido-laciniatis, laciniis linearibus, mucronulatis, brevibus, utraque suffulta vagina petiolari, angusta, longiuscula, canaliculata vel horum inferiora fulcita petiolo brevi, basi vaginante; omnia tenuiter puberula, supra pallide viridia, subtus pallidiora; *radix* fusiformis aut fusiformi-ramosa, extus fusca.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis et ad sepes pedemontanae regionis: *Misterbianco, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Bonann. Panph. tab. 186.* sub nomine: *Daucus Seseli cretici foliis infimis, Ammi supremis, umbellis albis caducis.—Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 19.*

Pimpinella peregrina. *Lin. Sp. Pl. pag. 378.—DC. Prodr. 4. pag. 124. — All. Fl. Ped. 2. pag. 18. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 117. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 195. Bert. Fl. It. 3. pag. 267.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 314. Torn. Fl. Sic. pag. 261. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 275.*

Pimpinella hispida. *Loisl. Desl. Not. pag. 48.*

Tragium peregrinum. *Spr. Sp. Umbell. pag. 135.* et *Syst. Veg. 1. pag. 884.*

2. **P. Tragium.**—*Flores* parvuli, umbellato-compositi, umbella terminali, solitaria, parva, quinque-novemradiata; *scapus* seu *pedunculus* 5-6 poll. longus, striatus, viridis, glaber, erectus; *pedicelli* semiradii et radioli tenues, glabri, nudi, nubiles nutantes; *calyx* margine obsoletus; *petala* exigua, alba, obcordata, aequalia, ciliolata; *stamina* petalis breviora; *ovarium* hirtum; *styli* elongati, in fructu divaricati aut recurvati, stilopodiis brevibus, tumidis, granulosis, super receptaculum positis; *diachenium* parvum, ovoideum, subglobosum, fuscum, pilosum, pilis aliquando uncinatis, albo-flavis, magnitudine varium; *mericarpia* et *semen* ut in genere; *caules* plures ex eadem radice, caespitosi, lignescentes, adscendentes, crassi, simplices vel ramosi, plerumque superne tecti vaginis, reliquiisque petiolorum exsiccatis, terminati caule annotino, tenui, tereti, leviter striato, alterne ramoso, ramis patulis, in locis siccis et ripidis a paucis pollibus ad dodrantem longì et in fertilibus pedali-bipedales, pubescenti-farinacei aut glauco-albescentes aut glabri; *folia* coriacea, rigidula, pinnata, in parte superiore caulium lignescentium approximata, conferta, farinaceo-pubescentia vel glauco-albescentia vel glabra, foliolis subrotundis, ovatis aut oblongis, basi cordatis vel cuneatis, latiusculis aut angustis, acute dentatis et saepe incisis, impari plerumque trifido aut tripartito, petiolata, petiolo tenui, striato, basi expanso in vaginam brevem, latiusculam, acutam, strictam, saepe rubentem, margine membranaceo-albo; in caule annotino folia pauca, multo minora, alterna, sita sub ramis, foliolis linearì-pinnatifidis, laciniis brevibus, integris aut parce incisis, suffulta vagina peliolari angusta, longiuscula, canaliculata; suprema, inque ramis vaginae petiolares tantum, terminatae folio ramentaceo, lineari, simplici vel tripartito, subinde nullo; *radix* fusiformis, praelonga, fibrillis lateralibus paucis, sursum multiceps.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 71.* sub nomine: *Pimpinella minor, saxifraga, Apiifolio, lobulis subrotundis.*

Bonan. Panph. tab. 198. sub nomine: *Tragoselinum minus, lobulis subrotundis.*

Pimpinella Tragium. *Vill. Delph. 2. pag. 606. — Pers. Syn. 1. pag. 323.—DC. Prodr. 4. pag. 121.—Bert. Fl. It. 3. pag. 269.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 313. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 276.*

Pimpinella saxifraga. *Ucria Hort. Pan. pag. 139.*

Pimpinella canescens. *Loisl. Desl. Not. pag. 47. tab. 4.*

Tragium Columnae. *Spr. Sp. Umbell. pag. 134.*

Tragium glaucum. *Presl Del. Prag. pag. 125.*

3. **P. Gussonii.**—*Flores* parvi, umbellati, umbella solitaria, terminali, nuda, bi-sexradiata; *scapus* 1 - 1 $^1/_2$ poll. longus, striatus, glaber; *pedicelli* seu radii tenues, levissime striati, ad summum 6 lin. longi, erecti; radioli brevissimi, filiformes, uniflori; *calyx* turbinatus, sulcatus, glaber, limbo obsoleto; *petala* albo-rosea, obovata, margine integro et subrevoluto; *stamina* alba, petalis longiora et opposita, antheris aureis; *ovarium* et *ovula* generis; *styli* in flore longiusculi, albi et in fructu longiores; *stylopodium* breve, tumidulum, conicum; *stigmata* capitellata; *diachenium* subrotundum, parvum, pilosum, pilis brevibus, coronatum apice mericarporum et stylis ipsis elongatis et recurvatis; *mericarpia, valleculae, vittae* et *semina* ut in praecedente specie; *caulis* teres, tenuis, leviter striatus, erectus, inferne simplex, superne paniculato-dichotomus, divaricatus, sesqui-tripedalis, vaginis petiolaribus pro foliis vestitus, rarius inferne uno alterove folio composito praeditus; *folia* radicalia bipinnata, foliolis parvis, cuneato-ovatis vel obovatis, obtusis, pinnatifido-dentatis, supra laete viridibus, subtus pallidioribus, petiolata, petiolo striato, supra canaliculato, basi expanso in vaginam longiusculam, striatam, margine albo-membranaceam; pro foliis caulinis vaginae petiolares, angustae, canaliculatae, acutae, terminatae foliolo subulato, brevissimo vel aphyllae; *radix* fusiformis aut fusiformi-ramosa, odore hircino, ingrato.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis nemorosae et pedemontanae regionis: *Catania, Nicolosi.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 168.* sub nomine: *Tragoselinum procerior et ramosior, Dauci alsatici foliis imis.*

Pimpinella Gussonii. *Bert. Fl. It. 3. pag. 270. — Guss.*

Syn. Fl. Sic. 1. pag. 313.—Torn. Fl. Sic. pag. 261. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 276.

Pimpinella anisoides. *Guss. Cat. Hort. Bot. in Boccadif. anno 1821. pag. 50.*

Pimpinella bubunoides. *DC. Prodr. 4. pag. 121.*

Tragium Gussonii. *Presl Del. Prag. pag. 126. — Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 330.*

Genus 4. Ptychotis.

Flores exigui, biumbellati, umbellis fertilibus sterilibusque, terminalibus et lateralibus, varie involucratis; *scapus, radii* et *radioli* filiformes; *calyx* limbo quinquedenticulato aut obsoleto; *petala* alba, profunde obcordato-bifida, in medio carina elevata et lacinulam inflexam emittente; *stamina* corollae aequalia, antheris subrotundis; *ovarium* porrectum, circa oram subrepandum, stylopodia ovoideo-conica sustinens; *styli* in fructu recurvati, stylopodio parum longiores; *stigmata* capitellata; *diachenium* ovoideum aut oblongum, e latere commissurali compressum, utrinque quinquecostatum, costis filiformibus, lateralibus duabus marginalibus; *valleculae* univittatae, vittis articulatis, e serie granulorum concatenatorum factis; facie commissuralis utrinque ad raphe univittata; *carpophorum* filiforme, tenue, demum liberum, bipartitum. Herbae annuae; *caulis* erectus, gracilis, ramosus; *folia* pinnata aut bipinnata, foliolis inferioribus latioribus, superioribus anguste laciniatis vel omnibus anguste sectis; *semen* teres vel gibbosum, convexum, facie planiusculum; *radix* gracilis.

Endl Gen. Pl. pag. 770. n. 4400.—DC. Prodr. 4. p. 107. Meisn. Gen. 142.—Bert. Fl. It. 3. pag. 303. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 321.—Torn. Fl. Sic. pag. 262.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 197.

1. P. verticillata.—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, pedunculatis seu scaposis, quindecimradiatis, radiis externis longiusculis et internis breviusculis; umbellulis radiolatis externis fertilibus internisque sterilibus; *scapus* plus minus elongatus, tenuis, gla-

ber, basi nudus; *pedicelli* seu radii nunc aequales et umbella plana, nunc inaequales et umbella concava, involucello pentaphyllo, setaceo, patente, umbellulam aequante, foliolis tribus lineari-setaceis et duobus apice spathulatis mucronulatisque; *calyx* margine obsoletus; *petala* alba, parva; *genitalia* generis at *diachenium* exiguum, ovoideum, glabrum; *caulis* teres, gracilis, striatus, erectus vel adscendens, jam a basi ramosissimus, ramis alternis, divaricatis, subinde dichotomis, a palmo ad sesquipedem longus; *folia* pinnata, radicalia prima pinnis paucis vel tantum ternata, foliolis parvis, trifido-dentatis, laciniis linearibus, latiusculis prae illis reliquorum foliorum, his proxima et caulina ima pinnis numerosis, crebris et subinde fere imbricatis, sessilibus, utraque petiolata, petiolo basi expanso in vaginam latiusculam, brevem, striatam, margine albo-membranaceam; reliqua caulina foliolis minus decompositis, remotioribus, laciniis capillaceis, longioribus, setula alba terminatis, suffulta loco petioli vagina petiolari breviore et angustiore; *radix* gracilis, fusiformis aut fusiformi-ramosa, alba, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa obvia: *Catania, Ognina, Battiati, Mascalucia, Misterbianco, Paternò, Milo, Zaffarana, Nicolosi, Monti Gervasi, S. Nicola, Monte Mazzo.*

Icon. *Brot. Fl. Lusit. 1. pag. 457. tab. 39. — Riv. tetr. irr. tab. 94.* sub nomine: *Ammi minus.*

Ptychotis verticillata. *DC. Prodr. 4. pag. 108. — Bert. Fl. It. 3. pag. 305. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 321. — Torn. Fl. Sic. pag. 262.*

Ptychotis ammoides. *Koch. Syn. Fl. Germ. et Helv. 1. pagina 284.—Reich. Fl. Germ. Excurs. 3. pag. 474.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 198.*

Seseli verticillatum. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 260.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 308.*

Seseli ammoides. *Coll. Herb. Ped. 3. pag. 38. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 116.*

Seseli pusillum. *Brot. Fl. Lusit. cit.*

Seseli corsicum. *Link. En. Alt. 1. pag. 283.*

Genus 5. Sium.

Flores parvi, albi, biumbellati, umbellis grandiusculis, mediocribus aut parvis, planis, pauci-multiradiatis, terminalibus aut oppositifoliis, hermaphroditis, involucratis; umbellulis, aequipetalis, totis fertilibus involucellatisque; *scapus* plus minus elongatus, glaber, striatus, erectus, basi olygo - polyphyllus, subinde nudus; *pedicelli*, seu radii, plus minus elongati, inaequales, glabri et involucro polyphyllo instructi; radioli floriferi omnes hermaphroditi, tenues, glabri; *calyx* limbo quinquedentato, aliquando obsoleto; *petala* ovata, apice inflexa; *stamina* corollae subaequalia aut longiora, antheris subrotundis; *ovarium, ovula* et *receptaculum* ut in ordine; *styli* breves aut longiusculi, reflexi, cum stylopodio conico, convexo, super receptaculum crenatum; *stigmata* capitellata; *diachenium* subdidymum, e latere commissurali compressum vel contractum; *mericarpia* quinquejuga, jugis aequalibus, filiformibus, lateralibus marginatibus, valleculis trivittatis, vittis superficialibus; *carpophorum* bipartitum, liberum; *semen* dorso convexum, facie planum. Herbae terrestres vel paludosae, perennes; *caulis* ramosus, erectus vel procumbens; *folia* pinnata, uniformia aut immersa, foliolis integris aut tripartitis; *involucra* et *involucella* polyphylla, raro monophylla.

Endl. Gen. Pl. pag. 772. n. 4413. — Koch Deuts. Fl. 2. pag. 455.—Meisn. Gen. 143.—Bert. Fl. It. 3. pag. 272. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 318. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 472.—Torn. Fl. Sic. pag. 262.

1. **S. angustifolium.**—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus, lateralibus, oppositifoliis, quinque-duodecim-radiatis, involucratis, involucro polyphyllo, sublaciniato; umbellulis parvis, tenuibus, multifloris, aequipetalis, totis fertilibus, involucellatis, involucellis polyphyllis, umbellulas aequantibus, patentibus aut reflexis, foliolis lanceolatis, acutis aut acutiusculis, inaequalibus, margine albo-membranaceis; *scapus* 5-10 lin. longus, glaber, striatus, viridis, e-

jusdem radiis crassiusculis, praesertim in fructu, et striatis; *calyx* limbo dentatus, dentibus exiguis, ovatis acutisque; *petala* aequalia, parva, non minuta, subrotunda, acuminato-incurva, superne carinata; *stamina* corolla longiora, antheris rufeolis; *ovarium*, *ovula* et *receptaculum* ut in ordine; *styli* longiusculi, cum stylopodiis ovato-conicis, e receptaculo convexo, albido, in fructu saepe rubido, circa oram subrepando; *stigmata* capitellata; *diachenium* parvum, ovoideum, acutum, e latere commissurali compressum, utrinque crassiuscule quinquecostatum, costis sulculo valleculari diremptis, glabrum, coronatum dentibus calycinis et stylis parum auctis, recurvatis, valleculis multivittatis; *carpophorum* tenuissimum, sero bipartitum, cruribus haerentibus acheniis; *semina* generis; *caulis* procumbens vel adscendendens, teres, crassus, fistulosus, striatus, a paucis pollicibus ad duos pedes longus, ab imo ramosus et dum luxuriat dichotomus; *folia* oppositiflora, petiolata, imparipinnata, numero pinnarum vario, foliolis ovatis aut ovato-lanceolatis, inaequaliter dentato-serratis, vix modo, vix magis acuminatis, supra nitidulis, subtus viridibus, brevissime petiolulatis, tribus supernis approximatis reliquisque oppositis et inter se dissitis; foliorum petiolo basi expanso in vaginam semiamplexicaulem, margine albo-rubido-membranaceam apiceque obtuse bilobam; *radix* valde inferne repens, fibris tenuibus, verticillatis, albis ad nodos instructa.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in paludosis et in saxosis vulcanicis: *Catania, Leucatea, Ognina, S. Giovanni Galermo, Acireale, Paternò, Adernò.*

Icon. *Moris. Hist. Pl. Ox. 3. sect. 9. tab. 5. fig. 2.* sub nomine: *Sium aquaticum humilius.—Plenck Ic. Pl. med. 2. pag. 74. tab. 191.*

Sium angustifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1672.—DC. Prodr. 4. pag. 125.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 301.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 309.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 318.—Torn. Fl. Sic. pag. 262.—Bert. Fl. It. 3. pag. 276.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 275.*

Berula angustifolia. *Koch. Syn. Fl. Germ. et Helv. 1. pagina 288.*

2. **S. nodiflorum.**—*Flores* parvi, albi, biumbellati, umbellis parvis, solitariis, terminalibus, lateralibusque, oppositifoliis,

quinque-duodecimradiatis, brevissime pedunculatis, subinde fere sessilibus; umbellulis totis fertilibus, aequipetalis, radiis seu pedicellis crassiusculis praesertim in fructu, fortiter striatis; *involucrum* universale nullum, raro monophyllum, umbella brevius; *involucella* polyphylla, umbellulas aequantia, patentia aut reflexa, foliolis lanceolatis, acutiusculis, inaequalibus, margine albo-membranaceis, integerrimis, raro uno vel altero dente insculptis; *calyx* limbo quinquedentatus, dentibus exiguis, ovatis aut acutis; *petala* aequalia, minuta, subrotunda, acuminulo incurva, superne carinata; *stamina* corollam aequantia, antheris rufeolis; *styli* semper brevissimi; *stylopodii* ovati, glabri; *stigmata* capitellata; *diachenium* minimum, ovoideum, e latere commisurali compressum, crassiusculum, quinquecostatum, costis sulculo valleculari diremptis, glabrum, coronatum dentibus calycinis et stylis auctis, recurvatis, valleculis univittatis; *carpophorum* tenue, filiforme, demum liberum, acheniis secedentibus; *caulis* procumbens vel natans, teres, crassiusculus, fistulosus, striatus, subinde rubens, a paucis pollicibus ad duos pedes longus, ab imo ramosus; *folia* omnia uniformia, imparipinnata, pinnis numero variis, foliolis magnitudine variis, ovatis, ovato-oblongis, inaequaliter dentatis, basi subcuneatis, apice acutis, nitidulis, supra laete et subtus pallidius virentibus, impari simplici, raro trilobo, omnibus breviter petiolulatis, petiolo communi tereti, sulcato, elongato, fistuloso, basi expanso in vaginam margine late albo-rubido-membranaceam, apice obtuse bilobam; *radix* et *caulis* repunt, fibrisque tenuibus, verticillatis, albis, ad nodos instruuntur. Tota planta glabra, fracta aromatica.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in humidis et paludosis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania, Paternò, S. Maria di Licodia, Adernò, Battiati, Acireale, Milo.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. sect. 9. tab. 5. fig. 3.* sub nomine: *Sium aquaticum, repens, procumbens, ad alas floridum seu umbellis candidis ad genicula dispositis.*

Sium nodiflorum. *Lin. Sp. Pl. pag. 361. — Smith Engl. Fl. 2. pag. 57.* et *Engl. Bot. 9. tab. 639. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 309.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 114.— Bert. Fl. It. 3. pag. 275.*

Sium repens. *Nocc. et Balb. Fl. Tic. 1. pag. 138.*

Sium stoloniferum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 318. — Torn. Fl. Sic. pag. 263.*

Helosciadium nodiflorum. *DC. Prodr. 4. pag. 104.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 189.*

Seseli nodiflorum. *Scop. Fl. Carn. 1. ed. 2. pag. 213.*

Nomen vulgare: *Crisciuni.*

Planta acris et veneni suspicione non caret; tamen ejus succum recenter expressum, parca dosi et interno usu ad morbos cutaneos rebelles debellandos et ad menstrua promovenda ab aetnicolis utitur.

Genus 6. Ammi.

Flores parvi, biumbellati, umbellis multiradiatis, planis aut convexiusculis, hermaphroditis, involucratis et involucellatis; *scapus* 5-7 pollices longus, viridi-glaucescens, striatus, involucratus, involucro pinnatifido - lineari, bi - trifido; *pedicelli* seu radii inaequales; radioli aequales, filiformes, glauco - virides, numerosi et floriferi; *calyx* margine obsoletus aut subdentatus; *petala* alba, profunde obcordata, acuminulo inflexo, emarginato - biloba; *stamina* corollam subaequantia aut paulum longiora, antheris subrotundis; *ovarium*, *ovula* et *receptaculum* ut in ordine; *styli* orti e receptaculo convexo, tumidulo, circa oram repando; *stigmata* capitellata; *diachenium* ovoideum, e latere commissurali compressum, utrinque in mericarpiis quinquecostatum, costis acute carinatis, duabus marginantibus, valleculis univittatis, vitta prominula, costulam minorem sistente, coronatum stylis recurvis; facie commissurarum bivittata; *carpophorum* filiforme, demum liberum, bipartitum; *semen* tereti-convexum, facie planiusculum. Herbae cum radice fusiformi; *caulis* erectus, teres, striatus, alterne ramosus; *folia* pinnatisecta aut multipartita, foliolis integris vel serrulatis vel laciniato - linearibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 771. n. 4404. — Lin. Gen. 334. — Spr. Prodr. Umbell. 41.—Meisn. Gen. 41.—Bert. Fl. It. 3. pag. 251.—DC. Prodr. 4. pag. 112.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 315.—Torn. Fl. Sic. pag. 263. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 200.

I. A. majus.—*Flores* parvi, biumbellati, ut plurimum hermaphroditi, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, multiradiatis, potius grandibus, planis et longe pedunculatis, involucratis et involucellatis; *scapus* elatus, cylindricus, striatus, glaber, albo-viridis, 4-5 pollices longus, multiradiatus, radiis inaequalibus; *pedicelli* seu radii filiformes et scapo conformes; radioli breviusculi, inaequales et involucellis obtecti; *calyx* margine obsoletus vel obtuse lobulatus; *petala* alba, parva, subaequalia, aequaliter aut inaequaliter biloba, acuminulo inflexo; *stamina* corollam aequantia aut vix superantia, antheris luteolis; *ovarium*, *ovula*, *styli*, *stigmata*, *diachenium*, *valleculae*, *vittae* et *semen* ut in ordine et in genere; *caulis* teres, striatus, glauco-viridis, farctus, erectus, sesquipedalis, paniculato-ramosus, ramis patulis, alternis, supremis oppositis; *folia* ima simpliciter pinnata, successive bipinnata, foliolis lanceolatis, acutis, argute serratis, integris vel bi-trifidis, laciniis ejusdem formae, subinde lobulatis, utraque fugacia: caulina reliqua bipinnata, foliolis anguste laciniatis, laciniis lanceolato-linearibus vel linearibus, mucronulatis, nunc omnibus plus minus argute serratis, nunc integerrimis, saltem illis foliolorum superiorum, subinde crispulis; caeterum folia inferiora petiolata, petiolo basi dilatato in vaginam latiusculam, longam, striatam, margine albo-membranaceam; superiora suffulta loco petioli vagina petiolari simili, successive breviore; *involucrum* universale polyphyllum, patens aut reflexum, umbella brevius aut subaequale, foliolis pinnatifidis, laciniis lineari-filiformibus mucronulatisque; *involucella* polyphylla, umbellula paulo breviora aut aequalia, foliolis simplicibus, linearibus vel lanceolato-linearibus, inferne albo-membranaceis, apice subulato-aristulatis; *radix* gracilis, fusiformis aut fusiformi-ramosa, lateraliter parce fibrillosa, alba.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Catania, Misterbianco, Paternò, Mascalucia.*

Icon. *Dod. Pempt. pag. 301.* sub nomine: *Ammi vulgare.—Sibth. et Smith Fl. Gr. 3. pag. 66. tab. 273. — Lam. Ill. tab. 193.*

Ammi majus. *Lin. Sp. Pl. pag. 349.—DC. Prodr. 4. pagina 112. — Sibth. et Smith loc. cit. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 113.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 245.—Bert.*

Fl. It. 3. pag. 252. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 316. — Torn. Fl. Sic. pag. 263.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 200.

Apium Ammi-majus. *Targ. Ist. Bot. 2. ed. 3. pag. 231. Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pagina 439.*

Ammi intermedium. *DC. Prodr. 4. pag. 113.*

Ammi glaucifolium. *Lin. Sp. Pl. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 317.—Torn. Fl. Sic. pag. 263.—Sanguin. Fl. Rom. Prodr. Alt. pag. 227.*

Genus 7. Ridolfia.

Flores parvi, biumbellati, umbellis lateralibus terminalibusque, oppositifoliis, pluriradiatis, radis erectis, inaequalibus, nudis, fertilibus; *scapus* 3 - 6 pollices longus, cylindricus, striatus, glaber, nudus; *pedicelli* seu radii plures, 30-40, inaequales, externi reliquis longiores, nudi; radiolidensiflori, breves, capillacei, glabri; *calyx* margine obsoletus; *petala* flava, ovalia, integra, involuta, cum lacinula inferna subquadrata, retusa; *stamina* petalis breviora, filamentis albis et antheris flavis; *ovarium, ovula* et *receptaculum* ut in ordine et genere; *styli* crassiusculi, breves, stylopodiis conicis, e receptaculo antice planiusculo ortis; *diachenium* lineari-oblongum, latera commisuralia contractum; *mericarpia* quinquejugata, jugis filiformibus, dorsalibus tenuissimis, vix prominulis, demum obsoletis, lateralibus marginantibus; *valleculae* planiusculae, univittatae, facie commisurali bivittata; *carpophorum* bipartitum; *semen* parvum, gibbosum, subtus planum. Herba annua, glauco-virens; *caulis* teretiusculus, leviter striatus; *folia* in lacinias filiformi-setaceas decomposita; *petiolus* stipulatus et aliquando limbo foliaceo destitutus.

Torn. Fl. Sic. pag. 264. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 212. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 312. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel. vol. 8. par. 2. pag. 420.

1. R. segetum.—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis oppositifoliis et una cum umbellulis nudis; *scapus* cylindricus, far-

ctus, intus albus, externe striatus, rubeolus et granulis albis adspersus, valde elongatus; *pedicelli* fructiferi, nudi, tenues, extimi fructu sesqui-triplove longiores, intimi subaequales et breviores; *calyx*, *petala* et *genitalia* ordinis generisque; *caulis* erectus, farctus, semi-bi-tripedalis, a basi ramosus, ramis cauli conformibus, divaricatis, adscendentibus, alternis; *folia* inferiora petiolata, bi-tripinnatisecta, in lacinias filiformi-setaceas obiter canaliculatas decomposita; superiora vaginae petiolari insidentia, trisecta, segmentis in lacinias pauciores, iis vero foliorum inferiorum conformes, abeuntibus; *petioli* teretiusculi, vaginis augustis, striatis, summis interdum aphyllis; *radix* tereti-fusiformis, gracilis.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis uliginosis pedemontanae regionis: *Catania, Vallone di Nesima, S. Giovanni Galermo, Acireale, Acicastello.*

Icon. *Moris Fl. Sard. tab. 75.* Optima.—*Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 31.* sub nomine: *Anethum sylvestre, majus.*

Ridolfia segetum. *Moris loc. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 312.—Torn. Fl. Sic. pag. 264. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 420.*

Carum Ridolfia. *Benth. Hook Gen. Pl. 1. pag. 891.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 273.*

Anethum segetum. *Lin. Mant. pag. 219.—Bert. Fl. It. 3. pag. 343. — Wulf. Fl. Norm. pag. 378. -- DC. Prodr. 4. pag. 186.—De Vis. Sacc. Cat. Piant. Ven. pag. 175.*

Foeniculum segetum. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXVI.*

Genus 8. Bunium.

Flores parvi, axillares et terminales, biumbellati, umbellis umbellulisque nudis aut involucrato-involucellatis, floribus externis fertilibus et internis sterilibus; *scapus* crassus, cylindricus; *calyx* margine obsoletus aut nullus; *petala* obcordata, emarginata, cum lacinula inflexa, alba vel rosea; *stamina* petalis parum longiora, antheris subrotundis; *styli* breves, in fructu longiores et divaricati; *stigma* capitellatum, stylopodio conico, clavato; *diachenium* oblongum aut oblongo-lanceolatum,

glabrum, latere commisurali compressum; *mericarpia* utrinque acute quinquecostata, costis duabus marginalibus, valleculis planis, latis; *carpophorum* bifidum, liberum; *semen* tereti-convexum, facie planum; *caulis* erectus vel decumbens, passim basi tenuior et flexuosus, parce ramosus; *folia* decomposita, foliolis lineari-pinnatifidis; *radix* e tubere globoso, subinde colliculoso, ramosa, ovato-elongata, edulis.

Endl. Gen. Pl. pag. 771. n. 4407. — DC. Prodr. 4. pagina 115.—Meisn. Gen. 242.—Bert. Fl. It. 3. pag. 216.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 193.—Torn. Sic. pag. 264.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 317.

I. **B. bulbocastanum.**—*Flores* parvi, albidi, terminales cauli et ramis et laterales, biumbellati, umbellis umbellulisque multifloris, floribus externis fertilibus, internis sterilibus, involucratis involucellatisque, involucro tri-pentaphyllo, foliolis linearibus, membranaceis, involucello quinquefoliolato, foliolis linearibus, radiolis brevioribus; *scapus* glaber, crassiusculus, cylindricus, erectus, striatus; *calyx* obsolete dentatus; *petala* alba, vix radiantia, profunde obcordata, lacinula inflexa; *ovarium, ovula* et *receptaculum* ut in ordine; *styli* albi, in flore brevissimi et in fructu elongati, divaricati, reflexi; *stylopodia* primo turgida et ovoidea, diachenio adpressa; *stigmata* capitellata, rosea; *diachenium* parvum, oblongum, obtusum, glabrum, sesquilineam longum, stylis persistentibus coronatum, immaturum angusto-lineare, valleculis univittatis; *semen* generis; *caulis* teres, striatus, erectus, crassiusculus, basi parum attenuatus et parum flexuosus, a sex pollices ad duos pedes longus, dum humilior fere totus flexuosus, simplex aut ramosus, ramis alternis, erecto-patulis; *folia* inferiora petiolata, bipinnata, foliolis pinnatifidis, laciniis brevibus, latiuscule linearibus, obtusis vel acutis; petiolo foliorum radicalium basi attenuato, caulinorum inferiorum basi expanso in vaginam angustam, longiusculam, striatam, margine albo-membranaceam; caulina superiora minus decomposita, laciniis angustioribus, linearibus, longioribus; suprema saepe ternata aut simplicia et indivisa, suffulta vagina petiolari angusta, amplexicauli, successive breviore, tamen longiuscula; *radix* modo tuber parum, globosum, modo crassius, pyriformi-col-

liculosum et subirregolare, ut plurimum ferens caulem solitarium, subinde duos, rarius tres, singulo e colliculo diverso.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis et herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Fossi, Leucatea, Battiati.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 2. pag. 69. tab. 182.—Sabbati Hort. Rom. 5. tab. 73. — Moris Ox. Hist. sect. 9. tab. 2. fig. 1.* sub nomine: *Bulbocastanum majus tuberosum.—Lobel. Ic. 745.* sub nomine: *Nucula terrestris.*

Bunium bulbocastanum. *Lin. Sp. Pl. pag. 349.—All. Fl. Ped. 2. pag. 26. — Reich. Fl. Germ. Exc. 3. pag. 477. — Bert. Fl. It. 3. pag. 220.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 317. Torn. Fl. Sic. pag. 264.*

Sium bulbocastanum. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 310.*

Carum bulbocastanum. *DC. Prodr. 4. pag. 115. — Koch. Fl. Germ. et Helv. 1. pag. 286.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 273.*

Radicis tubera expoliata a noxiis comeduntur et ad debellandas febbres malaricas utilia existimantur.

Tribus III. SESELINEAE.

Diachenium sectum transverse teres vel teretiusculum; *mericarpia* quinquejugata, jugis filiformibus vel alatis, lateralibus marginatibus, aequalibus vel latioribus; *semen* semitereti-convexum, rufo-rubeolum, vittis variis obsitum, facie planum, raphe saepe marginali.

Endl. Gen. Pl. pag. 773. — DC. Prodr. 4. pag. 135. — Torn. Fl. Sic. pag. 264.—Koch. Umb. pag. 112.

Genus 1. Crithmum.

Flores parvi, albo-flavo-viriduli, biumbellati, umbellis terminalibus et lateralibus, involucratis, involucro polyphyllo, foliolis lanceolatis, radiis valde brevioribus, umbellulis involucellatis, involucellis polyphyllis; *calyx* limbo obsoletus; *petala* aequalia, subrotundo-ovata, apice inflexa; inter rece-

ptaculum et petala squama seu lacinula obovata, alba, inserta; *stamina* quinque, filamentis longis, patentibus et antheris ovatis; *ovarium*, e receptaculo dilatato, convexo tectum; *styli* in anthesi subnulli, in fructu brevissimi; *stylopodium* ovatum, breve, receptaculo insertum; *stigmata* acuta; *diachenium* elliptico-oblongum, glabrum, crasse collicosum, initio e tereti-prismaticum, costis utrinque quinis, obscuris, obtusis, lateralibus marginalibus, valleculis planis, maturitate costis elevatis, canaliculatis et tunc nucleatum semine libero, multivittato; *carpophorum* tenue, filiforme, demum bipartitum, liberum. Plantae carnosae, repentes, perennantes, glauco-virentes; *caulis* teres, humilis; *folia* tripinnata, foliolis lanceolato-linearibus, integerrimis, carnosulis, erectis.

Endl. Gen. Pl. pag. 777. n. 4449.—Lin. Gen. 340.—DC. Prodr. 4. pag. 164.— Meisn. Gen. 143. — Bert. Fl. It. 3. pag. 164.—Lam. Ill. 2. tab. 197. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 326.—Torn. Fl. Sic. pag. 274. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 216. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 240.

I. C. maritimum. — *Flores* parvi, albo-viriduli, biumbellati, umbellis multiradiatis, planis aut convexiusculis, terminalibus lateralibusque; *scapus* valde elongatus, cylindricus, lineatus, crassus, apice erectus aut curvatus, involucro terminatus; *pedicelli* seu radii, crassi, striati, glabri, 1 - 1 $^1/_2$ poll. longi; radioli breves, virides, lineares, involucellati; *calyx* ovatus, margine obsoletus, viridis, sublineatus, receptaculo adhaerens; *petala* aequalia, subrotundo-ovata, apice inflexa, viridi-flava et punctis viridibus obsita, carnosula; *lacinulae*, seu *squamae*, inter petala et receptaculum sitae; *stamina* quinque, petalis alterna, filamentis albis, patentibus, elongatis, glabris et antheris albo-flavis, granulatis, ovatis; *ovarium* et *ovula* ut in ordine; *styli* duo, primo, in anthesi, brevissimi et parum conspicui, deinde longiores; *stylopodium* brevissimum, super receptaculum convexum, dilatatum, ovatum; *stigma* acutum; *diachenium* ellipsoideo-oblongum, glabrum, crasse corticosum, primo tereti-prismaticum, deinde quinquecostatum, costis fusco-viridibus, lateralibus marginalibus, valleculis planis, evittatis; *semina* libera, interna facie planiuscula et multivittata, externa fusco-flava, subsulcata; *carpo-*

phorum tenue, filiforme, bipartitum, liberum; *semen* elliptico-ovatum, 1-1 ½ lin. longum et ½ lin. latum; *caulis* teres, leviter striatus, crassus, a paucis pollicibus ad pedem longus et ultra, parce et alterne ramosus, subinde simplex, basi lignescens, adscendens vel erectus; *folia* carnosa, inferiora bi-tripinnata, foliolis lanceolatis, utrinque angustatis, acutis, integerrimis, pinnulis ut plurimum trifidis, petiolata, petiolo tereti, crasso, striato, supra leviter canaliculato, basi expanso in vaginam latiusculam, potius brevem, apice bidentatam, striatam, margine membranaceam; suprema suffulta vagina petiolari brevissima loco petioli, minora, triternata tantum, vel etiam vaginae aphyllae aut ramentulo foliaceo terminatae; *involucrum* polyphyllum, umbella brevius, patens, foliolis lanceolatis, acutis vel acuminatis, integerrimis; *involucella* polyphylla, umbellula paulo breviora, foliolis lanceolatis aut ovato-lanceolatis, acutis. Planta glauco-virens, erecta aut ricurvula; *radix* surculis late repens et inter saxa vulcanica persistens.

Floret a Julio ad Autumnum. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana super saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Ognina, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 14. tab. 209. — Lam. Ill. 2. tab. 197.*

Crithmum maritimum. *Lin. Sp. Pl. pag. 354.—DC. Prodr. 4. pag. 164.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 113. — Moris Pl. Sard. 2. pag. 216.—Bert. Fl. Ital. 3. pag. 333. Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. p. 241. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 326.—Torn. Fl. Sic. pag. 274. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 285.*

Cachrys maritima. *Spr. in Roem. et Sch. Syst. Veg. 6. pag. 442.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 295.*

Nomen vulgare: *Finocchiu marinu.*

Folia recentia vi diuretica pollent et in gonorrhoea et similia adhibentur.

Genus 2. Seseli.

Flores flavi vel albi, biumbellati; umbellis planis aut convexis et umbellulis fertilibus aut externis fertilibus internisque abortivis; *calyx* monosepalus quinquedentatus, dentibus

parvis, crassiusculis; *petala* obcordata vel ovata, cum lacinula inflexa, integra aut emarginata; *stamina* petalis longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* ora repandum, in fructu sustinens stylopodia ovoideo-conica et stylos stylipodia subaequantes aut superantes, recurvatos; *stigmata* capitellata; *diachenium* ovoideum aut ovoideo-oblongum, teres; *mericarpia* quinquejugata, jugis prominulis, filiformibus, elevatis, lateralibus marginantibus, aliquando latioribus, valleculis univittatis, aliquando externe bivittatis, commissura bi-quatrivittatis; *carpophorum* bipartitum; *semen* semiteres. Herbae biennes vel perennes, saepius glaucae: *folia* pinnatisecta vel ternato-composita; *involucrum* subnullum; *involucella* polyphylla.

Endl. Gen. Pl. pag. 774. n. 4430. — Lin. Gen. 360. — DC. Prodr. 4. pag. 144.—Meisn. Gen. 144.—Bert. Fl. It. 3. pag. 322. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 218. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 322.—Torn. Fl. Sic. pag. 265.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 312.

I. S. tortuosum.—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis solitariis, numerosissimis, terminalibus lateralibusque, involucro nullo vel olygophyllo; umbellulis densifloris, convexis, totis fertilibus, involucellatis; *scapus* 2-3 poll. longus, tri-novemradiatus, crassus, sulcatus; *pedicelli*, seu radii et radioli, crassi, rigidi, sulcati; *calyx* margine liber, quinquedentatus, dentibus exiguis, ovatis, acutis, tubo hirto; *petala* parva, aequalia, ovata, apice inflexo, alba aut albo-rubentia; *stamina* alba, petalis longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* convexum, substinens styolopodium ovoideo - conicum et stylos recurvatos, parum stylopodium superantes; *diachenium* ovoideo-oblongum, hirtum, insigniter et acute costatum, valleculis univittatis; *carpophorum* filiforme, crassiusculum, demum liberum, bipartitum; *caulis* teres, crassus, farctus, striatus, ramosissimus, dichotomus, divaricatus, tortuosus, decumbens, adscendens, erectus, a paucis pollicibus ad sesquipedem longus, internodiis approximatis, glaucus, glaber, albescens; *folia* crassa, carnosa, supra decomposita, ambitu triangularia vel oblonga, foliolis modo latiuscule modo anguste linearibus, supra canaliculatis, dorso nervo carinatis, apice tridentatis aut trifidis vel etiam integerrimis, mucronulatis, margine et

carina serrulatis, scabris; *folia* inferiora petiolata, petiolo crasso, striato, supra canaliculato, basi expanso in vaginam longiusculam, latiusculam, striatam, margine-membranaceam; superiora loco petioli suffulta vagina petiolari simili, successive breviore; suprema subinde simpliciter pinnata aut vagina tantum subaphylla; omnia odore foeniculaceo praedita et gustu stiptica; *involucrum* aut nullum aut olygophyllum, foliolis uno-tribus, brevissimis, lanceolatis vel linearibus, acuminatis; *involucella* polyphylla, radiolos subaequantia aut paulo breviora, foliolis lanceolatis vel ovato-lanceolatis, acuminatis, hirtis, margine albo-membranaceis; *radix* crassa, fusiformis aut fusiformi-ramosa, longa, alba, saepe sursum multiceps, collo zonata et subinde reliquiis vaginarum petiolarium sphacelatarum vestita.

Floret Septembri, Octobri. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana ad saxa vulcanica mari proxima: *Catania, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 16. tab. 312. — Cup. Panph. 3. ed. Bibl. Pan. tab. 101.* sub nomine: *Foeniculum tortuosum, glaucius, latiori folio.—Rafin. 65.*

Seseli tortuosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 373.—DC. Prodr. 4. pag. 147.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 115.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 327. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 219. — Bert. Fl. It. 3. pag. 326.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 322. Torn. Fl. Sic. pag. 265.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 281.—Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 315.*

Seseli glacum. *Sang. Cent. tres Prodr. Fl. Rom. add. pagina 45.*

— Var. *b.* maritimum. — *Caulis* ramosissimus, humilis, tortuosus, nudus, internodiis brevissimis, glaucis; *foliola* latiora, breviora et magis approximata quam in specie; *involucella* umbellis fere dimidio breviora.

Floret Septembri, Octobri, una cum specie.

Aetnae, ad saxa vulcanica mari proxima et cum sabulis mixta: *Catania, Acireale.*

Seseli tortuosum var. *b.* maritimum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 322.—Torn. Fl. Sic. pag. 265.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 282.*

Nomen vulgare: *Finocchiu marinu.*

Genus 3. Cnidium.

Flores albi aut rubeoli, biumbellati, umbellis compositis, convexis, umbellulis totis fertilibus, raro in centro sterilibus; *involucrum* aut nullum aut mono-diphyllum; *involucella* aut nulla aut olygophylla; *calyx* margine obsoletus; *petala* aequalia, ovata, integra aut leviter biloba, cum lacinula inflexa; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* convexum vel subrepandum; *styli* in anthesi erecti, longiusculi, in fructu recurvati et longiores; *stylopodia* conica; *stigmata* capitellata; *diachenium* ovoideo - oblongum, e latere commissurali compressum, glabrum; *mericarpia* quinquecostata, costis lateralibus marginalibus, omnibus anguste alatis, alis aequalibus, valleculis univittatis, latere commissurali bivittatis; *carpophorum* filiforme, demum bipartitum, liberum; *semen* semiteres. Herbae annuae vel perennes; *caulis* erectus, striatus, simplex aut ordinate ramosus; *folia* supra decomposita et ordinate divisa, foliolis multifidis, laciniis linearibus vel lanceolatis.

Endl. Gen. Pl. pag. 777. n. 4436. — Hoffm. Umbell. 1. pag. 157.—DC. Prodr. 4. pag. 152.—Bert. Fl. It. 3. pagina 350. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 325. — Torn. Fl. Sic. pag. 266.

1. C. apioides.—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis grandiusculis, multiradiatis, convexis, solitariis, terminalibus ramis et cauli, saepe nudis, raro involucro mono-diphyllo suffultis; radii umbellae striati, latere interno scabri; *scapus* longus et una cum pedicellis glaucus et striatus; *petala* et *stamina* alba et subaequalia, antheris flavis; *receptaculum* ut in genere; *styli* duo, in fructu valde elongati, demum recurvati; *stylopodia, diachenium, mericarpia, valleculae, vittae* et *semen* ut in genere; *caulis* sulcatus, striatus, farctus, erectus vel adscendens, simplex aut alterne ramosus, ramis erecto-patulis, subinde inferne rubens, glaber, glaucus, tri-quadripedalis; *folia* inferiora longe petiolata, tripinnata, foliolis cuneatis, multifidis, uniformibus, laciniis modo angustis et lanceolatis, modo latis, semper breviter mucronulatis, mucronu-

lo albo-cartilagineo; folia superiora minora, vagina petiolari suffulta loco petioli; *petiolus* striatus, supra canaliculatus, basi in vaginam longam, angustam, striatam, margine albo-membranaceam expansus; *involucrum* universale saepe nullum, subinde mono-diphyllum, foliolis lanceolatis, acutis, basi valde angustatis, longis, rarissime ex folio composito, foliolis integris vel incisis; *involucella* nulla aut olygo-polyphylla, foliolis setaceis, umbellula brevioribus et interdum brevissimis; *radix* conica, fusca, praemorsa seu anfracta rimis crassiusculis imbricatisque, 1–2 pollices longa et 5-10 lineas lata, basi fibrillosa et ramosa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in nemorosa et pedemontana regione: *Bronte, Milo, Zaffarana, Pedara, Sambuco, Catania.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. 2. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 223.* sub nomine: *Daucus albus, Dauci alsatici foliis.* Bona. — *Lob. Ic. stirp. pag. 775.*

Cnidium apioides. *Spr. Umbell. Prodr. pag. 40. — DC. Prodr. 4. pag. 152.—Hoffm. Umbell. pag. 157.—Bert. Fl. It. 3. pag. 351.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 325. — Torn. Fl. Sic. pag. 266.—Reich. Fl. Germ. Exc. 3. pag. 469.*

Ligusticum apioides. *Lam. Enc. Méth. Bot. ed. Pad. 3. par. sec. pag. 552.—Ten. Fl. Nap. pag. 143.—Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 335.—Spr. Umbell. Sp, pag. 122.*

Ligusticum cicutaefolium. *Vill. Dauph. 2. pag. 612. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel. vol. 8. par. 2. pag. 336.*

Ligusticum silaifolium. *Jacq. Fl. Austr. 5. pag. 52.*

Genus 4. OENANTHE

Flores parvi, albi vel subcarnei, biumbellati, umbellis multifloris, planis vel convexis, radiis in fructu plus minus incrassatis, umbellulis grandiusculis, parviradiatis aut aequipetalis, floribus externis sterilibus; *calyx* margine quinquepartitus, segmentis lanceolatis, acuminatis, in fructu persistentibus, incrassatis et rigescentibus; *petala* obovata, emarginata, cum lacinula inflexa; *stamina* corolla longiora; *receptaculum* convexum; *styli* in anthesi longiusculi, erecti, in fructu magis elongati, divergentes, rigescentes; *stylopodia* brevia, conica; *stigma* capitellatum: *diachenium* oblongum, e

latere commissurali compressum, utrinque decemcostatum, costis duplicatis, externis minoribus, glabrum, coronatum margine calycinali et stylis divergentibus, valleculis angustis, univittatis; *carpophorum* indivisum, acheniis numquam secedentibus; *semen* convexum vel teretiusculum. Plantae perennes, glabrae, suspectae aut venenatae; *caulis* alterne ramosus; *folia* omnia aut inferiora bipinnata, saepe heteromorpha sive superiora foliolis angustioribus praedita; *involucrum* universale nullum aut olygo-polyphyllum; *involucella* polyphylla, linearia, umbellulis breviora; *radix* fasciculata, tuberosa, filipendula vel fibrosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 773. n. 4418.—DC. Prodr. 4. pag. 136.—Lin. Gen. pag. 140.—Juss. Gen. pag. 221. — Meisn. Gen. 144.—Bert. Fl. It. 3. pag. 233.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 327.—Torn. Fl. Sic. pag. 266. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 492. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 220.

I. O. globulosa. — *Flores* parvi, albi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus et lateralibus oppositifoliis, 3–8-radiatis, radiis sulcatis; umbellulis multifloris, florentibus convexis, floribus externis sterilibus, longiuscule pedicellatis; umbellulis fructiferis globosis; radiolis brevibus, striato-sulcatis, in fructu incrassatis; *scapus* elongatus, 3–4 pollices longus, raro lateraliter brevissimus, striato-sulcatus, glaber, glaucus; *calyx* marginatus, segmentis anguste lanceolatis, acuminatis, duobus exterioribus longioribus et persistentibus; *petala* parva, obcordata; *stamina* petalis subaequalia, antheris globosis et flavis; *receptaculum* generis; *styli* in fructu elongati et isto subaequales; *diachenium* grandiusculum, turgidum, globoso-pyriforme, dentibus calycinis, anguste lanceolato-acuminatis coronatum, cortice crassiusculo seu fungoso instructum, utrinque quinquecostatum, costis latis, crassis, convexis, laevibus, subinde sulco longitudinali, tenuissimo diremptis, stylis coronantibus, erecto-divergentibus, subaequale aut paulo longius, pallidum aut albo-rubeolum, glabrum, subsessile aut basi crassiusculum et fungosum, valleculis angustissimis, univittatis; *carpophorum* indivisum; *semen* unicum ut in genere; *caulis* mono - bipedalis, e basi saepe flexuosa adscendens, fistuloso-farctus, teres, striatus, alterne ra-

mosus, glaber, glaucus, aliquando basi rubeolus, ramis patententibus; *folia* radicalia primordialia simpliciter pinnata, foliolis parvis, cuneato-ovatis, bi-trilobis vel integris; successiva et caulina inferiora bipinnata, foliolis lanceolatis, bi-trifidis vel integris; superiora simpliciter pinnata, foliolis linearibus, quidquam elongatis; *petioli* foliorum inferiorum teretes, striati, basi expansi in vaginam longam, angustam, striatam, margine membranaceam; *vagina* petiolaris similis, successive brevior, plerumque sustinet folia superiora loco petioli; *involucrum* universale aut nullum aut monophyllum, foliolo lineari, brevi, rarius elongato, basi margine membranaceo; *involucella* polyphylla, umbellulis subbreviora, foliolis brevibus, acuminatisque; *napuli radicales* fasciculati, cylindraceo-clavati, clava in fibram desinente, nunc crassiore et nunc tenuiore.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis humidisque pedemontanae regionis: *Catania, Cibali, Fortino, S. Giovanni Galermo.*—Alias species hujus generis, ideo *O. fistulosam, O. phellandrium* et *O. pimpinelloidem,* nunquam in saxosis vulcanicis vidi, at semper in humidis argillosis et sabulosis *(Sponde del Simeto).*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 198 et 2. tab. 117.* sub nomine: *Oenanthe Thapsiae foliis, Sparganii capitulo.*

Oenanthe globulosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 364.—DC. Prodr. 4. pag. 138.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 316.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 226.—Reich. Fl. Germ. exc. 3. pag. 464. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 328.—Torn. Fl. Sic. pag. 266.*

Phellandrium globulosum. *Bert. Fl. It. 3. pag. 230.*

Oenanthe paucedanifolia. *Maur. Cent. XIII. pag. 16.*

Genus 5. Foeniculum.

Flores biumbellati, umbellis aut planis aut concavis, non involucratis, umbellulis pauci-multifloris, fertilibus, aequipetalis, non involucellatis; *scapus* elongatus, farctus; *pedicelli* seu radii, plus minus elongati et scapo conformes; *calyx* tubulosus, margine tumidus et obsoletus; *petala* oblonga, flava,

integra, lacinula subquadrata, retusa; *stamina* petala subaequantia, recurva, antheris subrotundis, flavis; *receptaculum* crassum, convexum; *styli* brevissimi; *stylopodii* conici, crassi, circa basim tumiduli et subrepandi; *stigmata* subsessilia, capitellata; *diachenium* oblongum, e latere commissurali compressum; *mericarpia* utrinque quinquecostata, costis lateralibus duabus marginalibus, valleculis univittatis, commissura bivittata; *carpophorum* bipartitum, liberum; *semen* subteres. Plantae annuae aut perennes, aromaticae; *caulis* teres, erectus, medulla farctus aut fistulosus, valde ramosus; *folia* decomposita, capillacea.

Endl. Gen. Pl. pag. 774. n. 4425.—Hoffm. Umbell. pagina 120. tab. 1. fig. 13. — DC. Prodr. 4. pag. 142. — Meisn. Gen. 145.—Lin. Gen. 145.—Lam. Ill. 3. tab. 204. fig. 2.—Bert. Fl. It. 3. pag. 338. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 323. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 214. — Torn. Fl. Sic. pag. 267.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 308.

I. F. piperatum.—*Flores* flavi, parvi, odori, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, planiusculis vel concavis, 3-10-radiatis, umbellulis 6-12-radiolatis; *scapus* viridi-glaucus, non nitens, cylindricus, striatus, plus minus elongatus, erectus, farctus; *pedicelli*, seu radii, erecti, patentes, externi longiores; radioli lineares, cylindrici, striati, viridiglauci; *calyx*, *petala*, *stamina*, *receptaculum*, *styli* et *stigmata* ut in genere; *diachenium* longum, utrinque constrictum, glaucum, sapore ferventiori urens, mericarpiis, stylopodiis, valleculis vittisque generis; *caulis* cylindricus, crassiusculus, non succosus, dein lignosus, medulla alba farctus, erectus, nodosus, ad nodos albus, longo tractu alterne ramosus; *folia* petiolata, inferiora valde elongata, ambitu triangularia, tripinnata, foliolis multipartito-capillaceis, brevibus, oppositis et subdichotomis, rachide sulcato-canaliculata, albida et ridigula; superiora inferioribus similia sed ambitu minora, et laciniis brevioribus, crassis, subulatis, mucronulatis, nigris, rachide semper sulcato-albida; *petiolus* teres, basi suffultus vagina albo-membranacea, quae saliendo decrescit et in petiolo supremo est aphylla; *radix* crassa, alba, ramosa.

Floret Junio, Augusto. ♃.

Aetnae, ubique in saxosis humidis et umbrosis pedemontanae regionis: *Catania, Acicastello, Battiati, Viagrande, Trecastagni, Mascalucia, Paternò, Adernò.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Cat. tab. 157.* sub nomine: *Foeniculum asininum foliis crispis, sive Millefolii graveolens.*

Foeniculum piperatum. *Bert. Fl. It. 3. pag. 342.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 323.—Torn. Fl. Sic. pag. 267.—Ten. Syll. pag. 104.*

Foeniculum piperitum. *DC. Prodr. 4. pag. 142. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 215.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 283.*

Anethum piperitum. *Ucria Pl. ad Linn. opus add. n. 6.*

Meum piperatum. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 291. — Guss. Pl. rar. pag. 110.*

Foeniculum capillaceum. *Gilib. (1781-82) ex auct. Freyn Fl. Süd-Istr. p. 342. ex Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 308.*

Nomina vulgaria: *Finocchiu rizzu, Finocchiu asininu, Finocchiu di muntagna, Finucchiastru.*

Planta et fructus sunt aromatici et ad varia condimenta ciborum utuntur.

Tribus IV. ANGELICEAE

Diachenium dorso compressum, margine dilatato-alato; *mericarpia* quinquejuga, jugis tribus dorsalibus, filiformibus vel alatis, duabus lateralibus marginalibus, semper in alam expansis; *semen* dorso convexum, facie planiusculum.

Endl. Gen. Pl. pag. 778.—Koch. Umbell. 98.—DC. Prodr. 4. pag. 164.—Torn. Fl. Sic. pag. 268.

Genus 1. Angelica.

Flores albi vel albo-viriduli vel albo-rubeoli, grandiusculi, biumbellati, umbellis convexis, involucratis aut nudis, umbellulis inaequalibus, externis fertilibus et nudis, internis paucis sterilibus, et involucellatis; *scapus* elongatus, al-

bo-cinereus, sulcatus aut striatus, polyradiatus, basi radiorum pubescenti-cinereus; *pedicelli*, seu radii, inaequales, scapo valde conformes; *calyx* margine obsoletus, quinquedentatus; *petala* parva, aequalia, oblonga, acuminata, acumine lacinulato, incurvo; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* subrepandum, convexum; *styli* in anthesi breves, erecti, in fructu receptaculo aequales aut longiores etiam duplo triploque; *stigma* simplex; *diachenium* oblongum, e dorso convexo-compressum, margine alatum, utrinque quinquecostatum, costis tribus dorsalibus, approximatis, reliquis duabus remotioribus, tenuioribus, juxta alam marginalem sitis, valleculis univittatis aut evittatis, facie commissurali bivittata aut evittata, vittis omnibus completis; *semen* liberum, vittatum; *carpophorum* tenue, filiforme, demum bipartitum, liberum. Plantae perennes; *caulis* teres, erectus, alterne vel opposite ramosus, fistulosus; *folia* ampla, tripinnata, foliolis ovatis, oblongo-lanceolatis, serratis, una alterave incisione insculptis; *petioli* ampli, vaginantes; *involucrum* et *involucellum* varia.

Endl. Gen. Pl. pag. 778. n. 4456. — Hoffm. Umbell. 1. pag. 158.—Meisn. Gen. 146.—DC. Prodr. 4. pag. 169. — Bert. Fl. It. 3. pag. 409.—Torn. Fl. Sic. pag. 268.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 357.

1. A. nemorosa. — *Flores* parvi, albo-viriduli, odori, biumbellati, umbellis terminalibus et axillaribus, longe pedunculatis, nudis aut involucro olygophyllo donatis, multiradiatis; umbellulis fertilibus elongatis nudisque, sterilibus brevibus et involucellatis, omnibus glaucescentibus; *scapus* cinereo-pubescens, senio hirtus et scabridus, 3-4 poll. longus, sulcatus; *pedicelli* scapo conformes, inaequales, primo albo-pubescentes, dein scabridi; *calyx* margine obsoletus et quinquedentatus; *petala* parva, aequalia, alba aut albo-rubeola, oblonga, acuminata, cum lacinula incurva; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* ut in genere; *styli* in fructu elongati, recurvati, stylopodio triplo longiores, decidui; *stigma* acutum, simplex; *diachenium* oblongum, tribus costis dorsalibus prominentibus, acutis, alis marginalibus angustis, valleculis evittatis; *semen* liberum, tectumque vittis numerosis, facie commissurali evittata; *caulis* teres, for-

titer striatus, crassus, fistulosus, alterne ramosus, quadri-quinquepedalis, inferne rubescens; *folia* ima grandia, supra laete viridia, subtus pallidiora, utrinque glabra, lucida, petiolata, trìpinnata, foliolis ovato-oblongis, acuminatis, inaequaliter et argute serratis, impari trifido aut tripartito, cuneate decurrente, lateralibus subinde auricula extus sectis, basi subcordatis aut oblique cordatis; caulina superiora successive minora, bipinnata, vagina petiolari grandi loco petioli suffulta; caeterum similia; *petiolus* crassus, semiteres, fistulosus, striatus, basi expansus in vaginam amplam, concavam, intus albentem, extus viridem, subinde rubentem, striatam, margine vix membranaceam; *involucrum* nullum aut olygophyllum, umbella brevius, tamen longiusculum, reflexum, foliolis lanceolato-linearibus, apice longe attenuato-acuminatis, margine albo-membranaceis; *involucella* olygo-polyphylla, umbellulas subaequantia aut paulo breviora, foliolis ut in involucro sed angustioribus, subinde in latum externum coadunatis; *radix* crassa, fusiformi-ramosa, extus fusca intusque alba, intense et grate aromatica, fibrillosa.

Floret Augusto, Septembri, Octobri. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis aut uliginosis pedemontanae regionis: *S. Giovanni Galermo, Nizzeti, Battiati, Pedara, Mascalucia.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 2. pag. 78. tab. 197. — Dod. Pempt. pag. 318.*

Angelica nemorosa. *Ten. Syll. pag. 560.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 357.—Torn. Fl. Sic. pag. 268.*

Angelica arcangelica. *Lin. Sp. Pl. pag. 360.—Smith Fl. Engl. 2. pag. 80.* et *Engl. Bot. 36. pag. 2561. — All. Fl. Ped. 2. pag. 9.*

Angelica officinalis. *DC. Prodr. 4. pag. 169.—Reich. Fl. Germ. exc. 3. pag. 462.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 290.*

Angelica sylvestris. *Lin. Sp. Pl. pag. 251. — Bert. Fl. It. 3. pag. 412.* excl. synonim.

Nomina vulgaria: *Angelica, Imperatoria, Angelica silvestri.*

Radix odorosa stomatica et corroborans judicatur. Est remedium apud Lappones in affectione colica. Vero caulis decorticatus et saccharo conditus est deliciosus.

Tribus V. PEUCEDANEAE

Diachenium dorso compressum, planum, margine integro, dilatato, laevigato, convexiusculo, mericarpiis quinquejugatis, jugis filiformibus, raro alatis, lateralibus marginatis; *raphe* marginalis, hinc fructus utrinque unialatus; *semen* complanatum, dorso convexiusculum.

Endl. Gen. Pl. pag. 778. — DC. Prodr. 4. pag. 170.— Torn. Fl. Sic. pag. 268.

Genus 1. Ferula

Flores lutei, grandiusculi, biumbellati, involucris et involucellis aut nullis aut deciduis, raro persistentibus, umbellis convexis, dense radiatis, elongatis, axillaribus terminalibusque, umbellulis convexiusculis, erectis, multifloris, in umbella primaria totis fertilibus, in lateralibus sterilibus aut floribus externis fertilibus et pedicello brevioribus, internis sterilibus et longiusculis; *scapus* valde elongatus, albus, cylindricus, substriatus, farctus medulla alba et fibris non percursa; *pedicelli*, seu radii primarii, 4-6 poll. longi, cylindrici, glabri, substriati, farcti; radioli lineares, cylindrici, erecti, directione sphaeroidales et radiis primariis structura conformes; *calyx* tubulosus, marginatus dentibus vel lacinulis quinque; *petala* aequalia, ovata, apice lacinula inflexa; *stamina* corolla longiora, antheris ovatis; *receptaculum* convexiusculum et subrepandum; *styli* in anthesi breves, erecti, in fructu receptaculo aequales aut longiores, arcuato-recurvati, demum decidui; *stigmata* capitellata; *diachenium* ellipticum, oblongum vel obovatum, e dorso lenticulari - compressum, glabrum, utrinque costis primariis quinque, filiformibus, quarum tres dorsales, duae in facie interna acheniorum sub margine accessorio, nervulis vallecularum tenuioribus, lateralibus auctis margine accessorio, alaeformi, angusto; *valleculae* uni-quadrivittatae; facies commissuralis plana, bi-multivittata, vittis omnibus plerumque inferne inaequaliter incompletis, nonnullis etiam dimitiatis aut minus quam dimitiatis; *carpophorum* tenue, filiforme, demum bipartitum; *caulis* erectus,

saepe procerus et crassus, medulla plurima alba, fibris rugis percursa, farctus, alterne vel opposite ramosus aut verticillatus; *folia* ampla, supra decomposita, laciniis latiusculis aut anguste linearibus, integerrimis vel lanceolatis, inciso-dentatis, omnia petiolata, petiolo membrana vaginante suffulto; *radix* longa, ingens, fusiformis vel ramosa. Plantae perennes.

Endl. Gen. Pl. pag. 779. n. 4439. — Lam. Ill. 3. tab. 205.—DC. Prodr. 4. pag. 171.—Koch. Umbell. pag. 96.— Bert. Fl. It. 3. pag. 371.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 352. Torn. Fl. Sic. pag. 268. — Lin. Gen. pag. 136. — Juss. Gen. pag. 222.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 243. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 295.

1. F. communis.—*Flores* grandiusculi, lutei, biumbellati, umbellis solitariis, convexis, terminalibus cauli et ramis, primaria majore, breviter pedunculata et tota fertili, lateralibus longius pedunculatis sterilibusque; *scapus* paniculato-ramosus, cylindricus, striatus, demum lignosus, medulla efibrosa farctus; *pedicelli*, seu radii primi, striati, glabri, inaequales, cylindrici, farcti; *calyx*, *petala*, *stamina*, *receptaculum*, *styli* et *stigma* ut in genere; *diachenium* obovatum, ellipticum aut elliptico-oblongum, saepe utrinque obtusum, subinde acutiusculum, costis acutis, valleculis uni-bi-trivittatis, vittis modo incompletis et etiam dimidiatis, in facie commissurali duabus aut quatuor; *caulis* teres, crassus, medulla alba, densa- et fibris sparsa farctus, 7 pedes et ultra longus, primo glauco-virens, inde rubeolus, laevissimus, opposite vel alterne ramosus, nodosus, nodis incrassatis, albidis et internodiis varie elongatis, subangulatis aut subarcuatis ac contortis praesertim in campis collisque aridis nec non in rupibus vulcanicis; *folia* inferiora petiolata, grandia, supra decomposita, laciniis bipartitis et integris, plus minus anguste linearibus, pollicaribus et ultra longis, acutis, integerrimis, saepe e latere sursum leviter arcuatis, supra laete vel saturate viridibus, nitidulis, subtus pallidioribus, glaucis; petiolo crasso, tereti, striato, basi expanso in vaginam longam, latam, striatam, intus albam extusque virentem, margine anguste albo-membranaceam; folia caulina superiora successive minora et minus decomposita, sed ejusdem formae, loco petioli vagina pe-

tiolari ampla suffulta; suprema sunt tantum vaginae aphyllae aut ramento foliaceo decomposito terminatae, oppositae aut verticillatae pro ratione ramorum, quibus subjacent; *involucrum* universale aut nullum aut monophyllum, breve, lineare vel lanceolatum, latiusculum; *involucella* saepe nulla; *radix* crassissima, praelonga, ramosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Milo, Bronte, Pedara, Mascalucia, S. Giovanni la Punta, Ognina, Acireale, Paternò, Misterbianco.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. 3. sec. 9. tab. 15. fig. 3.* sub nomine: *Ferula tenuiori folio.—Parck. J. Bauh. Hist. Pl. 3. lib. 27. pag. 43.* sub nomine: *Ferula folio Foeniculi, semine latiore et rotundiore.*

Ferula communis. *Lin. Sp. Pl. pag. 355.—DC. Prodr. 4. pag. 172. — Viv. Fl. Libyc. specim. pag. 16. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 297. — Guss. Enum. Pl. Inarim. pag. 153 et Fl. Sic. Syn. 1. pag. 352. Torn. Fl. Sic. pag. 268. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 290.*

Ferula glauca. *Lin. Sp. Pl. pag. 249. — Bert. Fl. It. 3. pag. 374.—Arcang. op. cit. pag. 291.*

Ferula nodiflora. *Lin. op. cit. pag. 247.—Bert. Fl. It. 3. pag. 372.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 353.—Torn. Fl. Sic. pag. 269.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 243. — Bianca Fl. Av. pag. 142.—Arcang. op. cit. pag. 290.*

Ferula neapolitana. *Ten. Fl. Med. 1. pag. 216.*

Nomen vulgare: *Ferra.*

Species valde polymorpha uti optime a Gussone et Caruel adnotatur. In pascuis ovibus praecipue venenata. Caules ad varios usus adhibentur ab aetnicolis, ideo ad conficiendas scannas, caveas ac tesseras, nec non ad obturandas phyalas vitreas et cados et ad costruenda cum viminibus opera topiaria quamplurima.

Genus 2. Ferulago

Flores lutei, parvuli, biumbellati, umbellis paniculato-ramosis, primaria majore, interdum grandi, subsessili, tota fertili, lateralibus minoribus; umbellulis multifloris, floribus e-

xternis fertilibus internisque sterilibus; *scapus* elongatus, cylindricus, striatus, laevis, glaucus, numquam rubens, medulla alba et non fibrillosa farctus; *pedicelli*, seu radii primarii, lineares, erecti, scapo conformes; radioli lineares, longiusculi, glabri et striati; *calyx*, *petala*, *stamina*, *receptaculum*, *styli* et *stigmata* ut in praecedente genere sed breviores; *diachenium* parvulum, glabrum, orbiculato-ellipticum, tenue, e dorso subconvexo-compressum, margine brevi cinctum, utrinque costis tribus prominulis acutis et obtusis notatum, duabus lateralibus obliteratis, mericarpiis fuscis, valleculis ut in *Ferula* sed vittis dorsalibus et commissuralibus plurimis; *carpophorum* bipartitum; *semen* plano-convexiusculum, multivittatum; *caules* leviter nodosi, ad genicula non incrassati, 2-4-pedales, cylindrici aut quinqueangulati, glabri, non rubeoli; *folia* tripinnata, laete virentia, radicalia ampla, longe petiolata; caulina adscendendo minus composita et sessilia; *petioli* vaginantes et illis *Ferulae* conformes, sed minores; *involucrum* polyphyllum; *involucella* umbellulas subaequantia.

Koch. Umbell. pag. 97 et *Syn. pag. 302.—Reich. Iconogr. tab. 371.—Desf. Fl. Atl. tab. 67.—Sibth. Fl. Gr. tab. 280. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 334. — Torn. Fl. Sic. p. 269.*

I. **F. galbanifera**.—*Flores* parvuli, lutei, biumbellati; *umbellae*, *scapus*, *pedicelli*, *calyx*, *petala*, *stamina*, *receptaculum*, *styli*, *stigma*, *diachenium* et *semen* ut in genere; *caulis* erectus, farctus, nodosus, sulcato-angulatus, 3-4 pedes altus, diametro 1-1 $^1/_2$ poll. latus, ramosus, ramis ut in genere variis; *folia* ima grandia, laete viridia, triangularia, supra decomposita, decussata, laciniis bi-trifidis et simplicibus, lineari-aciformibus, mucronulatis, divaricatis, in sicco rigidulis, brevibus, bi-trilinearibus; petiolo tereti, striato, supra canaliculato, basi expanso in vaginam oblongam, apice angustatam, striatam, margine membranaceam; folia caulina minora et semper successive minora, minus decomposita, suffulta loco petioli vagina petiolari parva; suprema sub verticillis ramorum, inque ipsis ramis sunt vaginae parvae, acutae, subinde ramentulo foliaceo terminatae; *involucrum* universale polyphyllum, umbella multo brevius, reflexum, foliolis oblongo-lancealatis, acutis, numquam aut sero deciduis;

involucella polyphylla, umbellulis breviora, foliolis ut in involucro, sed angustioribus; *radix* crassa, ramosa et fibris sparsa.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis detritis non longe a mari dissitis: *Catania, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 184.* sub nomine: *Ferula nicosiensis, minor, angulosa, folio curto, plano;* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 27.* sub nomine: *Ferula nicosiensis, minor, angulosa, folio curto semiplano.*

Ferulago galbanifera. *Koch. Syn. Fl. Germ. ed. 1. pag. 302* et *Umbell. pag. 97.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 354. Torn. Fl. Sic. pag. 269. — Ces. Pass. Gib. Comp. Fl. Ital. pag. 605.*

Ferula Ferulago. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 247. — Bert. Fl. It. 3. pag. 375.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 300.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 291.*

Ferula sulcata. *Arcang. op. et pag. cit.*

Genus 3. Bonannia

Flores luteoli, grandiusculi, biumbellati, umbellis paniculatis, centrali depressiore, plana, fertili et lateralibus latiusculis, concavis; umbellulis cum floribus externis sterilibus et internis fertilibus; *scapus* erectus, striatus, ramosus, ramis alternis, oppositis, raro verticillatis, glabris, involucro polyphyllo, caduco terminatus; *pedicelli*, seu radii primarii, in umbella centrali 6–12 et in lateralibus 6–9; radioli tenues, inaequales, laciniis involucrantibus longiores; *calyx* obsolete quinquedentatus; *petala* aequalia, patentia, integra, apice cum lacinula involuta; *stamina* petalis alterna et subaequalia, filamentis albis et antheris luteolis; *receptaculum* repandum, convexiusculum; *styli* duo breves, in fructu longiusculi, reflexi; *stylopodium* conicum, brevissimum; *diachenium* glabrum, glaucum, 2 lin. longum, ovale, leve, dorso convexo-compressum, mericarpiis quinquecostatis, costis subaequidistantibus, obtusiusculis, prominulis, exalatis, duabus lateralibus marginalibus non dilatatis, valleculis 3–4-vittatis,

commissura multivittata; *carpophorum* liberum, bipartitum; *semina* plano-convexa; *caulis* perennis, glaber, subnudus, erectus, superne ramosus; *folia* nitide virentia, radicalia composita, numerosa, caulina simplicia; vaginae mediae et superiores saepe aphyllae.

Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 355.—Benth. Hook Gen. Pl. 1. pag. 910. — Torn. Fl. Sic. pag. 269. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 303. Non Bonannia *Raf. Specchio delle Scienze (1814) 15. pag. 115*, quae ad *Sapindaceas* pertinet. Vide *DC. Prodr. 1. pag. 609.*

1. B. resinifera.—*Flores* parvi, luteoli, biumbellati, umbellis paniculatis, centrali et lateralibus ut in genere et etiam *calyx, petala, stamina, styli, stigma, diachenium* et *semen; caules* subnudi, erecti, 1–2 $^1/_2$ pedes longi, basi subsanguinei, angulato-sulcati, superne ramosi, ramis oppositis aut verticillatis; *folia* nitide virentia, radicalia numerosa, rosulata, mono-bi-tripinnata, foliolis oblongis, pinnatifido-incisis et dentatis, subdecussatis, laciniis lanceolatis, irregulariter inciso-dentatis, 1–2 lin. latis; caulina inferiora simpliciter pinnata; vaginae mediae et superiores aphyllae, adscendendo breviores; *petiolus* viridis, basi vaginatus, vagina rubro-sanguinea, rigata, margine membranaceo, apice furcato; *involucrum* olygo-polyphyllum, deciduum; *involucella* linearia, radiolis breviora, persistentia; *radix* crassa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis herbosis regionis pedemontonae superioris: *Bronte, Randazzo, Maletto.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 187.* et *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 184.* sub nomine: *Daucus montanus, luteus, Oenantes aquaticae foliis crispis, gummifer.*

Bonannia resinifera. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 355. — Torn. Fl. Sic. pag. 269. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 287.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 314.—Nicotra Prodr. Fl. Mess. pag. 227.*

Laserpitium resinosum. *Presl Del. Prag. pag. 137.*

Ligusticum resinosum. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 335. Bert. Fl. It. 3. pag. 465.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 304.*

Ligusticum graecum. *DC. Prodr. 4. pag. 149.*

Ferula nudicaulis. *DC. op. cit. pag. 174.*

Genus 4. Opoponax

Flores flavi, grandiusculi, biumbellati, umbellis mediocribus, terminalibus vel lateralibus, subpaniculatis, oppositis vel verticillatis, involucratis et involucellatis, centrali depressiore, majore et tota fertili; *scapus* seu *pedunculus* saepe brevis; *pedicelli* tenues, striati, glabri; *calyx* margine obsoletus; *petala* aequalia, ovata, ligula apicellari inflexa; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* explanatum, in fructu conicum; *styli* brevissimi; *diachenium* dorso plano-compressum, margine dilatato cinctum; *mericarpia* jugis dorsalibus tribus, filiformibus, tenuissimis, lateralibus margine distinctis, valleculis trivittatis, commissura sex-decemvittata; *semen* complanatum; *carpophorum* bipartitum. Herba perennis; *caules* firmi, medulla fibrosa farcti, superne paniculato-ramosi; *folia* composita, radicalia numerosa, foliolis pollicem et ultra latis; *petioli* strigoso - hispidi; *vaginae* superne aphyllae.

Endl. Gen. Pl. pag. 779. n. 4458.—Koch. Umbell. pag. 96.—DC. Prodr. 4. pag. 170.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 351.—Torn. Fl. Sic. pag. 268.—Meisn. Gen. 146.

I. O. Chironium.—*Flores* parvuli, biumbellati, umbellis convexis, terminalibus cauli et ramis, centrali depressiore ac majore et tota fertili, lateralibus cum floribus externis fertilibus internisque sterilibus; *scapus* brevis aut longiusculus 5-12 et ultra radiatus, involucratus aut nudus; *pedicelli*, seu radii primarii, tenues, striati, glabri; secundarii, seu radioli, multiflori, involucellati aut nudi; *calyx* margine obsoletus; *petala* lutea, subaequalia; *stamina* petalis longiora, idemque lutea, antheris subrotundis; *receptaculum* explanatnm, convexulum, ora repandum, in fructu concavum; *styli* in anthesi brevissimi, erecti et in fructu stylopodio paulo breviores aut aequales, recurvati; *stigmata* capitellata; *diachenium* elliptico-oblongum, e dorso lenticulari-compressum, margine accessorio angusto circumdatum, utrinque quinquecostatum, costis tenuibus, filiformibus, lateralibus remotiusculis, sitis in ipso margine accessorio, valleculis univittatis et exterioribus bi-

vittatis, vittis omnibus ferrugineis, completis aut fere completis; *carpophorum* tenue, filiforme, denique bipartitum, liberum; *caulis* farctus, firmus, 3-pedalis et orgyalis, glaber, subangulatus, superne paniculato-ramosus, erectus, striatus, saepe solitarius, raro ex eadem radice plures; ramis brevibus, alternis, oppositis, verticillatis, inferne rugosis aut strigoso-hispidis; *folia* composita, basi longe petiolata, primordialia cordato-ovata et indivisa; proxima seguentia trisecta aut pinnata aut bipinnatisecta, pinnis tribus-quinque; caetera adscendendo sensim minus divisa, pinnatisecta, trisecta, moxque indivisa, sensim minora et brevius petiolata aut vaginae petiolari insidentia; ad ramorum superiorum et ramulorumque basim vagina petiolaris minima, aphylla, saepe flavescens; *pinnae* aliquae ovatae vel ovato-cordatae, oblongae, acutae aut obtusiusculae ad nervos, praesertim inferiores, plerumque scabrae, raro breviusculae, ad margines dentatae aut dentato-crenatae; *petioli* crassi, semiteretes, dorso, praesertim inferiores, strigosi, basi in vaginam dilatati; *involucrum* aut nullum aut 1-6 foliolis lanceolato-linearibus, margine flavescentibus, umbella multo brevioribus, constitutum; *involucella* raro nulla, saepe 2-5-phylla, foliolis ut in involucro et umbellulis breviora; *radix* admodum crassa, ramosa, flavescens, ex qua succus resinosus, seu gummi-resina amara et acris, in tussi senili, in asthmate humorali et in paralisi adhibita, sponte vel aptis incisionibus exsudat. Herba ingrato odore praedita unde a pecoribus aversatur.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Ognina, Battiati, Mascalucia, Misterbianco.*

Icon. *Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 27. tab. 228. — Gouan. Ill. pag. 19. tab. 13. 14.* ex *Bert. Fl. It. 3. pag. 439. — Moris. Hist. Pl. sec. 9. tab. 17.* sub nomine: *Panax costinum, C. B. P. Pseudo-costus flore luteo I. B. fig. non bona.*

Opoponax Chironium. *DC. Prodr. 4. pag. 170. — Reich. Fl. Germ. exc. 3. pag. 459.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 352. Moris Fl. Sard. 2. pag. 246.—Torn. Fl. Sic. p. 268.—Koch. Umbell. pag. 96.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 296.*

Pastinaca Opoponax. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 249.—Bert. Pl. It. 3. pag. 439.—Sibth. Fl. Gr. 3. pag. 81. tab. 288.*

Ferula Opoponax. *Spr. Sp. Umbell. pag. 77. — Zum. Fl. Ped. 2. pag. 9.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 295.*

Opoponax glabrum. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 296.*

Nomen vulgare: *Firrazzolu.*

Tribus VI. TORDYLINEAE

Diachenium subrotundum, e dorso compresso-planatum, margine dilatato, noduloso-crenato, flavo cinctum; *mericarpia* quinquejugata aut nervulosa, scabra vel hirta; *semen* complanatum.

Koch Umbell. 85.—DC. Prodr. 4. pag. 196. — Torn. Fl. Sic. pag. 270.

Genus 1. Tordylium

Flores biumbellati, umbellis parvis aut grandiusculis, parce radiatis, involucratis, involucro olygo-polyphyllo, foliolis linearibus; umbellulis multifloris, grandiradiantibus, involucellatis, involucellis radiolos aequantibus aut superantibus; *calyx* tubulosus, margine quinquedentatus aut laciniatus; *petala* alba aut rubeola, inaequalia, radiantia duo aut unum bipartitum, laciniis obovatis, obtusis, reliqua obcordata, omnia apiculo inflexo; *stamina* petalis minoribus aequalia, antheris subrotundis; *styli* in flore breves et in fructu elongati; *stylopodium* conicum, insigne, deciduum; *stigma* capitellatum; *diachenium* subrotundum, e dorso plano-compressum, margine accessorio, incrassato, rugoso - tuberculato cinctum, mericarpiis quinquejugatis, jugis subtilissimis tribus dorsalibus aequidistantibus, duobus lateralibus margine incrassato contiguis, valleculis uni-plurivittatis, vittis geminis vel pluribus, omnibus filiformibus; *carpophorum* liberum, bipartitum; *semen* complanatum. Herbae annuae, villosae vel scabrae; *caulis* teres, ramosus; *folia* pinnata, foliolis subrotundis, ovatis vel lanceolatis, dentatis et saepe lobatis.

Endl. Gen. Pl. pag. 782. n. 4482.—Spr. Prodr. Umbell. 11.—DC. Prodr. 4. pag. 197.—Meisn. Gen. 140. — Bert. Fl. It. 3. pag. 441. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 349.— Torn. Fl. Sic. pag. 270.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 238. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel. vol. 8. par. 2. pag. 242.

I. T. apulum. — *Flores* grandiusculi, biumbellati, umbellis terminalibus aut lateralibus, grandibus at parce radiatis, basi involucratis, umbellulis pluriradiatis, involucellatis, totis fertilibus aut interne sterilibus; *scapus* nunc elongatus, nunc brevis, cylindricus, striatus, scaber, tuberculatus; *pedicelli*, seu radii primarii, elongati, scapo couformes, sed lineres, erecti; radioli baevissimi, tenues, scapo et radiis primariis conformes, saepe foliolis involucelli aequales; *calyx* margine libero, laciniis lanceolatis, acuminatis; *petala* alba, unum radians, grande, longiuscule unguiculatum, aequaliter bipartitum, laciniis obovatis, obtusis, altera minima, revoluta, inaequalia, cum una lacinula reflexa; *stamina, antherae, styli, stigma* et *stylopodium* generis; *diachenium* 4-5 lin. longum et 2-3 lin. latum, rotundato-ellipticum, disco ferrugineo, villosum, multistriatum a nervulis tenuibus, numerosis, margine annulari crassiore, exquisite rugoso - tuberculato, sordide albente; *costae* primariae exiguae ut nervuli intermedii; *vittae* circiter duodecim in quovis disco et in quavis facie commissurali, unaquaeque sejuncta nervulo et ipsa facies puberula et rubro fusca; *carpophorum* filiforme; *caulis* exquisite striatus, hirsutus, villis brevibus, 6-18 poll. longus, alterne ramosus per totam longitudinem, ramis distantibus, apice protractis in pedunculos longe breviores; *folia* imparipinnata, villosa, inferiora conjugationibus plerumque tribus aut subrotundatis, obtusis, inciso-dentatis, impari saepius trifido et cordato, petiolata, petiolo hirsuto, pilis patentibus; caulina superiora et aliquando media instructa foliolis anguste laciniatis, laciniis linearibus vel lanceolatis, acuminatis, rarius latioribus; suprema saepe simplicissima, linearia, integra aut subdenticulata; varietates foliorum saepe in una eademque planta aut in diversis ejusdem speciei; *petiolus* elongatus, stipulato-membranaceus, membrana externa alba; in foliolo unico stipula petiolaris linearis; *involucrum* olygo-polyphyllum, foliolis inaequalibus, multo brevioribus, caeterum simi-

libus, margine ciliato-scabro, demum deflexo; *involucella* polyphylla, linearia, filiformia et radiolis breviora aut subaequalia; *radix* extus plus minus lutescens, rarius albida, parce fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Bronte, Nicolosi, Milo, Viagrande, Pedara, Catania, Leucatea, Ognina, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Riv. Icones Plant. tab. 2.* Optima. — *Plenck Ic. Pl. med. 2. pag. 67. tab. 177.* sub nomine: *Tordylium officinale.* — *Moris. Hist. Ox. sec. 9. tab. 16. fig. 5.* sub nomine: *Tordylium creticum minus nobis. Seseli creticum.*

Tordylium apulum. *Lin. Sp. Pl. pag. 345. — DC. Prodr. 4. pag. 198.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 299.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 240.—Bert. Fl. It. 3. pag. 445. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 349.—Torn. Fl. Sic. pag. 270.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 297. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 246.*

Haec species obvia est in saxosis aetneis, sed numquam vidi in iisdem locis *T. maximum,* quod est in argillosis et calcareis insulae nostrae commune.

— Var. *b.* — *Flores* parvuli, umbellis 4-6-radiatis, radiis breviusculis subvillosisque; *petala* radiantia dimidio minora quam in specie; *diachenium* parvulum, 1-1 $^1/_2$ lin. longum et 1 lin. latum; *caulis* brevis, 6-7 poll. longus, tenuis, villosus; striatus, parce ramosus; *folia* imparipinnata, inferne foliolis ovato-cuneatis, crenato-dentatis et sinuatis, superne linearibus, tripartitis aut tridentatis, impari tripartito, laciniis trifidis; suprema simplicia, linearia.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Ognina.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 235. tab. 58.*

Tordylium apulum var. *b. Torn. Fl. Sic. pag. 271.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 349 ?*

Tordylium humile. *Desf. loc. cit. ?*

Tribus VII. THAPSIEAE

Diachenium ovatum, e dorso compressum vel sectione transversali subteres; *mericarpia* jugis primariis quinque filiformibus ac saepe setulosis, lateralibus plano commissurali impositis; secundariis quatuor, filiformibus, exterioribus marginantibus vel alatis; *semen* subcomplanatum vel subtereti-convexum, antice planum.

Koch Umbell. pag. 73.—Endl. Gen. Pl. pag. 784. — DC. Prodr. 4. pag. 202.—Torn. Fl. Sic. pag. 271.

Genus 1. Thapsia

Flores grandiusculi, biumbellati, umbellis multiradiatis, planis aut convexis, nudis aut involucratis, umbellulis multifloris, floribus internis sterilibus externisque fertilibus, involucellis aut nullis aut olygophyllis; *calyx* limbo quinquedentatus aut obsolete dentatus; *petala* lutea, elliptica, integra, aequalia, acuta, acumine incurvo; *stamina* corolla longiora, antheris subrotundis; *receptaculum* latum, convexum, ora repandum; *styli* in anthesi breves, erecti, in fructu divaricati, curvati, stylopodio conico longiores; *stigmata* capitellata; *diachenium* cum alis ovato-oblongum, basi et apicem emarginatum, tetrapterum, e dorso lenticulari-compressum, utrinque novemcostatum, costis filiformibus, dorsalibus tribus primariis apteris, quatuor vallecularibus, quarum duae marginales late alatae, reliquae apterae, primariis suturalibus duabus sub ala in facie interna commissurali; valleculis nervulo diremptis; vittis duabus crassis în canali sub alis, sub reliquis costis vallecularibus vittis multo tenuioribus; facie commissuralis angusta, lanceolata, utrinque acutata, plana; *semen* compressum, totum planum; *carpophorum* tenue, filiforme, demum bipartitum, liberum. Plantae perennes; *caulis* erectus, tenue striatus, alterne ramosus, superne vaginis petiolaribus subaphyllis vestitus; *folia* uni-bipinnata, foliolis pinnatifidis, laciniis filiformibus vel late linearibus, integerrimis vel oblongis, profunde dentatis.

Endl. Gen. Pl. pag. 784. n. 4490.—Spr. Prodr. Umbell. 17.—Koch. Umbell. 74. f. 3-5.—DC. Prodr. 4. pag. 202.—Meisn. Gen. 148.—Bert. Fl. It. 3. pag. 379.—Lam. Ill. 3. tab. 206.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 358.—Torn. Fl. Sic. pag. 271.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 247. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 509.

I. T. **garganica.**—*Flores* lutei, grandiusculi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, grandibus praesertim primaria, convexis, longe pedunculatis, non involucratis; umbellulis grandiusculis, nudis, multifloris, floribus internis plerumque sterilibus; *scapus* elongatus, glaber, striatus, farctus, saepe radiis quindecim-viginti, crassiusculis, erectis et etiam striatis glabrisque instructus; *calyx* margine obsolete denticulatus; *petala* lutea, angusta, cito decidua; *stamina* ut in genere; *styli* breves, erecti; *stigma* generis; *stylopodium* crassum, dilatatum, depressum, flavescens; *diachenium* 6-9 lin. latum et 8-10 longum, basi et apice profunde excavatum, ala lata, scariosa, nitente, plana, albente aut straminea, transverse tenuissime et creberrime striolata, circumdatum, cujus ope a ventis late disseminatur; *semen* latum, planum, compressum, marginibus non involutis; *caulis* teres, farctus, leviter striatus, erectus, glaber, subinde rubens, tri-quinquepedalis, superne ramosus, ramis alternis; *folia* radicalia caeteris multo minora, primordialia simplicia, elliptica, acutiuscula, integerrima; successiva palmata, foliolis elliptico-oblongis, aut palmato-partita, laciniis lanceolato-linearibus, villosa aut pilosa, petiolata, petiolis striatis, basi in vaginam angustam, 6-8 lin. longam, striatam, margine albo-membranaceam expansis; caulina inferiora grandia, petiolata, pilosa, pinnata, decussata, foliolis pinnato-partitis, laciniis modo late et modo angustissime linearibus, semper longis, integerrimis, acutiusculis, subinde falcatis, planis aut margine revolutis, supra laete aut saturate viridibus, nitidis, subtus glaucis, nervosis et reticulato-venosis, petiolis vero teretibus, crassis, striatis, basi in vaginam amplam, oblongam, acutam, striatam, pallentem, margine vix membranaceam expansis; *stipulae* in caule superiores sunt vaginae petiolares grandes, aphyllae, pallentes; *radix* fusiformis aut fu-

siformi-ramosa, crassa, extus fusca, intus alba, succo lacteo, acri scatens.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae et nemorosae regionis: *Pedara, Viagrande, Mascalucia, Ognina, Catania, Misterbianco, Paternò, S. Maria di Licodia, Adernò, Bronte, Milo.*

Icon. *Gouan. Ill. p. 18. tab. 10.* Optima.—*Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 137.* sub nomine: *Thapsia madoniensis, latissimo folio glauco.*

Thapsia garganica. *Lin. Mant. 1. pag. 57. — DC. Prodr. 4. pag. 202.—Bert. Fl. It. 3. pag. 380. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 248.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 358. — Torn. Fl. Sic. pag. 271.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 303. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 510.*

Nomen vulgare: *Tassu.*

Succus utitur ad necandos pisces in flumine Simeto.

Tribus VIII. DAUCINEAE

Diachenium e dorso lenticulari compressum vel sectione transversali subteres; *mericarpia* jugis primariis quinque, filiformibus, setulosis, lateralibus plano commissurali impositis, secundariis quatuor magis prominulis, aculeatis, aculeis liberis vel in alam connatis; *semen* complanatum vel subtereti-convexum, antice planiusculum.

Endl. Gen. Pl. pag. 784. — DC. Prodr. 4. pag. 208. — Koch. Umbell. pag. 76.—Torn. Fl. Sic. pag. 272.

Genus 1. Daucus

Flores albi aut flavi, grandiusculi aut parvuli, biumbellati, umbella plana, saepe in fructu concava, multiradiata, in centro subinde cum flore fungoso, colorato, involucro universali polyphyllo; umbellulis multifloris, plerumque parviradiantibus, floribus externis sterilibus internisque fertilibus, involucellis polyphyllis, simplicibus vel triphyllis; *calyx* mar-

gine obsoletus; *petala* inaequaliter biloba, acumine mediano brevi, inflexo; *stamina* corolla longiora, antheris didymis; *receptaculum* convexum, ora subrepandum; *styli* in fructu longiusculi, divergentes; *stigmata* capitellata; *diachenium* ovoideum, ovoideo-oblongum, ellipsoideum aut compresso-ellipsoideum; *mericarpia* jugis primariis quinque, filiformibus, setulosis, tribus intermediis dorsalibus, secundariis quatuor, aequalibus, magis prominulis, alatis, uniseriato-aculeatis, unde *costae* pectinato-aculeatae, aculeorum serie simplici; *valleculae* sub jugis secundariis univittatae; *carpophorum* demum liberum, bipartitum; *semen* dorso convexiusculum, facie complanatum. Herbae annuae; *folia* multifida, lobis linearibus; *radix* carnosa aut lignosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 785. n. 4497.—DC. Prodr. 4. pag. 209.—Lin. Gen. pag. 131.—Meisn. Gen. 141. — Lam. Ill. 2. tab. 192.—Bert. Fl. It. 3. pag. 155. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 272.

I. D. Carota. — *Flores* parvuli, albi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, nubilibus nutantibus, multiradiatis, saepe flore centrali subsessili, fungoso, abortivo, puniceo instructis, in anthesi planis, patentibus et in fructu conniventibus, concavis; umbellulis multifloris, parce radiatis, externis sterilibus internisque fertilibus; *scapus* elongatus, striatus, scabriusculus, tuberculatus; *pedicelli*, seu radii, striati, scabri vel glabri, subinde purpurascentes, externi longiores, in fructu incurvi; *calyx* margine quinquedentatus, dentibus acutis; *corolla* alba vel rubeola, petalis radiantibus profunde bilobis, exsiccatione plerumque pallide lutescentibus; *stamina*, *antherae*, *styli* et *stigma* ut in genere; *diachenium* parvum, ovoideum, saepe purpurascens, costis armatum serie longitudinali simplici aculeorum, aculeis latitudine diachenii subbrevioribus, subulatis, albis, glabris vel pilosis, basi vix dilatatis, apiceque aristula simplici, subuncinata, raro bifida, terminatis; *semina* generis; *caulis* teres, 1-3-pedalis, striatus, erectus vel adscendens, alterne ramosus, nunc hirtus, nunc scaber, praesertim inferne, vel totus glaber; *folia* valde difformia; radicalia et caulina inferiora petiolata, bipinnata, foliolis 3-6 lin. latis, ovatis aut oblongis, inciso-dentatis, laciniis modo latiusculis, modo an-

gustis, mucronulatis, hirsutiusculis; petiolis striatis, supra canaliculatis, basi in vaginam parvam, amplexicaulem expansis; caulina superiora bipinnata aut pinnata, foliolis lineari-angustissimis vel lanceolato-linearibus, acuminatis, mucronatis, simplicibus vel parce divisis, subinde elongatis, loco petioli basi suffulta vagina canaliculata, amplexicauli, striata, margine albo-membranacea, glabra vel hirta vel scabra; *involucrum* polyphyllum, umbella longius aut aequale aut brevius, patens vel reflexum, foliolis pinnatifidis, laciniis anguste linearibus, acuminatis, integerrimis; *involucella* polyphylla, patentia, foliolis lineari-angustis, acuminatis, integerrimis, tuberculatis; *radix* fusiformis aut fusiformi-ramosa, longa, plerumque gracilis, alba cum aliqua flavedine, aroma olens.

Floret a Majo ad Autumnum. ②.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis pedemontanae regionis: *Battiati, Viagrande, Pedara, Mascalucia, Misterbianco, Catania.*

Icon. *All. Fl. Ped. 2. pag. 31. tab. 61.* sub nomine: *Daucus mauritanicus.—Guss. Enum. Pl. Inarim. tab. 5.* sub nomine: *Daucus nitidus.*

Daucus Carota. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 242.—DC. Prodr. 4. pag. 211.—Bert. Fl. It. 3. pag. 156. — Guss. Syn. Fl. Sic. I. pag. 331.—Torn. Fl. Sic. pag. 272.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 299. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 542.*

Daucus sativus. *Pass. Fl. Parm. pag. 128.*

Daucus mauritanicus. *Lin. Sp. Pl. ed. 2. pag. 348.—Sav. Due cent. pag. 66.*

Nomen vulgare: *Vastunaca sarvaggia.*

2. D. aureus.—*Flores* grandiusculi, albi, in sicco lutescentes, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus, breviter pedunculatis, demum plus minusque contractis, in fructu coadunatis; *receptaculum* umbellare dilatatum, sulcatum, convexum; *scapus* dense hispido-villosus, striatus, viridis, elongatus, aculeatus, aculeis glochidiatis flavescentibus; *pedicelli*, seu radii primarii, elongati, hispidi, striati, virides, basi incrassati, involucrati, inaequales, in sicco luteoli, contracti et obconici; radioli breves, hispiduli, scapo et radiis primariis structura conformes, in sicco contracti, obconici, involucellati;

calyx ut in genere; *corollae* parvae, radiantes majores, albae et in sicco luteolae; *genitalia* generis; *diachenium* angusto-oblongum, angustissime alatum, aculeis subulatis, basi dilatatis et fere distinctis, apiceque glochidiato-stellulatis, immaturum albescens, maturitate aureum; *valleculae* linea mediana distiche strigosae; *semina* generis; *caulis* striatus, dichotomus, patulus, uni-bipedalis, erectus, setis patentibus hirtus, ramosus et dense foliosus; *folia* laete virentia, supra decomposita, glabriuscula, foliolis pinnatifidis, laciniis anguste linearibus, uniformibus, longis vel brevibus, acutis vel mucronatis, petiolata, petiolis striatis, villoso-hirtis; *involucrum* universale polyphyllum, umbellam subaequans, pinnatifidum; *involucella* anguste linearia, integra vel trifida, umbellulis subaequale; *radix* fusiformis, modo tenuis, modo crassiuscula, alba, elongata.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, inter segetes et ad viarum margines pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Battiati, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 242. tab. 61.*

Daucus aureus. *Desf. loc. cit.—Spr. Syn. Veg. 1. p. 897. Bert. Fl. It. 3. pag. 175.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 333. Torn. Fl. Sic. pag. 272. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 298. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 537.*

Nomen vulgare: *Vastunaca sarvaggia.*

3. D. **foliosus**.—*Flores* parvi, albi aut rubeoli, in sicco lutei, umbellis parvis, multiradiatis, terminalibus cauli ramisque, centrali saepe prolifera et lateralibus sterilibus; *scapus* valde elongatus, viridis, striatus, villosus, villis albis, basi incrassatis luteolisve, sub receptaculo densissimis; *pedicelli*, seu radii umbellae, inaequales et scapo conformes; *calyx* ut in genere; *corolla* alba vel saturate rubens et parva; *genitalia* generis; *diachenium* ovoideum, aculeis subulatis, basi distinctis et crassiusculis, apice glochidiato-stellutatis, latitudinem fructus aequantibus aut parum superantibus, valleculis distiche hispidulis; *caulis* valde et alterne ramosus, subteres, insigniter striatus, erectus, superne scaber, inferne hirsutus, pilis reflexis, canescentibus; *folia* ima tripinnata, reliqua et saepe omnia bipinnata, foliolis cunctis uniformibus,

cuneato-ovatis, acutis, inciso-dentatis, incisionibus et dentibus parvis, ovatis, acutis; superiora cum foliolis laciniisve minoribus; omnia pallide virentia, conferta, tenuia, plus minus pilosa; *petioli* striati et hirsuti; *involucrum* polyphyllum, umbellae aequale aut longius, foliolis bipinnatifidis, laciniis lanceolatis vel lanceolato-linearibus, mucronato-aristatis, piloso-scabris, ciliatis; *involucella* polyphylla, umbellulas superantia, foliolis linearibus, mucronato-aristatis, piloso-scabris, ciliatis, integris trifurcisve; *radix* fusiformis ut in praecedente specie.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Petraro, Leucatea.*

Icon. Nulla.

Daucus foliosus. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 334.* et *suppl. ad Prodr. pag. 73.* excl. var. *b.—Bert. Fl. It. 3. pag. 161. Torn. Fl. Sic. pag. 272.*

Daucus Gingidium. *Lin.* ex *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 548.*

Nomen vulgare: *Vastunaca sarvaggia.*

4. **D. gibbosus.**—*Flores* parvi et albi, umbella multiradiata, non valde elargata, in sicco contracta, ovato-oblonga; *scapus* elongatus, scaber praesertim in apice, striatus, cylindraceus; *pedicelli,* seu radii primarii, inaequales, cylindrici, scabriusculi, involucrati; radioli scapo et pedicellis conformes et involucellati; *calyx, corolla* et *genitalia* praecedentis speciei et generis; *diachenium* oblongum, gracile, costarum aculeis subulatis basi distinctis et crassiusculis, apiceque glochidiato-stellutatis, latitudinem duplo et triplo excedentibus, valleculis distiche hispidulis; *caulis* hispidulus, scaber, erectus, striatus, ramosus, ramis alternis; *folia* pinnata; inferiora bipinnata, profundius et numerosius laciniata, laciniis lanceolatis, subinde omnibus integris, vel inciso-dentatis; superiora simpliciter pinnata sed laciniis magis strictis, linearibus et acutis; omnia viridia, obiter pilosa; *petioli* breves, glabri, striati; *involucrum* polyphyllum, lineari-pinnatifidum, umbella paulo brevius; *involucella* umbellulam subaequantia, polyphylla, foliolis simplicibus, lanceolatis, acuminatis, margine late albo-membranaceis, carina ciliatis, extus basi gib-

bere calloso instructis; *radix* fusiformis, ramosa, plerumque elongata.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acicastello, Battiati, Misterbianco, Paternò, Mascalucia.*

Icon. Nulla.

Daucus gibbosus. *Bert. Fl. It. 3. pag. 160.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 334.—Torn. Fl. Sic. pag. 272.*

Daucus Gingidium. *Lin. ex Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 548.*

Nomen vulgare: *Vastunaca sarvaggia.*

5. **D. mauritanicus.**—*Flores* parvuli, albi aut rubri, biumbellati, umbellis terminalibus, solitariis, pedunculatis, grandiusculis, involucratis, fructiferis contractis, in centro cum flosculo fungoso abortivo, puniceo subsessili; umbellulis involucellatis, multifloris, externe sterilibus et interne fertilibus; *receptaculum* umbellare dilatatum, orbiculare, compressum; *scapus* elongatus, striatus, hirtus, apice dense muricato-scaber; *pedicelli*, seu radii primarii, striati, hirti, inaequales; radioli pedicellis conformes et etiam inaequales; *calyx petala* et *genitalia* ut in genere; *diachenium* ellipsoideum, parvum, aculeis subulatis, basi parum dilatatis et distinctis, apice terminatis glochide bi-trifido-stellulata, incumbente, raro aristula simplici tantum hamatis, latitudine fructus paulo brevioribus; valleculis linea mediana distiche hispidulis; *semen* ut in praecedente specie; *caulis* teres, striatus, canescenti-hirtus, scaber, erectus, alterne ramosus, sesquipedalis; *folia* inferiora potius grandia, ambitu triangularia, acuminata, tripinnata, superne bipinnata, pinnis rectangule patentibus, imis deflexis, foliolis lanceolatis, acutis vel acuminatis et acute inciso-dentatis, carnosulis, supra nitidis, glabris, subtus plus minus hirsutis, petiolata, petiolis canescenti-hirsutis, basi expansis in vaginam hirsutam, margine albo-membranaceam; superiora minora, angustiora, minus inciso-dentata, pro petiolis suffulta vaginis petiolaribus longiusculis, canaliculatis; *involucrum* polyphyllum, umbella brevius, hirtum, foliolis vagina petiolari angusta suffultis, pinnatifidis, laciniis linearibus, acuminato-mucronatis; *involucella* lanceolata, acuminato-mucronata, integra vel trifurca, hirta, um-

bellulis fere aequalia, margine albo-membranacea, ciliata; *radix* praecedentis speciei.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et etiam in pedemontana: *Milo, Tardaria, Pedara, Nicolosi, Viagrande.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. pag. 28. tab. 14. fig. 2. M.* sub nomine: *Pastinaca tenuifolia Sicula, hirsuta, crispa.* — *Moris. Ox. Sect. 9. tab. 13. fig. 3.* sub eodem nomine.

Daucus mauritanicus. *Lin. Sp. Pl. pag. 348.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 334.—Torn. Fl. Sic. pag. 273. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 300.*

Nomen vulgare: *Vastunaca sarvaggia.*

6. D. muricatus.—*Flores* parvuli, albi, biumbellati, umbellis terminalibus, solitariis, pedunculatis, primaria grandiuscula, lateralibus mediocribus; *scapus* elongatus, erectus, linearis, striatus, sparse villoso-hispidus, villis albis, deflexis; *pedicelli*, seu radii, lineares, pauci, scapo conformes, inaequales, exteriores triplo longiores; *calyx* ut in genere; *petala* radiantia bifida cum lacinula media inflexa, segmentis obovatis, obtusis; *genitalia* generis; *diachenium* ellipticum, e latere dorsali convexo-compressum, cristatum, alis latis, aculeiferis, aculeis basi dilatatis et confluentibus, apice subulatis et stellutato-glochidiatis, subquinis in quavis ala, latitudine fructus longioribus aut aequalibus, valleculis linea mediana disticbe hispidulis, maturum albo-argenteum, aut fulvum aut purpurascens; *semina* ut in genere; *caulis* teres, sulcatus vel striatus, geniculatus ac inferne per gyrum lineatus, geniculis tumens, adscendens, crassiusculus, totus hispidus, strigis patentibus vel patenti-deflexis, a spithama ad pedem et etiam quidquam ultra longus, ramosus, ramis erecto-patulis, subinde in trunco primario abortivus, brevissimus, ramis elongatis; *folia* omnia uniformia, subtripinnata, foliolis flabellato-multipartitis, laciniis confertis, brevibus, angustissime linearibus, mucronulatis, in nervis, venis et margine plus minus strigosis; inferiora petiolata, petiolis striatis, hispidis, basi in vaginam brevem, latiusculam, hispidam, margine albo-membranaceam, ciliatam expansis; superiora, loco petiolorum, vaginis petiolaribus angustis suffulta; *involucrum* polyphyllum, umbella brevius, patens aut reflexum, foliolis basi petiolari angusta, margine albo-membranacea

suffultis, pinnatifidis vel trifidis, laciniis lineari-setaceis, acuminato-aristulatis, margine et carina hispidulis; *involucella* polyphylla, lineari-setacea, hispidula, apice aristulata, margine inferiore albo-membranacea, exteriora longiora, umbellulam subaequantia aut paululum superantia, subinde trifida; *radix* fusiformis, modo tenuis, modo crassiuscula, alba et longa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis nemorosae et pedemontanae regionis: *Tardaria, Pedara, Fireri, Viagrande.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 189.* sub nomine: *Caucalis arvensis Carotae foliis, floribus albis, umbella echinata, contracta.* Bona.—*Moris. Hist. Ox. 3. sect. 9. tab. 14. fig. 4.* sub nomine: *Caucalis Daucoides Tingitana.* Non bona.—*Rivin. Ic. Pl. tab. 27.* sub nomine: *Echinophora Tingitana.* Bona.

Daucus muricatus. *Lin. Sp. Pl. pag. 344. — DC. Prodr. 4. pag. 210.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 243.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 336.—Torn. Fl. Sic. pag. 273.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 298. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 536.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 261.*

Artedia muricata. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 242.*

Daucus maritimus. *DC. Prodr. 4. pag. 211. — Torn. Fl. Sic. pag. 273.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 333.*

Alias species hujus generis, sicuti *D. maximum, D. hispidum, D. Gingidium, D. Bocconi,* hic non descripsi quia prope Catanam in saxosis calcareis, in argillosis ac inter segates inveni, sed numquam in saxosis vulcanicis.

Genus 2. Orlaya

Flores albi, parvuli, biumbellati, in radio medio hermaphroditi, breviter stylati, in disco masculi, in umbella laterali foeminei, longe stylati et fertiles; *calyx* limbo quinquedentatus; *petala* obovata, emarginata, cum lacinula inflexa, exteriora umbellae radiantia, profunde bifida; *genitalia* ut in ordine; *diachenium* e dorso lenticulari-compressum; *mericarpia* jugis primariis quinque, filiformibus, setiferis, tribus intermediis dorsalibus, duobus lateralibus plano commissurali,

impositis, secundariis quatuor, bi-trifariam aculeatis, aculeis apice hamatis vel radiatis, valleculis univittatis; *carpophorum* bifidum; *semen* dorso convexiusculum, facie complanatum. Herbae annuae; *folia* multifida, lobis linearibus; *involucrum* varium; *involucella* polyphylla.

Endl. Gen. Pl. pag. 785. n. 4496.—Hoffm. Umbell. 1. pagina 58.—DC. Prodr. 4. pag. 209. — Meisn. Gen. 141.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 263.—Torn. Fl. Sic. pag. 274.

I. O. **maritima.**—*Flores* parvuli, biumbellati, umbellis longe pedunculatis, terminalibus, pauciradiatis, involucratis et involucellatis; *scapus* crassus, striatus; *pedicelli* etiam striati et crassi, duo-sex, inaequales, plerumque uno brevissimo, subnullo; *calyx* viridis, albo-canescens, quinquedentatus; *petala* parva, radiantia vix majora, alba vel rosea; *genitalia* ordinis; *diachenium* ellipticum vel utrinque angustatum, convexo-compressum, spinis alarum marginalium majoribus, basi valde dilatatis, reliquis subulatis, omnibus apice glochidiatis, caeterum glabris, latitudine fructus brevioribus, maturitate flavum aut rubens; *valleculae* hispidae; *caulis* decumbens vel prostratus, abbreviatus, jam ab ipsa basi in ramos diffusus, caespitem simulans, teres, striatus, crassus, a paucis pollicibus ad spithamam longus, subinde simplex, totus incano-pubescens; *folia* omnia petiolata, dense albo-canescentia, bipinnata, foliolis uniformibus, pinnatifidis, laciniis linearibus, brevibus, acutiusculis; *petioli* basi expansi in vaginam brevissimam, latiusculam, amplexicaulem, margine albo-membranaceam, dense ciliato-pubescentem; *involucrum* universale bi-pentaphyllum, umbella multo brevius, foliolis linearibus, acuminatis, subaequalibus; *involucella* pentaphylla, umbellulam superantia, in reliquis involucro similia; *radix* fusiformis, gracilis, longissima, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana, in saxosis vulcanicis mari proximis et cum sabulis siliceis mixtis: *Catania.*

Icon. *Cav. Ic. et Descript. 2. tab. 101.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 2. pag. 126* sub nomine: *Caucalis marina, purpurea, Pastinacae sylvestris tenuifoliae foliis, Echinophorae semine, umbellata.*

Orlaya maritima. *DC. Prodr. 4. pag. 209.—Koch. Umbell.*

pag. 77.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 264.—Torn. Fl. Sic. pagina 274.

Caucalis maritima. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 238. — Lam. Dict. Enc. 1. pag. 657.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 330.*

Caucalis pumila. *Vahl. Symb. 2. pag. 79. — Bert. Fl. It. 3. pag. 182.*

Daucus pumilus. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 534.*

Daucus muricatus *β. Lin. Sp. Pl. ed. 2. pag. 349.*

2. O. platycarpos.—*Flores* parvi, albi aut rubeoli, 2–3–6-radiato-umbellati, umbellis involucratis, umbellulis involucellatis, bi-radiolatisve; *scapus* oppositifolius, terminalis vel lateralis, rigidus, striatus, glaber; *pedicelli*, seu radii primarii, rigidi, erecti, scapo conformes; radioli apice piloso-hirti; *calyx* quinquedentatus, dentibus setaceis; *corollae* radiantes duplo triploque grandiores; *genitalia* generis; *diachenium* grandiusculum, elliptico-oblongum, 6-7 lin. longum, apice attenuatum, dentibus calycinis subulatis et stylis longiusculis coronatum, utrinque angustatum, complanatum, compresso-convexum, aculeis costarum diametro fructus subaequalibus, basi dilatatis, apice hamatis, glabris, plerumque e rubro-purpurascentibus, valleculis hispidis; *caulis* erectus 1-1 $^1/_2$ pedes longus, plerumque divaricato-ramosus, glaber aut raro pilosulus, ramis erectis, alternis aut ab ipsa basi adscendentibus et divaricatis; *folia* intense virentia, 2-3-pinnatisecta, plus minus pilosa, raro glabra, pinnis inciso-partitis, laciniis anguste et breviter lineari-oblongis, acutiusculis vel acutis; inferiora petiolata, petiolis in vaginam margine albo-membranaceam et saepe ciliatam basi expansis; superiora vagina petiolari simili pro petiolo suffulta; *involucrum* bi-quinquefoliolatum, foliolis lanceolatis, margine albo-membranaceis, versus apicem praesertim ciliatis, umbella parum brevioribus, subinde inaequalibus, acuminatis; *involucella* pariter bi-quinquefoliolata, foliolis obverse lanceolatis, subinde oblongis vel oblongo-obovatis, margine albo-membranaceis et ciliolatis, umbellulam subaequantibus; *radix* tereti-fusiformis, inferne fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania, Ognina.*

Icon. *Riv. Pent. irr. tab. 26.* sub nomine: *Echinophora semine magno.* Optima.

Orlaya platycarpos. *Koch in DC. Prodr. 4. pag. 209. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 265.—Torn. Fl. Sic. pag. 274.*

Caucalis platycarpos. *Lin. Sp. Pl. pag. 347.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 329.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 276. — Desf. Fl. Atl. 1. pag. 237.*

Daucus platycarpos. *Scop. Fl. Carn. 1. ed. 2. pag. 190.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 298.*

Tribus IX. CAUCALINEAE.

Diachenium contractum vel subteres; *mericarpia* jugis primariis quinque, filiformibus, setosis vel aculeatis, secundariis quatuor magis prominulis, aculeatis vel obliteratis copia aculeorum valleculam obtegentium; *semen* involutum vel margine inflexum.

Endl Gen. Pl. pag. 785. — DC. Prodr. 4. pag. 216. — Koch. Umbell. pag. 79.—Torn. Fl. Sic. pag. 274.

Genus 1. Torilis.

Flores biumbellati, umbellis terminalibus et oppositifoliis, subinde brevissime pedunculatis, involucratis vel nudis, umbellulis totis fertilibus et involucellatis; *calyx* quinquepartitus, liber, persistens; *corolla* parva, alba aut rubeola, petalis obovatis, obcordatis, cum acumine inflexo, emarginatis, subaequalibus, inaequaliter bilobis; *stamina* petalis subaequalibus, antheris subrotundis, bilocularibus; *styli* in flore breves et erecti, in fructu plus minus elongati et recurvati aut erecto-patuli; *stylopodium* subglobosum, tumidum; *diachenium* parvum, ovoideum, e latere commissurali compressum, tectumque aculeis incurvis, brevibus, scabris, apice glochidatis aut nudis, interdum abortivis et in granula conversis. Plantae annuae, scabrae; *caulis* alterne ramosus vel simplex, striatus; *folia* bipinnata, foliolis late vel anguste pinnatifidis.

Endl. Gen. Pl. pag. 786. n. 4503. — DC. Prodr. 4. pa-

gina 218.—Meisn. Gen. 140.—Bert. Fl. It. 3. pag. 185.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 337.—Torn. Fl. Sic. pag. 275. Moris Fl. Sard. 2. pag. 268.—Gaertn. De Fruct et Semin. 1. pag. 82. tab. 20.

I. T. helvetica.—*Flores* parvi, albi aut rosei, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus et lateralibus, oppositifoliis, pedunculatis, planis, involucratis aut nudis, parce radiatis, radiis 3-8; umbellulis subaequalibus et involucellatis; *scapus* longus, substriatus, pilosus, pilis albis, retrorsis, e glandula fusca ortis; *pedicelli* plus minus breves; *calyx* dentatus, pilosus, dentibus triangulo-lanceolatis, pilis albis, e glandula fusca ortis; *petala* alba aut rubeola, obovata, emarginata; *stamina* petala subaequantia; *styli* duplo triploque stylopodium superantes, decidui; *diachenium* oblongum, parvum, tamen magnitudine varium, aculeis retrorsum scabris, demum patentibus obsitum, raro tuberculis aculeorum loco; *semen* ut in genere; *caulis* mono-bipedalis, teres, inferne glaber, reliqua purte hirtus, divaricatus, saepe decumbens, ramosissimus, ramis subdivaricatis vel adscendentibus; *folia* adpresse pilosa, facie superna virentia, subtus pallentia; inferiora petiolata, bipinnatisecta, pinnis ovatis vel oblongis, inciso-pinnatifidis, terminali caeteris plus minusve longiore; petiolis vagina laterali instructis, margine albo-membranaceis, pilosis, pilis retroflexis, e granula seu collo fusco ortis; superiora vaginae petiolari insidentia, nunc trisecta, segmentis inciso-pinnatifidis, serratis vel integris, terminali interdum anguste lanceolato aut lineari, longissimo, nunc indivisa et pariter linearia aut lanceolata et longa; subinde vagina petiolaris suprema aphylla, pilosa, pilis adpressis, e basi callosa interdum fusca ortis; *involucrum*, ubi adest, lineari-acuminatum, basi et margine vix membranaceum, umbella multo brevius; *involucella* 5-8-foliolata, foliolis lineari-acuminatis, umbellulis aequalibus aut paulo brevioribus, pilosis, pilis erectis et adpressis; *radix* tereti-fusiformis, gracilis et fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis aridiusculis regionis alpinae, nemorosae et pedemontanae: *Monte Capriolo, Nicolosi, Milo, Pedara, Paternò, Viagrande, Battiati, Catania, Ognina.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 107. et Bonan.*

Panph. tab. 191. sub nomine: *Caucalis alba, arvensis, Myrrhidis vel Pastinacae sylvestris folio candicante, floribus et echinato semine parvis.—Riv. Ic. Pl. tab. 32 et 33.* sub nomine: *Caucalis humilis.* Optima.

Torilis helvetica. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 898. — DC. Prodr. 4. pag. 219. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 337. — Torn. Fl. Sic. pag. 275.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 269.*

Caucalis arvensis. *Willd. Sp. Pl. 1. pag. 387. — Sav. Bot. Etr. 4. pag. 159.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 112.*

Caucalis anthriscus. *Huds. Fl. Angl. pag. 99.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 554.*

Tordylium anthriscus. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 240.*

Torilis infesta. *Smith Fl. Engl. 2. pag. 43. — Reich. Fl. Germ. exc. 3. pag. 447.—Bert. Fl. It. 3. pag. 187.*

2. T. nodosa.—*Flores* parvi, albi aut rubentes, biumbellati, umbellis lateralibus, parvis, solitariis, globosis, bi-triradiatis, brevissime pedunculatis, oppositifoliis; umbellulis aut pariter breviterque pedicellatis aut sessilibus, fertilibus et involucellatis; *scapus* brevis, viridis, villoso-hispidus et incrassatus; *pedicelli* omnes cylindrici, villoso-hispidi, virides; *calyx* quinquedentatus, dentibus minimis, triangulato-acutis, piloso-hirtus, pilis e glandula fusca ortis; *petala* alba aut rubella; *stamina* corollam subaequantia; *styli* breves; *stigmata* capitellata; *diachenia* dense glomerata, ovato-elliptica, centralia sessilia et plerumque tuberculata vel granulata, lateralia brevissime pedicellata et aculeis longiusculis, incurvis, apice glochidiatis tecta; *valleculae, vittae et semina* ut in genere; *caules* palmari-sesquipedales, striati, teretes, adpresse hirti, nunc plures, decumbentes vel prostrati, nunc solitarii, nunc ab ipsa basi ramosi, ramis decumbentibus, nunc subsimplices, adscendentes vel erecti; *folia* adpresse pilosa, pilis albis, superna facie virentia, subtus pallentia; inferiora petiolata, pinnatibipinnnatisecta; superiora remota, pinnata, vaginae petiolari insidentia; omnia pinnis ovatis vel oblongis, inciso-pinnatopartitis, conformibus; *petioli* vaginati, vaginis aliquando longiusculis et margine membranaceis; *involucrum* aut nullum aut e foliolis lineari-setaceis constitutum; *involucella* polyphylla, foliolis saepe quinis, lineari-acuminatis, margine inferiore vix membraaaceis, umbellulas aequantibus aut paulo supe-

rantibus; *radix* tereti-fusiformis, fibras et ramos inferne emittens.

Floret Aprili, Majo. ⨀.

Aetnae, in saxosis vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Battiati, Paternò, Misterbianco.*

Icon. *Riv. Pent. irr. tab. 36.* sub nomine: *Caucalis ad alas florens.* Optima. — *Moris Hist. Pl. Ox. 3. sect. 9. tab. 14. fig. 10.* sub nomine: *Caucalis nodosa, echinato semine.*

Torilis nodosa. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 898.—DC. Prodr. 4. pag. 219.—Koch. Syn. Fl. Germ. et Helv. 1. pag. 315. Bert. Fl. It. 3. pag. 189. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 338. Torn. Fl. Sic. pag. 275.*

Tordylium nodosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 346.*

Caucalis nodosa. *Willd. Sp. Pl. 4. pag. 1388.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 236.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 280. et Syll. pagina 131.*

Caucalis nodiflora. *All. Fl. Ped. 2. pag. 32.*

Tribus X. SCANDINEAE.

Diachenium e latere evidenter compressum vel contractum, saepius rostratum; *mericarpia* quinquejugata, jugis filiformibus, subinde alatis, lateralibus marginantibus, omnibus aequalibus, interdum apice conspicuis, basi obliteratis; *semen* tereti-convexum, antice sulco profundo percursum vel margine subinvolutum.

Endl. Gen. Pl. pag. 786.—Koch. Umbell. pag. 138.—DC. Prodr. 4. pag. 220.—Torn. Fl. Sic. pag. 276.—Scandiceae *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. p. 360.*

Genus 1. Scandix.

Flores albi, biumbellati, umbellis et umbellulis parviradiatis, involucro nullo aut monophyllo et involucello 5-7-phyllo; *calyx* margine obsoletus vel quinquedentatus; *petala* oblongo-cuneata, acumine inflexo; *stamina* corollam non radiantem subaequantia; *styli* breves, crassiusculi, conoidei,

erecti, impositi receptaculo explanato, crassiusculo, demum margine repando sursum verso; *diachenium* oblongum, utrinque obtuse quinquecostatum, longissimo rostro terminatum; *mericarpia* quinquejugata, jugis obtusis, aequalibus, lateralibus marginantibus, valleculis evittatis vel obsolete univittatis; *carpophorum* indivisum vel bifidum, demum liberum, acheniis ex apice ejus pendulis; *semen* tereti-convexum, facie profunde sulcatum. Plantae annuae; *caulis* teres, striatus, erectus vel decumbens, ramosus; *folia* tenuiter, breviter et conferte decomposita.

Endl. Gen. Pl. pag. 786. n. 4504. — Gaertn. De Fruct. et Semin. 2. pag. 33. tab. 85.—DC. Prodr. 4. pag. 220.—Meisn. Gen. 141.—Bert. Fl. It. 3. pag. 198. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 340.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 235.—Torn. Fl. Sic. pag. 276. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 375.

1. S. pecten.—*Flores* parvi, albi, biumbellati, umbellis terminalibus et lateralibus, oppositifoliis, simplicibus vel bi-triradiatis, non involucratis; umbellulis erectis et involucellatis, floribus centralibus aliquando sterilibus; *scapus* elongatus, crassus, laevissime striatus, glaber vel pilosus vel pubescens, viridis; *pedicelli* brevissimi, crassi, retrorso scabri aut glabri; *calyx* margine obsoletus; *petala* alba; *stamina* petalis subaequalia, antheris globulosis viridibusque; *styli, stylopodium* et *stigma* ut in genere; *receptaculum* in fructu margine lobuloso, erecto coronatum, saepe rubellum; *diachenium* e suturis, rostro e dorso compressum, ad margines suturales bifariam hispidum, reliqua parte glabrum aut vix in costis albis ciliolatum; diachenia omnia recta, stricta, etiam sesqui-bipollicaria, rostro quater et quinquies partem seminiferam superante; *rostrum* obtuse striatum, glabriusculum, 1 $^1/_2$-2 poll. longum; *valleculae* fuscae, scaberrimae aut glabrae; *carpophorum* indivisum; *semina* generis; *caulis* solitarius vel caespitosus, decumbens, adscendens vel erectus, teres, striatus, pubescens aut glaber, alterne ramosus, ad genicula subincrassatus et subdistortus, a palmo ad pedem et quidquam ultra longus, interdum rubens; *folia* tripinnata, foliolis pinnatifidis, laciniis linearibus, brevibus, acutiusculis, supra laete aut saturate viridia et glabra, subtus pallidiora

et saepe pilosa, petiolata, superiora minora minus decomposita, vagìna petiolari angusta loco petioli, aut petiolo brevi vaginanti, suffulta; *petioli* teretes, dense rubentes, supra leviter canaliculati, glabri vel pilosi, basi in vaginam brevem, rubeolam, latiusculam, margine albo-membranaceam et ciliatam expansi; *involucrum* nullum; *involucellum* pentaphyllum, viride, concavo-patens, radiolis longius, foliolis lanceolatis, margine albo-membranaceis, ciliatis, apice integrìs vel bi-trifidis; *radix* gracilis, fusiformis aut fusiformi-ramosa, longa, alba, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo, Fleri, Bongiardo, Nicolosi, Bronte, Paternò, Belpasso, Mascalucia, Viagrande, Pedara, Catania, Ognina.*

Icon. *Riv. Pent. irr. tab. 38* sub nomine: *Scandix.*

Scandix pecten. *Lin. Sp. Pl. pag. 368. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 341. — Torn. Fl. Sic. pag. 276.*

Scandix Pecten Veneris. *DC. Prodr. 4. pag. 221.—Smith Engl. Fl. 2. pag. 46 et Engl. Bot. 20. tab. 1397. — Jacq. Fl. Austr. 3. pag. 35. tab. 263. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 318. — Bert. Fl. It. 3. pag. 199. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 236.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 376.*

Scandix hispanica. *Boiss. ex Parl. loc. cit.*

Myrrhis Pecten Veneris. *All. Fl. Ped. 2. pag. 29.*

Chaerophyllum rostratum. *Sav. Fl. Pis. 1. pag. 311.*

Nomen vulgare: *Pettini di la Madonna.*

2. **S. australis.** — *Flores* parvi, albi, biumbellatì, umbellis terminalibus vel lateralibus, oppositifoliis, bi-quinqueradiatis, aliquando simplicibus, non involucratis; umbellulis semper fertilibus involucellatisve; *scapus* elongatus sed brevior quam in praecedente, cylindricus, a caule valde divaricatus, pubescens aut albo-villosus, villis erectis; *pedicelli*, seu radii primarii, pilosi aut subhirsuti, pilis patulis; radioli $^1/_2$-1 lin. longi; *calyx* obsolete dentatus; *corolla* radiata, alba, petalis subaequalibus, obovato-rotundatis, venato-lineatis; *stamina* petalis subaequalia, filamentis albis et antheris fuscis; *styli* albi aut rubri, elongati, stylopodio duplo longiores; *diachenia* linearia aut subtetragona, longe rostrata, bipollicaria, sex-decem in quavis umbellula, patula, incurva,

undique hispidula; *mericarpia* in parte seminifera scabride hirta; *rostrum* teres, sutura compressum, ibique scabride hirtum; *carpophorum* apice bifidum; *semina* generis; *caulis* humilis, gracilis, semi-sesquipedalis, inferne rubeolus, hirtus aut hirsutus, pilis patentibus, superne glaber; *folia* parvula, bipinnata, foliolis foliorum inferiorum incisis, superiorum linearibus, setaceis, facie viridia et glabra, subtus pilosiuscula, pilis albis, rachide rubente; *petioli* vaginantes, rubeoli, albo-membranacei, margine ciliato aut integro; *involucrum* nullum; *involucella* polyphylla, foliolis erectis, lanceolatis aut lanceolato-linearibus, obtusiusculis, ciliatis, plerumque integerrimis, rarius apice bidentatis; *radix* gracilis, simplex, fibrillosa, alba, levi aromatica.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Battiati.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. Ox. pag. 199.* sub nomine: *Anthriscus Plinii.—Moris. Hist. sect. 9. tab. 11. fig. 4.* sub nomine: *Scandix cretica minor.*

Scandix australis. *Lin. Sp. Pl. pag. 369.—DC. Prodr. 4. pag. 221.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 318.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 237.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 341.—Torn. Fl. Sic. pag. 276. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 378.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 278.*

Genus 2. Anthriscus

Flores albi, biumbellati, umbellis planis, terminalibus, subinde cum lateralibus oppositifoliis, plerunque pauciradiatis; umbellulis fertilibus, raro interioribus sterilibus; *involucra* et *involucella* aut nulla aut mono-di-pentaphylla; *calyx* margine obsolete dentatus; *petala* parva, alba, cum lacinia una inflexa, aequalia aut parviradiantia; *stamina* petala subaequantia, antheris globosis bilocularibusque; *styli* breves, in fructu aucti; *stylopodia* conoidea, crassa; *diachenium* ovoideum, oblongum vel cylindraceum, subinde clavatum, e latere commissurali compressum, commissura utrinque canaliculata, dorso convexum, ecostatum, muricatum vel hispidum, superne breviter rostratum, rostro polygono, glabro; facies commis-

surales angustae, canaliculatae ad excipiendum carpophorum filiforme, demum bifidum et liberum, acheniis pendulis, inferne solutis, facile diffluis. Plantae annuae aut biennes aut perennes; *caulis* teres vel sulcatus vel striatus; *folia* decomposita, laciniis linearibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 786. n. 4505. — Koch. Umbell. 131. f. 57-60.—DC. Prodr. 4. pag. 222. — Bert. Fl. It. 3. pag. 193.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 338.—Torn. Fl. Sic. pagina 277.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 232. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 381.

1. A. sicula.—*Flores* parvi, albi, biumbellati, umbellis terminalibus vel lateralibus, oppositifoliis, longe pedunculatis, pauci vel multiradiatis, saepe superne verticillatis, umbellulis inferioribus sterilibus superioribusque fertilibus et involucellatis; *scapus* fistulosus, cylindricus; *pedicelli* saepe verticillati; *calyx* obsolete dentatus; *petala* alba, obovata et fere obcordata, lacinula inflexa; *stamina* ut in genere; *styli* breves et subrecurvi; *stylopodium* conicum; *diachenium* maturum viride, nitidum, minute punctatum, seu crebre muriculato-aculeatum, 4-5 lin. longum, utrinque attenuatum, breviter rostratum, stylis divergentibus, et stylopodio conico coronatum; *semina* cylindrica, confricata aromatica; *caules* superne sulcati, glabri, fistulosi, erecti, laeve geniculati, geniculis aequalibus, bipedales et fere orgyales; *folia* tripinnato-decomposita, glabra, vix nervis aut margine subpilosa, foliolis omnibus uniformibus, ovato-oblongis, pinnatifido-dentatis, ad facies glabris, margine hirsutiusculis, 4 - 6 lin. latis et 6 - 10 longis; *petioli* glabri, vaginati, vaginis margine scariosis et ciliatis; *involucrum* nullum; *involucella* quinquephylla, ovata, ciliata, radiolis breviora et deflexa; *radix* sublignosa, ramosa, fibrillosa.

Floret ab Aprili ad Julium. ② et ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Monte Fau, Vallone di Gulli.*

Icon. *Reich. Ic. Fl. Germ. 21. tab. 185. fig. 1.*

Anthriscus sicula. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 338 et 2. pag. 803.—DC. Prodr. 4. pag. 223.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 278.—Bert. Fl. It. 3. pag. 196. — Presl Fl. Sic. 1. pag. XXVI.—Torn. Fl. Sic. pag. 277.*

Anthriscus nemorosa. *Spr. Pl. Umbell. Prodr. pag. 27.— Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 383.*

Chaerophyllum siculum. var. *b. Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 352.*

Chaerophyllum nemorosum. *Marsch. Fl. Taur.—Caucas. 1. pag. 232.*

Genus 3. Chaerophyllum.

Flores albi, raro rosei vel flavi, parvi, biumbellati, umbellis terminalibus, vel lateralibus, planis, parviradiantibus, omnibus fertilibus vel exterioribus tantum, involucro nullo vel olygophyllo et involucellis polyphyllis; *calyx* limbo obsolete quinquedentatus; *petala* parva, obovata, emarginata, acumine brevi, inflexo; *stamina* corollae subaequalia, filamentis filiformibus, antherisque subrotundis et bilocularibus; *styli* breves, crassiusculi; *receptaculum* expansum, subrepandum; *diachenium* erostratum, cylindraceum, ecostatum, glabrum, utrinque ad suturas canaliculatum, terminatum collo utrinque quinquecostato, stylis persistentibus, rectis, adpressis coronatum, valleculis univittatis; *carpophorum* bifidum; *semen* teretiusculum, convexum. Plantae annuae, biennes aut perennes, adscendentes, ramosae, glabrae vel pilosae; *folia* decomposita, segmentis dentatis vel multifidis.

Endl. Gen. Pl. pag. 787. n. 4506.—Lin. Gen. 358.—DC. Prodr. 4. pag. 224. — Meisn. Gen. 142. — Bert. Fl. It. 3. pag. 202.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 229. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 339.—Torn. Fl. Sic. pag. 277.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 363.

I. C. temulum.—*Flores* parvi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, planis, grandiusculis, 3-12-radiatis, longiuscule pedunculatis, nubilibus nutantibus, centrali majore et tota fertili, lateralibusque minoribus et cum floribus interioribus sterilibus; *scapus* longus, striatus, pilosus, pilis albis; *pedicelli*, seu radii primarii, tenues, striati, sursum pilosi; radioli subtus glabri et supra pilosi, diachenio aequilongi; *calyx* margine obsoletus; *petala* alba, par-

va, profunde obcordata, glabra; *stamina* generis; *styli* brevissimi, in flore recti, in fructu divergentes et longiores; *stylopodium* ovoideum, turgidulum; *diachenium* cylindrico-lanceolatum, 3-4 lin. longum, e latere commissurali compressum et in utraque commissura canaliculatum, obtuse costatum, glabrum, stylis coronatum, valleculis angustissimis, teretibus; *caulis* eractus, striatus, superne ramosus, 1-3-pedalis, saepe rubro-maculatus, pilosus, pilis reflexis, ad nodos quidquam incrassatus, patulus, ramis alternis; *folia* bipinnata, foliolis ovatis, obtusis, inciso-dentatis, pilosa, supra saturate viridia, subtus pallentia; inferiora longe petiolata, petiolo basi piloso et in vaginam angustam, longiusculam, margine albo-membranaceam et ciliatam expanso; superiora suffulta pro petiolo vagina petiolari simili sed successive breviore; *involucrum* nullum vel mono-diphyllum, foliolis ovato-lanceolatis, acutis, ciliolatis, margine membranaceis; *involucella* 5-10-phylla, foliolis ut in involucro; *radix* fusiformis, simplex aut ramosa, gracilis, fibris lateralibus ramulosisque instructa.

Floret Majo, Junio. ⊙ et ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania, Battiati, Milo.*

Icon. *Riv. Pent. irr. tab. 49.* sub nomine: *Myrrhis.* Optima.—*Bonan. Panph. tab. 47.* sub nomine: *Myrrhis annua, alba, hirsuta, nodosa, Pastinacae sylvestris folio candicante.*

Chaerophyllum temulum. *Lin. Sp. Pl. pag. 370. — Smith Engl. Bot. 22. tab. 1521.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 115.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 339.—Torn. Fl. Sic. pag. 277.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 231. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 366.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 279.*

Myrrhis temula. *Gaertn. De Fruct. et Semin. 1. pag. 109.*

Myrrhis temulenta. *Bert. Fl. It. 3. pag. 213.—Smith Engl. Fl. 2. pag. 51.*

Planta acris et ab aetnicolis uti venenata existimatur.

Tribus XI. SMYRNEAE

Diachenium turgidum, saepius e latere compressum vel contractum; *mericarpia* quinquejugata, jugis lateralibus mar-

ginantibus vel ante marginem sitis et subobliteratis; *semen* involutum, semilunare vel complicatum.

Endl. Gen. Pl. pag. 788.—Koch. Umbell. pag. 133.—DC. Prodr. 4. pag. 233.—Torn. Fl. Sic. pag. 278.

Genus 1. Cachrys

Flores parvi, flavi, biumbellati, umbellis numerosis, planis aut convexis, involucratis, umbellulis involucellatis et multifloris, floribus internis sterilibus; *calyx* margine obsolete quinquedentatus; *petala* ovata, integra, apice involuta aut inflexa; *stamina* petala aequantia, antheris subrotundis; *receptaculum* floris parum expansum, convexulum, in fructu depressum, in centro vix prominulum; *styli* primo breves et in fructu divaricato-recurvati, receptaculo longiores; *stigmata* capitellata; *diachenium* turgidum, sectione transversali subteres vel subdidymum, mericarpiis quinquejugatis, jugis crassis, in sectionibus diversis variis, commissura plana, latitudini mericarpii aequali; *semen* oblongum, marginibus involutis, superficie multivittatum; *carpophorum* crassiusculum, compressum, lineare, demum bipartitum, liberum. Plantae perennes; *folia* supradecomposita.

Endl. Gen. Pl. pag. 789. n. 4525.—Lin. Gen. pag. 342. DC. Prodr. 4. pag. 236. — Bert. Fl. It. 3. pag. 453. — Lam. Ill. 3. tab. 205. fig. g. h. i. l.—Gaertn. De Fruct. et Semin. 2. pag. 274. tab. 140.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 347.—Torn. Fl. Sic. pag. 278.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 237.

I. C. echinophora.—*Flores* parvi, lutei, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, suboctoradiatis, primaria grandi sed non longe pedunculata, lateralibus minoribus et paulo longius pedunculatis, omnibus involucratis; umbellulis grandiusculis, subdecemfloris, involucellatis; *scapus* crassus, sulcatus, cylindricus, glaber, brevis; *pedicelli*, seu radii primi, cylindrici, crassi, sulcati, glabri; radioli florum sterilium subpubescentes; *calyx* quinquedentatus, dentibus brevibus; *petala* lutea, obovata, apice involuta; *stamina*

generis; *styli* crassi, luteoli, in fructu receptaculo fere duplo longiores; *diachenium* pallide virescens, 3-4 lin. longum, facile secedens, crassum, ovoideum, undique tuberculato - papillosum, costis apice papilloso - dentatis; *semina* semiovalia, obscure virentia, aromatica, testa non adhaerentia; *caulis* teres, farctus, striatus, glaber, erectus etiam bicubitalis, valde ramosus, ramis oppositis aut verticillatis, rarius alternis; *folia* supradecomposita, dura et subcoriacea, foliolis linearibus, plerunque trifidis, apice mucronulato-pungentibus, carinatis, margine et carina calloso-aculeatis, asperis, aculeolis albis; aliquando inferiora grandia, petiolata, petiolis teretibus, striatis, scabris, basi in vaginam parvam, striatam, margine anguste membranaceam expansis; superiora successive minora et minus decomposita, pro petiolo suffulta vagina petiolari paulo longiore, angusta, canaliculata; caulina opposita, verticillata aut solitaria pro ratione ramorum quibus supponuntur; *involucrum* universale e foliolis linearibus, simplicibus, longiusculis, reflexis, apice mucronato-pungentibus, glabris aut vix margine scabridis; *involucella* umbellulae florenti subaequalia, fructifera breviora, patentia aut reflexa, glabra; *radix* fusiformis, crassa, longa, collo fibris petiolorum sphacelatorum vestita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis maritimis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Acicastello.*

Icon. *Moris Hist. Pl. Ox. 3. sect. 9. tab. 1. fig. 3.* sub nomine: *Cachrys semine fungoso sulcato, aspero, minore, foliis Peucedani. — Bocc. Ic. et Descript. Pl. rar. pag. 37. tab. 18* sub nomine: *Hippomarathrum siculum.* Optima.

Cachrys echinophora. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 347. et suppl. ad Prodr. Fl. Sic. pag. 81.—Torn. Fl. Sic. pag. 278.*

Cachrys sicula. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. p. 190. Ten. Fl. Nap. 3. pag. 295.*

Aegomarathrum siculum. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 176.*

Lophocachrys echinophora. *Bert. Fl. It. 3. pag. 456.*

Cachrys pungens *β. DC. Prodr. 4. pag. 238.*

Hippomarathrum siculum. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 234.*

—Var. pungens.—Laciniae foliorum elongatae, strictae, bitripartitae, margine scabriusculo at carina leviuscula.

Aetnae, in regione pedemontana una cum specie.

Icon. *Moris. Hist. Pl. Ox. 3. sect. 8. tab. 1. fig. 6.* sub nomine: *Cachrys semine fungoso, sulcato, plano, minore, foliis Peucedani.*

Cachrys pungens. *Jan. Elen. pag. 4.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 348.—Torn. Fl. Sic. pag. 278.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 284. — DC. Prodr. 4. pag. 238. — Grov. Contr. Fl. Otr. pag. 58.*

Cachrys sicula. var. *b. Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 359.*

Hippomarathrum siculum. *Nicotr. Prodr. Fl. Mess. p. 239.*

Hippomarathrum Libanotis. *Koch. in DC. Prodr. cit. pagina 237.*

Cachrys echinophora. *Strobl Fl. Etna pag. 253* ex *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 234.*

Genus 2. Conium

Flores albi, fertiles, biumbellati, umbellis terminalibus et lateralibus, oppositifoliis, multiradiatis, involucratis; umbellulis multifloris, aequipetalis, involucellatis; *scapus* elongatus, viridis, glaber, striatus; *pedicelli* erecti, striati, glabri; *calyx* margine obsoletus; *petala* oblongo-obovata, facie superiore carinata, leviter emarginata, lacinula inflexa, brevissima; *stamina* corolla sublongiora, filamentis albis, antheris flavis; *styli* breves, in anthesi erecti, in fructu paulo longiores, recurvati; *stigmata* capitata; *receptaculum* expansum, fungosum, convexulum, subrepandum; *diachenium* ovoideum, obtusum, e latere commissurali compressum, mericarpiis utrinque quinquecostatis, costis junioribus crassiusculis, subcrenatis, lateralibus marginalibus, valleculis latiusculis e-vittatisve; *carpophorum* liberum, bifidum; *semen* sulco incisum et complicatum. Herba virosa, biennis, radice fusiformi, caule tereti, ramoso, maculato, foliis decompositis.

Endl. Gen. Pl. pag. 790. n. 4532. — Lin. Gen. 469. — Hoffm. Umbell. 99. tab. 1. fig. 3.—DC. Prodr. 4. pag. 242. Koch. Syn. Fl. Germ. et Helv. 1. pag. 319. — Bert. Fl. It. 3. pag. 226.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 325.—Moris Fl. Sard- 2. pag. 182.—Parl. Fl Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 474.—Torn. Fl. Sic. pag. 279.

1. C. maculatum.—*Flores* parvi, albi, biumbellati, terminales cauli, ramis ramulisque, umbellis numerosis, multiradiatis, planis aut convexiusculis, involucratis, umbellulis erectis, fertilibus et involucellatis; *scapus* ternatus, longiusculus, striatus, viridis, glaber; *pedicelli* erecti et scapo conformes; *calyx* margine obsoletus; *petala* candida, vix unam lineam longa, ob carinam facie interiore elevatam biconcava; *stamina, styli* et *receptaculum* albentes; reliqua generis; *caulis* teres, fistulosus, striatus erectus, quidquam flexuosus, valde ramosus, ramis et ramulis alternis, aliquando ternis, glauco-virens, maculis purpureis passim adspersus, rarius immaculatus, bicubitalis, orgyalis in pinguibus, in sterilibus brevior; *folia* tripinnata, foliolis crebris, oppositis, lanceolatis aut ovato-lanceolatis, pectinato-laciniatis dentatisque, obtusis aut acutiusculis, supra saturate viridia, lineata, subtus pallidiora; inferiora grandia, ambitu triangularia, petiolata; superiora successive minora; suprema pro petiolo vagina petiolari suffulta; *petiolus* teres, fistulosus, purpureo-maculatus, subinde immaculatus, basi in vaginam latiusculam, striatam, margine albo-membrànaceam expansus; *involucrum* polyphyllum, foliolis lanceolatis, acuminatis, margine albo-membranaceis, quidquam inaequalibus; *involucella* dimidiata, triphylla, patentia, umbellulis breviora, foliolis lanceolato-linearibus, acuminatis; *radix* potius crassa, fusiformis aut fusiformi-ramosa, carnosa, alba.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Boschi di Ferrandina, Catania.*

Icon. *Clus. Hist. 2. pag. 200. f. 2.* sub nomine: *Cicutaria vulgaris.—Riv. Pent. irr. tab. 75.* sub nomine: *Cicuta.* Optima.—*Cours complet d' Hist. Nat. Méd. et Pharm. publié par G. Cuvier, Richard, Drapiez etc. tab. 84. fig. 1.—Sav. Mat. Med. Veg. Tosc. tab. 49.*

Conium maculatum. *Lin. Sp. Pl. pag. 349.—DC. Prodr. 4. pag. 246.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 287. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 113. — Bert. Fl. It. 3. pag. 227.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 326.—Torn. Fl. Sic. pag. 279. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 267.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 475.*

Tota planta glabra, venenata, odore nauseoso foetens. Extractum praestat in affectionibus scrophulosis et scirrhosis.

Quidquid sit de virtute plantae et alcaloidis suis, caute interne adhibentur.

Genus 3. SMYRNIUM

Flores parvi, biumbellati, umbellis convexis vel planis, raro involucratis, umbellulis multifloris, aliquando involucellatis, in umbella primaria fere totis fertilibus, in lateralibus saepe totis sterilibus; *calyx* margine obsoletus; *petala* aequalia, viridi-luteola, ovata aut lanceolata, supra carinata, integra, cum lacinula inflexa; *stamina* corolla longiora, antheris ovatis; *receptaculum* floris repandum; *styli* crassiusculi, in anthesi erecti, in fructu divaricati aut recurvati; *stylopodia* conica, longiuscula aut breviuscula; *stigmata* capitellata, depressa; *diachenium* didymum, turgidum et linea mediana commissurali compressum, maturum nigrescens, mericarpiis utrinque quinquecostatis, costis tribus dorsalibus prominentibus, acutis et duabus marginalibus obsoletis, valleculis multivittatis; *carpophorum* filiforme, crassiusculum, demum bipartitum; *semen* involutum, semilunare. Plantae biennes, glabrae, aromaticae; *radix* carnosa; *caulis* erectus, striatus, sulcatus, alterne aut opposite ramosus; *folia* inferiora decomposita; suprema ternata, foliolis ovatis, inciso-serratis, vel superiora simplicia, cordato-amplexicaulia.

Endl. Gen. Pl. pag. 791. n. 4541. — Lin. Gen. 863.— DC. Prodr. 4. pag. 247.—Meisn. Gen. 151.—Bert. Fl. It. 3. pag. 288.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 343.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 172. — Torn. Fl. Sic. pag. 279.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 477.

I. S. rotundifolium. — *Flores* parvi, biumbellati, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, non involucratis, umbellulis erectis et nudis; *scapus* brevis, striatus, glaber, cylindricus; *pedicelli* crassiusculi, inaequales et in fructu subcontracti; *calyx* dentibus flavis, brevibus; *petala* parva, ovata, viridi-luteola; *stamina* ut in genere; *styli* breves, in fructu recurvati, vix stylopodio aequales; *diachenium* latiusculum, breviusculum et reliqua ut in genere; *caulis* superne omnino

apterus, erectus, striatus, glaber, farctus; *folia* ima petiolata ternata-biternata, foliolis obovato-subcuneatis, plerumque obtusis, magnitudine variis, basi integris, interdum cordatis aut subcordatis, reliquo margine obtuse, rarius acute denticulatis et subinde bi-trilobis, petiolis in vaginam amplam, oblongam, apice latam, rotundatam, obtusam, margine ciliatam basi expansis; superiora simplicia, subcoriacea, obtusissima, pallide virentia, exquisite cordato-amplexicaulia, auriculis superimpositis vel omnia orbiculata, integerrima, sessilia vel inferiora subrotundo-ovata, subinde tri-quinquiloba, lobis rotundatis, integerrimis vel denticulatis aut subcrenatis, impari paulum majore, interdum vagina petiolari brevi suffulta; *involucrum* et *involucella* nulla; *radix* napiformis, crassa, carnosa, extus nigrescens, acuminata seu in unam aut duas fibrillas desinens.

Floret Majo, Junio. (2).

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Nicolosi, Zaffarana, Viagrande, Pedara, S. Giovanni Galermo, Battiati, Catania, Paternò.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. sect. 9. tab. 4. fig. 2.* sub nomine: *Smyrnium creticum perfoliatum.*

Smyrnium rotundifolium. *Mill. Moretti dec. pl. rar. ital. 2. pag. 9.—DC. Prodr. 4. pag. 247.—Bert. Fl. It. 3. pagina 292.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 343. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 174. — Torn. Fl. Sic. pag. 279. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 267.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 481.*

Smyrnium Dodonaei *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 891. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 330.*

2. S. **perfoliatum**.—*Flores, inflorescentia, genitalia, diachenium* et *semina* ut in praecedente specie; *caulis* erectus, farctus, angulatus, striatus, sulcatus, alterne ramosus, uni-bipedalis, superne anguste alatus, alis subciliatis, pilis fasciculatis; *folia* inferiora prima petiolata, ternata, reliqua bitriternata, foliolis cuneato-ovatis aut cuneato-oblongis, obtusis vel acutis, grosse dentatis et saepe incisis, supra laete vel saturate viridibus, nitidis, subtus pallidioribus; folia superiora ternata, vagina petiolari brevi instructa, aut folia simplicia, sessilia, hastato-triloba, foliolo aut lobo medio majore, oblongo, omnibus acutiuscule et plus minus grosse

dentatus; reliqua folia superiora simplicia, sessilia, exquisite cordato - amplexicaulia, auriculis nunc superimpositis, nunc liberis; *petioli* foliorum inferiorum striati, supra canaliculati, basi expansi in vaginam potius latam, superne angustatam, acutam, striatam, pallentem, margine membranaceam, ciliatam; *involucrum* et *involucella* nulla; *radix* crassa, carnosa, fusiformis, potius brevis, in fibrillas desinens.

Floret Majo, Junio. ②.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa, una cum praecedente, frequens.

Icon. *Cup. Panph. 1. pag. 90. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Smyrnium montanum, perfoliatum, serratum, foliis ad imum latis cruciatis. — Columm. Ecphr. 2. tab. 21.* sub nomine: *Hipposelinum.*

Smyrnium perfoliatum. *Mill. Moretti dec. pl. rar. it. 2. pag. 9.—DC. Prodr. 4. pag. 247.—Lin. Sp. Pl. ed. 1. pagina 262.—Bert. Fl. It. 3. pag. 290.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 343.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 116.—Torn. Fl. Sic. pag. 280. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 267.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 480.*

Smyrnium Dioscoridis. *Spr. Sp. Umbell. pag. 25. — Zum. Fl. Pedem. 1. pag. 425.*

3. **S. olusatrum.** — *Flores* parvuli, biumbellati, polygami, odore nauseoso et fere stercoraceo praediti, umbellis solitariis, terminalibus cauli et ramis, parvis, convexis, breviter pedunculatis vel sessilibus; umbellulis parvulis, pauciradiolatis; *scapus* brevis; *pedicelli* crassi, angulati, sulcati; *calyx* margine obsoletus, petala viridi-luteola, lato-lanceolata, acuminata, acumine seu lacinula inflexa; *stamina* petalis paulum longiora, antheris viridibus; *styli* breves, in fructu divaricati; *diachenia* duplo illis praecedentium majora, diametro 2-3-linearia, subcompressa, acute costata, sero decidua, mucronulata, exsiccata grate aromatica dum confricantur, inter valleculas latas transverse rugulosa, evittata; *caulis* erectus, ramosus, tri-quadripedalis, inferne teres, striatus, striis aliquando rubentibus, fistulosus, superne angulatus, sulcatus, farctus, ramis inferioribus alternis supremisque oppositis; *folia* varia; radicalia primordialia parva, ternata, successiva et caulina inferiora grandia, subtrinernata, alterna, suprema

ternata, opposita; omnia patentia, ambitu triangularia, foliolis late ovatis aut oblongis, acutis vel obtusis, serratis et subinde incisis, supra laete viridibus, nitidis, subtus pallidioribus, impari interdum trilobo; *petioli* foliorum inferiorum teretes, striati, striis aliquando rubentibus, supra vix canaliculati, basi expansi in vaginam amplam, concavam, striatam, albo-virentem, margine ciliato-laceram et saepe revolutam; folia superiora e sola vagina petiolari suffulta; *involucrum* et *involucella* nulla aut e foliolis ramentaceis, linearibus, viridi-albidis deciduisve constituta; *radix* napiformis, crassa, carnosa, extus albens, potius brevis, inferne in unam vel alteram fibrillam desinens.

Floret Majo, Junio. ②.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Battiati, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Riv. Pent. irr. tab. 69.* sub nomine: *Smyrnium.* Optima.—*Moris Hist. Ox. sect. 9. tab. 4. fig. 1.* sub nomine: *Smyrnium semine magnum, nigrum, curvum.*

Smyrnium olusatrum. *Lin. Sp. Pl. pag. 376.—DC. Prodr. 4. pag. 247. — Smith Engl. Fl. 2. pag. 74. — Plenck. Ic. Pl. med. 3. pag. 22. tab. 220. — Lam. Ill. 3. tab. 204. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 117. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 330.—Bert. Fl. It. 3. pag. 289.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 173.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 344.—Torn. Fl. Sic. pag. 279.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 267. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 479.*

Radices edules sed acredine et amaritie non carentes; olim folia uti antiscorbutica et semina uti carminativa utebantur.

Genus 4. Echinophora.

Flores albi aut flavi, biumbellati, polygami, centralis cujusque umbellulae foemineus aut hermaphroditus, radiales masculi seu steriles; umbellis planis, terminalibus et involucratis, involucro olygo-polyphyllo, umbella breviori; umbellulis involucellatis, involucellis pentaphyllis, foliolis inaequalibus, apice spinosis vel inermibus; *calyx* margine quinquepartitus, laciniis lanceolatis, spinoso-mucronatis vel inermibus, externis longioribus; *corollae* parviradiantes, petalis obcordatis,

lacinula apicillari inflexa; *stamina* corolla longiora, antheris oblongis, bilocularibus; *styli* elongati, in fructu recurvi; *diachenium* oblongum, indivisum, subteres, immersum in pedicello incrassato, tubaeformi, apice coronato radiolis persistentibus florum sterilium, inter quos rostrum fructus emergit. Herbae perennes saepe spinescentes; *folia* bipinnato-partita, laciniis incisis.

Endl. Gen. Pl. pag. 789. n. 4522. — Lin. Gen. Pl. 329. Kock. Umbell. pag. 135.—DC. Prodr, 4. pag. 234.—Lam. Ill. 2. tab. 190. — Bert. Fl. It. 3. pag. 152. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 178. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 304. — Torn. Fl. Sic. pag. 280. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 357.

1. E. spinosa —*Flores* parvi, albi, biumbellati, umbellis solitariis, planis, terminalibus cauli et ramis, involucratis, umbellulis multifloris involucellatisve; *scapus* crassus, hirtus, apice incrassato-excavatus, brevis, glaucus, sulcatus; *pedicelli* scapo conformes, inaequales, externi longiores; *calyx* margine quinquepartitus, laciniis spinoso-mucronatis, inaequalibus; *petala* obcordata, alba; *genitalia* generis; *caulis* teres, crassiusculus, firmus, striatus, superne angulatus, glaucus, flexuosus, alterne ramosus et interdum ramosissimus, ramis divaricatis, subcorymbosis, aliquando subdichotomis, a paucis pollicibus ad pedem longus, ut plurimum pilis albis adspersus, scaber; *folia* bipinnata, crassa, rigida, rachide et pinnis subtrigonis, supra canaliculatis, laciniis extimis apice spinoso-mucronatis, valde pungentibus, plerumque scabra; inferiora suffulta petiolo brevi, pilis, colore et striis cauli conformi, basi expanso in vaginulam parvam; reliqua sola vagina petiolari instructa; suprema simpliciter pinnata, foliolis oppositis et unilateralibus; *involucrum* 5-10-phyllum, inaequale, umbella brevius, foliolis triquetro-subulatis, inferne margine albo-membranaceis, ut plurimum simplicissimis, raro pinnatis, glaucis, crassiusculis, pilosis; *involucella* pentaphylla, rarius hexaphylla, foliolis externis longioribus, umbellulam superantibus, omnibus simplicissimis, in fructu patentibus, rectis, involucro in reliquis similibus; *radix* fusiformis, carnosa, longa, subinde surculis subterraneis, nudis, apice cauliferis superne prolifera.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis arenosis maritimis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello, Capo di Molini, Acireale.*

Icon. *Cav. Ic. 2. tab. 130. — Moris Hist. Ox. 3. sect. 9. tabul. 1. fig. 1.* sub nomine: *Crithmum maritimum, spinosum.*

Echinophora spinosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 344.—DC. Prodr. 4. pag. 235.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 234. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 265.—Bert. Fl. It. 3. pag. 153.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 178.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 304. — Torn. Fl. Sic. pag. 280. — Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 357.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 266.*

Ordo XLI. ARALIACEAE.

Flores hermaphroditi vel polygami, regulares, axillares vel terminales, umbellati vel capitati, umbellis vel capitulis in racemum vel paniculam dispositis, nudis vel involucellatis; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo supero, saepius dentato; *corolla* quinque-decempetala, petalis dentibus calycinis alternis, aestivatione valvatis, raro nullis aut in stamina conversis; *stamina* petalis numero aequalia, rarius dupla, infra disci magni epigyni marginem inserta, filamentis brevibus, subulatis et antheris bilocularibus, peltatis; *ovarium* calyci adnatum, bi-pluriloculare; *styli* plures, simplices, coadunati aut liberi; *stigmata* simplicia; *bacca* 2-5-locularis, limbo calycino integro vel dentato coronata, loculis numero stylorum, monospermis; *semina* angulata, erecta, testa crustacea, endopleura membranacea, embryone parvo, inverso, albumine carnoso, radicula supera et cotyledonibus longiore. Frutices vel arbores; *caules* interdum scandentes vel fibrillis radiciformibus adhaerentes; *folia* alterna, extipulata, petiolata, simplicia aut varie composita; *petioli* longi, basi dilatati aut incrassati.

Endl. Gen. Pl. pag. 793.—Juss. in Dict. Sc. Nat. 2. pagina 348.—DC. Prodr. 4. pag. 251.—Meisn. Gen. 152. — Torn. Fl. Sic. pag. 281.

Genus 1. Hedera

Flores parvi, umbellato-capitati, simplices vel paniculati; *scapus* cylindricus, erectus, nudus aut cum pedicellis numerosis, sphaerico-radiatis, radiis cylindricis, viridibus, pubescentibus; *calyx* perianthium monophyllum, adhaerens, margine elevato, libero vel dentato; *petala* 5-10, libera, expansa, decidua; *stamina* 5-10, petalis inserta, iisdem alterna vel opposita, filamentis brevibus, antheris incumbentibus, bilocularibus; *ovarium* inferum quinque - decemloculare, ovulis in loculo solitariis, pendulis; *styli* 5-10, erecti, conniventes vel in unum cohaerentes; *stigmata* simplicia; *bacca* sphaerica, limbo calycino et stylis coronata, 5-10-locularis; *semen* inversum, endopleura et embryone ut in ordine ac isto orthotropo. Frutices fibrillis radiciformibus lateraliter scandentes; *folia* alterna, simplicia vel lobata, raro digitata vel pinnata, in ramo sterili extipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 795. n. 4560.—Lin. Gen. 1238. — DC. Prodr. 4. pag. 216.—Meisn. Gen. 152. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 277.—Bert. Fl. It. 2. pag. 685. — Torn. Fl. Sic. pag. 281.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 272. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 178.

1. H. helix.—*Flores* parvi, albo-virides, sphaerico-umbellati, terminales, simplices vel paniculati, apice abortivi, solitarii, aut multipli, fusci; *scapus*, seu rachis paniculae, cylindricus, alterne ramosus, pubescens, pilosus, pilis plus minus stellatis; *umbellae* laterales patentes, basi bracteola acuta suffultae et omnes conformes; *calyx* adhaerens, non tamen per totum ovarium tegens, denticulis liberis quinque, saepe fuscis, minutis; *petala* quinque ovata, acuta, supra carinata, subtus concava, laevia, reflexa, luteola, cito decidua; *stamina* filamentis erectis, subulatis, luteolis, antheris luteis; *receptaculum* disciforme convexiusculum, usque ad limbum calycinum extensum; *stylus* semilinearis, persistens; *stigma* simplex, obtusum; *bacca* turbinata, obscure trigona, maturitate nigerrima; *caulis* teres aut compresso-teres, ramosissimus, senior cinereus, glaber, nunc terram tenus repens, sterilis,

nunc vel altissime saliens supra muros vetustos, rupes, arbores, quas obtegit, eisque haeret ope appendicum radiciformium brevium, quas e latere per longitudinem suam emittit, interea dum fert alios ramos liberos, patulos; *rami* juniores virides, annotini pilis stellatis albidis plus minus scatentes; *folia* coriacea, perennantia, longe petiolata, alterna, glabra, supra nitida, laete vel saturate viridia, subtus pallidiora; inferiora cordata, tri-quinquiloba, lobis parum profundis, latis, triangularibus, impari longiore, acuto, lateralibusque acutis vel obtusis, venis albis praesertim in plantis sterilibus plerumque maculatis; superiora rhombeo-ovata, acuminata, integerrima; *petioli* teretes, pilis stellatis plus minus adspersi, senescentes interdum glabrati; *bractae*, *pedunculi*, *radii umbellae* et *calyces* plus minus pilosi, pilis stellatis; *radix* praelonga, repens, ramosa et pollonifera, irregulariter diffusa et ramosa.

Floret Septembri, Octobri. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Leucatea, Ognina, Zaffarana, Mascalucia, Misterbianco,釣釣Paternò, Adernò, Bronte, Maletto, Milo, Nicolosi.*

Icon. *Duham. Arb. 3. ed. 2. tab. 84. — Plenck. Ic. Pl. med. 2. pag. 48. tab. 150.*

Hedera helix. *Lin. Sp. Pl. pag. 292.—Smith Engl. Bot. 18. tab. 1267.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 254. — Bert. Fl. It. 2. pag. 686.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 277.—Torn. Fl. Sic. pag. 281. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 2. pag. 178.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 272.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 304.*

Nomen vulgare: *Ellera.*

Folia hujus plantae ambustis et erisipelatis ad refrigerium ulceribus ad alendam suppurationem admoventur, in cataplasmate lac dispellere tradita sunt; ligno globuli fiunt pro fonticulis: baccae purgantibus et emeticis a veteribus accensitae. Gummi-resina ex adultioris plantae trunco, vel sponte vel aptis incisionibus, fluens, mox concrescens, compacta, semipellucida, rufo-fusca, resolvens atque balsamica dudum habita, dentibus cariosis indita dolores sedare valet.

—Var. poetarum.—*Scapus* umbellae subpubescens; *baccae* globosae, maturitate luteo-aureae et fere majores quam in specie; *folia* inferiora palmato-quinquiloba, superiora rhombeo-ovata, integerrima.

Floret et invenitur in monte Aetna una cum specie.

Hedera poetarum. *Bert. Fl. It. 2. 688.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 278.—Torn. Fl. Sic. pag. 281.*

Hedera helix var. *b. Guss. Fl. Sic. Prodr. 1. pag. 227.*

Hedera helix var. chrysocarpa. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 227. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 305.*

Ordo XLII. LORANTHACEAE

Flores nunc unisexuales, parvi, albi aut flavicanti-viriduli, nunc hermaphroditi, virescentes, flavi, crocei vel purpurei, spicato-corymbosuli aut paniculati, axillares vel lateraliter dispositi, saepissime glomerato-sessiles, uni-pluribracteati aut raro ebracteati; *perigonium* in floribus unisexualibus quandoque nullum, saepe simplex calycinum, in masculis partitum, in foemineis ovario adnatum vel ut in hermaphroditis duplex nempe; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo supero, denticulato vel obsoleto; *corolla* toro epigyno inserta, 4-6-8-petala, raro 3-petala, petalis liberis vel cohaerentibus, aestivatione valvatis; *stamina* perigonii simplicis vel corollae laciniis numero aequalia, iisdem opposita vel inserta, filamentis basi adnatis et cohaerentibus, antheris introrsis, bilocularibus, aliquando versatilibus; *ovarium* inferum, saepissime toro seu disco annulari coronatum, uniloculare, ovulo unico, anatropo, ab apice pendulo; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* incrassatum aut subulatum; *bacca* monosperma; *semen* inversum, testa membranacea, tenui, albumine carnoso, copioso, embryone unico aut pluribus, cotyledonibus carnosis, saepe connatis, radicula supera et incrassata. *Frutex* sempervirens, dichotome ramosus, parasiticus in aliarum stirpium partibus lignosis implantatus vel intra corticem, raro terrestris et repens; *rami* plerumque nodosi, saepissime ad nodos articulati, teretes vel tetragoni vel compressi; *folia* opposita, raro verticillata, crassiuscule penninervia vel palmatinervia; *stipulae* nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 799. — DC. Prodr. 4. pag. 277.— Juss. Ann. Mus. XII. pag. 292.—Lindl. Introd. ed. 2. pagina 49.—Torn. Fl. Sic. pag. 282. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 607.

Genus 1. Viscum

Flores lutei, parvuli, bisexuales; masculi suffulti stipite seu pedicello crasso, sphaerico, apice involucro naviculari, trifloro; foeminei pedicello seu stipite cum involucro trifloro, at flos intermedius fulcro crasso carnoso suffultus; *perigonium* in flore masculo tetrasepalum, sepalis acutis, ovatis; *antherae* quatuor, forma sepalorum sed minores et sepalis ipsis adnatae, superficie scrobisculis exiguis faveolatae; in flore foemineo involucrum pariter triflorum, flos intermedius fulcro crasso suffultus et perigonio duplici constitutus; *calyx* ovario adnatus, margine brevissimo, prominulo et inaequaliter erosulo terminatus; *corolla* tetrapetala, epigyna, petalis ovatis, deciduis; *stigma* sessile, orbiculare, glandulosum; *bacca* globosa, alba, rubra, crocea, magnitudine pisi, coronata apiculis quinque, quorum centralis indicat locum stigmatis, laterales petalorum insertionem, caeterum bacca repletur pulpa albo-viscida, spissa, pellucida; *semen* solitarium, centrale, compressum, obovatum, tectumque arillo membranaceo, tenuissimo, obcordato, facile sejungendo, embryonibus 1 - 3 in quovis semine, cylindraceis, apice subcapitatis et ibi radiculiferis, duobus aut tribus divergentibus, basi approximatis. Plantae parasiticae super arbores diversas, in Aetna precipue super *Pomaceas; caulis* bi-trichotomus vel opposite ramosus; *folia* simplicia, opposita, exigua, squamaeformia.

Endl. Gen. Pl. pag. 801. n. 4584.—DC. Prodr. 4. pag. 277.—Meisn. Gen. 154.—Lin. Gen. pag. 517. — Bert. Fl. It. 10. pag. 341.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 625.—Torn. Fl. Sic. pag. 282.

I. V. album.—*Flores* parvi, lutei, glomerati, terminales ramis inter folia duo et interdum etiam cum aliis glomeribus alaribus; omnes glomeres solitarii vel plures et congregati, suffulti bracteis imbricatis, brevibus, obtusis, coriaceis, luteolis; *perigonium* foemineum duplex et ibi *petala* plana, obtusiuscula, ovata, bracteis concoloria; reliqua ut in genere et etiam *stamina, antherae* et *styli; baccae* albae, siccando nigrae et deciduae; *semen* generis. *Frutex* glaberrimus, super

ramos arborum densos caespites diametri 1–4–pedalis constituens, ut plurimum dichotomus, at saepe *rami* 3-8 ex eodem nodo prodeunt, qui divaricati, levissimi, foliis concolores, demum fusco-cinerei et internodiis 1–4–pollicaribus; *folia* ad divisiones caulis opposita, sessilia, subcoriacea, obverse lanceolata, obtusa, integerrima, tenuiter tri–quinquenervia, basi attenuata.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa, super *Pomaceas* et precipue super *Sorbum, Mespilum, Pyrum,* sed numquam super *Cupulifereas* ac *Amenthaceas: Leucatea, S. Giovanni La Punta, Bonaccorsi, Mascalucia, Pedara, Nicolosi, Monte Arso, Monte Serrapizzuta, Monte Mazzo.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 807.—Lob. Ic. 636.*

Viscum album. *Lin. Sp. Pl. pag. 1451.—Smith Engl. Fl. 4. pag. 236.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 368. — DC. Prodr. 4. pag. 278.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 337.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 276.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 626. — Torn. Fl. Sic. pag. 282. — Bert. Fl. It. 10. pag. 342. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 607.*

Nomina vulgaria: *Viscu, Viscu fimmineddu.*

Hujus plantae pulpa baccarum, soluta, praestat ad aucupium conficiendum, cui valde est utile viscum e *Lorantho europaeo L.* obtentum. Decoctio ligni juvat in pleuritide, vertigine et dysenteria.

Genus 2. Loranthus

Flores parvi, virides, flavi, crocei, punicei aut purpurei, hermaphroditi aut abortu unisexuales, dioici, singuli unibracteati, spicati vel corymboso-paniculati, axillares aut terminales, raro umbellati vel subcapitati vel glomerulati; *rachis* carnosa, foveola bracteolari, circulari, marginata excipiens basim angustatam calycis; *calyx* tubuloso-ovatus vel turbinatus, cum ovario cannatus, limbo supero, brevi, truncato, dentato vel partito; *corolla* 4-8-petala, saepius 5-6-petala, petalis summo calyci insertis, liberis vel in tubum coalitis, aestivatione valvatis, sub anthesi erectis, patentibus vel apice reflexis; *stamina* petalis numero aequalia, filamentis

iisdem, basi vel ultra medium, adnatis, apice liberis, aequalibus, antheris introrsis, bilocularibus, loculis oppositis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* inferum, uniloculare, ovulo unico, pendulo; *stylus* filiformis; *stigma* simplex, capitatum; *bacca* ovata vel turbinata, limbo calycino coronata, monosperma; *semen* inversum, embryone intra albumen curvato, cotyledonibus cohaerentibus, radicula supera; *frutices* dichotomo-ramosi, parasitici, raro radicales autonomi; *folia* opposita vel alterna, simplicia, integerrima, saepissime carnoso-coriacea, petiolata, decidua.

Endl. Gen. Pl. pag. 801. n. 4586. DC. Prodr. 4. p. 286. Lin. Gen. n. 443. — Juss. Gen. 212. — Bert. Fl. It. 4. pag. 225.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 427.—Torn. Fl. Sic. pag. 283.

I. L. europaeus.—*Flores* parvi, dioici, raro hermaphroditi, viridi-flavescentes, remoti, spicati, solitarii, spicis terminalibus, laxifloris, pedicellatis, suboppositis; *pedicellus*, seu *rachis*, excipiens basi angustatam cujusvis floris intra foveolam bracteolarem, circularem, membranaceo-marginatam; *calyx* ut in genere; *petala* sex aut quinque, lanceolata, acuta, viridula; *stamina* quot petala, filamentis petalis paulo infra medium adnatis, antheris cordato-ovatis, obtusis, flavis; *styli*, *stigma* et *ovarium* generis; *baccae* pyriformi-globosae, luteae aut gilvo-luteae, pulpa valde glutinosa, nitidae, magnitudine pisi; *semen* ut in genere; *caulis* teres, dichotomus, crassiusculus, cortice fusco-rubro, glaberrimus, 1-2-pedalis, ramosissimus, ramis articulatis cum caule, arefactione secedentibus, teretibus, senescendo fuscis; *folia* opposita, carnosula, oblongo-obovata, in petiolum brevem angustata, obtusa et subinde retusa, integra vel subrepando-undulata, nervoso-venulosa, decidua.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Bronte, Maletto, Mojo, Nicolosi, Pedara, Trecastagni, Mascalucia, Battiati, Valverde,* super *Pomaceas* ac precipue ad ramos *Sorbi* et *Mespili* et numquam super *Cupulifereas* et *Amentaceas.*

Icon. *Jacq. Fl. Austr. 1. tab. 30. — Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Pan. tab. 84.* sub nomine: *Viscus ocymifolio, baccis in*

summitatibus racematim fulvis. — Plenck Ic. Pl. med. 3. pag. 42. tab. 248.

Loranthus europaeus. *Lin. Sp. Pl. 1. pag. 1672. — Savi Sul. Visc. alb. e Loranth. eur. Mem. pag. 8. — Ten. Fl. Nap. 1. pag. 192.—Bert. Fl. It. 4. pag. 225.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 427.—Torn. Fl. Sic. pag. 283. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 607.*

Nomina vulgaria: *Viscu, Viscu masculinu.*

Pulpa, insigniter glutinosa, praestantissima ad conficiendum aucupium. Lignum ob qualitatem mucilagineam vi obtundente praeditum olim putabatur; nunc desuetum.

Ordo XLIII. CAPRIFOLIACEAE

Flores hermaphroditi, abortu unisexuales, corymbosi aut racemosi aut capitato-verticillati, raro solitarii, terminales vel axillares; *calyx* ovario adnatus, limbo brevi, epigyno, quinquedentato; *corolla* gamopetala, epigyna, rotata vel tubulosa, calyci inserta, limbo quinquifido, laciniis dentibus calycinis alternis, aestivatione non valvatis; *stamina* calyci inserta, imae corollae adnata, laciniis corollinis alterna et iis numero aequalia (uno tantum interdum abortivo) nunc exerta, nunc inclusa, filamentis subulatis, antheris versatilibus, ovatis bilocularibusque; *ovarium* calyci adnatum, bi-quinqueloculare; *stylus* exertus; *stigmata* tria, sessilia; *bacca* tubo calycino coronata, bi-quinquelocularis vel, dissepimentis evanidis, unilocularis; *semina* in loculis aut unum aut duo aut plurima, interdum plura abortiva, inversa, testa crustacea, albumine carnoso. Herbae vel frutices, interdum volubiles; *folia* opposita, simplicia, indivisa, dentata, rarius pinnatisecta, penninervia; *stipulae* nullae aut raro duae brevissimae.

A. Rich. Dict. Class. 3. pag. 172.—DC. Alph. Intr. à la Botan. pag. 314. n. 97.—DC. Prodr. 4. pag. 321.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 275.—Torn. Fl. Sic. pag. 291.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 316.

Tribus I. SAMBUCEAE

Flores corymbosi vel paniculati; *corolla* gamopetala, regularis, rotata seu quinquepetala, petalis aequalibus basi tantum concretis, rarius tubulosa; *stylus* nullus; *stigmata* tria, sessilia; *bacca* drupacea; *stipulae* et *stipellae* virides.

Endl. Gen. Pl. pag. 569.—DC. Prodr. 4. pag. 321. — Kunth in *Humb.* et *Bonpl. Nov. Gen. et Sp. 3. pag. 381.— Torn. Fl. Sic. pag. 291. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 105.*

Genus 1. Sambucus

Flores albi aut subincarnati, parvuli, corymbosi, terminales, nunc plani, cymosi, nunc in racemum vel tyrsum digesti; *calyx* gamosepalus, adhaerens, margine libero quinquepartito; *corolla* rotata, laciniis quinque obtusis, demum reflexis; *stamina* quinque, basi corollae inserta, segmentis corollinis alterna, filamentis subulatis et antheris cordato-ovatis, bilocularibus, erectis; *stigmata* tria; *bacca* subglobosa, succulenta, unilocularis, trìspermia; *semina* extus convexa et interne angulata, e funiculo elongato pendentia, anatropa, embryone orthotropo, cotyledonibus linearibus et radicula supera. Plantae arborescentes, fruticosae aut perennes, odore proprio, nauseoso; *caulis* intus medullosus vel farctus; *folia* opposita, petiolata, pinnata, serrata et subinde luxurie laciniata et decidua; *petiolus* basi aliquando stipulatus; *baccae* maturae nigrescentes, succo sanguineo, aut rubrae, rarius virentes.

Endl. Gen. Pl. pag. 569. n. 3341.—DC. Prodr. 4. pag. 321.–Lin. Gen. 372.–Juss. Gen. 214. — Bert. Fl. It. 3. pag. 486.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 275. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 363.—Torn. Fl. Sic. pag. 291.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 105.

1. **S. nigra.**—*Flores* parvi, albi, injucundae olentes, cymosi, cymis solitariis, terminalibus, grandibus, 3-5-partitis, longe

pedunculatis; *scapus* glaber aut subpilosus et pilis e glandulis ortis, striatus, fusco-viridis, erectus, dense pedicellatus; *pedicelli* inaequales, lineato-sulcati, tenuissimi, subpilosi, monoflori aut bi-trifurcati et apice floriferi, floribus in bifurcationibus alaribus sessilibusque; *calyx* quinquedentatus, demum obsoletus; *corolla* quinquelobata, lobis obtusis, ellipticis, fere convexis; *stamina* cum filamentis albis et antheris albido-luteolis; *stylus* albus, brevis; *stigma* trifidum; *baccae* globosae, maturae sanguineo-nigrae; *truncus* 10-20 pedes et ultra longus, teres, crassus, medullosus, cortice rimoso, glabro, in saepibus ceduis aliquando caespitosus, ramosus, ramis junioribus rubro-viridulis, striatis, pilis ortis e glandulis primo rubeolis et deinde albis adspersis et medulla spongiosa, alba farctis; *folia* opposita, petiolata, imparipinnata, foliolis ovatis vel ovato-oblongis, acuminatis, crebre et argute serrulatis, glabra sed ad nervos et venas piloso-hirta, pilis e glandulis, primo rubeolis et deinde albis, ortis; *petioli* longi, supra canaliculati, basi utrinque aucti stipula obsoleta, ovata; *radix* lignosa, ramosa, odore nauseoso praedita et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in humidis et in saxosis vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Mascalucia, Gravina, S. Giovanni La Punta, Paternò.*

Icon. *Lam. Ill. 3. tab. 211.—Plenck Ic. Pl. med. 3. pagina 28. tab. 229.*

Sambucus nigra. *Lin. Sp. Pl. pag. 385. — Smith Engl. Bot. 7. tab. 476.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. p. 118. Ten. Fl. Nap. 1. pag. 136. — DC. Prodr. 4. pag. 322. Bert. Fl. It. 3. pag. 488. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pagina 363.—Torn. Fl. Sic. pag. 291.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 318.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 108.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 275.*

Nomina vulgaria: *Saucu, Saucu arboriu, Saucu niuru.*

Planta ad varios usus utilissima. Flores praestant virtute sudorifera; folia insecta Pomonae infesta fugant; baccae ad rob conficiendum adhibentur; cortex interior et folia juvant in hydrope; infusum foliorum filum colore coeruleo tingit; lignum ad plures domesticos usus valet.

2. S. Ebulus.—*Flores* parvi, albi aut rosei, racemosi, racemis elongatis, terminalibus, basi bracteatis; *scapus* striatus, crassiusculus, elongatus, alterne aut opposite ramosus, pubescens, basi bracteatus; *pedicelli* breves, crassiusculi et pubescentes, apice uniflori; *calyx* quinquedentatus, albus, dentibus triangularibus, acutis, patentibus, marginato-violaceis; *corolla* alba, rotata, tubo brevi, laciniis quinque, concavis et reflexis; *stamina* quinque, tubo corallino aequalia et inserta, filamentis crassiusculis, glandulis adspersis, antheris ovatis, emarginatis, bilocularibus; *ovarium* tubo calycis adnatum, triloculare; *stigmata* tria, sessilia, luteolo-viridia; *bacca* sphaerica aut turbinata, parva, dentibus calycinis coronata, succo violaceo praedita, unilocularis, bi-trispermia; *semina* angulata et nigra; *caulis* herbaceus, erectus, annotinus, 2-5-pedalis, viridis, medulla alba farctus, sulcatus, saepe rubeolus, ramosus, ramis oppositis, erecto-patentibus; *folia* consistentia, opposita, erecto-patentia, pinnato-partita, 5-9-laciniata, laciniis lanceolatis, serratis, dentibus acutis, viridibus, facie superna lucida, inferne albo-viridi, nervaturis prominentibus, obliquis vel recurvatis; *petiolus* scapo conformis, sulcatus; *petioluli* breves, omnes stipulati; *stipulae* foliaceae, basi petiolorum sitae, patentes aut curvatae, ovali-acuminatae, aut ovali-lanceolatae, acuminatae, serratae; *radix* longiuscula et repens. Planta perennis, odore nauseoso praedita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis et herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Canalicchio, Paternò, Adernò.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 3. pag. 31. tab. 62.—Fl. Dan. tab. 1156.*

Sambucus Ebulus. *Lin. Sp. Pl. pag. 385. — Smith Engl. Bot. 7. tab. 475. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. p. 119. Ten. Fl. Nap. 1. pag. 136. — DC. Prodr. 4. pag. 322. — Bert. Fl. It. 3. pag. 486.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 361. Torn. Fl. Sic. pag. 291.—Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 106.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 277.*

Nomina vulgaria: *Saucheddu, Saucu picciriddu.*

Planta drastica, caute adhibenda, celebrata in hydrope. Baccae succus ad rob sambuci praestat.

Tribus II. LONICEREAE.

Corolla gamopetala, tubo plus minus elongato ac saepius irregulari; *stylus* filiformis; *stigmata* tria, libera aut in unum concreta; *semen* raphe extrorso.

Endl. Gen. Pl. pag. 567.—R. Br. in Wall. Pl. As. rar. 1. pag. 15.—DC. Prodr. 4. pag. 329.—Torn. Fl. Sic. pagina 292.

Genus 1. Lonicera.

Flores grandiusculi, axillares et varie dispositi, verticillati, capitati, gemini at solitarii; *calyx* monosepalus, ovario adnatus, margine libero, brevissimo, quinquedentato; *corolla* supera, tubulosa, campanulata vel infundibiliformis, tubo aequali vel basi gibbo, limbo quinquifido, regulari vel ringente, laciniis fere aequalibus, patentibus; *stamina* quinque e tubo superiore orta, limbum subaequantia, declinata, filamentis filiformibus, glabris vel pilosis et antheris oblongis vel linearibus, bilocularibus, incumbentibus, saepe versatilibus; *stylus* filiformis, glaber vel pilosus; *stigma* capitatum; *bacca* succulenta, uni-plurilocularis, calyce libero coronata, olygospermia, simplex, uniflora, solitaria aut geminae basi connatae vel facta baccis duabus in unam confluentibus, apice biflora; *semina* subrotunda, compressa, angulata, anatropa, ex angulo centrali pericarpii pendula et inversa, embryone orthotropo, cotyledonibus ellipticis et radicula umbilico proxima supera. Frutices erecti vel scandentes; *folia* opposita, petiolata vel sessilia, interdum connata, integra vel in eadem specie subuncinata, extipulata, suprema floralia, bracteosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 568. n. 3337. — DC. Prodr. 4. pagina 330.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 183.—Lin. Gen. pag. 93. Lam. Ill. 2. tab. 150.—Bert. Fl. It. 2. pag. 555. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 259.—Torn. Fl. Sic. pag. 292.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 120. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 280.

1. L. implexa. — *Flores* grandiusculi, sessiles, verticillati, 4-6 in quovis verticillo, suaveolentes; *scapus* albo-rubeolus, sparse pilosus, cylindricus, basi foliis duobus connatis suffultus; *pedicelli* brevissimi, scapo concolores; *calyx* viridi-rubeolus, ovario adhaerens, limbo obsolete quinquedentato, tubo sparsim parce piloso vel glaberrimo; *corolla* tubo 15-28 lin. longo, intus alba, extus albo-rosea, glabra vel aspersa pilis longiusculis, patentibus, eglandulosis, quibus interjecti sunt pili alii brevissimi, apice glanduliferi; *stamina* corolla breviora; *stylus* corollae subaequalis aut etiam brevior, villosus, villis albis; *stigma* saepe e tubo corallino exertum, pileatum, pubescens aut glabrum, albo-viride et tuberculatum; *baccae* limbo calycino coronatae, ovato-turbinatae, glabrae vel pubescentes, primo virides, deinde nigrae, caetera generis; *caulis* ramosissimus, ramis irregulariter dispositis, volubilibus et elongatis unde implexis, junioribus implexo-scandentibus, pruina glauca aut albida obductis, virgatis, nodosis, rubeolis aut viridibus, sublignosis; *folia* senescendo indurata, coriacea, perennantia, glabra, interdum subrubentia, praesertim margine; inferiora oblonga, acuta vel acuminata, alias apice rotundata cum acuminulo, sessilia distincta; intermedia subcordata; superiora plurium parium, connato-perfoliata, successive breviora; suprema floralia, bracteosa, late triangula, aut simul sumpta orbicularia cum acuminulo, viridia, pruina glauca obducta; *petiolus* subnullus; *stipulae* nullae; *radix* ramosa, lignosa, contorta, perennans.

Floret a Majo ad Autumnum. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Pedara, Mascalucia, Milo, Zaffarana, Ragalna, Pandolfina, Nicolosi, Valle del Bove.*

Icon. *Sims Bot. Mag. tab. 640. — Reich. Ic. Pl. Germ. tab. 1573. fig. 4.*

Lonicera implexa. *Ait. Hort. Kew. 1. ed. 1. pag. 231. — Willd. Sp. Pl. 1. par. 2. pag. 984. — DC. Prodr. 4. pagina 331.—Bert. Fl. It. 2. pag. 559.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 259.—Torn. Fl. Sic. pag. 292.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 281. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pagina 120.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 318.*

Lonicera caprifolium. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 102.*

Lonicera balearica. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 213.*

Nomen vulgare: *Lonicira.*

— Var. *b.* pumila. — *Flores, caulis, folia* et *baccae* illis speciei consimiles sed minores.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, una cum specie, obvia.

Lonicera adenocarpa. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 260 — Torn. Fl. Sic. pag. 293.*

2. L. aetrusca. — *Flores* grandiusculi, rubri, suaveolentes, aggregati in scapo paniculato, capitellato, capitulis 10-16, globosis, terminalibus, et bracteato e duobus foliis connatis, cordato-acuminatis; *pedicelli* plus minus elongati, 4-6-10-flori, bracteolati, bracteolis crassis et pilosis; *calyx* liber, margine profunde et obtuse quinquedentato; *corolla* subpollicaris, extus pilis brevissimis raris, apice glanduliferis, plus minus adspersa, tubo externe rubro, limbo rubeolo, interne albo-flavo, laciniis et labio supero linearibus, non latis; *stamina* et *stylus* limbum corollinum paulo superantes; reliqua generis; *baccae* simplices, ellipsoideae, succulentae, calyce libero coronatae, maturae rubro-aurantiae; *caulis* apice una cum ramulis junioribus pubescens, virgatus, lignosus, inter sepes excurrens et subscandens, rubeolus; *folia* inferiora subrotunda vel late obovata, vel elliptica, integra, instar petioli, basi breviter attenuata, apice plerumque obtusa cum mucronulo, raro acutiuscula, ramulorum floriferorum vel superiora duo, raro tria, connato - perfoliata; summa bracteosa, semiorbiculata, triangularia vel ovata vel obtuse acutiuscula, scapo adpressa; omnia supra laete viridia, glabra aut pilosa, subtus glauco-pruinosa, subpubescentia, decidua; *petioli* brevissimi, aliquando limbo foliaceo connati, sulcati et leviter pubescentes; *bracteolae* minutae, subrotundae, interdum pilis brevissimis, apice glanduliferis ciliatae, crassiusculae, coloratae; *radix* ramosa, excurrens et perennis.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, ad sepes regionis pedemontanae, nemorosae et alpinae: *Catania, Trecastagni, Pedara, Bronte, Nicolosi, Valle del Bove.*

Icon. *Santi Viag. al Mont. Amiat. tab. 1.—Reich. Ic. Fl. Germ. tab. 1572. fig. 3.*

Lonicera aetrusca. *Savi Fl. Pis. 1. pag. 236.—Spr. Syst. Veg. 1. pag. 757.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. p. 102. DC. Prodr. 4. pag. 331.—Bert. Fl. It. 2. pag. 558.—Guss.*

Syn. Fl. Sic. 1. pag. 260. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 281. Torn. Fl. Sic. pag. 293.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol 7. pag. 123.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 318.

Nomen vulgare: *Lonicira.*

3. **L. canescens.** — *Flores* grandiusculi, albo-flavi, olentes, axillares, sub anthesi ita approximati, ut fere fasciculati videntur; *pedicelli* biflori, brevissimi, oppositi, pubescentes, bracteati et bracteolati; *calyx* tubulosus, margine libero quinquedentato, viridis, piloso-pubescens; *corolla* grandiuscula, tubo externe at interne albo, limbo flavescente, puberula, pollicem longa, laciniis oblongis, obtusis, flavescentibus, subaequalibus, unica angustiore a reliquis quatuor inter se approximatis, dependentibus, remota; *stamina* limbum corollinum subaequantia aut paulo excedentia, filamentis albis, piloso-glandulosis et antheris luteis, versatilibus, utrinque acuminatis; *stylus* staminibus longior, piloso-glandulosus; *stigma* bilobum, viride; *baccae* subglobosae, geminae in quovis pedunculo, distinctae, rubidae, glaucescentes, in sicco nigrae, lucidae, apice dentibus calycinis coronatae; *caulis* teres, volubilis, alte scandens, virgatus, ramosus, superne pubescens, senio rubeolus; *folia* omnia distincta, crassiuscula, breviter petiolata, subtus molliter pubescentia, supra glabra aut parce pilosa; inferiora cordato-ovata aut subcordata, obtusa vel acutiuscula; reliqua ovata, acutiuscula; suprema multo minora, inter se proximiora, perennantia, 1 - 2 $^1/_2$ pollices longa et $^1/_2$-2 pollices lata, nervosa; *petiolus* brevis, aliquando nullus, supra sulcatus, pilosus, viridis; *bracteae,* seu folia suprema floralia, ad basim pedicelli ovato-acuminatae, nervosae, supra virides, pilosiusculae, subtus albo-tomentosae, oppositae, subsessiles; *bracteolae* sub floribus oppositae et bracteis alternae, parvae, piloso-pubescentes, albae; *radix* lignosa, alba, ramosa, repens, valde elongata.

Floret Aprili ad Autumnum. ♄.

Aetnae, vulgatissima ad sepes et in saxosis pedemontanae, nemorosae et etiam alpinae regionis: *Catania, Ognina, Valverde, Pedara, Mascalucia, Bronte, Nicolosi, Bandazzo, Mojo, Trifoglietto, Valle del Bove.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 184. tab. 52.*

Lonicera canescens. *Pers. Syn. Pl. 1. pag. 213. — Röm. et Schult. Syst. Veg. 5. pag. 257.—DC. Prodr. 4. pag. 334.*

Bert. Fl. It. 2. pag. 562.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 260. Torn. Fl. Sic. pag. 293. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 318.

Lonicera biflora. *Desf. loc. cit. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 126.*

4. **L. Xylosteum.**—*Flores* grandiusculi, 3-6 lin. longi, albi, inodori, axillares, oppositi at saepe secundi; *pedicelli* virides, pilosi, patentes, bracteolati; *calyx* margine libero, profunde quinquedentatus, tubo piloso, pilis glanduliferis, dentibus acuminatis, piloso-ciliatis; *corolla* elongata, tubo basi gibbo, pilosa aut puberula, labio superiore breviter quadrifido et inferiore indiviso; *stamina* corollam subaequantia, filamentis hirsutis et magis inferne, antheris cordato-linearibus; *stylus* hirsutus; *stigma* capitatum, reliqua ut in genere; *baccae* duae, subglobosae, margine calycino coronatae, basi tantum connatae, maturae rubrae; *semina* subrotunda; *caulis* teres, erectus, valde ramosus, ruber, superne pubescens, 2-3-pedalis, ramis oppositis, patulis, junioribus pubescentibus, rubris et pilis albis stipatis; *folia* opposita, pollicaria, breviter petiolata, ovata, subrotundo-ovata vel ovato-oblonga vel elliptica, acuta, rarius obtusa, integerrima , utrinque molliter pubescentia, supra pallide viridia, subtus albidiora, decidua, inferiora majora; omnia villosiuscula; *petiolus* brevis, pubescens, supra sulcatus; *bracteae,* seu folia floralia suprema, duae, ovato-lineares, oppositae, acuminatae, pubescentes et villoso-granulosae, ciliolatae; *bracteolae* quatuor, breves, bracteis oppositae et crassiusculae, alternae, subrotundae, acutae, pilosae; *radix* lignosa, ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Bronte, Maletto, Mojo, Boschi di Paternò, Adernò.*

Icon. *Riv. Ic. Pl. irr. tab. 120.* sub nomine: *Xylosteum.* Optima.

Lonicera Xylosteum. *Lin. Sp. Pl. pag. 248.—Smiht Engl. Fl. 1. pag. 326. et Engl. Bot. 13. tab. 916. — DC. Prodr. 4. pag. 335.—All. Fl. Ped. 1. pag. 128. — Savi Bot. Etr. 4. pag. 139.—Bert. Fl. It. 2. pag. 564.—Guss. Syn. Fl. 1. pag. 261.—Torn. Fl. Sic. pag. 293.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 318.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 130.*

Ordo XLIV. RUBIACEAE

Flores hermaproditi, abortu unisexuales, regulares aut irregulares, serie dispositi, cymosi, paniculati, capitati aut distincti aut basi connati; *calyx* gamosepalus, cum ovario connatus, tubulosus, partitus, integerrimus, truncatus, bi-sexfidus, valde dentatus, in fructu persistens vel deciduus aut obsoletus; *corolla* gamopetala, tubo calycino inserta, petalis 4-6 varie inter se coalitis, rotata, infundibiliformis, hypocrateriformis vel campanulata, intus glabra aut ad faucem pilosa, limbo quadri-sexfido, regulari vel irregulari, petalis aestivatione valvatis vel contortis; *stamina* ad fauceum corollae, rarius demissius inserta, lobis calycinis numero aequalia et iis alterna, exerta vel inclusa, filamentis filiformis, subulatis, saepe brevissimis, liberis aut coalitis, antheris bilocularibus, introrsis, loculis oppositis vel parallelis; *ovarium* inferum, e carpidiis duobus vel tribus constitutum; *discus* seu *torus* carnosus, epigynus; *ovula* in loculis solitaria vel ex apice pendula, anatropa vel amphitropa; *stylus* simplex; *stigma* bifidum; *fructus* capsularis, baccatus vel drupaceus, nudus, umbilicatus, saepius limbo calycino coronatus, bi-plurilocularis, loculis mono-polyspermiis; *semina* situ varia, erecta vel inversa vel peltata, membranaceo-marginata, testa laevi vel rugosa, albumine dense carnoso vel corneo, embryone orthotropo, recto vel curvato, cotyledonibus semicylindricis, angustis, radicula plus minus longa. Arbores vel frutices, raro herbae; *caulis* et *rami* teretes, aut tetragoni, nodoso-articulati; *folia* simplicia, integerrima, margine nerviformi aucta, sessilia vel petiolata, opposita vel verticillata, bistipulata, stipulis variis, nunc e foliis distinctis, nunc iis adnatis, nunc intrafoliaceis, nunc intrafoliaceis vaginantibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 520. — DC. Prodr. 4. pag. 341. — Juss. Gen. 196. — Torn. Fl. Sic. pag 283. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 283.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 8.

Tribus I. PUTORIEAE.

Flores axillares, sessiles, oppositi, utrinque duo vel plurimi; *bacca* vel *drupa* non membranacea sed carnosa et bipartibilis.

Endl Gen. Pl. pag. 525. — DC. Prodr. 4. pag. 575. — Torn. Fl. Sic. pag 283.

Genus 1. Putoria.

Flores ad apicem ramorum fasciculati, sessiles, carneo-rosei vel purpurei, bibracteati; *calyx* tubo ovato, cum ovario connato, limbo supero, minute quadridentato; *corolla* summo calycis tubo inserta, epigyna, hypocraterimorpha, tubo gracili, longo, tereti, fauci glabra, limbo quadrilobo, lobis acutiusculis, patulis; *stamina* quatuor, exerta, fauci tubi inserta, antheris sagittatis, bilocularibus; *stylus* simplex; *stigma* bifidum; *bacca* bilocularis, ovato-oblonga, medio unisulcata, succulenta, indehiscens, limbo calycino persistente coronata; *semen* solitarium, oblongum in singulo loculo. Planta fruticosa rigida, glabra aut pubescens, foetidissima; *folia* opposita, petiolata, stipulata.

Endl Gen. Pl. pag. 525. n. 3110.—Pers. Enchir. 1. pagina 524.—DC. Prodr. 4. pag. 577.—Bert. Fl. It. 2. pagina 90.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 182.—Torn. Fl. Sic. pag. 283. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pagina 107.

1. P. calabrica. — *Flores* sessiles, apice caulis et ramorum dense fasciulati; *calyx* tubo elongatus, limbo quadrifidus, laciniis ovatis, obtusis; *corolla* carneo-rosea, infundibiliformis, tubo longo, inferne gracili, superne sensim sensimque dilatato, limbo quadrifido, laciniis lanceolatis, acuminatis, in anthesi recurvis; *stamina* exerta, antheris rubris; *ovarium* adhaerens, initio cylindraceum, utrinque unisulcatum, postea turgescens in baccam ovoideam, succosam, atro-purpuream,

demum nigram, glabram, coronatam; *stylus* elongatus, staminibus aequilongus; *stigma* bifidum; *semina* duo, oblonga, hinc convexa, inde plana, in loculis distinctis sita; *caules* caespitosi, ramosissimi, decumbentes, teretes, glabri aut tenuissime pubescentes, geniculati, interdum inferne radicantes, a palmo ad pedem longi, foetidissimi; *rami* oppositi, axillares, cauli conformes; *folia* odore stercoraceo foetidissima, lanceolata, obtusa vel acuta, basi angustata, breviter petiolata, subcoriacea, margine subrevoluta, glabra, in monte Aetna, alibi in Sicilia, pilosa, pubescentia, ciliolata, ciliis incurvatis; utrinque ad singulam conjugationem foliorum *stipula* parva, interfoliacea, albo - membranacea, integra vel fissa, marcescens; ramuli foliolosi abortum patiuntur in axillis foliorum et tunc folia visa sunt verticillata, quod est erroneum uti a botanicis fuit observatum; *radix* lignosa, ramosa, tortuosa.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis aridis pedemontanae regionis: *Catania, Armisi, Ognina, Villascabrosa, Misterbianco.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 232.* sub nomine: *Periclymeni genus, Antirrhini foliis, flore candido, putulentum.*

Putoria calabrica. *Pers. Syn. Pl. 1. pag. 524. — DC. Prodr. 4. pag. 577.—Bert. Fl. It. 2. pag. 91.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 182.—Torn. Fl. Sic. pag. 283.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 101. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 306.*

Ernodea montana. *Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 98 — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 62. — Guss. Pl. rar. pag. 69.*

Lonicera sicula. *Ab Ucria Pl. ad Lin. op. addend. in Op. di Aut. Sic. 6. pag. 249.*

Sherardia foetidissima. *Cyr. Charact. Pl. pag. 54.*

Asperula calabrica. *Lin. fil. supp. 120.*

TRIBUS II. STELLATAE.

Flores hermaphroditi, interdum diclini; *corollae* rotatae vel infundibiliformes, plerumque quadrifidae; *ovaria* bilocularia, loculis uniovulatis; *styli* duo distincti; *stigmata* capitata; *ache-*

nia secedentia, indehiscentia, monosperma. Herbae vel suffrutices; *radices* rubentes; *folia* opposita ad axillas gemmifera; *stipulae* foliiformes, verticillum foliorum formantes.

Endl. Gen. Pl. pag. 522. — Cham. et Schlecht. in Lin. 3. pag. 220.—Ray. Syn. pag. 223.—DC. Prodr. 4. pag. 580. Torn. Fl. Sic. pag. 284.

Genus 1. Sherardia.

Flores parvi, terminales, coerulei vel rosei, sessiles intra involucrum verticillatum; *calyx* tubulosus, tubo ovato, cum ovario connato, limbo supero quadridentato, persistente; *corolla* gamopetala, supera, infundibiliformis, tubo longiusculo, limbo quadrifido; *stamina* quatuor, tubo corollino inserta et exerta, filamentis capillaribus, antheris ovoideis, erectis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis in loculis solitariis, amphitropis; *stylus* apice bifidus; *stigmata* capitata; *achenium* dicoccum seu globoso-didymum, coccis dorso convexis; *semina* duo erecta, oblonga, haud distincta, embryone curvo, cotyledonibus foliaceis, radicula elongata, infera. Herbae annuae; *folia* opposita, lanceolato - acuta, scabra, stipulata, stipulis foliis conformis et verticillum formantibus tetraphyllum.

Endl Gen. Pl. pag. 524. n. 3104.—Lin. Gen. 120.—DC. Prodr. 4. pag. 581.—Bert. Fl. It. 2. pag. 71.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 288.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 181.—Torn. Fl. Sic. pag. 284. -Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 71.

1. S. arvensis.—*Flores* fasciculati, parvi in apice caulis et ramorum, sessiles, a supremo verticillo foliorum involucrati et superati; *calyx* tubulosus, 4-6-dentatus, persistens, viridis, piloso - hispidus, dentibus acutis, viridibus; *corolla* purpurea, rosea, carnea vel alba, limbo profunde quadrifido, laciniis oblongo - linearibus, acutis vel obtusiusculis, pilosis; *stamina* stylo longiora et corolla breviora; *achenium* sessile vel brevissime pedunculatum, scabrum, limbo calycis et dentibus demum incrassatis coronatum; *caules* striato - angulati, tetragoni, ex eadem radice plures et caespitosi, decumbentes,

ramosi, glabri vel hispiduli praesertim in angulis, a paucis pollicibus ad pedem longi; *folia* verticillata, inferiora minora, quaterna, obovato-spathulata, superiora sena-septena, lanceolata, vel lanceolato-linearia, omnia petiolata, acuminato-mucronulata, margine cartilaginea, ciliata, nervo crassiusculo, albicante dirempta, glabra vel hispidula, praecipue in nervo; *petiolus* brevis, pilosus; *verticillus* 7-8-phyllus, raro 9-phyllus, basi connatus, post anthesim auctus, scaber vel ciliatus, demum cartilagineus, aliquando glaber, saepe hirsutus; *radix* tenuis, fusiformis, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo, Zaffarana, Viagrande, Paternò, Catania, Nicolosi.*

Icon. *Lam. Ill. tab. 61.—Fl Dan. tab. 439.—Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 14.* sub nomine: *Rubeola arvensis, flosculis in summo purpureo-coeruleis.*

Sherardia arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 149. — DC. Prodr. 4. pag. 581.—Reich. Fl. Germ. exc. 2. pag. 210. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 77.—Ten. Fl. Nap. 3. p. 128. Bert. Fl. It. 2. pag. 72. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 288.— Torn. Fl. Sic. pag. 284.—Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 72.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 306.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 181.*

— Var. aetnensis. — *Caules* subcaespitosi, prostrati, nodulosi, internodiis elongatis, viridibus, glabris, angulatis; *folia* ovato-elliptica, 5-6 lineas longa et 1-1 $^1/_2$ lata, longe acuminata, acumine spinoso, verticillata, verticillo 6-7-foliato, petiolo stricto, distincto, omnia glabra.

Aetnae, vulgatissima in regione nemorosa et pedemontana.

Sherardia arvensis var. aetnensis. *Torn. Fl. Sic. pag. 284.*

Genus 2. Valantia

Flores minuti, albidi seu flavidi, 2-6 in verticillo, in quovis axilla 3, polygami, laterales masculi, medius hermaphroditus; *pedunculi* brevissimi, in fructu incrassati; *calyx* in masculis obsoletus et in hermaphrodito tubo subgloboso, ovario connato et limbo supero, irregulariter rigide multidentato; *corolla* masculorum trifida, laciniis erectiusculis, hermaphro-

diti rotata, quadrifida; *stamina* in masculis tria inclusa et in hermaphrodito quatuor tubo corollino inserta, subexerta, filamentis filiformibus antherisque erectis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis in quovis loculo solitariis, amphitropis; *styli* duo distincti; *stigmata* capitata; *achenium* tricorne ex ovariis trium florum concretorum constitutum, cornubus lateralibus sterilibus, intermedio seminifero, dispermo vel abortu monospermo; *semen* peltato - curvatum, embryone intra albumine cartilagineo, cotyledonibus foliaceis, radicula elongata; *caules* tetragoni, prostrati, virides, articulati, scabriusculi; *folia* opposita, ovata, cum stipulis utrinque solitariis verticillum tetraphyllum constituentia.

Lin. Gen. pag. 543.—Juss. Gen. pag. 197. — Mich. Nov. Pl. Gen. pag. 13. tab. 7.—Bert. Fl. It. 2. pag. 137.—Torn. Fl. Sic. pag. 285.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 311.

Vaillantia. *Endl Gen. Pl. pag. 3098. n. 522.—DC. Prodr. 4. pag. 613. — A. Rich. in Mém de la Soc. d'hist. nat. de Par. 5. pag. 134. tab. 11. fig. 2.*

I. V. muralis. — *Flores* minuti, 2 - 6 in quovis verticillo, albo-viriduli, pedunculati; *pedunculi* vix lineam unam longi, in fructu turgescentes; *calyx* adhaerens, tubaeformis, limbo denticulatus, persistens, dentibus plurimis, irregularibus, rigidis; *corolla* viridulo-alba, ut in genere tri-quatrifida, lobis acutis vel muticis; *stamina* tres - quatuor ut in genere; *styli* duo breves, in fructu divergentes, cylindrici, albi; *stigmata* capitellata, papillosa, albida; *achenium* bilobum, albo-viride, tuberculatum, in fulcro crasso, tricipiti, tubis subcylindraceis, ora terminali fimbriis rigidis coronata, tuba media fertili, submonosperma, longiore, erecto - recurvula, lateralibus sterilibus, ad exteriora et inferiora recurvatis; *caules* tetragoni, caespitosi, tenues, debiles, decumbentes, simplices aut inferne ramosi, articulati, glabri vel pilis, praesertim superne, aspersi, ab 1-2 poll. ad spithamam longi; *folia* simplicia, verticillato-quaterna et duo stipulacea, obovata, parva, obtusa, glabra, subinde margine ciliolata, reticulato - venosa, demum reflexa, saepe mucronulata et ciliata, ciliis scabriusculis; *radix* ramosa, tenuis et fibris etiam tenuissimis sparsa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in pedemontana regione et in saxosis vulcanicis ma-

ri proximis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Trezza,* et etiam in vulcanicis nemorosae regionis: *Concazze, Salto della capra.*

Icon. *Moris. Ox. sect. 9. tab. 21. fig. 2.* sub nomine: *Cruciata muralis minima.*

Valantia muralis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1490. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 95.—Savi Bot. Etrusc. 1. pag. 125. Bert. Fl. It. 2. pag. 138.—Torn. Fl. Sic. pag. 285.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 311.*

Vaillantia muralis. *DC. Prodr. 4. pag. 614.*

Vaillantia hispida var. *β.* aculeata. *DC. loc. cit.*

Galium Vaillantia. *Web. prim. Fl. hols. (1780). Car. suppl. Fl. Tosc. pag. 33.* ex *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 60.*

— Var. *b.* hirsuta. — *Caulis* elongatus, albo-viridis, subcaespitosus, tenuissimus et linearis, internodiis longioribus quam in specie, inferne albo-scabris et hirsutiusculis.

Aetnae, in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania.*

Valantia muralis var. *b.* hirsuta. *Torn. Fl. Sic. pag. 285.*

Genus 3. Galium.

Ftores parvi, hermaphroditi, interdum unisexuales aut mixti, albi, rubri, luteoli, axillares, terminales, subpaniculati; *calyx* tubulosus, tubo ovato-subgloboso vel oblongo, cum ovario connato, limbo supero, integerrimo, obsoleto; *corolla* supera, rotato-stellata, quadrifida, raro trifida; *stamina* quatuor raro tria, tubo corallae inserta et exerta, filamentis filiformibus antherisque erectis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis in quovis loculo solitariis, amphitropis; *styli* duo breves, ima basi connati; *stigmata* capitata; *achenium* globoso-didymum, siccum vel subcarnosum, tuberculosum vel hispidum, biloculare, dicoccum, coccis seu mericarpiis dorso convexis, facie planis, indehiscentibus, monospermis, aliquando uno abortivo; *semina* a pericarpio haud distincta, erecta, embryone recurvato, cotyledonibus foliaceis, radicula elongata, infera. Plantae annuae vel perennes, raro basi suffruticosae; *caulis* saepe tetragonus, alterne vel opposite ramosus, articulatus; *folia*

opposita, cum stipulis ad nodos caulis verticillata, linearia, oblonga, elliptica aut subrotunda.

Endl. Gen. Pl. pag. 822. n. 3100. — Scop. Fl. Carn. 1. ed. 2. pag. 99.—Lin. Gen. pag. 52.— A. Rich. Mém. de la Soc. d'hist. nat. de Par. 5. pag. 133. — DC. Prodr. 4. pagina 593. — Bert. Fl. It. 2. pag. 92. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 296.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 183.—Torn. Fl. Sic. pag. 285.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 18.

I. G. parisiense.—*Flores* hermaphroditi vel diclini, minuti, in paniculis trichotomis, brevibus, terminalibus et lateralibus, quarum rami extimi sunt bifidi et divaricati, bracteati; *scapus* plus minusque elongatus, glaber, angulatus, viridis, erectus, axillaris, apice bracteolatus; *pedicelli* tenues, capillacei, glabri, erecti et in fructu cernui; *calyx* generis; *corolla* minuta, rotata, cyathiformis, purpurea vel pallide luteola, segmentis ovatis, acutis muticisve; *stamina* cum filamentis filiformibus et antheris rubris; reliqua genitalia ut in genere; *achenium* ovoideo-didymum, hirtum setis brevissimis, uncinatis, patentibus, albescentibus, maturitate secedens in duo acheniola reniformia; *caulis* plerumque caespitosus, adscendens vel erectus, a palmo ad pedem et sesquipedem longus, plus minus tenuis, tetragonus, articulatus, aculeolis minutis, retrorsis in angulis scaber, totus ramosus, ramis alternis et oppositis, saepe divaricatis; *folia* ima verticillato - quaterna, obovata aut oblongo-obovata, crebriora, reliquis minora; caetera verticillato - sena, subinde septena, anguste lanceolato - linearia, brevia; omnia acuta, mucronulata, margine et nervo dorsali aculeolis sursum versis aspera, oris passim revolutis, ludunt patentia, incurvula vel senio deflexa; *bracteae* 1 - 3, parvae, lineares, mucronulatae, ad divisiones primarias sitae; *bracteolae* valde bracteis similes sed minores; *radix* tenuis, ramosa, vel simplex vel flexuosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa ubique: *Catania, Ognina, Battiati, Giarre, Riposto, Bongiardo, Milo, Caselle, Bronte, Adornò.*

Icon. *DC. Ic. Pl. Gal. rar. tab. 26.—Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 9.* sub nomine: *Rubeola alpina, pusilla, tenuissimo folio.*

Galium parisiense. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 108. et ed. 2. pag. 157.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 79. — Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 69.—Bert. Fl. It. 2. pag. 132.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 186.—Torn. Fl. Sic. pag. 285.—Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 54. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 303.--Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 315.*

Galium decipiens. *Jord. Obs. 7. pag. 178.*

Galium anglicum. *Huds. Fl. Angl. pag. 69.—DC. Prodr. 4. pag. 607.*

Galium microspermum. *Ten. Syll. pag. 69.*

Galium gracile. *Koch. Deuts. Fl. 1. pag. 776.—Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 60.*

Galium litigiosum. *DC. Fl. Fr. 4. par. 1. pag. 263.*

Galium parvifolium. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pag. 246.*

— Var. divaricatum. — *Pedicelli* magis divaricati; *achenium* granulatum, non hirtum.

Galium parisiense var. divaricatum. *Koch. Syn. Fl. Germ. 2. pag. 1025.*

Galium divaricatum. *Lam. Dict. Enc. 2. pag. 580.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 186.—Torn. Fl. Sic. pag. 286.*

2. G. murale.—*Flores* minuti, gemini aut terni, extraxillares, brevissime pedicellati, per longitudinem caulis orti, subverticillati; *pedicelli* uni-biflori, erecti sed in fructu reflexi, vix unam lineam longi; *calyx* obsoletus; *corolla* minuta, rotata, cyathiformis, luteola, segmentis muticis, passim incurvulis; *stamina* cum antheris rubris; *ovarium, styli* et *stigmata* ut in genere; *achenium* oblongum, plus minus hispidum setis patentibus, uncinatis, superne crebrioribus, interdum apice tantum barbatum et reliqua parte glabrum aut vix setosum, maturitate magis elongatum et secedens in duo acheniola seu mericarpia divergentia aut incurva, quorum unum aliquando abortivum; *caules* caespitosi, fiiiformes, tenues, decumbentes, tetragoni, articulati, nunc hispiduli, nunc glaberrimi, a paucis pollicibus ad pedem longi, simplices vel ramosi, ramis patulis vel oppositis; *folia* inferiora verticillato-quaterna, obovata, parva, in petiolum angustata, 1–2 lin. lata et 4–5 longa; intermedia omnium majora, quaterna-sena, lanceolata vel oblongo-lanceolata; suprema bina, opposita, angustiora, lanceolata, iterum abbreviata; omnia acuta, mucronulata, plerumque

ciliolata, alias nuda et tota glabra; *petioli* breves et sulcati; *radix* ramosa, tenuis, flexuosa.

Floret Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae ad muros et in saxosis vulcanicis umbrosis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Battiati, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Cup. Panph. 1. ed. Bibl. Pan. tab. 237.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. pag. 97.* sub nomine: *Asperula verticillata, albo lutescente flosculo, ramosa, repens.*

Galium murale. *All. Fl. Ped. 1. pag. 8.—Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 61.—Bert. Fl. It. 2. pag. 135.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 141.—DC. Prodr. 4. pag. 610.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 190. — Torn. Fl. Sic. pag. 285. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 315.*

Sherardia muralis. *Lin. Sp. Pl. pag. 149.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 86.*

Valantia filiformis. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 143.*

Galium minimum. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. p. 262.*

Callipeltis muralis. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 309.— Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 70.*

Nomen vulgare: *Ruggia.*

3. **G. elongatum.**—*Flores* minuti, albi, bisexuales, bi-trichotomi, corymbosi vel paniculati, densi, terminales cauli et ramis; *scapi* valde elongati, virides, glabri, apice bibracteati; *pedicelli* tenues, erecti, bi-quatri-proliferi, bibracteolati; *calyx* margine obsoletus; *corolla* plana, alba, glabra, lobis ovatis, acutis, muticis; *stamina, styli, stigma* et *ovarium* generis; *achenium* parvum, globoso-didymum, glabrum; *caulis* flaccidus, procumbens, adscendens, tetragonus, geniculatus, variat glaber aut in angulis scaber ex aculeolis minutissimis, retrorsis, subinde etiam inferne ad angulos pilosulus, item plurimum variat crassitie et longitudine, ab uno ad quatuor pedes longus, plerumque valde ramosus sed simplex etiam occurrit; *folia* plerumque verticillato-quaterna, interdum inferiora quina, sena, supremaque bina opposita, caeterum nunc anguste obovata, nunc obverse lanceolata, obtusa, rarissime acuta, inaequalia, saepe margine et nervo dorsali ex aculeolis minutissimis, sursum aut deorsum versis, scabra, patentia vel deflexa, longitudine quoque mire variantia scilicet a duabus lineis ad decem-duodecimve longa; *bracteae,* seu folia floralia,

ad basim scapi duae, oppositae, lineares, sessiles; *petioli* tenues et erecti; *stipulae* foliis conformes sed sessiles; *radix* repens, nodosa, in siccis parce et in humidis copiose fibrillosa. Aetate planta nigrescit et petala lutescunt.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Adernò, Pedara, Caselle, Milo, Nicolosi.*

Icon. *Smith Engl. Fl. 1. pag. 200.* et *Engl. Bot. 31. tabul. 2206.* sub nomine: *Galium Witheringii.*

Galium elongatum. *Presl Del. Prag. pag. 119. — Schult. Syst. Veg. Mant. ad vol. 3. pag. 179.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 183.—Torn. Fl. Sic. pag. 286. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 327.*

Galium palustre. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 105. — Bert. Fl. It. 2. pag. 99. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 301. — DC. Prodr. 4. pag. 597.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 134. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 78. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 41. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 312.*

Nomen vulgare: *Ruggia.*

4. **G. lucidum.** — *Flores* minuti in panicula terminali cauli et ramis, trichotoma, densiflora, subinde pauciflora et rariflora, bracteata; *bracteae* ad divisiones primarias binae-ternae, lineari - angustissimae, mucronulatae, foliis conformes sed valde minores; *scapus* valde elongatus, angulatus, pubescens; *pedicelli* tenues, erecti, scapo conformes, subtus bracteati, supra nudi, ramoso-verticillati, verticillis trini-quaternis, ultimi uniflori; *calyx* gamosepalus, brevis, margine obsoletus, viridi - pubescens; *corolla* gamopetala, quatripartita, aestivatione albo-luteola, in anthesi alba, odora, lobis breviter aristatis, trinerviis; *stamina* cum filamentis albis et antheris luteis; *ovarium* inferum ut in genere; *stylus* bifidus; *achenium* ovoideo-didymum, crassiusculum, glabrum, initio album, maturitate fuscum, indehiscens, acheniolo altero saepe abortivo; *caules* caespitosi, flaccidi, decumbentes, adscendentes, leviter tetragoni, articulati, geniculis tumidis, a spithama ad duos pedes longi, ramosi, interdum inferne hirtuli, supra pallide virentes aut viridi - glaucescentes et glabri, inferne corticis secedentis, arefacti frustulis vestiti; *rami* plerumque oppositi, breves et inaequales; *folia* verticillato-suboctona; supe-

riora et ramea sena-quaterna, angustiora; caulina inferiora obverse lanceolato-linearia; ima breviora; omnia acuta, albo-mucronulata, margine spinulis sursum versis ciliolota et subrevoluta, limbo minute punctata, subtus nervo longitudinali crassiusculo dirempta; *petioli* brevissimi aut nulli; *radix* plus minus crassa, rubens, fibrillis tenuibus repens.

Species polymorpha in flore et foliis.

Floret a Majo ad Augustum. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Serrapizzuta, Monte Arsò, Valle di Calanna, Valle del Bove.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. 2. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 127.* sub nomine: *Gallium montanum candidum an Gallium fl. candido Cord.* Optima.

Galium lucidum. *All. Fl. Ped. 1. pag. 5.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 79. — Savi Bot. Etr. 2. pag. 88. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 185.—Torn. Pl. Sic. pag. 286.*

Galium corrudaefolium. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 28.*

Galium erectum. *Bert. Fl. It. 2. pag. 101. — DC. Prodr. 4. pag. 595. — Sanguin. Fl. Rom. Prodr. alt. pag. 120. — Huds. Fl. Angl. pag. 66.—Pers. Syn. 1. pag. 127.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 788.*

Galium cinereum *All. loc. cit. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 311.—DC. loc. cit.*

Galium Mollugo var. erectum. *Arcang. loc. cit.*

— Var. *b.* — *Flores* carnei.

Aetnae, saepe una cum specie. — *Torn. Fl. Sic. pag. 286. Guss. Syn. cit. 1. pag. 185.—Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. cit. pag. 29.* var. *venustum.*

— Var. *c.* floribus paniculatis divaricatis.

Aetnae una cum specie. *Guss. l. cit.—Torn. l. cit.*

— Var. *cc.* floribus luteolis.

Aetnae, una cum specie. *Guss. l. cit.—Torn. l. cit.*

5. **G. aetnicum.**—*Flores* minuti in panicula parvula, terminali cauli et ramis, trichotoma, laxiflora, bracteata, bracteis binis vel ternis, brevissimis, angustato-linearibus, mucronulatis; *scapus* brevis, tenuis, glaber, angulatus, 1 - 2 pollices longus; *pedicelli* erecti, verticillati, verticillis 3-4-chotomis,

supremi uniflori; *calyx* praecedentis speciei; *corolla* alba, lobis ovatis, aristatis; *stamina* lobis corollinis aequalia, filamentis albis antherisque luteis; *stylus* bifidus; *achenium* ut in praecedente glabrum; *caulis* gracilis, exsiccatione nigrescens, 3-8 poll. longus, quadrangulatus, glabriusculus, caespitosus, saepe ad nodos inferiores radicans; *folia* subsena, mucronata, margine antrorsum serrulato-aculeata, virentia, glabra, patentia ac plana, inde ut plurimum revoluta ac reflexa, 2-5 lin. longa et $^1/_2$-1 lata; inferiora sena, spathulata, breviora ac latiora, cum verticillis magis approximatis; superiora linearia; *radices* lignosae, nigrae, fere filiformes, inter arenas repentes et intricatae.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et in pedemontana elata: *Boschi di Pandolfina, di Adernò, di Paternò e di Nicolosi.*

Icon. Nulla.

Galium aetnicum. *Biv. Man. 4. pag. 21.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 185.—Torn. Fl. Sic. pag. 286.*

Galium aetnense. *Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 60.*

Galium trinacrium. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. p. 238.*

Species distincta ac nullo modo cum *G. erecto, pallido, cinereo, aristato, corrudaefolio, Mollugo, lucido, rigido et incurvo* auctorum, confundenda.

6. **G. verum.**—*Flores* minuti, plus minus densi in panicula terminali cauli et ramis; *scapus* longiusculus, pubescens, bracteatus; *pedicelli* tenues, nudi, alterni; *calyx* viridis, glaber, margine obsoleto; *corolla* odora, plus minus saturate lutea, quadripetala, petalis ovato-oblongis, acutis, muticis; *stamina* corolla breviora, antheris luteis; *stylus* bifidus; *ovarium* generis; *achenium* globoso-didymum, glabrum, maturitate nigrum, indehiscens; *caulis* caespitosus, firmus, crassus, erectus vel adscendens, inferne saepe sublignescens et subtetragonus, superne distincte tetragonus, articulatus, geniculis incrassatis, modo glaber, modo tenuissime farinoso-puberulus, etiam bipedalis, in parte superiore ramulis brevibus, axillaribus, oppositis vel alternis longo tractu instructus; *folia* verticillato-octona, sessilia, marginibus revolutis, ciliato-asperis, apice aristulata, atrovirentia, glabra, initio patentia, cito deflexa, superna facie tuberculato-scabra, inferna pallidiora; *bracteae*

foliis conformes, lineares, quatuor vel duae saepe deflexae; *radix* repens et rubens.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana elata et in nemorosa: *Bronte, Nicolosi.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 1. pag. 33. tab. 54. — Savi Mat. Med. Veg. p. 6. tab. 35.* Optima.

Galium verum. *Lin. Sp. Pl. pag. 155.—Smith Engl. Bot. 10. tab. 660. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 78. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 135. — Bert. Fl. It. 2. pag. 110. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 183.—Torn. Fl. Sic. pag. 287. DC. Prodr. 4. pag. 603.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 51.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 314.*

Galium tuberculatum. *Presl Del. Prag. pag. 120.* et *Fl. Sic. Prodr. pag. 60.*

— Var. glabra. — *Folia* et *caules* omnino glabri.

Aetnae, una cum specie, frequentissima.

Galium verum var. glabra. *Torn. Fl. Sic. cit. pag. 287.*

7. **G. saccharatum.** — *Flores* minuti, racemosi, racemis solitariis, oppositis, axillaribus, foliis subaequalibus aut brevioribus, nudis, tri-quinquifloris, floribus lateralibus sterilibus, centrali hermaphrodito; *pedicelli* laterales patentes, medius vel fructigerus cernuus; *calyx* quadridentatus, glaber, laciniis acutis; *corolla* rotata, plana, albo-viridula, tri-quadrifida, segmentis ovatis, acutis, muticis, trinerviis; *stamina* corolla breviora; *stylus* bipartitus; *ovarium* et *ovula* generis; *achenium* prae planta grande, globoso - didymum vel simpliciter globosum ex acheniolo altero abortivo, verrucis hispidulis sparsum, maturitate fulvo - tabacinum; *caules* caespitosi, decumbentes, tetragoni, aculeolis retrorsis, remotis sursum asperi, a paucis pollicibus ad pedem longi, simplices vel ex imo ramosi; *folia* inferiora verticillato - quaterna, caetera quinasena, obverse lanceolata, margine spinulis sursus versis ciliolata, reliqua parte glabra, supra laete viridia, subtus pallentia; *stipulae* foliis conformes; *radix* simplex, tenuis, longa, flexuosa, rufescens, fibrillis lateralibus paucis praedita.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Ognina, Misterbianco, Paternò, Leucatea, Monte Capriolo.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 18.* et *Cup. Panph. 1. ed. Bibl.*

Univ. Cat. tab. 18. sub nomine: *Aparine Coriandri semine, foliis asperis Rubiae prope.*

Galium saccharatum. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pagina 249. — All. Fl. Ped. 1. pag. 9. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 140.—DC. Prodr. 4. pag. 607. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 189. – Bert. Fl. It. 2. pag. 123. — Torn. Fl. Sic. pag. 287. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 307. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 314.*

Galium verrucosum. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 391.—Smith Engl. Fl. 1. pag. 204.*

Valantia Aparine. *Lin. Sp. Pl. pag. 1491. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 390.*

Nomina vulgaria: *Ruggia, Battilingua.*

8. **G. ellipticum.**—*Flores* minuti in panicula terminali, trichotoma, ramis supremis bifidis aut dichotomis, divaricata, ut plurimum glabra; *scapus* elongatus, glaber, erectus, tenuis, pedicellato-ramosus, bracteatus, bractea simplici aut gemina, oblonga, ad divisiones primarias; *pedicelli* tenues, glabri, superiores ramosi; *calyx* gamosepalus, obsoletus, glaber, viridis; *corolla* subrotata, plana, alba, segmentis ovatis, acutis, muticis, trinerviis; *stamina, ovarium* et *ovula* generis; *stylus* bifidus; *achenium* globoso-didymum, hispidum setis canescentibus, rigidulis, patentibus, apice hamatis, raro glabratum; *caules* caespitosi, decumbentes, adscendentes, saepe inferne radicantes, alias erecti, nunc crassi, nunc tenues, quadranguli, articulati, villo albo et patulo pubescentes, a palmo ad pedem et ultra longi, simplices vel ramosi, ramis oppositis vel alternis, inferioribus longis; *folia* verticillato - quaterna; ima minora, subrotunda; reliqua elliptica vel ovata, a paucis lineis ad pollicem longa; omnia brevissime petiolata, obtusa, subinde cum mucronulo minuto in medio, trinervia, sursum ciliolata, albido-pubescentia, supra laete viridia, subtus pallidiora; *radix* repens, rubra, fibris multis lateralibus capillata.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in nemorosa regione: *Maletto, Bronte, Randazzo, Milo.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 93.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 5.* sub nomine: *Rubia semine duplici hispido, latis et hirsutis foliis.—Bocc. Ic. et Descript. pl. rar. pag. 10. tab. 6. n. 2.* sub nomine: *Rubia villosa, semine du-*

plici hispido. — *Moris. Hist. Ox. 3. sect. 9. tab. 21. fig. 5.* sub nomine: *Rubia quadrifolia, foliis et seminibus hispidis.*

Galium ellipticum. *Willd. En. H. Ber. suppl. pag. 7.* — *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 391.* — *Presl Del. Prag. pag. 122. DC. Prodr. 4. pag. 599.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 187. Torn. Fl. Sic. pag. 287.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 313.*

Galium rotundifolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 156.* — *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 141.* — *Moris Fl. Sard. 2. pag. 297.* — *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 21.*

Nomen vulgare: *Ruggitedda.*

9. **G. Aparine.** — *Flores* parvi, approximati, cymoso-bi-trichotomi, axillares, cymis solitariis vel geminis, oppositis, bracteatis; *scapus* elongatus, axillaris, quadrangulatus, angulis aculeolato-scabris, aculeis deorsum versis; *pedicelli* plus minus elongati, in flore erecti et in fructu recurvi, scapo conformes; *calyx* villoso-hispidus, villis albis, rectis, margine obsoletus; *corolla* minuta, albo-viridula, mutica, plana; *stamina* cum filamentis albis anterisque luteis; *ovarium, ovula* et *stylus* ut in ordine et genere; *stigmata* alba; *achenium* globoso-didymum, crassum, minute granulatum et undique hispidum setis uncinatis, canescentibus, patentibus, subinde paucis vel nullis; *caules* caespitosi, tetragoni, debiles, sibi commìssi prostrati, inter vepres erecti, etiam quadripedales, in angulis armati aculeolis uncinatis, recurvis, crebris, a quibus scaberrimi, ab imo ad summum valde ramosi, ramis alternis et oppositis; *folia* verticillato-octona, alias sena-septena, obverse lanceolato-linearia, acuta, longe mucronulata, plana, uninervia, margine et nervo dorsali spinulis scaberrima, quarum supremae sursum directae, reliquae retrorsae, patentia, scabrida, rarius tota pilosa, subtus pallidiora; *bracteae* scapo et pedicellis breviores, foliis conformes, acutae, spinosae, spinis flavis; *radix* simplex, fibris lateralibus capillata.

Floret Aprili ad Aestatem. ☉.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Ognina, Acireale, Giarre, Riposto, Macchia, Milo, Zaffarana, Nicolosi, Paternò.*

Icon. *Plenck. Ic. Pl. med. 1. pag. 33. tab. 56.*

Galium Aparine. *Lin. Sp. Pl. pag. 157.* — *Smith Engl. Bot. 12. tab. 816.*—*All. Fl. Ped. 1. pag. 9.* — *DC. Prodr.*

4. pag. 608.—Bert. Fl. It. 2. pag. 126. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 188.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 304.—Torn. Fl. Sic. pag. 287. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 315.— Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 57.

— Var. *b.* minor. — *Caulis* gracilis, humilis, spinis parvulis; *folia* sena, lineam unam lata.

Aetnae, in sterilibus ubique.

Galium Aparine var. *b.* minor. *Guss. l. cit.—Torn. l. cit.*

Species et varietas corporibus admotis opprime haerentes. Succus expressus habetur pro antiscorbutico. Semina torrefacta loco *Caffeae arabicae* praestant. Folia ad scarificandas palpebras iperemia affectas adhibentur.

10. G. setaceum.—*Flores* parvi, purpurei, cymosi vel paniculati, fastigiati, terminales vel axillares, solitarii vel oppositi, bracteati et bracteolati; *scapus* tenuis, erectus, hispidulus; *pedicelli* capillacei, fastigiati, hispiduli; *calyx* margine obsoletus, hispidus; *corolla* minuta, rotata, cyathiformis, rubro-purpurea, segmentis ovatis, acutis, muticis, trinerviis; *stamina, ovarium* et *ovula* ordinis et generis; *stylus* bifidus; *achenium* ovoideo-diymum, hispidissimum, setis canescentibus, patentibus, subuncinatis, maturitate secedens in duo acheniola obverse incurva, ideo reniformia; *caulis* adscendens vel erectus, tetragonus, articulatus, geniculis tumidiusculis, glaber vel in angulis praesertim inferne scabridus, spithamalis, ramosus, ramis alternis, oppositis, longiusculis; *folia* ima minuta, verticillato-quaterna, obovata, vix acuta, petiolata, successive angustiora, reliqua lineari-setacea, breviter mucronulata, sessilia, verticillato-suboctona, sena, septena, hispidula vel saltem longiuscule ciliata, margine facile revoluta; *bracteae* et *bracteolae* parvule, foliis conformes, sessiles; *petioli* breves, in foliis imis tantum; *radix* simplex, tenuis, flexuosa, parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana elata: *Bronte, Maletto, Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. 2. ed. Bibl. Univ. Cat. tab. 9.* sub nomine: *Rubeola alpina pusilla, tenuissimo folio.* Bona.

Galium setaceum. *Lam. Enc. Méth. Bot. 2. éd. de Pad.*

pag. 578. — DC. Prodr. 4. pag. 609. — Desf. Fl. Atl. 1. pag. 129.—Bert. Fl. It. 2. pag. 132. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 302.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 187.—Torn. Fl. Sic. pag. 287.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 315.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 53.

Galium capillare. *Pers. Syn. Pl. 1. pag. 128.*

Galium microcarpum. *Willd. Sp. Pl. 1. par. 2. pag. 599. Coll. Herb. Ped. 3. pag. 172.*

II. G. pedemontanum. — *Flores* minuti, axillares, polygami, cymosi; *cyma* simplex, bi-quadriflora, ebracteata, foliis brevior aut longior; *scapus* erectus, angulatus, pilosus; *pedicelli* tenues, piloso-villosi, angulati, monoflori, steriles reflexi, fertiles erecti; *calyx* gamosepalus, glaber, margine obsoletus; *corolla* lutea, glabra, trifida vel quadrifida; *genitalia* praecedentium; *achenium* glabrum, didymum, parvum; *caules* breves aut elongati, flaccidi, tenues, tetragoni, ad angulos aculeolis retrorsis asperi et pilis longis patenter adspersi, sed aculeoli subinde deficiunt, basi simplices aut ramosi, ramis oppositis vel verticillato-quaternis; *folia* etiam verticillato-quaterna, inaequalia ratione duarum stipularum, oblongo-linearia, longiuscula, obtusa vel acuta, sessilia vel brevissime petiolata, basi obsolete trinervia, ciliata, pilosa, scabrida, inter se insigniter remota, imis et supremis exceptis, primo patentia, demum deflexa, $^1/_2$ - 2 lin. lata et 3-8 longa; *stipulae* foliis breviores sed conformes; *petioli* brevissimi aut nulli; *radix* simplex, tenuis, flexuosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana elata et in nemorosa: *Bronte, Milo.*

Icon. *Bellard. App. ad Fl. Ped. in Acad. des Sc. de Tur. 5. pag. 252. tab. 7.* sub nomine: *Valantia pedemontana.*

Galium pedemontanum. *All. Auct. pag. 2. — Bert. Fl. It. 2. pag. 97. et 10. pag. 171.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 307. DC. Prodr. 4. pag. 605. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 133. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 189.—Torn. Fl. Sic. pag. 288. Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 62.*

Galium reflexum. *Presl Del. Prag. pag. 122.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 191.—Strobl Fl. Etn. (in Bot. Zeit. 1883). pag. 22.* ex *Parl.* et *Caruel op. cit. pag. 63.*

12. G. retrorsum. — *Flores* minuti, polygami, axillares, cymosi; *cyma* pauciflora, simplex, bi-triflora, e verticillo foliaceo orta; *scapus* saepe folio longior, pilosus, apice mono-bi-tripedicellatus; *pedicelli* lineam unam longi, pìlosi, in flore erecti, in fructu curvati, ebracteati; *calyx* subpilosus, margine obsoletus, viridis; *corolla* luteola, tri-quatrifida, laciniis ovatis, muticis; *genitalia* ut in ordine et genere; *achenium* glabrum aut sparse subvillosum, ovoideum; *caulis* simplex vel basi ramosus, flaccidus, quadrangulatus, in angulis aculeolatus, aculeis retrorsis, reliqua parte glaber, palmaris vel pedalis; *folia* quaterna, apice bina, opposita, ovato-lanceolata, acuminata, margine aculeolato - ciliata, basi trinervia, a tribus lineis ad pollicem longa et 1-3 lineas lata, aliquando obtusiuscula, patentia, demum reflexa, superne villoso-hispida, inter pilos scabra; *petioli* rari, brevissimi; *stipulae* foliis breviores et conformes; *radix* simplex, tenuis, flexuosa.

An distincta varietas *G. pedemontani* ratione habiti, foliorum, achenii et magnitudinis florum ?

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana elata: *Maletto, Bronte.*

Icon. *Wald. et Kit. 1. pag. 32.* ex *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 189.*

Galium retrorsum. *DC. Prodr. 4. pag. 605.—Guss. Syn. cit. 1. pag. 189 et 2. pag. 789.—Torn. Fl. Sic. pag. 288.*

13. G. litorale. — *Flores* minuti, paniculati, panicula terminali cauli et ramis, trichotoma, internodiis abbreviatis, bibracteata, pubescenti; *scapus* breviusculus, tetragonus, villoso-pubescens, viridis, simplex vel verticillato-ramosus; *pedicelli* erecti, tenues, angulati, unam lineam longi, pubescentes, bracteolati; *calyx* pubescens aut villosiusculus, margine obsoletus; *corolla* rotata, alba, foetens, extus pilosa vel hirsuta, segmentis trinerviis, breviter aristatis, aristis sursum erectis; *stamina* quatuor, laciniis petaloideis paulo breviora, filamentis albis et antheris luteis, globosis; reliqua *genitalia* ut in ordine; *caulis* tetragonus, crassus, erectus vel adscendens, articulatus, geniculis incrassatus, inferne saepe rubeolus, superne vel totus molliter pubescens, sesqui-bipedalis, ramosus, ramis oppositis vel alternis, longiusculis; *folia* caulina cum stipulis verticillato-suboctona, potius longa, obverse lanceo-

lato-linearia, supra tactu laevia sed sub lente minutissime tuberculata, 5-7 lin. longa et 1-2 lata; ramea subsena, angustiora; suprema linearia et aliquando quaterna; omnia acuta, mucronulata, margine subrevoluta, sursum spinuloso-ciliata, uninervia et tenuiter reticulato-venosa, patentia vel deflexa; *bracteae* binae, oppositae, angustissimae, lineares, mucronulatae; *bracteolae* minores; *radix* plus minus crassa, rubeola, fibrillis tenuibus repens.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 164. et ed. Bibl. Pan. 2. tab. 210.* sub nomine: *Galium hirsutie cinereo-sordidum.* Optima.

Galium litorale. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 184. et Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 172.—DC. Prodr. 4. pag. 595.—Bert. Fl. It. 2. pag. 105.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 311. Torn. Fl. Sic. pag. 288.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 28.*

Var. *b.* pubescens. — Caule superne pedunculisque villoso-pubescentibus. *Guss. Syn. cit.*

14. **G. pallidum.**—*Flores* minuti, albi, odori, paniculati, panicula trichotoma, terminali ramis et cauli vel axillari, 1-12 poll. longa et densiflora; *scapus* elongatus, quadrangulatus, glaber, nodosus, nodis verticillato-pedicellatis, verticillis proximis et bracteatis; *pedicelli* erecti, 1-2 lin. longi, angulati, glabri, uniflori; *calyx* glaber, granulatus, margine obsoletus; *corolla* alba, rotata, quadripetala, petalis muticis, glabris; *stamina* petalis aequalia, filamentis albis antherisque luteis et globosis; *styli* duo, erecti, albi; *ovarium* generis, *achenium* ovoideum, nigrum, didymum, mericarpiis glabris, non secedentibus et minute granulatis; *caulis* tetragonus, glaucus, glaber, saepe e radice multiplex, nodis incrassatis et ibi ramosus; *rami* floriferi erecti, neutri seu steriles diffusi, filiformes; *folia* glabra, patentia vel reflexa; inferiora 2 lineas lata et 6-12 longa, magis glauca, margine revoluta, verticillis proximioribus; superiora angustiora et fere linearia, acuta, margine revoluta; *bracteae* oppositae, acutae, aristatae, planae, glabrae; *radix* rubens, crassiuscula, ramosa, fibrillosa, fibrillis sparsis.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis humidis vel mari proximis: *Catania, Ognina, Battiati.*

Icon. *Cup. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 96.* sub nomine: *Gallium montanum, brevioribus foliis incanis, glabris floribus candidis.* Bona.

Galium pallidum. *Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 60.* et *Del. Prag. pag. 121.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 184.—Torn. Fl. Sic. pag. 288.*

Galium erectum. *Bert. Fl. It. 2. pag. 101.*

Galium cinereum. *Jan. Elen. pag. 2.*

15. **G. tricorne.**—*Flores* minuti, in racemis axillaribus, solitariis vel gemini-oppositis, bi-trifloris, foliis aequalibus aut longioribus, intermedii hermaphroditi et laterales masculi; *scapus* aculeolatus, in flore erectus et in fructu cernuus, apice saepe bracteola linearis occurrit ad pedicellorum divisionem; *pedicelli* breves; *calyx* grandiusculus, granulatus; *corolla* quadripetala, petalis muticis, minutis, viridulo-albis, trinerviis; *stamina* et *ovarium* praecedentis; *stylus* bipartitus; *achenium* grandiusculum, totum minute granulatum, setis exiguis, apice uncatis, subinde interjectis conspersum , maturitate nigrum; *caules* ut plurimum caespitosi, prostrati, decumbentes, adscendentes, quadranguli, angulis retrorsum crebre aculeolatis, scaberrimis, articulati, a palmo ad sesquipedem longi, simplices vel parce ramosi, ramis ex parte inferiore prodeuntibus, alternis; *folia* plerumque verticillato-sena, variant quina-septena, obverse lanceolato-linearia, acuta, mucronulata, unam lineam lata et fere pollicem longa, margine et carina spinulis retrorsis, crebris scaberrima, facie superna tuberculato-villosa, inferna spinulosa et glabra; *bracteae* duae, oppositae, pedicellis breviores et foliis conformes; *stipulae* foliis aequales et etiam similes; *radix* simplex, tenuis, lateraliter vix fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, Pedara, Paternò.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 18.* et *Bonan. Panph. tab. 18.* sub nomine: *Aparine Coriandri semine, foliis aspersis, Rubiae prope.* Optimae.

Galium tricorne. *Smith Fl. Brit. 1. pag. 176.—Presl Fl.*

Sic. Prodr. pag. 60.—DC. Prodr. 4. pag. 608.—Reich. Fl. Germ. exc. 2. pag. 200. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 140. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 306.—Bert. Fl. It. 2. pag. 124.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 188.—Torn. Fl. Sic. pag. 288. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 314. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 59.

Asperula odorata. *Bart. Cat. piant. Sien. pag. 7.*

Galium spurium. *Ces. Pass. Gib. comp. Fl. Ital. p. 557.*

Herba admotis corporibus facile haerens.

16. G. verticillatum.—*Flores* minuti in planta pusilla, axillares, 2-6 in quovis verticillo, brevissime pedicellati; *pedicelli* hirti, erecti, simplices vel bini, raro terni; *calyx* parvus, pubescens aut villosus; *corolla* minuta, rotata, cyathiformis, viridi-luteola, extus hispidula, laciniis ovatis, acutis, muticis; *genitalia* praecedentis; *achenium* parvum, ovoideo-didymum, totum hirtum setis brevibus subuncinatis, maturitate secedens in duo acheniola semiovoidea, obverse incurva et reniformia; *caules* caespitosi, erecti vel adscentententes, tenues, tetragoni, articulati, palmares, dodrantales, pilis patentibus vel reflexis hirti, imo tantum ramosi, ramis strictis, elongatis, subfastigiatis; *folia* inferiora verticillato-quaterna; superiora gemina, opposita, raro in uno alterove ex verticillis intermediis sena; omnia oblongo-lanceolata, acuta, hirta, initio patentia, demum reflexa, $^1/_2$ - 1. lin. lata et 2 - 3 lin. longa; *radix* simpliciuscula et flexuosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis regionis pedemontanae, nemorosae et alpinae: *Catania, Ognina, Bronte, Nicolosi, Monte Capriolo.*

Icon. *Moris. Ox. sect. 9. tab. 21. fig. 6.* sub nomine: *Asperula verticillata muralis minima.*

Galium verticillatum. *Lam. Enc. Méth. Bot. ed. de Pad. 2. pag. 579.—DC. Prodr. 4. pag. 610. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 142.—Bert. Fl. It. 2. pag. 136. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 190.—Torn. Fl. Sic. pag. 288.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 315. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 56.*

Sherardia erecta. *Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 86.*

Galium murale. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 393.*

Genus 4. Rubia.

Flores parvi, albo-virentes, axillares vel terminales, polygami, paniculati; *calyx* tubulosus, tubo ovato-globoso, cum ovario connato, margine obsoleto; *corolla* gamopetala, quinquepartita, rotata; *stamina* quatuor vel quinque, tubo corollino inserta, filamentis brevibus et antheris erectis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis in quovis loculo solitariis, amphitropis; *styli* duo, breves; *stigmata* capitata; *drupa* solitaria vel didyma, subglobosa, bilocularis, raro unilocularis, laevis, exocarpio succoso, endocarpio lignoso et tuberculato; *semina* solitaria in loculis, erecta, dorso convexa, facie plana, embryone subcurvato, cotyledonibus foliaceis, radicula elongata et infera. Herbae vel suffrutices hispidi, foliis oppositis et stipulis foliiformibus verticillum plerumque constituentibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 523. n. 3101.—DC. Prodr. 4. pagina 588.—Lam. Ill. tab. 60. — Lin. Gen. 127. — Ten. Fl. Nap. tab. 10.—Bert. Fl. It. 2. pag. 145. — Guss Syn. Fl. Sic. 1. pag. 193.—Torn. Fl. Sic. pag. 288.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 13.

1. R. angustifolia.—*Flores* parvi, terminales, axillares, paniculati, panicula e verticillo foliorum orta, di-trichotoma; *scapus* erectus, viridis, apice trichotomus, 3-4 poll. longus et 1. lin. latus, quadrangulatus, angulis scabriusculis, dentibus acutis, reflexis; *pedicelli* dichotomi, apice monoflori, quadrangulati, glabri, 1-2 lin. longi et $^1/_4$ lin. lati; *calyx* generis; *corolla* quinquefida, rotata, apice spinosa vel aristata, luteola, odora, persistentia; *stamina* quinque, laciniis corollinis breviora, antheris luteolis; *ovarium* et *ovula* ut in generis; *styli* duo, breves, albidi; *drupa* globosa, exocarpio succoso, in sicco nigro et putamine seu endocarpio lignoso et granuloso; *caules* caespitosi, scandentes, prostrati, rubeoli, flaccidi, angulati, nodosi, angulis scaberrimis, aculeolatis, aculeolis inaequalibus, reliqua parte pubescentes, internodiis apice brevioribus et polyphyllis; *folia* quaterna-sena in quovis verticillo, longitudine et numero saepe varia, nunc lanceolata, acuminata, etiam sesquipollicaria, nunc lanceolato-

linearia, alias ovato-lanceolata vel breviora, ovata aut elliptica, acuta, perennantia, coriacea, supra nitida, lucida, in sicco subalbida et interdum scabra, subtus pallidiora et nervo medio nunc scabra et nunc glabra, margine revoluto et aculeolis retrorsis scabro; *petioli* brevissimi; *stipulae* foliis conformes sed breviores; *bracteae*, vel folia floralia, sessiles, acutae, mucronatae et foliis conformes; *bracteolae* duae, parvae, subciliatae, ad basim unusquisque pedicellorum; *radix* tenuis et minus rubens quam caulis, ramosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in saxosis vulcanicis et frequentior ad sepes regionis pedemontanae et nemorosae: *Catania, Misterbianco, Paternò, Pedara, Nicolosi, Milo, Zaffarana, Randazzo, Bronte.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 20. fig. 2. — Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 24.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 86.* sub nomine: *Rubia sylvestris, Aparinae folio.* Optimae.

Rubia angustifolia. *Lin. Mant. pag. 39.—Ten. Syll. pag. 70.—Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 183* et *Syn. 1. pag. 194. Torn. Fl. Sic. pag. 288. — DC. Prodr. 4. pag. 589.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 309.*

Rubia peregrina. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 15.*

Nomen vulgare: *Battilingua.*

2. **R. Bocconi.**—*Flores* parvi, axillares et terminales, polygami, illis praecedentis speciei conformes; *scapus* et *pedicelli* tenuiores, minus scabri et asperati quam in illa; *corolla* quadri-quinquifida, laciniis acutis et non aristatis; *calyx* et *genitalia* praecedentis; *caules* caespitosi, basi lignosi, non flaccidi, nodosi, nodis non incrassatis, angulati, angulis non profunde sulcatis nec valde membranaceis sed asperatis et tuberculatis, subtus saepe rubeoli, aliquando albo-cinerei; *folia* verticillata, quaterna, raro terna, coriacea, breviter petiolata, ovata, acuminata vel ovato-elliptica, superne ovato-angustata, scabriuscula, margine subdenticulata, dentibus acutiusculis, apice mucrone herbaceo terminata, perennantia, aliquando cum nervis rubro-coloratis, scabriusculis, non aculeolatis, supra viridi-fusca et lucida, subtus albidiora, glabra; *petioli* brevissimi et aliquando rubeoli; *bracteae* brevissimae et foliis conformes; *radix* lignosa, fibrosa, rubra.

Floret Aprili, Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Leucatea, Acicastello, Misterbianco, Nicolosi, Bronte, Milo.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. 2. tab. 75. ed. Bibl. Pan.* sub nomine: *Rubia minor, quadrifolia, atrovirens, saxatilis.*

Rubia Bocconi. *Petagn. Inst. Bot. 2. pag. 255. — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 59.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 193.* et *Enum. Pl. Inarim. pag. 136.—Torn. Fl. Sic. pag. 289.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 39.*

Rubia peregrina var. β. lucida. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Coruel vol. 7. pag. 15.*

Rubia peregrina var. Bocconi. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 309.*

Rubia peregrina var. latifolia. *Moris Fl. Sard. 2. p. 293.*

3. **R. peregrina.**—*Flores* parvi, polygami, paniculati et illis praecedentium similes sed *scapus* paulo longior et *pedicelli* breviores et tenuiores; *calyx* ovario adhaerens, glaber, viridis, quinquedentatus, margine obsoleto; *corolla* luteola, glabra, rotata, saepissime quinquiloba, lobis latiusculis, mucronulato-aristatis; *stamina* quinque, filamentis brevibus, albis et antheris suborbiculatis, luteis; *styli* duo, breves; *stigmata* capitata; *ovarium* et *ovula* ut in praecedentibus; *drupa* etiam praecedentium, in sicco nigra, lucida; *caules* acute tetragoni, toti vel inferne una cum foliis perennantes, in angulis aculeolato - scabri vel glabri, nodosi, nodis parce incrassatis et internodiis longiusculis, ramosi, ramis oppositis, nunquam verticillatis, scandentes vel prostrati, virides, inferne aliquando rubeoli; *folia* quaterna, raro sena in quovis verticillo, ovata, ovato-acuminata, elliptica, numquam lanceolato-linearia, a sesquipollice ad pollicem longa et 4-7 lineas lata; omnia supra nitida, lucida, glabra, venulosa, inferne pallidiora et minus lucida ac leviter pubescentia vel scabriuscula, margine et nervo medio prominente aculeolata; *petioli* breves; *stipulae* foliis conformes et subaequales; *bracteae* duae, oppositae, ad basim pedicellorum trichotomorum; *radix* tenuis, rubeola, ramosa ac fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, ad sepes et saxa vulcanica pedemontanae regionis: *Catania, Viagrande, Trecastagni, Pedara, Ognina, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 222.*

et *ed. Bibl. Pan. 3. tab. 98.* sub nomine: *Rubia sylvestris, minor, myrtifolio, sive vulgaris.*

Rubia peregrina. *Lin. Sp. Pl. pag. 158. — Willd. Sp. 1. pag. 604. — DC. Prodr. 4. pag. 589. — Bert. Fl. It. 2. pag. 146,* in parte.—*Moris Fl. Sard. 2. pag. 293,* in parte. *Parl. Fl. Ital. Cont. da T. Caruel vol. 7. pag.* 15, in parte. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 309. — Torn. Fl. Sic. pag. 289.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 193.*

Rubia tinctorum. *Ruch. Fl. lid. ven. pag. 45. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 81.*

Rubia Requienii. *Duby Bot. Gall. ed. 2. pag. 247.*

4. **R. tinctorum.** — *Flores* parvi, in panicula simplici vel composita, terminali vel axillari, trichotoma, patente dispositi, centrales pauci hermaphroditi, laterales steriles, masculi; *scapus* elongatus, tetragonus, angulis aculeolatis, nodosus, viridis, in sicco lucidus, griseus; *pedicelli* tres in quovis verticillo, raro in ramis ultimis bifidi, breviusculi, angulati et scapo conformes, basi bracteati, bracteis duabus et raro tribus; *calyx* ovario connatus; *corolla* luteola vel flavo-viridis, rotata, subscutellata, quadri-quinquifida, laciniis lanceolatis, apice acutato - callosis, muticis; *stamina* quinque, filamentis albis antherisque lineari-oblongis; *styli* duo, breviusculi; *stigmata* clavata; *ovarium* et *ovula* ut in genere; *drupa* sphaerica, magnitudine quam in praecedentibus speciebus major, glabra, in sicco nigra; *caules* caespitosi, procumbentes, scandentes, in terra radicantes, rhizotomi et polloniferi, basi rubri, apicibus surrectis, tetragoni, inferne sulcati, in angulis retrorsum aculeolati, nodosi, nodis incrassatis, bicubitales et 2-2 $1/2$ lin. lati, farcti, ramosi, ramis alternis vel oppositis et etiam nodosis, albidis, scabris, sulcatis, angulatis et in angulis aculeolatis; *folia* verticillata, quaterna-sena, ovato-oblonga vel ovato-lanceolata, acuta vel acuminata, subcoriacea, margine et nervo dorsali retrorsum spinulosa, subinde prope marginem praesertim superne adsunt aliae spinulae sursum versae, in facie antica saturate viridia, nitida, glabra, subtus pallidiora, 2-2 $1/2$ poll. longa et 6 - 10 lin. lata; inferiora amplexicaulia, media et superiora subsessilia; floralia bracteaeformia, duo-tria, parva, ad divisiones primarias paniculae sita; *radix* longa, repens, crassa, rubra, subnodo-

sa, sarmentosa, ad nodos radicans, radicibus fibrillosis, rubris longe excurrens.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et ad sepes et saxa vulcanica: *Leucatea*, *Battiati*, et etiam in saxosis vulcanicis cum argilla mixtis: *Nesima, Misterbianco.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 60. fig. 1. — Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 94.* sub nomine: *Rubria major, aspera, Myrti folio lato.* Optima.—*Clus. Hist. Pl. 5. p. 177.* sub nomine: *Rubia major.—Moris Pl. Hist. Ox. 3. sect. 9. tab. 21. fig. 1.* sub nomine: *Rubia tinctorum sativa.*

Rubia tinctorum. *Lin. Sp. Pl. pag. 158. et Mant. alt. pagina 330.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 81. — DC. Prodr. 4. pag. 589.—Bert. Fl. It. 2. pag. 145.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 296.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 789.—Torn. Fl. Sic. pag. 289.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 309. Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 13.*

Nomina vulgaria: *Ruggia, Rubbia.*

Species celebris in arte tinctoria propter rubrum colorem, qui ex radicibus obtinetur; earum interno usu animalium ossa rubro colore inficiuntur. Ab Aetnicolis utitur ad coloranda lina, lanas, gossypia et precipue retia.

Genus 5. Asperula.

Flores axillares et terminales cauli et ramis, corymbosi, corymboso-paniculati, subumbellati, fasciculati; *scapus* e verticillo foliaceo ortus, plus minus elongatus, angulatus, apice cum bracteis duabus vel quinque in divaricatione pedicellorum; *pedicelli* mono - bibracteolati, mono-bi-triflori, tenues, angulati; *calyx* gamosepalus, adhaerens, limbo libero, obsoleto vel brevissimo, quadridentato, demum evanescente; *corolla* gamopetala, epigyna, infundibiliformis, quadrifida vel trifida, alba vel carnea, purpurea, luteola vel coerulea; *stamina* quatuor, fauci tubi corollini inserta et ejusdem laciniis alterna et suberecta, filamentis filiformibus antherisque oblongis, erectis; *ovarium* inferum, biloculare; *ovula* in loculis solitaria, amphitropa; *styli* duo versus apicem concreti; *stigmata* capitata; *achenium* globoso-didymum, dicoccum, numquam

separabile, mericarpiis dorso convexis, facie planis, monospermiis; *semina* erecta, embryone subcurvato, cotyledonibus foliaceis, radicula infera. Herbae vel suffrutices; *caules* debiles, quadranguli; *folia* opposita, suprema estipulata, inferiora stipulis foliis conformibus, solitariis, binis vel trinis, verticillum tetra-octophyllum formantibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 523. n. 3103. — DC. Prodr. 4. pagina 581.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 289.—Bert. Fl. It. 2. pag. 73.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 177. — Torn. Fl. Sic. pag. 289.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 73. Smith Engl. Fl. 1. pag. 197.

I. **A. odorata.**—*Flores* parvuli, albi, noctu suaveolentes, terminales et axillares, corymboso-paniculati, corymbis 1-3, in flore strictis et in fructu divaricatis; *scapus* elongatus, e centro foliorum verticillarium ortus, di-trichotomus, angulatus, glaber, 1-2 pollices longus, apìce bi-quinquebracteatus; *pedicelli* primo stricti, deinde in fructu divaricati, bracteolis minutis basi suffulti; *calyx* tubulosus, brevis, limbo parvi-dentatus vel obsoletus, villosus; *corolla* infundibiliformis, tubo crasso, brevi, limbo quadrifido, longitudinem tubi superante, laciniis oblongis, acutiusculis; *stamina* erecta, corolla breviora et ejusdem laciniis alterna, antheris oblongis; *styli* duo; *stigmata* capitata; *achenium* globoso-didymum, setis albis, uncinatis hispidum; *caules* erecti vel adscendentes, tetragono-glabri, nitentes, simplices vel inferne parce ramosi, etiam pedales aut quidquam ultra; *folia* verticillata, patentia; inferiora minora, obovata, sena; reliqua oblongo-lanceolata, subòctona; omnia mucronulata, margine et subtus nervo mediano aculeolato-scabra; caeterum glabra, reticulato-venosa, laete viridia, nitida, basi angustiora et subpetiolata, 3 - 4 lin. lata et 4-8 lin. longa; *petioli* breves; *bracteae* 2-5, breves, acuminatae, glabrae; *bracteolae* 1-2, minutae, oppositae; *radix* repens, horizontalis, rufescens.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa: *Maletto, Bronte.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 61.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 98.* et *ed. Bibl. Pan. 1. pag. 147.* sub nomine: *Rubia humilis, heptaphylla, aculeato folio ovato, te-*

sticulato semine lappuloso. Optima.—*Clus. Hist. Pl. 5. pagina 175.* sub nomine: *Asperula odorato flore.*

Asperula odorata. *Lin. Sp. Pl. pag. 150. — Smith Engl. Bot. 11. tab. 755.—DC. Prodr. 4. pag. 585.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 77.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 33.—Bert. Fl. It. 2. pag. 74. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 177. — Torn. Fl. Sic. pag. 289.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 307.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 76.*

Galium odoratum. *Scop. Fl. Carn. 1. ed. 2. pag. 105.*

Herba sicca pollet odore *Heliotropii peruviani.* Vis diluens ac diuretica. In scabie et exanthematibus praestat.

2. A. arvensis.—*Flores* parvuli, coerulei, terminales cauli et ramis, sessiles, fasciculati et involucrati a verticillo supremo foliorum; *scapus* et *pedicelli* subnulli; *calyx* tubulosus, viridis, villosus, quinquedentatus; *corolla* coerulea, infundibiliformis, tubo longiusculo, gracili et limbum multo excedente, limbo quadrifido, laciniis oblongis, obtusis; *genitalia* inclusa; *achenium* globoso-didymum, nudum vel raro pilosum, maturitate fuscum, scabriusculum; *caulis* erectus vel adscendens, tetragonus, glaber aut ad angulos scaber seu glandulis albis apice pilosis sparsus, a paucis pollicibus ad pedem et quidquam ultra longus, plerumque a basi ramosus sed simplicissimus etiam occurrit; *rami* stricti, imi oppositi, reliqui alterni; *folia* cotyledonalia epigaea, obovato-spathulata, obtusa, integerrima, glabra, in petiolum angustata, diu perdurantia; caulina linearia, verticillata, obtusa, basi angustata, margine remote et brevissime ciliolata, reliqua parte glabra; floralia verticillum constituentia, viridia, lineari - acutiuscula, dense ciliata, ciliis elongatis, albis, erectis, subtus densiusculis, superne rariusculis; *petioli* subnulli; *stipulae* foliis conformes et breviores; *bracteae* corollam aequantes, lineares, dense ciliatae; *radix* fusiformis, tenuis, longa, flexuosa, albo-rubeola, subinde ramosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina,釉Paternò.*

Icon. *Moris. Hist. Pl. Ox. 3. sect. 9. tab. 2. fig. 2.* sub nomine: *Asperula coerula, arvensis.*

Asperula arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 159. — DC. Prodr. 4. pag. 581.—Ten. Fl. Nap. 1. pag. 33. — Bert. Fl. It. 2.*

pag. 76.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 178.—Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 808.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 73.

Radix suppeditat pulchrum colorem rubrum.

Genus 6. Crucianella.

Flores parvi, pedecellati, fasciculato-racemosi vel spicati, spica terminali, continua vel dense capitata; *calyx* tubo ovato, cum ovario connato, limbo aut distincto aut nullo, tribacteatus, bracteis calycem superantibus et calyculum exteriorem simulantibus; *corolla* supera, tubo elongato et limbo 4-5 lobo; *stamina* numero varia 4-5, tubo corollino inserta et inclusa, antheris linearibus bilocularibusque; *ovarium* inferum et etiam biloculare, ovulis solitariis in loculis, amphitropis; *stylus* bifidus; *stigmata* capitata; *achenium* subglobosum, dicoccum, coccis seu mericarpiis duobus, convexis, facie planis, monospermiis; *semina* erecta, embryone recto, cotyledonibus foliaceis, radicula elongata, infera. Herbae vel suffrutices; *folia* opposita aut verticillata, lanceolata vel linearia, stipulata, stipulis foliis conformibus.

Endl. Gen. Pl. pag. 523. n. 3102.—DC. Prodr. 4. pag. 586.—Lin. Gen. 126. — Bert. Fl. It. 2. pag. 140. — Lam. Ill. 1. tab. 61. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 191. — Torn. Fl. Sic. pag. 290. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 95.

1. C. maritima. — *Flores* parvi, spicato - verticillati, spica terminali cauli et ramis, tetragona, brevi, densa, subinde inferne laxiuscula; *calys* tubo brevi, margine obsoleto, tribracteatus; *corolla* saepe quinquifida, tubo elongato, gracili, pallido, limbo luteo, segmentis mucronatis, vespere et noctu patentibus, die clausis; *stamina* in fauce tubi, quator-quinque juxta numerum segmentorum corollae; *stylus* tubo corollino brevior, bifidus, interdum duo distincti; *stigmata* capitata; *achenium* et *semina* generis; *caules* suffruticosi, caespitosi, procumbentes, extremitatibus surrectis, tetragoni, articulati, geniculis plus minus incrassatis, glabri, subflexuosi, etiam pe-

dales, simplices vel ramosi ac saepe ramosissimi; *folia* ima minora, verticillata, verticillis creberrimis, saepe dense imbricatis; superiora internodiis breviora; omnia verticillato-quaterna, sessilia, lanceolata, acuminata, mucronato-pungentia, cartilaginea, integerrima, margine incrassata, nervo mediano scabra; ramuli foliacei abortivi frequenter mentiuntur fasciculum foliorum axillarem; *bracteae* externe latae, ovatae vel ovato-lanceolatae, margine albo-membranaceae, ciliatae, subinde superficie pilosulae, in reliquis folio caulino similes; bracteae laterales minores, lanceolatae, compresso-naviculares, carina et margine ciliatae; *radix* lignosa, crassa, flexuosa, cortice fungoso, rubro. Tota planta saturate glauca.

Floret Majo. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 5. pag. 176.* sub nomine: *Rubia marina.*

Crucianella maritima. *Lin. Sp. Pl. 158. — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 63.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 81.— Desf. Fl. Atl. 1. pag. 132. — DC. Prodr. 4. pag. 248. — Bert. Fl. It. 2. pag. 143.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 192. Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 98. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 284.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 304.—Torn. Fl. Sic. pag. 290.*

Ordo XLV. VALERIANEAE.

Flores hermaphroditi, obortu unisexuales, mono-dioici, cymoso-dichotomi aut fastigiati, in ramulorum dichotomiis solitarii vel fasciculato-corymbosi, bracteati vel involucro duplo vel simplici gamophyllo cincti, albi, rosei, coerulescente vel purpurescentes vel lutei; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo epigyno, persistente, nunc involuto et demum in lacinias papposas expanso, nunc recto, tri-quitrifido, dentato et indiviso; *corolla* gamopetala, disco epigyno inserta, decidua, infundibiliformi-tubulosa, tubo aequali vel basi gibbo aut calcarato, limbo quinquilobo aequali vel subbilabiato, lobis obtusis et in aestivatione imbricatis; *stamina* tubo corollae inserta ejusque lobis alterna, raro quinque vel abortu tria

aut unum, filamentis distictis, e tubo corollino porrectis et apice incurvis, antheris bilocularibus, introrsis, longitudinaliter dehiscentibus; *ovarium* triloculare, ovulo unico, anatropo; *stylus* simplex; *stigmata* duo-tria, libera vel connata; *fructus* nudus vel limbo calycino coronatus, monospermius; *semen* inversum, testa membranacea, endopleura tumida, albumine nullo, embryone orthotropo, cotyledonibus crassiusculis, radicula brevi. Plantae annuae cum radice gracili et inodora, vel suffruticosae cum rhizomate crassiusculo et saepe aromatico; *folia* radicalia congesta; caulina opposita, simplicia vel pinnatifida vel pinnatisecta, subamplexicaulia, sessilia vel petiolata; *stipulae* nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 350. — DC. Prodr. 4. pag. 623. — Juss. Ann. du Mus. X. pag. 308.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 313.—Torn. Fl. Sic. pag. 294.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 136.

Genus 1. Centranthus.

Flores parvuli, rubri vel albi, paniculato-corymbosi, in ramis unilaterales et diclini; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo supero, demum in pappum plumoso-multisetum, deciduum evoluto; *corolla* epigyna, tubo obconico, basi calcarato, limbo regulari quinquifido; *stamen* unum, tubo corollae insertum; *ovarium* inferum, triloculare, loculis duobus vacuis, alterove majore et fertili, ovulo unico, pendulo, anatropo; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* capitatum; *fructus* membranaceus, unilocularis, monospermus, embryone orthotropo, radicula supera. Suffritices glabri; *folia* opposita, indivisa vel pinnatisecta; *inflorescentia* unilateralia.

Endl. Gen. Pl. pag. 352. n. 2185.—DC. Prodr. 4. pagina 631.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 320. — Torn. Fl. Sic. pag. 294.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pagina 154.—Neck. elem. 1. pag. 122.

1. C. ruber.—*Flores* rubri vel rosei, raro albi, vix odòri, sessiles, alterni, distichi, sursum secundi, in dichotomiis solitarii, corymbosi, corymbo terminali, composito, brachiato, i-

nitio densifloro et obtuse conoideo, ramulis dichotomis; *calyx* primo tubulosus, disco adnatus, limbo involuto, deinde in radios plumosos, semen coronantes, deciduos expanso; *corolla* monopetala, supera, hypocrateriformis, tubo longo, gracili, basi caudato seu calcarato, limbo quinquifido, inaequali, ringente, lacinia hinc solitaria, inde laciniis quatuor, deflexis, oblongis et obtusis; *stamen* unicum, exertum; *stylus* longitudine staminis; *stigma* obtusum, subcrenatum; *fructus* conico-compressus, glaber, ab uno latere unicostatus, ab altero tricostatus, apice pappo coronatus; *caulis* teres, subinde obscure sulcatus, laevis, caespitosus vel adscendens, sesquipedalis, simplex vel brachiatus, fistulosus; *folia* ovata, crassiuscula, integerrima vel prope basim subdentata, nervo dirempta, reticulato-venosa; inferiora petiolata, obtusiuscula; superiora sessilia, acuminata, variant basi dilatata et subcordata; caulina opposita, ramea angustiora, lanceolata; *bracteae* lineares, oppositae; *radix* lignosa, alba, caespitosa. Planta tota viridi-glauca et glaberrima.

Floret per totum annum. ♄.

Aetnae, ubique in regione pedemontana, nemorosa et alpina: *Catania, Mascalucia, Nicolosi, Monte Capriolo, Milo, Bronte, Maletto.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab 24. fig. 2.—Riv. Monop. irr. tab. 3.* sub nomine: *Valeriana marina.* Optima. — *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 205.* sub nomine: *Valeriana saxatilis, Persicae folio, umbella magna coerulea, corniculata.*

Centranthus ruber. *Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 5. — Parl. Fl. Pan. 1. pag. 2.* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 156.—Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 8.—DC. Prodr. 4. pagina 632.—Röm. et. Schult. Syst. Veg. 1. pag. 35.—Torn. Fl. Sic. pag. 294.—Reich. Fl. Germ. fig. 1416. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 324.*

Valeriana rubra. *Lin. Sp. Pl. pag. 44.—Lam. loc. cit. — All. Fl. Ped. 1. pag. 1.—Bert. Fl It. 1. pag. 163.—Guss. Syn. Fl. Sic. pag. 25.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 27.*

Nomen vulgare: *Sapunara.*

Radix contusa et emollita ad abluenda et deablanda linteamina ab Aetnicolis utitur.

2. C. calcitrapa.—*Flores* parvi, rubri vel rosei, corymbosi; *corymbus* terminalis, brachiatus, ramis dichotomis vel saltem bifidis, multifloris, floribus in rachide partiali sessilibus, alternis, distichis, sursum secundis, in dichotomia solitariis; *scapus* viridis, glaucus, erectus; *pedicelli* cylindrici, longitudine varii, bracteati; *calyx* ut in praecedente, limbo denique in radios plumosos expanso; *corolla* rosea, parva, laciniis ovalibus, obtusis, tubo longo, gracili, fere filiformi, calcare brevissimo; *stamen* unicum, tubo corollino exertum, filamento roseo et anthera rubra; *stylus* longe exertus, corollae concolor; *stigma* capitatum; *fructus* praecedentis; *semen* ovato-oblongum, glabrum; *caules* solitarii vel ex eadem radice plures, teretes, striati, erecti, etiam pedales et ultra, simplices vel ad omnes axillas ramosi; *folia* radicalia et saepe etiam caulina inferiora indivisa, obovata, serrata, petiolata; caulina superiora lyrato-pinnatifida, laciniis serratis vel incisis; *bracteae* lineares, acutae et una cum tota planta glabrae.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, non rara in regione pedemontana et etiam in nemorosa et alpina: *Catania, Villascabrosa, Viagrande, Mascalucia, Boschi di Maletto, Bronte, Randazzo, Castiglione, Francavilla, Caselle, Valle di Calanna, Concazze, Montagnola.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 75.* sub nomine: *Valeriana annua, minor, folio Centaurii majoris modo diviso.—Clus. Hist. 2. pag. 54.* sub nomine: *Valeriana annua altera aestiva.*

Centranthus calcitrapa. *Parl. Fl. Pan. 1. pag. 2.* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 158.—Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 5.—DC. Prodr. 4. pag. 632.—Spr. Syst. Veg. 1. pag. 16.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 321.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 324.*

Valeriana calcitrapa. *Lin. Sp. Pl. pag. 44. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 20.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 15.—Torn. Fl. Sic. pag. 296. — Biv. Cent. 2. pag. 72.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 25.*

Genus 2. Fedia

Flores parvi, rosei vel purpurei, fasciculato-corymbosi, terminales vel axillares; *scapus* incrassatus, inflato-conicus, latere interiore complanatus, apice bracteatus, bracteis imbricatis, basi virentibus, apice abrupte acuminatis, acumine fusco-rubente, sub anthesi divaricato-recurvatis; *pedicelli* breves, crassiusculi et bracteis breviores; *calyx* adhaerens, limbo libero, recto, inaequali, persistente; *corolla* gamopetala, supera, bilabiata, tubo filiformi, ecalcarato, limbo inaequaliter quinquifido, labio superiore bifido, inferiore trifido; *stamina* duo, tubo corollino inserta; *ovarium* inferum, triloculare, loculis duobus vacuis alterove ovulato, ovulo unico, pendulo, anatropo; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* bifidum; *fructus* trilocularis, calyce coronatus, monospermus in loculo fertili; *semen* inversum, embryone orthotropo, radicula supera. Herba annua; *folia* opposita, integerrima vel dentata, glabra.

Endl. Gen. Pl. pag. 351. n. 2183.—DC. Prodr. 4. pag. 630.—Torn. Fl. Sic. pag. 294.—Bert. Fl. It. 1. pag. 181. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 27.—Moench Meth. pag. 486.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 160.

1. **F. Cornucopiae.**—*Flores* parvi, rosei, raro albi, fasciculato-corymbosi, ad apices ramorum vel ad axillas foliorum, grate olentes; *scapi* incrassati, e latere interiore complanati et ibi imbricato-bracteati; *pedicelli* breves, crassiusculi; *calyx* ut in genere; *corolla* rosea, raro alba, tubo longiusculo, gracili, vix basi gibbo, limbo bilabiato, patente, labio superiore bifido, ciliato, inferiore trifido, utriusque labii laciniis oblongis, obtusis; *stamina* duo, exerta, atro-purpurea; *stylus* corollae subaequalis; *stigma* bifidum vel indivisum; *achenium* oblongum, utrinque unicostatum, apice coronatum dentibus tribus; achenia, quae sita in dichotomiis, sunt compressa et fertilia, quae in lateribus subrotunda, inflata, apice obsolete dentata, saepius sterilia. Planta fructificante, rami extimi bifurcationum fiunt valde incrassati tubae instar; *caulis* striatus, erectus vel adscendens, circiter simplex, palmaris vel

pedalis, inferne ramis oppositis, superne ramisque semper bifidus aut dichotomus, glaber, viridi-glaucus, basi saepius rubro-sanguineus; *folia* inferiora subrotundo-ovata, obtusa, integerrima vel obsolete crenata, in petiolum decurrentia, nervoso-venosa; suprema sessilia, ovata, acutiuscula, saepe prope basim serrata vel angulata, glabra, viridi-glauca; *bracteae* oppositae, lanceolato-lineares, basi viridulae, apice roseae; *radix* fusiformis, tenuis, fibrillosa, fibrillis lateralibus, paucis.

Floret a Decembri ad Junium. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana ubique: *Catania, Paternò, Battiati, Valverde, Nicolosi, Bronte, Randazzo, Castiglione, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Clus. Hist. 4. pag. 54.* sub nomine: *Valeriana indica.—Riv. Monop. irr. tab. 5.* sub nomine: *Valerianella Cornucopioides.*

Fedia Cornucopiae. *DC. Prodr. 4. pag. 630.—Vahl. En. 2. pag. 19. — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 10. — Parl. Fl. Pan. 1. pag. 24.* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pagina 160.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 319. — Torn. Fl. Sic. pag. 294.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 27. — Bert. Fl. It. 1. pag. 182.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 322.*

Valeriana Cornucopiae. *Lin. Sp. Pl. pag. 44.—Desf. Fl. Atl. 1. pag. 29.—All. Auct. pag. 1.*

Nomen vulgare: *Lattuchedda modda.*

Praestat in oleribus apud Aetnicolos.

Genus 3. Valerianella

Flores parvi, albi vel rosei, fasciculato-corymbosi vel fastigiati; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo supero, dentato; *corolla* epigyna, tubulosa, regularis, limbo quinquilobo, obtuso, ecalcarato; *stamina* tria, versus basim tubo corollae inserta; *ovarium* inferum, triloculare, loculis duobus vacuis, tertio fertili, ovulo unico, ex apice loculi pendulo, anatropo; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* indivisum vel trifidum; *achenium* bi-triloculare, apice limbo calycino saepe coronatum, monospermum; *semen* inversum, embryone orthotropo, radicula supera. Herbae annuae; *caulis* apice dichotomus, ramis

extimis in fructificatione non incrassatis aut parum et in eorum longitudine; *folia* opposita, oblonga, linearia, indivisa, basi dentata, superiora pinnatifida; *bracteae* nunc strictae, nunc laxae.

Endl. Gen. Pl. pag. 351. n. 2183.—DC. Prodr. 4. pag. 625.—Moench Meth. 486. — Bert. Fl. It. 1. pag. 183. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 313.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 27.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 294.

I. V. olitoria.—*Flores* parvi, subfasciculati; *scapus* elongatus, quatrisulcatus, bi-trichotomus, viridis, glaber, erectus, bracteatus; *pedicelli* scapo omnino conformes sed graciliores, bracteolati; *calyx* cum margine obsoleto et ad tres denticulos reducto; *corolla* dilute coerulea vel carnea, parva; *stamina* 2-3, antheris globosis et luteolis; *stylus* simplex; *stigma* bifidum; *achenium* subgloboso-compressum, magis latum quam longum, dorso convexum et intus cellulosum, antice angustatum, lateribus utrinque bisulcis, biloculare, loculo altero fertili, altero vacuo, apice corona obsoleta, ex 3-5 denticulis minutissimis facta, instructum, glabrum vel subpilosum; *caulis* angulatus, decumbens, adscendens, glaber vel pilulis deflexis plus minus ad angulos scaber, superne dichotomus, etiam palmaris vel pedalis; *folia* inferiora obovato-spathulata; superiora oblonga; summa linearia; omnia obtusa, integerrima vel inferne dentata; *bracteae* oblongae, flores superantes et quodammodo involucrantes, laxae, plus minus ciliatae; *bracteolae* tenuissimae, pubescentes; *radix* tenuis, fusiformis, simplex.

Floret Aprìli, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Battiati, Mascalucia, Trecastagni, Nicolosi, Milo, Zaffarana, Francavilla.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. sect. 7. tab. 16. fig. 36.* sub nomine: *Valerianella arvensis praecox humilis, flore dilute coeruleo, semine compresso.—Riv. Monop. irr. tab. 6.* sub nomine: *Locusta major et minor.* Optima.

Valerianella olitoria. *Moench Meth. pag. 493.—DC. Prodr. 4. pag. 625.—Dufr. Hist. des Valer. pag. 56. tab. 3. fig. 8.* non bona.—*Bert. Fl. It. 1. pag. 184.—Lin. Sp. Pl. pag. 47. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 30. — Torn. Fl. Sic. pag.*

294.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 320. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol 7. pag. 163.

Fedia olitoria. *Vahl. En. 2. pag. 19. — Hook. Brit. Fl. pag. 15.—Fl. Dan. tab. 1681.*

Valeriana locusta. *Suffr. Forojul. pag. 110.*

Valeriana locusta var. *α.* olitoria. *Lin. Sp. Pl. pag. 47.*

2. V. mixta.—*Flores* parvi, terminales, paniculati, divaricato-dichotomi, fastigiati; *scapus* elongatus, bifidus, pubescens, brachiatus, subangulatus; *pedicelli* dichotomi, pubescentes, bracteolati, erecti, extimi multiflori, unilaterales, brevissimi; *calyx* ovario adhaerens, ovatus, pilosus, margine quadridentato, dentibus inaequalibus, tubo angulato, angulis pilosis, pilis hirtis, patentibus; *corolla* glabra, rotata, in proanthesi albo-rubella et in anthesi albo-coerulea, laciniis obovatis; *stamina* laciniis corollinis paulo breviora; reliqua genitalia generis; *achenium* conicum, piloso-hirsutum, pilis patenti-incurvulis, antice trisulcum, dorso convexum, apice attenuatum, coronatum, margine brevi et oblique secto, ovato, acutiusculo, auriculaeformi, subinde integerrimo, maturitate rufo-fuscum, intus loculis duobus vacuis angustissimis; *caulis* sesquipedalis, valde ramosus, ramis inferioribus oppositis, superne et ramis dichotomus, divaricatus, fastigiatus, ad angulos scaber, basi saepe hirsutus; *folia* lanceolata, trinervia et venosa, obtusa, glabra vel pilosula; inferiora in petiolum decurrentia, reliqua sessilia; caulina basi subconnata; suprema interdum inferne dentata vel pinnatifida; *bracteae* pilosae, subciliatae, oppositae; *radix* tenuis, brevis, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana, nemorosa et alpina: *Paternò, Maletto, Milo, Zaffarana, Valle del Bove.*

Icon. *Reich. Ic. Bot. tab. 114. et Ic. Fl. Germ. fig. 1401. Krok Valer. tab. 1. fig. 3. — Dufr. Hist. des Valer. tab. 3. f. 6.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Cass. 2. tab. 225.* et *Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 207.* et *Bibl. Pan. 1. tab. 124.* sub nomine: *Valerianella pratensis, floribus muscosis dilute coerulescentibus, gemmis purpureis.*

Valerianella mixta. *Dufr. Hist. des Valer. pag. 38.—Bert. Fl. It. 1. pag. 188.—Parl. Fl. Pan. pag. 32.—DC. Prodr. 4. pag. 627. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 29.* et *2. pag. 777. — Torn. Fl. Sic. pag. 295.*

Valerianella microcarpa. *Loisl. Not. Fl. Fr. pag. 151. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 318. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 181. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 321.*

Fedia puberula. *Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 24.*

Valerianella puberula. *DC. Prodr. 4. pag. 627.* pro parte et idem *Bert. Fl. It. 1. pag. 189* et *2. pag. 759* et *10. pag. 443.*

— Var. *b* lejocarpa. — Planta umillima, 1-2. poll. longa et glaberrima. *Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 29. — Torn. Fl. Sic. pag. 295.*

3. **V. carinata.** — *Flores* parvi, albi vel rosei, dichotomo-fasciculati, steriles et hermaphroditi; *scapus* tenuis, glaber, bracteatus, erectus, terminalis; *pedicelli* breves, glabri; *calyx* quinquedentatus, glaber, viridis, ovario adhaerens; *corolla* parva, rotata, laciniis obtusis; *antherae* albae; *ovarium* ut in genere; *stylus* bifidus; *achenium* lineari-oblongum, glabrum, antice longitudinaliter anguste modo cymbae excavatum, dorso bisulcatum, sulcis tricolliculosis, apice non coronatum sed unidentatum, dente minimo, triloculare, loculis duobus sterilibus, altero fertili; *caulis* 4-6 pollicaris, basi ramosus, superne dichotomus, tetragonus, glaber, angulis puberulis, non scabris; *rami* subfastigiati, glabri; *folia* omnia oblongo-spathulata, obtusa, sessilia, opposita, glabra, margine ciliata, 7-15 lin. longa et 2-6 lata; *bracteae* foliis conformes sed lineares, non spathulatae, integerrimae et ciliolatae; *radix* fusiformis, gracilis.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Bronte, Nicolosi, S. Giovanni la Punta.*

Icon. *Moris. Hist. Pl. Ox. 3. sect. 7. tab. 16. fig. 31.* sub nomine: *Valerianella semine umbilicato, nudo, oblongo.— DC. Mem. sur les Valer. pag. 23. tab. 10. — Plenck. Ic. Pl. med. 1. pag. 16. tab. 30.* sub nomine: *Valeriana locusta.*

Valerianella carinata. *Loisl Not. pag. 49.—Dufr. Hist. des Valer. pag. 56. n. 2. tab. 2. — DC. Prodr. 4. pag. 629.— Bert. Fl. It. 1. pag. 194. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 315. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 31. — Torn. Fl. Sic. pag. 295. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 320. — Parl. Fl. Pan. 1. pag. 33* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 166.*

Fedia carinata. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 1. pag. 361.— Ten. Fl. Nap. app. 5. pag. 5.*

4. V. coronata.—*Flores* parvi, albo-rosei, terminales, dense capitati, capitulis crassiusculis; *scapus* subnullus; *pedicelli* uniflori, breves, bracteati; *calyx* ovario adhaerens, cyathiformis, reticulato-venosus, intus villosus, margine sexdentatus, dentibus lanceolatis, aristatis, aristis apice uncinatis; *corolla* rosea, rotata; *stamina, ovarium, ovula* et *stylus* ut in praecedente specie; *achenium* subtetragonum, hirsutum, terminatum corona foliacea, cyathiformi, reticulato-venosa, intus villosa, margine sexdentato-aristata, aristis apice hamatis; *caulis* humilis, 4-6 poll. longus, inferne angulatus, pilosus, scabriusculus vel hirtus, raro ramosus, ramulis erectis; *folia* opposita, basi connata, omnia remote dentata, pilosa vel glabra; superiora pinnatifida, laciniis saepe iterum incisis; *bracteae* verticillato-densiusculae, dorso villosae, margine crebre ciliatae; *petioli* breves, decurrentes, caulem amplexantes et connati, carinati, carina pilosula, margine ciliolato, superne sulcati; *radix* simplex, tenuis, crassiuscula.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in arenosis vulcanicis nemorosae regionis: *Maletto, Randazzo, Bronte, Nicolosi, Monte Urna.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 191.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 209.* sub nomine: *Valerianella lignosa, Scabiosae semine stellato, pycnosphaerocephalos. — Dufr. Hist. des Valer. pag. 60. n. 11. tab. 3. fig. 2.*

Valerianella coronata. *Dufr. in DC. Fl. Fr. 4. pag. 241. Willd. Sp. Pl. 1. pag. 184.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 316. Bert. Fl. It. 1. pag. 192.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 28. Parl. Fl. Pan. 1. pag. 29.* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 172. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 321. Torn. Fl. Sic. pag. 295.*

Fedia coronata. *Poll. Fl. Ver. 1. pag. 45. — Ten. Syll. pag. 23.*

Valerianella hamata. *Bast. in DC. Fl. Fr. 5. pag. 494.*

5. V. eriocarpa. — *Flores* parvi, paniculato-dichotomi, apice fasciculati; *scapus* elongatus, viridis, subpilosus, erectus, bifidus, bracteatus; *pedicelli* erecti, dichotomi, tenues, scapo conformes, apice tri-quadriflori, basi bracteolati; *calyx* brevis,

campanulatus, limbo achenium aequante, erectus, reticulato-nervosus, plus minus apice oblique truncatus, acute denticulatus; *corolla* rosea; *stamina, styli, ovarium* et *ovula* praecedentis; *achenium* triloculare, loculis duobus sterilibus alterove fertili, augustissimum, ovoideum, angulatum vel totum hirtum vel angulis tantum, setis sursum versis, subinde nudum, terminatum corona foliacea, grandiuscula, campanulata, erecta, exquisite reticulato-venosa, oblique secta, dentibus subsenis, inaequalibus, supremo majore, lateralibus subinde obsoletis, omnibus margine pilosulis; *caulis* a paucis pollicibus ad sesquipedem longus, crassus, striatus, erectus, bifidus, aliquando ad angulos scabriusculus; *folia* radicalia et caulina ima oblongo-spathulata, in petiolum decurrentia; reliqua lanceolata, magis elongata, sessilia; omnia obtusa, integerrima vel superiora prope basim dentata, pubescentia, ciliolata; *petioli* decurrentes, basi ad caulem affixi, folio opposito connati, pubescentes; *bracteae* basi dilatatae, lanceolatae vel lanceolato-lineares, margine membranaceae et serrulato-ciliatae ac subimbricatae; *radix* fusiformis, gracilis, lateraliter parce ramulosa, crassiuscula.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Nicolosi, Bronte, Adernò, Paternò, Misterbianco, Catania.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl Univ. Cat. 1. tab. 208.* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 158.* et *2. tab. 177.* sub nomine: *Valerianella lignosa, Scabiosae semine stellato, pycnosphaerocephalos cum flore.*

Valerianella eriocarpa. *Desv. Journ. de Bot. 2. pag. 314. DC. Prodr. 4. pag. 656. — Parl. Fl. Pan. 1. pag. 31.* et *Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 176. — Bert. Fl. It. 1. pag. 186.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 28.—Torn. Fl. Sic. pag. 295. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 317. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 321.*

Valarianella campanulata. *Biv. Stirp. rar. man. 4. p. 18.*

Fedia campanulata. *Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 11.*

Fedia muricata. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 1. pag. 366.*

Fedia auricula. *Jan. Elench. pag. 1.*

— Var. *b.—Achenia* ad costas solummodo hispida et *semina* glabra. Planta pusilla; *caulis* 2-3 poll. longus; *folia* opposita, integra vel dentata.

Invenitur una cum specie.

Icon. Nulla.
Valerianella eriocarpa var. *b. Guss. Syn. cit. pag. 29. — Torn. Fl. Sic. pag. 296.*

Genus 4. Valeriana

Flores corymbosi, capitati vel paniculati, albi, flavi, coerulei, rubri vel rosei, saepe diclini; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo libero, primo involuto et demum in pappum plumoso-multisetum, deciduum expanso; *corolla* epigyna, gamopetala, tubulosa, tubo basi aequali vel gibbo, ecalcarato, limbo 4-5-fido, raro 3-fido; *stamina* tria, tubo corollae inserta; *ovarium* inferum, triloculare, loculis duobus vacuis alterove fertili, ovulo unico, anatropo; *stylus* terminalis, simplex; *stigma* capitatum; *achenium* membranaceum, monospermum; *semen* inversum, embryone orthotropo et radicula supera. Herbae vel suffrutices; *caulis* aut nullus aut brevis et teres; *folia* radicalia congesta, caulina opposita aut verticillata, integra vel pinnata.

Endl. Gen. Pl. pag. 352. n. 2186.—DC. Prodr. 4. pag. 632.—Neck. Elem. 1. pag. 122.—Bert. Fl. It. 1. pag. 162. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 25. — Torn. Fl. Sic. pag. 296. Dufr. Hist. des Valer. pag. 39. — Lam. Ill. 1. tab. 24. fig. 1. 2.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 139.

1. V. tuberosa.—*Flores* minimi, terminales, bracteati, in corymbo subgloboso, parvo, composito, radiis secundariis, dichotomis; *scapus* elongatus, fistulosus, nudus, teres; *pedicelli* breves, dichotomi et scapo conformes; *calyx* ut in genere; *corolla* gamopetala, alba vel rosea, tubo longiusculo, limbo quadrifido; *stamina* generis; *stylus* staminibus brevior et fere corollam aequans; *stigma* simplex vel obsolete trifidum; *ovarium* et *ovula* ut in genere; *achenium* ovatum, utrinque hirtum; *caulis* teres, striatus, fistulosus, supra aphyllus, subtus foliosus, aliquando crassus, spithamali-pedalis aut vix ultra, glaber; *folia* radicalia et caulina inferiora indivisa, oblonga, integerrima vel levissime subrepanda, obtusa, petiolata, variant latiora vel angustiora; caulina reliqua pau-

ca, duorum vel trium parium, pinnatifida, laciniis linearibus, integerrimis, obtusis, approximatis, sursum versis, minoribus interdum interjectis, impari paulo majore; superiora sessilia; ultima in individuis macris cum laciniis lineari-filiformibus; omnia ludunt glabra vel puberula; *petioli* alati, longitudinaliter multinerves, in caule connato-vaginantes; *bracteae* oppositae, inferiores saepe filiformi-pinnatifidae, reliquae simplices; omnes basi dilatatae et connatae, margine membranaceo; *radix* nunc tuber simplex globosus vel oblongus vel fusiformis, nunc tuber oblongus, uno alterove tubere laterali, minori, globoso auctus, fibrillis lateralibus nullis vel paucis, odore gravi, nauseoso-aromatico.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et alpina: *Randazzo, Boschi di Collebasso, Castiglione, Linguaglossa.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 210.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 89.* sub nomine: *Nardus montana, Scorzonerae siculae fere bulbo.* Optima. — *Moris. Hist. 3. sect. 7. tab. 15. fig. 21.* sub nomine: *Valeriana tuberosa, longa.*

Valeriana tuberosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 46. — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 10.—DC. Prodr. 4. pag. 637.—Dufr. Hist. des Valer. pag. 45. — All. Fl. Ped. 1. pag. 3. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 31.* et *Syll. pag. 22.—Bert. Fl. Ital. 1. pag. 178.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 26.—Torn. Fl. Sic. pag. 296.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 323. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 144.*

Nomen vulgare: *Valeriana.*

Radix hujus speciei ex odore aromatico forti, quo pollet, praestat iisdem usibus medicis ac radix speciei seguentis.

2. **V. officinalis.**—*Flores* leviter odori, grandiusculi, hermaphroditi, triandri, primo fasciculati, deinde remotiores, alterni, secundi, distichi, in rachide partiali sessiles, in dichotomia solitarii; *scapus* elongatus, basi bracteatus, cylindricus, sulcatus, nodulosus, fistulosus, ad nodos hirsutus, reliqua parte glaber; *pedicelli* bracteolati, inferiores elongati, omnes uniflori; *calyx* ut in genere; *corolla* alba vel rosea vel albo-carnea, tubo aliquando gibbo, limbo laciniato, laciniis subaequalibus, obtusis; *stamina* tria, corollae concoloria, exerta, antheris viridulis; *ovarium* generis; *stylus* staminibus sub-

aequalis; *stigma* trifidum; *achenium* compressum, ovato-lanceolatum, in latere unicostatum et ibi linea pilosa instructum, reliqua parte glabrum, apice papposum ut in genere; *caulis* teres, profunde sulcatus, erectus, etiam tri-quadripedalis, in humidis magis elongatus quam in siccis, fistulosus, nodosus et ad nodos saepe tantum hirsutus; *folia* laete virentia, imparipinnata, 5-10-jugata, reticulato-venosa, rugosa, variant pubescentia, glabra, pilosa; radicalia et caulina ima petiolata, reliqua sessilia, foliolis nunc late et nunc angustissime lanceolatis, inaequaliter et remote serratis, subinde integerrimis, impari angustiore, inferioribus decrescentibus; *rachis* sive *petiolus* communis dorso sulcatus, supra canaliculatus, basi dilatatus et plerumque hirsutus; *bracteae* et *bracteolae* acutae, margine albo-membranaceae ac ciliatae, corollae adpressae, foliis conformes, lanceolatae, acuminatae, margine scariosae; *radix* fasciculata, napulis fibraeformibus, nauseoso-aromatica.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione alpina et nemorosa: *Randazzo, Collebasso, Castiglione, Linguaglossa.* Non frequens.

Icon. *Savi Mat. Med. pag. 36. tab. 28.—Riv. Monop. irr. tab. 1.* sub nomine: *Valerīana. — Plench. Ic. Pl. med. 1. p. 14. tab. 27.--Lam. Ill. 1. tab. 24. fig. 1.*

Valeriana officinalis. *Lin. Sp. Pl. pag. 45. — Smith Engl. Fl. 1. pag. 43.—DC. Prodr. 4. pag. 641.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 15. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 30. — Bert. Fl. It. 1. pag. 167.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. p. 26. Torn. Fl. Sic. pag. 296. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 140.—Savi loc. cit.*

Valeriana exaltata. *Mik. in Pohl. tent. Fl. Bohem.—Ces. Sag. di Geogr. Bot. lomb. pag. 48. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 322.*

Valeriana sambucifolia. *Mik. in Röm. et Schult. Syst. Veg. 1. pag. 351.*

Valeriana silvestre. *Targ. Tozz. Diz. Bot. 2. pag. 232.*

Valeriana altissima. *Mik. in Bess. enum. pag. 4.*

Nomen vulgare: *Valeriana.*

Radix hujus speciei praestat viribus medicis contra nevroses et epilepsiam.

Ordo XLVI. DIPSACEAE.

Flores hermaphroditi, irregulares vel subregulares, pentameri vel tetrameri, in capitulo denso, involucrato congesti et supra receptaculum commune, paleaceo et piloso insidentes; *bracteae* sive paleae capituli exteriores interdum steriles; *involucrum* singulis floribus calyciforme, turbinatum, tubo superne foveolato vel longitudinaliter sulcato, limbo dentato vel integro; *calyx* gamosepalus, tubulosus, tubo cum ovario connato vel inferne libero, limbo supero, cyathiformi, integerrimo vel dentato ac saepius in lacinias setiformes, barbato-plumosas vel papposas terminato; *corolla* summo calycis inserta, gamopetala, limbo quinquifido vel lobis duobus superioribus connatis et tunc quadrifido, lacinia infima majore; *stamina* quatuor imo corollae tubo inserta, ejusdem laciniis alterna, supremum saepe deficiens, filamentis liberis vel binatim connatis, saepe didynamis, antheris introrsis, bilocularibus, incumbentibus, deciduis, longitudinaliter dehiscentibus, granulis pollinis dehiscentibus, tetraedris; *ovarium* uniloculare, ovulo unico, anatropo; *stylus* filiformis, simplex; *stigma* brevissime bifidum, lobo altero interdum longiore; *achenium* monospermum, intra calycis tubum involucello cinctum, limbo scarioso vel papposo coronatum; *semen* inversum, testa membranacea, albumine carnoso, embryone orthotropo, cotyledonibus ellipticis, radicula brevi, supera. Plantae annuae vel perennes suffruticosae; *caules* et *rami* nodoso-articulati; *folia* opposita, raro verticillata, simplicia, varia; *stipulae* nullae.

Endl. Gen. Pl. pag. 353.—Juss. Gen. 194.—DC. Prodr. 4. pag. 643.—Lindl. Intr. ed. 2. pag. 264. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 323.—Torn. Fl. Sic. pag. 297. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 183.

Genus 1. Dipsacus

Flores capitati, capitulo calathoideo, plus minus elongato, involucro polyphyllo, bracteas paleaceas pungentes receptaculi superante, involucello calyce adhaerente, quadridentato, octo-

sulcato, costis fuscis, apice rotundatis; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo denticulato, cyathiformi vel discoideo et pilis erectis terminato vel coronato; *corolla* epigyna, flavescens vel lilacina vel alba, gamopetala, quadrifida, tubo plus minus elongato et limbo quinquifido, irregulari, ringente, aliquando duabus laciniis connatis et tunc limbo quadrifido; *stamina* quatuor exerta et longiuscula, filamentis glabris antherisque didymis; *ovarium* inferum, uniloculare, uniovulatum; *stylus* filiformis; *stigma* longitudinale; *achenium* monospermum, involucello inclusum et limbo calycino coronatum, subtetragonum; *semen* inversum, embryone orthotropo et radicula supera. Herbae saepe biennes et perennes, erectae, pilosae vel aculeolatae; *folia* opposita, saepe basi connata, dentata, laciniata; *capitula* floralia terminalia, subglobosa vel pyramidalia, in axi calothoideo, paleaceo, vacuo efformata.

Endl. Gen. Pl. pag. 354. n. 2191. — Lin. Gen. 114. — Gaertn. de Fruct. et Semin. 2. pag. 39. tab. 86.—DC. Prodr. 4. pag. 645.—Bert. Fl. It. 2. pag. 12. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 169. — Torn. Fl. Sic. pag. 297. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 323.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 187.

1. D. sylvestris.—*Flores* multi, parvi, in capitulo terminali, solitario, sphaerico vel ovali, obtuso dispositi; *calathus* factus foliolis adscendentibus, capitulum amplexantibus et plerumque longe superantibus, inaequalibus, lanceolato-linearibus, acuminatis, patentibus, nervo longitudinali diremptis, prope basim tum margine tum nervo dorsali plerumque aculeolatis; *receptaculum* commune elongatum; *paleae* singulum florem interstinguentes oblongae, canaliculatae, ovarium foventes, pubescentes, margine superiore ciliatae, apice abeuntes in caudam subulatam, demum rigidam, leniter recurvam, vix rectiusculam in paleis terminalibus, inferne aculeolis plus minus ciliatam; *involucella* monophylla, tetragona, apice dentata, octosulcata ; *calyx* ovario adhaerens, apice quinquedentatus et pilis densiusculis, erectis coronatus; *corolla* tubulosa, elongata, epigyna, rosea, extus tota villosa, tubo lato, limbo quinquilobo, inaequali, lobo inferiore longiore; *stamina* quatuor, exerta, filamentis cylindraceis, antheris bilocularibus, coerulescentibus; *achenium* compresso-anceps, sulcatum,

pubescens, margine brevissimo, crenulato coronatum et pappo albo, urceolato, substipitato, hirsuto, quadrilobo terminatum; *semina* ovato-elliptica, basi acuta, fulva, glabra, lucida, lineata; *caulis* teres, sulcatus, erectus, bi-tricubitalis, articulatus, medulla plurima farctus, internodiis demum fistulosis, saepe purpurascens, aculeatus, praecipue versus apicem, aculeis patulis vel recurvis, superne ramosus, ramis strictis; *folia* radicalia obverse oblongata, obtusa, nervo crasso dirempta, in petiolum brevissìmum decurrentia ut sessilia fere videantur; caulina ad nodos opposita, lanceolata, acuminata; superiora connato-perfoliata et parte connata labrum sursum versum, plusquam pollicare efficientia; caetera omnia reticulato-venosa, in nervo mediano crasso subtus aculeata, aculeis recurvis, inque venis lateralibus hispida setis rigesceutibus, supra glabra, margine obtuse inaequaliterque dentata; *petioli* subnulli; *bracteae* variae; *radix* fusiformis vel ramosa, crassa, fibrillis lateralibus praesertim circa collum capillata.

Floret Junio, Augusto. ②.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Nizzeti, Acireale, Riposto, Mascalucia.*

Icon. *Jacq. Fl. Austr. 5. tab. 402.—Dodon. Pempt. tab. 755.*

Dipsacus sylvestris. *Mill. Dict. n. 2.—Willd. Sp. Pl. 1. pag. 344.—DC. Prodr. 4. pag. 645. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 324.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 169.—Torn. Fl. Sic. pag. 297.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 325.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 188.*

Dipsacus fullonum. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 97. — Trev. Prosp. Fl. Eug. pag. 32.*

Dipsacus Orsini. *Sanguin. Fl. Rom. Prodr. Alt. p. 115.*

Capitula sicca ob paleas caudarum recurvas, rigidas praestant lanae carminandae.

Genus 2. Cephalaria.

Flores grandiusculi, aggregato-capitati, capitulis solitariis, terminalibus, globosis vel ovoideis, calathoideis, involucro pluriseriato, foliolis superioribus successive longioribus, omnibus capitulo brevioribus; axis capituli plus minus longus,

erectus et bracteis paleaceis strictis, longe vel breviter aristatis vestitus; *involucellum* tetraedrum, raro compressum, octosulcatum, 4–8 dentibus coronatum; *calyx* basi villosus vel glaber, limbo subcyathiformi vel discoideo, tubo cum ovario connato; *corolla* alba, lutea vel subcoerulescens, epigyna, infundibiliformis, quatrifida; *stamina* quatuor e tubo corollae orta, filamentis liberis, antheris oblongo-linearibus, dehiscentibus; *ovarium* inferum, uniloculare, uniovulatum; *stylus* filiformis; *stigma* longitudinale; *achenium* monospermum, involucello inclusum, tetragonum, octosulcatum, foveolis octo in apice sulcorum exculptum, coronatum dentibus quatuor-pluribus, subulatis vel aristatis et terminatum pappo subsessili, in ora denticulato vel crenulato-lacero vel nudo vel ciliato; *semen* inversum, embryone orthotropo, radicula supera, cotyledonibus linearibus. Herbae inermes, annuae vel perennes; *caulis* erectus, brachiatus; *folia* simplicia vel pinnatifida, caulina opposita.

Endl. Gen. Pl. pag. 354. n. 2192. — DC. Prodr. 4. pagina 647. — Coult. Mém. sur les Dips. pag. 24. — Schrad. Cat. Sem. Hort. Goetting. ann. 1814. — Bert. Fl. It. pag. 19. Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 171. — Torn. Fl. Sic. pag. 298. Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pag. 1. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 326. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 197.

1. C. Joppensis. — *Flores* parvuli in capitulo solitario, simplici vel alia capitula gerente, terminali, ovoideo, parvo, calathoideo, cum axi brevi; *scapus* nudus, 3 - 6 poll. longus, scabriusculus, apice dichotomus; *involucrum* calathi squamosum, squamis ovatis, concavis, obtusis, carina dorsali viridibus vel apice purpurascentibus, margine membranaceo - scariosis, albidis, ciliolatis; *paleae* ejusdem formae; *involucellum* florum tetragonum, quatridentatum, dentibus obtusis, octosulcatum et identidem foveolatum, pilosum; *calyx* elongatus, sulcatus, quadridentatus, dentibus aequalibus, erectis, pubescentibus; *corollulae* subaequaliter sectae, radiantes, calatho longiores, albidae; *genitalia* generis; *achenium* oblongum, pubescens, apice coronatum margine octodentato, villoso, cum pappo minutissime puberulo, in ora subcrenulato, nudo; *semen* elongatum, pyriforme, strictum; *caulis* teres, erectus, gracilis, striatus, bicubitalis et ultra, glabriusculus, superne brachia-

tus; *folia* radicalia et saepe etiam caulina inferiora simplicia, ovata vel ovato-lanceolata, in petiolum angustata, laxe serrata; caulina successiva pinnatifida, laciniis lanceolatis, acuminatis vel acutis, plus minus serratis vel integris, terminali majore; caulina suprema saepe instructa laciniis angustis, linearibus, integris et subinde etiam simplicissima, linearia; omnia subcoriacea, plus minus pilosa, scabra et ciliata; *petioli* brevissimi, alati; *radix* fusiformis vel ramosa, gracilis, flexuosa, fibrillis lateralibus aucta.

Floret Junio, Julio, Augusto. ⨀.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Misterbianco.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 333.* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 63.* sub nomine: *Scabiosa omnium altissima, capite Psyllii.*

Cephalaria Joppensis. *DC. Prodr. 4. pag. 648.—Bert. Fl. It. 2. pag. 23.—Guss. Syn. Fl. 1. pag. 171. — Torn. Fl. Sic. pag. 298.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 326. — Parl. Fl. It. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 203.*

Scabiosa Joppensis. *Reich. Hort. Bot. 1. tab. 17.*

Scabiosa Joppica. *Ten. Fl. Nap. 3. pag. 120.* et *Syll. pagina 64.*

Succisa Joppica. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 378.*

2. C. transylvanica. — *Flores* parvuli in capitulo ovoideo, terminali, parvo, simplici, calathoideo, cum axi calathi breviusculo; *scapus* elongatus, teres, simplex, scabriusculus, striatus, cylindricus, inaequaliter ramosus; *squamae* calathi *(involucrum)* ovatae, concavae, acuminato-aristatae, carina dorsali virides vel ex viridi-purpurascentes, praecipue apicibus, lateralibus membranaceo-scariosae, albidae, facie plus minus pubescentes et ciliolatae; *paleae* structura et forma squamarum calathi; *involucellum* florum praecedentis; *calyx* tubo ovario adhaerens, pubescens, quadrangulatus, octosulcatus et octodentatus, dentibus alternatim inaequalibus, ciliolatis, aristulatis at inferne foveola luteola instructis; *corollulae* inaequaliter sectae, radiantes, calatho longiores, pallide purpureo-coeruleae vel omnino pallentes, extus pubescentes; *stamina* cum filamentis albidis et antheris pallidis; *stylus* exertus, purpureus; *stigma* purpureum; *ovarium* per torum calyci adhaerens; *achenium* oblongum, pubescens, apice coronatum

margine octodentato, dentibus subulatis, alterne minoribus, intra quem pappus urceolatus, breviter pedicellatus, pubescens, in ora ciliatus; *semen* pubescens, striatum, oblongum, pyriforme; *caulis* teres, gracilis, striatus, erectus, bi-tricubitalis, scabriusculus, piloso-pubescens, apice ramoso-brachiatus; *folia* radicalia et caulina inferiora simplicia, ovata aut lyrata, in petiolum angustata, laxe serrata; caulina successiva pinnatifida, laciniis lanceolatis, acuminatis vel acutis, plus minus serratis vel integris, terminali semper majore; caulina suprema saepe laciniis angustis, linearibus, integris instructa et subinde etiam simplicia et linearia; omnia subcoriacea, pilosa, ciliata et aliquando scabriuscula; *petioli* subnulli; *radix* praecedentis.

Floret Julio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, Mascalucia, Misterbianco.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. 3. sect. 6. tab. 13. fig. 13.* sub nomine: *Scabiosa annua procerior, Agrimoniae folio, flore albo globoso.*

Cephalaria transylvanica. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pagina 45.—DC. Prodr. 4. pag. 647. — Coult. Mèm. sur les Dips. pag. 24. tab. 1. fig. 6. — Bert. Fl. Ital. 1. pag. 21. Torn. Fl. Sic. pag. 298.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 171. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 326.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 201.*

Scabiosa transylvanica. *Lin. Sp. Pl. pag. 141.— Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 80. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 74.—Ten. Fl. Nap. 3. pag. 119.*

Succisa transylvanica. *Spr. Syst. Veg. 1. pag. 378.*

Genus 3. Knautia

Flores grandiusculi, aggregato-capitati, primo orbiculares, deinde subhemisphaerici, calathoidei, solitarii, terminales; *scapus* elongatus, striatus, nudus; *involucrum* calathi simplex vel biseriale, foliolis capitulo brevioribus; *involucellum* breviter stipitatum, compressum, quadrifoveolatum, denticulatum, dentibus duobus majoribus; *receptaculum* hirsutum, paleis carens; *calyx* tubo cum ovario connato, limbo supero,

cyathiformi; *corolla* epigyna, quadri-quinquifida, rubra vel rubro-coerulea; *stamina* quatuor; *ovarium* inferum, uniloculare, uniovulatum; *stylus* filiformis; *stigma* bifidum; *achenium* monospermum, involucello arcte reclusum, limbo calycis breviter setoso-aristato terminatum, glabrum; *semem* inversum, embryone orthotropo, radicula supera. Herbae annuae aut perennes; *caulis* erectus, ramosus et saepe villosus; *folia* opposita; omnia integerrima, saepius inferiora pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 354. n. 2193. — Coult. Dips. 28.— DC. Prodr. 4. pag. 650.—Bert. Fl. It. 2. pag. 26.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 169.—Torn. Fl. Sic. pag. 297.—Parl Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 204.

I. K. integrifolia.—*Flores* grandiusculi, fasciculato-capitati, hemisphaerici, terminales, solitarii, calathoidei; *scapus* villosus, teres, striatus, palmaris et ultra, nudus; *involucrum* calathi polyphyllum, biseriale, foliolis externis longioribus, lanceolato-linearibus, acutis vel obtusis, capitulo fere aequalibus, villosis, margine ciliatis, trinerviis, patentibus; reliquis similibus sed brevioribus; *involucellum* erectum, sulcatum, dense albo-villosum, turbinatum, apice quadridentatum; *receptaculum* commune hemisphaericum, alveolatum, pilosum; *calyx* cyathiformis, limbo apice 8-10-aristato, flavo et longiusculo, erecto, tubo cum ovario adhaerente; *corolla* quadrifida, rosea vel purpureo-rubescens, extus pubescens vel glabra, laciniis radiantibus; *stamina* cum filamentis laciniis corollinis aequalibus et antheris oblongis; *ovarium*, *stylus* et *stigma* ut in genere; *achenium* tetraedrum, anceps, hirsutum, superne quadrifoveolatum, apice bicuspidatum, cuspidibus dentato-aristatis, pappi denticulis 20-24 brevissimis; *caulis* gracilis, fistulosus, striatus, sesquipedalis, villosus, villis glanduliferis; *folia* omnia simplicia; inferiora breviora, oblongo-obovata, obtusa, in petiolum angustata, serrata; successiva lanceolata, acuta, sessilia, pariter serrata; suprema angustiora, acuminata et saepe integra, opposita; omnia subhirsuta vel pilosa vel scabrida; *petiolus* brevis; *radix* crassa, fusiformis vel ramosa, fusca, fibrillosa, fibris lateralibus paucis.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis aridis pedemontanae regionis: *Catania, Armisi, Ognina, Leucatea.*

Icon. *Lobel. Ic. 537.* sub nomine: *Scabiosa altera campestris, sive segetum et satorum.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 80* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 330.* sub nomine: *Scabiosa centauroides, fistulosa, coerulea.*

Knautia integrifolia. *Bert. Fl. It. 2. pag. 32. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 170.—Torn. Fl. Sic. pag. 297.—Sanguin. Fl. Rom. Prodr. alt. pag. 116. — Strobl Fl. Nebr. pag. 189.*

Knautia hybrida. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 204.*

Scabiosa integrifolia. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 99. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 326.*

Trichera integrifolia. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. p. 59.*

Knautia arvensis var. integrifolia. *DC. Prodr. 4. pag. 651.*

Scabiosa eburnea. *Smith et Sibth. Fl. Gr. 1. pag. 82.*

2. **K. arvensis.**—*Flores* grandiusculi, solitarii, terminales, calathoidei, hemisphaerici; *scapus* 1-1 $^1/_2$ palm. longus, farctus, cylindricus, viridis, villosus, erectus, striatus; *involucrum* calathi biseriatum, bracteis lanceolato-linearibus, acutis vel obtusis, patentibus, hirsutis, ciliatis, capitulum subaequantibus vel brevioribus, externis reliquis longioribus; *involucellum* subtetragonum, subellipticum, compressum, apice quadridentatum, dentibus brevibus, aequalibus; *receptaculum* commune hemisphaericum, alveolatum, pilosum, non paleaceum; *calyx* tubo cum ovario adhaerente, limbo substipitato, piloso, octoaristato; *corolla* coeruleo-rubra, quadrifida, in ambitu radiantia, glabra vel pilosa vel puberula; *stamina*, *stylus* et *stigma* ut in praecedente; *achenium* hispidum, tetraedrum, anceps, superne quadrifoveolatum, coronatum marginulo 8-16-denticulato, mutico, intra quem pappus hirsutus; *semen* ut in genere; *caulis* solitarius vel ex eadem radice plures, decumbens vel adscendens vel erectus, a pollice ad duos pedes longus, teres, fistulosus, striatus, hirsutus, scaber, modo simplicissimus, uniflorus, alias parce ramosus, ramis oppositis, aut valde ramosus, brachiatus; item ludit longo tractu foliosus vel prope basim tantum; *folia* radicalia et caulina inferiora plus minus divisa, ovato-lanceolata, in petiolum angustata, dentata et subinde prope basim incisa, obtusa vel acuta vel acuminata; successiva pinnatifida, laciniis oblongis vel lanceolatis vel linearibus, integris aut subden-

tatis, obtusis, acutis vel acuminatis, impari majore; suprema subinde iterum indivisa, lanceolata vel linearia, integerrima; omnia hirsuta, scabra, rarius glabra et nitida; *petiolus* in folio inferiore decurrens, in superiore brevissimus; *radix* crassa, fusiformis vel ramosa, fusca, fibrillis lateralibus paucis.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, Battiati, Misterbianco.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 34.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 328.* sub nomine: *Scabiosa montana, Serratulae quodammodo foliis, incarnata.*

Knautia arvensis. *Bert. Fl. It. 2. pag. 28. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 169.—Torn. Fl. Sic. pag. 297.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 208.—Strobl Fl. Nebr. pag. 189.—Sanguin. Fl. Rom. Prodr. alt. pag. 116.*

Knautia arvensis. var. *α. β. γ. DC. Prodr. 4. pag. 651.—Coult. Mém. sur les Dips. pag. 29.*

Scabiosa arvensis. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 99.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 326. — Presl Fl. Sic. Prodr. pag. 57.*

Trichera arvensis. *Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pag. 54.—Ces. Pass. Gib. Comp. della Fl. Ital. pag. 546.*

Genus 4. Scabiosa

Flores aggregato-capitati, adpressi aut ovoidei; *scapus* sulcatus, a tribus pollicibus ad spithamam longus, nudus, pilosus vel glaber; *involucrum* polyphyllum, biseriatum, foliolis externis longioribus, acutis, pilosis, hirsutis, capitulo brevioribus; *receptaculum* commune paleaceum, paleis linearibus, acutis, albis, concavis, margine ciliatis; *involucellum* cylindricum vel campanulatum, 4-8-costatum et foveolatum; *calyx* cyathiformis, tubo cum ovario connato, limbo membranaceo et setoso-aristato; *corollulae* 4-5-fidae, exteriores radiantes, epigynae, roseae, coeruleae vel albae; *stamina* quatuor, filamentis exertis antherisque albidis; *stylus* elongatus; *stigma* emarginatum; *ovarium* inferum; *achenium* monospermum, apice coronatum setis aristaeformibus calycis; *semen* inversum, em-

bryone orthotropo, radicula supera. Herbae vel suffrutices; *caules* brachiato-ramosi; *folia* integra vel pinnata.

Endl. Gen. Pl. pag. 354. n. 2195.—Röm. et Schult. Syst. Veg. 3. pag. 2.—Lin. Gen. pag. 48.—Juss. Gen. pag. 194.—Lam. Ill. 1. tab. 57. fig. 2. — DC. Prodr. 4. pag. 654. — Bert. Fl. It. 2. pag. 35.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 172.—Torn. Fl. Sic. pag. 298. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 221.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 326.

I. S. grandiflora.—*Flores* grandiusculi, suaveolentes, in capitulo terminali, solitario, calathoideo, in anthesi depresso-hemisphaerico et in fructu globoso vel oblongo dispositi; *scapus* striatus, cylindricus, pilosus, erectus; *involucrum* duplicis ordinis, foliolis inaequalibus, linearibus, acutis, basi paululum dilatatis, capitulo brevioribus aut subaequalibus, raro longioribus, pubescentibus, ciliatis, in fructu retroflexis; *paleae*, receptaculo affixae, non aristatae, leviter ciliatae, albae, lineares; *involucellum* campanulatum, calycem includens, limbo crenato-dentato, tubo brevi, sulcato, membranaceo, hirsuto, nervoso, octocostato et subtus dentes octofoveolato vel fenestrato; *calyx* arcte ovario adhaerens, hirsutus, pilosus aut glaber, apice coronatus limbo cyathiformi, colliculoso, scarioso, ora inflexa; *corollulae* carneae vel pallide vel purpureo-coeruleae, inaequaliter quinquifidae, extus puberulae, exteriores radiantes et majores; *stamina, stylus* et *stigma* corollis concolores; *achenium* tetraedrum vel teres, breve, octosulcatum, calyce tectum, ludit hirsutum, pilosum vel glabrum, apice coronatum limbo cyathiformi, ora inflexa, crenata instructo, pappo stipitato, longe extra cyathum coronantem exerto, quinqueseto, setis sursum hispidulis, fulvis vel fulvo-rubellis vel fusco-purpurascentibus; *semen* albidum; *caulis* teres, sulcatus, erectus, a spithama ad 3-4 pedes altus, hirsutus, dense villosus, parce ramosus vel brachiatus, ramis patulis, subinde iterum divisis, bifidis vel dichotomis; *folia* radicalia vel caulina inferiora oblongo-sphathulata vel obovata, in petiolum attenuata, serrata vel grosse dentata, nunc acuta, nunc obtusiuscula vel obtusa, interdum prope basim incisa; reliqua pinnatifida, segmentis polymorphis, obovatis, obverse lanceolatis, lanceolatis vel linearibus, serratis, incisis vel integerrimis, impari passim majore, caeteris descen-

dendo minoribus; suprema ad ramos subinde simplicissima, linearia, integerrima; omnia pubescentia, viridia, non ciliata; *petioli* lineares et alati; *radix* fusiformis, ramosa, flexuosa, plus minus fibrillosa, fibrillis lateralibus et capillaceis.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Misterbianco, Paternò, Ognina, Battiati, Viagrande, Mascalucia.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 152.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 334.* sub nomine: *Scabiosa Salviae folio viridi, incarnato flore.—Clus. Hist. 2. pag. 3.* sub nomine: *Scabiosa VI indica.*

Scabiosa grandiflora. *Scop. Delic. Fl. et Faun. Insubr. fasc. 3. pag. 29. tab. 14. — Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 160.* et *Syn. 1. pag. 172* et *Fl. Inarim. pag. 162.—Pasq. Fl. Vesuv. pag. 54.*

Scabiosa atropurpurea. *Lin. Sp. Pl. ed. 1. pag. 100. — Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 63.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 330.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 238.*

Scabiosa maritima. *Bert. Fl. It. 2. pag. 54. — Sanguin. Cent. Fl. Rom. add. pag. 23. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 227.—Strobl Fl. Nebr. pag. 193.*

Scabiosa grandiflora var. hirsuta. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 788.*

2. S. Cupani.—*Flores* grandiusculi, capitati, terminales, solitarii, calathoidei; *scapus* elongatus sed paulo minor quam in praecedente specie, cylindricus, striatus, viridis, villosus; *involucrum* calathi biseriatum, foliolis lanceolato-linearibus, dense villoso-canescentibus, acuminatis; *receptaculum* primo breve, deinde elongatum, semper paleaceum, paleis linearibus, albo-marginatis, villoso-ciliatis; *involucellum* ut in praecedente sed magis villosum; *calyx* arcte ovario adhaerens, cyathiformis, membranaceo-scariosus, nervosus, apice coronatus et illo praecedentis speciei valde conformis; *corollulae* coeruleae, omnes radiantes et grandiores quam in praecedente; *stamina* e tubo corollino exerta, filamentis albis antherisque flavis; *ovarium* generis; *stylus* filiformis, staminibus longior; *stigma* bi-tripartitum; *achenium* oblongum, striato-sulcatum, apice coronatum pappo brevi et quinque setis stellatis, aristaeformibus, elongatis instructum; *semen* albescens; *caulis* virgatus, erectus, 1-3-pedalis, basi tantum piloso-hi-

spidus, superne ramosus, ramis brachiatis, pubescentibus; *folia* radicalia oblongo-lanceolata, serrato-hirsuta, canescentia, 3-4 poll. longa et 5-6 lin. lata; caulina pinnatifida, lacinia terminali majore, late ovata, crenata vel dentata vel serrata, laciniis lateralibus, linearibus, integris, serrato-denticulatis, superioribus longioribus, ciliatis et petiolatis; *petiolus* foliorum alatus, elongatus vel brevis; *radix* fusiformis, flexuosa, fibrillosa, fibrillis lateralibus.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Mascalucia, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 40.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 331.* sub nomine: *Scabiosa Stoebes foliis, purpureo-rubra.* Mediocris.

Scabiosa Cupani. *Guss. Prodr. Fl. Sic. 1. pag. 160* et *Syn. 1. pag. 172.—Torn. Fl. Sic. pag. 298.*

Scabiosa grandiflora var. hirta. *Guss. Syn. 2. pag. 788.*

Scabiosa atropurpurea. *Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. pag. 238.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 330.*

Scabiosa maritima. *DC. Prodr. 4. pag. 657. — Bert. Fl. It. 2. pag. 54.*

3. **S. dichotoma.**—*Flores* parvuli, densi et globoso-capitulati, terminales, solitarii vel alares inter ramos dichotomos, sessiles et aliquando subsessiles vel longiuscule pedunculati, calathoidei; *scapus* breviusculus, saepe dichotomus et tunc ramis elongatis, villosus, viridis; *involucrum* biseriatum, foliolis strictis, lanceolatis, pubescentibus, ciliatis, acuminatis, viridibus, capitulo vix aequalibus vel longioribus; *receptaculum* commune breve, paleaceum, paleis foliolis involucri conformibus sed minoribus; *involucellum* tubo octosulcatum, membranaceum, puberulum, coronatum, corona suberecta, dimidiam tubi longitudinem aequante, nervis circiter viginti percursa, margine obsolete vel obtuse crenulato, subtus octo-foveolato seu fenestrato; *calyx* sessilis, ovario arcte adhaerens, limbo brevissime quinque setis albis terminato; *corollulae* carneae vel coeruleae, tubo brevi et limbo quinquifido, laciniis ovalibus, patentibus, inaequalibus; *stamina* quatuor, corollulis longiora, filamentis filiformibus, glabris antherisque parvis, bilocularibus, roseis; *ovarium* breve; *stylus* apice spathulatus, albus, glaber; *stigma* obtusum; *achenium* par-

vum, octosulcatum, costis carina hirsutis, reliqua parte puberulum, apice coronatum e cyatho scarioso cum pappo ex scutellulla sessili, minuta, stellulata dentibus quinque, in setam brevissimam, inclusam productis; *semen* albidum; *caulis* teres vel jam a basi vel superne dichotomus, spithamalis, pedalis, pubescens vel subhirsutus, ramis divaricatis; *folia* obovato-spathulata, remote et parce serrata vel incisa, obtusa vel acutiuscula, pubescentia; inferiora in petiolum angustata, suprema oblongo-lanceolata, acuta, saepe integerrima vel uno alterove dente insculpta, sessilia; *petioli* alati et breves; *radix* tenuis, fusiformis, flexuosa, fibrillosa, fibrillis lateralibus plus minus capillata.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, S. Giovanni Galermo, Misterbianco.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 327.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 154.* sub nomine: *Scabiosa minor, carnea, hirta, palmato folio molli.*

Scabiosa dichotoma. *Ucria Pl. ad. Lin. opus add. p. 249. Willd. En. H. Ber. 1. pag. 144.—DC. Prodr. 4. p. 660. Coult. Mém. sur le Dips. pag. 39. tab. 2. fig. 15. — Bert. Fl. It. 2. pag. 65. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 175. — Torn. Fl. Sic. pag. 299. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 328.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 7. p. 236.*

Scabiosa parviflora. *Desf. Fl. Atl. 1. pag. 119. — Pers. Syn. Pl. 1. pag. 119.*

Asterocephalus dichotomus. *Lag. Gen. et Sp. pag. 8. — Spr. Syst. Veg. 1. pag. 380.*

Ordo XLVII. COMPOSITEAE.

Flores hermaphroditi vel abortu unisexuales vel neutri, in capitulo aut glomerulo et supra receptaculum planum, conicum vel oblongum dispositi, ac involucro cincti; exteriores praecociores, interioribus sensim evolutis; aut omnes hermaphroditi, in unum receptaculum collecti *(capitulum homogamum)* aut exteriores neutri vel foeminei et interiores hermaphroditi vel masculi *(capitulum heterogamum)* vel omnes in eadem planta aut masculi aut foeminei *(capitulum monoicum)* vel toti masculi

in una planta et in alia toti foeminei *(capitulum dioicum)*, corollis omnibus tubulosis *(capitulum flosculosum* seu *discoideum)*, vel omnibus ligulatis *(capitulum ligulatum* seu *semiflosculosum)*, corollis in margine ligulatis et in centro tubulosis *(capitulum radiatum)*, corollis omnibus flosculosis et bilabiatis *(capitulum falso-discoideum)* vel in margine ligulatis et in centro bilabiatis *(capitulum falso-radiatum)* vel marginalibus capituli discoidei et falso-discoidei nonnumquam conformibus sed majoribus *(capitulum coronatum)*; *involucrum* squamosum, squamis uni-pluriserialibus, scariosis vel membranaceis; *glomerulus* constat e pluribus capitulis uni-paucifloris, concretis, involucris propriis cinctis, varie aggregatis et involucro generali instructis; *receptaculum* capituli, dictum etiam *rachis* et *clinanthium*, nunc *paleaceum*, nempe paleis vel bracteolis squamis involucri similibus et ad latus cujusvis floris externum sitis; nunc *semipaleaceum*, nempe in ambitu tantum paleis praeditum; nunc *epaleaceum* vel nudum, si paleis omnino destitutum; nunc *fibrilliferum*, ubi flos singulus est cinctus squama lineari; nunc *alveolatum*, ubi alveolae breves in setas non sunt productae sed apice saepe denticulatae; nunc *areolatum*, nempe areola pentagona cinctum; *calyx* gamosepalus, tubo ovario adhaerente et aequali vel superante, limbo, seu pappo epigyno, nunc omnino nullo, nunc minimo, foliaceo, scarioso vel integro, vel dentato vel lobato vel in setas evadentes, piliformes, simplices vel ramosas, uni-bi-multiseriatas expanso; *corolla* disco epigyno inserta, gamopetala, nervosa, tubo longitudine vario, fauce saepius ampliata, quinquiloba, rarius bi-tri-quatriloba, lobis per aestivationem valvatis, aequalibus vel inaequalibus sive palmatis, nunc bilabiatis, nunc, fissura ad latus interius producta, in ligulam quinquedentatam, planam concretis; *stamina* quinque, rarius quatuor, in floribus foemineis vel neutris nulla aut rudimentaria, filamentis lobis corollinis alternis, liberis vel in tubum concretis et tum monadelphis ac versus apicem articulatis, antheris erectis, uniserialibus, in tubum stylo perforatum concretis unde syngenesiis vel sinanthereis, bilocularibus, dehiscentibus, quadrivalvis; *pollen* globosum vel ellipticum, echinulatum aut laeve; *ovarium* unicarpellare, calyci adhaerens, uniovulatum; *stylus* teres, raro basi tumidus vel bulbosus, in masculis simplicissimus, in hermaphroditis et foemineis superne bifidus, ramis liberis vel coalitis; *stigmata*

seu glandulae stigmaticae, biserialia, plus minus prominula; *achenium* e calycis tubo, pericarpio et seminibus, inter se concretis et embryonem includentibus, constans, uniloculare, monospermium, supra receptaculum sessile vel stipitatum, apice erostre aut rostratum, pappo superatum; *semen* funiculo brevissimo ad basim achenii affissum, endopleura, seu lamina interiore spermodermii, tenera, diaphana, funiculo percursa, embryone recto, exhorizo, dicotyledoneo, radicula brevi, recta, plumula plerumque inconspicua, cotyledonibus planis, dorso saepe convexis, interdum ternis. Herbae annuae vel perennes, frutices, raro arbores; *caulis* simplex vel ramosus, teres, raro angustatus, ramis saepius corymbosis, centralibus praecocioribus; *folia* alterna vel opposita vel interdum verticillata, polymorpha, simplicia, integra vel varie dissecta, numquam composita; floralia gradatim in squamas mutata; corollae nunc serie xanthica, nunc cyanica, in eodem capitulo homochromae aut heterochromae seu discolores; ubi discolores ligulae semper serie cyanica et tubuli serie xanthica; succus proprius varius, interdum lacteus; sapor saepius amarus, adstringens et aromaticus.

Endl. Gen. Pl. pag. 355.—Vaill. in Act. Ac. Paris. 1718-1721.—DC. Prodr. 5. pag. 4.—Lindl. Intr. ed. 2. p. 251. Moris Fl. Sard. 2. pag. 330. — Torn. Fl. Sic. pag. 300. — Kunth Nov. Gen. et Sp. ann. 1820. 4. pag. 1. — Lin. Ord. Nat. 1737. 1764.—Guss. Syn. Fl. 2. pag. 383.

TRIBUS I. EUPATORIEAE.

Flores capitulati; *capitula* pauci-multiflora, numquam uniflora; aut homogama, floribus tubulosis, aut rarius heterogama, floribus radii tubulosis et ligulatis; *corolla* regularis, quinquedentata; *antherae* ecaudatae; *pollen* echinulatum; *stylus* floris hermaphroditi superne cylindraceus, masculi integer vel bifidus; *glandulae stigmaticae* in series dispositae, ante medios styli ramos desinentes, rarius apicem attingentes.

Endl. Gen. Pl. pag. 365.—Less. Syn. 154.—DC. Prodr. 5. pag. 103.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 331.—Torn. Fl. Sic. pag. 300.

Genus 1. Tussilago.

Flores lutei vel purpurascentes in capitulo heterogamo, denso, thyrsoideo dispositi; radiales ligulati, foeminei, disco et involucro longiores; centrales tubulosi, quinquifidi, hermaphroditi, sed steriles ob stigma inclusum, incrassatum, castratum; *receptaculum* convexum, alveolatum, nudum; *involucrum* campaniforme, uniseriale, squamis aequalibus, oblongo-linearibus, obtusis; *stylus* disci inclusus, abortivus, radii bifidus; *achenium* radii teres, striatum, subangulatum et coronatum pappo sessili, simplici, niveo, multiseto, disci abortivum. Planta perennis; *rhizoma* crassiusculum, hipogaeum; *caulis* cum capitulo ante folia prodiens, tomentosus et squamis alternis, foliaceis tectus; *folia* omnia radicalia, petiolata, cordata, angulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 371. n. 2288. — Less. Syn. 150. — DC. Prodr. 5. pag. 208.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 496. Torn. Fl. Sic. pag. 301.—Juss. Gen. 151.

1. T. fragrans. — *Flores* terminales, thyrsoidei, fastigiati, odore *Vanillae* fragrantes; *receptaculum* planum, alveolatum, nudum; *involucrum* campaniforme, squamis biserialibus, lanceolatis, acuminatis; *scapus* erectus, sulcatus, villoso-canescens; *pedicelli* alterni, uni-biflori, basi bracteati; *corollulae* foeminae ex albo-roseae, radiales fertiles, ligulatae, obtusae, uniseriales, vix involucro longiores, praeditae stylo filiformi, crassiusculo, rubescente stigmatibusque duobus, nigrescentibus; discoideae hermaphroditae, tubulosae, quinquifidae, albae vel carneae, laciniis lanceolatis, recurvis, antheriferae, tubo antherarum exerto, longiusculo, saturate rubente, stylo albo, clavato, antheris insigniter longiore instructae; *achenium* florum fertilium teres, subangulatum, glabrum et pappo sessili, simplici, multiseto, tenui, niveo, scabrido terminatum; *semina* viridia, laevia, cylindracea; *ovarium* flosculorum hermaphroditorum abortivum et pappo pauciseto, breviore terminatum; *caulis* teres, crassus, erectus, floccosus, palmaris et ultra, remote squamatus, squamis foliaceis, oblongis, acutis vel acuminatis, grandiusculis, sessilibus, am-

plexicaulibus, concavis, margine involutis, subfloccosis, multinerviis, viridibus vel e viridi-rubescentibus; *folia* radicalia vix synanthia sed majori numero hysteranthia et multo grandiora, suborbiculata vel raro reniformia, longe petiolata, acute et laxe cartilagineo-denticulata, dentibus apice callosis; juniora utrinque flocculosa, villosa, villis argenteis, articulatis, postea supra glabrata et saturate viridia; *petioli* crassi, villosi, flocculosi, basi concavo-dilatati; *bracteae* foliaceae, lanceolatae, acuminatae, concavo-canaliculatae, villosae; *radix* crassa, carnosa, longe et late repens, alba.

Floret Februario, Martio. ♃.

Aetnae, in pedemontana regione et in saxosis vulcanicis detritis cum argilla mixtis: *Misterbianco, Vallone di Nesima.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 5.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 15.* sub nomine: *Petasites minor, subrotundo folio, umbellata.*

Tussilago fragrans. *Vill. Act. Soc. Nat. Paris. 1. pag. 72. Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1969. — Ait. H. Kew. 5. pag. 37. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 124.—A. Biv. Bern. Cent. 1. pag. 80 et 95. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 497. — Torn. Fl. Sic. pag. 301.*

Petasites fragrans. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXVIII. — Bert. Fl. It. 9. pag. 206. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 338.*

Nordosmia denticulata. Cass. Dict. Sc. Nat. 34. p. 187.

Nordosmia fragrans. *DC. Prodr. 5. pag. 205.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 346.—Reich. Exc. 1. pag. 280.*

Nomen vulgare: *Zampa di cavaddu.*

Tribus II. ASTEROIDEAE.

Flores in capitulo heterogamo, rarius homogamo vel dioico, saepissime radiato; *receptaculum* nudum vel paleaceum; *corollulae* pellucidae, staminigerae tubulosae, regulariter dentatae; *antherae* aliquando ecaudatae; *pollen* globosum, echinulatum; *stylus* floris hermaproditi superne cylindricus; *stigmata* duo, longiuscula, linearia, extus subplana, saepius sub-

acuminata, rarius obtusa, glandulis stigmaticis angustis, prominulis, usque ad originem ovarii extensis.

Less. Syn. 161.—Endl. Gen. Pl. pag. 371.—DC. Prodr. 5. pag. 211.—Torn. Fl. Sic. pag. 301.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 348.

Genus 1. Aster

Flores in capitulis heterogamis, solitariis vel plurimis vel corymbosis vel paniculatis, disco tubuloso, flavo, hermaphrodito, luteo et subinde senio purpurascente, radio uniseriato, ligulato, foemineo, albo, coeruleo vel purpureo; *involucrum* pluriseriatum, squamis imbricatis, aliquando foliaceis; *receptaculum* planum, alveolatum, alveolis margine plus minus dentatis; *corollulae* radii ligulae bidentatae vel integerrimae, disci tubulosae, quinquedentatae; *antherae* ecaudatae; *achenium* obovatum, compressum, pappo in disco et radio conformi, persistente, piloso, setis scabris. Herbae perennes, caulescentes, raro suffruticosae; *folia* alterna, simplicia, integerrima, vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 373. n. 2301.—DC. Prodr. 5. pag. 226. — Nees. Ast. pag. 16. — Bert. Fl. It. 9. pag. 251.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 506.— Torn Fl. Sic. pag. 301. Lam. Ill. 7. tab. 681. — Lin. Gen. pag. 424. — Juss. Gen. pag. 181.

I. A. Tripolium.—*Flores* grandiusculi, corymbosi, terminales cauli et ramis; *scapus* longus, erectus, viridi-fuscus, cylindricus, glaber; *pedicelli* alterni, a basi ad apicem sensim breviores, remote bracteolati, apice incrassati; *involucrum* campaniforme, squamis oblongis, obtusis, margine albido-membranaceis, dorso viridibus, subinde rubescentibus, externis brevioribus, adpressis; *corollulae* radiales ligulosae, lineares, apice bi-tridentatae et interdum integrae, coeruleae et rarius albae, involucro duplo triploque longiores, raro deficientes; discoideae tubulosae, quinquifidae, luteae; *achenium* viridi-fuscum, obverse oblongum, compressum, subpilosum vel glabrum sed basi coronula pilorum cinctum, pappo albo,

scabriusculo, erecto, elongato; *caulis* teres, striatus, erectus, raro, dum humilior, decumbens, fistulosus, simplex vel paniculato-ramosus, a paucis pollicibus ad tres pedes longus; *folia* carnosula, lanceolata, vel lanceolato-linearia, inferiora acuta, superiora acuminata, omnia integerrima, ciliata, obscure trinervia; inferiora longe petiolata, subinde primordialia parva, ovata, acuta, fusco-viridia; *petioli* breves, subalati, folio concolores; *bracteae* sessiles, lineares, acuminatae, ciliolatae et pubescentes; *radix* crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter crassiuscule fibrosa.

Floret per totum annum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. sect. 7. tab. 22. fig. 36. 37.* sub nomine: *Aster littoreus, pinguis, major et minor.* Bonae.

Aster Tripolium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1226. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 436 et Engl. Bot. 2. tab. 87.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 274.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 288.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 354. — Bert. Fl. It. 9. pag. 253.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 506. — Torn. Fl. pag. 301. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 341.*

Tripolium vulgare var. longicaule. *DC. Prodr. 5. p. 253. Nees. Ast. pag. 153.*

Aster pannonicus. *Jacq. Hort. Vind. 1. pag. 3. tab. 8.*

Genus 2. Bellis.

Flores grandiusculi in capitulo heterogamo, radiato; *scapus* plus minus elongatus, uniflorus, nudus, apice parum incrassatus; *involucrum* campanulatum, uni-biseriatum, squamis foliaceis, obtusis, aequalibus; *receptaculum* conicum, alveolatum, nudum; *corollulae* radii ligulatae, foemineae, involucro longiores, apice bi-tridentatae vel integrae, numerosae, albae, extus roseae vel subviolaceae, primo in globum conniventes; disci tubulosae, hermaphroditae, luteae, limbo quadri-qninquedentato; *antherae* ecaudatae; *achenium* obovatum, compressum, hispidulum, pappo nullo. Herbae annuae vel perennes, caulescentes vel acaules; *folia* radicalia vel caulina alterna, oblonga, obovata, subdentata, in petiolum attenuata.

Endl. Gen. Pl. pag. 381. n. 2348.—Lin. Gen. n. 962.—Gaertn. De Fruct. et Semin. 2. pag. 419. — Less. Syn. pag. 192. — DC. Prodr. 5. pag. 304. — Bert. Fl. It. 9. pag. 315.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 348. — Torn. Fl. Sic. pag. 302.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 507.

1. B. annua.—*Flores* parvi, terminales in capitulo solitario, heterogamo; *scapus* erectus vel nutans, tenuis, saepe nudus, e rhizomate ortus, pubescens; *involucrum* squamosum, biseriatum, squamis oblongis, modo acutiusculis, modo obtusis, apice barbellatis; *receptaculum* generis; *corollulae* radii ligulosae, albae, basi barbellatae vel imberbes; disci tubulosae et luteae; reliqua ut in genere; *caulis* gracilis et saepe filiformis, simplex, brevis, interdum subnullus, aliquando ramosus, inferne foliosus, una cum scapo ab ungue ad duos pollices longus, decumbens vel erectus; *folia* obverse lanceolata vel obovata, remote dentata vel subintegra, obtusa, tenuia, inferne tenuiter trinervia, nervis lateralibus superne evanescentibus; omnia pubescentia; *petioli* breviusculi, subalati, pubescentes; *radix* fibrosa, alba, fibris tenuibus, profectis e rhizomate brevissimo.

Floret a Martio ad Autumnum ac fere per totum annum. ⊙.

Aetnae, ubique in humidis herbosis ad sepes et in saxosis vulcanicis pedemontanae et etiam nemorosae regionis: *Catania, Paternò, Viagrande, Mascalucia, Nicolosi, Milo, Bronte, Maletto, Randazzo, Castiglione.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 20.* sub nomine: *Bellis sylvestris, minima, caule folioso, pubescens;* et *tab. 245.* sub nomine: *Bellis minima, caule folioso, folio serrato;* et *1. tab. 317.* sub nomine: *Bellis sylvestris, minima, hirsuta.—Viv. Fl. It. fragm. fasc. 1. pag. 8. tab. 10. fig. 2.* sub nomine: *Bellium dentatum.—Bocc. Mus. pag. 46. tab. 35.* sub nomine: *Bellis minima, pratensis, caule folioso.*

Bellis annua. *Lin. Sp. Pl. pag. 1249. — DC. Prodr. 5. pag. 304.—Sibth. et Smith Pr. Fl. Gr. 2. pag. 184. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 125.—Moris Fl. Sard. 2. p. 348. Bert. Fl. It. 9. pag. 320.—Torn. Fl. Sic. pag. 302.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 508. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 342.*

Nomen vulgare: *Ciuriddu jancu.*

2. **B. perennis.**—*Flores* in capitulo terminali, solitario; *scapus* unus vel plures, nudus, ab ungue ad semipedem et ultra longus, cylindricus, viridis, apice incrassatus, villosus; *involucrum* hemisphaericum, biseriale, squamis aequalibus, oblongis, obtusis, apice ciliato-barbellatis, basi dense albo-villosis, adpressis, ligulis brevioribus; *corollulae* radii ligulosae, biseriales, albae, passim apice vel dorso rubentes, involucro duplo longiores, tubo pilosae; disci flosculosae et luteae; *achenium* generis; herba acaulis; *folia* omnia radicalia, rosulata, obovato-spathulata, obtusa, superne crenata, inferne trinervia, nervis superne evanescentibus, in petiolum plus minus longe decurrentia, hirsuta, albo-villosa, carnosula; *petiolus* plus minus elongatus et subalatus; *radix* brevis, crassa, praemorsa, lateraliter fibris numerosis, descendentibus vestita.

Floret in Hyeme et maxime Vere, parcius in Autumno. ♃.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Misterbianco, Paternò, Belpasso, Mascalucia, Nicolosi, Boschi di Adernò, di Maletto, di Bronte.*

Icon. *Lam. Ill. 7. tab. 677. fig. 2. a-i.* — *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 242.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 317.* sub nomine: *Bellis sylvestris, minor.*

Bellis perennis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1248.—DC. Prodr. 5. pag. 304.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 447.—Bert. Fl. It. 9. pag. 316.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 350.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 233.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 507.—Torn. Fl. Sic. pag. 302.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 242.* — *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 292.*

Nomen vulgare: *Ciuriddu jancu.*

Usus. Olim habita pro resolvente et vulneraria.

3. **B. hybrida.** — *Flores* grandiusculi vel parvi, solitarii, terminales; *scapus* axillaris, a duobus pollicibus ad spithamam et ultra longus, inferne et medio gracilis, villosus, villis albis, erectis, nudus et aliquando sparse foliosus, foliis strictis, linearibus, albo-villosis, apice incrassatus et villoso-hirsutus, villis albis, densiusculis; *involucrum* biseriatum, squamis ovatis, albo-villosis, margine ciliato-villoso, trinerviis et ligulis multo brevioribus; *receptaculum* nudum, primo planum, dein conicum, alveolatum, alveolis apice quinquedentatis et villosis; *corollulae* radii ligulatae, biseriales, oblongae, albae, tubo basilari pilosae, apice tridentatae, denti-

bus rubeolis, rotundatis inaequalibusque; disci tubulosae et luteae; *achenium* ut in genere; *caulis* brevis, basi ramosus, pubescens, ruber, ramis brevibus, concoloribus, adscendentibus, foliosis; *folia* oblongo-spathulata, longe petiolata, membranacea, obovata, margine remotedentato, crenato, apice obtuso, villoso; *petioli* elongati, margine villoso-ciliati, canaliculati, rubri, decurrentes; *radix* praemorsa, fasciculato-fibrosa, e collo sursum multiceps.

Floret a Januario ad Junium. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et etiam in nemorosa, ad vias et sepes, nec non in humidis: *Catania, Misterbianco, Leucatea, Viagrande, Nicolosi, Milo, Caselle, Bronte.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 233. tab. 194. fig. 2.*

Bellis hybrida. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 25. et in loc. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 508.—Torn. Fl. Sic. pag. 302. Bert. Fl. It. 9. pag. 319.—Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 342.*

Bellis sylvestris var. β. hybrida. *DC. Prodr. 5. pag. 305.*

Bellis annua. *Puccin. Syn. pag. 463.*

4. **B. sylvestris.** — *Flores* in capitulo solitario, terminali, diametri vix pollicaris; *scapus* valde elongatus, cylindricus, viridis, lucidus, dense vilioso-albus, apice aliquando nutans; *involucrum* biseriatum, squamis inaequalibus, ovato-acutis, externis longioribus, viridi-fuscis, villosis, nervosis, margine subdenticulatis ciliatisve; *receptaculum* planum, alveolatum, alveolis quinquedentatis et dense albo-pilosis; *corollulae* radiales ligulae triseriatae, albae vel subtus vel utrinque saturate rubrae, bidentatae, dentibus obtusis, inferne trinerviae; *stylus* cylindricus, albus; *stigma* bifidum, luteolum, granulis stigmatibus sparsum; *stamina, ovarium* et *achenium* ut in genere; *semen* marginatum; *caulis* brevissimus aut caespitosus aut saepe nullus, foliosus, aliquando ramosus, praesertim e basi; *folia* obovata vel oblongo-spathulata, parce remote et argute serrata vel etiam leviter crenata, longe petiolata, villoso-hirsuta; *petioli* longissimi, supra sulcati, margine alato-subdecurrente, villosi; *radix* praemorsa, deorsum longe fibrosa, e collo sursum multiceps.

Floret Septembri, Aprili. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis, ad muros et sepes pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Viagrande, S. Gregorio, Mascalucia, Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 242.* et *ed Bibl. Cat. 1. tab. 317.* sub nomine: *Bellis sylvestris, minor, hirsuta, folio obscuriore profundius inciso, flore subtus rubente.*

Bellis sylvestris. *Cyr. Pl. rar. neap. fasc. 2. pag. 12. tab. 4.—Willd. Sp. Pl. 3. pag. 2122.—DC. Prodr. 5. pag. 305.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 292.—Bert. Fl. It. 9. pag. 317.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 507.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 350.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 343.—Torn. Fl. Sic. pag. 302.*

5. **B. dentata** var. aetnensis.—*Flores* parvi in capitulo heterogamo, terminali, solitario; *scapus* valde elongatus etiam 3-6 pollices, filiformis et pubescens; *involucrum* biseriale, squamis viridi-fuscis, argenteo-villosis, linearibus, externis longioribus, apice rotundatis, ligulis multo brevioribus; *corollulae* radii ligulatae, glabrae, lineares, apice rotundatae, triseriatae, albae, foemineae, margine ciliatae; disci tubulosae, hermaphroditae, luteolae; *stamina, stylus, ovarium, achenium,* et *semen* ut in *B. annua* sed multo minores; *caulis* brevis, tenuis, simplex vel e basi ramosus, pubescens, striatus; *folia* alterna, raro opposita, ovato-cuneata, obovata, spathulata, in petiolum attenuata, sesquipollicaria, viridia, pubescentia; *petioli* elongati, subalati; *radix* simplex alba, fibrillosa.

Floret Januario, Majo. ⊙.

Aetnae in regione pedemontana: *Catania.*—Rara.

Icon. Nulla.

Bellis dentata var. aetnensis. *Torn. Fl. Sic. pag. 302.*

Genus 3. Conyza

Flores in capitulis heterogamis, solitariis vel corymbosis; *involucrum* pluriseriatum, squamis numerosis, inaequalibus, imbricatis; *receptaculum* epaleaceum, fibrilliferum, planum vel convexum; *corollulae* omnes tubulosae, luteae; marginales graciliores, multiseriatae, foemineae, tridentatae; centrales paucae, hermaphroditae, quinquedentatae, fertiles; *antherae* ecaudatae; *stylus* radii gracilis, glaber, exertus, apice bifidus; disci papillosus, subinclusus, bifidus, ramis papilloso-hispidis;

achenium oblongo - compressiusculum, glabrum vel pilosum, pappo sessili, simplici, scabriusculo, flosculos aequante. Plantae annuae, biennes, perennes, suffruticulosae; *caulis* erectus, alterne ramosus; *folia* forma varia, lanceolata, linearia, integra vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 204. n. 2406.—DC. Prodr. 5. pag. 396. — Less. Syn. pag. 204. — Lin. Gen. pag. 422. — Juss. Gen. pag. 180.—Lam. Ill. 7. tab. 697.—Bert. Fl. It. 9. pag. 174.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 498.—Torn. Fl. Sic. pag. 303.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 371.

1. C. saxatilis.—*Flores* in capitulis parvis vel mediocribus, terminalibus, solitariis vel subcorymbosis; *scapus* seu *pedunculus* longus etiam 7-8 pollices, monocephalus, cylindricus, canescens, prope apicem bracteolis instructus; *involucrum* calathi hemisphaericum, glabrum vel inferne flocculosum, e viridi-flavescens, squamis valde-numerosis, pluriserialibus, lanceolatis, acutis, nervo carinatis, externis margine scariosis et plerumque undulatis, cito reflexis; supremis longioribus, linearibus, erectis; *receptaculum* papillosum, papillis cicatricula in medio impressis; *corollulae* pallide luteae, calatho subaequales; radiales foemineae, filiformes, tridenticulatae; discoideae hermaphroditae, quinquedentatae, dentibus recurvis; *stamina, antherae, ovarium* et *stylus* generis; *stigmata* plus minus exerta et recurva; *achenium* parvum, obconico - compressiusculum, parum hirsutum, non striatum, basi areola minuta, albida notatum, pappo sessili, simplici, pauciseto; *caulis* teres, erectus vel adscendens, alterne ramosus, canotomentosus, palmari-pedalis, inferne lignosus et cito denudatus, saepe plures ex eadem radice; *folia* numerosa, sparsa, anguste lanceolata sed superiora et in ramulis linearia vel etiam omnia linearia; caeterum in quacumque forma integerrima vel denticulis parvis, remotis, vix apparentibus instructa, margine revoluta, subtus incano - tomentosa, supra parce flocculosa et intense viridia; inferiora in petiolum angustata; reliqua sessilia, alterna; *petioli* breves, subalati; *radix* crassiuscula vel crassa, ramosa, lateraliter parce fibrosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et in nemorosa:

Catania, Ognina, Misterbianco, Paternò, Viagrande, Mascalucia, Caselle, Bronte, Nicolosi, Milo.

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 123.* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 320.* sub nomine: *Elichrysum Rosmarini foliis duplo longioribus, subtus incanis. — Moris. Hist. Ox. 3. pag. 87. sect. 7. tab. 10. fig. 16.* sub nomine: *Elichrysum capitulis singularibus, brevibus.*

Conyza saxatilis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1206.—Ait. H. Kew. 5. pag. 29.—All. Fl. Ped. 1. pag. 175.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 122.* et *5. pag. 212. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 499.—Torn. Fl. Sic. pag. 303.—Bert. Fl. It. 9. p. 179.*

Phagnalon saxatile. *DC. Prodr. 5. pag. 396. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 375. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 374.—Reich. Exc. 1. pag. 224-*

2. **C. Bocconi.**—*Flores* in capitulo grandiusculo, hemisphaerico, semper solitario, erecto, heterogamo, flosculoso; *scapus* 2-5-pollicaris, cylindricus, striatus, erectus, canescens, monocephalus, apice non bracteatus sed paulo incrassatus; *involucrum* calathi villosum, viridi-flavescens, squamis valde numerosis, pluriseriatis, acutis, linearibus, lanceolatis, nervo carinatis, erectis, supremis longioribus, apice undulatis, externis brevioribus, reflexis, in sicco scariosis; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* flosculosae, pallido-luteolae, calatho subaequales, exteriores foemineae, multiseriatae, limbo truncato; interiores hermaphroditae, limbo aequali; *stamina, antherae, ovarium, styli, stigmata* et *achenium* ut in praecedente specie; *caulis* teres, adscendens, basi caespitosus et superne ramosus, ramis incurvis, dense foliosus, cylindricus, palmaris, canescens, inferne lignescens et fere a foliis emarcidis decidentibus denudatus; *folia* linearia, acuta, integerrima, margine revoluta, patentia; inferiora crebra; superiora inter se remota; suprema breviora, unum pollicem maxime longa et unam lineam lata, supra viridia, subtus albo-canescentia; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, modo tenuis, modo lignosa, fusca. Herba odore terebinthaceo praedita.

Floret a Januario ad Majum. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis aridis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania, Battiati, Pedara, Viagrande, Nicolosi, Belpasso, Bronte.*

Icon. *Bocc. Mus. pag. 142. tab. 104.* sub nomine: *Helio-*

chrysum saxatile, singulari capitulo, amplo angusto Stoechadis folio; et *pag. 145. tab. 109.* sub nomine: *H. sylvestri similis, tota viridis.*

Conyza Bocconi. *Torn. Fl. Sic. pag. 303.*

Conyza saxatilis var. *b.* Bocconi. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 499.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 212.*

3. **C. sicula.** — *Flores* in capitulis parvis, heterogamis, solitariis terminalibusque cauli et ramis, unde inflorescentia paniculata, panicula aut subcontracta aut expansa; *scapus* seu *pedunculus* plus minus elongatus, ramosus, ramis alternis, erectis, solitariis vel binis, foliis crassiusculis, brevibus, alternis obsitus, apice non incrassatus; *involucrum* calathi cito patens, bracteis squamosis linearibus, acutis, carina dorsali intense viridibus, margine albido-membranaceis, recurvis, scabridis, interne dense adpressis, ciliatis et apice acutatis; *receptaculum* convexulum, areolato-papillatum, ora areolarum pentagona et saepe lamellis quinque acuminatis instructa; *corollulae* omnes luteolae; disci tubulosae, hermaphroditae, quinquifidae; radii etiam tubulosae sed apicem versus breviter ligulatae et tridentatae, foeminae, squamis calathi aut breviores aut sublongiores; *stamina, ovarium, styli, stigmata* ut in genere; *achenium* parvum, sursum hirsutulum, papposum, pappo cum setis longiusculis, densissimis, brevissime hirtulo-scabris; *caulis* teres, erectus, superne paniculato-ramosus, ramis sparsis, erecto-patulis, spithamali-bipedalis, passim rubens; *folia* inferiora lanceolata, basi angustata; reliqua et praesertim ramea minora, linearia, acutiuscula, integerrima, margine revoluta, basi auriculato-amplexicaulia, omnia intense viridia, crebra, ramos fere ad apicem usque vestientia; *radix* fusiformis, crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret a Julio ad Octobrem. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana frequens: *Catania, Misterbianco, Viagrande, Pedara, Mascalucia, Trecastagni.*

Icon. *Bocc. Sic. pag. 62. tab. 31. fig. 4.* et *Pluk. Phyt. tab. 168. fig. 2.* et *Moris. Hist. Ox. sect. 7. tab. 20. fig. 28.* sub nomine: *Conyza sicula annua, lutea, foliis atroviridibus, caule rubente.*

Conyza sicula. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1931.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 498.—Torn. Fl. Sic. pag. 303. — Ten. Fl.*

Nap. 2. pag. 211. et 4. in Syll. pag. 122.—Savi Bot. Etr. 4. pag. 78.

Jasonia sicula. *DC. Prodr. 5. pag. 476.—Bert. Fl. It. 9. pag. 193.*

Erigeron siculum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1210.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 287.*

Pulicaria sicula. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 363. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 371.*

4. C. Tenorii.—*Flores* parvi in capitulis heterogamis, axillaribus, solitariis vel geminis, subcorymbosis; *scapi* monocephali, plerumque breviores, saepe geminati, passim veluti e fascicula foliorum proficiscentes, albo-canescentes, striati, apice leviter incrassati; *involucrum* calathi squamosum, squamis imbricatis, in anthesi adpressis; imis parvis, ovatis, vix acutis, exterioribus reliquis oblongis vel oblongo-linearibus, obtusis, dorso fuscis, lateribus squallide flavescentibus, vel etiam totis fuscis; superioribus longioribus, linearibus, quandoque spathulatis, obtusis vel supremis acutiusculis, squalidis, flavescentibus; omnibus margine planis; *receptaculum* hemisphaericum, foveolatum, foveolis pilis brevibus tectis; *corollulae* luteolae, flosculosae, involucro paulo longiores; radiales foemineae et discoideae hermaphroditae; *stamina* et *ovarium* generis; *stylus* exertus; *stigma* revolutum; *achenium* parvum, obconico-compressiusculum, parum hirsutum, pappo sessili, simplici, pauciseto, setis tenuibus, laevibus; *caulis* inferne saepe decumbens, ramis annotinis adscendentibus, in totum palmari - dodrantalis, incano - tomentosus, saepe valde ramosus; *folia* dense approximata; inferiora plerumque latiora, lanceolato-spathulata; superiora lineari-spathulata, rarius omnia lineari-spathulata, vel tantum linearia; ima obtusiuscula; reliqua acuta, cuncta plerumque margine denticulata, crispo-undulata et subrevoluta, raro integra, supra parce flocculosa, intense vel laete viridia, subtus incano-tomentosa, rarius utrinque incano-tomentosa, superiora brevissimo tractu in caulem decurrentia, auriculis acutis, ut sagittata videantur; *petioli* brevissimi, alati; *radix* crassiuscula vel crassa, ramosa et parce fibrillosa. Tota planta, viva et sicca, grato odore praedita.

Floret a Majo ad Februarium. ♄.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Viagrande, Mascalucia, Pedara, Milo, Nicolosi, Bronte.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 213. tab. 67. — Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 63.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 321.* sub nomine: *Elichrysum sylvestre, parvum, oleae folio nonnihil crispato, alterum, minori folio, singularibus capitulis, vix olidum.*

Conyza Tenorii. *Spr. Pugill. 1. pag. 55.—Torn. Fl. Sic. pag. 304.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 500.*

Conyza geminiflora. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 213.*

Conyza rupestris. *Bert. Fl. It. 9. pag. 181.—Ait. H. Kew. 5. pag. 29.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 268.*

Phagnalon rupestre. *DC. Prodr. 5. pag. 396.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 375.*

Phagnalon Tenorii. *Presl Prodr. Fl. Sic. 1. pag. XXIX.*

5. **C. ambigua.**—*Flores* in capitulis parvis, pedicellatis, paniculatis, panicula oblonga et fere thyrsoidea; *scapus* erectus, valde ramosus; *pedicelli* virides, albo-villosi, breves vel elongati, apice monocephali; *involucrum* calathi biseriatum, raro triseriatum, sub anthesi cylindraceum, inde conicum, foliolis linearibus, angustissimis, receptaculum aequantibus, virentibus, crassiusculis, acutis, adpressis, pappo brevioribus; *receptaculum* planum, subfoveolatum, nudum; *corollulae* albidae; radiales numerosae et foemineae; centrales paucissimae et hermaphroditae; *genitalia* praecedentis; *achenium* viridulum, subcompressum, non striatum, pilis raris tectum, pappo scabro, demum rufescente; *caulis* erectus, bi-tripedalis, superne ramosus, hirtus, scaber, pilosus, pilis longioribus articulatis, patentibus; aliis brevioribus, sursum incurvis, e tuberculo ortis; *folia* crebra; inferiora remote dentata et interdum profunde ut lacinulata videantur; superiora omnino linearia, acuta, integerrima; suprema seu floralia ovato-acuminata, viridia, plana, aliquando piloso-scabrida, hinc inde dentata; *petioli* breves; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, crassiuscula, fibrillosa.

Floret a Julio ad Octobrem. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et etiam in nemorosa: *Viagrande, Trecastagni, Pedara, Zafferana, Caselle.*

Icon. Nulla.

Conyza ambigua. *DC. Prodr. 5. pag. 381. — Guss. Syn.*

Fl. Sic. 2. pag. 499. — *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 515.* — *Seb et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 287.* — *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 122.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 304.*

Erigeron linifolium. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 1955. Bert. Fl. It. 9. pag. 186.*

Eschenbachia ambigua. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 372.*

Genus 4. Jasonia.

Flores in capitulo grandiusculo, cylindraceo, homogamo vel heterogamo; *involucrum* imbricatum, foliolis lineari-oblongis, apice squarrosis, inaequalibus, supremis discum aequantibus; *receptaculum* nudum, subalveolatum, planum; *corollulae* luteae; omnes tubulosae, quinquedentatae, hermaphroditae; aliquando radiales ligulatae et foemineae ac tridentatae; *stamina* corollulis breviora, antheris basi ecaudatis; *styli* elongati; *stigmata* acuta et staminibus altiora; *achenium* teres, striatum, villosum, basi attenuatum, apice papposum, pappo biseriali, setis filiformibus, barbellatis, interioribus longioribus et corollulas aequantibus. Herbae vel suffrutices humiles saepe pilosi et ramosi, ramis patentibus, apice monocephalis; *folia* alterna, sessilia, oblonga vel linearia, integerirrima vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 394. n. 2433. — *DC. Prodr. 5. pag. 476.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 451.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 305.*

1. J. glutinosa. — *Flores* in capitulis parvis, solitariis terminalibusque cauli ei ramis; *involucrum* campaniforme, pluriseriale, squamis inaequalibus; externis lineari-spathulatis, flavidis, adpresse villosis, ciliatis, terminatis appendice foliacea, acuta, viridi, squarrosa; interioribus duplo longioribus. linearibus, erectis, disco subaequalibus, apice barbatis, nervo, dorsali viridibus, lateralibus flavis, nullimode patulis, neque elongato-radiantibus; *receptaculum* generis; *corollulae* tubulosae, aequales, quinquedentatae, dentibus acutis, luteo-aureae et subinde rutilantes; *antherae* flosculis sub aequales vel paulo longiores; *stigmata* exerta, scabrida; *achenium* inferne vil-

lo longiore sursum hirsutum, apice sursum hirtulum et pappo rufescente multo brevius; *caulis* teres, erectus vel adscendens, pilosus et crebre glandulosus, superne ramosus et etiam ab imo interdum ramosissimus, ramis brevibus, patulis, viridis aut rubeolus, 1-2 pedes longus, saepe plures ex eadem radice; *folia* alterna, lanceolata vel obverse lanceolata, acutiuscula vel obtusa, integra vel repando-subdenticulata et margine crispula; ramea multo minora, numerosa et valde approximata; omnia pilosa et minute glandulosa; *radix* brevis, lignosa, ramosa, fibrillosa. Tota planta odore camphoreo praedita.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, frequens in regione pedemontana et in saxosis vulcanicis mari proximis : *Catania, Villascabrosa, Ognina, Aci-Trezza, Acireale.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. pl. rar. pag. 25. tab. 13.* sub nomine : *Conyza melitensis, retusis foliis.* Optima.

Jasonia glutinosa. *DC. Prodr. 5. pag. 476. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 451.—Torn. Fl. Sic. pag. 305.*

Chiliadenus camphoratus. *Cass. Dict. 34. pag. 35.*

Chrysocoma saxatilis. *DC. Fl. Fr. suppl. pag. 463.*

Inula foetida. *Zeraph. Fl. Melit. Pr. pag. 25.*

Erigeron glutinosum. *Lin. Mant. pag. 112.*

Orsinia camphorata. *Bert. Fl. It. 9. pag. 100.*

— Var. catinensis. — *Flores* in capitulis majoribus quam in specie, discoideis et etiam ligulatis, flosculis tridentatis; calathi foliolis 5-6 lin. longis, externis duplo brevioribus, acuminatis, viridibus, aliquando squarrosis et pilis glanduliferis conspersis; *pedunculus* mono-bicephalus, valde elongatus et bracteis squamosis, linearibus sparsus.

Floret una cum specie.

Aetnae, ad saxa vulcanica prope Catanam.

Icon. Nulla.

Jasonia glutinosa var. catinensis. *Torn. Fl. Sic. pag. 305.*

Genus 5. Pulicaria.

Flores in capitulis parvis, flavis, heterogamis; *pedunculi* apice monocephali; *involucrum* hemisphaericum vel globosum, laxe imbricatum, pauciseriale, squasmis linearibus; *receptacu-*

lum planiusculum, nudum, areolatum; *corollulae* radiales foemineae, semiflosculosae, uniseriatae; centrales hermaphroditae, flosculosae, quinquedentatae; *achenium* teretiusculum, puberulum, erostre, papposum, pappo biseriali, exteriore brevissimo, coronaeformi, dentato, interiore cum 10-20 setis scabridis. Herbae annuae vel perennes, erectae, ramosae, plus minus villosae et odorae; *folia* alterna, cordato-sagittata, integra vel dentata, lanceolata.

Endl. Gen. Pl. pag. 395. n. 2434. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 461. — DC. Prodr. 5. pag. 477. — Cass. in Dict. Sc. Nat. 23. pag. 565.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 501.— Torn. Fl. Sic. pag. 306.

I. P. dysenterica.—*Flores* in capitulis parvis, flavis, heterogamis, subcorymbosis vel solitariis in apice caulis et ramorum; *scapus* villoso-canescens, subnudus et subinde breviusculus; *involucrum* hemisphaericum, villosum, squamis pluriserialibus, imbricatis, linearibus, acuminato-setaceis, subinde apice squarrosis et purpurantibus, margine albido-membranaceis, externis paulo brevioribus; *receptaculum* alveolatum, ora alveolorum subdentata, caeterum nudum; *corollulae* valde numerosae; radiales ligulae foemineae, anguste lineares, subtus glandulis aureis conspersae, discum fere duplo superantes, senio revolutae; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquedentatae; *stylus* exertus et recurvatus; *achenium* striatum, sursum pilosum, apice papposum, pappo sessili, simplici, tenui, albo, mox sordescente, scabrido, flosculos subaequante, extus basi cincto coronula multifida, brevissima; *caulis* erectus, adscendens, lanuginoso-villosus, pedalis vel bipedalis et ultra, basi teres, apicem versus subangulatus, striatus, rubescens, paniculato-ramosus, ramis ab ipsa basi incipientibus, patulis, adscendentibus; *folia* oblonga vel lanceolata, obtusa aut vix acuta, brevia leviter dentata vel integra, subrugosa, patentia vel recurva, supra pilosa vel pubescentia, viridia, subtus molliter villosa vel tomentosula; ima in petiolum brevem decurrentia; reliqua sessilia, profunde cordato-auriculata, auriculis rotundatis, amplexicaulibus; *petioli* aut nulli aut alati; *radix* crassa, transversa, fibris numerosis, tenuibus, albis capillata, autumno e collo emittens turiones

squamatos rubescentes, altero anno evolvendos. Tota planta odore ingrato praedita.

Floret Julio, Octobri. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Leucatea, Viagrande, Pedara.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 16. tab. 1115.* sub nomine: *Inula dysenterica.—Clus. Hist. Pl. 4. pag. XXI.* sub nomine: *Conyza media vulgaris.* Bona.

Pulicaria dysenterica.—*DC. Prodr. 5. pag. 479. — Hook ed. Arn. Brit. Fl. ed. 6. pag. 241.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 365.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 501.—Torn. Fl. Sic. pag. 306.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 372.*

Inula dysenterica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1237.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 276.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 288. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 226.*

2. P. odora. — *Flores* in capitulis flavis, heterogamis, terminalibus, corymbosis, erectis; *scapus* in caule simplici solitarius et monocephalus, plerumque in caule ramoso corymbosus et olygo-polycephalus, cephalis vel capitulis a duobus ad duodecim; *pedicelli,* seu rami scaposi, bracteis foliaceis, lanceolatis vel linearibus, alternis, numero variis instructi et subinde superne longo tractu nudi; *involucrum* calathi hemisphaericum, cito patens, valde canescenti-villosum, squamis pluriserialibus, inaequalibus, linearibus, valde acuminato-attenuatis, acumine membranaceo, saepe rufescente; *receptaculum* papillatum, nudum; *corollulae* luteo-aureae; disci tubulosae, hermaphroditae; radiales anguste ligulatae, foemineae, numerosae, apice tridentatae, calatho duplo longiores, siccando revolutae; *stamina* corollulis breviora; *stylus* exertus, bifidus; *achenium* striatum, in costis superne hirtulum, papposum, pappo sordide albente, exteriore nitido, acute 10-dentato, interiore 10-setoso, basi extus coronula brevissima, multilacinulata circumdato; *caulis* teres, striatus vel e tereti angulatus, erectus, simplex vel superne ramosus, a spithama ad tres pedes longus, saepe inferne rubescens; *folia* radicalia plerumque grandia, ovata vel ovato-oblonga, obtusa, breviter petiolata, ad terram rosulata; caulina numerosa, alterna, lanceolata, acuta, sessilia, basi cordato-auriculata et amplexicaulia; omnia rugosa, raro integerrima vel leviter et remote denticulata, supra nudiora, viridiora, subtus villosiora, albicantia;

petioli aut nulli, aut alati; *radix* brevissima, crassa, praemorsa, lateraliter crasse fibrillosa, fusca, fibris descendentibus, rectis, longis, subinde fere napuliformibus. Tota planta odore balsameo pollens.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontonae regionis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Nizzeti, Acitrezza, Acireale, S. Tecla.*

Icon. *Moris. Hist. Ox. sect. 7. tab. 21. fig. 6.* sub nomine: *Aster luteus, radice odora.* Optima.

Pulicaria odora. *DC. Prodr. 5. pag. 479. — Reich. Fl. Germ. 1. pag. 239.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 366. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 501.—Torn. Fl. Sic. pag. 306.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 372.*

Inula odora. *Lin. Sp. Pl. pag. 1236. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 180.—Biv. Bern. Cent. 1. p. 44.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 225.—Savi Due Cent. pag. 179.*

3. **P. dentata.** — *Flores* in capitulis subglobosis, exiguis, heterogamis, axillaribus vel terminalibus cauli et ramis, brevissime pedicellatis vel sessilibus; *involucrum* calathi hemisphaericum, valde villosum, squamis hirsutis, virentibus, rectis, adpressis, acutis vel acuminatis, corollulis radii vix brevioribus; *receptaculum* alveolatum, nudum; *corollulae* pallide luteae; interiores tubulosae, quinquedentatae, apice piloso-glandulosae; exteriores ligulatae, brevissimae, apice denticulatae, senio revolutae; *stamina* corollulis breviora; *stylus* bifidus, exertus; *achenium* striatum, sursum pilosum, pappo exteriore irregulariter denticulato-laciniato et interiore 10-setoso; *caulis* teres apice subangulatus, alterne ramosus, erectus vel subflexuosus, lanuginoso-villosus, aliquando rubens, pro locorum natura 3-15-pollicaris; *folia* oblonga vel anguste linearia, undulata, denticulata, lanuginoso-villosa; inferiora obtusa, in petiolum attenuata; superiora amplexicaulia, acuta; *radix* fusiformis, modo crassiuscula, modo gracilis, alba. Planta foetens.

Floret Julio, Octobri. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Canalicchio, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 53* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 64* et *Bonan. Panph. tab. 56* sub no-

mine: *Conyza media, crispa, flore globoso, brevissima et minutissima corolla.*

Pulicaria dentata. *DC. Prodr. 5. pag. 480. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 364.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 281.* et *Fl. Gr. 9. pag. 57. tab. 874.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 372.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 502. — Torn. Fl. Sic. pag. 306.*

Inula dentata. *Bert. Fl. It. 9. pag. 278.*

Inula Pulicaria var. *β. Lin. Sp. Pl. pag. 1238. — Smith Engl. Bot. 17. tab. 1196.—Savi Due Cent. pag. 180.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 227.*

Genus 6. INULA.

Flores in capitulis heterogamis, luteis, solitariis vel corymbosis vel racemoso-paniculatis; *involucrum* calathi hemisphaericum, pluriseriatum, squamis imbricatis; *receptaculum* planum vel subconvexum, nudum; *corollulae* radii aut ligulatae aut subtubulosae, foemineae, abortu interdum substeriles, numerosae, uniseriales, trifidae vel tridentatae; disci tubulosae, hermaphroditae, limbo quinquedentatae; *stamina* quinque, corollulis breviora, antheris basi bisetis; *stylus* unus; *stigma* bifidus; *achenium* sessile, teretiusculum, glabrum vel pilosum, erostre et terminatum pappo sessili, uniseriali, setis capillaribus, subscabris. Plantae saepe perennes vel fruticosae, rarius biennes aut annuae; *folia* alterna, amplexicaulia, indivisa, integerrima vel serrata.

Endl. Gen. Pl. pag. 393. n. 2426. — DC. Prodr. 5. pag. 463.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 449.—Less. Syn. pag. 198. Bert. Fl. It. 9. pag. 267. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 502. Koch. Syn. pag. 358.—Torn. Fl. Sic. pag. 307.

I. I. viscosa.—*Flores* in corymbo piramidato, acuto, stricto, elongato, erecto, terminali cauli et ramis, simplici vel inferne composito, foliato, capitulis grandiusculis, solitariis, axillaribus; *scapus* lignosus, rubeolus, hirsutus, pilosus, pilis articulatis et glanduloso-viscosis; *pedicelli* scapo conformes, erecti, monocephali, una vel altera bracteola basi saepe in-

structi; inferiores longiores, erecto-patuli; supremi brevissimi; *involucrum* calathi hemisphaericum, squamis linearibus, acutis, ciliatis, dorso glandulosis, nervo viridi vel purpurante lateribusque pallenti-flavidis; *receptaculum* alveolatum, alveolis pentagonis; *corollulae* luteo-aureae, radiales ligulatae, calatho et disco longiores etiam duplo; *stamina* et *stylus* corollulis breviores; *stigma* exertum; *achenium* ovoideo-cylindraceum, hirsutum, basi pilosum et pappo uniseriali coronatum; *caulis* teres, erectus, piloso-viscosus, apice paniculato-ramosus, raro simplex, 1–5-pedalis, saepe rubescens, passim ex eadem radice plures et caespitosi; *folia* crassiuscula, lanceolata, acuta, argute serrata, utrinque glanduloso-pilosa, supremis tantum subinde integris vel subintegris, modo latiora, modo angusta, sparsa, approximata; inferiora in petiolum brevem angustata, cito pereuntia; superiora sessilia, basi subauriculato-amplexicaulia, auriculis reflexis; *petioli* aut nulli, aut breves et alati; *radix* lignosa, ramosa et fibrosa. Tota planta piloso-glanduloso-viscosa et graveolens.

Floret Julio, Octobri. ♄.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et etiam in nemorosa: *Catania, Viagrande, Mascalucia, Paternò, Adernò, Pedara, Milo, Zaffarana, Caselle, Valle di S. Giacomo.*

Icon. *Clus. Hist. 2. pag. 20.* sub nomine: *Conyza major. Bocc. Sic. pag. 13 tab. 7. fig. B.* sub nomine: *Conyza capitata seu gibbosa.* Optima.

Inula viscosa. *Ait. H. Kew. 3. pag. 223.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 2095.—DC. Prodr. 5. pag. 470.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 289.— Ten. Fl. Nap. 2. pag. 227.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 370.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 503. — Torn. Fl. Sic. pag. 307.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 371.*

Cupularia viscosa. *Gren. et Godr. Fl. de Fr. 2. pag. 181. Bert. Fl. It. 9. pag. 197.*

Erigeron viscosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1209. — Jacq. H. Vind. 2. pag. 77. tab. 165.—All. Fl. Ped. 1. pag. 198.*

Solidago viscosa. *Savi Fl. Pis. 2. pag. 279.*

Pulicaria viscosa. *Koch Syn. ed. 2. pag. 395.*

2. I. graveolens. — *Flores* in racemo terminali, elongato, composito, laxo; capitulis parvis, erectis; *scapus* valde elongatus, viridis, villoso-glanduloso-viscosus; *pedicelli* monoce-

phali, alterni, axillares, breves; *involucrum* calathi cum squamis exterioribus foliaceis, virentibus, sub anthesi patulis demum adpressis, in fructu stellate patentibus; interioribus longioribus, glabris, subscariosis, aliquando apice purpurascentibus; *receptaculum* parvum, planum et foveolatum; *corollulae* luteo-aureae, subinde rubellae; radiales ligulae minimae, tridentatae, sub sole patentes, senio revolutae; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquifidae; *stamina* corollulis breviora, antheris basi bisetis; *stylus* exertus; *stigma* bifidum; *achenium* ut in praecedente specie, sed nonnullis glandulis aureis saepe obsitum et coronatum pappo cum setis numerosioribus quam in illa; *caulis* erecto-ramosus, pyramidatus, passim rubens, inferne teres, superne subangulatus, striatus, palmari-bipedalis, villoso - glanduloso - viscosus, senescendo indurato-suffrutescens; *folia* alterna; inferiora oblongo - lanceolata, subdentata; superiora linearia, integra; omnia acuta, univervia, venosa et villoso-glanduloso-viscida; *radix* fusiformis, crassiuscula, longa, simplex vel inferne subramosa, lateraliter nuda vel parce fibrosa. Tota planta pilosa, glandulosa, glutinosa et odore terebinthaceo praedita.

Floret Septembri, Octobri. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis sterilibus pedemontanae regionis: *Paternò, Adernò, Viagrande, Mascalucia, Pedara, Zaffarana.*

Icon. *Lobel. Ic. 346.* et *Barr. Ic. 370.* sub nomine: *Conyza minor, vera.*

Inula graveolens. *Desf. Cat. H. Paris. ed. 2. pag. 121. DC. Prodr. 5. pag. 468.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 504. Moris Fl. Sard. 2. pag. 368. — Torn. Fl. Sic. pag. 307.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 371.*

Cupularia graveolens. *Gren. et Godr. Fl. de Fr. 2. pag. 180.—Bert. Fl. It. 9. pag. 195.*

Erigeron graveolens. *Lin. Sp. Pl. pag. 1210. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Pr. 2. pag. 174. et Fl. Gr. 9. pag. 51. tabul. 866. — All. Fl. Ped. 1. pag. 198. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 122.*

Solidago graveolens. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 145.*

3. **I. montana.** — *Flores* in capitulo magno, solitario, terminali cauli ramisque et pedunculo lanato, apice incrassato suffulto; *involucrum* calathi hemisphaericum, lanatum, squamis inaequalibus, imbricatis; externis oblongo - lanceolatis,

obtusiusculis; internis longioribus, angustioribus, lineari-acutis flavicantibusque; *receptaculum* non planum sed hemisphaericum et foveolatum; *corollulae* numerosae, luteo-aureae; radiales ligulae angustissimae, calatho duplo longiores, apice acute sensimque bi-tridentatae et basi obsolete glandulosae; centrales et *genitalia* ut in praecedentibus et in genere; *achenium* striatum, sursum pilosum et praecipue superne, pappo flavescente, pluriseriato terminatum; caulis e tereti angulatus, adscendens vel erectus, simplex, monocephalus, rarius parce ramosus; olygocephalus, palmari-dodrantalis, villosus et interdum lanatus, saepe e radice plures, caespitosi; *folia* oblongo-lanceolata, longitudinaliter venosa, villosa et praecipue subtus, integra vel subdentata; inferiora in petiolum attenuata; superiora sessilia; suprema lanceolato-linearia; *petioli* aut breves, autnulli; *radix* transversa, fusiformis, simplex vel ramosa, ad collum crassa et squamata, lateraliter dense fibrosa, nigricans, saepe sursum multiceps.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in montosis vulcanicis nemorosae regionis: *Monte Artesino.*

Icon. *Rafin. tab. 85. fig. 2.* et *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Cat. 2. tab. 172* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 185.* sub nomine: *Aster montanus, luteus, hirtus, incanus.* Optimae.

Inula montana. *Lin. Sp. Pl. pag. 1241.—DC. Prodr. 5. pag. 468. — Ait. H. Kew. 5. pag. 81. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 289.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 228.—Biv. Bern. Cent. 1. pag. 43.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 503.— Torn. Fl. Sic. pag. 307. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 370.—Bert. Fl. Ital. 9. pag. 285.*

Inula calycina. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIX.*

Pulicaria calycina. *Presl Del. Prag. pag. 96.*

Aster montanus. *All. Fl. Ped. 1. pag. 195.*

Genus 7. Buphthalmum

Flores in capitulo terminali, solitario, magno, luteo, heterogamo; *involucrum* calathi hemisphaericum, squamis pauciserialibus, longe acuminatis; *receptaculum* convexiusculum, paleaceum, paleis discum aequantibus; *corollulae* exteriores

anguste vel late ligulatae, foemineae, apice 3-4-dentatae, calatho multo longiores; interiores tubulosae, hermaphroditae et quinquifidae; *antherae* breviter caudatae; *stylus* subexertus; *stigma* bifidum; *achenium* radii triquetrum, angulis alatis, margine brevissimo, lacinulato, mutico vel aristato coronatum; disci angustius, plano-compressiusculum vel subtetragonum, apterum vel ad angulos alatum et margine evidentiore lacinulato, mutico vel 1-4-aristato terminatum; omnia pappo conformi brevi, membranaceo, lacero, vel piloso-dentato, superata. Plantae annuae vel perennes vel suffruticosae; *caulis* erectus vel adscendens, plerumque ramosus, valde foliosus; *folia* alterna, lanceolata, subintegerrima vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 396. n. 2439.—DC. Prodr. 5. pag. 483.—Lin. Gen. pag. 438.—Lam. Ill. 7. tab. 682. fig. 1. 2. — Torn. Fl. Sic. pag. 307. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 505.

I. B. spinosum. — *Flores* in capitulis luteo-aureis, heterogamis, grandibus, solitariis, lateralibus longioribus: *scapus* seu *pedunculus* brevis, teres, rubeolus, hirsutus; *involucrum* calathi hemisphaericum, squamis externis foliaceis, viridibus, basi cartilagineis, albidis, involucriformibus, lanceolatis, apice spinulosis, inaequalibus, stellatim patentibus, radio multo longioribus; internis erectis, adpressis, oblongis, spinula mucronatis, cartilagineis, albidis, apice breviter foliaceis, viridibus, discum subaequantibus; *receptaculum* paleaceum, paleis cuneatis, mucronatis, canaliculatis, albidis, glabris; *corollulae* radii ligulae anguste lineares, numerosae, biseriatae, apice acute bi-tridentatae; disci tubulosae, quinquifidae; tubo omnium crasso et alato; *stamina*, *stylus* et *stigma* ut in genere; *achenia* radii obovata, compressa, utrinque margine alato, alis albidis, castaneo-fusca, glabriuscula, nervo parum elevato dorso dirempta et terminata coronula pappi brevissima, dimidiata, lacinulato-ciliata; achenia disci angustiora, trigona, unialata, pilosula et terminata coronula pappi evidentiore, pariter lacinulato-ciliata; *caulis* e tereti angulatus, striatus, erectus, superne ramosus, ramis plerumque corymbosis, totus foliosus, a spithama ad sesquipedem longus, subinde e radice plures; *folia* radicalia et caulina inferiora ob-

ovata, oblonga vel lanceolata, apice rotundata cum apiculo brevissimo in medio, in petiolum decurrentia; superiora sessilia, cordato-lanceolata, apice rotundata aut cum apiculo, amplexicaulia, successive minora, ludunt integra vel calloso-denticulata; *petioli* aut nulli aut breves et alati; *radix* fusiformis, plus minus crassa, saepe tortuosa, lateraliter fibrillosa, fusca.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis pedemontanae regionis obvia: *Catania, Leucatea, Viagrande, Mascalucia, S. Giovanni Galermo, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 4. pag. XIII.* sub nomine: *Aster I.* Optima.—*Barr. Ic. 551.* sub nomine: *Aster legitimus Clusii, alter, sive spinosus, luteus.*

Buphthalmum spinosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1274.—Smith et Sibth. Prodr. Fl. Gr. 2. pag. 195. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 296.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 359. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 505.—Torn. Fl. Sic. pag. 308. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 372.*

Asteriscus spinosus. *Bert. Fl. It. 9. pag. 416.*

Pallenis spinosa. *DC. Prodr. 5. pag. 487.*

Genus 8. Erigeron.

Flores in capitulis subhemisphaericis, heterogamis; *involucrum* calathi cylindraceum, bi-triseriale, squamis linearibus, erectis, adpressis; *receptaculum* nudum, foveolato-punctatum; *corollulae* radii foemineae, pluriseriales, anguste ligulatae vel cum tubulosis filiformibus mixtae, albae vel purpureae; disci hermaphroditae, tubulosae, quinquifidae, luteae; *antherae* ecaudatae; *achenium* parvum, oblongo-compressiusculum, erostre, pappo sessili, simplici, uniseriali, piloso-scabro terminatum. Herbae, raro suffrutices; *caulis* erectus; *folia* alterna, lanceolata vel lanceolato-linearia.

Endl. Gen. Pl. pag. 378. n. 2332.—Lin. Gen. n. 422.—DC. Prodr. 5. pag. 283.—Juss. Gen. 180. — Lam. Ill. 7. tab. 681.—Bert. Fl. Ital. 9. pag. 183.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 872.—Torn. Fl. Sic. pag. 308.

I. E. canadense. — *Flores* in capitulis parvis, erectis, longiuscule pedicellatis et in panicula terminali, composita, ramosissima, foliata dispositis; *scapus* cylindraceus, scaber, albo-villosus; *pedicelli* longiusculi, erecti, tenues, scapo conformes et basi foliolo sensim tenuissimo suffulti; *involucrum* calathi cylindraceum, peracta faecundatione basi ventricosum, bi-triseriatum, squamis linearibus, strictis, acutis, inaequalibus, interne albidis, membranaceis, externe viridibus, albovillosis, erectis, fructu decidente retroflexum; *receptaculum* primo planum, maturo fructu convexulum, alveolatum, nudum, alveolis cicatricula in centro impressis; *corollulae* radiales ligulatae, exiguae, numerosae, pluriseriales, minute bi-tridenticulatae, raro integrae, involucro paululum longiores, albae et ludunt amoene roseae; discoideae tubulosae, 4-5-fidae, pallide flavae; *antherae* exertae; *stigmata* lutea, quidquam supra tubum et antheras exerta, diu conniventia; *achenium* tenue, oblongo-compressum, nitens, albo-cinereum, non striatum, sursum pilosulum et pappo sessili, simplici, uniseriali, sordide albido, involucrum vix superante, terminatum; *caulis* e tereti angulatus, striatus, simplex, hirsutus, albo-villosus, villis articulatis, scaber, virens vel inferne rubescens, a palmo ad 3-4 pedes longus; *folia* caulina crebra, sparsa, numerosa; inferiora lanceolata, obtusa, remote dentata, modo leviter, modo profundius et veluti incisa, in petiolum brevem angustata; superiora lanceolato-linearia, acuta, integerrima, sessilia; omnia uninervia et longitudinaliter venosa, pallide virentia, plus minus hirsuta, ciliata, scabra, flaccida, patentia aut reflexa, radicalia fugacia; *petioli* aut breves, aut nulli; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, crassiuscula, brevis, fibris lateralibus, numerosis vestita.

Floret a Julio ad Octobrem. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Viagrande, Trecastagni, Nicolosi, Pedara, Milo, Valle del Bove.*

Icon. *Bocc. Sic. pag. 85. tab. 46.* sub nomine: *Conyza canadensis, annua, acris, alba, Linariae foliis.—Moris Hist. 3, sect. 7. tab. 20. fig. 29.* sub nomine: *Conyza annua, acris, alba, Linariae foliis.*

Erigeron canadense. *Lin. Sp. Pl. pag. 1210.—DC. Prodr. 5. pag. 289.—Ait. Kew. 5. pag. 32. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 287. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 872. — Torn. Fl. Sic. pag. 308.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. p. 122.*

Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 340.—Bert. Fl. Ital. 9. pag. 184.

Planta inodora, sed confricata odorem *Crithmi maritimi* effundens.

Tribus III. SENECIONIDEAE.

Flores in capitulis homogamis vel heterogamis: *corollulae* disci regulares, pellucidae; *pollen* globosum, echinulatum; *styli* apice cylindracei, in floribus hermaphroditis superne bifidi, laciniis longiusculis, linearibus, apice penicillati vel truncati, nunc ultra penicillum in conum brevem aut appendiculam elongatam, angustam et hispidam producti; glandularum stigmaticarum series latiusculae et prominulae, usque ad penicillum coni originem productae.

Endl. Gen. Pl. pag. 398.—Less. Syn. pag. 218. — DC. Prodr. 5. pag. 497.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 381.—Torn. Fl. Sic. pag. 308.

Genus 1. Anthemis.

Flores in capitulis solitariis, in extremitate pedunculorum saepe corymbosis, heterogamis, grandibus, mediocribus vel parvis; *involucrum* calathi hemisphaericum aut campaniforme, squamis pauciseriatis, imbricatis; *receptaculum* convexum, conicum vel oblongum, onustum squamis paleaceis; *corollulae* in radio ligulatae, oblongae, bi-tridentatae, albae vel luteae, involucro longiores, subinde deficientes; in disco tubulosae, quinquedentatae, luteae; *antherae* ecaudatae; *stigmata* exappendiculata; *achenium* teretiusculum vel obtusissime quadrangulatum, striatum aut laeve, apterum, terminatum marginulo brevissimo, integro vel dentato, subinde incompleto, vel auricula membranacea in apice interno auctum. Plantae annuae vel perennes; *caulis* decumbens vel erectus, ramosus; *folia* saepissime alterna, uni - bipinnatifida, laciniis anguste vel late linearibus, vario-incisis, saepe mucronulatis.

Endl. Gen. Pl. pag. 429. n. 2639.—DC. Prodr. 6. pag.

4.—*Bert. Fl. It. 9. pag. 356.—Lin. Gen. pag. 434.—Lam. Ill. 7. tab. 683.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 486.—Torn. Fl. Sic. pag. 308.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 410.*

I. A. mixta.—*Flores* in capitulis grandiusculis vel mediocribus, solitariis et terminalibus cauli ramisque; *scapus* seu *pedunculus* brevis, striatus, tenuis, aequali vel apice crassior; *involucrum* calathi hemisphaericum, squamis oblongo-linearibus et parum inaequalibus, obtusis; exterioribus margine et apice vix scariosis; interioribus margine et praesertim apice late scariosis; *receptaculum* fructus elevatum, ludit hemisphaericum, ovoideum vel oblongo-cylindricum, refertum paleis lanceolatis, acutis, achenium amplexantibus et disci corollulas subaequantibus; *corollulae* in radio ligulatae, bi-tridentatae, albae sed basi flavescentes, involucro duplo triploque longiores, demum deflexae; in disco tubulosae, quinquedentatae, luteae, tubo bicalcarato, calcaribus utrinque super achenium excurrentibus; *achenium* obovato-cuneatum, compressiusculum, glabrum, tenuissime striatum, ecoronatum; radiale tenuius et abortivum; *caulis* angulatus, striatus, prostratus vel decumbens vel erectus, alterne ramosus, palmaripedalis, in aprico rubescens, saepe plures e radice; *folia* pinnatifida, laciniis linearibus, apice bi-trifidis vel indivisis, mucronulatis, ab apice ad basim decrescentibus, rachide latiuscule foliacea; inferiora petiolata, petiolo lacinulis parvis remotisque instructo; superiora sessilia et amplexicaulia; suprema simpliciora et pectinato-dentata; *petioli* aut nulli, aut breves et alati; *radix* fusiformis, modo crassa, modo tenuior, simplex vel ramosa, longa, flexuosa, alba, lateraliter plus minus fibrillosa. Planta non ingrate olens.

Floret a Majo ad Septembrem. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Catania, S. Venerina, Viagrande, Pedara, Nicolosi, Milo, Caselle, Linera, Bongiardo, Giarre.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 170.* sub nomine: *Chamaemelum inodorum dictum, canescentibus foliis, minor.—Moris Hist. Ox. 3. sect. 6. tab. 12. fig. 15.* sub nomine: *Chamaemelum annuum, ramosum, Coronopifolio, flore mixto.*

Anthemis mixta. *Lin. Sp. Pl. pag. 1260.—Ait. H. Kew. 5. pag. 106.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 295.—Ten.*

Fl. Nap. 2. pag. 246.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 493. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 358. — Torn. Fl. Sic. pag. 308.—Bert. Fl. It. 9. pag. 362.

Ormenis mixta. *DC. Prodr. 6. pag. 18.—Guss. Syn. cit. 2. pag. 872.*

Anthemis coronopifolia. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 2178.*

Maruta mixta. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 416.*

Chamaemelum mixtum. *All. Fl. Ped. 1. pag. 185.*

2. A. Cotula. — *Flores* in capitulis parvis, rarius grandiusculis, solitariis et terminalibus cauli ramisque; *scapus* seu *pedunculus* breviusculus, raro longus, semper nudus, pilosus vel pubescens, superne numquam incrassatus; *involucrum* calathi hemisphaericum, glabrum vel subpilosum, squamis biseriatis, oblongo-lanceolatis, obtusis, margine angusto albo-scariosis; *receptaculum* conico-cylindraceum, basi saepe nudum, superne paleaceum, paleis lineari-setaceis, corollulas interiores subaequantibus et achenia superantibus; *corollulae* in radio ligulatae, oblongae, angustae, subtridentatae, albae, involucro duplo triploque longiores, demum reflexae; in disco tubulosae, quinquedentatae, luteo-citrinae, tubo basi extusve glanduloso; *genitalia* generis; *achenium* parvum, obverse conicum, substriatum, tuberculatum, maturitate flavidum, apice ecoronatum; *caulis* e tereti angulatus, striatus, plerumque erectus, sed interdum decumbens vel adscendens, paniculato-ramosus, ramis patulis, scabridus glandulis resinosis, subpilosus, a spithama ad duos pedes longus; *folia* bipinnatifida, rachide et laciniis filiformibus, mucronato-aristulatis, impunctatis, subpilosis vel glabris; inferiora petiolata, petiolo lacinulis parvis remotisve vestito; superiora sessilia; *radix* crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, alba, fibris tenuibus, saepe numerosis, capillata. Tota planta odore ingratissimo pollens; virens, pilosa, praesertim in aridis, et quidquam canescens.

Floret a Junio ad Autumnum. ⊙.

Aetnae, ad vias et in ruderatis pedemontanae regionis: *Catania, Acicastello, Misterbianco, Motta S. Anastasia, Paternò.*

Icon. *Fl. Dan. 1179. — Bauh. Hist. 3. pag. 121.* sub nomine: *Chamaemelum foetidum, sive Cotula foetida.*

Anthemis Cotula. *Lin. Sp. Pl. pag. 1261. — Smith Engl. Bot. 25. tab. 1772. — Ait. H. Kew. 5. pag. 107. — Seb.*

et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 295. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 247. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 493. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 358.—Torn. Fl. Sic. pag. 309.

Anthemis psorosperma. *Ten. Fl. Nap. 4. pag. 156.*

Maruta foetida. *Cass. Dict. des Sc. nat. 29. pag. 174.*

Maruta Cotula. *DC. Prodr. 6. pag. 13.*

Usus. Planta in epilepsia et in hydrope olim laudata. In fomentationibus et clysteriis, loco Chamomillae, nunc saepe adhibita.

3. **A. fuscata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* seu *pedunculus* modo brevis, modo longiusculus, glaber, striatus, apice parum incrassatus; *involucrum* calathi hemisphaericum, biseriale, squamis adpressis, parum inaequalibus, oblongis, obtusis, membrana lata, albide vel fusce scariosa, cinctis; *receptaculum* paleis oblongis, obtusis, albis sed margine superiore fuscis, disco brevioribus, deciduis; *corollulae* in radio ligulatae, oblongae, subtridentatae, albae, involucrum duplo superantes, senio arcte reflexae; in disco tubulosae, quinquedentatae, luteae; *genitalia* generis; *achenium* exiguum, obovatum, compressiusculum, minutissime striatum, levissimum, corona destitutum, facile deciduum, basi fuscum; *caulis* angulatus, striatus, erectus, alterne ramosus, ramis erectis vel patulis, saepe inferne rubescens, 2-12-pollicaris; *folia* bipinnatifida, laciniis inaequalibus, paucis, brevibus et anguste linearibus, muticis; inferiora petiolata; superiora sessilia, suprema multo minora; omnia laete viridia, glabra vel raro pilosula; *petioli*, ubi adsunt, lineares, basi membrana foliacea, amplexicauli, instructi; *radix* fusiformis, potius gracilis, lateraliter plus minus fibrosa.

Floret Aprili, Septembri. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Leucatea, Battiati, Viagrande, S. Giovanni Galermo, Misterbianco.*

Icon. *Bonan. Panph. Sic. tab. 173* et *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 177* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 58.* sub nomine: *Chamaemelum foetidum, hyemale, palustre.*

Anthemis fuscata. *Brot. Phyt. Lusit. pag. 15. — Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 2182.—Ten. Fl. Nap. 5. p. 234. —*

Biv. Bern. Cent. 2. pag. 8. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 493.—Bert. Fl. It. 9. pag. 383.—Torn. Fl. Sic. pag. 309.

Maruta fuscata. *DC. Prodr. 6. pag. 14.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 415.*

Nomen vulgare: *Calumidda sarvaggia.*

Planta glabra et raro pilosula. Pro forte et grato ejus odore, ad illum *Anthemidis nobilis L.* accedente, cum hac specie saepe confusa, ac sub nomine *Chamomillae romanae* in officinis saepius indicata.

4. **A. sphacelata.**—*Flores* in capitulis parvis, solitariis, terminalibus, heterogamis; *scapus* seu *pedunculus* longiusculus, cylindricus, apice non incrassatus, canescenti-pubescens, striatus, nudus; *involucrum* calathi biseriatum, squamis membrana nigro-scariosa cinctis, obtusis, pubescentibus et nervo carinali viridi instructis; *receptaculum* conico-hemisphaericum et paleaceum, paleis subadhaerentibus, facile deciduis, lanceolatis, mucronatis, corollulis tubulosis subaequalibus; *corollulae* in radio ligulatae, grandiusculae, oblongae, bi-tridentatae, albae; in disco tubulosae, apice quinquedentatae, luteolae; *genitalia* ut in genere; *achenium* tetragonum, sulcatum, apice margine non incrassato coronatum; *caulis* saepe erectus, rubescens, pubescens, ramosus, ramis patulis et adscendentibus; *folia* bipinnatifida, laciniis linearibus, integris, acutis, mucronulatis, impunctatis; inferiora petiolata; superiora sessilia; omnia cano-pubescentia; *petioli* aut nulli aut breves et alati; *radix* tenuis, fusiformis, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in herbosis montosis nemorosae regionis: *Boschi di Paternò, di Pandolfina, di Adernò, Milo, Caselle.*

Icon. *Bonan. Panph. Sic. tab. 38* sub nomine: *Cotula inodora, montana, incana, minima. — Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 174* et *2. tab. 250* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 45.* sub nomine: *Chamaemelum inodorum, montanum, incanum, minumum.*

Anthemis sphacelata. *Presl Del. Prag. pag. 103. — DC. Prodr. 6. pag. 6. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 492. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 356. — Torn. Fl. Sic. pag. 309.*

Nomen vulgare: *Calumidda sarvaggia.*

5. **A. arvensis.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* seu *pedunculus* saepe longissimus, nudus, tenuis et in tota longitudine aequali, albido-pubescens, raro glaber; *involucrum* calathi hemisphaericum, biseriale, squamis adpressis; exterioribus scarioso-albo-membranaceis, pubescentibus, nervo carinali viridi; interioribus longioribus, apice latius membranaceis, erosis; *receptaculum* ovoideo-conicum, crassum, obtusum, paleaceum, paleis lanceolatis, acuminatis, rigide mucronatis, persistentibus, corollulis tubulosis sublongioribus; *corollulae* radiales ligulatae, strictae, oblongae, subtridentatae, albae, tubo latiuscule alatae, involucro duplo triploque longiores; discoideae tubulosae, quinquedentatae, luteae; *genitalia* generis; *achenium* leviter angulatum, basi strictum, luteolum, glabrum, lineatum, marginulo obsolete crenulato coronatum; *caulis* e tereti angulatus, striatus, decumbens et saepe inferne radiculas agens, vel adscendens aut erectus, alterne ramosus et subinde ramosissimus, ramis longis, patulis, lateralibus superioribus caule altioribus, a paucis pollicibus ad duos pedes longus, albo-villosus; *folia* bi-tripinnatifida, laciniis brevibus et anguste linearibus, acuminatis, setoso-mucronulatis; inferiora petiolata; superiora sessilia; *petioli* aut nulli aut lacinulis parvis remotisque sparsi; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, gracilis vel crassiuscula, obliqua vel perpendicularis, alba et lateraliter fibris tenuibus numerosisve capillata.

Floret a Majo ad totam Aestatem. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Caselle, Milo, Zaffarana, Trecastagni.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 9. tab. 602.—Fl. Dan. tab. 1179.*

Anthemis arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 261.—DC. Prodr. 6. pag. 6. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 295. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 410. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 10. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 356. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 248.*

Chamaemelum arvense. *All. Fl. Ped. 1. pag. 186.*

Nomen vulgare: *Calumidda sarvaggia.*

Species a me nuper observata et ad Floram Siculam addenda.

6. **A. incrassata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* cylindricus, ere-

ctus, nudus, dein apice incrassatus, fistulosus, 2-6-pollicaris, glabriusculus; *involucrum* calathi hemisphaericum, pluriseriatum, squamis adpressis; externis glabris, carinatis; internis tenui ac brevi membrana scariosa, fuscescente terminatis, raro nigro-marginatis, etiam glabris et externis parum longioribus; *receptaculum* conicum, foveolatum, paleaceum, paleis integris, raro dentatis, flosculis adhaerentibus et brevioribus, lanceolato-mucronatis; *corollulae* radii semiflosculosae, bilineatae, apice tridentatae, denticulo intermedio breviore, candidae, duplo triploque involucro longiores; disci flosculosae, quinquedentatae, luteolae; *genitalia* generis; *achenium* obtuse tetraedrum, pyriforme, striatum, luteo - fuscum, laeve, apice saepius turgido-contractum et margine tenui vel calloso umbilicato-coronatum; *caulis* saepe erectus, ramosus, ramis diffusis, patulis et adscendentibus, fistulosus, glabriusculus sed tuberculis sparsus, senio rubescens, $^1/_2$-2-pedalis et ultra; *folia* obovato-oblonga, omnino virentia vel villoso-canescentia, bipinnatifida, laciniis lineari-lanceolatis, integris, acutis, mucronulatis, impunctatis; *petioli* inferiores semiamplexicaules, canaliculati; superiores breviusculi et laciniis foliosis sparsi; omnes pubescentes, in foliis extìmis nulli; *radix* fibroso-ramosa, horizontalis, crassa.

Floret Februario, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana vulgaris: *Catania, Leucatea, Acicastello, Valverde, S. Giovanni Galermo, Gravina, Misterbianco, Paternò, Adernò.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 121.* sub nomine: *Cotula non foetida, monstruosa, striata, rubens.*

Anthemis incrassata. *Loisl. Not. pag. 129* et *Fl. Gall. 2. ed. 2. pag. 256. — DC. Prodr. 6. pag. 6. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 491.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 356.—Torn. Fl. Sic. pag. 311.*

Species a praecedente clare distincta.

7. A. aetnensis.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* erectus, cylindricus, villosus, nudus vel infra medium bractea foliacea, lineari, integra vel pinnatifida et villosa instructus; *involucrum* calathi hemisphaericum, villosum, squamis pluriserialibus, inaequalibus, imbricatis, lanceolatis, margine anguste nigro-scariosis, internis margine scarioso latiore, eroso, dilutius fuscescente

cinctis; *receptaculum* convexum seu elevatum, hemisphaericum, refertum paleis oblongis, nervo virente carinatis, lateraliter albo-diaphanis, mucronatis, apice integris vel utrinque ad mucronulum erosulis, flosculos quidquam superantibus, deciduis; *corollulae* radiales ligulatae, oblongo-obovatae, bi-tridentatae, albae vel pallide roseae, involucro paulo vel duplo longiores, demum reflexae; centrales flosculosae, quinquedentatae, luteae, extus nitido-glandulosae; omnes grate olentes, cum tubo compresso, utrinque alato, alis in radio latioribus; *genitalia* ut in genere; *achenium* obverse pyramidatum, tetragonum, striatum, coronula albo - membranacea, brevissima, crenata terminatum; *caules* e radice plures, caespitosi, decumbentes, adscendentes, superne nudi, una cum scapo tripollicari-spithamales, in parte lignescente crassiusculi et reliquiis petiolorum tantum conspersi, villosi; *folia* dense villosa, crassiuscula, parva, bipinnatifida, laciniis brevibus, bi-trifidis vel integris, oblongo-linearibus, obtusiusculis, impresso-punctatis; *petioli* breves, canaliculati, alati, villosi; *radix* lignosa, crassa, nigrescens, subinde ramosissima, ramis longis, fibrillosis, idque praesertim in arenosis vulcanicis alpinae regionis.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et alpina: *Monte Capriolo, Montagnola, Valle del Bove, Piano del Lago.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 17* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 214.* sub nomine: *Chamaemelum montanum, pumilum, incanum, Cotulae facie, flore odoratissimo.*

Anthemis aetnensis. *Schouw. in Spr. Syst. Veg. 3. pag. 595.—DC. Prodr. 6. pag. 7.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 488.--Torn. Fl. Sic. pag. 309. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 355.—Bert. Fl. It. 9. pag. 376.*

Anthemis montana var. aetnensis. *Gay. in Guss. Syn. cit. 2. pars 2. pag. 869.—Jan. El. pag. 15.*

8. **A. Triumfetti.**—*Flores* in capitulis magnis, solitariis, terminalibus cauli ramisque; *scapus* seu *pedunculus* nudus, longiusculus, striatus, aequalis vel sub flore vix incrassatus, cano-pubescens; *involucrum* calathi hemisphaericum, villoso-canescens, biseriale, squamis lanceolatis, acutis, imbricatis, nervo carinali viridi, lateribus albentibus; externis brevioribus, margine vix albo-membranaceis, internis paulo latio-

ribus et membrana paulo latiore marginatis; *receptaculum* hemisphaericum vel subglobosum, refertum paleis obovato-cuneatis vel apice dente augulari notatis, desinentibus in cuspidem, lanceolato-subulatum, rigidum, dorso carinatis, concavo-canaliculatis, flosculis vix longioribus; *corollulae* radiales ligulatae, oblongae, bi-tridentatae, albae et basi luteae, involucro duplo triploque longiores, demum reflexae; centrales tubulosae, quinquedentatae, luteae, tubo bicalcarato; *genitalia* generis; *achenia* compresso-tetragona, oblonga, glabra, laevia, 10-striata, utrinque margine angustissime alata et fere aptera, matura ferruginea, coronata membranula sat visibili, oblique secta, subcrenulata; *caulis* angulatus, striatus, erectus, alterne ramosus, ramis patulis, subcorymbosis, pubescens, uni-tripedalis, raro simplex, saepe purpurascens; *folia* pinnata, rachide dentibus foliaceis plum minus insculpta, pinnis pectinato-pinnatifidis, uniformibus, lacinulis linearibus, numerosis, acutis, aristulatis, integerrimis, vel uno vel altero dente notatis, supra saturate viridia, glabra vel pilosa, subtus pubescentia, albescentia; inferiora sessilia, pinnulis baseos amplexicaulibus; *radix* fusiformis, potius crassa, simplex vel ramosa, lateraliter fibris numerosis vestita.

Floret a Julio ad Septembrem. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, S. Giovanni Galermo, Misterbianco, Pedara, Viagrande, Trecastagni.*

Icon. *Pluk. Phyt. tab. 17. fig. 5.* sub nomine: *Bellis montana, Tanaceti foliis, caule singulari, annua;* et *fig. 6.* sub nomine: *Bellis alpina Partenij foliis, elatior.*

Anthemis Triumfetti. *Re Tor. 2. pag. 82.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 294.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 241. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 486.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 357.—Torn. Fl. Sic. pag. 309.*

Anthemis austriaca. *Jacq. Fl. Austr. 5. pag. 22. tab. 444.—Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 2181. — DC. Prodr. 6. pag. 11.—Bert. Fl. It. 9. pag. 360.*

Cota Triumfetti. *Gay.* in *Guss. Syn. cit. 2. pag. 867.*

9. **A. punctata.**—*Flores* corymbosi, capitulis grandiusculis, terminalibus cauli et ramis, solitariis; *scapus* seu *pedunculus* elongatus, nudus, cylindricus, et sub flore vix incrassatus, striatus, villosus, albo-argenteus; *involucrum* calathi hemisphaericum, lucido-pubescens, biseriatum, squamis oblongis;

externis subacutis margine fuscis; internis apice hyalinis, obtusis; *receptaculum* elevatum, ovoideum, refertum paleis deciduis, lancelatis, membranaceis, acutis, integris vel obsolete tridentatis, nervo carinali viridi obsitis, flosculis subaequalibus, concavis; *corollulae* radiales ligulatae, ovatae, apice tridentatae, albae, duplo disco longiores, denique retroflexae; centrales tubulosae, quinquedentatae, aureae, involucro subaequales; *genitalia* generis; *achenium* turbinatum, tetragonum, laeve, coronula laterali, papposa, non filamentosa, brevissima, crenulata terminatum; *caulis* e basi fruticulosus, adscendens, 1-1 $^1/_2$ ped. longus, ramosus, cylindricus, pubescens, apice monoflorus vel corymbosus; *folia* viridula, pubescentia vel glabriuscula; inferiora petiolata, bipinnata; superiora simpliciter pinnata, laciniis crassiusculis, subtus punctato-fuscis; extima sessilia, angustata, linearia; *petioli* lineares et lacinulati; *radix* lignosa, ramosa et fibrillosa.

Floret a Majo ad Augustum. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Leucatea, Villascabrosa, Misterbianco.*—Rara.

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 195.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 176.* sub nomine: *Chamaemelum Absynthii folio, Parthenii odore;* et *ed. Bibl. Pan. 3. tab. 12.* sub nomine: *Buphthalmum argenteum, flore albo.—Bocc. Mus. 2. pag. 136. tab. 38.* sub nomine: *Bellis incana, Chrysanthemi cretici folio.*

Anthemis punctata. *Vahl. Symb. Bot. 2. pag. 91.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 288.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 487.— DC. Prodr. 6. pag. 8.—Torn. Fl. Sic. pag. 310.*

10. A. secundiramea.—*Flores* in capitulis parvis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* seu *pedunculus* brevis, nudus, fistulosus, demum superne incrassatus, subsecundus, apice pubescens; *involucrum* calathi hemisphaericum, glabrum vel pilosum, squamis lanceolatis, acutiusculis, dorso medio viridibus, margine membranaceis, membrana apice ferruginea, erosula, externis insigniter brevioribus; *receptaculum* elevatum, hemisphaericum vel ovoideo-conicum, refertum paleis arcte haerentibus, ovatis vel ovato-lanceolatis, dentatis, nervo viridi carinatis, lateribus albo-scariosis, nitidis, flosculis subaequalibus aut vix longioribus; *corollulae* radiales ligulatae, oblongae vel obovatae, tridentatae, albae, involucro du-

plo longiores, senio reflexae, interdum deficientes; centrales flosculosae, luteae, basi tumidae; *genitalia* generis; *achenium* tetragonum, modo laeve modo praesertim superne rugulosum, coronula brevissima, aequali, crenulata terminatum; *caules* e radice plures, caespitosi, decumbentes, adscendentes, subinde medio erecto, alterne ramosi et interdum ramosissimi, teretes, striati, pubescentes vel glabri, interdum, nec semper, secundiramei, pollicari-spithamales, saepe rubescentes; *folia* parva, carnosula, glabra, utrinque punctata, pinnata, pinnis exiguis, tri-quinquifidis vel integris, lacinulis brevissimis, angustissime lanceolato-linearibus, obtusis vel acutis; ima petiolata; superiora sessilia; *petioli* aut nulli, aut remote pinnuliferi; *radix* fusiformis, gracilis, alba, lateraliter valde fibrillosa.

Floret a Majo ad Julium. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acicastello, Leucatea, Viagrande, Mascalucia, Belpasso, Paternò.*

Icon. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 10. tab. 2.* Optima.

Anthemis secundiramea. *Biv. Bern. loc. cit. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 594.—DC. Prodr. 6. pag. 10.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 234.—Guss. Pl. rar. pag. 354.* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 489. — Gay.* in *Guss. Syn. cit. 2. pag. 870. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 413. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 355. — Bert. Fl. It. 9. pag. 365. — Torn. Fl. Sic. pag. 310.*

Anthemis maritima. *Presl Fl. Sic. Prodr. pag. XXIX.*

Anthemis australis. *Sibth. et Smith Prodr. 2. pag. 190.* et *Fl. Gr. 9. pag. 67.*

II. A. Gemellari. — *Flores* in capitulis parvulis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* seu *pedunculus* longiusculus, tenuis, nudus, numquam incrassatus, striatus, glaber vel cinereo-pubescens; *involucrum* calathi parvum, campaniforme, squamis oblongis, obtusis, inaequalibus, nervo viridi carinatis, margine late albo-scariosis, erosulis, glabris; *receptaculum* angustum, conicum, refertum paleis persistentibus, lanceolatis, acuminatis, subinde apicem versus erosulis vel acutis, nervo virente carinatis, lateribus scariosis, apice sordescenti-ferrugineis, flosculis longioribus; *corollulae* radiales ligulatae, parvae, obovatae, tridentatae, dente medio minore, albae, involucro tertio longiores, demum retroflexae, subinde

deficientes; centrales flosculosae, quinquedentatae, luteae; *genitalia* praecedentium; *achenium* oblongum, subtetragonum, apterum, glabrum, creberrime, minutissime et eleganter punctatum, nitidum, coronula brevissima, obsoleta, crenulata terminatum; *caulis* teres, pubescens et tuberculatus, decumbens vel adscendens, ramosissimus, ramis divaricatis, palmari-semipedalis, saepe rubens et aliquando rosulatus; *folia* brevia, crassiuscula, impunctata, pinnatifida, laciniis linearibus, bitrifidis, valde integris praesertim in foliis superioribus, acutis, aristulatis; superiora sessilia; inferiora petiolata; *petioli* breves et pubescentes; *radix* brevis, subramosa, rosulata. Planta humilis, tota cinereo-pubescens.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione nemorosa: *Nicolosi, Monte S. Nicola, Monte Urna, Monte Serrapizzuta.*

Icon. Nulla.

Anthemis Gemellari. *Tin. Pl. rar. sic. fasc. 3. pag. 47. Bert. Fl. It. 9. pag. 367. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 356.— Torn. Fl. Sic. pag. 310.*

12. **A. intermedia.** — *Flores* in capitulis parvis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* seu *pedunculus* brevis, pubescens, striatus, rubeolus, nudus, non incrassatus; *involucrum* calathi hemisphaericum, biseriatum, squamis valde inaequalibus; exterioribus lanceolatis, pubescentibus, margine albo-membranaceo integro, acuminatis, carinato-viridibus; interioribus longioribus, ovatis, margine inferne latiusculo, apice eroso; *receptaculum* conicum, paleis numerosis, adhaerentibus, lanceolatis, mucronatis, flosculis centralibus subaequalibus; *corollulae* radiales ligulatae, bidentatae, dentibus aequalibus, obtusis, albae, glabrae, senio retroflexae; centrales tubulosae, quinquedentatae, luteolae, basi albo-tumido-pubescentes; *genitalia* generis; *achenium* fuscum, sulcatum, ad costas corrugatum, apice corona brevissima, denticulata terminatum; *caules* basi rosulato-caespitosi, rubeoli, cylindrici, striati, glabri vel pubescentes, ramosi, ramis alternis, decumbentes, apice assurgentes; *folia* brevia, bipinnatifida, laciniis lanceolato-linearibus, integris, mucronulatis, subtus punctatis, albo-pubescentia, crassiuscula; superiora sessilia; inferiora petiolata; *petioli* aut nulli aut pinnuliferi; *radix* simplex, ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et praecipue in maritimis: *Catania, Ognina, Acicastello, Acireale.*—Rara.

Icon. Nulla.

Anthemis intermedia. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 491.—Torn. Fl. Sic. pag. 310. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 356.*

Genus 2. CHRYSANTHEMUM.

Flores saepius corymbosi et in capitulis magnis vel mediocribus, heterogamis dispositi; *involucrum* calathi hemisphaericum, imbricatum, squamis inaequalibus, margine scariosis; *receptaculum* convexulum, alveolatum, nudum; *corollulae* in radio ligulatae, oblongae, bi-tridentatae, albae vel discolores, involucro duplo triploque longiores; in disco tubulosae, luteae, tubo tereti vel obcompresso, bialato, limbo quadri-quinquedentato; *antherae* ecaudatae; *stigmata* appendiculata; *achenia* quinque-decemcostata, erostria; in disco compressa vel subteretia, nuda; in radio triquetra vel trialata et marginulo brevi, crenulato coronata. Plantae annuae vel perennes; *caulis* erectus, simplex vel ramosus; *folia* varia, alterna, indivisa vel pinnatifida.

Endl Gen. Pl. pag. 435. n. 2671.—DC. Prodr. 6. p. 63. Bert. Fl. It. 9. pag. 325.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 484. Torn. Fl. Sic. pag. 311.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 404.

1. C. segetum.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* longiusculus vel brevis, apice incrassatus, glaber, striatus, cylindricus; *involucrum* calathi hemisphaericum, squamis triseriatis, inaequalibus, viridibus, mediis et interioribus margine albo-scariosis, luteis et elongatis; reliquis bravioribus, glabris; *receptaculum* obovatum, foveolatum, nudum; *corollulae* omnes luteae, radiales ligulatae, bidentatae, involucro etiam triplo longiores; centrales tubulosae et quinquedentetae; *genitalia* generis; *achenium* obverse conicum, laeve, striatum, apice fere umbilicatum et ecoronatum; radiale utrinque margine alatum, dorso

tricostatum et in facie interna quadri - quinquecostatum; discoideum apterum, decemcostatum; *caulis* teres, glaucescens, fistulosus, striatus, decumbens, adscendens vel erectus, alterne ramosus, raro simplex, palmari-pedalis, glaber; *folia* tenuia, flexilia; radicalia multo minora, lanceelata, dentata; caulina inferiora modo grosse dentata, modo pinnatifida, basi cuneata, superne dilatata, laciniis incisis vel apice dentatis; superiora sessilia et semiamplexicaulia; suprema minora, oblongo-lanceolata, integra vel subintegra, amplexicaulia, auriculata vel subspathulata, apice trifida, basi dentato-serrata; *radix* simplex, fusiformis, transversa, lateraliter dense fibrillosa, veluti repens.

Floret a Februario ad Majum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et etiam in nemorosa: *Catania, Misterbianco, Paternò, Adernò, Mascalucia, Pedara, Milo, Bongiardo, Zaffarana.*

Icon. *Clus. Pl. Hist. 1. pag. 334.—Smith Engl. Bot. 8. tab. 540. — Moris Hist. Ox. sect. 6. tab. 4. fig. 1.* sub nomine: *Chrysanthemum annuum, minus, glaucum, segetum.*

Chrisanthemum segetum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1254. — DC. Prodr. 6. pag. 64. — All. Fl. Ped. 1. pag. 191. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 293.—Ten. Fl. Nap. 2. p. 234. Moris Fl. Sard. 2. pag. 403. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 484.—Torn. Fl. Sic. pag. 311.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 351.*

Xantophtalmum segetum. *Bert. Fl. It. 9. pag. 332. — Schultz. Ueb. die Tanac. pag. 17.*

Matricaria segetum. *Savi Fl. Pis. 2. pag. 271.*

Nomen vulgare: *Ciuri di maju.*

2. C. coronatum.—*Flores* in capitulis magnis, solitariis in apice caulis et ramorum, subinde duobus in axillis proximis; *scapus* striatus, apice incrassatus; *involucrum* calathi hemisphaericum, pyriforme, squamis pluriseriatis; externis minoribus, ovatis; internis ovato-oblongis, utrisque obtusis, concaviusculis, margine scarioso-ferrugineis vel albidis, dorso viridibus et nervo tenui carinatis; *receptaculum* fructus convexum, areolatum cum papillula aut cicatricula in medio areolarum; *corollulae* luteae vel lucido-aureae; radiales ligulatae, stellatae, uniseriatae, cuneatae, bi - tridentatae, dente medio breviore, basi augustatae, subinde pallentes, triplo-

quintuplo disco longiores; centrales tubulosae; *genitalia* ut in genere; *achenia* cuneiformia, flava, ecoronata, glandulosa, glandulis globosis, nitentibus, decemcostata, costis crassiusculis, apice inaequalibus; *caulis* teres, striatus, vel totus vel maximam partem intus spongiosus, erectus vel adscendens, alterne ramosus, crebre foliosus, palmari-bipedalis aut quidquam ultra, glaber et viridis; *folia* glabra, viridia, tenuia, patentia; ima pinnatifida; reliqua bipinnatifida; omnium laciniis angustis, inciso-dentatis, dentibus mucronulatis, rachide subdentata; inferiora in petiolum decurrentia; superiora sessilia, laciniis baseos amplexicaulibus; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter valde fibrosa, alba.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in pedemontana regione: *Catania, Misterbianco, Paternò, Adernò, Bronte, Maletto, Giarre, Riposto, Acireale, S. Gregorio, Viagrande, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 3. pag. 335.* sub nomine: *Chrysanthemum creticum.*

Chrysanthemum coronarium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1254. — DC. Prodr. 6. pag. 64. — Smith et Sibth. Fl. Gr. 9. pag. 90. tab. 877.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 293.— Ten. Fl. Nap. 2. pag. 235.—Moris Fl. Sard. 2. p. 404.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 484.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 351.—Torn. Fl. Sic. pag. 312.*

Pinardia coronaria. *Less. Syn. pag. 255.—Koch. Syn. ed. 2. pag. 419.—Bert. Fl. It. 9. pag. 334.*

Nomina vulgaria: *Maju, Ciuri di maju.*

Genus 3. ACHILLEA.

Flores in corymbo terminali, capitulis parvis, albis vel purpureis vel luteis, heterogamis; *involucrum* calathi ovato-oblongum, squamis ovatis, apice scariosis; *receptaculum* covexiusculum, paleaceum, paleis membranaceis, oblongis, hyalinis, flosculis subaequalibus; *corollulae* radiales ligulatae, abbreviatae, bi-tridentatae vel integrae, paucae et aliquando tubulosae; discoideae flosculosae, quinquedentatae, tubo obcompresso; *antherae* ecaudatae; *stigmata* non appendiculata; *achenia* obcompressa, oblonga, glabra, exalata sed marginibus

subnerviformibus instructa. Herbae perennes plus minus aromaticae; *radix* transversa, repens; *caulis* erectus, e tereti angulatus, simplex vel ramosus; *folia* alterna, varia.

Endl. Gen. Pl. pag. 431. n. 2649.—DC. Prodr. 6. pag. 24.—Lam. Ill. 7. tab. 683.—Bert. Fl. It. 9. pag. 388. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 495.—Torn. Fl. Sic. p. 312.— Lin. Gen. pag. 435.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 418.

1. A. ligustica. — *Flores* parvi in corymbo composito, fastigiato, bracteolato, bracteolis linearibus, integris brevibusque; *scapus* valde elongatus, erectus, ramosus, ramis alternis; *involucrum* calathi ovoideum, parum ultra lineam longum, squamis imbricatis, oblongis, obtusis, puberulis, nervo crassiusculo diremptis, margine integris, non scariosis; *receptaculum* depressum, refertum paleis numerosis, albo-scariosis, oblongis, acumine setaceo, longo terminatis, concavis et nervo viridi carinatis; *corollulae* albae; radiales ligulatae, exiguae, subrotundae, obtuse tridentatae, involucro vix longiores; centrales tubulosae, acute quinquedentatae, cito sordescentes; *genitalia* generis; *achenium* exiguum, apterum, compressum; *caulis* erectus, e tereti angulatus, virens, brevissime puberulus, striatus, foliis numerosis, approximatis vestitus, passim cum ramulis foliosis, axillaribus, brevissimis, abortivis, interdum superne cum ramis alternis floriferis, unitripedalis; *folia* bipinnatifida, laciniis brevibus, latiuscule linearibus, planis, distinctis et sejunctis, impuctatis, acutiusculis, apice calloso, muticis, lacinulis paucidentatis vel integris, breviter pubescentia; ima breviter petiolata; reliqua sessilia; *petioli* aut nulli, aut breves et alati; *radix* crassiuscula, repens, lateraliter tenuiter fibrillosa. Tota planta odorem gratum et intense camphoratum effundens.

Floret ab Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, frequentissima in regione pedemontana et nemorosa: *Boschi di Belpasso, Adernò, Paternò, Nicolosi, Pedara, Maletto, Zaffarana.*

Icon. *All. Fl. Ped. 1. pag. 181. tab. 53. fig. 2. — Sibth. Fl. Gr. tab. 897* ex ic. pictis. — *Bocc. Mus. pag. 33. tab. 25.* sub nomine: *Tanacetum album, tenuifolium, flore candido.*

Achillea ligustica. *All. Misc. Taur. 5. par. 1. pag. 69* et

Fl. Ped. cit.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 2210. — DC. Prodr. 6. pag. 26.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 419. — Bert. Fl. It. 9. pag. 405. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 496. — Torn. Fl. Sic. pag. 312.

Achillea sicula. *Raf. Prec. pag. 41.*

Nomen vulgare: *Canfaredda.*

Genus 4. Santolina

Flores in capitulis parvis, homogamis vel heterogamis, depresso-globosis, ebracteatis; *scapus* simplex, angulatus, lignosus, striatus, erectus, albo-pubescens, elongatus; *involucrum* calathi campanulatum, squamis imbricatis, adpressis, triseriatis, viridibus, margine membranaceo, albo-pubescentibus; *receptaculum* convexo-hemisphaericum et refertum paleis oblongis subamplexantibus; *corollulae* luteae vel rarius albidae; radiales subligulatae; centrales tubulosae, inferne compressae, bialatae, sed saepius in annulum ovarii apicem cingentem productae; *genitalia* inclusa; *achenia* oblonga, subtetragona, glaberrima, pappo nullo. Plantae suffruticosae, sempervirentes, aromaticae; *caulis* erectus, ramosus, ramis apice monocephalis; *folia* alterna, margine dentato-tuberculato vel pinnato-lobato.

Endl. Gen. Pl. pag. 431. n. 2651.—Lin. Gen. n. 342.—DC. Prodr. 6. pag. 35.—Lam. Ill. 7. tab. 260.—Bert. Fl. It. 9. pag. 91.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 453. — Torn. Fl. Sic. pag. 312.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 388.

1. S. ericoides.—*Flores* in capitulis parvis vel grandiusculis, depresso-globosis, solitariis, terminalibus; *scapus* lignosus, angulatus, striatus, albo-flocculosus, superne aphyllus, monocephalus, apice nunquam incrassatus; *involucrum* calathi constitutum squamis subpubescentibus, raro glabris, lanceolatis, nervo valido carinatis, apice obtusis, scariosis et laceris; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* luteo-aureae; radiales subligulatae, basi tubulosae, apice dilatatae et dentatae; centrales tubulosae, involucro longiores, glandulis minutis, aureis adspersae; *genitalia* et *achenium* generis; *caulis*

teres, erectus vel adscendens, plerumque ramosissimus, ramis veluti virgatis, stricte ramulosis, subfastigiatis, sparsis, confertis, semipedali-bipedalis, cinereo-tomentosus, subtetragonus; *folia* carnosula, rachide lineari, quadrifariam pectinato-pinnulata, pinnulis teretibus, crassiusculis, obtusis, subclavulatis, aequalibus, brevibus, erecto-patulis, cinereo-tomentosa; inferiora crebra; superiora remota et alterna, saepe simplicius seu distice pinnulata; *petioli* aut breves aut nulli; *radix* ramosa, lignosa, parce fibrillosa. Planta grate aromatica.

Floret Junio, Julio. ♄.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis et cultis regionis pedemontanae et nemorosae: *Biancavilla, Adernò, Bronte, Paternò.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 31.* sub nomine: *Abrotanum foemina, tereti breviori crispiori folio collecto, canescentius ac humilius, jucundius olens Cupani.*

Santolina ericoides. *Poir. Dict. Enc. 6. pag. 504.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 453. — Torn. Fl. Sic. pag. 312. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 363.*

Santolina Chamaecyparissus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1179. — DC. Prodr. 6. pag. 35.—All. Fl. Ped. 1. pag. 164.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 388. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 213.— Bert. Fl. It. 9. pag. 92.*

Nomen vulgare: *Protanu.*

Ob qualitatem amaram et fragrantem praestantissima in verminatione existimatur.

Genus 5. Pyrethrum

Flores in capitulis grandiusculis, solitariis vel corymbosis, heterogamis, aureis ac concoloribus aut discoloribus; *involucrum* calathi campanulatum, squamis imbricatis, margine scariosis; *receptaculum* convexum vel planum, nudum vel interdum paleolatum; *corollulae* radiales uniseriatae, ligulatae, foeminae; discoideae tubulosae, hermaphroditae, quinquedentatae, tubo saepius obcompresso, bialato, raro subtereti; *antherae* ecaudatae; *stigmata* disci exappendiculata; *achenia* omnia angulata, exalata, apice coronula membranacea termina-

ta. Species aetnea annua; *caulis* decumbens vel erectus; *folia* alterna, dentata aut varie lobata.

Endl. Gen. Pl. pag. 434. n. 2670.—DC. Prodr. 6. pag. 53.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 430. tab. 169. — Bert. Fl. It. 9. pag. 335.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 483. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 483.—Torn. Fl. Sic. pag. 313.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 400.

I. P. Myconis.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* plus minus longus, simplex vel ramosus, viridis, striatus, glaber vel pilosus; *involucrum* ludit hirsutum, pilosum, glabrum, squamis latiuscule lineari-spathulatis, obtusissimis, subaequalibus, nervo carinali tenui, viridi vel fusco, margine laterali angustissime, apice paulo latius scarioso-laceris; *receptaculum* ovoideo-conicum, acutum, areolato-papillatum, nudum; *corollulae* aurantiacae; radiales ligulatae, uniseriales, numerosae, obverse oblongae, cuneatae, emarginatae vel tridentatae, involucro nunc paulo, nunc duplo longiores; centrales tubulosae et quinquedentatae; *genitalia* ut in genere; *achenia* decemcostata, glabra, terminata coronula albo-membranacea, tenui, erosa, oblique secta, in acheniis radii tubum corollinum aequente et etiam superante, in acheniis disci paulo breviore; *caulis* teres, striatus, fistulosus, erectus, simplex vel superne ramosus, hirsutus vel pilosus, pilis confervoideis, rarius glaber, palmari-bipedalis, saepe rubescens; *folia* inferiora obovato-spathulata, in petiolum cuneata, obtusissima et subinde retusa; successiva oblongo-spathulata; superiora et ramea lingulata, sessilia, basi subpectinata et semiamplexicaulia; omnia argute serrato-mucronulata, subglaucescentia, praesertim subtus, glabra vel pilosa; *petioli* aut breves aut nulli; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, superne crassiuscula, inferne attenuata, fibris numerosis ramulorum vestita.

Floret a Majo ad Aestatem. ⊙.

Aetnae, in saxosis vulcanicis detritis et cultis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Leucatea.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 289* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 190.* sub nomine: *Chrysanthemum Bellidis minime folio, unicaule, monoflore, tenellum.*

Pyrethrum Myconis. *DC. Prodr. 6. pag. 61.—Guss. Syn.*

Fl. Sic. 2. pag. 483.—Torn. Fl. Sic. pag. 313.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 401.—Bert. Fl. It. 9. pag. 347.

Pyrethrum Myconi. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 587.*

Chrysanthemum Myconis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1254. — All. Fl. Ped. 1. pag. 191.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 293.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 234. — Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIX.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 351.*

— Var. *b.* hybridum.—*Flores* in capitulis paulo grandioribus; squamis involucri aequaliter lato-linearibus, glabris; *caulis* erectus, superne ramosus; *folia* inferiora suborbiculato-cuneata; dentibus omnium foliorum rotundatis, obtusis, vix cum apicula in medio. Planta tota glabra.

Floret una cum specie.

Pyrethrum hybridum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 483.—Torn. Fl. Sic. pag. 313.*

Pyrethrum paludosum. B. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 233.*

Pyrethrum Myconis var. β. hybridum. *DC. Prodr. 6. p. 61.*

Genus 6. Bidens

Flores in capitulis parvis, flavis, in radio aliquando albis, rarissime purpureis, nunc homogamis, discoideis, nunc radiatis, heterogamis; *scapus* breviusculus; *involucrum* calathi subglobosum, biseriatum, seriebus similibus dissimilibusque; *receptaculum* planiusculum et paleis oblongis, scariosis refertum; *corollulae* radiales ligulatae; discoideae tubulosae, limbo quinquedentato; *stigmata* cono brevi superata; *achenia* plus minus compressa, aculeata, rostro ab achenio vix diverso superata et desinentia in aristas 2-5 rigidas, retrorsum piloso-scabras. Plantae annuae; *caulis* tetraganus vel teres, saepe opposite ramosus; *folia* opposita; suprema alterna, indivisa vel partita, lobis incisis vel serratis.

Endl. Gen. Pl. pag. 413. n. 2541.—DC. Prodr. 5. pag. 593.—Less. Syn. 230.—Lam. Ill. 7. tab. 668.—Juss. Gen. 188.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 412. tab. 167.—Bert. Fl. It. 9. pag. 73. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 432. — Torn. Fl. Sic. pag. 314.

1. B. tripartita.—*Flores* in capitulis parvis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* brevis, tetragonus, subpilosus; *involucrum* squamosum, squamis ovato-lanceolatis, vix acutis, tenuiter striatis, capitulum superantibus, margine membranaceis, ciliolatis; *receptaculum* paleaceum, paleis albentibus, in dorso medio viridi - striatis, flosculos subaequantibus; *corollulae* radiales ligulatae, parvae, tridentatae; discoideae tubulosae, quinquifidae et involucrum aequantes; *genitalia* generis; *achenium* obovato-cuneatum, compressum, marginibus nudis vel superne retrorsum ciliatis, pappo ex aristis duabus, raro tribus, retrorsum glochidiatis, distinctis, in sicco flavidis; *caulis* erectus, angulatus, striatus, opposite ramosus, subinde ramo supremo solitario, spithamali - tripedalis, saepe purpurascens, glaber; *folia* opposita, petiolata, tripartita vel pinnato-quinquepartita, segmentis lanceolatis, acutis vel acuminatis, serratis, impari majore, plana, supra saturate viridia, subtus pallentia, subinde inferiora indivisa; *petioli* breves, subalati; *radix* transversa, fibris numerosis et ramulosis capillata.

Floret Augusto, Octabri. ⊙.

Aetnae, in sabulosis vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Zialisa.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 16. tab. 1113.—Dod. Pempt. pag. 595.*—sub nomine: *Hepatorium aquatile.* Optima.

Bidens tripartita. *Lin. Sp. Pl. pag. 1165. — DC. Prodr. 5. pag. 594.—All. Fl. Ped. 1. pag. 178.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 251. — Ait. H. Kew. 4. pag. 494. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 284. — Bert. Fl. It. 9. pag. 75. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 456.—Torn. Fl. Sic. p. 314.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 367.*

Bidens radiata. *Thuil. Fl. Par. ed. 2. pag. 422.*

Genus 7. Xanthium

Flores irregulariter glomerati vel racemoso-spicati, capitulis parvis, heterogamis, monoicis; *involucrum* in spica mascula subglobosum, uniseriatum, quinquephyllum, multiflorum, squamis liberis; in spica foeminea ovato - elongatum, gamophyllum, extus echinatum seu hamato - aculeatum, ro-

stris 1-2 superatum; *receptaculum* in flore masculo brevissimum, paleis inter flosculos sparsum, in foemineo subnullum; *corollulae* in flore masculo clavato-tubulosae, pilosiusculae, limbo breviter quinquilobo; *stamina* tubo gamosepalo vix adnata, antheris liberis, distinctis; *stigmata* duo aut unum, linearia, divergentia, ad latera papillifera; *achenia* compressa, singula in loculis singulis involucri demum indurati bilocularis nidulantia. Herbae annuae; *folia* alterna, incisa, spinoso-stipulata.

Endl. Gen. Pl. pag. 403. n. 2428.—DC. Prodr. 5. pag. 522. — Less. Syn. pag. 219. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 418. tab. 164.—Bert. Fl. It. 10. pag. 179. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 582.—Torn. Fl. Sic. pag. 314.

I. X. **spinosum.**—*Flores* parvi, racemoso-spicati; masculi in capitulo globoso, subsessili, cincto involucro quinquephyllo, foliolis linearibus, viridibus, villoso-canescentibus; foeminei in capitulo ovato-elongato, breviter pedicellato, tecto involucro gamophyllo, pubescente, echinis tenuibus, uncinatis; *corollulae, stamina, antherae, stigmata* et *achenia* ut in genere; *caulis* teres, striatus, modo prostratus, modo erectus, pubescens, jam ab imo alterne ramosus, uni-bipedalis; *folia* alterna, breviter petiolata, tri-quinquifida, laciniis lanceolatis, acutis vel acuminatis, impari longiore, supra saturate viridia, sparse et adpresse pilosa, in nervo medio et venis dense albo-villosa, subtus tota incano-tomentosa; suprema saepe simplicissima, lanceolata, integerrima; *petioli* breves sulcati, villoso-canescentes; *stipulae* spinosae, modo solitariae, modo duae oppositae, breviter stipitatae, tripartitae, longae, validae, pungentissimae, primo pallide flavae, postea luteo-aureae; *radix* fusiformis, lateraliter ramuloso-fibrillosa.

Floret a Julio ad Autumnum. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello, Battiati, S. Giovanni Galermo, Cibali, Misterbianco.*

Icon. *Lam. Ill. 8. tab. 765. fig. 4. — Moris. Hist. Pl. sect. 15. tab. 2. fig. 3.* sub nomine: *Xanthium spinosum, atriplicis folio.—Pluck. Phyt. tab. 239. fig. 1.* sub nomine: *Xanthium spinosum, lusitanicum.*

Xanthium spinosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1400. — All. Fl.*

Ped. 1. pag. 143. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 6028.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 345. — DC. Prodr. 5. pag. 523.—Bert. Fl. It. 10. pag. 182. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 582.—Torn. Fl. Sic. pag. 314.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 368.

2. X. **strumarium.**—*Flores* parvi, racemosi, terminales et axillares; *capitula* subsessilia; mascula superiora, pauca, globosa; foeminea paulum grandiora et ovato-globosa vel olivaeformia; *involucrum* villosum, foliolis flosculis albidis longioribus; *corollulae, stamina, stigmata* et *achenia* generis; *caulis* angulatus, sulcatus, erectus, simplex vel alterne ramosus, subinde lineolis purpureis, verticalibus pictus, unibipedalis; *folia* alterna, longe petiolata et in basi media breviter cuneata, tri-quinquelobata, lobis inaequaliter dentatis, acutis, basi trinervia, caeterum venis ramosis percursa, squallide viridia; *petioli* longi, cylindrici, glandulosi, sulcati; *radix* fusiformis vel fusiformi-ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ☉.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Cibali, S. Giovanni Galermo, Misterbianco.*

Icon. *Fl. Dan. tab. 970. — Lam. Ill. 8. tab. 765. fig. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 418.—Moris. Ox. sect. 15. tab. 2. fig. 2.* sub nomine : *Xanthium majus Amer. fructu spinulis aduncis armato.*

Xanthium strumarium. *Lin. Sp. Pl. pag. 1400. — DC. Prodr. 5. pag. 523.—Smith Engl. Fl. 4. pag. 136* et *Engl. Bot. 36. tab. 2544. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 328.—Bert. Fl. It. 10. pag. 180. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 582.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 368.—Torn. Fl. Sic. pag. 315.*

Nomen vulgare: *Mulingiana sarvaggia.*

Olim utebatur in strumis et in erysipelate.

Genus 8. Ambrosia

Flores in capitulis parvis homogamis, monoicis, racemosis, racemo spicaeformi, superne longo tractu masculo et basi brevi tractu foemineo, subinde cum floribus foemineis in axil-

lis foliorum superiorum; *involucrum* squamosum, squamis uniserialibus, fere omnino in cupulam concretis; *receptaculum* utrinque nudum; *corollula* masculi tubulosa, brevis, limbo quinquedentato; in flore foemineo nulla; *stamina* libera, filamentis brevissimis antherisque flavis et etiam liberis; *styli* duo, longi, exerti, recurvi; *achenium* ovatum, involucro inclusum et ibi nidulans. Herbae vel suffrutices; *caulis* apice ramosus, ramis in spicam floralem desinentibus; *folia* petiolata; inferiora opposita; superiora alterna, pinnato-lobata vel tribolata, rarius indivisa.

Endl. Gen. Pl. pag. 403. n. 2482.—DC. Prodr. 5. p. 525. Lin. Gen. n. 1057. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 417. tab. 164.—Bert. Fl. It. 10. pag. 184. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 583.—Torn. Fl. Sic. pag. 315.

I. A. maritima. — *Flores* parvi in racemo spicaeformi, terminali cauli et ramis, superne longo tractu masculo, capitulis cernuis, inferne foemineo vel cum floribus foemineis in axillis foliorum superiorum; *scapus* seu axis racemi plus minus elongatus, erectus, villosus, striatus; *pedicelli* alterni, brevissimi, cernui et villosiusculi; *involucrum* masculi breviter hispidum, campanulatum; foeminei fructigerum, ovatum, cornubus 4-5 rectis echinatum; *receptaculum* setoso-paleaceum; *corollulae* in masculis numerosae, lutescentes, tubuloso-obovatae, subscariosae, dentibus erecto - concavis, externe glanduloso-pilosis; in foemineis nullae; *stamina* brevissima, antheris perpendicularibus, apice acuminato, exerto, aristulato, glanduloso; *stylus* bipartitus, exertus; *caulis* teres, erectus, adscendens, alterne ramosus, ramis patulis, palmari-bipedalis, viridis, villosus; *folia* longiuscule petiolata, tripartita, segmentis pinnatifidis, lobatis vel dentatis, latiusculis, obtusis cum apiculo; supra cinereo - virescentia, subtus canescentia; superiora simplicia, oblongo - lanceolata, subintegra; omnia molliter villosa; *petioli* plus minus elongati; *radix* tenuis, fusiformis, longa, flexuosa, lateraliter fibrillosa et subinde ramulosa. Herba tota molliter incano-villosa, parum amara et odorem ambrosiacum effundens.

Floret a Majo ad Septembrem. ♃.

Aetnae, regione pedemontana, in arenosis vulcanicis mari

proximis: *Catania, Villascabrosa, Armisi, Ognina, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Barr. Ic. tab. 1144.* sub nomine: *Ambrosia vulgaris. Dod. Pempt. 35.* sub nomine: *Ambrosia.*

Ambrosia maritima. *Lin. Sp. Pl. pag. 1401. — All. Fl. Ped. 1. pag. 142.—Bert. Fl. It. 10. pag. 185.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 583.—Torn. Fl. Sic. pag. 315.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 5.—DC. Prodr. 5. pag. 525.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 346.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 568.*

Genus 9. Artemisia

Flores in capitulis parvis, homogamis vel heterogamis, racemoso-paniculatis; *involucrum* imbricatum, squamis numerosis, margine scariosis; *receptaculum* planiusculum vel convexum, epaleaceum, nudum vel hirsuto-fimbrillerum; *corollulae* luteae vel purpureae; radiales paucae, foemineae, tridentae vel indivisae, breves, subinde deficientes; discoideae hermaphroditae, quinquifidae; *stamina* inclusa, antheris ecaudatis; *stylus* exertus, longe bifidus; *achenia* obovata, disco epigyno minuto, pappo nullo. Herbae vel suffrutices amaro-aromatici; *caulis* decumbens vel erectus; *folia* alterna, varie pinnato-lobata.

Endl. Gen. Pl. pag. 438. n. 2694. — DC. Prodr. 6. pagina 93.—Lin. Gen. n. 945.—Juss. Gen. 184.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 387. tab. 164.—Smith Engl. Fl. 3. p. 405. Bert. Fl. It. 9. pag. 108. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 456. Torn. Fl. Sic. pag. 315.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 391.

1. A arborescens.—*Flores* in capitulis globosis, crassis, racemoso-paniculatis, racemo terminali composito, partialibus interdum approximatis, interdum remotis, erectis, in thyrsum coadunatis; *scapus* valde elongatus, angulato-striatus, ramosus, albo-tomentosus, ramis plus minus elongatis, basi foliis linearibus, albo-tomentosis suffultis; *pedicelli* ad ramos unilaterales, unde subsecundi, saepe uno vel duobus foliis linearibus suffulti, cernui, rarius erecti, albo-tomentosi; *involucrum* squamosus, squamis externis angustioribus et breviori-

bus, paucis, lanceolato-linearibus; internis ovatis, obtusis, apice ample scariosis; *receptaculum* convexum, dense fulveque villosum; *corollulae* numerosae, luteo - aureae, glabrae, tubo subglanduloso, involucro, paulo longiores et discum convexum sistentes; marginales foemineae, paucae; *genitalia* generis; *caulis* fruticosus, teres, subangulatus, erectus, alterne et valde ramosus, tri-quadripedalis, albo-tomentosus; *folia* incano-tomentosa; inferiora longe petiolata, tripinnata; superiora bipinnata; suprema sessilia, pinnulis omnium linearibus, modo latiusculis, modo angustis, obtusis, planis; *petioli* elongati aut breves, sulcati, subalati, incano-tomentosi; *radix* lignosa, ramosa, fusca, fibrillosa. Tota planta incano - tomentosa, aromatica et parum amara.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♄.

Aetnae, regione pedemontana, ad sepes et in saxosis vulcanicis maritimis: *Catania, Armisi, Villascabrosa, Ognina, S. Giovanni La Punta, Belpasso, Paternò, Adernò.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 175.* et *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 87.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 179.* sub nomine: *Absynthium vulgare multis. — Dod. Pempt. 21.* sub nomine: *Abrotanum foemina, arborescens.—Lob. Ic. 753.* sub nomine: *Abrotanum arborescens.*

Artemisia arborescens. *Lin. Sp. Pl. pag. 1188. — DC. Prodr. 6. pag. 121. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 108.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 391.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 121.—Bert. It. 9. pag. 121.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 456.—Torn. Fl. Sic. pag. 315.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 364.*

Artemisia argentea. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 285.*

Nomina vulgaria: *Erva janca, Assinziu arboriu.*

Vinum, tincturam, seu alcoholatum, ac salem dictum absinthii, e foliis hujus plantae, et non ab illis *A. Absinthii,* obtinere usi sunt Aetnicoli.

Genus 10. Tanacetum

Flores in capitulis solitariis vel corymbosis, parvis, subglobosis, luteis, homogamis vel heterogamis; *involucrum* cam-

panulatum, imbricatum, squamis oblongis, inaequalibus, margine scariosis; *receptaculum* convexum, alveolatum, nudum; *corollulae* marginales ligulatae, paucae, foemineae, tri-quinquedentatae, subinde decificientes; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquedentatae; *antherae* ecaudatae; *stigmata* exappendiculata; *achenium* oblongum, angulatum et marginulo brevissimo, integro vel dentato, sessili, coronatum. Herbae vel suffrutices amaro-aromatici; *caulis* erectus, saepe rubeolus; *folia* alterna, varie dissecta.

Endl. Gen. Pl. pag. 439. n. 2696.—DC. Prodr. 6. pag. 127.—Lin. Gen. pag. 944.—Gaertn. De Fruct. et Semin. 2. pag. 395. tab. 165.—Bert. Fl. It. 9. pag. 104.—Lam. Ill. 7. tab. 696. — Smith. Engl. Fl. 3. pag. 404. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 396.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 455.—Torn. Fl. Sic. pag. 316.

1. T. vulgare.—*Flores* in capitulis parvis, subglobosis, corymbosis, corymbis compositis, fastigiatis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* erectus, angulatus, rubeolus, glaber vel raro pilosus, alterne vel opposite ramosus; *pedicelli* erecti, angulati, pubescentes et foliis bractealibus viridibus suffulti; *involucrum* ex viride flavescens, squamis villosiusculis, margine scariosis et praecipue superne, ibique erosulis; *receptaculum* generis; *corollulae* exiguae, luteo-aureae, involucrum vix superantes; marginales tridentatae, subinde deficientes; *genitalia* generis, ac inclusa; *achenium* parvum, angulatum, sulcatum, albidum, subglandulosum, apice marginulo membranaceo, brevi, lobulato coranatum; *caulis* herbaceus, erectus, angulatus, simplex vel superne ramosus, uni-tripedalis, saepe rubescens; *folia* interrupte pinnata, rachide dentata; inferiora pinnis pinnatifidis, segmentis serratis, longe petiolata; superiora pectinato-serrata, serraturis serrulatis, sessilia, utraque ludunt pinnis et laciniis latioribus vel angustioribus, profundius vel minus profunde sectis; omnia laete virentia; *petioli* saepe basi lacinulose-auriculati; *radix* repens, caules approximatos, gregarios emittens. Planta glabra aut vix hic illic pilosula et odorem terebinthaceum, non ingratum, effundens.

Floret a Julio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et etiam in nemo-

rosa et alpina: *Catania, Mascalucia, Boschi di Nicolosi, Belpasso, Paternò, Adernò, Foresta vecchia di Bronte, Maletto, Castiglione, Randazzo, Francavilla.*

Icon. *Lam. Ill. tab. 696. fig. 1. — Gaertn. De Fruct. 2. tab. 165.—Plenck. Ic. Pl. med. 7. pag. 7. tab. 611.*

Tanacetum vulgare. *Lin. Sp. Pl. pag. 1148.—DC. Prodr. 6. pag. 128.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 405.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 284.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 166.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 455.—Torn. Fl. Sic. pag. 316.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 362. — All. Fl. Ped. 1. pag. 164. — Schultz. Ueb. die Tanac. pag. 52. — Reich. Exc. 1. pag. 225.*

— Var. *b.* siculum. — *Caulis* valde erectus et elongatus, rubeolus; *folia* omnia bipinnata, elongata et elongata et dentata.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in elatioribus locis alpinae regionis: *Montagnola, Concazze.*

Torn. Fl. Sic. pag. 316.

Nomen vulgare: *Erva di li vermi.*

Ob proprietatem tonicam, amaram, cardiacam, haec species et varietas utiles ab Aetnicolis praedicantur in debilitate stomachi, in hysteria, in intermittentibus et in verminatione.

Genus. 11. Doronicum.

Flores in capitulis magnis, flavis, solitariis, heterogamis, longe pedunculatis; *involucrum* pauciseriatum, squamis linearibus, acuminatis, subaequalibus; *receptaculum* subconvexum, epaleaceum, pilosiusculum; *corollulae* marginales ligulatae, foemineae, uniseriatae, bi-tridentatae vel integrae; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquedentatae; *antherae* ecaudatae; *stigmata* disci truncata, apice tantum penicillata; illa radii brevia, obtusa; *achenia* oblongo-turbinata, sulcata, erostria, exalata; in disco pappo piloso, sessili superata et in radio calva seu pappo destituta. Herbae glabrae vel subhirsutae; *rhizoma* saepe repens aut tuberosum; *caulis* erectus, simplex vel ramosus; *folia* alterna; radicalia petiolata; caulina plus minus amplexicaulia.

Endl. Gen. Pl. pag. 457. n. 2802. — Lin. Gen. 959. — Gaertn. De Fruct. 2. tab. 173.—DC. Prodr. 6. pag. 320.— Bert. Fl. It. 9. pag. 306. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 482.—Torn. Fl. Sic. pag. 316. — Lam. Ill. Gen. tab. 679. fig. 1. a-f.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 445.

1. D. caucasicum.—*Flores* in capitulis solitariis, terminalibus, amplis, longe pedunculatis; *scapus* cylindricus, fistulosus, viridis, plus minus elongatus, nudus vel folio bracteali, lanceolato-lineari instructus; *involucrum* squamosum, squamis biserialibus, anguste linearibus, valde acuminato-attenuatis, subpilosis, ciliatis, radium subaequantibus; *receptaculum* pilosum, subconvexum; *corollulae* ut in genere, sed ligulae marginales basi villosae et involucro duplo longiores; *genitalia* generis; *achenia* marginalia conica, glaberrima, epapposa; centralia obovata, hirsuta et pappo terminata; *caulis* simplicissimus, erectus, teres, striatus, glaber vel raro pilosiusculus, dodrantali-sesquepedalis; *folia* radicalia longe petiolata, petiolo hirsuto, sulcato, basi albo, dilatato, crassiusculo, amplexicaule, limbo aut parvo aut grandiusculo, cordato-ovato, obtuso, sinu nunc amplo, nunc stricto, radiatim nervosa, flexilia, viridia, obiter crenata, crenis latiusculis, molliter pubescentia, raro grossiuscule dentata, interdum subintegra, ciliata; *caulina* aliqua grandia, inter se remota, sessilia, radicalibus omnino distincta, ovato-oblonga, exquisite cordato-ovata, sinu nunc amplo, nunc angusto, acuta, grosse et acute dentata, intense viridia, glabra vel raro pilosula, ciliolata; aliqua superiora oblonga, dentata, acuta, basi late cordato-amplexicaulia; *radices* crassiusculae, horizontales, albae, hinc inde in tubera oblonga per tranversos circulos exasperata, incrassatae, fibras nigras perpendiculares emittentes, aromaticae.

Floret a Majo ad octobrem. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et alpina, rara: *Milo, Zafferana, Valle di Calanna.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 232* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 246.* sub nomine: *Doronicum alpinum, radice scorpioide candida, monadon.*

Doronicum caucasicum. *Marsch. Fl. Taur. Cauc. 2. pag. 321.* et *3. pag. 577.—Spr. Syst. Veg. 3. pag. 569. var. b.*

italicum.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 482.—Torn. Fl. Sic. pag. 312. — DC. Prodr. 6. pag. 320. — Hook. Bot. Mag. tab. 3143.

Doronicum orientale. *Willd. en. H. Ber. pag. 898.*

Doronicum Columnae var. β *Bert. Fl. It. 9. pag. 309. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 229. tab. 79.*

Doronicum cordifolium. *Koch. Syn. ed. 2. pag. 420.*

Doronicum eriorhizon. *Guss. in litt. 1831.*

Olim laudatum in colica et vertigine. Nunc desuetum.

Genus 12. Cineraria

Flores in capitulis subumbellatis vel corymbosis, luteis, heterogamis vel raro homogamis; *involucrum* uniseriale, squamis aequalibus, parallelis, basi nudum; *receptaculum* nudum, planum; *corollulae* marginales ligulatae, foeminae, involucro longiores, aliquando deficientes; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquecostatae, tubo albo, apice quinquifido; *stylus* exertus, granuloso-pilosus, coloratus; *stigma* bifidum, recurvatum, albo-luteum, granulatum; *achenium* plano-convexum, striatum, pubescens vel glabrum, pappo pluriseriali, setis albis, scabriusculo-pilosis, aequalibus. Plantae perennes vel suffruticosae, erectae, pubescentes vel tomentosae; *folia* ludunt ovata, oblonga, lanceolata, integra, multifida, bipinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 456. n. 2797. — DC. Prodr. 6. pagina 305.—Lin. Gen. pag. 426. — Juss. Gen. pag. 181.—Lam. Ill. 7. tab. 675.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 446. tabul. 170.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 443. — Bert. Fl. It. 9. pag. 289. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 479. — Torn. Fl. Sic. pag. 317.

1. C. ambigua.—*Flores* in capitulis paniculato-corymbosis, parvis, numerosis, terminalibus vel axillaribus, corymbo convexo; *scapus* elongatus, erectus, albo-tomentosus, alterne ramosus, teres, striatus, basi folio florali bracteaeformi suffultus; *pedicelli* uniflori, longiusculi, albo-tomentosi, cylindrici, foliolis linearibus sparsi; *involucrum* pubescens, squamis lan-

ceolatis, acutis, trinerviis, margine scariosis et lutescentibus; *receptaculum* planum, nudum; *corollulae* aureae; *genitalia* generis; *achenium* glabrum, luteo-fuscum, pappo sordide albente, biseriali, setis elongatis, aequalibus, scabro-pilosis; *caulis* tenuis, teres, striatus, ramosus, inferne tomentosulus, superne puberulus, lignosus, viridis, uni-bipedalis; *folia* pinnatifida, lobo impari maximo, inciso-dentato, in inferioribus ovato, in superioribus oblongo, membranaceo, supra viridia, subflocculosa vel glabra, subtus incano - tomentosa; *petioli* inferiores elongati, albo - tomentosi, canaliculati; superiores breviores; *radix* lignosa, ramosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Boschi di Nicolosi, Pedara, Zaffarana, Germinara, Boschi di Paternò, Giarre, Riposto, S. Tecla.*

Icon. Nulla.

Cineraria ambigua. *Biv. Bern. Manip. 3. pag. 5.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 480.—Torn. Fl. Sic. pag. 317.* et *Sagg. di Geogr. Bot. per la Sic. pag. 22. — Bert. Fl. It. 9. pagina 297.*

Cineraria alpina. *Ucr. Hort. Pan. pag. 360.*

Senecio ambiguus. *DC. Prodr. 6. pag. 356. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 348.*

2. **C. bicolor.** — *Flores* in capitulis corymbosis, corymbo composito, valde ramoso et fastigiato, dense cano-tomentoso, terminali vel axillari; *scapus* valde elongatus, rubro-fuscus et cinereo-tomentosus, basi folio florali, lineari suffultus, ramosus, ramis scapo conformibus, alternis et basi a folio florali etiam suffultis; *pedicelli* cylindrici, plus minus elongati, cinereo - tomentosi et foliis bracteaeformibus sparsi; *involucrum* illo praecedentis simile at dense albo-tomentosum; *receptaculum, corollulae* et *genitalia* ut in genere; *achenium* cylindricum, glabrum, striatum, papposum, pappo ut in praecedente; *caulis* fruticosus, firmus, lignosus, fere bipedalis, flexuosus, una cum ramis pubescens et subangulatus; *folia* circumscriptione oblongo-elliptica, pinnatifida, laciniis latis, obtusis, integris vel apice subtrilobis, superioribus confluentibus, supra saturate viridia, flocculosa, subtus cano-tomentosa, 5-6 pollices longa et 1-1 $^1/_2$ lata; *petioli* breves, sulcati, basi a-

lato-membranacei et subamplexicaules; *radix* lignosa, ramosa, fibrosa.

Floret Junio, Julio. ♄.

Aetnae, regione pedemontana, in saxosis et sabulosis vulcanicis mari proximis: *Catania.*—Rara.

Icon. *Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 55. tab. 871.* sub nomine: *Cineraria maritima.*

Cineraria bicolor. *Willd. Sp. Pl. 3. pars 3. pag. 2085.— Ten. Fl. Nap. 5. pag. 227. — Bert. Fl. It. 9. pag. 295. — Torn. Fl. Sic. pag. 317.*

Senecio bicolor. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 348.*

Cineraria maritima. *Sibth. et Smith loc. cit.* et *Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 179.*

Genus 13. Senecio

Flores in capitulis solitariis, corymbosis aut paniculatis, homogamis, discoideis aut heterogamis; *involucrum* uniseriale, nunc nudum, nunc squamellis accessoriis calyculatum, squamis saepe apice sphacelatis, margine subscariosis, dorso frequenter binervatis; *receptaculum* epaleaceum, nudum et alveolatum; *corollulae* marginales saepe ligulatae, foemineae; centrales tubulosae, hermaphroditae, quinquifidae; omnes luteae, rarissime purpureae vel albae; *antherae* ecaudatae; *stigmata* disci truncata, apice solo penicillata; *achenia* sulcato-angulata vel teretiuscula, erostria, exalata, papposa, pappo piloso, pluriseriali, caduco, setis rectis, subaequalibus, tenuissimis, albis, scabriusculis. Herbae vel frutices innumeri polymorphi; *folia* alterna, integra vel multifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 458. n. 2811.—DC. Prodr. 6. pag. 340.—Lin. Gen. pag. 424.—Juss. Gen. pag. 181.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 400. tab. 166. — Lam. Ill. 7. tab. 676. Bert. Fl. It. 9. pag. 211.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 470. Moris Fl. Sard. 2. pag. 421.—Torn. Fl. Sic. pag. 418.

1. S. vulgaris. —*Flores* in capitulis apice caulis et ramorum subcorymbosis, parvis, nubilibus nutantibus; *scapus* viridis, striatus, villosus, ramosus, ramis alternis; *pedicelli* cylindri-

ci, sulcati, apice ramorum 2-3-floriferi, bracteolati, erecti, flocculosi, sub involucro incrassati; *involucrum* calathi primo cylindricum, deinde conico-turbinatum, squamis apice sphacelatis, accessoriis brevissimis; *receptaculum* planum, nudum; *corollulae* luteae, involucrum vix superantes, omnes tubulosae, quinquedentate, raro marginales brevissime ligulatae; *genitalia* generis; *achenium* teres, sulcatum, sursum pilosum, pappo molli niveo, corollulis subaequali et ipso achenio duplo longiore terminatum; *caulis* tener, succosus, angulatus, striatus, pilis raris, articulatis, albis, eglandulosis adspersus, simplex vel alterne ramosus et saepe jam ab imo spithamali-pedalis, subinde inferne purpurascens; *folia* inferiora obovata, petiolata; superiora sinuato-incisa vel pinnatifida, sessilia, basi dilatata, amplexicaulia; omnia obtusa, inaequaliter dentata, tenera et quidquam succulenta, supra viridia, subtus pallidiora, glabra vel pilosa, rarius subtus flocculosa, rachide foliacea et dentata; *petioli* breves et alati; *radix* potius crassa, brevis, fusiformis, simplex vel inferne ramosa, fibris numerosis capillata.

Floret per totum annum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana ubique et in nemorosa rara.

Icon. *Smith Engl. Bot. 11. tab. 747.—Fl. Dan. tab. 513. Dod. Pempt. pag. 641. fig. 2.* sub nomine: *Erigeron minus. Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 159.* sub nomine: *Senecio minor vulgaris C. B. P.*

Senecio vulgaris. *Lin. Sp. Pl. pag. 1216. — DC. Prodr. 6. pag. 341.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 428.—Ait. Fl. Dan. tab. cit.—All. Fl. Ped. 1. pag. 199. — Bert. Fl. It. 9. pagina 212.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 290.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 123.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pagina 471.* cum var. *b.* et *c.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 318. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 421. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 343.*

Nomen vulgare: *Erva di li Cardiddi,* quia in viridi herba et achenia juniora a *Fringilla Cardueli* valde expetita.

2. S. aetnensis.—*Flores* in capitulis magnis, luteis, terminalibus vel axillaribus, raro solitariis, saepe corymbosis; *scapus* tenuis, glaber, glauco-virens, ramosus; *pedicelli* breves, cylindrici, bracteolati; *involucrum* calathi campaniforme, squa-

mis linearibus, margine albido-membranaceis, apice sphacelatis et fusco vel nigro-coloratis, squamulis accessoriis lanceolatis, quadruplo brevioribus et apice etiam sphacelatis et fusco vel nigro-coloratis; *receptaculum* alveolatum, planum; *corollulae* marginales ligulatae, oblongae, apice denticulatae, luteae, involucro fere duplo longiores, denique revolutae; centrales tubulosae, quinquedentatae, pallide flavae; *genitalia* generis; *achenium* glabrum, sulcatum, albidum, papposum; *caulis* crassiusculus, glaucus, glaber, striatus, erectus vel etiam e decumbenti adscendens, simplex, crebre foliosus, spithamali-dodrantalis, saepe ex eadem radice plures, caespitosi; *folia* carnosula, numerosa, approximata; inferiora oblongo-spathulata, in petiolum decurrentia; reliqua sessilia, lanceolata, acutiuscula, basi auriculato-amplexicaulia; omnia modo integerrima, modo dentata et pruina albo-grisea obtecta; *petioli* brevissimi vel nulli; *radix* lignosa, transversa, fibris numerosis vestita.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione alpina et nemorosa, raro in pedemontana: *Piano del Lago, Cava grande, Cava piccola, Milo, Boschi di Nicolosi, Filiciusa, Mascalucia, Viagrande, Catania, Paternò.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 160.* et *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 165.* sub nomine: *Jacobea aetnica, Isatidis folio molli ac candido, folio medio albo, medio luteo. — Bonan. tab. 161.* et *Cup. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 162.* sub nomine: *Jacobea orinos, latifolia, Isatidis sativi folio, leviter dentato, aetnensis. — Bonan. tab. 168.* et *Cup. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 70.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 203.* sub nomine: *Jacobea aetnea, Persici folio crasso, glauco.*

Senecio aetnensis. *Jan. Cat. pag. 14.—DC. Prodr. 6. pagina 355. — Bert. Fl. Ital. 9. pag. 220. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 475. — Torn. Fl. Sic. pag. 318. et Sagg. di Geogr. Bot. per la Sic. pag. 28.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 345.*

Senecio squalidus γ. aetnensis. *Jan. Cat. pag. 14. n. 74.*

Senecio chrysanthemifolius. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 52.*

Senecio carnosus. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXVIII.*

Jacobea sicula, Glasti folio. *Tourn. Inst. 1. pag. 486.*

Jacobea carnosa. *Presl Del. Prag. pag. 93. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 563.*

3. **S. gallicus.** — *Flores* in capitulis grandiusculis, luteis, subcorymbosis; *scapus* longiusculus, ramosus; *pedicelli* longi, bracteolati; *involucrum* calathi squamosum, squamis internis longiusculis, margine scariosis, apice acuminatis aut sphacelatis; externis brevissimis, paucis vel nullis; *receptaculum* planum, alveolatum; *corollulae* marginales ligulatae, patentes, demum ut in affinibus revolutae; centrales tubulosae, quinquedentatae; *genitalia* generis; *achenium* striatum, cano-puberulum, pappo albo-plumoso terminatum; *caulis* erectus, subspithamalis, basi simplex vel ramosus, ramis lateralibus inferioribus adscendentibus, glaber, viridulus; *folia* carnosula, laete virentia, plus minus approximata, glabra vel raro villis albis sparsa; radicalia et caulina inferiora petiolo amplexicauli suffulta; reliqua sessilia, raro auriculata, auriculis acutis, integris vel dentatis; omnia pinnatifida, laciniis brevibus, linearibus, inter se remotiusculis; *petioli* breves aut alati; *radix* fusiformis, gracilis, longiuscula et lateraliter valde fibrillosa.

Floret a Martio ad Majum. ⊙.

Aetnae, regione pedemontana, in saxosis vulcanicis sabulosis et mari proximis: *Catania.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 161.* sub nomine: *Jacobea aetnensis, folio oblongo, laciniato, nervoso;* et *tab. 160.* sub nomine: *Jacobea laciniata cornu Cervi, forcellae modo.—Bocc. Pl. Sic. rar. tab. 41. fig. 1.* sub nomine: *Jacobea pumila, gallica.*

Senecio gallicus. *Will. Delph. 3. pag. 230. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 477.—Torn. Fl. Sic. pag. 318.*

Senecio coronopifolius. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 273.—DC. Prodr. 6. pag. 344.—Bert. Fl. It. 9. pag. 223.*

4. **S. erraticus.**—*Flores* in capitulis parvis, luteis, corymbosis, corymbis terminalibus cauli et ramis; *scapus* cylindricus, elongatus, ramosus; *pedicelli* divergentes, bracteolis paucis, alternis, remotis, linearibus, brevissimis adspersi; *involucrum* primo hemisphaericum, postea campanulato-patens, squamis lanceolatis, acutis, apice fuscis, non sphacelatis, margine albido-membranaceis, squamellis calyculi seu accessoriis dimidio brevioribus vel nullis; *receptaculum* nudum, alveolatum; *corollulae* luteo-aureae, marginales involucro duplo longiores; *genitalia* generis; *achenium* parvum, striatum, flavido-

virens, pappo tenui, glabro, albido terminatum; *caulis* teres, erectus, striatus, subflexuosus, firmus, nunc ab imo ad summum nunc tantum superne ramosus, ramis alternis, axillaribus, sparsis, divaricatis, a spithama ad tres pedes longus, inferne rubro-purpurascens, glaber vel flocculo fugaci obductus; *folia* polymorpha; radicalia prima indivisa, cordato-ovata, obtusissima, dentata, fugacia; successiva et caulina inferiora lyrato-pinnatifida, segmento impari maximo, cordato-ovato, obtusissimo, toto lato, dentato vel subinciso, laciniis lateralibus remotis, horizontalibus, multo minoribus, subinde exiguis et fere ramentaceis, plus minus dentatis; basi auriculis parvis, paucilacinulatis, amplexicaulibusve; suprema pinnatifida, laciniis angustis, terminali tantum quidquam grandiore, ovata; floralia bracteaeformia, exigua; *petioli* erecti, plus minus elongati, aliquando alato-lyrati, glabri, virides; *radix* fusiformis, crassa, brevissima, albida, fibris lateralibus multis, crassiusculis, longis, ramulosis. Herba, contrita, raphanum olens.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis saepe cum argilla mixtis: *Catania, Vallone di Nesima, Misterbianco, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Reich. Pl. Crit. Cent. 4. f. 538.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 142.* sub nomine: *Jacobea vulgaris laciniata Raphanifolio* et *ed. Bibl. Cat. 1. tab. 166.* sub nomine: *Jacobea vulgaris laciniata C. B. P. Raphanifolio C. B. P. var. glabro.—Bonan. Panph. tab. 159.* sub nomine: *Jacobea vulgaris laciniata C. B. P. foliiis ad Raphanum accedentibus minus hirsutis C. B. P. var.*

Senecio erraticus. *Bert. Rar. Ital. pl. dec. 3. pag. 62.* et *Amoen. Ital. pag. 92.* et *214.* et *Fl. It. 9. pag. 237.—DC. Prodr. 6. pag. 349.—Spr. Syst. Veg. 3. pag. 559.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 290. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 479. — Torn. Fl. Sic. pag. 319. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 427.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 345. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 220.*

Senecio aquaticus. *Lanf. Mant. in Conf. e Brugn. Giorn. dec. 2. tom. 10. pag. 388.*

Senecio Jacobea. *Nacc. Ven. 4. pag. 120.*

Cineraria bicolor. *Viv. Fl. Cors. diagn. pag. 15.*

5. S. **squalidus.**—*Flores* in capitulis mediocris magnitudinis et etiam grandiusculis, luteis, heterogamis, corymbosis; *scapus* elongatus, cylindricus, viridis, glaber, raro sparse pilosus, ramosus; *pedicelli* elongati, cylindrici, inaequales, bracteolatis, bracteolis alternis, linearibus, apice acutis, fuscis, basi amplexicaulibus; *involucrum* campaniforme, glabrum, squamis linearibus, apice fusce castaneis, breviter sphacelato-barbellatis, squamellis calyculi seu accessoriis brevissimis, laxis vel raro nullis; *receptaculum* planum, foveolatum; *corollulae* luteolo-aureae, marginales sero revolutae; *genitalia* generis; *achenium* puberulum, papposum, pappo albo, plumoso; *caulis* adscendens vel erectus, subangulatus, striatus, simplex vel alterne ramosus, glaber vel pilosulus, viridis; *folia* valde polymorpha, tenuia, pinnatifida et saepe bipinnatifida, laciniis anguste linearibus, integris vel parce et acute dentatis, glabris vel pilosis, pilis albis, articulatis, subinde numerosioribus in basi folii; inferiora longe petiolata; superiora sessilia, basi parviauriculata, auriculis amplexicaulibus, dentatis vel integris; *petioli* aut breves, aut elongati, alati, amplexicaules; *radix* fusiformis, potius gracilis, longiuscula, lateraliter valde et tenuiter fibrillosa, alba.

Floret a Martio ad Aestatem. ♃.

Aetnae, ubique in regione alpina et nemorosa, raro in pedemontana: *Osservatorio, Monte Capriolo, Cava grande, Nicolosi, Bronte, Maletto.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 173.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 132. fig. 2.* sub nomine: *Jacobea aetnica, Chrysanthemi segetum Lobelii folio, umbellifera.* — *Bonan. Pamph. Sic. tab. 167* sub nomine: *Jacobea aetnica Chrysanthemi segetum Lobelii folio, umbellata.*

Senecio squalidus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1218.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 431 et Engl. Bot. 9. tab. 600.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 123* et *5. pag. 226.—Jan. El. pag. 14. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 476. a. incisus.—Bert. Fl. It. 9. pag. 221. — Torn. Fl. Sic. pag. 319. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 344.*

Nomen vulgare: *Erva di S. Petru.*

Ab Aetnicolis cataplasma foliorum in verminatione puerorum adhibetur.

— Var. *b.* chrysanthemifolius.—*Caulis* basi suffruticosus, ramosissimus, rubeolus, cylindricus, striatus, pubescens; *folia*

tenuia, 1-2-pinnatifida, laciniis augustis, linearibus, denticulatis, margine subrevolutis.

Floret per totum annum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa ubique: *Catania, Ognina, Viagrande, Acireale, Paternò, Adernò, Bronte, Maletto.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. Pl. rar. tab. 36. pag. 66.* sub nomine: *Jacobea Chrysanthemi facie.*

Senecio squalidus var. *b.* chrysanthemifolius. *Guss. Syn. cit.* et *Torn. Fl. Sic. cit.*

— Var. *bb.*—*Caulis* erectus, adscendens, ramosus, viridis, glaber, striatus, virgatus, sparse foliosus; *folia* laciniata, laciniis distantibus, linearibus, glabris, planis, acuminatis, raro dentatis vel denticulatis.

Floret Martio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Viagrande, Mascalucia, Pedara, Acireale, Giarre.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 218* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 31.* et *Bonan. Panph. tab. 158.* sub nomine: *Senecio minor altilis umbellatus Stoebes foliis.*

Senecio squalidus var. *bb. Guss. Syn. cit.* et *Torn. Fl. Sic. cit.*

— Var. *c.* microglossus. — *Flores* in capitulis grandiusculis; *corollulae* marginales minimae, involucrum vix superantes et revolutae; *caulis* erectus, ramoso-divaricatus, viridiglaucus, glaber, striatus, basi sublignosus, rubeolus; *folia* oblonga, 1-pinnatifida, viridia, crassiuscula, laciniis dentatis, planis, glabris; *petioli* inferiores longi, glabri; medii breves, alati, amplexicaules, auriculis dentatis; superne nulli.

Floret una cum specie. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Milo, Zaffarana, Bronte, Catania, Acireale, Bongiardo, Linera.*

Senecio squalidus var. *c.* microglossus. *Guss. Syn. cit.* et *Torn. Fl. Sic. cit.*

— Var. *d.* aetnensis.—*Flores* in capitulis grandiusculis, corymboso-paniculatis; *scapus* bi-trichotomus, pauciflorus; *pedicelli* tenues, breviusculi, bracteolati, bracteolis exiguis erectisque; *caulis* prostratus, sublignosus, rubeolus, subangulatus, ramosus, pubescens, striatus; *folia* crassiuscula, oblongo-obovata, pinnato-partita vel piunatifida, supra saturate

viridia, subtus pallidiora, glabra, laciniis et segmentibus distantibus; *petioli* elongati, decurrentes.

Floret a Martio ad Aestatem. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Monte Capriolo, Filiciusa, Serrapizzuta, Cava grande.*

Senecio squalidus var. *d.* aetnensis. *Torn. Fl. Sic. cit.*

An species propria ?

Genus 14. HELICHRYSUM

Flores in capitulis corymbosis, luteis, homogamis vel heterogamis; *involucrum* ovatum vel cylindraceum, squamis numerosis, imbricatis, adpressis, scariosis, coloratis; *receptaculum* planum, epaleaceum, nunc nudum aut areolatum, nunc fimbrilliferum; *corollulae* omnes tubulosae, quinquedentatae, hermaphroditae vel saepe marginales foeminae, paucae, uniseriatae gracilesve; *antherae* basi caudato-bisetae; *stigmata* exerta, apice vix incrassata; *achenia* sessilia, erostria, areola terminali, papposa, pappo uniseriato, setis scabriusculis, liberis vel basi aequaliter concretis vel inaequaliter subcoadunatis. Herbae vel suffrutices; *folia* alterna, simplicia.

Endl. Gen. Pl. pag. 446. n. 2741.—DC. Prodr. 6. pag. 169.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 465.—Torn. Fl. Sic. pag. 321. — Gaertn. De Fruct. tab. 166. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 385.

1. H. italicum.—*Flores* in capitulis parvis, ovatis, breviter pedicellatis, corymbosis, corymbo terminali, composito; *scapus* brevis, albo-tomentosus, bracteatus, ramosus; *pedicelli* breves, cylindrici, erecti, monoflori, albo-tomentosi; *involucrum* conico-turbinatum vel turbinato-campaniforme, glabrum, nitens, rarius puberulum, squamis inaequalibus, imbricatis, oblongis, subobtusis, flavis; externis brevioribus, basi extusve tomentosis; internis disco aequalibus; *receptaculum* planum, alveolatum, nudum; *corollulae* luteo-aureae, involucro subaequales; *genitalia* generis; *achenium* parvum, teres, oblongum vel obovatum, compressiusculum, tubo corollino subaequale, pilosum, papposum, pappo uniseriato, se-

tis albidis, scabriusculis; *caulis* decumbens vel adscendens, a semipede ad pedem longus, lignosus, suffruticosus, cano-tomentosus, cylindricus, striatus, basi subcaespitosus, ramis virgatis, alternis, erectis; *folia* linearia, breviuscula, obtusa, sessilia, supra viridia, subtus cano-tomentosa, margine revoluta; inferiora conferta; in caulibus annotinis rariuscula; *radix* longa, lignosa, ramosa, fibrosa. Tota planta odorem ingratum effundens.

Floret Majo, Junio, Julio. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa frequentissima: *Catania, Ognina, Acireale, Mascalucia, Pedara, S. Giovanni La Punta, Paternò, Bronte, Maletto, Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 9* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 253.* sub nomine: *Stoechas citrina, fluminalis, Rosmarini foliis oblongioribus, angustissimis, tomento obsitis, parvis corymbis.* Bona. - *Sibth. Fl. Gr. tab. 837.* sub nomine: *Gnaphalium Stoechas.—Barr. Ic. 278.* sub nomine: *Chrysocoma major, rosmarinofolio.* Optima.

Helichrysum italicum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 469.— Torn. Fl. Sic. pag. 321.—Willd. En. supp. pag. 56.*

Gnaphalium italicum. *Roth. Cat. 1. pag. 115.*

Helichrysum angustifolium. *DC. Prodr. 6. pag. 183.* exclus. synon.

Gnaphalium Stoechas. *Lin. Sp. Pl. pag. 1193. — Ait. H. Kew. 5. pag. 12.—All. Fl. Ped. 1. pag. 171. — Bert. Fl. It. 9. pag. 138.*

2. **H. siculum.**—*Flores* in capitulis parvis, ovatis, corymbosis, corymbo terminali, modo simplici, olygocephalo, modo composito, compacto; *scapus* brevis, cano-tomentosus, alterne breviterque ramosus; *pedicelli* brevissimi, inaequales, monoflori, cano-tomentosi, bracteolati, bracteolis minimis; *involucrum* ovoideo-campaniforme, squamis ovato-lanceolatis, acutiusculis et subinde obtusiusculis, inaequalibus, scarioso-aureis, intus albidis, lucidis, dorso minute glandulosis, basi pilosis; *receptaculum* planum, areolatum, efibrillosum; *corollulae* parvae, aureo-luteolae, apice quinquedentatae; marginales foemin ae, uniseriatae; centrales hermaphroditae; *genitalia* generis; *achenium* teres, scabriusculum, papposum, pappo multiseriato, setis scabriusculis, aequalibus; *caules* fruticulosi, ramosissimi, caespitosi, decumbentes, floriferi annotini, gra-

ciles, erecti, simplices; *folia* brevia, angusta, linearia, obtusa, margine revoluta, subinde paulo latiora, inferiora crebriora, saepe deflexa aut reflexa; *radix* lignosa, ramosa et fibrillosa.

Floret Majo, Julio. ♄.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana una cum praecedente.

Icon. Nulla.

Helichrysum siculum. *Torn. Fl. Sic. pag. 321.*

Gnaphalium siculum. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 476.*

Gnaphalium caespitosum. *Presl Del. Prag. pag. 98.*

Helichrysum elegans. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIX.*

Helichrysum caespitosum. *DC. Prodr. 6. pag. 182.*

3. **H. pendulum.** — *Flores* in capitulis parvis, ovatis, luteo-aureis, pendulis, heterogamis, corymbosis, corymbo terminali, composito, compacto, subgloboso; *scapus* longiusculus, cano-tomentosus, ramosus, ramis alternis, bracteolatis; *pedicelli* breves, cylindrici, tomentoso-lanati, saepe nudi; *involucrum* in anthesi campaniforme, squamis ovatis, acutiusculis et subinde obtusis, scarioso-aureis, nitidis, glabris, intus albidis, a basi ad apicem sensim grandioribus; *receptaculum* planum, areolatum, non fibrillosum; *corollulae* tubulosae, quinquidentatae, glabrae, luteo-aureae, marginales foemineae, centrales hermaphroditae; *genitalia* generis; *achenium* parvum, cylindricum vel obovatum, compressiusculum, glabrum, papposum, pappo uniseriato, albo, setis scabris; *caulis* cylindricus, caespitosus, decumbens, pendulus vel adscendens, modo brevis, modo pedalis et ultra, subtus ramosus, cano-tomentosus; *folia* simplicia, alterna, sessilia, approximata, erecta, supra viridia, subtus albo-cinereo-tomentosa, 5-8 lineas longa et 1 lineam lata, margine revoluta; inferiora obtusiuscula, superiora angustiora et acuta; *radix* longa, lignosa, ramosa, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Misterbianco,釘Paternò, Adernò, Trecastagni, Nicolosi, Milo, Linguaglossa, Bronte.*

Icon. Nulla.

Helichrysum pendulum. *Presl Fl. Sic. Prodr. 1. pag. XXIX.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 467.* cum var. *b.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 321.*

Gnaphalium pendulum. *Presl Del. Prag. pag. 97.—Bert. Fl. It. 9. pag. 136.*

Helichrysum rupestre. *DC. Prodr. 6. pag. 182.*

Helichrysum rupestre var. pendulum. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 376.*

4. H. litoreum. — *Flores* in capitulis parvis, heterogamis, corymbosis, corymbo terminali, fastigiato, composito, denso vel aetate laxo; *scapus* elongatus, albo-tomentosus, ramosus, ramis fastigiatis, bracteolatis et pedicellatis; *pedicelli* breviusculi, albo-tomentosi, bracteolati, bracteolis foliis conformibus sed valde minoribus; *involucrum* calathi in proanthesi ovatum et in anthesi cylindraceo - campanulatum, squamis oblongis, obtusis, inferioribus brevioribus, saepe dorso tomentosis, superioribus glabris, scariosis, nunc luteo - aureis, nunc pallide stramineis; *receptaculum* planum, areolatum; *corollulae* involucro aequales vel parum longiores; *genitalia* generis; *achenium* albidum, scabrum, minutis tuberculis sparsum, papposum, pappo pilis apice subplumosis obsito; *caulis* inferne lignosus, caespitosus, tomentosus, ramosus, ramis abeuntibus in caules annotinos decumbentes vel adscendentes aut e rupibus pendulos, uni - bipedales; *folia* linearia et ob margine revolutos teretia, crassiuscula, obtusa, passim elongata, bi-quatripollicaria, rarius breviora; inferiora patentia vel recurvata, superiora cauli adpressa, supra viridia et in rachide sulcata, subtus albo - tomomentosa et bisulcata ob margines revolutos et carinam elevatam; *radix* lignosa, ramosa, fusca et fibrillosa.

Floret a Majo ad Augustum. ♄.

Aetnae, in rupibus vulcanicis pedemontanae regionis: *Catania, Scammacca, Battiati, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Bar. Ic. 1125.* sub nomine: *Chrysocoma marina, umbellata.*

Helichrysum litoreum. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 468.— Torn. Fl. Sic. pag. 322. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 376.*

Gnaphalium litoreum. *Bert. Fl. It. 9. pag. 133.*

Gnaphalium angustifolium. *Lam Dict. Enc. 2. pag. 746. Ten. Fl. Nap. Syll. pag. 434.*

5. **H. rupestre.**—*Flores* in capitulis parvis, luteis, in proanthesi ovatis et in anthesi campaniformibus, heterogamis, semper corymbosis, corymbo terminali, plus minus laxo, convexo; *scapus* elongatus, cylindricus, dense albo-tomentosus, ramosus, bracteatus; *pedicelli* breves, scapo conformes, ebracteati; *involucrum* squamosum, squamis ovatis, acutis vel acutiusculis, integris, fissis vel erosulis ac subinde obtusis, externis uniseriatis, convexis, integris, albo-tomentosis; internis sensim longioribus; omnibus luteo-aureis, nitidis et glabris; *receptaculum* planum, areolatum; *corollulae* omnes luteo-aureae, tubulosae, limbo quinquedentatae; *genitalia* et *achenium* praecedentis; *caulis* adscendens vel erectus, pedali-sesquipedalis, dense albo-tomentosus, ramosus, ramis erectis vel decumbentibus; *folia* linearia, obtusa, uni-bipollicaria et $^1/_2$-2 lin. lata, margine subrevoluta sed interdum vix revoluta, subtus candidiora, inferiora saepe paulum latiora, bisulcata et aliquando subspathulata; *radix* lignosa, ramosa, fusca, fibrillosa.

Floret Majo, Junio, Julio. ♄.

Aetnae, in saxosis et ad muros vetustos pedemontanae et nemorosae regionis: *Bronte*, *Maletto*, *Randazzo*.

Icon. *Bonan. Panph. tab. 190.* et *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 126.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 195.* sub nomine: *Elichrysum sive Stoechas citrina, angustifolia, altera, corymbis minoribus.*

Helichrysum rupestre. *DC. Prodr. 6. pag. 182.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 466.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 322.*—*Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 375.*

Helichrysum Fontanesii. *Cambess. Enum. Pl. Balear. in Mém. du Mus. d' hist. nat. tom. 14. pag. 270. tab. 17.*

Gnaphalium rupestre. *Raf. Préc. des decouv. pag. 41.* — *Bert. Fl. Ital. 9. pag. 135.*

Genus 15. Gnaphalium.

Flores in capitulis mediae magnitudinis vel parvis, heterogamis vel raro dioicis et saepius dispositis in glomerulos nunc terminales, nunc axillares, fasciculatos, corymbosos et spicatos; *involucrum* ovatum, discum aequans, imbricatum,

squamis albidis, rufis, purpureis vel flavis, adpressis, subhyalinis; *receptaculum* planum, nudum, areolatum vel papillosum; *corollulae* marginales pluriseriales, foemineae, tenues; centrales hermaphroditae, infundibiliformes, quinquedentatae vel quinquifidae; omnes tubulosae, luteae vel albidae, raro roseae, involucro subaequales, raro longiores; *antherae* basi bisetae; *styli* exerti, bifidi; *achenium* teres vel teretiusculum, subpapillosum, pappo uniseriato, setis filiformibus vix scabris. Plantae herbaceae vel suffruticosae, saepe plus minus lanatae vel tomentosae; *folia* sessilia vel decurrentia, linearia, lanceolata, spathulata, caulina alterna.

Endl. Gen. Pl. pag. 447. n. 2746.—Don. Trans. Wern. soc. 5. pag. 563. — DC. Prodr. 6. pag. 221. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 464.—Torn. Fl. Sic. pag. 322.—Bert. Fl. It. 9. pag. 132 in parte. — *Juss. Gen. pag. 179* in parte. *Smith Engl. Fl. 3. pag. 410* in parte.—*Moris Fl. Sard. 2. pag. 384.*

1. G. luteo-album. — *Flores* in capitulis parvis, glomerato-corymbosis, glomere modo solitario, terminali, modo pluribus; *scapus* elongatus, albo-lanatus, ramosus; *pedicelli* breves et albo-tomentosi; *involucrum* calathi cylindraceo-campaniforme, squamis angustis, obtusis, scariosis, inferne dorso viridibus, margine et superne pallide flavescentibus vel albidis, nitidis, adpressis, imis basi lanatis; omnibus in involucro deflorato stellatim patentibus; *receptaculum* nudum, papillosum; *corollulae* omnes. tenues, apice lutescentes, tubo filiformi, involucrum aequantes aut vix superantes; *genitalia* ut in genere; *achenium* exiguum, oblongum, glandulis minutis, aureis adspermum, pappo sessili, simplici, molli, albo, facile diffluo, corollulis aequali, setis tenuibus et scabridis; *caulis* teres, erectus vel adscendens, simplex vel inferne ramosus, rarius etiam superne, debilis, a pollice ad sesquipedem longus, subinde ex eadem radice plures; *folia* radicalia prima obovata, fugacia; successiva et caulina inferiora oblongo - spathulata, utraque obtusa; superiora lanceolata vel lanceolato-linearia, acuta, sessilia, basi latiuscula, amplexicaulia; omnia integerrima vel subrepando-undulata, dense albo-tomentosa et molliter lanata, nunquam odora; *radix* fusiformis, simplex vel

ramosa, modo gracilis, modo crassiuscula, lateraliter valde fibroso-ramulosa.

Floret Aprili, Septembri. ♄.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Misterbianco, Paternò, Adernò, Battiati, Viagrande, Acireale, Pedara, Milo.*

Icon. *Bar. Ic. 367.* sub nomine: *Chrysocoma citrina, supina, latifolia, italica.*

Gnaphalium luteo-album. *Lin. Sp. Pl. pag. 1196. — DC. Prodr. 6. pag. 230. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 411. — All. Fl. Ped. 1. pag. 172.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 464. — Torn. Fl. Sic. pag. 322.—Bert. Fl. It. 9. pag. 142. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 384. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 377.*

Helichrysum luteo-album. *Reich. Exc. 1. pag. 224.*

Genus 16. Filago.

Flores in capitulis parvis, heterogamis, glomerulatis, glomerulis axillaribus terminalibusve; *involucrum* pyramidatum, pentagonum, foliolis imbricatis, numerosis, externis dorso lanatis, caeteris scariosis; *receptaculum* teretiusculum vel planum, paleaceum; *corollulae* tubulosae, marginales foemineae, tubo filiformi, subinde cum sterilibus sitis extus ad involucrum; centrales paucae, quinqüifidae, hermaphroditae, interdum substeriles; *antherae* caudatae, bisetae; *stigmata* obtusiuscula; *achenia* teretia, subpapillosa, papposa, pappo centrali setis filiformibus, marginali dissimili vel nullo. Herbae annuae, plus minus tomentosae ac ramosae; *folia* alterna, integerrima.

Endl. Gen. Pl. pag. 448. n. 2752. — DC. Prodr. 6. pag. 247.—Lin. Sp. Pl. pag. 1311.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 404. — Bert. Fl. It. 9. pag. 156. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 461. — Torn. Fl. Sic. pag. 322. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 382.

I. F. Cupaniana. — *Flores* in capitulis parvis, glomeratis (1-4), terminalibus vel axillaribus, racemoso-spicatis, brevi-

ter pedunculatis vel sessilibus; *involucrum* pyramidatum, squamis exterioribus concavis, carinatis, arista brevi terminatis, acutiusculis, inferne lanuginoso-lanatis, apice glabro-scariosis, flavescentibus; interioribus scariosis, acutis, apice glabris; *receptaculum* ovoideo-pyramidatum, paleaceum, paleis linearibus; *corollulae* et *genitalia* ut in genere; *achenium* oblongum, lineolis minimis nitidis scabrum, papposum, pappo generis; *caulis* erectus, simplex vel ramosus, gracilis, 3-10-pollicaris, superne indivisus vel bifidus, raro dichotomus, ramis approximatis; *folia* lanceolato-acuta, $^1/_2$-1 $^1/_2$ lin. lata et 4-9 poll. longa, subadpressa, aliquando cinereo-virentia; *radix* simplex, brevis, fusca, parce fibrillosa. Tota planta cinereo-lanuginosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Nicolosi, Milo, Caselle, Zaffarana, Pedara, Viagrande, Paternò.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 119.* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 2.* et *171.* sub nomine: *Gnaphalium majus, per caulium longitudinem stellatum.—Bonan. Panph. tab. 125.* sub nomine: *Filago minor, secundum caulem capitulis trigonis in stellam dehiscentibus.*

Filago Cupaniana. *Parl. Pl. nov. pag. 13. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 463.—Torn. Fl. Sic. pag. 322.*

Filago arvensis var. *γ.* Cupaniana. *DC. Prodr. 6. p. 249.*

Filago heterantha. *Guss. Syn. cit. 2. pag. 864. — Bert. Fl. It. 9. pag. 162.*

Gnaphalium heteranthum. *Raf. Specch. delle Sc. 2. p. 170.*

2. **F. pyramidata.**—*Flores* in capitulis globosis, numerosis, basi lanatis, sessilibus, terminalibus et in dichotomia; *scapus* plus minus elongatus, dense foliosus, cylindricus, albo-viridi-lanuginosus; *involucrum* calathi ovoideo-angulatum, in anthesi campanulatum, squamis biseriatis, ovatis, acutis, concavis, carinatis, cinereo-lanatis; *receptaculum* hemisphaericum, paleaceum, paleis linearibus; *corollulae* flavae, tubulosae, quinquedentatae; externae foemineae vel neutrae; centrales hermaphroditae; *genitalia* generis; *achenia* fusca, papposa, minus tuberculis scabra; *caulis* erectus, ab ipsa basi ramosus, 3-8-pollicaris, ramis dichotomis, longis, viridi-cinereo-lanatis; *folia* lanceolato - spathulata, sessilia, integra, cauli ad-

pressa, dense lanata et sparse nigro-tuberculata; *radix* simplex, brevis, fusca, parce fibrillosa et ramosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana obvia: *Catania, Battiati, Acicastello, Mascalucia, Misterbianco, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Sturm. Fl. Germ. p. 1. f. 12.* sub nomine: *Filago germanica.*

Filago pyramidata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1311.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 461.—Torn. Fl. Sic. pag. 323.*

Filago germanica var. pyramidata. *DC. Prodr. 6. p. 247. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 378.*

Filago pyramidata. *De Not. Rep. pag. 216.*

Gnaphalium pyramidatum. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1895. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 122.*

— Var. *b.* spathulata. — *Caulis* crassiusculus, breviusculus, dense foliosus, viridi-cinereo-lanosus, dichotomus, ramis breviusculis, oppositis; *folia* erecta, viridi-cinereo-lanata, linearia vel spathulata, apice aristulata.

Floret una cum specie. ⊙.

Aetnae, rariuscula.

Filago pyramidata var. *b.* spathulata. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 461.—Parl. Pl. Nov. pag. 9.—Torn. Fl. Sic. p. 323.*

Filago germanica var. spathulata. *DC. Prodr. 6. p. 247. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 378.*

3. **F. aetnensis.** — *Flores* in capitulis parvulis heterogamis, glomerulatis, glomerulis multifloris, terminalibus cauli et ramis; *involucrum* breve, in anthesi subcampanulatum, subangulatum, squamosum, squamis biseriatis, concavis, externe pubescentibus, albo-cinereis, apice acutis; *receptaculum* hemisphaericum, paleaceum, paleis scariosis, luteo-aureis, apice subaristatis, involucro duplo longioribus; *corollulae* inter paleas luteae, quinquedentatae, tubo lineari, glabrae; marginales foemineae vel neutrae; centrales hermaphroditae; *genitalia* praecedentium; *achenium* exiguum, obovatum, rufescens, coronatum, pappo uniseriato, setoso, setis scabriusculis; *caulis* pusillus, erectus, 1-2 pollices longus, cinereo-canescens, simplex vel caespitulosus, vel ramosus, ramis alternis, saepe dichotomis et tum floriferis; *folia* ovato-lanceolata vel spathulata, integra, apice aristulata, in petiolum attenuata, 1-2

lin. longa et $^1/_2$–1 lin. lata, cinereo-lanata et granulis fuscis sessilibus sparsa, alterna, raro opposita, basi caulis confertiuscula et apice remotiora; *radix* brevis, fusca, parce fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Misterbianco, Paternò.* — Rara.

Icon. Nulla.

Filago aetnensis. *Torn. Fl. Sic. pag. 323.*

4. **F. Lagopus** — *Flores* in capitulis parvis, ovoideis, subsessilibus, terminalibus et axillaribus, solitariis vel glomerulatis vel racematis; *scapus* elongato-linearis, dense lanatus, foliis floralibus parvis, acutis et etiam albo-lanatis sparsus, simplex vel ramosus; *pedicelli* brevissimi et scapo conformes; *involucrum* mollissime et dense lanatum, squamis acutis, muticis, concavis; *receptaculum* paleaceum, paleis scariosis, aureis; *corollulae* luteae, quinquedentatae, heterogamae, involucro longiores; *genitalia* generis; *caulis* teres, erectus vel adscendens, a 4–9 poll. ad pedem et ultra longus, plerumque solitarius, rarius duo ex eadem radice, inferne simplex, superne ut plurimum ramoso-pyramidatus, semper incano-lanatus; *folia* angusta, lanceolata, subinde paulum latiora, integerrima, acuta, saepius cauli adpressa, numerosa, sparsa, crebra, 3–4 lin. longa; *radix* fusiformis, ramosa, modo crassiuscula, modo tenuior, lateraliter fibrillosa.

Floret a Majo ad Augustum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Villascabrosa, Boschi di Paternò, di Belpasso, di Adernò, di Pandolfina.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 21.* sub nomine: *Helichrysum alpinum, parvum, capitulis conglobatis;* et *tab. 113.* sub nomine: *Helichrysum alpinum, minus, capitulis in summo papposis;* et *tab. 36.* et *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 162.* sub nomine: *Gnaphalium alpinum, capitulis inter caulis decursum conglobatis, ramosum.—Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 20.* sub nomine: *Gnaphalium alpinum, parvum, exile, capitulis conglobatis;* et *tab. 120.* sub nomine: *Gnaphalium montanum, minus pappis candidis.*

Filago Lagopus. *Parl. Pl. Nov. pag. 13.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 463.—Torn. Fl. Sic. pag. 323.—Steph. in Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1897.*

Gnaphalium pedunculare. *Ten. Syll. pag. 427.*
Filago arvensis var. β. Lagopus. *DC. Prodr. 6. pag. 249.*

5. **F. prostrata.**—*Flores* in capitulis parvulis, globosis, terminalibus, heterogamis, subsolitariis; *involucrum* pyramidatum, multiseriatum, squamis acuminato-aristatis, subdivaricatis, externe nervo dorsali praeditis et cinereo-tomentoso-lanatis, interne glabris; *receptaculum* in ambitu paleaceum; *corollulae, genitalia* et *achenium* generis; *caulis* basi ramosissimus, cinereo-tomentoso-lanatus, ramis adscendentibus, saepe subdichotomis, cylindraceis, conferto-foliosis; *folia* lineari-oblonga, spathulata, 4-10 lin. longa et 1-2 lata, obtusiuscula, cinereo-lanata, inferiora et superiora breviora, media longiora, apice acuminata, acumine fusco, utraque facie cinereo-lanata, margine integra, basi nunquam petiolata et aliquando subdecurrentia; *radix* fusca, simplex, elongata, fibrillosa, fibriliis etiam valde elongatis.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in vulcanicis aridis et in subherbosis pedemontanae regionis:

Icon. Nulla.

Filago prostrata. *Parl. Pl. Nov. 11.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 462.—Torn. Fl. Sic. pag. 323.*
Filago affinis. *Tin.* ined. ex *Guss. loc. cit.*
Filago Candolleana. *Parl. Giorn. Tosc. n. 2. 1841.*

6. **F. germanica.**—*Flores* parvi, capitulati, capitulis aut dense confertis in glomerulos globosos ad dichotomias aut apices ramorum sitos, aut raro solitariis; *scapus* erectus, albo-tomentoso-lanatus, dichotomus, raro cum ramis alternis, aut 4-5-verticillatus; *pedicelli* breves, albo-tomentosi; *involucrum* prismatico-pentagonum, connivens, postea plus minus hians, subpatens, squamis ovato-lanceolatis, acutis vel obtusiusculis, utrisque aristulatis, nervo dorsali in aristulam procurrente, inferne tomentosis, superne glabris, scariosis et flavescentibus, in prima aetate conniventibus, deinde laxatis et leniter venulosis; *receptaculum* in ambitu paleaceum, paleis ad flosculos foemineos sitis, in medio nudum, alveolatum, flosculos hermaphroditos paucos excipiens; *corollulae* tubulosae, squamis involucri subaequales, apice quinquedentatae et luteae; *genitalia* praecedentium; *achenium* exiguum, fere obo-

vatum, compressiusculum, scabrum, viridulum, pappo sessili, simplici, scabro, corollulas aequante, facile diffluo terminatum; *caulis* teres, decumbens, adscendens vel erectus, superne bifidus vel subdichotomus aut corymbosus, interdum e basi quoque ramosus, raro simplicissimus, bipollicari-sesquipedalis, cinereo-tomentosus et inter tomentum interdum viridulus; *folia* nunc obverse lanceolata vel etiam subspathulata, nunc linearia, acutiuscula, raro obtusa, sparsa, crebra, imbricata, uninervia, plana vel undulata, cinereo-lanata et inter tomentum viridia; *radix* fusiformis, ramosa, modo crassiuscula, modo tenuior, lateraliter fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Misterbianco, Paternò, Ognina, Acireale, Maletto, Bronte, Pedara, Nicolosi, Milo, Zaffarana, Pinitella, Concazze, Monte Capriolo.*

Icon. *Coss. et Germ. Ann. des Sc. Nat. 20. pag. 286. tab. 14. fig. D. 1. 2. 3.—Fl. Dan. tab. 997. — Guss. Pl. Rar. pag. 344. tab. 99.*

Filago germanica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1311. — Parl. Pl. Nov. pag. 9. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 461 et 864. — Torn. Fl. Sic. pag. 324.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 382.— DC. Prodr. 6. pag. 247.—Bert. Fl. It. 9. pag. 157.* excl. multis synon.—*Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 378.*

Filago vulgaris. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 61.*

Gnaphalium germanicum. *Willd. Sp. Pl. pag. 1894. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 418.—All. Fl. Ped. 1. pag. 173.— Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 122.*

Gifola vulgaris. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 18. pag. 531.*

Impia germanica. *Bluff. et Fing. Fl. Germ. 2. pag. 342.*

7. **F. tenuifolia.**—*Flores* in capitulis parvulis, glomerulatis, glomerulis paucifloris, terminalibus et in dichotomia; *scapus* brevis, cylindricus, albo-tomentosus, fere semper dichotomus, ramis brevibus, nudis et pedicellatis; *pedicelli* brevissimi et ad latum internum versi, involucrati e foliis bracteantibus, glomerulo longioribus, acutis, cano-pubescentibus, non margine revolutis nec villis albis sparsis; *involucrum* conico-pyramidatum, squamis externis brevibus, tomentoso-lanatis; internis longioribus, acutis vel obtusis, subtus albo-lanatis; apice scariosis et glabris, flavidis; *receptaculum* in radio pa-

leaceum, paleis scariosis, flavis; in centro nudum, alveolatum; *corollulae* tubulosae, luteo-aureae, radiales longiores et foemineae; centrales hermaphroditae; *genitalia* ut in genere; *achenium* parvum, obovatum, scabriusculum, flavescens, apice coronatum, pappo simplici, corollulis aequali, setis albis et glabris; *caulis* 2–5-pollicaris, erectus, superne dichotomus, inferne caespitulosus, albo-tomentosus, tomento aliquando lucido; *folia* anguste linearia, patentia, rectiuscula, obtusiuscula, margine integro, non revoluto, 3–4 lin. longa et $^1/_2$ lin. lata, recurvata, albo-tomentosa, non villis albis adspersa, in sicco plicata; *radix* simplex, lignosa, subramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Villascabrosa, Mascalucia, Pedara, Nicolosi, Massannunziata.*

Icon. Nulla.

Filago tenuifolia. *Presl Del. Prag. pag. 101.—Parl. Pl. Nov. pag. 12.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 462.—Torn. Fl. Sic. pag. 324.*

Filago gallica var. *β.* tenuifolia. *DC. Prodr. 6. p. 248.*

8. **F. gallica.** — *Flores* in glomerulis parvis, 3-6-cephalis, globosis, terminalibus et in dichotomia, ac saepe etiam racematis, involucratis e foliis floralibus basi amplexicaulibus et apice sensim angustis, albo-tomentosis et ipsos glomerulos parce superantibus; *scapus* elongatus, dichotomus, albo-pubescens; *pedicelli* brevissimi, tomentosi; *involucrum* biseriatum, squamis externis lanceolato-linearibus, brevibus, tomentosis, acutis; internis longioribus, lanceolatis, apice scariosis, flavis; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* luteae, tubulosae, aequales; *genitalia* generis; *achenium* ut in praecedente specie; *caulis* teres, erectus, adscendens, inferne simplex, superne dichotomus, ab ungue ad pedem longus, subinde etiam e basi ramosus; *folia* lineari-filiformia, plerumque margine revoluta, acuta, sparsa, numerosa, inter se remotiuscula, saepe patula; *radix* tenuis, simplex vel inferne parce ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret a Majo ad Augustum. ☉.

Aetnae, regione pedemontana, in saxosis vulcanicis mari proximis: *Catania, Villascabrosa, Ognina.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 33. tab. 2369.* sub nomine: *Gnaphalium gallicum.—Bonan. Panph. tab. 41.* sub nomine: *Fi-*

lago umbellata, major, tenuifolio, filo pari. Optima. — *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 51* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 244* sub nomine: *Gnaphalium vulgare, foliis Lini angustioribus, oblongis, capitulis subacutis.*

Filago gallica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1312. — DC. Prodr. 6. pag. 248.—Bert. Fl. It. 9. pag. 163.—Parl. Pl. Nov. pag. 11.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 462.—Torn. Fl. Sic. pag. 323.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 383.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 379.*

Gnapalium gallicum. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. p. 1895.—Smith loc. cit.*

Logfia gallica. *Coss. et Germ. Ann. des Sc. Nat. sec. ser. 20. pag. 290. tab. 13. fig. A.*

Logfia subulata. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 27. pag. 117.*

Tribus IV. CYNAREAE.

Flores in capitulis homogamis vel heterogamis; *receptaculum* nudum aut alveolato-fimbrilliferum; *corollulae* pellucidae, staminigerae, quinquifidae, regulares, raro in margine ligulatae; *pollen* saepissime globosum, echinulatum, raro laeve, ellipticum; *stylus* incrassatus; *stigmata* glandulosa, glandulis prominulis.

Endl. Gen. Pl. pag. 461. — DC. Prodr. 6. pag. 449. — Less. in Linn. 5. pag. 128. et Syn. pag. 4.

Genus 1. Calendula.

Flores in capitulis solitariis, terminalibus, heterogamis, luteis vel flavo-croceis, ebracteatis erectisve; *involucrum* pauciseriatum, squamis aequalibus, adpressis; *receptaculum* planum, nudum; *corollulae* marginales ligulatae, foemineae, fertiles; centrales tubulosae, masculae, paucae, quinquifidae; omnes basi hispidulae; *antherae* caudatae, subulatae; *stylus* desinens in conum nodosum, hispidulum, apice bifidum; *stigmata* superne glandulosa; *ovarium* radii arcuatum, disci abortivum; *achenia* in disco nulla, in radio bi-triseriata, he-

teromorpha, nempe exteriora plus minus in rostrum elongata; media apice truncata, dorso echinata, plus minus incurva, lateribus productis in membranam integram, concavam vel planam, inciso-dentatam; intima annularia aut incurva, dorso muricata; omnia fertilia, pappo nullo. Plantae annuae vel perennes, pube subglandulosa coopertae et graveolentes; *folia* oblonga vel obovata, integra vel sinuato-dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 462. n. 2822. — DC. Prodr. 6. pagina 451.—Viv. Fl. Lyb. tab. 20. f. 2. et tab. 26. f. 2.—Less. Syn. pag. 90.—Bert. Fl. It. 9. pag. 493.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 522.—Torn. Fl. Sic. pag. 324.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 429.

I. C. maritima. — *Flores* in capitulis magnis, solitariis terminalibusque; *scapus* elongatus, basi sulcato-striatus, hirsutus, supra nudus, cylindricus, villoso-scaber et parum incrassatus; *involucrum* biseriatum, squamis lanceolatis, acuminatis, basi approximatis, apice distinctis, margine albo-membrananaceis, dorso hirsutis, villosis, villis glanduliferis, viscosis; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* radiales ligulatae, flavo-aureae, tridentatae, dentibus acutis, pluriseriatae et involucro duplo longiores; centrales tubulosae, flavae, quinquedentatae, dentibus acutis, involucro subaequales; *genitalia* generis; *achenia* externa dorso hispida magis quam echinata, arcuata, extrorsa; interna transverse rugulosa et grandiuscula; *caulis* erectus, suffruticosus, ramosus, adscendens, semipedali-bipedalis, cylindricus, striatus, scabro-villosus et viscosus; *folia* dense viridia, crassiuscula, pubescentia, integerrima, margine dense villoso-flocculosa et setulis rubeolis sparsa; inferiora obovato-oblonga, crebra, obtusa cum apiculo exiguo in medio, in petiolum decurrentia, subundulata; superiora remotiora, lanceolata ac linearia, acuta, mucronata; *radix* subcarnosa, ramosa, fibrillosa.

Floret per totum annum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Paternò, Mascalucia, Ognina, Acicastello, Acireale.*

Icon. Nulla.

Calendula maritima. *Guss. Ind. Sem. H. Bocc. anno 1825. pag. 3.* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 524. — Torn. Fl. Sic. pagina 324.—DC. Prodr. 6. pag. 452.*

2. **C. arvensis.**—*Flores* in capitulis parvis, solitariis, erectis, terminalibus et axillaribus; *involucrum* hemisphaericum, squamis lanceolatis, acuminatis, biseriatis, inaequalibus, margine albo - membranaceis, scabriusculis, viridibus, villosis, dorso convexis, apice atro-rubentibus et setulis quoque atro-rubentibus instructis; *receptaculum* nudum; *corollulae* exteriores ligulatae, tubo pilosae, apice tridentatae, involucro longiores; interiores tubulosae; omnes citrinae, raro luteae, *genitalia* generis; *achenia* omnia curvata; extima involucro duplo longiora, dorso longe echinata, apice rostrata; intermedia pauca, ovalia, costis dorsalibus denticulatis; intima angusta, dorso muricata; *caulis* teres, striatus, decumbens, adscendens vel erectus, simplex vel ramosus, a paucis pollicibus ad pedem longus, pubescens, pilis glanduliferis, viscosis sparsus, saepe ex eadem radice plures, caespitosi; *folia* lanceolata, remote acute dentata vel repando - dentata, dentibus glandula nigra terminatis, subinde integra, pallide virentia; inferiora in petiolum brevem cuneata, modo acuta, modo saepiusve rotundata sed in medio mucronulata; superiora sessilia, subcordato-amplexicaulia, acuta, mucronulata, pubescentia, glandulosa; *radix* fusiformis, longa, plus minus crassa, simplex vel inferne ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa frequentissima: *Catania, Ognina, Acireale, Fireri, Linera, Viagrande, S. Alfio La Bara, Belpasso, Bronte, Randazzo, Maletto.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 421. tab. 168. fig. 4.—Sibth Fl. Gr. tab. 920.—Viv. Fl. Lyb. Spec. pag. 59. t. 20. fig. 2.* sub nomine: *Calendula ceratosperma.*

Calendula arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1303.—DC. Prodr. 6. pag. 452.—Smith et Sibth. Fl. Gr. 10. pag. 14. tab. 920. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 299. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 276.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 429.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 522.—Torn. Fl. Sic. pag. 324.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 324.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 306.*

Calendula ceratosperma. *Viv. loc. cit.*

Caltha officinalis. *Scop. Fl. Carn. ed. 2. tom. 2. p. 147.*

3. **C. sicula.** — *Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus vel axillaribus; *scapus* simplex, teres, viridis, erectus, scabriusculus, subpubescens; *involucrum* calathi squa-

mis lanceolatis, acuminatis, margine albo-scariosis constitutum; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* omnes luteo-aureae; extimae ligulatae, involucro duplo longiores; intimae tubulosae, quinquifidae; *genitalia* generis; *achenia* incurva, margine integra; extima (pauca) angusta, dorso echinata, rostrata; reliqua (numerosa) cymbaeformia et inaermia; *caulis* basi suffruticosus, dodrantalis et ultra longus, ramosus, vix pubescens; *folia* scabra, oblongo-lanceolata, acuta, basi sinuato-dentata, subundulata, subpubescentia, canescentia; radicalia in petiolum attenuata; superiora sessilia, apice attenuata, mucronata, basi semiamplexicaulia; *radix* simplex, fusiformis, ramosa, dense fibrillosa.

Floret per totum annum. ♄.

Aetnae, in pedemontana regione: *Catania*, *Ognina*, *Misterbianco*, *Viagrande*, *Mascalucia*, *Trecastagni*.

Icon. Nulla.

Calendula sicula. *Cyr.* ex *Balb. H. Taur. enum. an. 1800. DC. Prodr. 6. pag. 452.* excl. syn. Viv. — *Guss. Syn. Fl. Syc. 2. pag. 524.* — *Bert. Fl. It. 9. pag. 499.* — *Torn. Fl. Sic. pag. 325.*

4. **C. parviflora** — *Flores* in capitulis parvis, croceis, heterogamis, solitariis, terminalibus et axillaribus; *scapus* brevis, cylindricus, striatus, pubescens, viscidus; *involucrum* in proanthesi campanulatum, in anthesi hemisphaericum, biseriatum, squamis viridibus, scabris, albo-villosis, basi elargatis et apice acuminatis, acumine fusco, margine albo-membranaceis; *receptaculum* obovatum, alveolatum, nudum; *corollulae* croceae; radiales, ligulatae, involucro duplo longiores, tridentatae, quinquelineatae, basi albo-pilosae; discoideae tubulosae, breves, quinquedentatae, dentibus acutis, basi albae et glabrae; *genitalia* generis; *achenia* extima praedita ala marginali, scariosa, plana et dentata; intima transverse rugoso-muricata, aptera; *caulis* herbaceus, prostratus vel erectus, cylindricus, striatus, villoso-pubescens, viscidus, ramosus, ramis axillaribus, patentibus; *folia* inferiora oblongo-lanceolata, in petiolum attenuata; caulina ovato-lanceolata, amplexicaulia, mucronulata, mucronulo fusco; omnia margine undulata et subsinuato-dentata, dentibus callosis, viridi-pubescentia, subscariosa et leviter viscosa; *radix* simplex, fusiformis, fibrillosa.

Floret fere per totum annum. ☉.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Catania, Battiati, Ognina, Acicastello, Paternò.*

Icon. Nulla.

Calendula parviflora. *Raf. Carat. pag. 83. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 523.—DC. Prodr. 6. pag. 452.—Torn. Fl. Sic. pag. 325.*

Calendula sicula. *Willd. Enum. 2. pag. 934.*

5. **C. bicolor.** — *Flores* in capitulis mediocribus, diametro 10-12-lineari, solitariis, terminalibus et axillaribus, bicoloribus; *scapus* simplex, elongatus, teres, striatus, apice leviter incrassatus, villosus, villis albis, apice glanduliferis, viscosis; *involucrum* hemisphaericum biseriatum, squamis lanceolatis, longe acuminatis, viridibus, apice croceis, carinatis, villoso-scabris, villis rubeolis et subviscosis; *receptaculum* obovato-acuminatum, alveolatum, nudum; *corollulae* marginales ligulatae, bi-triseriatae, involucro duplo longiores, citrinae vel aurantiacae, trilineatae, basi albo-villosae; centrales tubulosae, quinquedentatae, atrorubentes, basi albo-pilosiusculae; *genitalia* praecedentium; *achenia* extima dorso cristata, alia incurva, immarginata, alia cymbaeformia, margine scarioso-dentato et piloso; *caulis* herbaceus, viridis, striatus et inferne subangulatus, pilosiusculus, pilis glanduliferis, albis et viscidis, ramosus, ramis axillaribus, patulis vel erectis; *folia* inferiora oblongo-spathulata, in petiolum attenuata, repando-subdentata, dentibus exiguis callosisve; superiora lanceolata, acutiuscula, amplexicaulia, piloso-scabra; omnia viridi-pallescentia et margine subundulata; *radix* ramosa, alba, fibrillosa, fibrillis unilateralibus.

Floret Novembri, Majo. ☉.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Belpasso, Paternò, Adernò.*

Icon. Nulla.

Calendula bicolor. *Raf. Carat. pag. 82. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 523.* et *874.—Torn. Fl. Sic. pag. 325.—Bert. Fl. It. 9. pag. 497.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 374.*

Calendula arvensis var. *β.* bicolor. *DC. Prodr. 6. p. 452.*

6. **C. fulgida.**—*Flores* in capitulis magnis, diametro sesquipollicari, croceis vel atro-croceis, terminalibus axillaribusve;

scapus simplex, erectus, elongatus, striatus, viridis, villoso-flocculosus, viscosus; *involucrum* bi-triseriatum, squamis margine membranaceis, apice rubro-coloratis, basi adpressis et subconniventibus, viridibus, villoso-pubescentibus; *receptaculum* obovatum, foveolatum, nudum; *corollulae* marginales ligulatae, uni-biseriatae, cuneatae, basi attenuatae, pilosiusculae, tridentatae, trisulcatae et venosae, involucro multo longiores; centrales tubulosae, breves, glabrae, quinquedentatae; omnes nunc aureo-croceae, nunc citrinae, basi albae; *genitalia* ut in genere; *achenia* extima difformia, pauca late marginata, ala marginali dentata vel integra, alia angusta, margine crasso, integro, dorso echinata, obtuse breviterque rostrata, incurva vel demum erecta; intima transverse rugoso-tuberculata; *caulis* adscendens vel erectus, pedali-sesquipedalis, ramosus, striatus, villosus, inferne angulatus et saepe flocculosus; *folia* inferiora ovato-spathulata, obtusa, in petiolum decurrentia, inferne repanda, crassiuscula, viridi-lucida; superiora sessilia, lanceolata, acuta, mucronulata, basi subcordato-amplexicaulia; omnia margine flocculosa, plus minus undulata, remote et brevissime denticulata; *radix* longa, ramosa, lateraliter valde fibrillosa.

Floret Decembri, Aprili. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania*, *Villascabrosa*, *Ognina*, *Misterbianco*, *Motta S. Anastasia*, *S. Giovanni La Punta*, *Acireale.*

Icon. Nulla.

Calendula fulgida. *Raf. Carat. pag. 83.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 523. a. b.* et *pag. 875. — Bert. Fl. It. 9. pagina 498.—Torn. Fl. Sic. pag. 325.*

Calendula stellata var. γ. fulgida. *DC. Prodr. 6. p. 454.*

Genus 2. Carlina.

Flores in capitulis homogamis, solitariis, terminalibus vel axillaribus; *involucrum* squamosum, squamis extimis foliaceis, dentato-spinosis, patentibus; intimis elongatis, radiantibus, scariosis, coloratis; *receptaculum* planum et paleaceum, paleis apice inaequaliter multilaciniatis; *corollulae* tubulosae, quinquifidae, glabrae, in sicco pustulosae, purpureae vel lu-

teae vel albidae; *stamina* cum filamentis glabris et antheris apice longe appendiculatis, basi plumoso-bicaudatis; *achenium* e tereti compressiusculum, pilis sericeis, flavis dense coopertum et terminatum pappo sessili, uniseriali, plumoso setis basi per phalangem coalitis. Plantae annuae, biennes vel perennes; *folia* coriacea, sessilia, alterna, pinnatifida vel dentata, margine spinosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 469. n. 2059.—DC. Prodr. 6. pag. 545.—Lin. Gen. 410.—Juss. Gen. pag. 172.—Lam. Ill. 7. tab. 662.—Bert. Fl. It. 9. pag. 47.—Guss. Syn. Fl. 2. pag. 432.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 432.—Torn. Fl. Sic. p. 326.

I. C. lanata.—*Flores* in capitulis grandiusculis, in dichotomiis vel apice ramorum solitariis; *scapus* teres, striatus, lignosus, albus, saepe ramosus, ramis inaequalibus; *involucrum* hemisphaericum, bracteis foliaceis, pluribus, folia caulina referentibus cinctum, squamosum, squamis exterioribus lanceolatis, acuminato-cuspidatis, arachnoideo-tomentosis; interioribus radiantibus, purpurascentibus; *receptaculum* paleaceum, paleis albis, demum flavidis, corollulis aequalibus, apice inaequaliter plurifidis, lacinulis acutis, longioribus, apice subclavulatis et interdum obscure scabris; *corollulae* tubulosae, quinquifidae, saturate purpureo-roseae; *antherae* cum appendiculis albentibus; *stylus* exertus; *stigma* ovato-conicum, papilloso-villosiusculum; *achenium* sursum albo-villosum sed praecipue in dorso et margine, in facie superiore subinde glabrum, pappo albo, ipso achenio triplo longiore, setis scabris plumosisve; *caulis* teres, tenuiter striatus, erectus vel adscendes, plus minus lanato-tomentosus vel floccosus et subinde hic illic glabratus, simplex vel superne ramosus; *folia* cartilaginea, lanceolata, sinuato-dentata, dentibus apice longiuscule et valide spinosis, subconduplicata, tomentosa praecipue subtus vel supra glabra, subtus plus minus floccosa; ima longiora, in petiolum angustata; reliqua sessilia, amplexicaulia; radicalia fugacia; *petioli* aut nulli aut breves aut alato-membranaceis; *radix* fusiformis, modo gracilis, modo crasssiuscula, simplex vel inferne ramosa, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Julio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Trecastagni, Boschi di Nicolosi, Pinitella.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 64.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 149* sub nomine: *Acarna tomentosa, patulo flore purpureo-rubente a sobole suffocato.*

Carlina lanata. *Lin. Sp. Pl. pag. 160. — DC. Prodr. 6. pag. 546.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 158* et *Fl. Gr. 9. pag. 26. tab. 836. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 278.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 192. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 432.—Bert. Fl. It. 9. pag. 52.—Torn. Fl. Sic. pag. 326. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 432. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 384.*

Nomen vulgare: *Spina.*

2. **C. vulgaris.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis in apice caulis et ramorum, vel pluribus, brevissime pedunculatis et corymbosis; *involucrum* bracteis foliaceis cinctum, squamosum, squamis biseriatis, adpressis, lanceolatis, margine spinulis ramosis, fusco-luteis armatis, arachnoideo-floccosis; intimis radiantibus, pallide stramineis, reliquis superantibus; *receptaculum* paleaceum, paleis scariosis, albidis, ultra medium setaceo-multifidis; *corollulae* limbo atro-purpureae vel etiam dilute purpureae, subinde luteae; *genitalia* generis; *achenium* dense villoso-sericeum, pappo tertio-dimidio brevius; *caulis* teres, striatus vel sulcatus, erectus, floccosus, saepe purpurascens, simplex vel superne ramosus et dum ramosior corymbosus, ramis longiusculis, foliosis; *folia* superiora flexilia; radicalia et caulina ima longiora, lanceolata, plerumque profundius inciso-dentata, in petiolum brevem excurrentia; reliqua successive breviora, ovato-lanceolata vel lanceolata, sessilia, subcordato-amplexicaulia; omnia conduplicata, margine remote inaequaliterque sinuato-dentata, ciliato-spinulosa, spinulis exiguis, flavidis, supra glabra vel subfloccosa, subtus albo-tomentosa; *radix* fusiformis, simplex vel inferne parce ramosa, crassiuscula, lateraliter fibrosa.

Floret a Julio ad Septembrem ⊙.

Aetnae, ubique in arenosis pedemontanae et nemorosae regionis: *Catania, Villascabrosa, Paternò, Nicolosi, Zaffarana, Milo, Boschi di Maletto.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. pag. 5. 156. fig.* sub nomine: *Carlina sylvestris vulgaris.* Bona.

Carlina vulgaris. *Lin. Sp. Pl. pag. 1161 — DC. Prodr.*

6. pag. 546.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 397.—All. Fl. Ped. 1. pag. 156.—Bert. Fl. It. 9. pag. 54.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 432.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 278. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 192.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 383.—Torn. Fl. Sic. pag. 326.

Nomen vulgare: *Frascalora.*

3. **C. sicula.** — *Flores* in capitulis magnis, solitariis vel subcorymbosis, sessilibus; *scapus* brevis, simplex, striatus, glaber; *involucrum* glabrum, squamis externis foliaceis, spinosis; internis argenteis; *receptaculum* fimbrilliferum, fimbrillis albis, acuminatis, longioribus superne clavulatis; *corollulae* luteolae, quinquedentatae, basi glabrae; *genitalia* generis; *achenium* obovatum, piloso-fuscum, coronatum, pappo setoso, setis plumosis, binatim, ternatim quaternatimve concretis; *caulis* teres, vix striatus, erectus, glaber vel sparse flocculosus, simplex vel parce ramosus, spithamali-bipedalis, aetate rubeolus et lana arachnoidea sparsus; *folia* cartilaginea, pallide viridia, lanceolata, sinuato-dentata vel semipinnatifida, dentibus vel laciniis apice valide spinosis, glabra vel subflocculosa praecipue subtus; caulina superiora sessilia et semiamplexicaulia; *radix* crassa, simplex, lignosa, fibrillosa, parce ramosa.

Floret Julio, Septembri. ♃.

Aetnae, in saxosis et arenosis aridis pedemontanae et nemorosae regionis: *Trecastagni, Bronte, Nicolosi, Boschi di Pinitella, Pinita grande.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 204. tab. 187. fig. 1. — Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 63.* sub nomine: *Acarna flore candido, lutescente, non raro etiam purpurascente.*

Carlina sicula. *Ten. ad Cat. H. Neap. ann. 1813. append. alt. pag. 74.* et *Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 177.* et *5. cit. Spr. Syst. Veg. 3. pag. 378. — Bert. Fl. It. 9. pag. 57.— Guss. Pl. rar. pag. 333.* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 433.* cum var. *b.—Jan. El. pag. 14.—DC. Prodr. 6. pag. 546.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 384.—Torn. Fl. Sic. p. 327.*

Carlina bracteata. *Presl Del. Prag. pag. 105.* et *Prodr. Fl. Sic. 1. pag. XXIX.*

Nomen vulgare: *Panicaudu.*

4. **C. involucrata.** — *Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus vel axillaribus, solitariis vel binis; *scapus* longiusculus, erectus, aliquando bifidus; *involucrum* squamosum, squamis internis radiantibus, flavis, externis seu foliaceis, sinuato-spinosis, brevioribus; *receptaculum* ut in praecedente; *corollulae* luteo-aureae, tubuloso-quinquifidae, glabrae; *genitalia* generis; *achenium* obovatum, pilosum, pilis fuscis, pappo albo, biseriato, setis plumosis ut in praecedente concretis; *caulis* erectus, striatus, basi aliquando rubeolus, parce ramosus, glaber; *folia* glabra vel tantum subtus arachnoideo-villosa, saturate viridia, cartilaginea, lanceolata, sinuato-dentata vel subpinnatifida, dentibus laciniisve valide apice spinosis, spina terminali foliorum et bractearum magis elongata et dura; *radix* crassa, perennis, ramosa, fibrillosa.

Floret ab Augusto ad Octobrem. ♃.

Aetnae, in vulcanicis aridis regionis pedemontanae et etiam nemorosae: *Catania, Pedara, Mascalucia, Nicolosi, Torre di Grifo, Milo, Maletto, Bronte.*

Icon. *Columm. Ecphr. 1. pag. 29. fig. 27.* sub nomine: *Acanthoides.*

Carlina involucrata. *Poir. Voy. 2. pag. 234.—Willd. Sp. 3. pars 3. pag. 1695. — DC. Prodr. 6. pag. 547. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 251.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 434. — Bert. Fl. It. 9. pag. 58. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 384.—Torn. Fl. Sic. pag. 327.*

Carlina corymbosa. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 18.* excl. synon.

Nomen vulgare: *Panicaudu.*

5. **C. gummifera.**—*Flores* in capitulis magnis, solitariis et aggregatis; *scapus* brevis; *involucrum* hemiphaericum, cinctum bracteis foliaceis pluribus, dentato-spinosis, spina terminali trifurcata, media longiore; squamis omnibus lanceolato-linearibus, rufis; extimis arachnoideo-pubescentibus, apice tantum spinosis, intimis muticis sed acuminatis, erectis et non radiantibus, apice purpurascentibus; *receptaculum* carnosum et exudans guttulas gummi-reninosas, in gluten aeris attactu fatiscentes, grate odoras, paleaceum, paleis lanceolatis vel connatis et apice scissis; *corollulae* omnes hermaphroditae, involucro aequales, purpureae, tubulosae, tubo longo, tenui, apice quinquifido, laciniis linearibus mucronulatisve;

genitalia generis; *achénium* oblongum, striatum, villosum, villis fulvis, pappo longissimo, albo, nitente, setis per phalanges basi coalitis; *caulis* vel nullus vel brevissimus, simplex et foliis densis, reliquis subsimilibus, coopertus; *folia* radicalia numerosa, grandia, rosulata, pinnatifida vel bipinnatifida, laciniis inaequaliter dentato-spinosis, spinis validis, longiusculis, rigida, nunc glabra, laete viridia, nitida, nunc canescenti-tomentosula, praesertim subtus, petiolata; *petioli* lati, ciliato-spinulosi; *radix* fusiformis, crassa, succum gummi-resinosum, grate olentem, una cum receptaculo exudans.

Floret Augusto, Septembri. ♃.

Aetnae, in vulcanicis detritis cum argilla mixtis et secus vias pedemontanae regionis: *Catania*, *Nizzeti*, *Cibali*, *S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Cav. Ic. 3. pag. 14. tab. 228;* et *Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 28. tab. 838.* sub nomine: *Acarna gummifera.*

Carlina gummifera. *DC. Prodr. 6. pag. 547.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 434.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 436.—Torn. Fl. Sic. pag. 327.*

Acarna gummifera. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1699. Sibth. et Smith loc. cit.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 194. — Presl Fl. Sic. 1. pag. XXIX.*

Atractylis gummifera. *Lin. Sp. Pl. pag. 1161.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 117.—Bert. Fl. It. 9. pag. 62.*

Chamaeleon gummifer. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 50. p. 59.*

Nomen vulgare: *Masticogna.*

Usus. Aetnicoli et omnes Siculi, succum, quod a receptaculo et a radicis collo fluit, ad ulcera jumentorum sananda et ad viscum parandum saepissime utuntur.

6. C. nebrodensis.—*Flores* in capitulis grandiusculis, axillaribus, solitariis, aliquando corymbosis; *scapus* brevissimus, lanuginosus; *involucrum* squamosum, squamis externis foliaceis, utrinque lanatis, confertis; mediis pectinato - spinosis; internis radiantibus, flavis, extus subfuscis, subtus rubentibus; *receptaculum* planum, fimbrilliferum; *corollulae* luteae, tubulosae, tubo brevi et apice quinquedentato; *genitalia* generis; *achenia* ut in *C. vulgari* sed parum minora; *caulis* lignosus, brevis, basi simplex, superne ramoso - corymbosus, laxe arachnoideo-lanatus, inermis, a spithama ad pedem lon-

gus, albo - flavescens, aetate rubens; *folia* simplicia, alterna vel opposita, lineari-lanceolata, dentato-spinosa, superne glabriuscula, subtus villoso-lanata, sinuato-pinnatifida; inferiora brevissime petiolata; superiora amplexicaulia et sessilia; *radix* crassa, ramosa, parce fibrillosa.

Floret Augusto, Septembri. ♃.

Aetnae, in vulcanicis asperis regionis pedemontanae et etiam nemorosae: *Viagrande, Trecastagni, Bongiardo, Milo, Caselle.*

Icon. *Reich. Pl. Cr. 8. n. 1008. t. 761.* sub nomine: *Carlina longifolia.*

Carlina nebrodensis. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 433. — DC. Prodr. 6. pag. 546. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 384.—Torn. Fl. Sic. pag. 326.*

Carlina longifolia. *Reich. loc. cit.*

Nomen vulgare: *Erva di frasca.*

—Var. β. glabriuscula.—Caule foliisque inferioribus glabriusculis, ramis pubescentibus, capitulis corymbosis longe pedunculatis, bracteis utrinque lanuginosis.

Floret una cum specie.

Carlina nebrodensis var. β. glabriuscula. *DC. loc. cit. — Guss. loc. cit.*

Genus 3. Galactites.

Flores in capitulis mediocribus, heterogamis, terminalibus, purpureis, roseis vel albis; *involucrum* squamosum, squamis lanceolato-subulatis, adpressis, imbricatis, apice spinescentibus; *receptaculum* planum, paleaceum, paleis paucis, exiguis, plurifidis, caducisve; *corollulae* quinquifidae; marginales neutrae, majores; centrales hermaphroditae; *stamina* filamentis monadelphis, papillulosis et antheris ecaudatis, appendiculatis, appendiculis subuncinatis; *stylus* apice indivisus; *achenia* oblongo-compressa, laevia, areola basillari non obliqua, pappo multiseto, plumoso, setis in annulum basi concretis. Herba succo lacteo praedita; *caulis* erectus, ramoso-corymbosus; *folia* pinnatifido-spinosa, facie glabra et albido-maculata, subtus cum caule tomentosa.

Endl. Gen. Pl. pag. 476. n. 2879. — DC. Prodr. 6. pagina 616.—Moench. Meth. 558.—Less. Syn. pag. 11.—Bert. Fl. It. 9. pag. 490. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 521.— Torn. Fl. Sic. pag. 328.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 458.

I. G. tomentosa.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis vel glomeratis, vario - coloratis; *scapus* modo longiusculus, modo brevissimus, simplex vel ramulosus, cylindricus, striatus, albo-tomentosus et bracteato-foliosus; *involucrum* calathi campaniforme, ovatum vel ovato-oblongum, arachnoideum, squamis lanceolatis, flavidis, acuminato-spinosis; *receptaculum* planum, parce fimbrillosum; *corollulae* marginales steriles, reliquis duplo longiores, radiantes; centrales fertiles; omnes purpureo-roseae vel rubido - roseae, interdum omnino albae, quinquifidae, laciniis lineari-acuminatis integrisve; *genitalia* generis; *achenia* oblongo - compressa, flavo-virentia, laevia, nitentia, glabra, pappo niveo terminata; *caulis* angulatus, albo-tomentosus, superne ramoso - subcorymbosus vel simplex, spithamali - tripedalis; *folia* pinnatifida, laciniis lanceolatis, acuminatis, spina flava terminatis, margine remote denticulato-spinulosis, saepe prope basim una alterave lacinula insculptis, supra saturate viridia et albo - maculata, nuda vel subflocculosa, subtus albo-tomentosa; radicalia grandiora, rosulata, brevissime petiolata, laciniis numerosioribus praedita; caulina sessilia, nunc ala angustissima, nunc linea elevata tantum decurrentia; *radix* fusiformis, modo gracilis, modo crassiuscula, alba, lateraliter plus minus fibrosa.

Floret Majo, Julio. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis aridis et ad vias pedemontanae et nemorosae regionis: *S. Giovanni Galermo, S. Alfio La Bara, Giarre, Riposto, Nicolosi, Torre di Grifo.*

Icon. *Cav. Ic. 3. pag. 16. tab. 231.* sub nomine: *Centaurea Galactites.*

Galactites tomentosa. *DC. Fl. Fr. 4. pag. 110.* et *Prodr. 6. pag. 616.—Moench. Meth. pag. 558. — Presl Fl. Sic. 1. pag. XXX.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 275. et Syll. pag. 450. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 299.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 459. — Bert. Fl. It. 9. pag. 491. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 521. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 409. Torn. Fl. Sic. pag. 328.*

Centaurea Galactites. *Lin. Sp. Pl. pag. 1300.—Cav. loc. cit.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 206. et Fl. Gr. 10. pag. 13. tab. 919.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 203.*

Nomen vulgare: *Cacucciulidda sarvaggia.*

Genus 4. Atractylis.

Flores in capitulis grandibus, purpureis, solitariis, homogamis vel heterogamis, bracteis foliaceis, dentato - spinosis stipatis: *involucrum* calathi hemisphaericum vel ovatum, imbricatum, squamis numerosis, lanceolato - linearibus; extimis apice spinosis; intimis muticis, non radiantibus; *receptaculum* carnosum, planum, fimbrillosum, fimbrillis apice plurifidis, basi alveolatum; *corollulae* purpureae; radiales aut tubulosae aut falso-ligulatae seu palmatae, quinquifidae; centrales semper tubulosae et etiam quinquifidae; *filamenta* staminum glabra; *antherae* apice appendiculatae, basi bicaudatae, caudis barbatis; *stigmata* concreta; *achenia* obconica, dense villosa, villis superioribus longioribus et pappum involucrantibus; pappo uni-biseriali, setis longissimis, plumosis, basi concretis. Herbae spinosae, durae; *folia* alterna, dentata vel pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 469. n. 2860.—Lin. Gen. n. 930.—DC. Prodr. 6. pag. 549.—Juss. Gen. pag. 172.—Bert. Fl. It. 9. pag. 61.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 435. — Torn. Fl. Sic. pag. 327.

1. **A. cancellata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* brevis, tomentosus; *involucrum* hemisphaericum, cinctum bracteis foliaceis pluribus, linearibus vel lanceolato - linearibus, glabris vel floccosis, pectinato-ciliatis, spinulis longiusculis, basi ramosis, armatis, flosculos plus minus superantibus, adscendentibus, incurvis vel etiam erectis et caveam laxam, cancellatam circa flosculos efformantibus; interne squamae lanceolatae, acuminato - aristulatae, margine inermes, tomentosulae; supremae saepe apice vel carina purpurascentes, nullimode radiantes; *receptaculum* generis; *corollulae* tubulosae, subinde marginales subligulatae;

omnes purpureo-violaceae; *genitalia* ut in genere; *achenia* fulvo-villosa, villis superioribus insigniter reliquis longioribus, papposa, pappo conjunctim cum achenio decidente; *caulis* erectus vel adscendens, teres, plus minus floccosus, simplex vel parce alterne ramosus, a pollice ad dodrantem longus; *folia* inferiora lanceolato-spathulata, in petiolum excurrentia; reliqua sessilia, linearia, acuminata; omnia angusta, denticulata et tenuiter ciliato-spinulosa, plus minus flocculosa praesertim subtus; radicalia caespitulosa; caulina alterna; *radix* fusiformis, gracilis, subnuda.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, frequentissima in pedemontana regione: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Leucatea, Viagrande, S. Giovanni Galermo, Misterbianco.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 454. tab. 163.* sub nomine: *Cirsellium cancellatum.—Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 58.* sub nomine: *Carduncul̃us nanus, capitulo squamato argentea macula vermiculato foliis reticulatis obducto.* Optima.

Atractylis cancellata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1162.—DC. Prodr. 6. pag. 550. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 117. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 253.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 435. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 383. — Torn. Fl. Sic. pag. 327.*

Acarna cancellata. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1701. Sibth. et Smith Prodr. Fl. Gr. 2. pag. 159. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 438.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 194.—Bert. Fl. It. 9. pag. 64.*

Carthamus cancellatus. *Lam. Dict. 1. pag. 639.*

Genus 5. Onopordon.

Flores in capitulis majusculis, purpureis vel albis, homogamis; *involucrum* ovato-globosum, squamis numerosis, coriaceis, spina terminatis, erectis vel patulis vel exterioribus recurvis; *receptaculum* carnosum, alveolatum, alveolis membranaceis, sinuato-dentatis; *corollulae* omnes hermaphroditae, quinquifidae, obrigentes; *stamina* filamentis glabriusculis, antheris appendiculatis, appendice lineari-subulata, basi brevi-

ter caudatis; *stigmata* concreta; *achenia* obovato - compressa, tetragona, transverse rugosa, pappo caduco, setis basi in annulum coalitis, sursum hirtulo-scabris. Herbae saepius durae magnae, ramosae, rarius acaules; *caulis* saepe alatus foliis decurrentibus, dentato-spinosis; *folia* pinnato-lobata, dentata, dentibus et lobis spinosis.

Endl. Gen. Pl. pag. 476. n. 2881.—Lin. Gen. pag. 409. Juss. Gen. pag. 173.— Lam. Ill. Gen. 7. tab. 664. fig. 1. Gaertn. De Fruct. 2. pag. 376. tab. 161.—Bert. Fl. It. 9. pag. 41.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 437.—Torn. Fl. Sic. pag. 328.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 471.

I. O. tauricum. — *Flores* in capitulis majusculis, solitariis, terminalibus cauli ramisque; *scapus* elongatus, simplex, cylindricus, striatus, pubescens, arachnoideus, alatus; *involucrum* globosum, inferne arachnoideum, squamis lanceolatis, acuminatis, spina lutescente, pungentissima terminatis, margine ciliolato-asperulis, dorso pubescenti-glandulosis viscidis, interdum glabris, inferioribus patentissimis et subinde deflexis; *receptaculum* planum, alveolatum, ad margines alveolorum cartilagineum, dentato - lacerum; *corollulae* purpureo-roseae, subinde albae, involucro dimidio longiores, ingrate olentes; *antherae* albidae; *stylus* et *stigma* coerulei; *achenia* fusca, lineolis elevatis notata, pappo ut in genere superata; *caules* aliquando orgyales, paniculato-ramosi, alati, alis dentato - spinosis, pubescentes vel glabri, striati, fistulosi; *folia* ovato - oblonga, sinuato - lobata, lobis acute inaequaliterque dentatis, dentibus spina valida, horsum versum versa, lutescente terminatis, undulata; radicalia elongata, profunde secta; *radix* crassa, ramosa, fibrosa et fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ②.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Milo, Viagrande, Catania, Paternò, Misterbianco.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 833.* sub nomine: *Onopordon elatum.*

Onopordon tauricum. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1687. Bert. Fl. It. 9. pag. 43.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 437. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 408. — Torn. Fl. Sic. pag. 328.*

Onopordon elatum. *Smith et Sibth. Prodr. Fl. Gr. 2. pagina 156.*

Onopordon virens. *DC. Prodr. 6. pag. 618.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 280.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 298.*

2. O. **illyricum.** — *Flores* in capitulis magnis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* simplex, brevis, angulatus, alatus, albo-tomentosus; *involucrum* calathi ovato-sphaericum, dense imbricatum, basi arachnoideo-villosum vel tomentosum, apice glabrum, squamis ovato-lanceolatis, spina breviuscula sed valde pungente armatis; externis recurvo-reflexis internisque patentibus, saepe apice vel dorso rubentibus; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* superne glandulis obsitae; *stamina* elongata, albida; antherarum caudae breves, obiter fimbriate; *styli* et *stigmata* generis; *achenia* praecedentis speciei sed pappo setis rufescentibus obsito; *caulis* crassus, breviter ramosus, anguste multialatus, pedalis, orgyalis et ultra, albotomentosus; *folia* radicalia elongata, profunde pinnatifida, petiolata; caulina angustiora, per caulem continuate decurrentia; omnia ratione variae lanuginis nunc facie viridia, nunc cinerascentia, subtus pallide virentia aut canescentia, plus minus nervosa et una cum alis caulis crebre dentato-spinosa; *radix* crassa, subramosa, fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis apricis et secus vias pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Lam. Ill. 7. tab. 664. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 376. tab. 161.*

Onopordon illyricum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1158.—Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1687.* excl. plur. syn.—*Sibth. et Smith Prodr. Fl. Gr. 2. pag. 155.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 197. — Bert. Fl. It. 9. pag. 44. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 437. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 408. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 471.—Torn. Fl. Sic. pag. 328.*

Onopordon elongatum. *DC. Prodr. 6. pag. 618. — Lam. Fl. Fr. 2. pag. 6.*

Onopordon horridum. *Viv. Fl. Cors. Diagn. 1. pag. 14.*

Genus 6. Cnicus

Flores in capitulis heterogamis, bracteatis, terminalibus cauli et ramis; *involucrum* ovatum, foliis bracteantibus circumseptum, squamis adpressis, coriaceis, externis in spinam simplicem et reliquis in spinam pinnato-spinulosam abeuntibus; *receptaculum* planum, fimbrilliferum; *corollulae* tubulosae, quinquifidae, marginales neutrae, interiores hermaphroditae; *antherae* ecaudatae; *achenia* tereti-oblonga, regulariter et longitudinaliter striata, glabra, areola lata laterali, pappo plumoso, setis externis longis, rigidis et scabris; internis, illis alternantibus, puberulis brevibusque. Herbae annuae, ramosae, villosae, sublanuginosae; *folia* amplexicaulia, subdecurrentia, semipinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 475. n. 2872.—Vaill. in Act. Acad. Paris. 1718. pag. 163. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 385. tab. 162.—DC. Prodr. 6. pag. 606.—Bert. Fl. It. 9. pag. 3. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 442. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 441.—Torn. Fl. Sic. pag. 330.

I. C. lanceolatus. — *Flores* in capitulis grandiusculis, ovoideis, brevissime pedicellatis, terminalibus cauli et ramis, solitariis et saepe glomeratis aut approximatis, subcorymbosis; *involucrum* ovatum, basi ventricoso-tumens, arachnoideum, bracteato-squamosum, bracteis foliaceis 2-3, breviter lanceolatis, lacinulatis spinosisve; squamis numerosis, lanceolato-linearibus, spina longiuscula, valida et flavida terminatis, erecto-patulis vel superne recurvis, inferioribus breviorioribus, supremis subinde apice purpurantibus, in fructu maturo patentissimis et patenti-recurvatis; *receptaculum* dense fimbrilliferum; *corollulae* kermesinae, raro albae, involucro quidquam longiores, leviter odorae; *stamina* filamentis coloratis et antheris albis vel kermesinis; *styli* longi, exerti et quoque kermesini; *achenium* parvum, oblongum, angustum, compressum, obiter striatum, glabrum, albescens, lineolis fuscis per longitudinem pictum, pappo multiseto, plumoso, molli, sordide albo, nitente, setis conjunctim deciduis; *caulis* erectus, crassus, farctus, angulatus, sulcatus, alatus, plus mi-

nus pilosus, saepe valde ramosus, ramis alternis, orgyali-octopedalis sed interdum brevior, subinde hic illic purpurascens; *folia* pinnatifida, laciniis palmate bi-trifidis, segmentis lanceolatis, divaricatis, terminatis spina valde pungente, modo longa, modo breviore, in reliquo margine ciliato-spinulosa, supra saturate viridia, plus minus hispida, subtus arachnoideo-flocculosa vel etiam tomentosa, rarius nuda; *alae* caulis pari modo spinosae; modo totae decurrentes, modo semidecurrentes; *petioli* nulli aut amplexicauli; *radix* crassa, longa, fusiformi-ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret a Julio ad Octobrem. ♃.

Aetnae, in vulcanicis et ad sepes pedemontanae regionis: *Catania.*

Icon. *Fl. Dan. tab. 1175.* et *Engl. Bot. 2. tab. 107* sub nomine: *Carduus lanceolatus.* — *Bauh. Hist. 3. pag. 58* sub nomine: *Carduus lanceolatus, sive sylvestris Dodonaei.*

Cnicus lanceolatus. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1666.* — *Smith Engl. Fl. 3. pag. 387.* — *Bert. Fl. It. 9. pag. 8.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 443.* — *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 203.*— *Torn. Fl. Sic. pag. 330.*—*Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 282.*

Carduus lanceolatus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1149.*

Cirsium lanceolatum. *DC. Prodr. 6. pag. 636.*

Curculio odonthalgicus Gerb. nidulatur in involucris hujus speciei, quo fit tinctura praestantissima ad dolorem dentium. *Fringilla Carduelis* avide depascit achenia.

2. C. pungens. — *Flores* in capitulis parvis, saepe numerosis, apice caulis et ramorum spicato-glomeratis, subinde infra glomerem terminalem nonnullis solitariis, alternis, sessilibus, inter se remotis, omnibus e foliis bracteantibus stipatis; *scapus* brevis, aliquando ramosus, angulatus, albo-tomentosus, alatus, alis spinosis, subcorymbosus; *involucrum* ovoideum, arachnoideo-floccosum, interdum glabratum, squamis ovatis, spina terminali, recta, patente armatis; intimis lanceolatis, acuminatis, muticis scariosisve; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* purpureo-roseae; *antherae* albidae; *styli* violacei; *achenium* oblongum, compressiusculum, papposum, pappo plumoso, setis conjuctim deciduis; *caulis* angulatus, erectus, striatus, 3-6-pedalis, anguste alatus, simplex vel superne ramosus, valde arachnoideo-pilosus; *folia* inferiora latiora, omnia

lanceolata, pinnatifida, laciniis brevibus, palmato-bi-trilobulatis, lobulis spina aciformi, longiuscula, valde pungente terminatis, in reliquo margine ciliato-spinulosa, spinis omnibus albidis, superne saturate viridia, pilis raris confervoideis aspersa, subtus dense arachnoideo-tomentosula, rarius denudata; *alae* caulinae paulo latiores, dentibus grandioribus, eodem modo spina longa armatis; *radix* ramosa, fibrillosa, crassiuscula.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis, umbrosis et ad sepes regionis pedemontanae: *Catania, Villascabrosa, Acicastello.*

Icon. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 281. tab. 7.— Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 83* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 125.* sub nomine: *Carduus palustris, altissimus, lanceolatus, pycnopolycephalus.*

Cnicus pungens. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 4663. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 202 —Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 442.—Torn. Fl. Sic. pag. 330.*

Cnicus polyanthemus. *Bert. Fl. It. 9. pag. 5. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 407.*

Carduus polyanthemus. *Bert. Mant. 1. pag. 109.*

Cirsium polyanthemum. *DC. Prodr. 6. pog. 641.*

3. **C. echinatus.**—*Flores* in capitulis grandibus, solitariis, terminalibus cauli et ramis, simul sumptis corymbosis, subbracteatis; *scapus* longiusculus, angulatus, villoso-canescens, alatus, alis dentato-spinosis, spinis flavis, longis, pungentibus; *involucrum* ovato-ventricosum, squamis arcte imbricatis, ovatis vel lanceolatis, albo-lanatis, e basi longe subulato-spinosis, spina lutea, patula vel subrecurva, pungente; *receptaculum* generis; *corollulae* purpureae, tubulosae, apice quinquifidae; *genitalia* ut in genere; *achenium* ovato-oblongum, compressum, laeve, nitens, flavum, lineolis fuscis notatum, papposum, pappo longissimo, plumoso, sordide albente; *caulis* erectus, sulcatus, valde ramosus, crebre foliosus, albo-lanatus, pedali-sesquipedalis; *folia* sessilia, pinnatifida, laciniis lanceolatis, simplicibus vel inaequaliter bifidis, segmentis spina valida, longa, flavescente terminatis, facie superiore dense viridia et hispida, subtus albo-lanata, margine setoso-ciliata similia foliis *Cnici lanceolati,* sed grandiora, neque decurren-

tia, in ramis angustiora, eosque ad apicem vestientia; *radix* crassa, ramosa, parce fibrosa.

Floret Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis, ad vias et sepes pedemontanae regionis: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello, Nizzeti, S. Giovanni Galermo, Vallone di Nesima.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 220* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 122* sub nomine: *Carduus lanceolatus, ferox, umbellatus.*

Cnicus echinatus. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1668. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 443.—Bert. Fl. It. 9. pag. 28.—Torn. Fl. Sic. pag. 330.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 404.*

Carduus echinatus. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 247.*

Cirsium echinatum. *DC. Prodr. 6. pag. 638.*

4. **C. giganteus.**—*Flores* in capitulis grandibus, racematis, breviter pedicellatis, inferioribus remotis, superioribus approximatis, congestis et subsessilibus; omnibus saepe stipatis foliis bracteatis, elongatis, dentato-spinosis; *scapus* brevis, angulatus, albo-villosus; *involucrum* ovoideum vel sphaericum, crassum, albo-floccosum, inferne ventricoso-tumens, squamis ovato-lanceolatis, numerosis, imbricatis, adpressis, terminatis spinula fuscescente, patula; intimis linearibus et subinermibus; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* purpureo-roseae, raro albae, involucro longiores; *genitalia* generis; *achenia* oblonga, compressa, laevia, cinerea et lineolis fuscis notata, pappo elongato, plumoso, albo-flavo; *caulis* teres, striatus, farctus, erectus, floccoso-lanatus, orgyali-octopedalis, superne valde ramosus; *folia* oblonga, lata, acuminata, subcoriacea, supra viridia, hispido-scabra, subtus albo-tomentosa, inferiora profundius, superiora laevius sinuato-lobata, lobis lanatis, inaequaliter dentatis, dentibus spinula flavida armatis, subtus crasse nervoso-venosa, basi cordato-amplexicaulia, auriculis spinosis; suprema multo minora, lanceolata; *radix* crassa, ramosa, elongata, fibrillosa.

Floret Junio, Septembri. ♃.

Aetnae, in saxosis vulcanicis humidis et submontosis pedemontanae et etiam nemorosae regionis: *Nizzeti, Aci S. Antonio, Fireri, Bongiardo, Milo.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 170* et *ed. Bibl.*

Univ. Cat. 2. tab. 124 sub nomine: *Carduus gigas achanthoides, tomentosus, pycnopolysphaerocephalus.*

Cnicus giganteus. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1671.—Bert. Fl. It. 9. pag. 37.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 444. — Torn. Fl. Sic. pag. 330.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 404.—Presl Fl. Sic. 1. pag. XXX.*

Carduus giganteus. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 245. tab. 221.*

Cirsium giganteum. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 375. — DC. Prodr. 6. pag. 637.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 119.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 463.*

5. **C. syriacus.**—*Flores* in capitulis majusculis, racemosis, breviter pedicellatis, axillaribus, in apice ramorum et caulis agglomeratis, inferioribus, ubi adsunt, remotioribus, omnibus stipatis et superatis e foliis bracteaeformibus, angustis et validissime spinosis; *scapus* brevis, raro solitarius, saepe ramosus, pedicellatus; *pedicelli* scapo conformes, villoso-lanati, erecti, alterni; *involucrum* ovoideum, floccosum vel glabrum, squamis lanceolatis, acuminatis, spinulosis, dorso carinatis et apice recurvulis constitutum; *receptaculum* fimbrilliferum; *corollulae* laete purpureae vel albae, tubulosae, quinquedentatae, marginales steriles, centrales hermaphroditae; *genitalia* generis; *achenium* oblique obovatum, ad latera utrinque valde compressum, laeve, pappo plumoso, setis longis, apice clavulatis scabridisve; *caulis* teres, crassus, sulcatus, intus medulla fungosa farctus, erectus, simplex vel superne ramosus, inferne subpilosus, superne albo-villosus, uni-quinquepedalis; *folia* inferiora oblonga, petiolata, sinuato-lobata, lobis latis, inaequaliter multidentatis, dentibus apice breviuscule spinosis, venis albidis reticulata; superiora minora, profundius secta et spinis validioribus longioribusque armata, basi cordato-amplexicaulia; *radix* crassa, ramosa, fibrosa, parce fibrillosa.

Floret a Majo ad Julium. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Paternò, Motta S. Anastasia, Catania, Ognina.*

Icon. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 282. tab. 8.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 383. tab. 163* sub nomine: *Cirsium syriacum. — Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 3. tab. 145* sub nomine: *Carduus leucographus, purpureus, capitulis ferocissimis spinis circumdatis;* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab.*

123 sub nomine: *Carduus lacteus, humilis alato caule spinis horridus.*

Cnicus syriacus. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1683.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 154. — Seb. et Maur. loc. cit.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 119.*

Notobasis syriaca. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 35. p. 171. — DC. Prodr. 6 pag. 660.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 470.*

Carduus syriacus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1153. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 245.*

Genus 7. Silybum.

Flores in capitulis magnis, purpureis, terminalibus, homogamis; *involucrum* calathi ovoideum, squamis foliaceis, extimis dilatatis in appendicem ovatam, longe acuminato-spinosam et in parte rotundata serrato - spinosam; intimis lanceolatis integerrimisque; *receptaculum* carnosulum, fimbrilliferum; *corollulae* omnes hermaphroditae, tubulosae, inaequaliter quinquifidae, obrigentes, purpureae; *stamina* filamentis monadelphis, papillosis et antheris appendicibus subuncinatis obsitis ecaudatisve; *achenia* compressa, glabra, margine annulari, corneo, integro coronata, pappo multiseriali, setis breviter barbellatis. Herbae annuae, erectae, ramose; *folia* amplexicaulia, sinuato-spinosa, albo-maculata, utrinque glabra.

Endl. Gen. Pl. pag. 476. n. 2878. — DC. Prodr. 6. pagina 616. — Vaill. Act. Acad. Paris. 1718. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 378. tab. 168. fig. 2. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 41. pag. 326. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 438. — Torn. Fl. Sic. pag. 331.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 473.

I. S. marianum. — *Flores* in capitulis maximis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* valde elongatus, subnudus, striatus, arachnoideus, rudimentis squarrosis sessilibus foliorum instructus; *involucrum* calathi hemisphaericum, ventricosum, glabrum, basi umbilicatum, squamis imbricatis, numerosis, cartilagineis, glabris, viridibus, basi late ovatis, dentato-spinosis; extimis breviter acuminatis; reliquis elongatis in acumen lanceolatum, canaliculatum, valide spinosum; *re-*

ceptaculum dense fimbrillatum; *corollulae* purpureae, moschum redolentes, hermaphroditae, tubulosae, involucro breviores; *genitalia* ut in genere; *achenium* nunc ·oblongum, nunc curvulum, grandiusculum, laeve, maturum album et nigro-maculatum vel nigrescens; pappo pluriseriali, plumoso, albo, setis rigidis, scabris, basi coalitis et conjunctim deciduis; *caulis* teres, crassus, striatus, erectus, subarachnoideus vel glaber, simplex aut superne ramosus, a semipede ad quatuor pedes et etiam ultra longus; *folia* radicalia autumno aut verno prodeuntia, ampla, sinuato-pinnatifida, segmentis latis; caulina sessilia, remota, oblonga, basi cordato-amplexicaulia; omnia dentato-spinosa, maculis albo-lacteis variegata, glabra vel pilulis brevissimis adspersa, laete viridia, undulata; *petioli* sulcati, plus minus elongati et subulati; *radix* fusiformis, crassa, lateraliter fibrillosa.

Floret ab Aprili ad Aestatem. ☉.

Aetnae, in vulcanicis humidis, umbrosis et secus vias pedemontanae regionis: *Catania, Battiati, Motta S. Anastasia, Paternò, Adernò.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 378. tab. 168. fig. 2.*

Silybum marianum. *Gaertn. loc. cit.—DC. Prodr. 6. pagina 616.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 118.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 438.—Torn. Fl. Sic. pag. 331.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 474. — Reich. Exc. 1. pag. 288. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 409.*

Carduus marianus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1153.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 386.* et *Engl. Bot. 14. tab. 975.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom pag. 281.*

Cirsium maculatum. *Scop. Fl. Carn. ed. 2. tom. 2. pagina 130.*

Nomina vulgaria: *Battilana, Cardalana.*

Planta ob vim sudoriferam, diureticam, olim adhibita in pleuritide aliisque morbis, sed nunc fere desueta.

Genus 8. CARDUUS.

Flores in capitulis subglobosis vel oblongis, homogamis, erectis et demum subnutantibus; *involucrum* squamis imbricatis, lanceolato-spinosis acuminatisque constitutum; *recepta-*

culum fimbrilliferum; *corollulae* purpureae vel albidae, hermaphroditae, tubulosae, quinquifidae, obrigentes; *stamina* filamentis liberis, pilosis et antheris appendicibus lineari-subulatis praeditis, ecaudatis; *stigmata* concreta; *achenia* oblonga, compressa, glabra, areola terminali subcarnosa, basilari, vix obliqua, pappo multiseriali, setis filiformibus, scabris, basi in annulum a fructu secedentem concretis. Herbae erectae, simplices vel ramosae, annuae, biennes, perennes; *caulis* alatus, alis dentato - spinosis, vel nudus; *folia* pinnato - lobata vel indivisa, dentato-spinosa vel inermia; caulina decurrentia.

Endl. Gen. Pl. pag. 477. n. 2884. — DC. Prodr. 6. pagina 621. — Lin. Gen. pag. 408.—Juss. Gen. pag. 173. — Lam. Ill. 7. tab. 663.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 377. tabul. 162.—Bert. Fl. It. 8. pag. 615.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 439. — Torn. Fl. Sic. pag. 331. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 474.

I. C. corymbosus.—*Flores* in capitulis grandiusculis, homogamis, subcorymbosis, longe pedunculatis; *scapus* albo - tomentosus, inferne foliis paucis, parvis, leviter decurrentibus vestitus, superne subcorymbulosus; *involucrum* vix arachnoideum, scabriusculum, squamis linearibus, spinula brevi mucronulatis, erectis, nervo prominente carinatis; supremis appendice scariosa, alba vel rosea, anguste lanceolata, cuspidata et integerrima terminatis; *receptaculum* generis; *corollulae* laete purpureo-rubentes vel albae, limbo subringente; *genitalia* ut in genere; *achenia* albo-flava, glabra, subangulata, lateraliter lineata, rugosula, basi areolata, apice annulata, pappo multiseriato, albo - flavo, scabriusculo, plumoso; *caulis* anguste alatus, uni - bipedalis, villosus, arachnoideus; *folia* pinnatifida, laciniis parvis, horsum versum versis, margine crebre breviterque spinulosis, facie superna scabra, hispida et subtus flocculosa; *alae* caulinae eodem modo dentato-spinulosae; *radix* crassiuscula, fibrosa et parce ramosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Viagrande, Trecastagni.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2 tab. 70* sub nomine: *Carduus minor, lanceolatus, purpureus, polyacanthos.*

Carduus corymbosus. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. p. 117.—*

Spr. Syst. Veg. 3. pag. 383.—DC. Prodr. 6. pag. 625. — Bert. Fl. It. 8. pag. 631.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 439. cum var. *b.—Torn. Fl. Sic. pag. 331* cum var. *b.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 400.*

Carduus agrestis. *Presl Fl. Sic. Prodr. 1. pag. XXX.*

2. C. pycnocephalus.—*Flores* in capitulis oblongis, aggregatis, subsessilibus, axillaribus vel terminalibus cauli et ramis; *scapus* niveo-tomentosus, apterus; *involucrum* cylindraceum, arachnoideo-floccosum, subinde denudatum praesertim superne et tantum scabrum, squamis lanceolatis; extimis apice patulis et spina brevi terminatis; intimis acuminatis; *receptaculum* paleaceum, paleis subscariosis, albis, nitidis, apice profunde setoso-fimbriatis; *corollulae* purpureo-rubidae, involucro subaequales vel paulo longiores; *genitalia* generis; *achenia* oblonga, laevia, tenuiter nervulosa, albentia, humore glutinoso interdum oblinita et receptaculi fimbrillis haerentia, pappo sessili, simplici, multiseriato, molli, albo, nitente, setis parum inaequalibus, minute scabridis et basi coalitis; *caulis* teres, striatus, erectus, simplex vel superne ramosus, alatus, flaccosus, a semipede ad quatuor pedes longus; *folia* inferiora grandiora, semipinnatifida, in petiolum brevem, dentato-alatum decurrentia; superiora pinnatifida, decurrentia; omnia ciliato-spinosa, laciniis dentibusque acutis vel acuminatis, spina valida, flava, longiuscula terminatis, supra viridia, parce flocculosa vel subnuda, subtus plus minus dense albo-tomentosa; *alae* caulinae foliis valde conformes; *radix* fusiformis, crassiuscula, alba, lateraliter fibrillosa.

Floret ab Aprili ad Julium. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis umbrosis et herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Battiati, Viagrande, Pedara, Mascalucia.*

Icon. *Jacq. Hort. Vind. 1. pag. 17. tab. 44.—Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 121* sub nomine: *Carduus lacteus, humilis, alatus, pycnocephalus.*

Carduus pycnocephalus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1151.—All. Fl. Ped. 1. pag. 147.—Bert. Fl. It. 8. pag. 625. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 440.—Torn. Fl. Sic. pag. 332. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 402.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 280.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 477.*

Carduus tenuiflorus. *DC. Prodr. 6. pag. 626. — Viv. Fl. Lyb. Spec. pag. 52.*

Carduus peregrinus. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1647. — Ten. Fl. Nap. in Syll. pag. 412.*

Carduus arabicus. *Guss. Syn. cit. pag. 441.*

3. **C. argyroa.**—*Flores* in capitulis ovatis, breviter pedunculatis, subcorymbosis; *scapus* albo-tomentosus; *pedicelli* monoflori, breves, et etiam albo-tomentosi; *involucrum* imbricatum, arachnoideum, squamis linearibus, spina brevi mucronatis, erectis, nervo crassiusculo diremptis, supremis appendice scariosa, lanceolata, alba, vix erosula vel integra, cuspidata terminatis; *receptaculum* concaviusculum, paleaceum, paleis scariosis; *corollulae* dilute purpureae vel albae; *genitalia* ut in genere; *achenium* oblongum, virens, scabrum, pappo sessili, simplici, multiseto, setis basi connatis; *caulis* anguste alatus, superne ramosus, ramis brevibus, laxis, subcorymbosis, mono-tricephalis, semipedali - tripedalis et parum ultra longus; *folia* radicalia breviora, obovata, runcinata, dentato-spinulosa; caulina oblonga, pinnatifida, laciniis spina valida terminatis; reliqua parce ciliato-spinulosa; omnia supra glabra vel superiora vix flocculosa, albo-maculata; *radix* fusiformis, crassiuscula, lateraliter fibrillosa, albescens.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, ad sepes et in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Paternò, Belpasso, Mascalucia.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 3. tab. 103.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 123.* sub nomine: *Carduus lacteus, humilis, alato caule, spinis horridus.*

Carduus argyroa. *Biv. Bern. Manip. 1. pag. 1. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 385.—DC. Prodr. 6. pag. 626. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 440. — Bert. Fl. It. 8. pag. 630. — Torn. Fl. Sic. pag. 332. — Reich. Cent. 5. pag. 28. t. 449. fig. 641.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 400.*

4. **C. nutans.**—*Flores* in capitulis magnis, hemisphaericis, solitariis cernuisve; *scapus* alato-spinosus, monocephalus, terminalis vel in axillis foliorum supremis, cano-floccosus et apice cano-tomentosus; *involucrum* squamosum, squamis lanceolatis, longis, spina valida terminatis, glabris vel lanuginosis, patentibus vel patenti-incurvulis, intimis saepe rubido-purpurantibus, extimis paulo brevioribus et saepe retroflexis; *receptaculum* ovoideo - concaviusculum, paleaceum; *co-*

rollulae kermesinae, subinde albae, involucrum superantes et moschum redolentes; *genitalia* generis; *achenium* oblongum, compressum, laeve, sub pericarpio testa superne ruguloso-scabra, pappo sessili, simplici, multiseto, albo-sordescente, nitente, setis scabris inaequalibusque; *caulis* inferne angulatus, superne teres, striatus, erectus, ramosus vel raro simplex, incano-villosus aut pubescens, alatus vel superne semialatus, spithamali-tripedalis; *folia* sinuato-pinnatifida, laciniis 3-4-sectis, segmentis modo latioribus, modo angustis, acutis, spina valida terminatis, reliquo margine plus minus crebre ciliato-spinulosis, pubescentibus vel villosis praecipue in nervo et venis, interdum etiam glabris; *alae* caulinae modo latae, modo angustae, crebre et acute dentato-spinosae; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, plus minus crassa, lateraliter fibrosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa: *Milo, Zaffarana, Caselle.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 124. bis* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 80.* sub nomine: *Carduus laciniato folio, capitulo verticillato, aculeato Cynarae.*

Carduus nutans. *Lin. Sp. Pl. pag. 1150.—DC. Prodr. 6. pag. 621.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 384.—All. Fl. Ped. 1. pag. 146.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 240.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 475. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 280. — Bert. Fl. It. 8. pag. 617.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 439. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 398. — Torn. Fl. Sic. pag. 332.*

Carduus macrocephalus. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 206.*

5. **C. congestus.** — *Flores* in capitulis parvis, subsessilibus, glomerato-congestis in apice caulis et in axillis foliorum supremis, glomere terminali 5-15-cephalo et foliis lanceolatis, sinuato-dentatis, valide spinosis stipato, glomerulis lateralibus 2-4-cephalis et aliquando etiam monocephalis; *scapus* brevis, albo-tomentosus; *involucrum* albo-floccosum, squamis lanceolatis, longe cuspidatis, spina valida, erecto-patula armatis, supremis subinermibus et apice purpurascentibus; *receptaculum* paleaceum, paleis fimbrillatis; *corollulae* dense purpureo-rubidae; *genitalia* generis; *achenium* oblongum, scabriusculum, non viscosum sed lucidum, pappo generis; *caulis* teres, striatus, erectus, simplex vel superne ramosus, alatus, floccosus,

palmari-tripedalis; *folia* inferiora grandiora, semipinnatifida, in petiolum brevem, dentato-alatum decurrentia, superiora pinnatifida, quoque decurrentia, lobis valide spinosis, bi-tripartitis, laciniis divaricatis, subdenticulato-spinulosis; omnia dense viridia, supra glabra aut vix pilosula, subtus plus minus floccoso-tomentosa, albentia, undulata; *alae* caulinae angustae, crispae, dentato-spinosae; *radix* simplex, crassiuscula, ramosa, fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Ognina, Acicastello, Viagrande, Milo, Nicolosi.*

Icon. Nulla.

Carduus congestus. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 441.* et *pag. 863.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 118.* et *5. p. 208.* et *Syll. pag. 412. — Bert. Fl. It. 8. pag. 628. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 401.—Torn. Fl. Sic. pag. 333.*

Genus 9. Tyrimnus.

Flores in capitulis ovatis, erectis; *involucrum* imbricatum, squamis lanceolatis, spinula recta appendiculatis; *receptaculum* fimbrilliferum; *corollulae* marginales neutrae, centrales hermaphroditae; omnes tubulosae, tubo brevi, limbo quinquifido, obrigente, laciniis apice subcorneis, obtusiusculis, purpureae vel albae et apice loborum purpurantibus; staminum *filamenta* monadelpha, apice glaberrima et basi subpilosiuscula; *antherae* appendiculatae, ecaudatae; *stylus* indivisus; omnia *genitalia* in floribus radialibus plus minus abortiva; *achenia* oblonga, compressa, glabra, nitida, areola terminali annulo cartilagineo cincta, basilari subobliqua; nectario indurato, persistente; pappo multiseriato, setoso, setis filiformibus, apice scabriusculis et basi annulatis. Herbae erectae, simplices vel ramosae; *caulis* arachnoideus; *folia* oblongo-lanceolata, sinuata vel subpinnatifida, decurrentia, supra albo-maculata, subtus plus minus tomentosa, margine et alis dentato-spinosis.

Endl. Gen. Pl. pag. 476. n. 2880.—Cass. Bull. Philom. Dict. Sc. Nat. 41. pag. 335. — Less. Syn. pag. 11. — DC. Prodr. 6. pag. 617. — Torn. Fl. Sic. pag. 332. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 409.

1. T. leucographus.—*Flores* in capitulis grandiusculis, cernuis, heterogamis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* plus minus longus, cylindricus, striatus, albo-floccosus; *involucrum* pluriseriale, imbricatum, arachnoideo-floccosum, squamis inaequalibus, exterioribus lanceolatis, apice spinulatis, supremis angustioribus inermibusque; *receptaculum* dense paleaceum, paleis fimbrillatis, rubro-purpureis scariosisve; *corollulae* purpureo-rubidae et subinde albae, involucro fere duplo longiores; *genitalia* generis; *achenium* oblongo-compressum, basi attenuatum, laeve, pappo sessili, multiseto, simplici, albo, senio leviter rufescente, setis apice scabriusculis et basi laevibus annulatisve; *caulis* teres, striatus, intus medulla alba farctus, simplex vel superne ramosus, albo-flocculosus, etiam 3-4-pedalis, inferne alatus et superne saepe semialatus; *folia* inferiora grandiora, oblonga, superiora angustiora, lanceolata, utraque sinuato-semipinnatifida, plerumque albo-maculata, rarius immaculata, supra parce, subtus densius arachnoideo-floccosa; *alae* caulinae modo complete, modo incomplete decurrentes et pariter dentato-spinosae; *radix* fusiformis, crassiuscula, lateraliter parce fibrosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in vulcanicis umbrosis humidisque pedemontanae regionis: *Catania, Leucatea, Vallone di Nesima.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. tab. 162. fig. 1.* sub nomine: *Carduus leucographus. — Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 27.* sub nomine: *Carduus milancolatus purpureus polyacanthos.* Optimae.

Tyrimnus leucographus. *DC. Prodr. 6. pag. 617.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 409.—Torn. Fl. Sic. pag. 332.*

Carduus leucographus. *Cass. Bull. Philom. Dict. Sc. Nat. 41. pag. 335.—Lin. Sp. Pl. pag. 1149.—Jacq. H. Vind. 3. pag. 16. tab. 23. — All. Fl. Ped. 1. pag. 145. tab. 73. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. pag. 280. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 117.—Bert. Fl. It. 8. pag. 615.*

Cirsium maculatum. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 22.*

Genus 10. CARDUNCELLUS.

Flores in capitulis ovatis, magnis, solitariis, homogamis, terminalibus et stipatis bracteis foliaceis, dentato-spinulosis;

involucrum squamosum, squamis extimis appendiculatis, foliaceis, spinosis; reliquis imbricatis, erectis; intimis oblongis, apice scariosis, subdentatis, obtusis; *receptaculum* fimbrilliferum, fimbrillis subulatis brevibusque; *corollulae* tubulosae, quinquifidae, subregulares, hermaphroditae, raro extimae steriles, coeruleae, raro albo-variantes; *filamenta* staminum submonadelpha, pilorum verticillo ad medium barbata, pilis imbricato-coalitis; *antherae* tubo apice crenato, exappendiculato; *stigmata* superne libera; *achenia* ovato-tetragona, glabra, areola terminali margine subdentata, basilari subobliqua, pappo multiseriali, interdum corollulis aequali, setis basi in annulum subcoalitis, inaequalibus, subcrispis, barbellatis, barbellis longiusculis, distantibus. Herbae perennes, aliquando acaules; *folia* pinnatilobata, serrata, serraturis plus minus spinosis.

Endl. Gen. Pl. pag. 476. n. 2877.—DC. Prodr. 6. p. 614. Less. Syn. pag. 5.—Bert. Fl. It. 9. pag. 68.—All. Fl. Ped. 1. pag. 154. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 438. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 430.—Torn. Fl. Sic. pag. 333.

I. C. coeruleus. — *Flores* in capitulis majusculis, solitariis, terminalibus, homogamis et stipatis bracteis foliis similibus, basi albidis, patentibus; *involucrum* squamosum, squamis multinerviis, flavidis; extimis brevioribus, ovatis, flocculosis, ambitu dentato - ciliatis; intimis oblongis, scabris et appendice ovata, subscariosa, dentato - lacera, flavido - fusca vel rubida terminatis; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* coeruleae, fusco-nervosae, involucro longiores; *genitalia* generis; *achenium* obovatum, crassum, obsolete tetragonum, apicem versus tuberculoso-scabrum, pappo flosculis dimidio breviore, fulvo, nitente, rigidulo; *caulis* teres, sulcatus, erectus vel adscendens, crebre foliosus, plus minus floccosus, simplex vel raro parce ramosus, palmari - pedalis; *folia* varia et ludentia; inferiora lanceolata et longe petiolata, nunc simplicia et serrato - spinulosa, nunc pinnatifida, laciniis lanceolatis vel lanceolato - linearibus, plus minus dentato - spinulosis vel etiam incisis, subinde cum lacinulis minoribus interjectis; reliqua sessilia, subcordato-amplexicaulia, serrato-spinulosa; omnia subfloccosa, reticulato - venosa; *radix* fusiformis, crassa, parce ramosa, subnuda.

Floret Majo, Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa: *Bronte, Milo, Maletto, Randazzo, Castiglione.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 150.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 61.* sub nomine: *Cnicus coeruleus, folio integro;* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 67.* et *ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 60.* sub nomine: *Cnicus coeruleus, minus, asperrimis imis foliis, Carduncelli monti Lupi.* — *Clus. Hist. 2. pag. 152.* sub nomine: *Cnicus alter, coeruleo flore.* — *Moris Ox. sect. 7. tab. 34. fig. 19.* sub nomine: *Carduus Cnici facie coeruleus major, Tingitanus.*

Carduncellus coeruleus. *DC. Prodr. 6. pag. 615* cum var. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 430.—Bert. Fl. It. 9. pag. 69* cum var. — *Moris Fl. Sard. 2. pag. 441.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 397.—Torn. Fl. Sic. pag. 333.*

Carduncellus tingitanus. *Guss. Syn. cit. pag. 431.* — *Lin. Sp. Pl. pag. 1163.—Torn. op. cit. pag. 333.*

Carthamus coeruleus. *Lin. loc. cit.—Sibth. Fl. Gr. t. 843. Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 278.—Arcang. loc. cit. Ten. Fl. Nap. 2. pag. 190.*

Onobroma coeruleum. *Colla Herb. Ped. 3. pag. 249.* — *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 380.*

2. C. pinnatus. — *Flores* in capitulis majusculis, solitariis et stipatis foliis bracteantibus ovatis, involucro brevioribus, leviter nervosis, apice ciliato-spinulosis, flavidis; *involucrum* glabrum, squamis supremis membranaceis, membranula brevi, lacera, fusca apice marginatis; *receptaculum* setosum; *corollulae* amoene coeruleae, involucro longiores; *genitalia* generis; *achenium* tetragonum, rubeolum, rugulosum, papposum, pappo setoso, flosculis aequali, rufescente, setis rigidis et pilis adpressis instructis; *caulis* modo nullus, modo unguiculari-palmaris, glaucescens, simplex, erectus; *folia* radicalia rosulata, vel sola vel cum caulinis alternis pinnata, breviter petiolata, sub capitulo sessilia, pinnis ovatis vel ovato-lanceolatis, parvis, cartilagineis, dentato-spinosis, saepe basi lobo insculptis, numerosis, approximatis, patentibus vel subfalcatis, pallide viridibus, subglaucescentibus, floccosis; *radix* crassa, breviter fibrosa et fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Bronte, Maletto, Paternò, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 258. tab. 229.* sub nomine: *Carthamus pinnatus.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 87.* sub nomine: *Jacea acaulos mont. cana, Jaceae piniae fol. mollibus monocephalos.*

Carduncellus pinnatus. *DC. Prodr. 6. pag. 614. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 431.—Torn. Fl. Sic. pag. 333.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 397.—Bert. Fl. It. 9. pagina 72.*

Carthamus pinnatus. *Desf. loc. cit. — Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1710.*

Onobroma pinnatum. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 393.*

Genus 11. Cynara.

Flores in capitulis magnis, solitariis, terminalibus; *involucrum* imbricatum, squamis numerosis, ovatis, coriaceis, mucrone spinoso, crasso, valido terminatis, supremis scariosis subinermibusque; *receptaculum* planum, carnosum, dense barbatum; *corollulae* omnes hermaphroditae, amoene coeruleae, tubulosae, tubo tenui, limbo brevi, quinquifido, laciniis linearibus, inaequalibus; staminum *filamenta* papillosa, caudis brevibus, subbarbatis; *antherae* appendice obtusa terminatae; *stigmata* exerta et coalita; *achenia* obovato-tetragona, compressa, glabra, areola lata, subobliqua, pappo pluriseriali, plumoso, setis basi liberis sed circello deciduo adhaerentibus. Plantae perennes, spinosae; *caulis* erectus, sulcatus; *folia* ampla, pinnatilobata, nunquam decurrentia, laciniis dentato-spinosis.

Endl. Gen. Pl. pag. 477. n. 2882. — DC. Prodr. 6. pagina 620.—Juss. Gen. 173. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 41. pag. 328.—Lin. Gen. n. 928. — Bert. Fl. It. 9. pag. 45.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 436.—Torn. Fl. Sic. pag. 334. Moris Fl. Sard. 2. pag. 459.

1. C. horrida.—*Flores* in capitulis nunc maximis, nunc minus grandibus, ovatis et demum semiglobosis, solitariis et

terminalibus cauli, ramis ramulisque; *scapus* cylindricus, breviusculus, sulcatus, tomentosus, glaucus, simplex vel ramosus, ramis brevibus, pedicellatis et bracteatis, bracteis plus minus lanceolatis, integris vel dentatis, spinosis; *involucrum* glabrum vel inferne flocculosum, squamis ovatis, basi duriusculis et cochleatis, mucrone spinoso, crasso, valido, luteo, longiusculo, erecto terminatis, supremis scariosis, subinermibus; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* coeruleae; *genitalia* et *achenia* generis; *caulis* teres, striatus, erectus, farctus, albo-tomentosus, simplex at saepe ramosus, palmari-tripedalis; *folia* radicalia ampla, numerosa, patenti-recurva, anguste et profunde pinnatifida, segmentis modo laciniato-dentatis, modo tantum inaequaliter dentatis, laciniis dentibusque spina longiuscula, valde pungente, saturate lutea terminatis, petiolata, petiolo margine spinoso; caulina alterna, pari modo secta, sessilia vel semidecurrentia, saepe crebrius et validius spinosa praesertim in basi et in alis, spinis baseos foliorum et segmentorum non raro geminatis et connatis, inferiora petiolata, petiolo pariter spinoso; omnia supra viridia, flocculosa vel glabra, subtus albo-tomentosa; *radix* crassa, ramosa, elongata, fusca.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Acicastello, Nizzeti, Motta S. Anastasia, Paternò, Adernò.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. 9. pag. 23. tab. 834.*

Cynara horrida. *Ait. H. Kew. ed. 1. vol. 3. pag. 148.* et *ed. 2. vol. 4. pag. 487.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. p. 1691. DC. Prodr. 6. pag. 620. — Smith et Sibth. Prodr. Fl. Gr. 2. pag. 157.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 436. — Bert. Fl. It. 9. pag. 46.—Torn. Fl. Sic. pag. 334. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 408.*

Cynara Cardunculus. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pagina 280.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 248.*

Cynara spinosissima. *Presl Del. Prag. pag. 109.* et *Fl. Sic. Prodr. pag. XXX.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. p. 117. DC. Prodr. 6. pag. 621.*

Cynara corsica. *Viv. Fl. Lib. Spec. in app. pag. 68.*

Cynara humilis. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 199. — Viv. Fl. Cors. diagn. pag. 14.*

Nomen vulgare: *Cacucciulidda di spina.*

Haec species, culta, nunquam vidi in *Cynaram Scolymum* et in *Cynaram Cardunculum* mutata.

Pulpa receptaculi nec non baseos squamarum involucri, in proantesi cocti et sale conditi, ab Aetnicolis et ab omnibus Siculis comeduntur.

Genus 12. Centaurea.

Flores in capitulis heterogamis, purpureis, albis, coeruleis vel luteis, basi folio saepissime stipatis; *involucrum* squamosum, squamis imbricatis, variis, inermibus vel spinosis; *receptaculum* planum, paleaceum, paleis setaceis, liberis vel per fasciculos congestis; *corollulae* quinquifidae; marginales neutrae, saepe grandiores, radiantiformes; centrales hermaphroditae; staminum *filamenta* papillosa; *antherae* ecaudatae; *achenia* oblonga, compressa, pappo multiseto, setis simplicibus, scabris vel plumosis, interdum nullo. Plantae annuae, biennes, perennes vel suffruticosae; *caulis* angulatus, simplex vel ramosus; *folia* indivisa vel uni-bi-tripinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 472. n. 2871. — Less. Syn. pag. 7. DC. Prodr. 6. pag. 565.—Juss. Gen. pag. 174.—Lin. Gen. pag. 442. - Smith Engl. Fl. 3. pag. 463. — Bert. Fl. It. 9. pag. 424. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 509. — Torn. Fl. Sic. pag. 334. -Moris Fl. Sard. 2. pag. 442.

Sectio I.

Involucri squamis margine integris, apice acutis vel mucronulato-spinulosis.

1. C. Crupina.—*Flores* in capitulis parvis, erectis, solitariis, terminalibus; *scapus* elongatus, teres, striatus, glaber, ramosus, sub ramorum divisione bracteolatus, bracteolis exiguis, ovatis, acuminatis, margine pallentibus; *involucrum* laxe imbricatum, squamis lanceolatis, acuminatis, scabriusculis, margine integro albido-membranaceis, interioribus duplo longioribus; *receptaculum* paleaceum, paleis anguste linearibus, acuminatis, albo-scariosis, longis, tamen intra pappum desinen-

tibus; *corollulae* purpureae, marginales radiantiformes; *genitalia* generis; *achenium* ovatum, crassum, parum compressum vel totum vel superne adpresse et fulvidule tomentosum, hilo subrotundo, in ipsa basi achenii sito, pappo elastico, scabro, divergente, senio purpureo-nigrescente, setis externis brevissimis; *caulis* erectus, sulcatus, superne plus minus ramosus, raro simplex, glaber, subinde inferne pilosulus, spithamali-sesquipedalis; *folia* caulina pinnatifida, laciniis anguste linearibus, margine dentato-spinulosis et hirto-ciliolatis, pilis apice minute subglochidiatis; radicalia subinde obverse lanceolata vel obovata, fugacia; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, gracilis vel crassiuscula, lateraliter parce fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa: *Zaffarana, Milo, Caselle, Bongiardo.*

Icon. *Columm. Ecphr. 1. pag. 34.* sub nomine: *Senecio carduus, apulus.—Barr. Ic. 1136* sub nomine: *Chondrilla purpurascens, tenuifolia, capite Jaceae, semine Cardui.*

Centaurea Crupina. *Lin. Sp. Pl. pag. 1285. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 197.* et *Fl. Gr. 9. pag. 77. tab. 900. — Ait. H. Kew. 5. pag. 144. — All. Fl. Ped. 1. pag. 157.—Savi Bot. Etr. 4. pag. 67.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 296.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 257.*

Crupina vulgaris. *Pers. Syn. Pl. 2. pag. 488. — DC. Prodr. 6. pag. 565.*

Centaurea acuta. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 49.*

2. **C. salmantica.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus, nunc longe vel breviter pedunculatis, basi folio florali raro stipatis, saepe nudis; *scapus* solitarius, cylindricus, glaber, glaucus, striatus, monocephalus; *involucrum* ventricosum, glabrum, flavescens, nitens, squamis ovatis, enerviis, coriaceis, margine anguste albo-membranaceis, apice fuscis, spinula brevissima, flava, terminatis; *receptaculum* dense paleaceum, paleis niveo-setaceis; *corollulae* flosculosae, purpureo-roseae, subinde albae; *genitalia* generis; *achenium* oblongum, glabrum, cinereo-rufescens, decemnerve et inter nervos rugis minutis notatum, pappo setoso terminatum; *caulis* teres, striatus, erectus, superne glaber, inferne hirsutus, etiam bi-tripedalis, saepe ramosissimus, ramis longis, erecto-

patulis; *folia* radicalia et caulina inferiora ludunt pinnatifida, vel sinuata vel indivisa, oblonga vel lanceolata; omnia crebre dentato-spinulosa, glabra; *radix* simplex, crassiuscula, parce fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Misterbianco, Motta S. Anastasia, Paternò, Biancavilla.*

Icon. *Jacq. Hort. Vind. 1. pag. 26. tab. 64.—Clus. Hist. Pl. 2. pag. 9.* sub nomine: *Stoebe salmantica I.*

Centaurea salmantica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1299. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 22.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 275.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 444. — Bert. Fl. It. 9. pag. 489.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 519.—Torn. Fl. Sic. pag. 336. Arcang. Com. della Fl. Ital. pag. 386.*

Microlonchus salmanticus. *DC. Prodr. 6. pag. 563.—Reich. fil. Fl. Germ. et Helv. 15. pag. 11. tab. 750. fig. 1. 2.*

Mantiscalca elegans. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 29. pag. 31.*

Sectio II.

Involucri squamis ciliato-spinosis vel spina palmata instructis.

3. **C. sonchifolia**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, erectis, pedicellatis, una alterave bractea brevi stipatis; *scapus* brevis, cylindricus, albo-floccosus, striatus; *involucrum* calathi ovoideo-conicum, basi turgens, squamis ovatis, glabris vel pilosulis, spinas 5-7, palmatas, setaceas, patulo-reflexas, terminalem longiorem gerentibus, sed supremis inermibus linearibusque; *receptaculum* paleaceum, paleis in lacinias setosas dissectis et pappo subaequalibus; *corollulae* tubulosae, involucro duplo longiores, marginales purpureae, centrales albidae; *genitalia* generis; *achenium* pubescens, tenuiter striatum, hilo amplo, oblongo, pappo albo, ipso achenio breviore, non tamen brevissimo; *caulis* angulatus, adscendens vel erectus, superne ramosus, rarius simplex, semipedali-pedalis, alatus, incano-floccosus; *folia* inferiora petiolata, basi incano-flocculosa, lyrata, laciniis parvis, ovatis, dentatis vel integris; caulina reliqua lanceolata, decurrentia vel semidecurrentia, repando-dentata vel tantum dentata et suprema etiam integra, omnium dentibus apice spinula exigua, debili termi-

natis; *alae* caulinae sinuato-dentatae; *radix* crassa, longa, ramosa.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Battiati, Viagrande, Mascalucia.*

Icon. *Reich. fil. Fl. Germ. et Helv. 15. pag. 44. tab. 799. fig. 1.—Moris. Hist. 3. sect. 7. tab. 27. fig. 15.* sub nomine: *Jacea spinosa cretica Cichorii fol. nob. spinosa cretica Zan.* Bona.

Centaurea sonchifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 1094.—DC. Prodr. 6. pag. 559.—Bert. Fl. It. 9. pag. 470. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 514.—Torn. Fl. Sic. pag. 336. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 395.*

4. **C. sphaerocephala.**—*Flores* in capitulis grandibus, solitariis, terminalibus, bracteatis, bractea filiformi; *scapus* brevis, sulcatus, pubescenti-scaber, viridis; *involucrum* ovoideo-ventricosum, glabrum vel flocculosum, squamis ovatis, enerviis, viridi-flavis, spinas terminales 5-7, palmatas, erecto-patulas, flavas vel inferne fuscescentes, supremam longiorem et reliquas gradatim decrescentes, gerentibus; *receptaculum* paleaceum, paleis, setiformibus, fuscescentibus, pappo sublongioribus; *corollulae* purpureae, marginales radiantiformes vel omnes flosculosae, involucro duplo longiores; *genitalia* generis; *achenium* nitidum, vix puberulum, demum fusco-rufum et maculis albis notatum, pappo ipso achenio circiter dimidio breviore, setis externis brevissimis, fulvescente; *caulis* angulatus, decumbens, apterus, simplex vel ramosus, scaber, flocculosus, viridis, a paucis pollicibus ad sesquipedem longus, passim plures ex eadem radice, caespitosi; *folia* pubescenti-scabrida, subinde flocculosa, lyrata, segmentis ovatis vel subrotundis, dentato-mucronulatis, impari majore, interdum subcordata, inferiora petiolata, superiora sessilia, basi auriculato-amplexicaulia, subinde indivisa, oblonga vel lanceolata, dentata; *radix* crassa, elongata, ramosa et parce fibrillosa.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Battiati, Mascalucia, Belpasso, Misterbianco.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 5.* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 193.* sub nomine: *Jacea cyanoides*

marina, supina, Cyani Turcici quodammodo foliis spinosis, flore purpureo. Optima.

Centaurea sphaerocephala. *Lin. Sp. Pl. pag. 1295.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 201.* et *Fl. Gr. 10. p. 3. tab. 904.—DC. Prodr. 6. pag. 599.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 297. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 269. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 25.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 514. Moris Fl. Sard. 2. pag. 452. — Torn. Fl. Sic. pag. 336.— Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 395.*

Centaurea caespitosa. *Vahl. Symb. 2. pag. 93.—Cyr. Rar. Pl. Regn. Neap. fasc. 1. pag. 24. tab. 8.*

5. **C. napifolia.**—*Flores* in capitulis parvis vel grandiusculis, solitariis, terminalibus, basi nudis vel una alterave bractea filiformi stipatis; *scapus* brevis, angulatus, viridis, villosus; *involucrum* glabrum, squamis lanceolatis, flavidis, terminatis appendice semicirculari, palmato-spinosa, spinis 5-9, albis vel albo-flavidis vel superioribus fuscis, erectis, subaequalibus convergentibusque; *receptaculum* paleaceum, paleis pilosis, albo-flavidis; *corollulae* purpureo - rubescentes, marginales radiantiformes; *genitalia* ut in genere; *achenium* nitidum, vix puberulum, demum cinereo-fuscum, pappo denique rufescente ; *caulis* decumbens vel adscendens aut erectus, alatus, plus minus piloso - scaber, ramosus, ramis plerumque simplicibus, monocephalis, interdum breviter ramulosis et olygocephalis, spithamali-bipedalis; *folia* inferiora petiolata, lyrata, lobo impari maximo, ovato, oblongo vel subrotundo; caulina reliqua sessilia, lanceolata, acutiuscula; omnia plus minus piloso - scabra, virentia, dentata, inermia; *ala* caulis complete decurrens et foliis similis; *radix* crassiuscula, parce ramosa.

Floret a Majo usque ad Autumnum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acicastello, Acireale, Giarre, Riposto, Battiati, S. Giovanni Galermo, Trecastagni.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 4.* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 184.* sub nomine: *Jacea cyanoides, purpurea, alato caule.* Optima.

Centaurea napifolia. *Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 201.* et *Fl. Gr. 10. pag. 3. tab. 905.—DC. Prodr. 6. pag. 600.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 298.—Ten.*

Fl. Nap. 2. pag. 269.—Biv. Bern. Cent. 3. pag. 21.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 505. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 453. Torn. Fl. Sic. pag. 336. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 396.—Presl Fl. Sic. Prodr. 1. pag. XXX.

Centaurea romana. *Lin. Sp. Pl. pag. 1295.—Bert. Fl. It. 9. pag. 472.*

6. C. sicula. — *Flores* in capitulis grandiusculis, ovato-conicis, solitariis, supra ultima folia vix exertis; *scapus* brevis, viridis, teres, villosiusculus; *involucrum* glabriusculum, squamis spina longa, patula, basi utrinque bi-trispinulosa terminatis, intimis in appendicem scariosam, subrotundam productis; *receptaculum* generis: *corollulae* flavae, marginales discum non superantes; *genitalia* ut in genere; *achenium* oblongum, compressum, striatum, pilosulum, pappo setoso coronatum; *caulis* erectus vel adscendens, basi simplex, superne ramosus, fere pedalis; *falia* villosiuscula; radicalia et caulina inferiora petiolata, lyrata et pinnatifida; caulina superiora longe decurrentia, late linearia, integerrima, mucronata; *radix* crassa, longa, ramosa.

Floret a Majo ad Aestatem ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acicastello, Misterbianco, Paternò.*

Icon. *Bocc. Pl. rar. Sic. pag. 14 et 15. tab. 8.* sub nomine: *Jacea Sicula, Cichorii folio, fl. luteo, capite spinoso.*

Centaurea sicula. *Lin. Sp. Pl. pag. 1298. — DC. Prodr. 6. pag. 593.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 516.—Torn. Fl. Sic. pag. 335.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 395. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 237.*

7. C. Schouwii. — *Flores* in capitulis grandiusculis, globoso-ovoideis, solitariis, terminalibus cauli ramisque; *scapus* brevissimus, nudus, angulatus, flocculosus; *involucrum* glabrum vel subfloccosum, squamis ovatis, enerviis, flavis; extimis spina terminali, longissima, solitaria armatis; intimis spinis 2-3-5, palmatis, media longissima lateralibusque brevissimis; spinis terminalibus omnibus inferne crassis et canaliculatis, validis, reflexis vel superioribus patentibus, interdum basi flocculos's, flavis; squamis supremis lanceolatis et appendice subrotunda, concava, scariosa, dentato-lacera terminatis; *receptaculum* generis; *corollulae* flavae, aequales;

genitalia ut in genere; *achenium* glabrum vel pilosulum, nitens, maturum fusco-maculatum, pappo ipso achenio subaequali; *caulis* erectus, ramosus, alatus, pedali - sesquipedalis, viridis, scaber, arachnoideo-floccosus; *folia* inferiora lyrata, dentata, petiolata, lobo impari majore; caulina reliqua lanceolata vel superiora linearia, subintegra, complete decurrentia; suprema spina longa, tenui terminata; omnia albo-viridia, scabra, arachnoideo-floccosa; *radix* crassiuscula, simplex, parce ramosa, fibrillosa.

Floret a Majo ad Autumnum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Leucatea, Ognina, S. Giovanni Galermo, Mascalucia, Nicolosi, Randazzo.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 3* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 16* sub nomine: *Jacea alata, Cichorii folio.—Raf. tab. 9.*

Centaurea Schouwii. *DC. Prodr. 6. pag. 593.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 449.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 517* cum var. *b.—Torn. Fl. Sic. pag. 336.—Bert. Fl. It. 9. p. 476. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 395.*

Centaurea solstitialis. *Ucria H. Pan. pag. 374. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 202* et *Fl. Gr. 10. pag. 6. tab. 908.*

8. C. fuscata. — *Flores* in capitulis mediocribus, solitariis, terminalibus cauli remisque, foliis nonnullis bracteatis; *scapus* brevis, albo-floccosus, cylindricus, viridis; *involucrum* glabriusculum, squamis imis subrotundis, superioribus late ovatis, omnibus utrinque margine infra spinas albo-ciliato-membranaceis, spinis terminalibus 3-5, palmatis, flavis vel basi fuscis, suprema crassiore, longiore, patula vel recurva, squamis supremis in appendicem scariosam subrotundam, laceram productis; *receptaculum* generis; *corollulae* luteae, flosculosae; *genitalia* ui in genere; *achenium* obsolete costatum, pilosulum, virens, basi luteum, pappo sordide ipso achenio triplo breviore; *caulis* angulatus, erectus vel adscendes, ramosus, pedali-bipedalis, viridi, scabro-pubescens; *folia* radicalia et caulina inferiora longe petiolata, lyrato-pinnatifida, segmentis lateralibus minoribus, lanceolatis vel subrotundis, impari multo grandiore, ovato, interdum subcordato, omnibus plus minus dentatis; caulina reliqua sessilia, basi sub-

auriculato-amplexicaulia, plus minus dentata et interdum inferiora incisa vel pinnatifida, laciniis angustis; omnia scabra, cinereo-pubescentia, tamen viridia; *radix* crassa, longa, ramosa.

Floret Majo, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, Viagrande, Misterbianco, S. Giovanni Galermo, Mascalucia, Torre di Grifo.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. tab. 244. — Moris. Hist. Pl. Ox. 3. sect. 7. tab. 28. fig. 26* sub nomine: *Jacea sicula, Cichorii folio, Fl. luteo, capite spinoso.*

Centaurea fuscata. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 302.—DC. Prodr. 6. pag. 594.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 272.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 517.—Torn. Fl. Sic. pag. 335.*

Centaurea nicaensis. *Bert. Fl. It. 9. pag. 479. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 447.*

9. **C. Calcitrapa.** — *Flores* in capitulis parvis, solitariis, terminalibus et axillaribus, stipatis bracteis faliaceis linearibus, subintegris, apice spinosis vel acutatis; *scapus* brevis; *involucrum* glabrum vel subflocculosum, virens, cum aliqua flavedine, squamis in spinam validam, longam, patulam, supra canaliculatam, basi utrinque bi-trispinulosam productis, intimis apice scariosis; *corollulae* flosculosae, rubido-roseae, subinde albae; *genitalia* generis; *achenium* obovato-cuneatum, glabrum, albidum et lineolis ferrugineis notatum, pappo destitutum; *caulis* erectus, ramosissimus, rarius superne parce ramosus, teres, striatus, glaber vel pubescens vel flocculosus, pedalis vel paulo ultra longus; *folia* pinnatifida, radicalia petiolata, laciniis latioribus et brevioribus, ovatis vel lanceolatis, acutis; caulina sessilia, laciniis angustis, linearibus vel lanceolato-linearibus, dentato-spinulosis, interdum falcatis, pubescentibus vel flocculosis, subinde glabriusculis; *radix* crassa, ramosa, fibrillosa, alba.

Floret a Junio ad Octobrem. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Misterbianco, Paternò, Belpasso, Bronte, Randazzo, Milo, Bongiardo, Pisano.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 4. pag. VII* sub nomine: *Carduus muricatus, vulgo Calcitrapa dictus. — Gaertn. De Fruct 2. pag. 376* sub nomine: *Calcitrapa Hippophaestum.*

Centaurea Calcitrapa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1297.—DC. Prodr. 6. pag. 597. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 468 et Engl. Bot. 2. tab. 125. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 298.— Ten. Fl. Nap. 2. pag. 271.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 450. Bert. Fl. It. 9. pag. 483.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 318. Torn. Fl. Sic. pag. 335. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 396.*

Rhaponticum Calcitrapa. *Scop. Carn. ed. 2. tom. 2. p. 136.*

Nomen vulgare: *Aprocchiu.*

Herba amara, tonica et febbrifuga.

10. C. macroacantha. — *Flores* in capitulis parvis, ovoideis, terminalibus axillaribusque, solitariis, subsessilibus; *scapus* brevis vel subnullus; *involucrum* virens, squamis spina validissima, patula, supra canaliculata, basi utrinque bi-trispinulosa terminatis; intimis apice scariosis, obtusis; *receptaculum* ut in praecedente specie; *corollulae* purpureae; *genitalia* generis; *achenium* epapposum; *caulis* erectus, virgatus, pubescens vel albo-floccosus, striatus, cylindricus, ramosus, ramis erectis et apice incurvatis; *folia* inferiora oblongo-lanceolata, grosse dentata, subinde incisa; superiora lanceolata, leviter denticulata, rarius incisa, omnia albo-floccosa et pilis confervoideis adspersa, acuta, dentibus spinula brevissima terminatis; *radix* simplex, fusiformis, parce fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana: *Catania, Misterbianco, Paternò, S. Maria di Licodia, Belpasso, Mascalucia, Gravina, Battiati.*

Icon. Nulla.

Centaurea macroacantha. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 518. Bert. Fl. It. 9. pag. 487.—Torn. Fl. Sic. pag. 337. — Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 396.*

Sectio III.

Involucri squamis ciliato-serratis, non scariosis.

11. C. Parlatoris.—*Flores* in capitulis parvis vel grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* brevis, cylindricus, striatus, scabriusculus, glauco-viridis; *involucrum* ovoideo-conicum, squamis ovatis vel ovato-lanceolatis, quin-

quenerviis, terminatis appendice membranacea, albida vel pallide fuscescente, utrinque decurrente, ciliata, ciliis subinde brevissimis et veluti obliteratis, mucronulo terminali conico, ciliis breviore, raro paulo longiore; *receptaculum* planum, setosum, setis albis, tubos corollularum aequantibus; *corollulae* tubulosae, purpurascentes, aequales vel marginales longiores; *stamina* filamentis liberis, pubescentibus, antheris in tubum concretis, basi ecaudatis et apice in appendicem lanceolatam terminatis; *stylus* exertus, superne nodoso-incrassatus, ad nodum piloso-penicillatus, ramis concretis, glabris; *achenium* oblongum, compressum, pubescens, striatum, viridulum, hilo laterali, imberbi, pappo plus minus brevi, persistente, pluriseriato, paleaceo-piloso, rigido; *caulis* angulatus, erectus vel adscendens, raro decumbens, canescens, paniculato-ramosus, ramis erecto-patulis, raro simplex, a paucis pollicibus ad duos pedes et etiam ultra longus, praecipue basi pube alba, arachnoideo-villosa obsitus; *folia* primordialia subinde indivisa, lanceolata, denticulata, fugacia; caulina inferiora subpinnatifida, laciniis modo latioribus, lanceolatis, modo linearibus; reliqua pinnatifida, laciniis linearibus, integris vel subdentatis; suprema interdum simplicia, linearia, integerrima; omnia albo-flocculosa, villo adpresso, canescente, ideo nunc viridior, nunc magis incana; *radix* crassa, longa, ramosa et parce fibrillosa, fusca.

Floret a Majo ad Augustum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana frequentissima: *Catania, Leucatea, Viagrande, Valverde, Mascalucia, Pedara.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 2.* et *Bibl. Pan. 1. tab. 20.* sub nomine: *Jacea montana, dilute purpurea, decumbens, capitulis parvis et multis, Cardui stellati nascentis foliis.*

Centaurea Parlatoris. *Heldr. Ann. dell' Acc. degli Asp. nat. 1. pag. 287.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 510.—Torn. Fl. Sic. pag. 335.—Arcang. Comp. della Fl. pag. 392.*

Centaurea paniculata. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 23.*

TRIBUS V. CICHORACEAE.

Flores in capitulis homogamis, radiantiformibus; *corollulae* omnes ligulatae, quinquedentatae et quinquenerviae; *pollen*

scabrum, multangulatum; *stylus* superne cylindraceus, ramis plus minus longis, obtusiusculis, aequaliter pubescentibus; glandularum stigmaticarum series ante medios styli ramos desinentes, nuspiam confluentes. Herbae lactescentes, rarius suffrutices, rarissime arborescentes.

Juss. Gen. 168.—Vaill. Act. Ac. Paris. 1721.—Don. in edimb. Phil. Journ. 1829. pag. 305.—Less. Syn. 126.—DC. Prodr. 7. pag. 74.—Endl. Gen. Pl. pag. 493. — Torn. Fl. Sic. pag. 337.

Genus 1. Scolymus.

Flores in capitulis grandiusculis, solitariis vel aggregatis terminalibus vel axillaribus et bracteis foliaceis, dentato-spinosis obvallatis; *involucrum* imbricatum, squamis inermibus vel acuminato-spinosis; *receptaculum* planum, paleis et acheniis demum delabentibus, nudum, areolatum; *corollulae* semiflosculosae, luteae, extus pilosae, apice denticulatae; *achenia* obovata, compressa, rostrata, libera, nervo faciali instructa et marginulo scarioso, brevi, lacero vel integro coronata, pappo aut uullo, aut brevi, setoso, scabro. Herbae annuae vel perennes; *caules* decumbentes vel erecti, ramosi; *folia* decurrentia, dentata vel pinnatifida, dentibus lobisque spinosis.

Endl. Gen. Pl. pag. 493. n. 2965. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 25. pag. 60. et *34. pag. 86.—DC. Prodr. 7. pag. 75. Lin. Gen. pag. 407. — Juss. Gen. pag. 171. — Lam. Ill. tab. 659.—Bert. Fl. It. 8. pag. 592. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 420.—Torn. Fl. Sic. pag. 337.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 482.*

1. S. hispanicus.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis vel aggregatis, axillaribus vel terminalibus, subsessilibus et stipatis foliis bracteantibus dentato - spinosis; *involucrum* glabriusculum, squamis acuminato - cuspidatis, margine subscariosis; *receptaculum* paleaceum, paleis ovatis, aliis patentibus aliisque inter margines inflexos achenia occultantibus; *corollulae* semiflosculosae, luteae; *achenium* elliptico-obovatum, margine annulari pauciseto coronatum; *caulis* teres, decum-

bens vel erectus, ramosus, ramis patulis, albens, uni-bipedalis, villosiusculus, alatus, alis angustis et praesertim inferioribus saepe incompletis, more foliorum marginatis spinosisve; *folia* pubescentia, interdum scabra, maculis albis, reticulatis, ab autumno ad vernum, praecipue radicalia, notata, margine tenuiter cartilaginea et spinis validiusculis hirta; *radix* crassa, fusiformis, simplex vel ramosa. Tota planta lacte albo, viscoso turgens.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Mascalucia, Pedara, Trecastagni, Nicolosi.*

Icon. *Moris. Ox. sect. 7. tab. 35.* sub nomine: *Scolymus Chrysanthemus perennis, lactescens, albis maculis notatus.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 356. tab. 157.* sub nomine: *Scolymus angiospermos.*

Scolymus hispanicus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1143.—DC. Prodr. 7. pag. 76.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. p. 147. Bert. Fl. It. 8. pag. 594.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 277.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 187.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 428. Torn. Fl. Sic. pag. 337. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 484.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 410.*

Scolymus maculatus. *All. Fl. Ped. 1. pag. 207.*

Myscolus microcephalus. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 34. p. 85.*

Nomina vulgaria: *Scoddi, Maccarruni di chiana.*

Turiones, seu scapi gemmiferi, e foliis denudati, crudi vel cocti, cum sale et olio aut caseo conditi, ab Aetnicolis comeduntur.

2. S. **grandiflorus**—*Flores* in capitulis magnis, terminalibus vel axillaribus, sessilibus vel subsessilibus, solitariis vel spicatis et apice caulis magis approximatis, stipatis superatisque bracteis foliaceis dentato-spinosis; *involucrum* squamosum, squamis anguste lanceolatis, externis obtusis, internis acutis spinulosisve; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae; *antherae* ejusdem coloris; *achenium* ut in praecedente specie, pappo bi-triseto, facile diffluo; *caulis* teres, striatus, simplex, raro superne ramosus, hirsutus, anguste alatus, tripedalis, villosus, villis tortuosis, granuloso-viscosis; *folia* pinnatifida, margine tenui, laciniis inaequaliter parvidentatis, dentibus breviter spinosis, viridi-luteola et ma-

culis albis variegata, villosa, villis granuloso-viscosis; *alae* caulinae completae et more foliorum dentato-spinosae; *radix* crassa, fusiformis, simplex vel ramosa, lactescens.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in vulcanicis detritis, cultis et herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Acquicella, Misterbianco, S. Giovanni Galermo, Nizzeti, Valverde, Acicastello.*

Icon. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 240. tab. 218.*

Scolymus grandiflorus. *Desf. loc. cit.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1631.—DC. Prodr. 7. pag. 76.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 188.—Guss. Pl. rar. pag. 333.* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 428. — Bert. Fl. It. 8. pag. 596. — Torn. Fl. Sic. pag. 338.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 411.*

Myscolus megacephalus. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 34. p. 84.*

Nomen vulgare: *Scoddi.*

3. **maculatus.** — *Flores* in capitulis grandiusculis, sessilibus, solitariis vel terminalibus approximatis, bracteis foliaceis, laxis, dentatis, pectinato-spinosis et crasse albo-marginatis stipatis superatisque; *involucrum* squamosum, squamis lineari-lanceolatis, apice acuminato - spinosis vel inermibus; *receptaculum* paleaceum, paleis obovatis, truncatis et achenia subamplectentibus; *corollulae* pallide flavae, extus nigro-pilosae; *antherae* conniventes, coeruleo-nigrescentes; *achenium* obovato-cuneatum, annulo brevi coronatum sed pappo destitutum; *caulis* teres, erectus, inferne villosiusculus, superne glaber et ramosus, bi-tripedalis, una cum ramis plus minus late alatus; *folia* coriacea, rigida, saepe albo-maculata, sinuato - dentata, margine crasso, cartilagineo, albo praedita et spinis validis albisque in apice dentium instructa, spina terminali longiore; radicalia villosiuscula, petiolata, levius sinuata; caulina glabra, sessilia, decurrentia; omnia saturate viridia, nervis et venis albis; *alae* caulis et ramorum completae et more foliorum sinuato-dentatae, crasse cartilagineo-marginatae et spinosae; *radix* crassa, fusiformis, simplex vel ramosa, lactescens.

Floret Junio, Julio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Nizzeti, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 56* sub no-

mine: *Carduus Chrysanthemus candidior, procerior, Cardui benedicti capitulis.*

Scolymus maculatus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1143.—DC. Prodr. 7. pag. 75.—Lam. Ill. 7. tab. 659.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 277. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 189. — Bert. Fl. It. 8. pag. 593.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 483.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 429. — Torn. Fl. Sic. pag. 338. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 410.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 242.*

Scolymus pectinatus. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 34. p. 87.*

Scolymus paniculatus. *Ucria Pl. ad Linn. op. add. in Opusc. di Aut. Sic. tom. 6. pag. 255.*

Nomen vulgare: *Scoddi.*

Genus 2. Tolpis

Flores in capitulis erectis, luteis vel discoloribus, solitariis vel subumbellatis; *involucrum* squamosum, squamis pauciserialibus; extimis lineari-setaceis, bracteantibus; *receptaculum* alveolatum, alveolis margine denticulatis; *corollulae* ligulatae, apice tridentatae, luteae, centrales interdum atropurpureae; *achenia* uniformia, tereti-tetragona, striata, erostria, basi attenuata, pappo sessili, setoso, setis inaequalibus, in nonnullis acheniis marginalibus brevioribus. Herbae annuae et perennes; *caulis* erectus vel decumbens, angulatus, ramosus; *folia* indivisa aut varie pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 495. n. 2979. — Biv. Bern. Mon. delle Tolp. tab. 3. — Adans. Fam. 2. pag. 112. — Lam. Ill. 7. tab. 651.—DC. Prodr. 7. pag. 85.—Bert. Fl. It. 8. pag. 540.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 414. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 506.—Torn. Fl. Sic. pag. 338.

1. T. barbata. — *Flores* in capitulis parvis, terminalibus cauli et ramis, subumbellatis, pedunculatis, pedunculis lateralibus longioribus, sub involucro bracteis rigidis, puberulis patentibusque instructis; *involucrum* farinoso - puberulum, squamis externis exiguis falcato-patulisque; *receptaculum* generis; *corollulae* centrales atro-purpureae, marginales sulphu-

reae vel concolores; *achenia* nigra, radialia involucri squamis adhaerentia, glabra, pappo setoso, setis albidis, in acheniis disci 1-4 elongatis et in illis radii numerosioribus, brevissimis et inter se aequalibus; *caulis* erectus, angulatus, nudus, inferne farinosus, 5-12-pollicaris, simplex vel basi ramosus, ramis erecto-patulis; *folia* oblongo-lanceolata, dentata; radicalia aliquando spathulata et subintegra vel dentato-pinnatifida; caulina pauca; *radix* fusiformis, gracilis, raro crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa vel subnuda, flexuosa, alba.

Floret Aprili, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana: *Pedara, Trecastagni, Nicolosi, Cava Grande, Boschi di Bronte e di Adernò.*

Icon. *Biv. Mon. delle Tolp. tab. 3.—Columm. Ecphr. 2. tab. 27* sub nomine: *Hieracium calyce barbato.*

Tolpis barbata. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1068.—Biv. Bern. loc. cit.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 414. — Torn. Fl. Sic. pag. 338.*

Drepania barbata. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 252.*

2. **C. quatriaristata.** — *Flores* in capitulis mediocribus, terminalibus cauli et ramis, subumbellatis vel tantum duobus-tribus et aliquando etiam solitariis, inaequaliter pedunculatis, pedunculis centralibus reliquis brevioribus; omnibus stipatis et superatis bracteis numerosis, setiformibus; *involucrum* albo-farinosum, puberulum, squamis lanceolato-linearibus aequalibusque; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, interdum interiores atro-purpureae; *achenia* parva, teretia, plurinervosa, nigra, marginalia terminata coronula ciliari, brevi, centralia pappo longe 4-aristato, raro 5-6-aristato; *caulis* erectus, angulatus, simplex vel ramosus, arachnoideo-tomentosus; *folia* radicalia oblongo-lanceolata, dentata vel pinnatifida, laciniis rectangule patentibus; caulina anguste linearia, subintegra; omnia hirsutiuscula; *radix* praecedentis.

Floret Aprili, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Viagrande, Pedara, Massannunziata, Nicolosi, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Biv. Bern. Mon. delle Tolp. pag. 9. tab. 1.—Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 6. tab. 810.*

Tolpis quatriaristata. *Biv. Bern. loc. cit.*—*Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 415.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 338.*—*Sibth. et Smith loc. cit.* et *Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 140.*

Tolpis umbellata. *Bert. Fl. It. 8. pag. 541.*—*DC. Prodr. 7. pag. 86.*—*Ten. Fl. Nap. 5. pag. 202.*—*Moris Fl. Sard. 2. pag. 506.*—*Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 414.*

Drepania umbellata. *Pers. Ench. 2. pag. 377.*

3. **T. grandiflora.** — *Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus cauli et ramis, non subumbellatis, saepe uno vel duobus inter se quidquam distantibus, pedunculatis, supra medium adspersis bracteis setaceis, plus minus approximatisve; *involucrum* calathi squamosum, squamis, pariter setaceis, laxis, saepe recurvis et inaequalibus; *receptaculam* ut in genere; *corollulae* flavidae; *achenia* praecedentis sed pappo 4-10-aristato coronata; *caulis* erectus, superne subnudus, ramis et pedunculis alternis, remotis, patulis, viridibus, glabris, cylindricis striatisve; *folia* inferiora lanceolata, subintegra remoteve ac acute serrato-dentata; suprema linearia, integerrima; omnia hirsutiuscula vel grabra; *radix* simplex, sublignosa, parce ramosa.

Floret Aprili, Junio. ②.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Pedara, Nicolosi, Torre di Grifo.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 202. tab. 186. fig. 1.*

Tolpis grandiflora. *Ten. Viag. in Basil. e Calabr. pag. 128* et *Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 116* et *5 cit.*—*DC. Prodr. 7. pag. 86.* — *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 416.* — *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 414.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 338.*

4. **T. sexaristata.**—*Flores* in capitulis parvis, terminalibus cauli et ramis; *involucrum* incano-farinosum, squamosum et bracteatum, squamis bracteisque setaceis, brevissimis et plus minus adpressis; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* ligulatae, citrinae, siccando luride virescentes; *achenia* praecedentium sed coronata pappo uniformi et 4-6-aristato, setis involucro subaequalibus et inter setas squamellis ciliaribus nullis aut vix ullis; *caulis* erectus, virgatus, strictus, basi arachnoideo-lanatus, quadripedalis, ramosus, ramis alternis, paucis; *folia* lanceolata, serrata plus minus lata et longa, grandiora loco dentium sinuato-lacinulata, lacinulis aequidi-

stantibus, sursum incurvis, glabra vel inferiora hirsuta praecipue prope basim et in petiolo; *radix* sublignosa, fusiformis, plerumque crassa, aliquando tenuis, albida, subnuda.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana : *Milo, Zaffarana, Nicolosi, Massannunziata, Pedara, Trecastagni, Viagrande.*

Icon. *Biv. Bern. Mon. delle Tolp. pag. 11. tab. 2.—Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 104* et *Bibl. Pan. 2. tab. 288* et *Bonan. tab. 118.* sub nomine: *Hieracium, Cichoriifolio integro, denticulato, curvo, glaucescens.*

Tolpis sexaristata. *Biv. Bern. loc. cit. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 415.—Torn. Fl. Sic. pag. 338.*

Tolpis virgata. *Bert. Fl. It. 8. pag. 544.—Savi Bot. Etr. 1. pag. 184.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 507.*

Tolpis altissima. *Pers. Syn. Pl. 2. pag 377.—Spr. Syst. Veg. 3. pag. 670.—DC. Prodr. 7. pag. 86.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 202.*

Crepis altissima. *Balb. Cat. Pl. Hort. Bot. Taur. 1804. pag. 15.*

Crepis virgata. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 230.*

Drepania ambigua. *DC. Cat. H. Monsp. pag. 105.*

Schmidtia ambigua. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 48. pag. 433.*

Genus 3. Leontodon.

Flores in capitulis erectis, luteis, solitariis, terminalibus; *involucrum* imbricatum, squamis numerosis, externis brevioribus, saepe patulis, omnibus tandem reflexis; *receptaculum* planum, demum pulvinatum, epaleaceum, excavato-punctatum; *corollulae* ligulatae; *achenia* uniformia, oblonga, rostrata, superne squarroso-muricata, inferne laevia vel granuloso-scabra, pappo longe stipitato, setis numerosis, exiguis, scabriusculis. Plantae perennes, acaules; *scapi* uniflori, fistulosi; *folia* omnia radicalia, oblonga, integra vel lyrato-pinnatifida.

Lin. Gen. Pl. pag. 402.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1544.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 363. tab. 158. — Smith Engl. Fl. 3. pag. 343.—Bert. Fl. It. 8. pag. 423. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 397.—Torn. Fl. Sic. pag. 339. non *Endl. Gen. Pl. pag. 496. n. 2990* nec *DC. Prodr. 7. p. 145.*

1. L. obovatum.—*Flores* in capitulis majusculis, solitariis terminalibusque; *scapi* unus-plures ex eadem radice, decumbentes, foliis subaequales; *involucrum* squamosum, squamis sub apice calloso-mucronatis vel inermibus, exterioribus ovato-lanceolatis, patulis vel reflexis; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, glabrae, apice tridentatae, involucro duplo longiores; *achenium* breve, angulatum, inferne granulatum, apice spinuloso-muricatum, pappo multiseto, longe stipitato, stipite tenui, basi iucrassato, striato, ipso achenio multo longiore; *caulis* nullus; *folia* omnia radicalia, oblongo-obovata, obtusa, recurve dentata, successive pinnatifida, laciniis inaequalibus, horizontalibus, lanceolatis, acuminatis et acute in margine superiore lacinulatis, utraque in petiolum brevem, alatum decurrentia; omnia pubescentia; *radix* collo simplex, crassa, napiformis, inferne in ramos crassiusculos lateraliterque fibrillosos soluta. Tota planta lacte amaro praedita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis umbrosis pedemontanae et etiam nemorosae regionis: *Leucatea, Trecastagni, Pedara, Nicolosi, Cava Grande.*

Icon. *Willd. H. Ber. 1. tab. 47.—Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 96* sub nomine: *Dens Leonis alpinus, delicatus;* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 37* sub nomine: *Dens Leonis alpinus, delicatulus, ephemero flore;* et *Bonan. Panph. tab. 92* sub nomine: *Dens Leonis alpinus, delicatus, tuberosus, ephemero flore.*

Leontodon obovatum. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1546.* et *H. Ber. cit.—Bert. Fl. It. 8. pag. 427.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 337.—Torn. Fl. Sic. pag. 339.*

Taraxacum obovatum. *DC. Prodr. 7. pag. 147* et *Cat. H. Monsp. pag. 150* et *Fl. Fr. 5. pag. 451.*

2. L. Taraxacum.—*Flores* in capitulis majusculis, solitariis, terminalibus; *scapi* teretes, fistulosi, plus minus longi, erecti vel decumbentes; *involucrum* squamosum, squamis linearibus, acuminatis, muticis vel corniculatis, exterioribus plerumque demum retroflexis; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, luteo-aureae, marginales externe purpurantes, omnes involucrum superantes; *achenia* oblonga, basi attenuata, apice mericulato-scabra, extima a basi tuberculosa, intima laeviuscu-

la; omnia matura cum pappo globum efficientia, qui afflatu facile disperditur; *caulis* nullus; *folia* omnia radicalia, numerosa, rosulata, runcinata, laciniis triangularibus, acuminatis, integris vel in margine superiore dentatis, impari majore, subinde deltoidea, vix acuta, inferioribus decrescentibus, rachide integra vel dentata; omnia pubescentia, viridia; *petioli* nunc breves, nunc longiores, anguste alati et lacinulati; *radix* fusiformis, crassa. Planta lacte amaro, praesertim in radice, praedita.

Floret a Februario ad Majum. ♃.

Aetnae, in vulcanicis umbrosis pedemontanae regionis: *Riposto*, *Giarre*, *Acireale*, *Nicolosi*, *Mascalucia*, *Pedara*, *Viagrande*.

Icon. *Fl. Dan. tab. 574.—Cuv. Rich. Drap. Cours complet d'Hist. Nat. Méd. et Pharm. tab. 76. fig. 2.* Optima.

Leontodon Taraxacum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1122. — Smith Engl. Bot. 8. tab. 510.—All. Fl. Ped. 1. pag. 208. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 397.—Torn. Fl. Sic. pag. 339.*

Taraxacum Dens-leonis. *DC. Prodr. 7. pag. 145. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 273.—Bert. Fl. Atl. 8. pagina 424.*

Taraxacum officinale. *Bab. Man. pag. 79. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 536.*

Succus et extractum usu medico frequenter veniunt. Radix et folia tenella in acetariis adhibentur.

3. **L. minimum**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *involucrum* squamosum, squamis plerumque sub apice callosis, sed non semper; exterioribus lanceolatis vel ovato-lanceolatis, patulis vel raro reflexis; omnibus late albo-scariosis; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae; *achenia* sublaevia vel obscure granulata, apice tantum spinuloso-muricata, stipite longo, tenui, lucido suffulta; *caulis* nullus; *folia* glabra, laete viridia, nitida, margine crispo undulata, prima indivisa, lanceolata, acuta vel acuminata, dentata, successiva runcinata, segmentis brevibus, obtusiusculis vel acutis, rarius acuminatis, impari plerumque majore, deltoideo vel deltoideo-oblongo; omnia subcarnosa et in nervis lactescentia; *petioli* late alati, ala albo-membranacea; *radix* crassa, fusiformis, nigrescens, lactescens.

Floret a Julio ad Septembrem. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Paternò, Adernò, Maletto, Pedara alla Pinita, Nicolosi, Cava Grande.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 97.* et *Bonan. Panph. 95.* sub nomine: *Dens Leonis minor, pulcher, lucidis crassiusculis pediculis.* Optimae.

Leontodon minimum. *Brig. Stirp. rar. pempt. 1. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 397.—Torn. Fl. Sic. pag. 339.*

Leontodon apenninum. *Ten. Relaz. di un viag. in Abruz. pag. 83.* et *Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.* et *5. pag. 184. tab. 182. fig. 1.—Bert. Fl. It. 8. pag. 426.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 416.*

Taraxacum apenninum. *DC. Prodr. 7. pag. 148.*

Nomina vulgaria: *Coddu-cudduzzu, Cicoria sarvaggia.*

Herba cocta valde expetita ab Aetnicolis.

Genus 4. Seriola.

Flores in capitulis erectis, luteis, solitariis, terminalibus; *involucrum* imbricatum, squamis linearibus inaequalibusque; *receptaculum* paleaceum, paleis lanceolato-linearibus, achenium amplexantibus; *corollulae* semiflosculosae, luteae, apice denticulatae; *achenia* teretia, muriculata, striata, longe vel breviter rostrata, pappo plumoso, multiseto, setis aliis setaceis, aliis paleaceis, sive inferne plus minus dilatatis. Herbae annuae vel perennes; *caulis* erectus, simplex vel ramosus; *folia* radicalia obovata, obverse lanceolata, pinnatifida vel runcinata, caulina pauca.

Endl. Gen. Pl. pag. 496. n. 2987. — Lin. Gen. 917. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 370. tab. 159. — Lam. Ill. 7. pag. 656.—DC. Prodr. 7. pag. 95.—Bert. Fl. It. 8. p. 559. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 420.—Torn. Fl. Sic. pag. 339. Moris Fl. Sard. 2. pag. 490.

1. S. aetnensis. — *Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli et ramis, subcorymbosis sparsisve; *scapus* simplex vel ramoso-paniculatus vel laxe corymbulo-

sus, villoso-hispidus, villis fuscis; *pedicelli* elongati, scapo conformes, monocephali, inferne glabri vel pilosi, apice semper hispidi, una alterave bracteola lineari instructi; *involucrum* hispidum, lactescens, squamis biserialibus, linearibus, acutis, externis paucis, adpressis, reliquis brevioribus; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae, apice quinquelacinulatae, marginales involucro longiores et saepe extus rubro-flammeae; *achenia* fusca, discoidea pappo stipitato terminata, marginalia nunc calva, nunc pappum subsessilem, parce pilosum gerentia; *caules* solitarii vel saepe plures ex eadem radice, medio erecto, lateralibus adscendentibus, teretes, strìati, glabri, pilosi vel hirsuti praesertin inferne, palmari-sesquipedales, parce foliosi; *folia* radicalia rosulata, obovata, obovato-oblonga vel obverse lanceolata, obtusa, remote dentata, plus minus hirsuta, raro glabra et tantum in nervo setosa, in petiolum modo brevem, modo longum decurrentia; caulina pauca, sessilia, quae sita sub ramificationibus inferioribus caulis, vel in caule ovata vel oblonga aut lanceolata, dentata vel integra; suprema exigua, linearia, integerrima; omnia viridia piloso-hispida; *petioli* aut nulli, aut alati et folio conformes; *radix* gracilis, longa, fusiformis, ramosa vel simplex, lateraliter fibrilloso-ramosa, alba.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Nizzeti, Valverde, Viagrande.*

Icon. *Lam. Ill. Gen. tab. 656. fig. 1. — Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 3* et *Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 153* sub nomine: *Hieracium medium, Lattucaefolio, villosum, Pulmunariae gallicae flore;* et *Bibl. Pan. 1. tab. 78* et *Univ. Cat. 1. tab. 153* sub nomine: *Hieracium platineurum, pilosum, spongiae caninae spongiis.*

Seriola aetnensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1139. — DC. Prodr. 7. pag. 95.—Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 143.—Lam. loc. cit.—Bert. Fl. It. 8. pag. 560.—Ten. Fl. Nap. 2. p. 182.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 56.—Moris Fl. Sard. 2. p. 491.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 490.—Torn. Fl. Sic. pag. 339.*

Seriola urens. *All. Fl. Ped. 1. pag. 230. tab. 29. fig. 1.—Viv. Fl. Cors. diagn. pag. 14.*

Seriola depressa. *Viv. App. alt. ad Fl. Cors. Prodr. pag. 4.—DC. Prodr. 7. pag. 96.*

Metabasis aetnensis. *DC. Prodr. cit. 7. pag. 307.*

2. **S. cretensis.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* apice incrassatus, bracteolatus, bracteolis linearibus, minimis, villoso-pubescentibus viridibusque; *involucrum* atrovirens vel purpurascens, squamosum, squamis triserialibus, lineari-acuminatis, margine albo-scariosis, plerumque albo-pubescentibus et in carina media hispidis sed non semper, setis albentibus vel rufescentibus vel nigris; squamis omnibus adpressis, extimis brevioribus; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* semiflosculosae, luteae, apice lacinulatae; radiales saepe dorso rubescentes, involucro dimidio longiores; *achenia* ut in praecedente sed coronata pappo magis plumoso, setis scabriusculis, contortis, corollulis subaequalibus, in radio stipite destitutis et a squama paleacea non amplexatis; *caules* frequenter e radice plures, rarius simplices et monocephali, erecti vel adscendentes, tenues, teretes, glabri vel inferne pilosi vel hirsuti, palmari-pedales et ultra; *folia* radicalia numerosa, rosulata, primordialia lanceolata, dentata vel integra, fugacia, successiva pinnatifida vel runcinata, laciniis angustis, obtusiusculis aut vix acutis, dentatis vel integris, impari paulo majore, tricuspidi; omnia in petiolum brevem decurrentia; caulina pauca interdum cuncta linearia, brevia, sessilia, integerrima; *petioli* breves, alati et folio conformes; *radix* brevis, crassa, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Aprili, Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Nizzeti, Valverde, Battiati, Viagrande, Pedara.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 129* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 192* sub nomine: *Hieracium alpinum, Dentis Leonis folio, acuto, piloso, scissis capitulis senticulosis.*

Seriola cretensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1139. — DC. Prodr. 7. pag. 95.—Biv. Bern. Man. 4. pag. 15.—Bert. Fl. It. 8. pag. 562.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 421.—Torn. Fl. Sic. pag. 339.*

Seriola cretica. *Ten. Fl. Nap. 5. pag. 200.*

Hypochaeris pinnatifida. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 406.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 489.*

Metabasis cretensis. *DC. Prodr. 7. pag. 307.*

3. **S. laevigata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus cauli ramisque; *scapus* longus, raro ramo-

sus, una alterave bractea tenui, setacea instructus, subinde apice hispidus; *involucrum* squamosum, squamis nigrescentibus et albo-scariosis, in carina dorsali hispidis; *receptaculum* paleaceum, paleis lanceolato-linearibus, acumine setaceo, longo scariosis, in radio deciduis, nec achenium nec pappi stipitem amplectentibus; *corollulae* semiflosculosae, apice lacinulatae, marginales involucro duplo longiores; *achenia* omnia muriculata breviterque rostrata, pappo setoso, setis deciduis; *caulis* teres, erectus, simplex vel superne parce ramosus, ramis alternis, erecto-patulis, glaber vel subpilosus, subnudus, semipedali-pedalis; *folia* radicalia caespitosa vel rosulata, carnosula, obverse lanceolata vel obovata, acuta vel obtusa cum apiculo, remote, grosse et acute dentata, inter dentes inferiores sinuata, glabra vel subpilosa, subinde ciliata, glaucescentia, in petiolum plus minus longum decurrentia; caulina pauca, remota, linearia, integerrima; *petioli* longiusculi, decurrentes et folio conformes; *radix* brevis, plus minus crassa, praemorsa, lateraliter fibrillosa.

Flaret Martio, Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis pedemontanae regionis: *Catania, Battiati, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 141* et *Bibl. Pan. 1. tab. 139* et *Bonan. Panph. tab. 137* sub nomine: *Hieracium chondrylloides, saxatile, hirsuto folio glauco, dentato.*

Seriola laevigata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1139. — DC. Prodr. 7. pag. 96.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 142.* et *Fl. Gr. 9. pag. 10. tab. 814.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 422* cum omnibus varietatibus. —*Desf. Fl. Atl. 2. p. 237.— Torn. Fl. Sic. pag. 340.—Bert. Fl. It. 8. pag. 559.*

Seriola glauca. *Tin. Pl. rar. sic. pug. 1. pag. 19.*

Seriola albicans, Seriola rubescens. *Tin. l. c. pag. 20. 21.*

Hypochaeris albicans. *Ab Ucria Pl. ad Linn. op. add. in Opusc. di Aut. sic. 6. pag. 255.*

Hypochaeris glauca. *Presl Del. Prag. pag. 114.*

Genus 5. Robertia

Flores in capitulis erectis, parvis vel mediocribus, solitariis, terminalibus; *involucrum* polyphyllum, squamosum, squa-

mis uniserialibus aequalibusque; *receptaculum* paleis membranaceis, lineari-acuminatis deciduisve inter flores instructum; *corollulae* luteae, ligulatae, apice lacinulatae; *achenia* conformia, cylindracea, striata, erostria et pappo sessili, uniseriato, plumoso, scabro coronata. Herba perennis, glabra acaulisve; *scapi* monocephali; *folia* omnia radicalia, raro indivisa, saepe pinnatifido-runcinata.

Endl. Gen. Pl. pag. 496. n. 2988.—DC. Prodr. 7. pag. 96.—Cass. Dict. des Sc. Nat. 25. pag. 64. et 45. p. 504.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 420. et *Pl. rar. pag. 330. — Torn. Fl. Sic. pag. 340. — Bert. Fl. It. 8. pag. 563. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 492.*

I. **R. taraxacoides.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* radicalis, teres, striatus, solitarius vel e rosula foliorum plures, decumbens, adscendens, unciali-spithamalis, bracteolatus, bracteolis exiguis; *involucrum* uniseriatum, squamis lanceolatis, glabris vel pruinoso-pubescentibus praecipue inferne, margine anguste alboscariosis, subinde apice sphacelatis; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* semiflosculosae, luteae, marginales frequenter externe purpurascentes, semper involucro etiam duplo longiores; *achenia* rufescentia, involucro breviora praesertim centralia, omnia coronata pappo albo, setoso, setis uniformibus, basi parum dilatatis; *caulis* nullus; *folia* omnia radicalia, 1-2-pollicaria, numerosa, caespitosa aut rosoluta, plus minus longe petiolata, glabra vel hic illic pilosa vel pruina glauca adspersa, lyrato-pinnatifida, laciniis patentibus, vel runcinata, segmento impari margine deltoideo vel ovato, acuto, tridentato vel tricuspidi, lateralibus parvis, acutis, angustis, subintegris; *radix* crassa, fusiformis, simplex vel ramosa, nuda vel parce lateraliterque fibrosa, nigrescens, passim collo soluta in surculos caespitosos.

Floret a Majo ad Augustum. ♃.

Aetnae in regione nemorosa et etiam alpina: *Milo, Cava Grande, Boschi di Nicolosi, Piano del Lago.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 2. tab. 186* et *Bibl. Pan. 2. tab. 190* sub nomine: *Hieracium Dentis Leonis folio obtuso, minium, aetnicum.*

Robertia teraxaeoides. *DC. Prodr. 7. pag. 96. — Cass.*

Dict. des Sc. Nat. 45. pag. 504.—Bert. Fl. It. 8. p. 564.— Ten. Fl. Nap. 5. pag. 346.—Moris Fl. Sard. 2. p. 492.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 420 et *Pl. rar. pag. 330. — Torn. Fl. Sic. pag. 340.*

Seriola uniflora. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 55.* et *Manip. 4. in add. pag. 38.*

Seriola taraxacoides. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 182.*

Genus 6. Lapsana.

Flores in capitulis parvis, erectis, terminalibus corymbulosisve; *involucrum* conico-campanulatum, angulatum, squamis paucis, erectis, nervo carinatis et squamulis minutissimis basi stipatis; *receptaculum* angustum, nudum; *corollulae* ligulatae, luteae, apice denticulatae; *achenia* oblonga, glabra, multinervulosa, matura facile decidua, a squamis involucri non involuta et pappo destituta. Plantae annuae vel perennes; *caulis* erectus, ramosus; *folia* inferiora lyrata vel runcinata, superiora indivisa.

Endl. Gen. Pl. pag. 493. n. 2967. — Less. Syn. 126. — Lin. Gen. ed. Schreb. n. 1247.—DC. Prodr. 7. pag. 76. — Lam. Ill. 7. tab. 655. fig. 1.—Bert. Fl. It. 8. pag. 578.— Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 424.—Torn. Fl. Sic. pag. 340.

I. L. communis.—*Flores* in capitulis parvis, corymbulosis, terminalibus cauli et ramis, in proanthesi nutantibus; *scapus* aut simplex aut ramosus, ramis seu pedicellis monocephalis, longiusculis, piloso-glanduliferis et bracteis lineari-hastatis basi instructis; *involucrum* angulatum, squamis lineari-obtusiusculis, nervo carinatis et ibi sparse glanduloso-pilosis, margine scariosis, superne frequenter purpurantibus; squamis calyculi exiguis paucisve; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, marginales involucro aequales vel paulo longiores; *achenia* tri-tetragona, compressa, incurva, striata, rufescentia; *caulis* erectus, striatus, basi simplex, superne ramoso-corymbulosus, bi-tripedalis, glaber vel hirsutulus; *folia* radicalia et caulina inferiora lyrata, longiuscule petiolata, lobo impari maximo, ovato-subcordato, reliquis

paucis, parvis, omnibus dentatis; successiva ovata; suprema lanceolata, acuminata, brevius petiolata, plus minus dentata; omnia glabra vel pilosa praecipue in margine et nervo; *radix* tenuis, simplex et lateraliter fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo, Caselle, Zaffarana, Pedara, Boschi di Adernò, Paternò.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 12. tab. 844.*

Lapsana communis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1141. — All. Fl. Ped. 1. pag. 206.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 539. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 201. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 183.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 424. — Bert. Fl. It. 8. pag. 579.—Torn. Fl. Sic. pag. 340. — DC. Prodr. 7. pag. 76.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 411.*

Genus 7. Rhagadiolus.

Flores in capitulis parvis, terminalibus et axillaribus, pedicellatis, lateralibus subsessilibus; *involucrum* cylindraceum, uniseriale, squamis 5-8, achenia externa arcte obvolventibus et basi stipatis squamellis calycularibus seu accessoriis brevissimis; *receptaculum* angustum, planum, nudum; *corollulae* ligulatae, luteae, denticulatae; *achenia* teretia, calva seu pappo destituta; interiora arcuata, decidua, abortiva; marginalia rectiuscula, involucri squamis demum concavis matura involuta et una cum istis stellatim patentia et persistentia. Herbae annuae; *caules* ramosi; *folia* inferiora lyrata, sinuata vel dentata; superiora integra, sessilia.

Endl. Gen. Pl. pag. 494. n. 2970. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 354. tab. 157.—Less. Syn. pag. 127.—Lam. Ill. 7. pag. 77.—Bert. Fl. It. 8. *pag. 580. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 425.—Torn. Fl. Sic. pag. 340.*

1. R. edulis.—*Flores* in capitulis parvis et paucis, terminalibus et lateralibus, remotis, plerumque etiam cum alari; terminalibus longiuscule reliquisque brevius pedunculatis; *scapus* simplex vel parce ramosus, glaber, basi bracteatus, bractea angusta, lineari, glabra; *involucrum* glabrum vel

squamis raro carina pilosis constitutum et basi minute calyculatum ut in genere; *receptaculum* planum, angustum, nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteae, denticulatae, marginales involucro longiores; *achenia* crassa, marginalia glabra, involucri squamis obvoluta, demum stellate patentia, recta vel incurvala; interiora pauca, breviora, incurvata, hirtula, subinde nulla; omnia epapposa; *caulis* teres, erectus, ramulosus, vel totus vel inferne tantum pubescens, spithamali-bipedalis; *folia* radicalia petiolata, pubescenti-pilosa vel glabra, lyrata, lobis subrotundo-ovatis, impari massimo, plerumque repando, subinde angulato, reliquis minoribus, subintegris; superiora sessilia, anguste lanceolata, integra vel obiter subdentata; *radix* crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et in elatis pedemontanae: *Bronte, Caselle, Valle del Bove, alture di Nicolosi, Zaffarana, Milo.*

Icon. *Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 12. tab. 818* sub nomine: *Lapsana Rhagadiolus.*

Rhagadiolus edulis. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. p. 1625.— Gaertn. De Fruct. 2. pag. 354.—Ait. H. Kew. 4. p. 468.— Ten. Fl. Nap. 2. pag. 185. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 425.—Torn. Fl. Sic. pag. 340.*

Rhagadiolus stellatus. *DC. Prodr. 7. pag. 77. β.* et *γ.— Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 268. β. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 338. foliis inferioribus lyratis.*

Lapsana Rhagadiolus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1141.—Sibth. et Smith loc. cit.—Ucria H. Pan. pag. 338.*

Planta edulis cruda et cocta.

2. **R. stellatus.**—*Flores* in capitulis parvis, laxe racemosis; *scapus* ramulosus; *pedicelli* longiusculi, monocephali, glabri vel apice pubescentes, bracteolati; *involucrum* squamosum, squamis latiuscule linearibus, intense viridibus, subinde purpurantibus, glabris vel carina tantum ciliatis, achenia marginalia amplectentibus; squamellis accessoriis paucis, ovato-acutis brevissimisque; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* ligulatae, luteo-aureae, marginales involucrum superantes; *achenia* calva, subulata, rostrata; radialia glabra, incurva ,vel matura stellate patentia; discoidea breviora, pauciora

hirtella, incurvata; *caulis* erectus, semipedali - bipedalis, inferne simplex et superne irregulariter dichotomo - ramosus, glaber vel inferne hirsutus; *folia* inferiora spathulata, glabra vel pilosula, indivisa et sinuato-dentata vel etiam pinnatifida, dentibus et laciniis acutis; superiora lanceolata, integra vel leviter denticulata, sessilia; *radix* gracilis, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Paternò, Pedara, Caselle, Milo.*

Icon. *Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 12. tab. 817* sub nomine: *Lapsana stellata.*

Rhagadiolus stellatus. *Willd. Sp. Pl 3. par. 3. p. 1625.—DC. Prodr. 7. pag. 77.* excl. var. γ.—*Ait. H. Kew. 4. pag. 468.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 268. a.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 537. foliis indivisis.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 425.—Bert. Fl. It. 8. pag. 581. — Torn. Fl. Sic. pag. 341.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 411.*

Lapsana stellata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1141.—Sibth. et Smith loc. cit. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 234. — Ucria H. Pan. pag. 338.*

Herba cruda et cocta ab Aetnicolis comeditur.

Genus 8. Hyoseris

Flores in capitulis erectis, grandiusculis; *scapi* nudi, monocephali; *involucrum* cylindraceum, squamis linearibus, achenia marginalia demum amplectentibus constitutum et squamellis minoribus basi stipatum; *receptaculum* alveolatum, nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteae; *achenia* rostrata, obcompressa, calva vel pappo plus minus brevi instructa. Herbae annuae vel perennes, acaules; *folia* omnia radicalia, runcinata vel lyrata.

Endl. Gen. Pl. pag. 494. n. 2974. — Lin. Gen. Pl. ed. Schreb. n. 1242.—Juss. Gen. pag. 169. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 22. pag. 338.—DC. Prodr. 7. pag. 79.—Bert. Fl. It. 8. pag. 550.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 416. — Torn. Fl. Sic. pag. 341.

1. **H. radiata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus, erectis; *scapi* monoflori, saepe glabri, raro hirti vel apice pubescenti-farinosi, plus minus longi, fistulosi; *involucrum* cylindraceum, glabrum vel inferne sparse farinosum, squamis obtusiusculis, demum stellate patentibus; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, marginales subtus rubentes; *achenia* marginalia compressiuscula, involucri squamis subinclusa et parce papposa; media obcompresso-subalata et pappo plus minus longo, biseriali, setaceo vel paleaceo terminata; interiora teretiuscula, abortiva; *caulis* nullus; *folia* omnia radicalia, glabra vel pube farinosa sparsa, runcinata, segmentis acuminatis, utrinque angulato-dentatis, terminali trifido, laciniis quoque angulato - dentatis, rarissime integris; *radix* fusiformis, crassiuscula vel carnosa, saepe longa, simplex vel ramosa, lateraliter parce fibrosa, alba.

Floret a Vere ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Petraro, Leucatea, Battiati, Viagrande, Pedara.*

Icon. *Bocc. Mus. di piant. pag. 147. tab. 106* sub nomine: *Taraxacum saxatile. — Lam. Ill. 7. tab. 654. fig. 2* et *Gaertn. De Fruct. 2. pag. 373. tab. 160. fig. 3* sub nomine: *Hedypnois radiata.*

Hyoseris radiata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1137. — DC. Prodr. 7. pag. 79.—Bert. Fl. It. 8. pag. 552. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 230.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 270.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 511. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 419. — Torn. Fl. Sic. pag. 341.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 412.*

Rhagadiolus radiatus. *All. Fl. Ped. 1. pag. 227.*

2. **H. scabra.**—*Flores* in capitulis parvulis, erectis, solitariis, terminalibus; *scapi* alii prostrati, alii erecti, modo brevissimi et etiam subnulli, modo unciali - palmares, fistulosi, crassi praecipue superne et glabri; *involucrum* cylindraceum, glabrum, subfarinosum, squamis lineari-obtusis, dorso carinatis, margine anguste albo-scariosis, in fructu erecto-conniventibus; squamellis calyculi, seu accessoriis, brevissimis; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, luteae extusve rubentes; extimae involucro paulo longiores; *achenia* compressa, intus canaliculata, dorso convexa, margine ciliata, matura rubescentia; marginalia terminata pappo brevissimo et cum paleis mixto; centralia coronata pappo longiore,

inaequali, setaceo vel paleaceo; *caulis* nullus; *folia* omnia radicalia, glabra, subfarinosa vel setosa, rosulata, lyrata vel runcinata, segmentis parvulis, acute dentatis, impari paulo majore, reliquis gradatim decrescentibus; *radix* tenuis, longa, fusiformis, simplex vel parce ramosa et dense fibrillosa. Planta pusilla.

Floret Februario, Martio, Aprili. ☉.

Aetnae, una cum praecedente.

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 98* et *Bibl. Pan. 1. tab. 147* et *Bonan. tab. 94* sub nomine: *Dens Leonis minor, crispus, flore parvo inexpanso, crassis calyculis.—Bocc. Mus. di piant. pag. 146. tab. 106* sub nomine: *Hieracium minimum, supinum, Tragopogoni capitulis.*

Hyoseris scabra. *Lin. Sp. Pl. pag. 1138. — Biv. Bern. Cent. 1. pag. 42.—Lam. Ill. 7. tab. 554. fig. 1.—Bert. Fl. It. 8. pag. 554.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 271. — Ucria H. Pan. pag. 336.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 417. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 510.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 412.—Torn. Fl. Sic. pag. 79.—Cass. Dict. des Sc. Nat. 22. pag. 338.*

Rhagadiolus scaber. *All. Fl. Ped. 1. pag. 226.*

3. **H. lucida.**—*Flores* in capitulis majusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* unus aut multiplex, folio longior vel aequalis, glaber, apice parum incrassatus, fistulosus, nudus; *involucrum* cylindraceum, glabrum, squamis circiter decem erectis, obtusis, margine latiuscule albo-membranaceis constitutum et squamellis quinque calyculatum; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, luteae, exteriores involucrum superantes; *achenia* obcompressa, radialia involucri squamis involuta et coronata pappo setoso, setis brevissimis rufescentibusque; discoidea alata et pappo longiore, biseriali, heteromorpho terminata; *caulis* nullus; *folia* rosoluta, carnosula, supra lucida, glaberrima subtusque in rachide albo-pilosula, runcinata, segmentis ovato-triangulis, acutis, in utroque margine vel tantum in alterutro unidentatis, impari lato, acute trilobo; *radix* crassiuscula, longa, simplex et sparse fibrillosa, collo eriophoro.

Floret per totum annum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Leucatea, S. Giovanni Galermo, Paternò.*

Icon. *Jacq. Hort. tab. 150. — Lam. Ill. Gen. tab. 654. fig. 1* sub nomine: *Hedypnois lùcida.*

Hyoseris lucida. *Lin. Mant. pag. 108. — DC. Prodr. 7. pag. 80.—Bert. Fl. It. 8. pag. 553. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 417. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 412. — Torn. Fl. Sic. pag. 341.*

Lapsana taraxacoides. *Forsk. Descr. 145.*

Genus 9. Thrincia

Flores in capitulis grandiusculis et terminalibus; *scapi* monocephali, tenues, ebracteati; *involucrum* oblongum vel campanulatum, squamis accessoriis basi auctum; *receptaculum* nudum, foveolatum; *corollulae* ligulatae, luteae; *achenia* breviter vel longe rostrata, pappo radii coronaeformi, dentato et fimbriato; disci biseriali, setis plus minus brevibus instructo. Plantae graciles, annuae vel perennes, acaules; *folia* omnia radicalia, indivisa vel runcinata.

Endl. Gen. Pl. pag. 496. n. 2989.—DC. Prodr. 7. pag. 99.—Less. Syn. pag. 132. — Bert. Fl. It. 8. pag. 444. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 400.—Torn. Fl. Sic. p. 342.— Moris Fl. Sard. 2. pag. 493. — Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1554.

I. **T. tuberosa.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapi* unus-plures ex eadem radice, simplices, teretes, adscendentes, pollicari-pedales; *involucrum* fusco-viride, squamis linearibus, acutis, albo-membranaceis, albo-villosis constitutum et squamulis brevissimis, acutis albo-farinosisve calyculatum; *receptaculum* nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae, apice lacinulatae, extus villosae, marginales involucro duplo longiores, dorso purpurantes; *achenia* rostrata, muriculata; marginalia incurva, albida, pappo plumoso vel e setis abortivis coronata; centralia fusca et pappo plumoso iis longiore terminata; *caulis* nullus; *folia* radicalia, caespitosa, fusco-viridia, villoso-hispida et subcarnosa, nunc obverse lanceolata vel obovato-lanceolata, laxe dentata, nunc runcinata, lobo terminali majore, dentato vel

integro, obtuso vel acuto; *radix* tuberosa, napulis fusiformibus, fasciculatis, in fibram langam desinentibus.

Floret a Vere ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Leucatea, Battiati, Viagrande, Paternò, Biancavilla, Pedara, Nicolosi, Milo, Massannunziata.*

Icon. *Bonan. Panph. tab. 93* et *Cup. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 95* sub nomine: *Dens Leonis, Asphodeli bulbulis, angustiori atrovirenti folio;* et *ed. Bibl. Pan. 1. tab. 140* et *Bibl. Univ. Cat. cit. 1. tab. 130* sub nomine: *Hieracium dens Leonis dictum, angustifolium, percrassis Asphodeli bulbis pyriformibus.*

Thrincia tuberosa. *DC. Podr. 7. pag. 100.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 274.—Ten. Fl. Nap. 2. pag. 169. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 493.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 400.—Torn. Fl. Sic. pag. 342. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 416.*

Apargia tuberosa. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1549.— Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 130.—Bert. Fl. It. 8. pag. 442.*

Leontodon tuberosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1123.*

Picris tuberosa. *All. Fl. Ped. 1. pag. 210.*

Nomen vulgare: *Coscia di vecchia.*

Aetnicoli comedunt napulos crudos et coctos, qui saepe excitant tormina ventris.

Genus 10. Picris.

Flores in capitulis solitariis vel corymbulosis; *involucrum* polyphyllum, squamis erectis, imbricatis, albo-pruinosis constitutum et squamellis brevioribus calyculatum; *receptaculum* nudum, alveolatum; *corollulae* semiflosculosae, luteae, apice denticulatae; *achenia* transverse rugosa, erostria vel breviter rostrata, pappo conformi, plumoso, sessili, deciduo coronata. Herbae annuae, biennes, perennes, pilis glochidiatis asperae; *folia* integra, dentata, raro pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 497. n. 2999.—DC. Prodr. 7. pag. 128.—Lin. Gen. pag. 399.—Juss. Gen. pag. 170. — Lam. Ill. 7. tab. 648. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 366. tab.

159.—Bert. Fl. It. 8. pag. 373. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 400.—Torn. Fl. Sic. pag. 342.

I. P. spinulosa.—*Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus, corymbulosis, raro solitariis; *scapus* longitudine varius, saepe bi-trifurcatus, cum flore alari brevius pedicellato; *pedicelli* aliquando teretes, uni-triflori, basi bracteolati, crassiusculi, una cum scapo striati, villoso-hispidi, villis glochidiatis; *involucrum* albo-pubescens et simul plus minus hispidum, setis apice glochidiatis, squamis lanceolato-linearibus, acutiusculis, frequenter apice rubentibus, squamulis accessoriis seu calycularibus brevioribus, laxis, inaequalibusque; *receptaculum* foveolatum, album; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae, apice dentatae vel lacinulatae, exteriores involucro quidquam longiores, frequenter extus rubescentes; *antherae* luteae; *stigmata* viridia; *achenia* oblonga, erostria, striata vel sulcata, transverse rugosa, marginalia incurvula et centralia erecta, pappo plumoso, candido, sessili coronata; matura decidentia, involucrum retroflectitur; *caulis* erectus, sulcatus, simplex vel alterne et patule ramulosus, pilis glochidiatis hirtus, spithamali-quatripedalis; *folia* albo-villosa, villis glochidiatis, lanceolata, viridia, inferiora in petiolum attenuata, superiora sessilia, subcordata; omnia plus minus dentata et fere integra, praecipue suprema; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, fibrillosa, alba vel fusca.

Floret a Junio ad Septembrem. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Ognina, Battiati, Pedara, Tardaria, Boschi di Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 148* sub nomine: *Hieracium altissimum, polycephalum, longifolium, sinuatum, asperum;* et *ed. Bibl. Pan. 2. tab. 110* sub nomine: *Hieracium altissimum, polycephalum.—Bonan. Panph. tab. 151* sub nomine: *Hieracium altissimum, longifolium, sinuatum, asperum, unicaule, polycephalum.* Optimae.

Picris spinulosa. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 400.—Torn. Fl. Sic. pag. 342.*

Picris grandiflora. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 113* et *5. tab. 185. fig. 2.*

Picris hieracioides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1115.—DC. Prodr. 7. pag. 128,—Smith Engl. Fl. 3. pag. 339. — Lam. Ill. 7.*

tab. 648.—Bert. Fl. It. 8. pag. 374. — Savi Bot. Etr. 3. pag. 128.—Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 274.
Crepis hieracioides. *Savi Pl. Pis. 2. pag. 226.*

Genus 11. Helminthia

Flores in capitulis terminalibus, erectis, corymbosis vel solitariis; *involucrum* biseriatum, squamis externis paucis, latioribus, patentibus; internis longioribus, erecto-conniventibus; *receptaculum* alveolatum, nudum; *corollulae* luteae, ligulatae, apice denticulatae; *achenium* oblongum, compressum, transverse rugosum, inferne rotundatum et fere laeve, pappo uniformi, plumoso, stipitato. Plantae annuae, biennes vel perennes, setis glochidiatis, rigidis sparsae vel raro glabrae; *caulis* dichotomus vel alterne ramosus; *folia* inferiora oblonga, petiolata, dentata, superiora sessilia, basi amplexicaulia.
Endl. Gen. Pl. pag. 497. n. 3000. — Juss. Gen. pag. pag. 170.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1607. — Lam. Ill. 7. tab. 648. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 368. tab. 159.—DC. Prodr. 7. pag. 132. — Less. Syn. pag. 124. — Bert. Fl. It. 8. pag. 378. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 401.—Torn. Fl. Sic. pag. 343.

1. H. aculeata. — *Flores* in capitulis majusculis, terminalibus, subcorymbosis; *scapus* ramosus, ramis pedicellatis; *pedicelli* fistulosi, simplices vel bifidi, crassi; *involucrum* biseriatum, squamis linearibus, acuminatis, carina spinulosis, externis dimidio brevioribus, laxis; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae; *achenium* transverse rugosum, apice longe rostratum et pappo candido, longe stipitato, exerto coronatum; *caulis* teres, striatus, crassus, erectus, simplex vel superne ramosus, pedali-sesquipedalis, strigoso-spinulosus; *folia* inferiora obovato-oblonga inaequaliter dentata, rosulata; superiora minora, pauciora, anguste oblonga, sessilia, subamplexicaulia; omnia viridia, strigoso-spinulosa, strigis glochidiatis; *radix* crassiuscula, fusiformis, ramosa lateraliterque fibrillosa.
Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Pedara, Tardaria, Boschi di Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 143* et *Bibl. Pan. 1. tab. 81* et *Bonan. Panph. tab. 149* sub unico nomine: *Hieracium montanum, Boraginis facie, asperum, foliis Lactucae.* Optimae.

Helminthia aculeata. *DC. Prodr. 7. pag. 132.—Bert. Fl. It. 8. pag. 382.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 402.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 419.—Torn. Fl. Sic. pag. 343.*

Picris aculeata. *Vahl. Symb. 2. pag. 89.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1557.—Guss. Pl. rar. pag. 325.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 113.—Desf. Fl. Atl. 2. pag. 221.*

2. **H. humifusa.**—*Flores* in capitulis minoribus quam in aliis speciebus, solitariis, terminalibus cauli ramisque, pedicellatis; *pedicelli* erecti, teretes, fistulosi, sulcati, viridi-sordescescentes, albo-glochidiato-villosi; *involucrum* biseriale, squamis exterioribus rotundato-ovatis, ciliatis; interioribus subaequalibus vel paulo brevioribus; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, marginales involucrum vix superantes; *achenium* glabrum, gracilius quam in praecedente specie et pappo tenuiter sed longiuscule stipitato terminatum; *caulis* angulatus, striatus, valde decumbens vel adscendens, alterne ramosus, fistulosus, glaber sed superne villis albis glochidiatisve sparsus; *folia* inferiora oblongo - obovata, sinuato-pinnatifida vel integra; superiora oblongo - lanceolata, integra, apice mucronulata et basi amplexicaulia; omnia strigoso-villosa, villis albis, glochidiatis; *radix* crassiuscula, ramosa, parce fibrillosa.

Floret Aprili, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Valverde, Viagrande, Pedara, Mascalucia.*

Icon. *Herm. Parad. pag. 185. tab. 52* sub nomine: *Hieracium capitulis Cardui benedicti, glabrum.*

Helminthia humifusa. *Trevir. in Nov. act. acad. Coesar. Leop. Carol. ann. 1826. tom. 13. par. 1. pag. 195. — DC. Prodr. 7. pag. 132. — Bert. Fl. It. 8. pag. 381. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 402.—Torn. Fl. Sic. pag. 343.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 114* et *5. pag. 188.*

Picris echioides var. β pratensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1115.*

3. **H. echioides.**—*Flores* in capitulis plus minus grandibus, solitariis, pedicellatis, terminalibus cauli et ramis, subcorymbosis; *pedicelli* plus minus longi, in anthesi tenues et in fructu paulo crassiores; *involucrum* biseriale, squamis exterioribus foliaceis, cordato-ovatis, margine ciliato-spinosis; intimis lanceolato-linearibus et snb apice spina aristaeformi, pinnata, armatis; *receptaculum* alveolatum, alveolis ora subciliolatis; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae, marginales involucro quidquam longiores, extus rubentes; *achenium* oblongum, compressum, transverse rugulosum, erostre, basi subrotundum, interdum fere laeve, maturum fulvum, pappo multiseto, plumoso, candido, stipitato, cum stipite deciduo; *caulis* angulatus, striatus, decumbens vel erectus, dichotomus, spithamali-tripedalis, glaber vel setis glochidiatis hirsutiusculus, saepe rubens, soltarius vel e radice plures; *folia* ut in praecedente sed grandiora et hispidiora; *radix* crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, fibrillosa, lacte amaro praedita.

Floret a Junio ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontona et nemorosa: *Trecastagni, Pedara, Nicolosi, Boschi di Paternò, Belpasso, Adernò.*

Icon. *All. Fl. Ped. 1. pag. 222. tab. 811* sub nomine: *Crepis echioides.—Moris. Ox. sect. 7. tab. 5. fig. 38* sub nomine: *Hieracium capitulis Cardui benedicti.*

Helminthia echioides. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. p. 1607.—Lam. Ill. 7. tab. 648.—Bert. Fl. It. 8. pag. 379. — Savi Bot. Etr. 3. pag. 129. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 274.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 504. — DC. Prodr. 7. pag. 132. — Ten. Fl. Nap. 2. pag. 181. — Torn. Fl. Sic. pag. 342.*

Picris echioides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1114.*

Genus 12. Crepis.

Flores in capitulis parvis, terminalibus, corymbosis; *involucrum* bracteis imbricatis, uniserialibus aequalibusque constitutum et squamellis brevioribus calyculatum; *receptaculum* epaleaceum, glabrum aut villosum, areolatum; *corollulae* semiflosculosae, luteae, roseae, rubidae; *achenia* uniformia, tere-

tiuscula, exalata, striata, in rostrum brevem attenuata, pappo sessili, piloso, molli, niveo, multiseriali. Herbae annuae, biennes vel perennes; *caulis* simplex vel ramosus; *folia* indivisa vel lyrato-runcinata.

Endl. Gen. Pl. pag. 500. n. 3022.—DC. Prodr. 7. pag. 160.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 164.—Cass. Dict. des Sc. Nat. 11. pag. 395.—Bert. Fl. It. 8. pag. 529.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 408.—Torn. Fl. Sic. pag. 343.

I. C. bursifolia.—*Flores* in capitulis parvis, paucis, corymbulosis, raro solitariis, longe pedicellatis; *scapus* simplex vel ramosus; *pedicelli* inaequales, stricti, puberuli et pilis apice glanduliferis, praesertim superne sparsi, una alterave bracteola lineari sed non semper instructi; *involucrum* cylindraceum, breviter calyculatum, glabrum vel tomentoso-hirsutulum, squamis linearibus, margine anguste scariosis, internis demum achenium involventibus; *receptaculum* villosum; *corollulae* semiflosculosae, sulphureae, apice denticulatae, marginales involucro duplo longiores; *achenia* oblonga, rostrata, striato-scabrida, glabra, flavicantia et pappo longe stipitato, multiseto, candido coronata; *caulis* erectus, teres, striatus, simplex vel ramosus, subnudus, bipollicari-palmaris; *folia* radicalia numerosa, rosulata, humi adpressa, petiolata, lyrato-pinnatipartita, lobis oblongis, dentatis, terminali majore; caulina paucissima, sessilia, pinnatifida vel integra et linearia; omnia glabra vel pilosiuscula; *radix* fusiformis, plus minus crassa, simplex vel ramulosa, lateraliter vix fibrillosa vel nuda.

Floret Aprili, Majo. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Ognina, Battiati, Leucatea, Masculucia.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 157* et *Bibl. Pan. 2. tab. 215* sub nomine: *Hieracium panormitanum, Bursae pastoris folio.*

Crepis bursifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 1131. — Biv. Bern. Cent. 1. pag. 29. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 135.—All. Fl. Ped. 1. pag. 219. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 408.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 433.—Torn. Fl. Sic. pag. 343.*

Barkhausia bursifolia. *DC. Prodr. 7. pag. 155. — Reich.*

Exc. 1. pag. 256.—Bert. Fl. It. 8. pag. 509. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 653.

Leontodon glabrum. *Ab Ucria Pl. ad Linn. op. add. in Opusc. di aut. sic. 6. pag. 254.*

Leontodon Gussoni. *Spr. op. cit. pag. 658.*

Lagoseris bursifolia. *Reich. Cent. 1. pag. 29. tab. 30. fig. 64.*

2. **C. leontodontoides.**—*Flores* in capitulis mediocribus, erectis, terminalibus cauli et ramis, corymbulosis; *scapus* longiusculus, simplex vel ramosus, ramis pedicellatis; *pedicelli* teretes, striati, glabri, virides, longi, monocephali, saepe bifidi, nudi gracilesve; *involucrum* campaniforme, glabrum aut vix albo-flocculosum, squamis lanceolato-linearibus, acuminatis, margine albo-membranaceis, demum achenia extima involventibus constitutum et squamulis brevibus, ovato-lanceolatis, laxiusculis calyculatum; *receptaculum* nudum, ora alveolorum vix squamulosa; *corollulae* ligulatae, luteae, apice denticulatae, extimae involucro fere duplo longiores; *achenium* fusiforme, striato-scabridum, anguste, aequaliter breviterque rostratum et pappo sessili, multiseto, candido superatum; *caulis* teres, striatus, suberectus, subaphyllus, ramosus, glaber vel superne pilosus, spithamali-sesquipedalis; *folia* radicalia petiolata, runcinato-lyrata, laciniis triangulo-lanceolatis, integris vel denticulatis, terminali majore; superiora pauca, sessilia, linearia, integra; omnia glabra aut in nervo subhispida, laete viridia; *radix* fusiformis, collo crassa, simplex vel ramulosa, lateraliter tenuiterque fibrillosa.

Floret Aprili, Julio. ②.

Aetnae, in sylvaticis nemorosae regionis: *Valle di Calanna, Boschi di Nicolosi.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 125* et *Bibl. Pan. 2. tab. 128* et *Bonan. Panph. tab. 134* sub unico nomine: *Hieracium minus, Dentis Leonis folio obtuso, caule procumbente exili multifido intricato, flore parvo.*

Crepis leontodontoides. *All. Auct. ad Fl. Ped. pag. 13.— Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1593. — Biv. Bern. Cent. 2. pag. 23.—Bert. Fl. It. 8. pag. 523.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 408.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 433. — Torn. Fl. Sic. pag. 344.*

Barkhausia leontodontoides. *DC. Prodr. 7. pag. 156. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 522.*

Barkhausia nuda. *Presl Del. Prag. pag. 112.*
Barkhausia taraxacifolia. *Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. p. 115.*
Lagoseris taraxacoides. *Reich. Cent. 1. pag. 28. tab. 29. fig. 63.*

3. C. praecox. — *Flores* in capitulis grandiusculis, subcorymbosis, corymbo terminali ramis et cauli; *scapus* erectus, alterne et inaequaliter ramosus; *pedicelli* monocephali, bracteis lanceolatis vel ovato-lanceolatis acuminatisque obsiti; *involucrum* albo-pubescens vel tomentulosum, squamis oblongo-lanceolatis, margine albo-membranaceis, carina dorsali atrovirentibus constitutum et squamellis linearibus vel lanceolato-linearibus, subnudis calyculatum; *receptaculum* nudum, ora alveolorum squamuloso-pilosa, alveolis in centro papillatis; *corollulae* semiflosculosae, citrinae, radiales involucro parce longiores, dorso purpurantes; *achenium* teretiusculum, rostratum, striato-scabridum, maturum viridi-lutescens, pappo stipitato, candido, laevi; *caulis* erectus, sulcatus, scabriusculus vel glaber, intus spongiosus et demum fistulosus, pedali-bipedalis et ultra, ramosus, inferne iu aprico purpurans; *folia* inferiora petiolata, obovato-oblonga, remote dentata vel lyrato-runcinata, laciniis triangulis, dentatis integrisve; superiora sessilia, basi dilatato-auriculata, saepe lacinulata, sagittata vel hastata; omnia glabriuscula vel subpuberula; *radix* fusiformis, plus minus crassa, fusca, subnuda.

Floret Aprili, Majo. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Battiati, Pedara, Milo, Valle del Bove.*

Icon. *Balb. Misc. taur. pag. 37. tab. 9.* — *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 124.* et *Bonan. tab. 135.* sub nomine: *Hieracium montanum, Dentis Leonis folio acuto, pilosum, ramis incurvis, floribus congregatis.*

Crepis praecox. *Balb. loc. cit.* — *Pers. Syn. 2. pag. 375. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 411.* cum var. *b.*—*Reich. Exc. 1. pag. 236.*—*Torn. Fl. Sic. pag. 344.*

Crepis taurinensis. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1595.*

Barkhausia taraxacifolia var. *β.* praecox. *DC. Prodr. 7 pag. 154.*

Barkhausia hyemalis var. *κ. Bert. Fl. It. 8. pag. 519.*

4. **C. glandulosa.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, erectis, subcorymbosis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* elongatus, hirsutus pilis simplicibus glanduliferisque, ramosus, ramis brevibus, una alterave bractea lineari, remota instructis; *pedicelli* monoflori et quoque hirsuto - pilosi; *involucrum* campaniforme, pilis glanduliferis rufescentibus hirtum, squamis exterioribus linearibus, demum subpatulis; interioribus in fructu carinatis, subincrassatis et achenia radialia amplectentibus; squamellis accessoriis multo brevioribus, demum laxis; *receptaculum* alveolatum, nudum, ora alveolorum squamuloso-pilosa; *corollulae* ligulatae, luteae, angustae, apice denticulatae, exteriores involucro plus minus longiores; *achenia* tenuia, striato-scabra, rufescentia, centralia longe et marginalia breviter stipitata; omnia pappo multiseto, molli, candido, involucrum superante, terminata; *caulis* basi simplicissimus et superne ramosus, angulato - striatus, erectus, 1-2-pedalis, aliquando rubens, scaber et plus minus albo-hirsutus; *folia* inferiora petiolata, runcinata vel pinnatifida, laciniis acuminatis, terminali majore, ovato vel late lanceolato, reliquis minoribus, integris vel dentatis; superiora sessilia, lanceolato-sagittata, basi inciso-dentata et in reliquo margine integra; omnia hirsuta, pallide virentia et contrita odorem amygdali amarae effundentia; *radix* fusiformis, longa, simplex vel ramosa, nuda vel fibrillosa.

Floret Junio, Julio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acicastello, Battiati, Viagrande, Gravina, Paternò.*

Icon. *Guss. Pl. rar. tab. 56. — Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 113.* et *Bibl. Pan. 1. tab. 154.* et *Bonan. tab. 119* sub unico nomine: *Hieracium Cichoriifoliis, Amigdali amari odore.* Optimae.

Crepis glandulosa. *Guss. Ind. sem. H. R. in Bocc. an. 1825. pag. 4* et *Pl. rar. pag. 329* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 412. Torn. Fl. Sic. pag. 344.*

Crepis foetida. *Lin. Sp. Pl. pag. 1133. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 271.—All. Fl. Ped. 1. pag. 219.*

Barkhausia foetida. *Bert. Fl. It. 8. pag. 523.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 520.*

Barkhausia glandulosa. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXXI. — DC. Prodr. 7. pag. 158.*

Picris foetida. *Savi Fl. Pis. 2. pag. 214.*

5. **C. purpurea.** — *Flores* in capitulis parvis, in proanthesi cernuis, subcorymbosis; *scapus* et *pedicelli* nudi, crassiusculi, piloso-glanduliferi, bracteati, bracteis acutis, margine scariosis integerrimisque; *involucrum* campaniforme, squamis imis ovatis, acutis, margine late scariosis, laxis, frequenter pilosis; superioribus linearibus, obtusiusculis, margine anguste membranaceis, apice et carina intense viridi piloso-glanduliferis; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* semiflosculosae, apice denticulatae, involucro paulo longiores, ludunt purpureae, roseae, sulphureae, albae; *stigmata* alba; *achenium* sulcatum, scabriusculum, maturum ferrugineum, pappo stipitato, multiseto, setis laevibus; *caulis* erectus, parce foliosus, semipedali-pedalis, sulcatus, glaber vel pilis glandulosis sparsus, saepe rubens, ramosus, aliquando e radice plures; *folia* inferiora petiolata, runcinata, laciniis integris vel dentatis, impari majore; superiora sessilia, pauca, lanceolato-linearia, semiamplexicaulia, basi dentata; omnia laete viridia, hirsutiuscula; *radix* fusiformis, crassa, nigrescens, simplex vel ramosa, nuda, superne squamis nigrescentibus cincta.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et in elatis pedemontanae: *Milo, Caselle, Valle del Bove, Zaffarana, Boschi di Nicolosi, Bronte, Maletto.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. tab. 33* et *Bonan. t. 116*, sub nomine: *Hieracium Cichoriifolio, flore atrorubente.* — *Cup. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 43* et *Bonan. tab. 53* sub nomine: *Hieracium Dentis Leonis folio, flore suave rubente, minus;* et aliae multae in *Bonan.* et in *Cup. ed. Bibl. Univ. Cat. vol. 1. 2* et in *ed. Bibl. Pan. vol. 1. 2. 3.*

Crepis purpurea. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 409.—Torn. Fl. Sic. pag. 344.*

Barkhausia purpurea. *Biv. Bern. Manip. 4. pag. 22.* — *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 652.* — *DC. Prodr. 7. pag. 153.* — *Bert. Fl. It. 8. pag. 517.*

6. **C. taraxacoides.**—*Flores* in capitulis mediocribus, subcorymbosis; *scapus* et *pedicelli* praecedentis; *involucrum* cinereo-tomentosum, squamis imis ovatis vel ovato-lanceolatis, laxis; reliquis oblongo-lanceolatis; omnibus margine albo-membranaceis, apice et carina dorsali atrovirente nigro-setosis, setis eglandulosis; *receptaculum* ut in praecedente; *co-*

rollulae semiflosculosae, involucro longiores; *achenium* sulcatum, scabriusculum, maturum lutescens cum virore, pappo stipitato, niveo, multiseto, laevi; *caulis* adscendens, parce foliosus, spithamali - sesquipedalis, sulcatus, glaber vel hirtoscaber, inferne aliquando purpurans, ramosus et saepe ex eadem radice plures; *folia* ut in praecedente sed minus laciniata ac frequentius runcinata; *radix* fusiformis, crassa vel crassiuscula, subnuda, nigrescens.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Atnae, in regione pedemontana: *Catania, Nizzeti, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Biv. Manip. 1. pag. 6. tab. 2* sub nomine: *Barkhausia hyemalis.—Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 119* et *Bibl. Pan. 1. tab. 12* et *Bonan. tab. 125* sub nomine: *Hieracium hyemale, Cichorii folio, hirtum.*

Crepis taraxacoides. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 231. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 410 —Torn. Fl. Sic. pag. 344.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 434.*

Crepis taraxacifolia. *Willd. Sp. Pl. 4. pag. 1593.*

Barkhausia hyemalis. *Biv. loc. cit. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 652.—Bert. Fl. It. 8. pag. 519.*

Barkhausia taraxacifolia var ε hyemalis. *DC. Prodr. 7. pag. 154* in *Guss. op. cit. pag. 411.*

7. **C. spathulata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, luteis, terminalibus cauli et ramis; *pedunculi* longi, stricti, monocephali, puberuli et pilis glandulosis apice adspersi, frequenter una alterave bracteola lineari instructi; *involucrum* campaniforne, puberulum, piloso-glanduliferum, squamis lanceolatis, obtusiusculis, margine albo-scariosis; accessoriis angustioribus brevioribusque; *receptaculum* villosum; *corollulae* semiflosculosae, latiusculae, luteae, apice denticulatae, marginales involucro longiores; *achenium* striatum, laeve et pappo stipitato, scabro, albo-sordescente coronatum; *caulis* erectus vel adscendens, striatus, subnudus, spithamali - pedalis, superne ramosus; *folia* radicalia oblongo - spathulata, in petiolum attenuata, apice remote retrorsumque denticulata, subinde nonnulla integerrima; caulina pauca, sessilia, lanceolato-linearia, integerrima; omnia laete virentia et glabra; *radix* crassa, fusiformis, sursum divisa, squamis fuscis collo cincta.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione nemorosa et in elatis pedemontanae: *Milo, Zaffarana, Caselle, Bongiardo, Vallone di Grasso e Struppone.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 144* et *Bonan. tab. 145* sub eodem nomine: *Hieracium folio ovato, dentato, asperiusculo, umbellatum.*

Crepis spathulata. *Guss. Cat. H. R. in Bocc. an. 1821. pag. 73* et *Syn. Fl. Sic. 2. pag. 412.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 433.—Torn. Fl. Sic. pag. 344.*

Barkhausia spathulata. *DC. Prodr. 7. pag. 153. — Bert. Fl. It. 8. pag. 511.—Spr. Syst. Veg. 3. pag. 651.*

Genus 13. Andryala.

Flores in capitulis erectis, terminalibus cauli et ramis, racemoso-paniculatis vel corymbosis; *involucrum* cylindraceo-campaniforme, squamis numerosis, linearibus, uniserialibus; *receptaculum* pilosum, interdum in ambitu paleaceum; *corollulae* semiflosculosae, citrinae, sulphureae vel aureae; *achenia* obovato-oblonga, 10-costata, striata, truncata et pappo sessili, multiseto, scabro, rigidulo, facillime deciduo coronata. Herbae annuae, biennes et perennes, tomento brevi, stellato-velutino coopertae; *caulis* ramosus; *folia* polymorpha, lanceolata, dentata, repando-dentata vel sinuato-pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 501. n. 3025.—Lin. Gen. n. 315.—Less. Syn. pag. 341. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 2. pag. 124. — DC. Prodr. 7. pag. 244. — Bert. Fl. It. 8. pag. 547.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 406. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 512.—Torn. Fl. Sic. pag. 345.

1. A. undulata.—*Flores* in capitulis parvis, corymbosis, corymbo terminali cauli et ramis, modo contracto ob pedicellos breves, modo laxo ob pedicellos longiores; *pedunculi* tomento cinereo, demum rufo, et pilis glanduliferis, sparsis, instructi; *involucrum* campaniforme, squamis acutis vel acuminatis, margine anguste scariosis et ibi glabris, reliqua parte setis glanduliferis, tomento longioribus, sparsis; *recepta-*

culum generis; *corollulae* semiflosculosae, albido-sulphureae, in centro luteolae; *achenium* exiguum, teretiusculum, glabrum, albo-costatum et inter costas fuscum, apice pappigerum, pappo facillime diffluo; *caulis* teres, erectus, a basi ad apicem ramosus, spithamali-bipedalis, molliter tomentosus, inferne fere glabratus; *folia* valde polymorpha, inferiora oblonga, obtusa, in petiolum alatum decurrentia, superiora sessilia, lanceolata, acuta, semiamplexicaulia; omnia ludunt plus minus undulata, integra vel laxe dentata, dense vel parce tomentosa; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, gracilis vel crassiuscula, flexuosa, lateraliter fibroso-ramulosa.

Floret a Majo ad Autumnum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucutea, Belpasso, Paternò, Licodia.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 115* et *Bibl. Pan. 2. tab. 136* et *Bonan. tab. 126* sub eodem nomine: *Hieracium marinum, tomentosum, incanum, Cichoriifolio inflexo, lactescens, flore candido, medio citrino.*

Andryala undulata. *Presl Del. Prag. pag. 113. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 406.—Torn. Fl. Sic. pag. 345.*

Andryala integrifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 1136.—Bert. Fl. It. 8. pag. 547.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. p. 276.—Ten. Fl. Nap. 5. pag. 200.*

Andryala integrifolia var. β. undulata. *DC. Prodr. 7. pag. 246.*

Andryala sinuata, *All. Fl. Ped. 1. pag. 231. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 447.*

2. **A. dentata.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, corymboso-paniculatis, terminalibus cauli et ramis; *scapus* ramosus, ramis oppositis et apice pedicellatis, pedicellis tomento flocсoso et setis glandulosis instructis; *involucrum* primo cylindraceum, demum conicum, squamis erectis, parallelis, aequalibus, dense tomentosis, tomento in viridi cinereo et in sicco flavescente; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* ligulatae, quinquedenticulatae, aureae, involucrum duplo superantes; *achenium* praecedentis; *caulis* erectus, cylindricus, apice dense pannosus, basi simplex, superne ramosus, ramis alternis; *folia* omnia saepius integra, albido-tomentosa, radicalia oblongo-lanceolata, aliquando subsinuato-dentata, subundulata; cau-

lina sessilia; lanceolata; *radix* crassa, fusiformis, alba, parce ramosa et fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⨀.

Aetnae, in regione pedemontana: *Battiati, Pedara, Viagrande.*

Icon. *Sibth. Fl. Gr. tab. 811* ex icon. pictis.

Andryala dentata. *Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 140. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 407.—Torn. Fl. Sic. pag. 345.— Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 447. — Bert. Fl. It. 8. pag. 548.*

3. **A. tenuifolia.** — *Flores* in capitulis parvis, terminalibus cauli et ramis, paniculato-racemosis; *pedunculi* graciles, unibipollicares, tomentosi et setoso-glanduliferi; *involucrum* cylindraceo-campanulatum, pubescens et piloso-glandulosum, squamis parallelis, aequalibus, corollulis parum brevioribus; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, pallide sulphureae, quinquedentatae; *achenium* laeve, fuscum et ad costas albidum; *caules* erecti, a basi ramosi ac ramosissimi, cylindrici, striati, cinereo-tomentosi; *folia* radicalia oblongo-lanceolata, superiora sessilia, lanceolato-linearia, acuminata, aliquando basi sinuato-dentata; omnia angustiora quam in praecedentibus, cinereo-tomentosa; *radix* simplex, brevis, perpendicularis, efibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⨀.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Misterbianco, Ognina, Acicastello.*

Icon. Nulla.

Andryala tenuifolia. *Tin.* in *DC. Prodr. 7. pag. 245. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 406.—Torn. Fl. Sic. pag. 345.*

Rothia tenuifolia. *Tin. Cat. H. R. Pan. anno 1827. p. 280.*

Genus 14. Sonchus.

Flores in capitulis grandiusculis, terminalibus, solitariis vel corymbosis; *involucrum* cylindricum, basi ventricosum, squamis inaequalibus, imbricatis, externis brevioribus; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, apice dentatae vel laciniatae, coeruleae vel luteae, vel sulphureae; *achenium* lon-

gitudinaliter striatum vel angulatum, striis vel angulis transverse rugosis vel laevibus, pappo sessili, multiseto, mollissimo, candido vel albo-sordescente. Herbae annuae vel perennes; *caulis* erectus, ramosus; *folia* amplexicaulia, integra vel varie lyrato-runcinata.

Endl. Gen. Pl. pag. 498. n. 3003.—DC. Prodr. 7. pag. 184.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 359. tab. 158.—Lam. Ill. 7. tab. 649. — Lin. Gen. pag. 400. — Bert. Fl. It. 8. pag. 382.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 527. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 390.—Torn. Fl. Sic. pag. 345.

I. S. arvensis.—*Flores* in capitulis majusculis, terminalibus cauli et ramis, corymbosis, corymbo composito, saepe subumbellato et setis lutescentibus glanduliferisque hispido; *scapus* ramosus, ramis basi bracteolis lanceolato-linearibus, ciliato-glandulosis instructis, pedicellatis, pedicellis erectis vel patentibus et una cum scapo villis luteis, glandulosis, viscidis sparsis; *involucrum* modo corymbi, scapi et pedicellorum totum hispidum, squamis externis lanceolatis; internis multo longioribus, lanceolato-linearibus; omnibus margine anguste albo-membranaceis; *receptaculum* alveolatum, nudum; *corollulae* ligulatae, luteo-aureae, apice lacinulatae, tubo puberulo, marginales frequenter externe rubentes; *achenium* cuneato-oblongum, compressum, striato-costatum, transverse rugulosum, maturum ferrugineum, pappo sessili, multiseto, candido, molli, ipso achenio multo longiore; *caulis* teres, erectus, fistulosus, simplex vel apicem versus ramulosus, pilis ibidem tantum glunduliferis sparsus, spithamali-quadripedalis; *folia* sinuata vel runcinata, laciniis lanceolatis, acutis vel acuminatis, crebre, minute inaequaliterque denticulato-spinulosis, terminali majore, reliquis gradatim decrescentibus; inferiora in petiolum attenuata; reliqua sessilia, basi cordato-auriculata et amplexicaulia, suprema saepe indivisa vel tantum inaequaliter denticulata; omnia supra laete viridia subtusve glaucescentia; *radix* fusiformis, crassa, carnosa, lactescens, lateraliter fibris horizontalibus plus minus longis repentibusque vestita.

Floret a Julio ad Septembrem. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis herbosis, cultis pedemontanae regionis: *Leucatea, Misterbianco.*

Icon. *Moris. Ox. sect. 7. tab. 6. fig. 12* sub nomine: *Sonchus hieracites seu Hieracium mäjus repens inter segetes et vites.*

Sonchus arvensis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1116. — DC. Prodr. 7. pag. 187.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 342.—All. Fl. Ped. 1. pag. 222.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 529.—Bert. Fl. It. 8. pag. 387. — Torn. Fl. Sic. pag. 345. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 426.*

Nomen vulgare: *Cardedda.*

Planta ab incolis aetnensibus comeditur cocta.

2. S. tenerrimus.—*Flores* in capitulis mediocribus, terminalibus et corymbosis, corymbis subcompositis subumbellatisve; *scapus* plus minus ramosus, ramis pedicellatis, pedicellis linearibus, erectis, albo-tomentosis et pilis raris apice glanduliferis adspersis; *involucrum* vel glabrum vel more pedicellorum hispidum, squamis linearibus, externis brevioribus, imis laxis; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, luteae, apice dentatae vel lacinulatae, involucrum superantes; *achenium* subtetragonum, striatum, transverse ruguloso-asperum, maturitate ferrugineum; pappo sessili, candido, molli, multiseto; *caulis* teres, erectus, glaber vel apice piloso-glandulosus, fistulosus, ramosus, spithamali-sesquipedalis; *folia* tenuia, tenera, glabra, supra viridia subtusve glauca, ima lyrata, petiolata, reliqua sessilia, pinnatifida, suprema amplexicaulia, laciniis polymorphis, plus minus angustis et longis, integris vel subdentatis; *radix* fusiformis, crassiuscula, simplex vel ramosa, lateraliter dense fibrillosa.

Floret per totum annum. ⨀.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Catania, Ognina, Acicastello, Battiati, S. Giovanni Galermo, Misterbianco.*

Icon. *Bonan. Panph. Sic. tab. 86* sub nomine: *Sonchus muralis, Lactucae capitulis seu gemmis*; et *tab. 87* sub nomine: *Sonchus muralis stoebes laciniis*; et *tab. 88* sub nomine: *Sonchus aestivus, pinnato folio, in angustissimas lacinias diviso, saxatilis vel muralis.*

Sonchus tenerrimus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1117.—DC. Prodr. 7. pag. 186.—All. Fl. Ped. 1. pag. 223. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 391. — Bert. Fl. It. 8. pag. 395.—Torn. Fl. Sic. pag. 346.—Mo-*

ris Fl. Sard. 2. pag. 528. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 426.

Sonchus italus. *Spr. Syst. Veg. 3. 651.*

Nomen vulgare: *Cardedda.*

Planta cocta et cruda in acetariis ab incolis aetnensibus comeditur.

3. **S. maritimus.**—*Flores* in capitulis majusculis, terminalibus, saepe solitariis sed ludentibus duo-sex racemosis vel racemoso-corymbosis; *scapus* erectus, ramosus, ramis pedicellatis, pedicellis inaequalibus, monocephalis, glabris vel tomentosis, nudis vel bracteolatis; *involucrum* glabrum, campaniforme, squamis oblongo-lanceolatis, obtusiusculis, vix margine albido-membranaceis, externis brevioribus, imis laxis; *receptaculum* praecedentis; *corollulae* ligulatae, luteae, apice denticulatae; *achenium* glabrum, striatum, striis obsolete transverse rugulosis vel laevibus; pappo sessili, molli, niveo, multiseto, setis tenuibus laevibusque; *caulis* erectus, teres, striatus, glaber, fistulosus, subsimplex, spithamali-tripedalis; *folia* oblongo-lanceolata, acuta, remote et retrorse dentata vel sinuato-dentata, inferiora in petiolum attenuata, superiora sessilia, vix basi cordata, auriculis rotundatis, suprema minora, acuminata; omnia glabra et glauca; *radix* longa, crassa, inferne fusiformis, flexuosa, ludens nuda, subnuda et fibroso-ramulosa.

Floret a Vere ad Autumnum. ♃.

Aetnae, pedemontana regione, in maritimis: *Catania, Villascabrosa, S. Giovanni Li Cuti, Ognina, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 83* et *Bibl. Pan. 2. tab. 254* et *Bonan. tab. 89* sub eodem nomine: *Sonchus palustris, longifolius, crenatus, spinosus, incanus.*

Sonchus maritimus. *Lin Sp. Pl. pag. 116.—DC. Prodr. 7. pag. 187.—Cav. Ic. et Descript. 1. pag. 38. tab. 51. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 269. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 111. — Ucria H. Pan. pag. 330. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 390.—Torn. Fl. Sic pag. 346.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 215.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. p. 427.*

4. **S. oleraceus.**—*Flores* in capitulis grandibus, terminalibus cauli et ramis, corymbosis, corymbo simplici vel compo-

sito, plerumque brevi, subumbellato; *scapus* ramosus, viridis, glaber; *pedicelli* monocephali, in proanthesi nutantes et albo-tomentosuli; *involucrum* ut in praecedente, sed squamis acutioribus; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, sulphureae, apice denticulatae; *achenium* cuneato - oblongum, compressum, non marginatum, multistriatum, striis transverse ruguloso-muriculatis, utrinque tribus frequenter prominentioribus, maturitate fulvum; pappo sessili, niveo, mollissimo, multiseto, setis laevibus et tenuissimis; *caulis* erectus, teres, striatus, fistulosus, simplex vel ramosus, glaber vel superne raro piloso-glandulosus, a semipede ad sesquipedem longus; *folia* glabra, inferiora runcinata, longe petiolata, petiolo alato et in auriculas basi dilatato, inaequaliter dentata, lobo terminali majore, triangulari, reliquis minoribus oblongisve, aliquando indivisa; superiora semper indivisa sed more inferiorum denticulata, oblongo-lanceolata, basi cordato-amplexicaulia, auriculis horizontalibus et acuminatis; *radix* alba, fusiformis, crassa, simplex vel inferne ramulosa, lateraliter fibrillosa. Planta lacte amaro praedita.

Floret a Martio ad Julium. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa ubique.

Icon. *Smith. Engl. Bot. 12. tab. 843.—Gaertn. De Fruct. 2. tab. 158* sub nomine: *Sonchus asper.*

Sonchus oleraceus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1116. α. β.—Bert. Fl. It. 8. pag. 390.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 528.—Torn. Fl. Sic. pag. 346. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 426. — Ucria H. Pan. pag. 330. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 391.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 296.—Ten. Fl. Nap. 4 in Syll. pag. 111 et 5. pag. 180.*

Sonchus ciliatus. *Lam. Fl. Fr. 2. pag. 87.—DC. Prodr. 7. pag. 185.*

Nomen vulgare: *Cardedda.*

Planta cocta et cruda in acetariis apud Aetniculos edulis.

5. S. **chondrilloides.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, erectis, terminalibus, paniculato-subcorymbosis: *scapus* ramosus, ramis pedicellatis; *pedicelli* monocephali, parce bracteolati; *involucrum* cylindricum, glabrum, squamis imbricatis, margine pallentibus et apice subcallosis, obtusis; externis brevioribus, imis ovatis, subinde apice vix albo - flocculosis; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, luteae, involucrum

duplo superantes; *achenium* tenue, cylindricum, striatum, laeve et pappo sessili, molli, niveo, multiseto coronatum; *caulis* tereti-angulatus, erectus, superne ramosus, glaucescens, glaberrimus, spithamali-sesquipedalis; *folia* radicalia pinnatifida, in petiolum semiamplexicaulem attenuata, laciniis late linearibus, acutis vel obtusiusculis, integris vel dentatis, terminali longiore; superiora sessilia, angustiora, dentata, cordato-amplexicaulia, auriculis admodum parvis cordatisve; suprema linearia, integerrima; omnia glaberrima et glaucescentia; *radix* alba, crassiuscula, simplex vel ramosa et fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in vulcanicis cultis pedemontanae regionis: *Mascalucia, S. Giovanni La Punta, Misterbianco, Motta S. Anastasia.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 101* et *Bibl. Pan. 2. tab. 104* et *Bonan. tab. 99* sub unico nomine: *Chondrilla marina, coronopifolio, adolescens praecipue.*

Sonchus chondrilloides. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 226.—Bert. Fl. It. 8. pag. 397. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 392.— Torn. Fl. Sic. pag. 346.*

Sonchus Bocconi. *Jan. El. pag. 13.*

Scorzonera resedaefolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 1113.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1505.—Biv. Bern. Cent. 2. p. 50.*

Zollikoferia chondrilloides. *DC. Prodr. 7. pag. 183.*

Nomen vulgare: *Cardedda marina.*

6. **S. picroides.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *pedunculi* glabri, apice incrassati, monocephali et bracteati, bracteis parvis, cordatis, ovatis vel lanceolatis, acuminatis, margine pallentibus, dorso viridibus; *involucrum* imbricatum, glabrum, squamis externis brevioribus, imis pedunculorum bracteis conformibus; caeteris lanceolato-linearibus, acutis, margine angustissimo pallentibus; *receptaculum* praecedentium; *corollulae* ligulatae, luteae, apice lacinulatae, marginales involucrum duplo superantes, subtus subinde pallide purpurantes; *achenia* compressiuscula, tetra-pentagona, costis transverse, exquisite et obtuse crenato-rugosis, utrinque truncata, matura fusca, exteriora incurvata; omnia pappigera, pappo sessili, molli, argentino, multiseto, setis laevibus et basi in annulum coalitis; *caulis* gla-

ber, glauco-virens, erectus vel adscendens, simplex vel ramulosus, saepe spithamali-sesquipedalis, raro brevissimus uni-bi-tripollicaris; *folia* variabilia, nunc inferiora pinnatifida, oblonga, laciniis angustis, acutis, raro runcinatis, dentatis, terminali majore; nunc lyrata et in petiolum attenuata, laciniis brevibus et subintegris; superiora, sessilia, cordato-lanceolata, amplexicaulia, integra vel subdentata; omnia glaberrima, glaucescentia, lactescentia et ludentia indivisa, integerrima vel dentata; *radix* fusiformis, crassa, simplex vel ramosa, lateraliter efibrillosa, frequenter sursum multiceps.

Floret per totum annum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana ubique.

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. tab. 158. — Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 102* et *Bibl. Pan. 1. tab. 204* et *Bonan. tab. 96* sub nomine: *Chondrilla petraea, crassulis foliis, ad nervum usque denticulis caninis in totum laciniatis.*

Sonchus picroides. *Lam. Dict. Enc. 3. pag. 398.—Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1517. — Smith et Sibth. Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 126.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 219.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 392* cum. var. *b.—Torn. Fl. Sic. pag. 346.—Bert. Fl. It. 8. pag. 398.*

Picridium vulgare. *Desf. Fl. Atl. 2. pag. 221. — DC. Prodr. 7. pag. 182.-Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 270.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 525.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 427.*

Nomina vulgaria: *Caccialebbri, Latte d' aceddu.*

7. **S. asper.**—*Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus cauli et ramis, subumbellato-corymbosis, corymbo glabro vel setis lutescentibus glanduliferisque adsperso; *pedicelli* inaequales, cylindrici, striati, fistulosi, saepe piloso-glandulosi; *involucrum* cylindraceum, imbricatum, squamis externis brevioribus, angustis, acutis, albo-flocculosis et villosis, intimis linearibus, lanceolatis, acutis, margine albo-membranaceis, corollulis dimidio brevioribus; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, luteae, apice dentatae, subtus rubeolae, involucrum duplo superantes; *achenium* oblongo - obovatum, compressum, utrinque ala latiuscula marginatum, in utraque

facie trinervulatum, laeve vel sub lente minutissime scabridum, pappo sessili, pluriseriali, scabrido terminatum; *caulis* erectus, simplex vel ramosus, glaber vel raro apice piloso-glandulosus, spithamali-orgyalis; *folia* glabra, glauca, crispo-undulata, argute dentato-spinulosa, indivisa vel plus minus sinuata, plerumque vero pinnatifida, laciniis numerosis, subsinuato-acuminatis, et auriculis rotundatis, amplexicaulibus dentato-spinosisve; *radix* crossiuscula, simplex, parce ramosa et fibrillosa.

Floret a Martio ad Julium. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Acireale, Viagrande, Mascalucia, Paternò, Adernò.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 92* et *Bibl. Pan. 2. tab. 129* et *Bonan. tab. 84* sub nomine: *Sonchus crispo laciniato folio, spinoso, candicante.*

Sonchus asper. *Vill. Delph. 3. pag. 158.—All. Fl. Ped. 1. pag. 222.—Bert. Fl. It. 8. pag. 392.—Guss. Syn. Fl. 2. pag. 391.—Torn. Fl. Sic. pag. 146. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 527.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 426.*

Sonchus oleraceus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1117. γ. δ. — Savi Fl. Pis. 2. pag. 218. var. II. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 269. γ.*

Sonchus fallax. *Wallr. Sched. crit. pag. 432.—DC. Prodr. 7. pag. 185.—De Not. Repert. Fl. Lig. pag. 255.*

Nomen vulgare: *Cardiddazza.*

Planta cocta comeditur.

Genus 15. Lactuca

Flores in capitulis parvis, racemosis, corymbosis, paniculatis; *involucrum* oblongo-cylindraceum, squamis pluriserialibus, imbricatis; *receptaculum* alveolatum, nudum; *corollulae* semiflosculosae, apud nos citrinae, apice denticulatae, marginales involucrum superantes; *achenia* plano-compressa, paucicostata, scabra, laevia, rostrata et pappo stipitato, multiseto, scabrido terminata. Herbae annuae, biennes vel perennes, frequenter succo viroso, narcotico scatentes; *folia* inferiora saepius runcinata vel sinuato-pinnatifida; superiora

saepe integra vel basi sagittata, carina vel margine aculeolata.

Endl. Gen. Pl. pag. 499. n. 3008.—Lin. Gen. n. 909.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 361. tab. 158. — Less. Syn. 135.—Lam. Ill. 7. tab. 649.—DC. Prodr. 7. pag. 133. — Bert. Fl. It. 8. pag. 400.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 393.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 530.—Torn. Fl. Sic. pag. 347.

I. L. saligna.—*Flores* evigilantes primo mane et hora nona jam clausi, capitulis parvis, solitariis vel duobus-tribus fasciculatis, terminalibus, laxe racemosis, racemo nunc ramoso, ramis erecto-patulis, nunc toto spicaeformi; *scapus* longus, gracilis, ramosus, bracteatus, bracteis lineari-hastatis, brevibus; *pedicelli* bracteolati, bracteolis imbricatis, ovatis vel ovato-lanceolatis, acutis; *involucrum* angustum, cylindraceum, squamis imbricatis, obtusis; externis ovato-lanceolatis; internis longioribus, linearibus, dorso frequenter purpureis; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, pallide sulphureae extusve purpureae, apice denticulatae, marginales involucrum superantes; *achenium* cuneiforme, longiuscule rostratum, multistriatum, maturum e pallenti subferrugineum, pappo stipitato, stipite tenui, albo, orbillo setigero terminato; *caulis* gracilis, teres, striatus, glaber, erectus, albens, subaculeatus, simplex vel ramosus, uni-quinquepedalis; *folia* subverticalia, glabra, carina aculeolata vel inermia; inferiora runcinato-pinnatifida, laciniis paucis, angustis, acutis, integris vel denticulatis, in petiolum attenuata; successiva proxima similia sed sessilia; superiora indivisa, linearia, integerrima, basi amplexicaulia, sagittata, sessilia; *radix* gracilis, fusiformis, alba, simplex vel ramosa et fibrillosa. Planta lactescens; lac involucri exsudans in guttulas, quae aeris actactu densantur et glutinosae fiunt.

Floret Augusto, Septembri. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Battiati, Nicolosi, Bronte, Maletto.*

Icon. *Jacq. Austr. tab. 250.—Gaertn. De Fruct. 2. t. 158. Barr. Ic. 136.* sub nomine: *Endivia minor, lactucina, spinosa.*

Lactuca saligna. *Lin. Sp. Pl. pag. 1119.—DC. Prodr. 7. pag. 136. — Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 269. —*

Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 532.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 394.—Torn. Fl. Sic. pag. 347.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 424.

Nomen vulgare: *Lattuca sarvaggia.*

2. **L. Scariola.** — *Flores* in capitulis parvis, erectis, terminalibus et laxe paniculatis; *scapus* longus, cylindricus, viridis, glaber, striatus; *pedicelli* erecti, alterni, monocephali, lineares, bracteolati, bracteolis brevibus, ad basim involucri dense imbricatis, acutatis, leviter membranaceis; *involucrum* imbricatum, squamis externis brevioribus, ovato-acutis, internis lineari-acutis, corollulis brevioribus, omnibus anguste membranaceis; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, pallide citrinae; *achenium* obverse lanceolatum, acute breviterque rostratum, nervulosum et ad nervos scabriusculum ac adpresse pubescens, apice hirtulum vel saltem margine ciliatum, pappo stipitato, stipite ipso achenio longiore aut aequali; *caulis* teres, erectus, eburneus, fere virgatus, uni-tripedalis, inferne setoso-aculeatus vel subinermis; *folia* verticalia, elongata, sinuata et acute runcinata, crebre inaequaliterque dentato-spinulosa, nervo carinali pariter spinuloso, caulina amplexicauli-sagittata, suprema sagittato-lanceolata, auriculis foliorum sessilium plus minus grandibus, acuminatis; *radix* fusiformis, lateraliter fibrillosa. Herba lactescens et in exsiccatione odore viroso pollens.

Floret Junio, Septembri. ⊙.

Aetnae, regione pedemontana, in vulcanicis herbosis vel cum argillosis mixtis: *Motta S. Anastasia, Paternò, Adernò.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. tab. 158.—Barr. Ic. 135* sub nomine: *Endivia major, lactucina, spinosa.*

Lactuca Scariola. *Lin. Sp. Pl. pag. 1119 α.—DC. Prodr. 7. pag. 137.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 316.—All. Fl. Ped. 1. pag. 223. — Seb. et Maur Fl. Rom. Prodr. pag. 268.— Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112. — Savi Fl. Pis. 2. pagina 220.—Ucria H. Pan. pag. 331. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 394. — Bert. Fl. It. 8. pag. 407. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 424. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 531.— Torn. Fl. Sic. pag. 347.*

Nomen vulgare: *Scalora sarvaggia.*

Haec species et plurimae ejus varietates, cultae, comeduntur.

3. L. virosa.—*Flores* in capitulis parvis, erectis, terminalibus, racemoso-paniculatis; *scapus* elongatus, ramosus, ramis inaequalibus; *pedicelli* monocephali, filiformes, glabri, bracteolati, bracteolis minimis, ovato-acutis, glabris; *involucrum* triseriatum, squamis glabris, externis brevioribus, internis oblongo-linearibus, acutis, margine anguste membranaceis; *receptaculum* planum, nudum; *corollulae* ligulatae, pallide citrinae, involucrum paulo superantes, tridentatae; *achenium* obovato-lanceolatum, glabrum, atrum, striatum, latiuscule marginatum, rostro subaequilongum, pappo stipitato; *caulis* teres, erectus, basi simplex, tri - quinquepedalis, virens, glaber vel inferne setoso - spinulosus; *folia* oblonga, obtusa, horizontalia, indivisa, glauco-viridia, mucronato-denticulata, dentibus spinulosis, carina aculeata; infima sinuata, in petiolum attenuata, caulina amplexicauli - sagittata, suprema tantum acuminata; *radix* fusiformis, lateraliter fibrillosa. Planta lactem, opio aequivalentem, exsudans et odorem virosum, gravem effundens.

Floret Junio, Augusto. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Nicolosi, Tardaria, Milo, Caselle, Bronte, Maletto.*

Icon. *Moris. Hist. 3. sect. 7. tab. 2. fig. 16* sub nomine: *Lactuca sylvestris, hirsuta, odore viroso, Opii similis, nobis.*

Lactuca virosa. *Lin. Sp. Pl. pag. 1119.—DC. Prodr. 7. pag. 137.—Smith Engl. Bot. 28. tab. 1957.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 269.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pagina 112.—Ucria H. Pan. pag. 495. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 330.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 394.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 425.—Torn. Fl. Sic. pag. 347* cum var. aetnensis.

Nomen vulgare: *Lattuca sarvaggia vilinusa.*

Genus 16. Apargia

Flores in capitulis solitariis, terminalibus; *involucrum* imbricatum, squamis linearibus, externis brevioribus; *receptaculum* nudum vel tantum pilosum; *corollulae* ligulatae, denticulatae vel lacinulatae, luteae; *achenia* fusiformia, striata, scabra, rostrata, externa pappo destituta, interna pappo sessili, plumoso coronata. Plantae scapigerae, raro cauliferae;

folia lanceolata, obverse lanceolata vel obovata, dentata aut pinnatifida vel runcinata.

Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1547. — Smith et Sibth. Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 130.—Less. Syn. 132. — Bert. Fl. It. 8. pag. 330.—Torn. Fl. Sic. pag. 347.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 398.—Lin. Gen. Pl. ed. Schreb. n. 1232.

1. A. cichoracea.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *scapus* foliis radicalibus multo longior, spithamali-pedalis, erectus vel adscendes, glaber, superne hirsutiusculus et plerumque incrassatus, bracteatus, saepe ex eadem radice plures; *involucrum* viridi-fuscum, squamis anguste linearibus, acutis, hirtis, adpressis vel inferioribus remotis; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, luteo-aureae, apice glandulosae, ad collum tubi villosae; *achenia* scabra, rufescentia, rostrata et pappo plumoso, albo-sordescente terminata; *folia* obovato-oblonga, dentato-runcinata, aliquando indivisa tenera, glabra vel pilis longiusculis canescentibusque sparsa, obtusa vel acuta, petiolata; *petioli* tenues, pilosi, saepe rubescentes; *radix* tuberosa, napulis fusiformibus, plus minus longis et crassis ac in fibram longam desinentibus.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione nemorosa et pedemontana obvia: *Catania, Battiati, Paternò, Viagrande, Trecastagni, Nicolosi, Tardaria, Caselle, Maletto, Bronte.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. Prodr. pag. 46* et *Fl. Nap. 2. pag. 166. tab. 71.—Biv. Bern. Manip. 2. tab. 2* sub nomine: *Apargia fasciculata.*

Apargia cichoracea. *Ten. loc. cit. — Bert. Fl. It. 8. pag. 443. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 399. — Torn. Fl. Sic. pag. 347.*

Apargia fasciculata. *Biv. loc. cit. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 664.*

Millina leontodontoides. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 31. pag. 90.—DC. Prodr. 7. pag. 109.*

2. A. sicula.—*Flores* in capitulis majusculis, solitariis, vel raro binis, nubilibus nutantibus; *scapus* teres, erectus vel adscendens, simplex vel raro bifidus et tunc folio, reliquis simili, sub bifurcatione instructus, pollicari-pedalis, apice

saepe crassiusculus, nigrescens, bracteolatus, bracteolis linearibus, pilosis, pilis apice bi-trifurcatis, frequenter e radice plures; *involucrum* nigrescens, squamis margine ciliolatis et anguste albido-scariosis, carina apicem versus pilosulis; inferioribus patulis brevioribusque; *receptaculum* nudum, villosum; *corollulae* ligulatae, luteo-aureae, lacinulatae, involucrum superantes; *achenia* fusiformia, in stipitem attenuata, striata, apice muriculato-spinulosa, matura rufescentia, pappo sessili, multiseto, plumoso, albido-sordescente coronata; *folia* omnia radicalia, caespitosa, subcanescentia, nunc lanceolata, obtusa vel acuta, indivisa et integerrima vel denticulata, aut sinuato-dentata, nunc runcinato-pinnatifida, laciniis angustis, acutis, planis vel undulatis; omnia hirta pilis bi-trifurcatis, paucis simplicibus intermixtis; *petioli* elongati, rubeoli, subalati; *radix* breviuscula, crassa, praemorsa, transversa, fibrillis descendentibus vestita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis humidis et herbosis pedemontanae et etiam nemorosae regionis frequentissima: *Catania, Leucatea, Viagrande, Acireale, Pedara, Mascalucia, Paternò, Bronte, Nicolosi, Zaffarana, Milo.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 149* et *142* et *Bibl. Pan. 1. tab. 110* et *101* et *Bonan. tab. 152* et *153* sub nominibus: *Hieracium laciniis contortis, dentibus aprinis similibus;* et *Hieracium montanum, pugionatis foliis cinereis, canine dentatis.*

Apargia sicula. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 398* cum var. *b.—Torn. Fl. Sic. pag. 348* cum var. *b.*

Apargia hispida. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1552.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 351.—Bert. Fl. It. 8. pag. 432.*

Apargia saxatilis. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 168. tab. 72.*

Apargia incana. *Gaud. Helv. 6. pag. 55.—Guss. Cat. H. R. in Bocc. pag. 6.*

Lentodon hispidum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1124.—DC. Prodr. 7. pag. 102.*

Hedypnois hispida. *Smith Fl. Brit. 2. pag. 823.*

Thrincia hirta. *Seb. et Maur. Prodr. Fl. Rom. pag. 274.*

Genus 17. Hieracium

Flores in capitulis erectis, solitariis vel corymbosis; *involucrum* ovatum vel cylindraceum, squamis imbricatis, linearibus, obtusis, saepe acuminatis, inaequalibus, imis subinde laxis; *receptaculum* alveolatum, ora alveolorum saepe lacera, caeterum nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteae vel sulphureae, apice denticulatae; *achenium* tereti-pentagonum, pluristriatum, scabrum, erostre et pappo sessili, multiseto, simplici terminatum. Plantae biennes vel perennes, scapigerae vel caulescentes; *folia* polymorpha, indivisa vel varie sinuato-lyrata.

Endl. Gen. Pl. pag. 501. n. 3026.—Lin. Gen. pag. 402.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 360. tab. 158. — DC. Prodr. 7. pag. 198.—Bert. Fl. It. 8. pag. 448. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 514.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 402.—Torn. Fl. Sic. pag. 348.

1. H. bulbosum.—*Flores* in capitulis grandiusculis, erectis, solitariis, terminalibus; *scapus* teres, tenuis, striatus, erectus, foliis longior, piloso-glanduliferus, a paucis pollicibus ad pedem longus, nudus vel bracteis linearibus paucisve instructus, a basi ad apicem maculatus, maculis ellipticis, rubro-fuscis, inferne stoloniferus, stolonibus tenuibus, flagellaribus, prostratis, repentibus, remote foliosis, plus minus longis; *involucrum* cylindraceum, longum, glabrum vel basi piloso-glanduliferum, squamis adpressis, lanceolato-linearibus, intense viridibus, margine pallentibus, imis subinde laxiusculis; *receptaculum* planum, nudum; *corollulae* semiflosculosae, numerosae, luteae, angustae, apice lacinulatae; *achenium* tetra-pentagonum, glabrum, superne paulo attenuatum, fuscum et pappo simplicissimo, sessili, molli, candido-sericeo terminatum; *caulis* nullus; *folia* radicalia, caespitosa, oblongo-lanceolata, integra vel repando-dentata, glaberrima, tenera, supra laete viridia, subtus glaucescentia, subinde rubescentia; *radix* repens, fibris descendentibus, tenuibus, nonnullis in extremitate ferentibus bulbum subglobosum vel oblongum, car-

nosum, flavo-albidum, magnitudine avellanae vel ciceris. Planta lactescens.

Floret Aprili, Julio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Battiati*, *Acireale*, *Giarre*, *Zaffarana*, *Milo*, *Pedara*, *Nicolosi*, *Caselle*.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 5. pag. CXLV* sub nomine: *Chondrilla altera, Dioscoridis putata.*

Hieracium bulbosum. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1562.— Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 133. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 402.—Torn. Fl. Sic. pag. 348.—Bert. Fl. It. 8. pag. 453.*

Hieracium tuberosum. *Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 270.*

Leontodon bulbosum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1122. — All. Fl. Ped. 1. pag. 209. — Ucria H. Pan. pag. 333. — Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.*

Aetheorhiza bulbosa. *DC. Prodr. 7. pag. 160. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 519.*

Crepis bulbosa. *Koch. Syn. ed. 2. pag. 503. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 432.*

Taraxacum bulbosum. *Reich. Exc. 1. pag. 270.*

Genus 18. Chondrilla.

Flores in capitulis parvulis, terminalibus cauli et ramis, laxe racematis vel corymbosis; *involucrum* cylindraceum, squamis intimis longioribus et inter se aequalibus; extimis seu accessoriis minimis, imbricatis; *receptaculum* angustum, nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteae, denticulatae, exteriores involucrum superantes; *achenia* tenuia, teretia, striata, inferne laevia, nuda, apice squamelloso-muricata, abrupte in rostrum abeuntia; pappo tenuissime capillaceo, pluriseriali, albissimo, scabrido. Plantae annuae, biennes vel perennes, lactescentes; *caulis* teres, erectus, ramosus, subinde dichotomus; *folia* inferiora runcinata, superiora indivisa, integerrima.

Endl. Gen. Pl. pag. 499. n. 3009.—DC. Prodr. 7. pag. 141.—Gaertn. De Fruct. 2. pag. 362. tab. 168.—Lin. Gen. 401.—Lam. Ill. 7. tab. 650.—Bert. Fl. It. 8. pag. 414. —

Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 396.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 535.—Torn. Fl. Sic. pag. 349.

1. C. juncea.—*Flores* in capitulis parvis, lateralibus et terminalibus, raro solitariis, saepius 2 - 5 fasciculatis, semper laxe racematis, fasciculis folio lineari, brevi stipatis; *pedicelli* brevissimi, inaequales, saepe albo-tomentosuli et bracteolis exiguis suffulti; *involucrum* angustum, angulatum, albo-pubescens, squamis intimis linearibus, acuminatis; extimis, seu calycularibus, brevioribus, ovatis, acutis; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, luteo-aureae, exteriores involucro tertio vel duplo longiores; *achenia* glabra, tenuia, striata, matura flavida, pappo stipitato, niveo, scabrido, involucro longiore; *caulis* erectus, teres, viridis, glaber sed basi setoso-hispidus, alterne ramosus, ramis junceis, flexilibus, patulis, sesqui-quadripedalis; *folia* inferiora dentato-runcinata et pinnatifida, in petiolum angustata, superiora lineari-lanceolata integra, vel raro ciliato-dentata, sessilia; omnia glabra vel pube brevissima adspersa; *radix* fusiformis, crassiuscula nuda.

Floret Junio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Viagrande, Pedara, Nicolosi, Tardaria, Caselle, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Clus. Hist. Pl. 5. pag. CXLIV* sub nomine: *Chondrilla viminalibus virgis.*

Chondrilla juncea. *Lin. Sp. Pl. pag. 1120.—DC. Prodr. 7. pag. 142.—All. Fl. Ped. 1. pag. 225.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 221.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 268.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.—Ucria H. Pan. pag. 332.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 396.—Torn. Fl. Sic. pag. 349.—Bert. Fl. It. 8. pag. 415.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 335.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 423.*

Genus 19. Prenanthes

Flores pauci in capitulis racemosis vel paniculatis, nutantibus; *involucrum* cylindraceum, squamis imbricatis, exterioribus lanceolatis, brevioribus, interioribus linearibus; *rece-*

ptaculum nudum; *corollulae* ligulatae, apice denticulatae vel lacinulatae, purpureae; *styli* exerti; *achenia* compressa, subtetragona, striata, erostria, truncata, laevia et pappo pluriseriali, sessili, candido, piloso, scabrido terminata. Herbae perennes, glabrae, erectae; *folia* linearia vel oblonga, basi cordata, integra vel dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 498. n. 3005.—DC. Prodr. 7. pag. 194.—Lin. Gen. pag. 401.—Juss. Gen. pag. 168. — Bert. Fl. It. 8. pag. 420. — Less. Syn. pag. 137. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 358.—Torn. Fl. Sic. pag. 349.

1. P. tenuifolia. — *Flores* pauci in capitulis terminalibus, nutantibus, paniculatis, panicula simplici vel saepius composita, laxa, inferne foliata, superne bracteolata, bracteolis sub ramis et in pedicellis exiguis; *involucrum* cylindraceum, squamis extimis brevioribus, interdum laxiusculis; intimis linearibus acutisve; *receptaculum* nudum; *corollulae* ligulatae, purpureae, involucrum superantes; *styli* exerti; *achenia* subtetragona, laevia, flavida, pappo generis; *caulis* erectus, simplex, cylindricus, viridis, glaber, subinde flexuosus, uni-quadripedalis; *folia* alterna, linearia, glabra, integra vel paucis denticulis prope basim instructa, basi obiter cordata, amplexicaulia, auriculis parvis, obtusis, supra viridia subtusve glaucescentia; *radix* crassa, transversa, deorsum crasse fibrosa, repens.

Floret Junio, Julio, Augusto. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Ognina, Leucatea, Canalicchio, S. Giovanni Galermo, Misterbianco, Viagrande, Mascalucia.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 103.* sub nomine: *Lactuca Chondrilla sicula dicta, caule segmentis foliatis obducto.* Optima.

Prenanthes tenuifolia. *Lin. Sp. Pl. pag. 1120. —DC. Prodr. 7. pag. 194.—All. Fl. Ped. 1. pag. 225. — Bert. Fl. It. 8. pag. 420.—Torn. Fl. Sic. pag. 349.*

Prenanthes purpurea var. tenuifolia. *Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 426.*

Genus 20. Cichorium.

Flores in capitulis grandiusculis, axillaribus vel terminalibus ramulis, solitariis vel glomeratis, sessilibus vel inaequaliter pedunculatis; *involucrum* ovato-cylindraceum, squamis intimis basi subconnatis; extimis, seu accessoriis, brevioribus; *receptaculum* alveolatum, ora alveolorum squamelloso-pilifera; *corollulae* semiflosculosae, luteae, apice denticulatae, sub sole stellatae, patentes, sero conniventes, amoene coeruleae; *achenia* obovato-compressiuscula, striata, glabra et coronata pappo paleaceo, polyphyllo, brevissimo. Herbae annuae, biennes, perennes, plus minus amarae; *caulis* erectus, ramosus; *folia* radicalia runcinata vel indivisa.

Endl. Gen. Pl. pag. 495. n. 2978.—Lin. Gen. p. 406.—Juss. Gen. pag. 171.—Lam. Ill. 7. tab. 658.—DC. Prodr. 7. pag. 83. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 357. tab. 157. — Bert. Fl. It. 8. pag. 587.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. p. 426.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 505.—Torn. Fl. Sic. pag. 353.

I. C. Intybus.—*Flores* in capitulis grandiusculis et aliquando parvis, axillaribus, unus-quinque fasciculatis, sessilibus vel brevissime pedunculatis, raro unico longe pedunculato; sub glomerulis *bracteae* sessiles, recurvae, late cordato-ovatae, acutae et concavae; *involucrum* cylindraceum, squamis lanceolato - linearibus, erectis, saepe carina superne ciliato-glandulosis, margine puberulis, rubentibus; squamellis extimis, seu calycularibus, brevioribus, demum induratis et exquisite squarrosis, subciliato-glandulosis; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, amoene coeruleae et ludentes roseae vel albae, marginales involucro multo longiores; *antherae* cylindro atro-coeruleo; *stigmata* puberula, exerta, modo dilute modo saturatius coeruleae; *achenia* ut in genere sed minute scabrida, incurvula, maturitate fusca vel nigra; *caulis* subangulatus, striatus, erectus vel obliquus, flexosus, saepe ramosus, ramis divaricatis, superioribus gradatim decrescentibus, glaber sed aliquando pilis, glandula nigra saepe terminatis, hispidus, spithamali-tripedalis, basi saepe rubeolus et apice albus, vel totus viridis vel totus albus; *folia*

radicalia numerosa, runcinata, laciniis dentatis, vel indivisa, obverse lanceolata vel obverse oblongo - lanceolata, obtusa, dentata, utraque in petiolum brevem attenuata; caulina, sita sub ramis, multo minora, cordato - lanceolata, amplexicaulia, obtusiuscula, integra vel inferiora dentata, recurvata, subcanaliculata; omnia glabra vel hirsuta praecipue in nervo dorsali; *radix* fusiformis, crassa, raro inferne bifida, longa, axe duriore, lateraliter fibrillosa, sordide albens. Planta post anthesim succo amaro praedita.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana: *Leucatea, Canalicchio, S. Giovanni La Punta, Petraro, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Cat. 1. tab. 93* et *Bonan. tab. 90* sub unico nomine: *Cichorium sylvestre, hirsutum, flore coeruleo, folio centuroide.*

Cichorium Intybus. *Lin. Sp. Pl. pag. 1142.—DC. Prodr. 7. pag. 84.—All. Fl. Ped. 1. pag. 207. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 505.—Bert. Fl. It. 8. pag. 588.—Torn. Fl. Sic. p. 353. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 426. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 413.*

Cichorium glabratum. *Presl Fl. Sic. 1. pag. XXXII. — Guss. op. cit. 2. pag. 427.—Torn. loc. cit.*

Nomina vulgaria: *Ciconia rizza, Ciconia di chiana.*

Passim quoque colitur in hortis et tunc valde a specie differt pro ratione radicis, scapi et foliorum ac gusti dulcioris, unde magni usus in mensis tam cocta, quam cruda in acetariis.

Cichorii herbae et radicis succus expressus, decoctum, extractum et syrupus temperantia, stomachica et resolventia jure habita.

Radix more Coffeae torrefacta hujus aliquatenus vices explet sub nomine: *Cicorino.*

Achenia inter *quatuor semina frigida minora* olim accensita.

2. C. divaricatum.—*Flores* in capitulis parvis, nunc solitariis terminalibusque, pedunculo fistuloso, crassissimo, nunc duobus-tribus fasciculatis, axillaribus, sessilibus vel subsessilibus; *involucrum* squamosum, squamis exterioribus, seu accessoriis, ovatis, obtusis, longe ciliatis, eglandulosis, demum

squarrosis; intimis paulo longioribus vel subaequalibus, late linearibus, obtusiusculis, erectis, frequenter apice puberulis; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* coeruleae; *achenia* generis; *caulis* erectus, crassus, glaber vel inferne pilosus, ab ungue ad spithamam longus, simplex vel ab ipsa basi divaricato-ramosus; *folia* grabriuscula, crebre, minute, argute inaequaliterque denticulata; radicalia runcinata vel indivisa, lanceolata, petiolata, obtusa vel acutiuscula, in venis et nervo medio plerumque hirsuta; caulina pauca, minora, cordato-oblonga, sessilia; *radix* crassiuscula, fusiformis, longa, lateraliter valde fibrilloso-ramulosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Paternò, Adernò.*

Icon. *Jacq. Obs. 4. pag. 3. tab. 80* et *Sibth. et Smith Fl. Gr. 9. pag. 16. tab. 822* sub unico nomine: *Cichorium pumilum.*

Cichorium divaricatum. *Willd. Sp. Pl. 3. pag. 1609. — Schous. Mar. pag. 197. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 427* cum var. *b.* et *Pl. rar. pag. 332. — Ten. Fl. Nap. 5. pag. 203. — Torn. Fl. Sic. p. 353.*

Cichorium Intybus var. *β.* divaricatum. *DC. Prodr. 7. pag. 84.*

Cichorium pumilum. *Jacq. loc. cit.—Bert. Fl. It. 8. pag. 590.—Sibth. et Smith loc. cit.* et *Fl. Gr. Prodr. 2. p. 146.*

Nomen vulgare: *Cicuniedda.*

Comeditur una cum *C. Intybo.*

Genus 21. Urospermum.

Flores in capitulis majusculis, solitariis, terminalibus, longe pedunculatis; *involucrum* urceolato-campanulatum, uniseriale, squamis aequalibus, basi connatis; *receptaculum* nudum, foveolatum; *corollulae* ligulatae, sulphureae vel luteae, basi pilosae apiceque lacinulatae; *achenia* uniformia, sessilia, compressa, muricata, rostrata, rostro hirto, longo, inferne tumente intusve vacuo, pappo uniseriali, multiseto, plumoso. Herbae annuae vel perennes; *caulis* simplex vel alterne ramosus; *folia* runcinata vel indivisa ac denticulata, radicalia caespitosa, caulina basi sagittata; *pedunculi* monocephali, nudi.

Endl. Gen. Pl. pag. 497. n. 2994.—Juss. Gen. 170. — DC. Prodr. 7. pag. 116.—Less. Syn. pag. 133.—Bert. Fl. It. 8. pag. 351.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 385. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 500.—Torn. Fl. Sic. pag. 350.

I. U. picroides.—*Flores* in capitulis majusculis, terminalibus cauli et ramis, solitariis vel cum altero in axilla proxima; *pedunculi* teretes, longiusculi, aequales, apice subincrassati, hispidi; *involucrum* ovato-campanulatum, valde hispido-aculeatum, corollulis extimis brevius, laciniis limbi lanceolatis, acutis, margine membranaceis; *receptaculum* foveolato-crispum, breviter villosum; *corollulae* ligulatae, amoene luteae sed in sicco virentes; *achenia* difformia, extima una cum pappo incurva, intima recta; omnia muricata, rostrata, rostro scabrido, fistuloso, basi ampullaceo, apice attenuato stipitis modo, thecaphoro brevissimo suffulta, matura rufo-fusca, pappo albo, multiseto, dense plumoso; *caulis* erectus, striatus, teretiusculus, semipedali-pedalis, foliatus, simplex vel ramosus et hispidus; *folia* radicalia prima breviora et indivisa, reliqua runcinata vel sinuata, segmentis denticulatis; *caulina* sessilia, basi sagittata; suprema subinde desinentia in laciniam imparem, linearem, longam, integram; omnia supra viridia, subtus pallentia, plus minus dentata, dentibus fere semper spinulosis, hispido-scabra praesertim in nervo et venis; *radix* tenuis, fusiformis, simplex vel ramosa et fibrillosa.

Floret a Martio ad Majum. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Villascabrosa, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 140* et *Bibl. Pan. 2. tab. 236* et *Bonan. tab. 124* sub unico nomine: *Hieracium cichoroides, hispidum, spinulis innocuis.*

Urospermum picroides. *Desf. Cat. H. Par. ed. 1. pag. 90. Spr. Syst. Veg. 3. pag. 662.—Arcang. Comp. della Fl. It. pag. 419.—DC. Prodr. 7. pag. 116.* cum var. *β.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 111.* cum var. *β. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 385. — Torn. Fl. Sic. pag. 350. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 502.—Bert. Fl. It. 8. pag. 354* cum var. *β.*

Tragopogon picroides. *Lin. Sp. Pl. pag. 1111.—All. Fl. Ped. 1. pag. 229.—Ucria H. Pan. pag. 328.*

Tragopogon capensis. *Jacq. Collect. 2. pag. 320* et *Ic. rar. 3. pag. 14. tab. 537.*

Arnopogon picroides. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1496. Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 286.*

2. **U. Dalechampii.** — *Flores* in capitulis grandioribus quam in praecedente, solitariis terminalibusque cauli et ramis; *pedunculus* longus, monocephalus, fistulosus, superne incrassatus; *involucrum* campanulatum, pubescenti-velutinum, squamis lanceolatis, margine rubro-membranaceis; *receptaculum* breviter villosum, foveolatum; *corollulae* ligulatae, sulphureae, marginales extus pilosae et saepe rubentes, in sicco virentes; *achenia* in disco et radio uniformia, obconica, fusca, ad facies seriebus tribus tuberculorum notata, margine scabra, apice pappo setoso, rufescente coronata; *caulis* teres, crassus, striatus, bipollicari-pedalis, erectus vel adscendens, foliatus, simplex vel ramosus, basi villoso-hispidus, saepe e radice plures; *folia* inferiora runcinata, segmentis inaequaliter denticulatis vel angulatis vel integris, impari majore, radicalia numerosa, rosulata, vix petiolata; caulina sessilia, basi sagittata; suprema plerumque indivisa, oblongo-lanceolata, acuta, plus minus denticulata, subverticillato-terna vel duo opposita; omnia villoso-scabra, virentia vel canescentia; *radix* fusiformis, crassa, lateraliter nuda.

Floret a Martio ad Junium. ♃

Aetnae, in regione pedemontana: *Canalicchio, Viagrande, Mascalucia, Acireale, Giarre.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 131* et *Bonan. tab. 140* sub eodem nomine: *Hieracium Scorzonera italica dictum, Bursae pastoris laciniis.*

Urospermum Dalechampii. *Desf. Cat. H. Par. ed. 1. pag. 90. — Spr. Syst. Veg. 3. pag. 661. — DC. Prodr. 7. pag. 116.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 111.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 501.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 385. — Bert. Fl. It. 8. pag. 352.—Torn. Fl. Sic. pag. 350.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 419.*

Tragopogon Dalechampii. *Lin. Sp. Pl. pag. 1110. — All. Fl. Ped. 1. pag. 229. — Ucria H. Pan. pag. 328. — Desf. Fl. Atl. 2. pag. 218.*

Arnopogon Dalechampii. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1496.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 276.*

Genus 22. Tragopogon.

Flores in capitulis majusculis, terminalibus, solitariis; *pedunculi* longi, fistulosi, aequaliter teretes vel superne incrassati; *involucrum* uniseriale, squamis lanceolato-linearibus, aequalibus, ima basi connatis, demum reflexis; *receptaculum* depressum, nudum, foveolatum; *corollulae* semiflosculosae, apice quinquedentatae, in speciebus aetneis roseae vel violaceae; tubus antherarum longus, exertus; *stigmata* stamina superantia, recurva; *achenia* teretiuscula vel subangulato-prismatica, oblonga, longitudinaliter striata, squamulis muricata, rostrata et pappo pluriseriali, uniformi, plumoso, stipitato coronata. Herbae annuae, biennes vel perennes, lactescentes; *radix* fusiformis, perpendicularis, crassiuscula; *caulis* erectus, simplex vel ramosus; *folia* sessilia, lanceolato-linearia, integra, parallelinervia.

Endl. Gen. Pl. pag. 497. n. 2995. — Lin. Gen. 905.— Gaertn. De Fruct. 2. pag. 368. tab. 159.—Less. Syn. 133. DC. Prodr. 7. pag. 112. — Juss. Gen. pag. 170. — Bert. Fl. It. 8. pag. 343. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 383.— Moris Fl. Sard. 2. pag. 500. — Torn. Fl. Sic. pag. 350.

1. T. nebrodense. — *Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus, solitariis; *pedunculi* graciles, longi, teretes, apice non incrassati; *involucrum* 6-8-phyllum, squamis acuminatis, corollulas radiales parum superantibus; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, pallide violaceae; *genitalia* ut in genere; *achenium* longum, totum creberrime squamulis muricatum et pappigerum, pappo stipitato, stipite albido, glabro, levi, ipso achenio parum breviore; *caulis* erectus, glaber, cylindricus, striatus, pedalis, sesquipedalis, ab ipsa basi ramosus, ramis longis erectisve; *folia* lineari-subulata, abbreviata, canaliculata, non undulata, viridia, caulina basi sabdilatata et ibi interdum arachnoideo-lanata, reliqua parte glabra; *radix* gracilis, fusiformis, perpendicularis, longa, crassiuscula, lateraliter copiose fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ⊙ et ②.

Aetnae, in pedemontana regione: *Battiati, Nizzeti, S. Giovanni Galermo, Valverde, Acicastello, Acireale.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 85* et *Bibl. Pan. 2. tab. 98* et *Bonan. tab. 75* sub eodem nomine: *Tragopogon montanum, crocifolium, flore luteo, parvo.*

Tragopogon nebrodense. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 384. Bert. Fl. It. 8. pag. 351. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 422. — Torn. Fl. Sic. pag. 350.*

2. T. Cupani. — *Flores* in capitulis majusculis, terminalibus, solitariis; *pedunculi* longi, fistulosi, apice brevi tractu incrassati; *involucrum* 8–9-phyllum, squamis acuminatis, semiflosculis marginalibus vix longioribus; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, apice profonde dentatae et veluti lacinulatae, marginales latiores, longiores sed involucro paulo breviores; *genitalia* ut in genere; *achenium* a medio ad apicem sursum tuberculato-asperum et pappo, basi subvilloso, coronatum; *caulis* simplex, glaber, uni-bipedalis; *folia* radicalia longa, ab imo ad summum aequaliter linearia, vix basi parum dilatata; caulina abbreviata sed basi ample dilatata in vaginam concavam, amplexicaulem, acumine recurvo, glabra sed in axillis saepe lanata; *radix* plus minus crassa, fusiformis, longa, extus nigrescens.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, Nizzeti, Acicastello, Valverde, S. Giovanni Galermo.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 50* et *Bibl. Pan. 2. tab. 162* et *Bonan. tab. 36* sub nomine: *Tragopogon humile, atropurpureo-coeruleo flore, crispato folio, ex lata basi in angustum abeunte, sive purpureo-coeruleum, crocifolium.*

Tragopogon Cupani. *Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 384. — Bert. Fl. It. 8. pag. 349.—DC. Prodr. 7. pag. 113.—Dietr. Syn. Pl. 4. pag. 1297.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pagina 422.—Torn. Fl. Sic. pag. 350.*

Tragopogon pratense. *Ucria H. Pan. pag. 328.* non *Lin.*

Genus 23. Geropogon.

Flores in capitulis solitariis, terminalibus cauli et ramis, longe pedunculatis; *involucrum* uniseriale, 8-phyllum, squa-

mis lanceolato-linearibus, acuminatis, inter se aequalibus et corollulas marginales superantibus; *receptaculum* squamellis piliformibus ad latus externum alveolorum; *corollulae* semiflosculosae, purpureo-roseae, apice quinquedentatae; *achenia* tereti-oblonga, striata, longe rostrata, exteriora persistentia et interiora decidua, pappo radiali 5-aristato, aristis hispidulis, discoideo multiseto, setis plumosis. Plantae annuae; *caulis* erectus, raro ramosus; *folia* linearia, integra, graminea.

Endl. Gen. Pl. pag. 496. n. 2992. — DC. Prodr. 7. pagina 111. — Less. Syn. pag. 132. — Gaertn. De Fruct. 2. pag. 374. tab. 160.—Bert. Fl. It. 8. pag. 342.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 383.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 499.—Torn. Fl. Sic. pag. 351.

I. G. glabrum. — *Flores* in capitulis majusculis, terminalibus, solitariis; *pedunculus* fistulosus, superne incrassatus; *involucrum* 8-phyllum, glabrum, corollulis fere duplo longius; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, roseae, involucro breviores; *achenia* disci decidua, breviora, setulis brevibus sursum versis praecipue in apice hispida, marginalia persistentia et involucro longiora, pappo ut in genere; *caulis* erectus, teres, striatus, simplex, raro ramosus, cylindricus, glaber vel pubescens, palmari-bipedalis; *folia* oblongo-linearia, acuminato-attenuata, parallelinervia, basi elargata et amplexicaulia, caulina alterna, omnia glabra vel villosiuscula; *radix* perpendicularis, plus minus crassa, carnosa.

Floret Majo, Junio. ☉.

Aetnae, in vulcanicis herbosis pedemontanae regionis: *Misterbianco, Paternò, Acireale, Giarre, Riposto.*

Icon. *Lam. Ill. 7. tab. 646.—Sibth. et Smith Fl. Gr. 8. pag. 57. tab. 778* sub nomine: *Geropogon hirsutus.*

Geropogon glabrum. *Lin. Sp. Pl. pag. 1109.—Lam. loc. cit.—DC. Prodr. 7. pag. 111.—All. Fl. Ped. 1. pag. 229. Ucria H. Pan. pag. 327. — Bert. Fl. It. 8. pag. 342. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 383.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 423.—Torn. Fl. Sic. pag. 351.*

Geropogon glaber. *Jacq. H. Vind. 1. pag. 12. tab. 33.— Ait. H. Kew. 4. pag. 431.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 499.*

Geropogon hirsutum. *Lin. loc. cit.*

Geropogon hirsutus. *Sibth. et Smith loc. cit.* et *Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 119.*

Geropogon australis. *Spr. Syst. Veg. 3. pag. 663.— Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 111.*

Genus 24. Phoenixopus.

Flores in capitulis parvis, luteis, paniculatis; *involucrum* cylindraceum, suboctophyllum, squamis linearibus, exterioribus brevissimis, subimbricatis; *receptaculum* epaleaceum, obsolete scrobiculatum; *corollulae* ligulatae, involucro longiores, apice denticulatae; *achenia* teretiuscula vel compressa, plurinervulosa, scabra, rostrata, pappo sessili, simplici, molli, multiseto, setis tenuissimis scabridisque. Plantae biennes vel perennes; *caulis* erectus; *folia* inferiora pinnatifida vel runcinata, superiora linearia vel lanceolato-linearia, indivisa, omnia in caulem plus minus decurrentia vel sessilia.

Endl. Gen. Pl. pag. 498. n. 3007.—Koch Fl. Germ. 430. Cass. Dict. des Sc. Nat. 33. pag. 483.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 393.—Torn. Fl. Sic. pag. 351.

I. P. vimineus. — *Flores* in capitulis parvis, longo tractu per caulem et ramos racematis, approximatis vel distantibus, solitariis vel duobus-tribus in quovis racemulo fasciculatis, breviter pedicellatis, pedicellis bracteolatis, bracteolis ovato-lanceolatis acutisve; *involucrum* cylindraceum, glabrum, squamis lanceolatis, subinde apice purpurascentibus; *receptaculum* ut in genere; *corollulae* ligulatae, latiusculae, luteae, involucrum etiam duplo excedentes; *achenia* fusca, lateraliter longe rostrata, rostro flavo, apice patellato, limbo revoluto, subpapilloso, pappo sessili, setoso, setis argenteis, inaequalibus, scabridisve; *caulis* erectus, teres, subviscosus, eburneus, uni-quatripedalis, simplex vel ramosus, ramis erectis, alternis, longis; *folia* inferiora runcinato-pinnatifida, laciniis linearibus, acuminatis, dentatis vel integris, terminali longiore et interdum longissima, subinde hastata; superiora indivisa, brevissima, linearia, adpressa; omnia in laminam cum caule coadunatam linearem decurrentia, glabra; *radix* plus minus crassa, longa, fusiformis, subnuda.

Floret Junio, Julio. ♃.

Aetnae, ad rupes elatas et in glareosis pedemontanae et etiam nemorosae regionis: *Catania, Riposto, Giarre, Pedara, Nicolosi, Bronte, Maletto, Randazzo, Castiglione.*

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Pan. 1. tab. 92.* sub nomine: *Lactuca Chondrilla viscosa dicta, caule segmentis foliorum obducto.*

Phoenixopus vimineus. *Reich. Fl. Germ. Exc. 1. p. 272. Koch. Syn. Fl. Germ. pag. 430. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 395.—Torn. Fl. Sic. pag. 351.*

Phoenixopus decurrens. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 39. pagina 391.*

Phoenopus vimineus. *DC. Prodr. 7. pag. 176.—Bert. Fl. It. 8. pag. 418.*

Prenanthes viminea. *Lin. Sp. Pl. pag. 1120. — All. Fl. Ped. 1. pag. 226. tab. 52. fig. 2.—Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.*

Prenanthes viminalis. *Host. Austr. 2. pag. 398.*

2. **P. muralis.**—*Flores* in capitulis parvis, paniculatis, panicula terminali, ramosa, laxa, divaricata; *pedunculi* graciles, uniflori; *bracteae* exiguae; *involucrum* longe et anguste cylindraceum, squamis linearibus, obtusis, glabris, margine albo-membranaceis, squamellis accessoriis seu calycularibus brevissimis et adpressis; *receptaculum* nudum; *corollulae* semiflosculosae, luteo-citrinae, superne denticulatae, involucrum vix excedentes; *achenium* oblongo-ovale, compressum, breviter rostratum, striatum, fuscum et pappiferum, pappo stipitato, stipite brevi, albo, orbillo patelliformi, setigero terminato, setis pappi tenuibus, mollibus, candidis, deciduisve; *caulis* glaber, erectus, teres, fragilis, fistulosus vel farctus, saepe purpurascens, spithamali - tripedalis; *folia* glabra, tenuia, tenera, supra viridia subtusve glaucescentia, lyrato-pinnatifida, lobo terminali majore, cordato, 3-5-fido, dentato, reliquis multo minoribus, ovato-oblongis, paucidentatis, subinde runcinatis; inferiora decurrentia in petiolum basi expansum in auriculas parvas, successiva in auriculas grandiores et guainantes, suprema indivisa, lanceolato-acuminata, raro apice dilatato-tricuspidata, integra vel subdentata, sessilia et basi cordato-auriculata; *radix* fusca, brevis, fusiformis, crassiuscula, simplex vel ramosa, fibrillosa.

Floret Julio, Augusto. ⊙ et ②.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Milo*, *Boschi di Pandolfina*, *Monti della Cava Grande*, *Monte Piluso*.

Icon. *Clus. Hist. Pl. 2. pag. 146* sub nomine: *Sonchus levis, vulgaris II.—Moris Ox. sect. 7. tab. 3. fig. 14* sub nomine: *Sonchus laevis laciniatus, muralis parvis floribus.*

Phoenixopus muralis. *Koch. Syn. Fl. Germ. pag. 430. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 395.—Torn. Fl. Sic. pag. 351.*

Lactuca muralis. *DC. Prodr. 7. pag. 139. — Koch. Syn. ed. 2. pag. 496.—Bert. Fl. Ital. 8. pag. 401.*

Prenanthes muralis. *Lin. Sp. Pl. pag. 1121.—Smith Engl. Fl. 3. pag. 348. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. p. 268. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 112.—Ucria H. Pan. p. 332.*

Chondrilla muralis. *Lam. Enc. Méth. Bot. éd. de Pad. 2. pag. 78.*

Mycelis muralis. *Moris Fl. Sard. 2. pag. 534.*

Mycelis angulosa. *Cass. Dict. des Sc. Nat. 33. pag. 534.*

Genus 25. Hypochaeris.

Flores in capitulis majusculis vel parvis, erectis, solitariis, terminalibus; *involucrum* cylindraceum vel subcampanulatum, squamis pluriseriatim imbricatis; *receptaculum* paleis membranaceis, lineari-acuminatis inter flores onustum; *corollulae* ligulatae, luteae, apice lacinulatae; *achenia* teretiuscula, striato-muriculata, rostrata vel suberostria, pappo stipitato vel in radio sessili, plumoso, setis nonnullis brevibus nudisve. Plantae annuae, biennes vel perennes, lactescentes; *caulis* simplex vel ramosus; *folia* fere omnia radicalia, indivisa vel dentato-pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 495. n. 2985. — Lin. Gen. n. 918. Gaertn. De Fruct. 2. pag. 374. tab. 160.—Less. Syn. 130. Bert. Fl. It. 8. pag. 568. — Lam. Ill. 7. tab. 656. — DC. Prodr. 7. pag. 90.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 432.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 485.—Torn. Fl. Sic. pag. 353.

1. H. neapolitana—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus, pedunculatis, pedunculis apice fistulosis,

bracteolatis, bracteolis exiguis, inter se distantibus et frequenter capitulum abortivum, subsessile in axillis ferentibus; *involucrum* campaniforme, atrovirens vel purpurascens, squamis numerosis, imbricatis, glabris vel carina albo - setosis, imis ovato-lanceolatis, supremis longioribus, lanceolato-linearibus, margine subscariosis; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, involucro longiores, extimae dorso purpurantes; *achenia* fusco-rufescentia, pappo discoideo longe stipitato, radiali sessili, setis basi arachnoideo-plumosis; *caules* unus-plures ex eadem radice, erecti vel adscendentes, glabri vel basi rigide pilosi, teretes, striati, simplices vel ramosi, crassi, juncei, variae longitudinis; *folia* radicalia rosulata, obverse lanceolata, obtusa, plus minus sinuata, vel pinnatifida vel runcinata, hirsuta, scabra, ciliata, suprema exigua, linearia, integerrima; *radix* crassa, modo simplex, fusiformis, subnuda, modo inferne, modo jam collo in fibras crassas, napuliformes, deorsum attenuatas, fasciculatas soluta.

Floret a Majo ad Autumnum. ♃.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Paternò, Battiati, Acireale, Viagrande, Belpasso, Pedara, Nicolosi, Milo, Zaffarana.*

Icon. *Smith Engl. Bot. 12. tab. 831* sub nomine: *Hypochaeris radicata.*

Hypochaeris neapolitana. *DC. Prodr. 7. pag. 91.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 423.—Torn. Fl. Sic. pag. 353.*

Hypochaeris radicata. *Lin. Sp. Pl. pag. 1140.—Savi Fl. Pis. 2. pag. 235.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. p. 276. Ten. Fl. Nap. 4. in Syll. pag. 116.—Ucria H. Pan. p. 337. Moris Fl. Sard. 2. pag. 487. — Bert. Fl. It. 8. pag. 573. Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 414.*

Hypochaeris dimorpha. *Ten. loc. cit.—Sanguin. Cent. pagina 112.*

2. H. glabra.—*Flores* in capitulis grandiusculis, solitariis, terminalibus; *pedunculi* alii longi, alii brevissimi et capitulum abortivum ferentes, bracteolati, bracteolis exiguis; *involucrum* cylindraceum, squamis triserialibus, adpressis, inaequalibus, oblongo-lanceolatis vel linearibus, glabris vel raro nervo dorsali hirtis, intense viridibus, subinde purpurantibus, margine albo - membranaceis; *receptaculum* dense paleaceum, paleis lanceolato-linearibus, apice aristatis, albis, nervo ca-

rinali superne viridi; *corollulae* ligulatae, luteae, apice denticulatae, involucro subaequales; *achenia* teretia, striata, muriculata; marginalia basi tantum attenuata, erostria et pappo sessili coronata, intima utrinque angustata, rostrata, rostro abeunte in stipitem pappi tenuem, plus minus longum; pappo longo, tenui, albo, vix sordescente, setis basi arachnoideo-plumosis obducto; *caulis* erectus, glaber, simplex vel superne ramosus, subnudus, unciali-sesquipedalis, saepe e radice plures; *folia* radicalia rosulata, spathulata, obverse lanceolata, obtusa, dentato-sinuata, hirsuta vel glabra, sessilia vel in petiolum attenuata; caulina minora, lanceolato-linearia, integerrima, sessilia; *radix* fusiformis, tenuis, alba, fibras et ramos expandens.

Floret Martio, Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, obvia in regione pedemontana et nemoresa: *Catania, Paternò, Adernò, Biancavilla, Nicolosi, Milo, Cava Grande, Linera, Acireale, Riposto, Giarre.*

Icon. *Fl. Dan. tab. 424.—Cyr. Pl. rar. regn. Neap. fasc. 1. pag. 29* sub nomine: *Hypochaeris minima.*

Hypochaeris glabra. *Lin. Sp. Pl. pag. 1140.—DC. Prodr. 7. pag. 90. — Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 422. — Bert. Fl. It. 8. pag. 571.—Torn. Fl. Sic. pag. 354.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 486.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 414.*

Hypochaeris arachnoidea. *Biv. Bern. Cent. 2. pag. 31.*

Hypochaeris minima. *Cyr. loc. cit. — Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 143* et *Fl. Gr. 9. pag. 11. tab. 816.*

Hieracium minimum. *Column Ecphr. 2. tab. 27.*

Genus 26. Hedypnois.

Flores in capitulis solitariis vel subpaniculatis, terminalibus cauli et ramis; *pedunculi* fistulosi, monocephali, longi, demum superne incrassati; *involucrum* polyphyllum, squamis linearibus et achenia extima involventibus; squamellis calycularibus paucis, brevissimis, arcte adpressis; *receptaculum* epaleaceum; *corollulae* ligulatae, apice denticulatae vel laciniulatae, involucrum vix excedentes; *achenia* conformia, teretia, transverse striata, muriculata, incurva; pappo sessili, difformi, marginali coronaeformi, membranaceo, brevissimo, den-

ticulato; discoideo paleaceo, paleis numerosis, inaequalibus, lanceolatis, superne longe attenuato-setaceis, scabris. Plantae annuae; *caulis* ramosus; *folia* integra vel pinnatifida.

Endl. Gen. Pl. pag. 494. n. 2973.—Juss. Gen. pag. 169. Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1616. — DC. Prodr. 7. pagina 81. — Cass. Dict. des Sc. Nat. 20. pag. 337. —Bert. Fl. It. 8. pag. 555.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 508.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 418.—Torn. Fl. Sic. pag. 354.

1. H. mauritanica—*Flores* in capitulis grandiusculis, terminalibus, in speciebus luxuriantibus paniculatis; *pedunculi* tenues, fistulosi, longi, glabri, cylindrici, apicem versus vix incrassati et rudimentis foliorum frequenter instructi; *involucrum* polyphyllum, squamis laxis, glabris, aliquando demum patentibus; *receptaculum* generis; *corollulae* ligulatae, luteae, apice lacinulatae et involutae ut videantur glandulosae; *achenia* matura rubido-fusca; *caulis* glabriusculus, erectus, diffusus, a paucis pollicibus ad pedem et ultra longus, ramosus, ramis erectis, aliquando patulis, glabris, striatis, subinde rubeolis; *folia* radicalia oblonga, obtusa vel acutiuscula, integra, dentata, saepe lyrata, basi in petiolum alatum decurrentia; caulina superiora linearia, sessilia, margine integro, sparse denticulato; omnia acuminata, pilosa, pilis fere omnibus simplicibus; *radix* fusiformis, crassiuscula, simplex vel ramulosa, lateraliter fibrillosa.

Floret Martio, Aprili. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana vulgatissima: *Acicastello, Valverde, Pedara, Mascalucia, S. Giovanni La Punta.*

Icon. *Gaertn. De Fruct. 2. tab. 160* sub nomine: *Hyoseris cretica.*

Hedypnois mauritanica. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. p. 1616. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 418.—Torn. Fl. Sic. pag. 354. Viv. Fl. Cors. diagn. 1. pag. 14.*

Hedypnois polymorpha. *DC. Prodr. 7. pag. 81.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 412.*

2. H. cretica.—*Flores* in capitulis solitariis vel paniculatis, terminalibus, grandiusculis; *pedunculi* longi, cylindrici, glabri, apice cavi et incrassati; *involucrum* in fructu ovatum, polyphyllum, squamis glabris, apice muricato-setosis, frequenter

inter se adpressis, demum semipatentibus; *receptaculum* generis; *corollulae* semiflosculosae, luteae, apice lacinulatae; *achenia* ut in genere et praecedente specie; *caulis* erectus, diffusus, ramosus, glabriusculus, a paucis pollicibus ad pedem et ultra longus; *folia* radicalia oblonga, integra vel dentato-serrata; suprema linearia, integerrima; omnia acuminata, pilosa, pilis simplicibus et furcatis; *radix* tenuis vel crassiuscula, fusiformis, simplex vel ramosa, lateraliter valde fibrillosa.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Canalicchio, Nizzeti, Battiati, Valverde.*

Icon. *Cav. Ic. 1. pag. 32. tab. 43* sub nomine: *Hyoseris cretica.*

Hedypnois cretica. *Willd. Sp. Pl. 3. par. 3. pag. 1616. Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 419. — DC. Prodr. 7. pag. 81* excl. var.—*Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 412.—Torn. Fl. Sic. pag. 354.*

Hyoseris cretica. *Lin. Sp. Pl. pag. 1139.—Cav. loc. cit.*

Hyoseris hedypnois. *Ucria H. Pan. pag. 336.*

3. **H. tubaeformis.** — *Flores* in capitulis magnis, solitariis terminalibusque; *pedunculi* subradicales, fistulosi, saepius arcuati, diametro bi-trilineares, multo quam in congeneribus aetneis crassiores et tubaeformes; *involucrum* globosum, squamis hirsutis, nunquam remotis vel patentibus sed multo adpressis et fere concretis; *receptaculum* generis; *corollulae* ut in affinibus; *achenia* muricata sed minus quam in praecedente; *pappus* in acheniis omnibus marginalibus et in centralium multis membranaceus, brevis, coronaeformis, in reliquis paleaceus, paleis 1-3, involucro vix longioribus; *caulis* subnullus; *folia* spathulato-oblonga, integra vel dentato-lyrata, obtusiora et apice latiora quam in praecedentibus, hirsutiuscula, pilis simplicibus furcatisve; *radix* affinium.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, Canalicchio, Battiati, Nicolosi, Alia.*

Icon. *Ten. Fl. Nap. 2. pag. 173. tab. 73.—Sibth. Fl. Gr. tab. 812.*

Hedypnois tubaeformis. *Ten. loc. cit. — Vis. Fl. Dalm. 2.*

pag. 98.—Guss. Syn. Fl. Sic. 2. pag. 419.—Torn. Fl. Sic. pag. 354.

Hedypnois rhagadioloides. *Sibht.* et *Smith Fl. Gr. Prodr. 2. pag. 142.*

Hedypnois persica. *Marsch. Fl. Taur. Cauc. 2. pag. 539.*

Hedypnois cretica. var. β. subacaulis. *DC. Prodr. 7. pagina 81.*

Ordo XLVIII. CAMPANULACEAE

Flores hermaphroditi, regulares, axillares vel terminales, solitarii vel glomerati, racemosi, spicati vel paniculati, nudi vel raro involucrati et tunc involucro libero vel calyce connato; *calyx* tubo ovario adhaerente, limbo supero, 3-6-8-10-lobo sed saepius 5-lobo, lobis aequalibus, in aestivatione valvatis; *corolla* gamopetala, annulo intra summum calycis tubum et ovarium protruso inserta, marcescens vel decidua, campanulata vel tubulosa, limbo plus minus partito, laciniis numero loborum calycis, iisque alternis, cohaerentibus, alba, coerulea, purpurea vel lutea; *stamina* lobos corollae saepius numero aequantia, nunquam superantia, filamentis liberis, basi frequenter membranaceo-dilatatis, antheris plerumque liberis, bilocularibus; granis pollinis sphaericis vel echinatis papillis minimis; *ovarium* inferum bi-tri-pluriloculare, ovulis multis, rarissime paucis; *stylus* pilis collectoribus deciduisve praeditus; *stigma* nudum, capitatum, saepius ramosum; *capsula* vertice vel lateraliter dehiscens; *semina* multa, rarissime pauca, parva, angulo centrali loculorum affixa, embryone recto, orthotropo, albumine carnoso, cotyledonibus brevissimis, obtusis, radicula umbilico proxima, centripeta. Herbae lactescentes vel suffrutices; *folia* extipulata alterna vel rarius opposita, saepius dentata.

Endl. Gen. Pl. pag. 513. — DC. Prodr. 7. pag. 414. — Duby. Bot. Gall. 1. pag. 311.—Lindl. Syn. Brit. pag. 135 et *Nat. Syst. ed. 1. pag. 185. — Moris Fl. Sard. 2. pag. 543. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 17.—Torn. Fl. Sic. pag. 355.*

TRIBUS I. WAHLENBERGIEAE

Flores pedicellati, pedicellis post anthesim erectis; *capsula* intra lobos calycinos vertice dehiscens; *semina* multa.

Endl. Gen. Pl. pag. 514. — DC. Prodr. 7. pag. 414. — Torn. Fl. Sic, pag. 355.

Genus 1. JASIONE

Flores parvuli, terminales, plus minus longe pedunculati, in glomerulo involucrato congesti, involucro polyphyllo; *calyx* gamosepalus, tubo ovario connato, limbo supero, quinquifido; *corolla* summo calycis inserta, rotata, profunde quinquepartita, amoene coerulea vel alba; *stamina* quinque, fauci inserta, filamentis tenuibus, liberis antherisque oblongis, basi in tubum concretis et apice distinctis; *ovarium* inferum, biloculare, ovulis in placentis prope basim loculorum plurima; *stylus* filiformis, corollam superans, superne pilosus; *stigma* clavatum, emarginatum vel integrum; *capsula* ovoideo-pentagona, bilocularis, apice amplo foramine hians; *semina* minima, ovoidea, adnata placentae globosae, pedicellatae, sitae in fundo capsulae. Plantae annuae, biennes vel perennes; *caulis* erectus vel decumbens; *folia* radicalia spathulata, reliqua late linearia, plana vel margine crispula, subcrenata.

Endl. Gen. Pl. pag. 514. n. 3071.—Lin. Gen. pag. 455.— Juss. Gen. pag. 166.—Lam. Ill. 8. tab. tab. 724.—Gaertn. De Fruct. 1. pag. 149. tab. 30.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 544.—Bert. Fl. It. 2. pag. 526.—Torn. Fl. Sic. pag. 355.— Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 253. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 30.

1. J. montana. — *Flores* in glomerulo terminale, longe pedunculato, pedunculo solitario, glabro, striato, nudo; *involucrum* universale polyphyllum, foliolis ovatis, acuminatis, glabris vel subhirsutis, patentibus, dentatis, alterne inaequalibus; *calyx* adhaerens, turbinatus, glaber, limbi laciniis li-

neari-subulatis, aristatis, erecto-patulis; *corolla* intense vel dilute coerulea vel alba, calycem duplo excedens, quinque partita, laciniis obtusis; *antherae* filamento longiores, albae; *stylus* longe exertus, coerulescens; *stigmata* in floribus internis sterilibus clavata ac hirsuta, in externis fertilibus emarginata; *capsula* et *semina* ut in genere; *caulis* erectus vel adscendens, superne glaber, inferne pilosus, semipedali - sesquipedalis, simplex vel ramosus, ramis alternis erecto-patulisque; *folia* inferiora obverse lanceolata et spathulata, in petiolum attenuata; superiora lanceolato - linearia, sessilia; omnia obtusa et saepe undulata, subcrenata, hirsuta et canescentia, margine plus minus crasso; *radix* perennis, saepe pluricaulis, fusiformis, simplex vel ramosa, alba, flexuosa, tenuis vel crassiuscula, fibrillosa.

Floret Majo, Junio. ♃.

Aetnae, in vulcanicis aridis elatisque pedemontanae et etiam nemorosae regionis: *Catania, Viagrande, Pedara, Zaffarana, Milo, Nicolosi, Bronte.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 244.* et *Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 51* sub nomine: *Rapunculus multicaulis, procumbens, corniculatus, non ramosus, Scabiosae capitulo coeruleo, foliis acutis per oras crispatis, lanuginosis.—Bonan. tab. 41* sub nomine: *Rapunculus Scabiosae capitulo coeruleo, procumbens, latiori folio, multicaulis.*

Jasione montana. *Lin. Sp. Pl. pag. 1317. — DC. Prodr. 7. pag. 415. — Smith Engl. Bot. 13. tab. 882. — Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 102. — Ten. Fl. Nap. 3. pag. 223.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 253.—Torn. Fl. Sic. pag. 355.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 450. — Bert. Fl. It. 2. pag. 526.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 544.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 30.*

— Var. *b.* humilis.—*Flores* in glomerulo minore, brevius pedunculato, pedunculo glabro vel hirsuto, dense involucrato foliolis ovatis, acutis, spinoso-dentatis, incano-hispidis; *calyx* et *capsula* saepe purpureo-coerulescentes; *caules* arcuati, superne erecti, pollicari-palmares, simplices, undique diffusi, ramis abortivis, plus minus hirsuti; *folia* latiuscula, margine crassiore, scabro, canescentia, repando-undulata, hirsuta praecipue in nervo carinali et margine; *radix* crassior, saepe multicaulis.

Aetnae, una cum specie.

Icon. *Cup. Panph. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 264* et *Bibl. Pan. 2. tab. 33* et *Bonan. tab. 83* sub eodem nomine: *Rapunculus corniculatus, supinus, multicaulis, non ramosus, Scabiosae capitulo coeruleo, folio oblongo subrotundo.*

Jasione montana var. *b.* humilis. *Guss. loc. cit. — Bert. op. cit. pag. 528* var. *β. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 30.*

Tribus II. CAMPANULEAE

Flores grandiusculi; *capsula* lateraliter dehiscens; *ovula* et *semina* plurima.

Endl. Gen. Pl. pag. 516. — DC. Prodr. 7. pag. 449 et *Mon. Camp. pag. 180. — Don. Gard. Dict. 3. pag. 732. — Torn. Fl. Sic. pag. 356.*

Genus 1. Campanula.

Flores solitarii, terminales vel axillares, racemoso-spicati vel glomerati; *calyx* inferne ovario adnatus, limbo quinquepartitus, subinde totidem auriculis deflexis ad angulos divisionum interstinctus; *corolla* campanulata vel tubuloso-campanulata, quinquifida, coerulea vel alba; *stamina* quinque, corollae inserta, filamentis basi membranaceis antherisque liberis; *ovarium* liberum, tri-quinqueloculare, loculis lobis calycinis alternis, ovulis anatropis in angulo centrali placentae; *stylus* pilis deciduis tectus; *stigmata* 3-5, filiformia; *capsula* ovata vel turbinata, 3-5-locularis, loculis prope basim dehiscentibus; *semina* plurima, ovata, complanata, minima, embryone orthotropo, cotyledonibus brevissimis et radicula umbilico proxima, centripeta. Herbae annuae vel perennes; *folia* radicalia saepe majora, longius petiolata et obtusiora; caulina alterna, varia.

Endl. Gen. Pl. pag. 517. n. 3085. — Lin. Gen. 290. — Gaertn. De Fruct. 1. pag. 153. tab. 31. — DC. Prodr. 7. pag. 457. — Lam. Ill. n. 345. tab. 123. — Bert. Fl. It. 2.

pag. 458.—Torn. Fl. Sic. pag. 356.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 247.—Moris Fl. Sard. 2. pag. 546. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 64.

1. C. dichotoma.—*Flores* cernui, solitarii, terminales cauli et ramis; *pedicelli* dichotomi, villoso-hispidi, villis patentibus, albis, 1-2 lin. longi, nudi, vel bracteis duabus, suboppositis, sessilibus, lanceolatis, integris, vel paulo supra medium dentatis, instructi; *calyx* turbinatus, adnatus, hispidulus, tubo dimidiam vel unam lineam longo, limbo laciniato, laciniis late lanceolatis, acuminatis, patulis, integerrimis, reticulato-venosis, hirsutis, ciliatis; *corolla* tubuloso-campanulata, coeruleo-violacea, subpilosa, calyce libero angustior et plerumque longior, ad tertium quinquifida, laciniis ovato-acutis patulisque; *stamina* filamentis brevissimis antherisque longissimis; *stylus* corolla brevior, albo-pilosus; *stigma* trifidum, laciniis revolutis; *capsula* poris tribus lateraliter et inferne hians; *caulis* erectus vel adscendens, tereti-angulatus, dichotomus, palmari-pedalis, simplex, pilosus, pilis inaequalibus patentibusque; *folia* ovata, obovato-oblonga vel ovata-lanceolata, plus minus serrata, trinervia, hirsutula, scabriuscula, subtus pallidiora, margine crispa, infima minora, brevissime petiolata, obtusa, caetera sessilia et acuta; *radix* alba, tenuis, fusiformis, simplex vel ramosa.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana et nemorosa: *Catania, S. Giovanni La Punta, Mascalucia, Pedara, Zaffarana, Milo, Nicolosi, Bronte.*

Icon. *Bocc. Ic. et Descript. rar. pl. tab. 45. fig. 1* et *Cup. ed. Bibl. Pan. 2. tab. 259* sub nomine: *Campanula hirsuta ocymifolio caulem ambiente, flore pendulo.*

Campanula dichotoma. *Lin. Sp. Pl. pag. 237.—Biv. Bern. Cent. 2. pag. 16.—Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 249.—Torn. Fl. Sic. pag. 356.—Bert. Fl. It. 2. pag. 508. — Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 71. — Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 457.*

Campanula mollis. *Ten. Syll. pag. 100. — Willd. Sp. Pl. 1. par. 2. pag. 910* var. *β.*

2. C. Erinus.—*Flores* solitarii, terminales, axillares et subinde e regione folii, alaresque; *pedicelli* breves, cernui, vil-

losi, bracteati, bracteis duabus, ovato-lanceolatis, albo-villosis; *calyx* turbinatus, tubo adnato, brevissimo, limbo laciniato, laciniis liberis, oblongo-lanceolatis, acutiusculis, hirtis, in flore erectis et in fructu patentibus; sinibus exauriculatis; *corolla* parva, tubuloso-campanulata, pallide coerulea, calyci libero subaequalis sed ipso angustior, circiter ad tertium quinquifida, laciniis ovato-lanceolatis, acutis, recurvulis; *stamina* orta ex apice squamae lanceolatae, erectae, glabrae; *stylus* corolla brevior; *stigma* crassiusculum, apice trilobum; *capsula* cernua, calyce libero patente coronata, valvis tribus lateraliter et inferne dehiscens; *semina* oblonga, ovoidea, utrinque acuta, glabra, nitida; *caulis* erectus vel adscendens, a paucis pollicibus ad pedem longus, hirsutus, pilis brevibus, patulis, dichotomus, raro simplex; *folia* inferiora ovata, cuneata, in petiolum attenuata, superiora ovata vel ovato-oblonga, sessilia; omnia remote serrata, obtusa vel superiora vix acuta, hirta; *radix* fusiformis, simplex vel ramosa, gracilis, flexuosa, alba.

Floret Majo, Junio. ⊙.

Aetnae, ubique in regione pedemontana et nemorosa.

Icon. *Moris Hist. 2. sect. 5. tab. 3. fig. 25* sub nomine: *Rapunculus minor, foliis incisis.* Optima.

Campanula Erinus. *Lin. Sp. Pl. pag. 240.—Sibth. et Smith Fl. Gr. Prodr. 1. pag. 142* et *Fl. Gr. 3. pag. 10. t. 214. DC. Mon. Camp. pag. 295. — Bert. Fl. It. 2. pag. 510. — Guss. Syn. Fl. Sic. 1. pag. 249.—Ucria H. Pan. pag. 94. Torn. Fl. Sic. pag. 356.—Savi Fl. Pis. 1. pag. 231.—Seb. et Maur. Fl. Rom. Prodr. pag. 101. — Ten. Fl. Nap. 1. pag. 73.—Parl. Fl. Ital. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 111.—Arcang. Comp. della Fl. Ital. pag. 455.*

3. **C. catinensis.** — *Flores* minores quam in *C. dichotoma*, solitarii, alterni, nunquam dichotomi, pedicellati; *pedicelli* longi, erecti, albo-villosi, patentes, basi bracteati, bracteis duabus, suboppositis, integris, hirsutis; *calyx* turbinatus, hispidus, tubo brevi, adhaerente, limbo laciniato, laciniis anguste lanceolatis, liberis, integris, margine ciliato-villosis, acuminatis; auriculis deflexis, ovato-lanceolatis, sinu longioribus; *corolla* alba, raro violacea, tubuloso-campanulata, laciniis integris, patulis, ovatis, subpilosis; *stamina* filamentis et antheris brevissimis et nunquam e tubo corollae exertis; *sty-*

lus etiam corolla brevior; *capsula* parva, glabra, foraminibus tribus inferne hians; *semina* ut in praecedente; *caulis* 5-10-pollicaris, primo caespitosus, alterne ramosus, superne raro dichotomus, strictus, teres vel subangulatus, hirsutus, pilis patentibus, albis; *folia* ovato-lanceolata, acuminata, sessilia, nunquam opposita, margine subdenticulato, hirsuta, albo-villosa, viridia, remota; *radix* gracilis, brevis, fibrillosa, alba.

Floret Aprili, Majo. ⊙.

Aetnae, in regione pedemontana: *Catania, Leucatea, Ognina, Acicastello.*

Icon. *Cup. Panph. Sic. ed. Bibl. Univ. Cat. 1. tab. 301* sub nomine: *Campanula arvensis erecta minor, flore dilute coeruleo.* Optima.

Campanula catinensis. *Torn. Fl. Sic. pag. 357.*

Herba pusilla, quae ratione caulis, foliorum et inflorescentiae, cum *C. dichotoma* non confundenda, uti in *Fl. Ital. Parl. cont. da T. Caruel vol. 8. par. 1. pag. 72.*

FINIS

VOLUMINIS SECUNDI

INDEX ALPHABETICUS

VOLUMINIS SECUNDI

Sistens Subclassem, Ordines, Tribus, Genera et Species

DE FLORA AETNEA

AB AUCTORE

EDITA

1. **Flora Aetnea seu Descriptio Plantarum in Monte Aetna sponte nascentium,** Catinae 1889 Vol. I et 1890 Vol. II. (Vol. III et IV sub praelo)
2. **Flora Sicula Viva et Exsiccata,** Catinae 1887, cum tabulis.
3. **Hortus Botanicus R. Universitatis Studiorum Catinae,** Catinae, 1887.
4. **Flora Fossile dell' Etna,** Catania 1859, con tavole.
5. **Lichenographia Sicula,** Catinae 1849, cum tabulis.
6. **Saggio di Geografia Botanica per la Sicilia,** Napoli 1846.
7. **Sopra un nuovo Albero indigeno dell' Etna del genere Celtis,** Catania 1856, con tavole.
8. **Monografia del genere Asparagus sull' Etna,** Catania 1858. con tavole.
9. **Come si rendono coltivabili le lave dell' Etna,** Napoli 1842.
10. **Cultura delle Opunzie nella Provincia di Catania,** Catania 1878.
11. **Notizia d' una Carta Topografico-Botanica per la Sicilia,** Catania 1847.
12. **Sull' Eruzione dell' Etna del 1852,** Napoli 1852.
13. **Quadro Storico della Botanica in Sicilia,** Catania 1847.
14. **Species Duae Novae ad Floram Siculam additae,** Catinae 1889.